
3 1761 07143271 0

Danske

Kancelliregistranter

1535—1550,

udgivne ved

Kr. Erslev og **W. Mollerup**

af

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie.

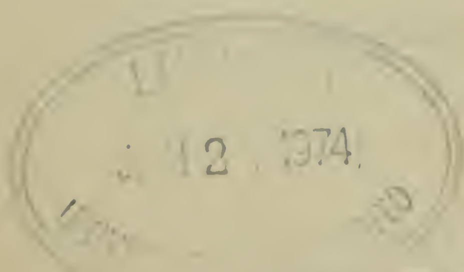

Paa Carlsbergfondets Bekostning.

Kjøbenhavn.

I Commission hos Rudolph Klein.

1881—82.

Trykt hos Nielsen & Lydiche.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie har den 7de September 1879 besluttet at udgive Danske Kancelliregistranter 1535—1550 ved Dr. phil. Kr. Erslev og Dr. phil. W. Mollerup under Tilsyn af Arkivassistenterne Fr. Krarup og V. A. Secher; paa Grund af den sidstes Bortrejse indtraadte i hans Sted allerede ved Trykningens Begyndelse den af Selskabet valgte Suppleant, Bibliotheksassistent C. F. Bricka.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie

stiftedes i Januar 1877 med det Formaal at fremme Studiet af Fædrelandets Historie ved Offentliggjørelsen af nogle af de mange Aktstykker, Breve, Krøniker og andre Kilder, som endnu henligge utrykte eller ere mindre tilfredsstillende udgivne. Planen for Selskabet er den at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet, og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gjennem et af Selskabet nedsat Udvalg.

Selskabet har hidtil udgivet:

Kong Frederik den Førstes danske Registranter, udgivne ved Kr. Erslev og W. Mollerup. 1879.

Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve, udgivne ved C. F. Bricka og J. A. Fridericia. 1—5. Hefte (1632—1640). 1878—82.

Codex Esromensis. Esrom Klosters Brevbog, udgivet ved O. Nielsen. 1880—81.

Danske Kancelliregistranter 1535—1550, udgivne ved Kr. Erslev og W. Mollerup. 1881—82.

Forretningsudvalgets Medlemmer ere for Tiden: C. F. Bricka, J. A. Fridericia, Johannes C. H. R. Steenstrup.

INDLEDNING.

Da Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie bestemte sig til at foranstalte en Udgave af de danske Kancelliregistranter fra Kristian den tredjes Tid, vedtog det foreløbig kun at udgive den ene Registrantrække, de saakaldte „Registre over alle Lande", fra 1535 til 1550, idet den anden Række, „Tegnelserne", dels ere, dels ville blive trykte i „Danske Magazin" indtil Udgangen af Aaret 1550.

I den fra Kancelliet til Geheimearkivet afgivne Samling af kongelige Kopibøger indeholder Nr. 4 Registrene fra 1535 til 1546, og Nr. 5 strækker sig fra midt i 1546 til Udgangen af 1552; desuden findes en stor Del af Brevene fra Nr. 4 atter i Nr. 1, hvis Titel er „Registerbog over alle Landene, begynder ungefer anno 1480, endes anno 1545". Disse tre Haandskrifter ere imidlertid af en meget forskjellig Karakter, i det I og IV ere Renskrifter, tagne efter et nu tabt Forlæg, medens V er en Kopibog, hvori Brevene ere indførte nogenlunde samtidig med Udstedelsen.

Den sidstnævnte Registrant viser, hvilken Fremgangsmaade man i Kristian den tredjes Tid brugte for at føre Kancelliets Kopibøger. Medens det senere hen i Aarhundredet var Skik at samle Brevudkastene og da paa én Gang lade dem indføre for et eller andet vilkaarligt Tidsrum, er Indførelsen tidligere sket dels samtidig med Udfærdigelsen, dels kort Tid derefter. At dette er Tilfældet med Registrant V, vise de hurtigvexlende Hænder; snart har én Skriver kun indført ét Brev, snart et Par eller flere, men i Stedet er der strax traadt en anden, der snart afløses af en tredje og fjerde. Exempelvis skulle vi gjennemgaa

et Par Blade, der indeholde de jydske Breve fra Begyndelsen af Aaret 1548; her er Forholdet mellem Hænderne saaledes:

Fol.	Side				
48	376	Hermindt Skiel.	1 Januar.	I	Haand.
48 b	377	Christiern Fris.	—	-	do.
	396	Niels Juel.	Udateret	-	do.
	377	Søfren Kier.	12 Januar.	II	do.
49	—	Axel Nielssen.	6 —	-	do.
	—	Skolen i Rifve.	19 —	-	do.
49 b	—	Anne, Hr. Hermans.	21 —	-	do.
	—	Søfren Jenssen.	24 —	III	do.
	378	Bemærkn. om Gregers Ulfstand.		-	do.
50	396	Dorothe.	Udateret.	II	do.
	378	Clavs Albretssen.	1 Febr.	III	do.
50 b	396	Johan Brochenhus.	[Uden Slutning].	II	do.
51	379	Ifver Juel.	28 Marts.	I	do.
51 b	380	Dronning Dorothea.	3 April.	II	do.

En saa hyppig Vexlen mellem forskjellige Skrivere vilde være urimelig, naar en større Mængde af Koncepter forelaa til Indførelse; den bliver derimod let forstaaelig, naar man tænker sig Kopibogen ført omtrent samtidig med Brevenes Udstedelse. Om Skrivernes Forlæg har været selve de originale Udfærdigelser eller Koncepterne dertil, kan være tvivlsomt; det sidste synes dog mest sandsynligt, da der ikke sjældent er Afvigelser, især i Dateringen, mellem Kopibogen og de enkelte bevarede Originaler.

Registrant V bærer altsaa i Hovedsagen samme Karakter som det Haandskrift af Frederik den førstes Registranter, der kaldes Koncepten[1]), om end hin er en hel Del ordentligere ført end

[1]) Jvfr. Frederik I's Registranter S. II ff. Dr. Heise har i sin Anmeldelse af dette Værk (Hist. Tidsskr. 5 Række II Bd.) med Rette gjort opmærksom paa, at vor Udtalelse om Koncepten (at „den er ført samtidig med Brevenes Udfærdigelse") ikke maa „tages alt for bogstavelig"; der burde have staaet som her ovenfor om V: „omtrent samtidig" el. lignende. Naar Anmelderen derimod gaar til den modsatte Yderlighed og tænker sig „Koncepten" skrevet flere Aar efter Udfærdigelsen (efter 1528?), har han næppe Ret, og denne som andre af hans Ytringer kan kun forklares ved, at han i det hele har søgt at naa en indtrængende Tydning af Haandskrifterne — uden Kjendskab til disse selv — paa Grundlag af en Udgave, hvis Princip han selv betegner som historisk, ikke

denne. Derimod svare Registre Nr. I og IV i Karakter til Frederik den førstes Registre II og III; det er Renskrifter af den nu tabte Kopibog, der paabegyndtes efter Klavs Gjordsens Død (1532)[1]) og benyttedes i Kancelliet, indtil den afløstes af Registre Nr. V. Nr. IV er skrevet af en ofte forekommende Skriverhaand fra Kristian III's Kancelli, og dens yngste Notits er fra Septbr. 1546[2]); Nr. I synes efter Skriften snarest at tilhøre en noget senere Tid. I Nr. IV ere Breve indførte i stort Tal til og med 1542; fra 1543 er der derimod allerede kun temmelig faa, og af yngre Breve findes der (udenfor Afdelingen for indkaldte Lensbreve) kun et eneste, endda usikkert (S. 277); i Nr. I er der derimod fra Aarene 1543—46 optaget en hel Del flere, om end i sig selv kun faa Breve, og det yngste er fra 29 Maj 1546, hvorefter Nr. V begynder med et Brev af 5 Juni s. A. Heraf fremgaar det allerede, at I ikke kan være udskrevet af IV, men maa have benyttet selve det tabte Forlæg, og dette bekræftes af flere Enkeltheder[3]).

---

textkritisk. Den stadige Vexlen af Hænder, der er ligesaa fremtrædende i Koncepten som i V, turde i sig selv være et overtydende Bevis paa, at Koncepten ikke er skrevet paa et senere Tidspunkt, naar der forelaa Brevkopier i større Mængde, og de Grunde for en saadan senere Udarbejdelse, som Dr. Heise anfører, opløse sig som oftest til intet ved Betragtning af selve Haandskriftet. Naar Breve ofte staa i en urigtig kronologisk Orden, er det vel ikke sikkert deraf at slutte, at der har foreligget flere Koncepter til Indførelse paa én Gang; muligt er det, at Brevene først indførtes i Kopibogen, naar de virkelig udfærdigedes, medens de erholdt Datum fra det Tidspunkt, da de resolveredes af Kongen.

[1]) Jvfr. Frederik I's Registranter S. III—IV; Heise i Hist. Tidsskr. 5 R. II, 180—81.

[2]) Fol. 464 b staar nemlig (ved Slutningen af den nedenfor omtalte Afdeling med indkaldte Lensbreve):
„Frandts Bilde, Niels Pasbierg, Erich Rud, Jørgen Bilde } hafver begierit Vreløf closter efther her Jørgen Frisis død, och kon. Mat. hafver gifvet thennom saa for svar och vil betencke sig ther udinden och ther paa gifve thennom et got antvort. Datum Lund, S. Michels dag aar 1546.“

[3]) De fleste af de paaviselige Fejl, der findes i IV, gaa ganske vist igjen i I, men dette hidrører da fra, at de allerede fandtes i det fælles Forlæg; dette gjælder f. Ex. om, hvad der er anført S. 34 (Anm. 1), S. 38 (2), S. 55 (1), S. 71 (1), S. 83 (2), S. 93 (1). Adskillige Steder har I dog ikke de Fejl, der findes i IV. S. 244

En særegen Afdeling i IV dannes af indkaldte Lensbreve. Dette Parti, der følger umiddelbart efter de jydske Breve, indledes med følgende Notits (Fol. 384): „Aar mdxlv[1]) udi Ribe thend fredag nest efther S. Knud hertugs dag [9 Januar] lod ko. Mat. brefve udgaa til alle the, som hagde len udi Fyen och Jutland, at the inden køndermøsse ther nest efther skulle komme til ko. Mat. med hves gamble panthebrefve eller andre forlenings brefve, som the hafve paa thieris forleninger, u[n]der thieris forleningers forthabelse.“ Herefter følge Brevene, ordnede efter de Personer, der foreviste dem (N. N. har slige Breve, som herefter følger, eller lignende Formler), nemlig[2]):

Christoffer Rosenkrandts til Skierne: 1495* (her S. 465), 1496* (her S. 465). 1500 (Danske Mag. 4 Række IV, 204—05[3])), 1532 (smstds. S. 205—06, jvfr. Fred. I's Registr. S. 307).

Fru Karine, Kield Iversis: 1497 (her S. 465—66), 1530 (Udtog i Fred. I's Registr. S. 245).

Anm. 3 er det saaledes omtalt, hvorledes I har Aaret korrektere end IV; S. 225 (Anm. 2) har I rigtig: Lemvig; S. 41 „halfpart“ i Stedet for IV: „hafve part“; S. 90 „hofvitgaardt“ i Stedet for IV: „hafdegaard“, S. 147 Giordzløf i Stedet for IV: Giersløf; S. 238 har I det i IV manglende Aarstal for Brevet til Superintendenten i Fyn. Karakteristisk er Brevet af 14 Maj 1541, hvori Texten fra IV i denne Udgave S. 183—84 er forbedret efter Originalen; I har her rigtig: „landsbyerne“, „biskopstiende“, og „vaccerer“, men „Albarti“ ligesom IV og „saa lagt“, hvor IV har „saa ligt“ og Orig. „sambtygt“. (Sammenligningen vanskeliggjøres i øvrigt derved, at mange af de i IV optagne Breve ikke gjenfindes i I). Ogsaa Brevenes Orden er undertiden afvigende i I; de to Langelandske Præsentatser S. 48 findes her under Smaalandene, i IV blandt de fynske Breve; det samme er Tilfældet med Henrik Globs Brev (S. 206); Brevet S. 64—65 findes i I (rigtig) under Jylland osv. Medens IV har de almindelige Forordninger i en særskilt Afdeling, findes disse, for saa vidt de ere optagne i I, her under de enkelte Landskaber, saaledes Forbudet mod Pulsvaad (S. 2) under Jylland, Forordningen om Hjelm og Tag (S. 581) under Fyn. Særlig kan bemærkes, at Brevet til Hospitalet i Odense (S. 188) i I er dateret Lørdagen efter cantate; Fredag (die Veneris) i IV stemmer dog med Originalen.

[1]) I har Aarstallet 1543, hvis Urigtighed fremgaar af Dateringsstedet. Brevet gjenfindes uden Datum i Tegnelserne (Danske Mag. 4 Række I, 124).

[2]) De med en Stjærne mærkede ere overstregede.

[3]) Datum er i IV: Vor Frue Aften visitationis, ɔ: 2 Juli. I Texten har IV overalt „Øre“, hvor Lensbogen har „Ørtug“.

Michel Brockenhusse: 1525 (Fred. I's Registr. S. 81[1]), 1531 (smstds. S. 282), 1531 (smstds. S. 292), 1541 (her S. 179—80), 1527 (her S. 467—68).

Hr. Knud Rud: 1529 (Fred. I's Registr. S. 230), 1505 (D. Mag. 4 R. IV, 225[2]), 1531 (Fred. I's Registr. S. 282—83), 1517 (D. Mag. 4 R. IV, 312—13[3]).

Erich Bølle til Thureby: 1524 (Fred. I's Registr. S. 43), 1526 (smstds. S. 105), 1531 (smstds. S. 282), 1529 (smstds. S. 205), 1531 (smstds. S. 292), 1531 (smstds. S. 282), 1528 (smstds. S. 165[4]), 1520 (Suhm, Nye Saml. II, 3—4 H., S. 174), 1523 (Fred. I's Registr. S. 13), 1505 (D. Mag. 4 R. IV, 317—19).

Clavs Daa: 1528 (D. Mag. 4 R. IV, 315—16[5]), 1541 (her S. 202—203), 1525 (Fred. I's Registr. S. 86), 1529 (smstds. S. 231), 1531 (her S. 281).

Hr. Chresten Fris: 1536 (her S. 469), 1537 (her S. 57), 1542 (her S. 230), 1543 (her S. 261—62).

Albret Giøe: 1502 (her S. 466).

Gabriel Gyllenstiern: 1531 (Fred. I's Registr. S. 280—81).

Ifver Fris: 1543 (her S. 264).

Erich Banner: 1531 (Fred. I's Registr. S. 281—82), 1542, skal være 1541 (her S. 201—02).

Hans Jahansen: 1480 (her S. 464), 1502 (her S. 466—67).

Lavrits Skienckel[6]): 1508 (D. Mag. 4 R. IV, 224—25[7]), 1517 (Suhm, Saml. II, 2. H., S. 30), 1520 (smstds. S. 39[8]), 1523 (Fred. I's Registr. S. 8), 1528 (smstds. S. 189), 1531 (smstds. S. 287).

Fru Anne Hederstrupis: 1531 (Fred. I's Registr. S. 286—87), 1531 (smstds. S. 283).

Niels Lange: 1533 (D. Mag. 4 R. IV, 197—98[9]), 1539 (her S. 91), 1540 (her S. 154—55).

Fru Cisel, Anders Jacobsens Efterleverske: 1528 (her S. 468).

Niels Skiel: 1529 (Fred. I's Registr. S. 236[10]), 1540 (her S. 155).

---

1) Hvor der skal læses IV, 389 b.

2) Hvor Lensbogen har: „iij gaarde i Themstrup, Thyæreøøgaardtt", har IV: „iij gaarde i Thenstrup, thi ere øde gaarde".

3) Afskriften i IV har flere Steder bedre Læsemaader end Lensbogen.

4) I IV er ved dette Brev Navnet „Erich Bølle" ændret til „Hr. Thyge Brade" med en anden Haand; dette er dog kun en urigtig Indblanding af Sofie Ruds første Ægtefælle.

5) S. 316 Linje 5, hvor Lensbogen har et meningsløst „tesligiste", har IV rigtig „tilsigis".

6) Skal være: Lavrits Skienckels Arvinger.

7) I Lensbogen er udfaldet en Del Ord, som kunne suppleres efter IV: [huilckett goetz forscrefne Lauritz Skinckel] nu haffuer indløst aff forscrefne sin søster, fru Abzelle. Thi haffuer [wii nu *osv.*].

8) Medens Brevet i Registranten mangler Dagsangivelse, har IV: Onsdag efter Vor Frue Dag annuntiat., ɔ: 28. Marts.

9) Dagsangivelsen fattes i IV.

10) Lensbogens fejle Aarstal (1539) findes allerede i IV

Niels Juel: 1526 (Fred. I's Registr. S. 125), 1530 (smstds. S. 269), 1531 (smstds. S. 288), 1523 (smstds. S. 1), 1528 (smstds. S. 188), 1536 (her S. 21—22), 1536 (her S. 22).

Niels Jensen til Bradskof: 1531 (Fred. I's Registr. S. 276), 1540 (her S. 155).

Eller Rønaa: 1531 (Fred. I's Registr. S. 275—76), 1532 (smstds. S. 318), 1536 (her S. 469—70), 1531 (Fred. I's Registr. S. 288), 1533 (her S. 469).

Anders Skiel: 1494 (her S. 464—65), 1506 (her S. 467), 1517, skal være 1467 (Fløe og O. Nielsen, Lønborg og Egvad Sogne S. 12—13), 1515 (Suhm, Nye Saml. I, 1 H., S. 90).

Albret Giøe: 1544 (her S. 270).

Idem Eller Rønnov: 1545* (her S. 275—76).

Idem Niels Kieldsen: 1542* (her S. 217—18). — Idem Niels Jul: 1545* (her S. 274).

Hr. Hans Gaas: 1539 (her S. 99).

Fru Idhe, Hr. Mavris Sparis: 1538 (her S. 64—65).

Niels Glambeck: 1545* (her S. 277—78).

Disse indkaldte Lensbreve gjenfindes i Registre Nr. I, her dog indordnede kronologisk under de forskjellige Landskaber, og de danne fremdeles en væsentlig Del af Grundlaget for den saakaldte Lensbog Nr. 1, der udarbejdedes i Kancelliet ved Midten af Fyrrerne og som er udgivet af Dr. O. Nielsen i Danske Magazin 4 Række IV Bind[1]).

Af det foregaaende vil det fremgaa, hvad der er Grundlaget for nærværende Udgave af „Danske Kancelliregistranter 1535—1550“. Fra Juni 1546 til Udgangen af 1550 ere Brevene hentede fra selve den originale Kopibog Nr. V; de ældre Breve ere derimod for største Delen tagne fra den samtidige Renskrift Nr. IV af den tabte Kopibog[2]). Registrene Nr. I, der ogsaa viser tilbage til denne sidste, har dels udeladt mangfoldige Breve, som ere optagne i IV, dels har den i de fleste Tilfælde forkortet Brevene meget; end ikke i textkritisk Henseende har derfor denne yngre Renskrift været af synderlig Betydning for Udgaven. Derimod har Nr. I i Forening med de i Lensbogen bevarede Breve tjent til nogenlunde at udfylde de store Huller, der findes i IV ved Aarene 1543—46.

---

[1]) Jvfr. Erslev, Konge og Lensmand i det 16de Aarh. S. XLIX.

[2]) Det kan bemærkes, at foran de i dette Haandskrift indførte Breve findes et ejendommeligt Mærke, et Kors i en Cirkel. Hvad dette betegner, kan næppe siges med Sikkerhed; da det imidlertid findes ved alle Brevene, er det ikke anført i Udgaven.

De Principer, der ere fulgte ved denne Udgave, have i øvrigt næsten paa alle Punkter været de samme som ved Frederik den førstes Registranter. De fleste af Brevene ere meddelte i fyldige Udtog og kun enkelte af særlig Interesse aftrykte in extenso; i Stedet for den i Kopibogen fulgte Landskabsinddeling ere i Udgaven alle Breve opstillede i kronologisk Rækkefølge[1]). De store Godsopregninger, der forekomme oftere, ere i Udgaven gjengivne i tabellarisk Form, hvilket i høj Grad letter Oversigten. I et Tillæg er der meddelt dels saadanne Breve, der fandtes optagne i Registrene uden dog at være egentlige Kongebreve, dels de ældre Lensbreve, der ere indførte i den ovenfor omtalte Afdeling af Registre Nr. IV og som ikke ere trykte andensteds. Her er endvidere indsat to Breve af Frederik I, der ere forglemte i Udgaven af denne Konges Registranter. Registrene fremtræde noget ændrede, idet Person- og Stedregistret ere forenede til ét[2]), medens der er tillagt et Sag- og Ordregister; til Udarbejdelsen af dette sidste have vi, hvad det sproglige angaar, fundet stor Hjælp hos cand. juris V. A. Secher.

Kun paa et vigtigt Punkt er der i dette Bind indført et nyt Princip ved Udgivelsen, nemlig hvad angaar Retskrivningen. Medens de in extenso meddelte Breve saavel som alle Egennavne i Frederik I's Registranter aftryktes efter Haandskrifterne uden nogen Ændring, besluttede Selskabet i nærværende Bind at foretage visse Ændringer, der kunde lette Læsningen, uden at de skadede i sproglig Henseende. For Ændringerne opstilledes følgende Regler:

Medlydsfordoblingen udelades, især i Udlyd, men ikke mellem to Selvlyde; altsaa skrives der, idet de kursive Bogstaver antyde Udeladelserne: thil*l*, haf*f*ver, thet*t*, medens: ligge, addel osv. bibeholdes uden Ændring.

---

1) Denne Omordning, der i historisk Henseende medfører saa uomtvistelige Fordele, medfører den Fare, at der kan glemmes et eller andet Brev. Dette er virkelig sket med et Brev i Frederik I's Registranter, som Dr. Heise har gjort opmærksom paa, og for her at undgaa en lignende Mangel, have vi til allersidst gjennemgaaet alle Haandskrifterne paa ny; ved denne Revision har der virkelig vist sig at være glemt et Brev, som er aftrykt i et Tillæg S. 581.

2) Ved Brugen af Personregistret maa det mærkes, at der heri ikke er optaget saadanne Bønder, der ene have Fornavn og Patronym og kun nævnes i Godsopregninger.

Selvlydsfordobling udelades, altsaa reette, vi*i*, bro*o*, hø*ø*; naturligvis bibeholdes aa (for å). **z** ændres til **s**.

i og **j** gjengives overalt med **i**.

u, **v** og **w** gjengives efter Tegnenes Betydning med **u** eller **v**, ogsaa i Forbindelsen *fv*.

For at skaffe de nødvendige Midler til Udgivelsen af „Danske Kancelliregistranter 1535—1550“ henvendte Selskabet sig til Carlsbergfondets Direktion, der ogsaa viste Værket den Interesse at yde en saa rigelig Hjælp, at alle Omkostningerne derved bleve dækkede. Under Arbejdet paa dette Bind have vi fundet den største Hjælpsomhed hos Geheimearkivets Embedsmænd, ligesom Assistent Thisets personalhistoriske Kundskaber atter ere komne os til Gode ved Udarbejdelsen af Registret. Til at føre Tilsyn med Udgaven udnævnte Selskabet Arkivassistenterne Fr. Krarup og V. A. Secher; den sidste kom dog kun til at medvirke ved Fastsættelsen af Planen, hvorved han bl. a. foranledigede det nye Princip med Hensyn til Retskrivningen, og afløstes derefter paa Grund af sin Fraværelse i Udlandet af Bibliotheksassistent C. F. Bricka. I Forening med Hr. Krarup har da denne fulgt Arbejdet under dets Udførelse, og begge have understøttet os paa alle Maader, hvorfor vi ikke noksom kunne være dem taknemlige.

Kjøbenhavn i Juni 1882.

Kr. Erslev. **W. Mollerup.**

1535.

23 Febr. Kvittering til Biskop Iver Munck for 1341 Gld. af den tyvende Penning og $732\frac{1}{2}$ Mk. [1]) af Plovskat. Haderslef, Tirsd. efter Sønd. reminiscere. Rel. Jeronimus Køne. IV, 264 [2]).

24 Febr. Kvittering for Plovskat til Kannikerne i Ribe, M. Hans Søfrensen. M. Peder. M. Hans Marqvordsen, Hr. Niels Terckelsen, M. Mats Nielsen, M. Søren Olsen, M. Oluf Munck og M. Gundi Nielsen. Haderslef, die Mathie [3]) ap. Rel. Jerunimus Koene. IV, 264 b [4]).

27 Febr. Brev til Dorrette Jensdatter paa Arv efter hendes afdøde Husbonde, Hr. Niels Pors, Sognepræst til Ørum. Koldinghus, sabbato post Mathie ap. Dns. princeps per se, præsente domino electo Roskildensi. IV, 264 b [5]).

1 Marts. Gjældsbrev til Hr. Jochim Rønnov, Electus til Roskild, paa 20 Nobel. Koldinghus, Mand efter Sønd. oculi. Rel. Doctor Detlef, Provst. IV, 265 b [6]).

— Gavebrev til Borgerne i Vedle paa to Humle- og Kaalgaarde samt en Teglgaard udenfor Byen. Vedle, samme Dag. Rel. Dns. Maugnus Gøye, magister curiæ. IV, 267 b [7]).

Omtr. 1 Marts. Gavebrev til Dorite Bruns i Viborg paa hendes henrettede Husbonde, Niels Persens Gods. Vedle. IV, 265 [8]).

7 Marts. Christoffer Thamsen fik Brev, at han maa og skal være Tolder paa Skafven og paa kgl. Maj.s og Kronens Vegne oppebære den dèr faldende Told, kgl. Rente og Rettighed. Viborg, Sønd. lætare. IV, 265 [9]).

---

1) Hdskr. har: $22\frac{1}{2}$ Mk., men Tegnelserne rigtigere $732\frac{1}{2}$ Mk.
2) Trykt efter Tegnelser i Danske Mag 3 Række, IV, 188.
3) Hdskr. har: Mathei. Tegnelserne det rigtige.
4) Se Danske Mag. 3 Række, IV, 188—89.
5) Se sammesteds S. 191.
6) Se smstds. S. 211.
7) Se smstds. V, S. 29.
8) Se smstds. IV, S. 192.
9) Fuldstændigt i Tegnelser smstds. S. 197.

8 Marts. Forbud paa Pulsvaad i Lymfiørd. Viborg, Mand. efter Midfaste Søndag. IV, 476[1]).

10 Marts. Stadfæstelse for Hr. Lavrits Nielsen paa et Brev angaaende Schafven Kirke. Viborg, Onsd. post lætare. IV, 265[2]).

14 Marts. Gavebrev til Jacob Jensen paa en Grund i Olborg. Olborg, Sønd. judica. Rel. Erich Banner. IV, 268[3]).

20 Marts. Peder Ridemand i Volstrup fik Brev at skulle nyde sit Bondegods, for han gav sig fra Skipper Klemend og hans Parti og til kgl. Maj.s Krigsfolk og beviste sig ærlig og trolig, som ham burde at gjøre mod sin rette Herre og Konge. Randers, Palmelørdag. Rel. Dns. Mangnus Gøye, magister curiæ. IV, 265 b[4]).

— Dom mellem Prior i Hilligiesthus i Randers og Anne Jacobs sammesteds. Randers, Lørd. efter judica. IV, 266[5]).

21 Marts. Fritagelsesbrev til de Borgere i Randers, der bo uden Byen, paa Byskat i 2 Aar. Randers, Palmesøndag. Dns. rex per se. IV, 268[6]).

23 Marts. Stadfæstelse paa Biskop Ofve Bildes Overladelse til Borgerne i Randers af S. Peders og S. Lavrits' Kirker udenfor Byen. hvorved han dog forbeholder sig en Eng. Aarhus, Tirsd. efter Palmesøndag. Dns. rex per se. IV, 267 b[7]).

— Kvittering til Fru Sophie, Hr. Mogens Bildis, paa 200 Mk. af Tviflom Kloster. Samme Datum. IV, 266[8]).

— Kvittering til Biskop Ofve Bilde paa 60 Gld. af Hats Herred m. m. Samme Datum. Dns. rex per se. IV, 267[9]).

Marts. Mester Morthen Hegelund, Prædikant i Olborg, fik kgl. Maj.s Brev paa 4 Aars Skyld og Landgilde af de

---

1) Se Danske Mag. 3 Række, IV, 202.
2) Se smstds. S. 204.
3) Se smstds. V, 29.
4) Noget afvigende i Tegnelser (smstds. S. 29); som Relator anføres her: Erich Banner.
5) Se smstds. S. 23—25. De i Tegnelser angivne, tilstedeværende Raader ere udeladte i IV. Et „och", der mangler S. 24, Linje 8 mellem „thennom" og „theres efterkommere", findes heller ikke i IV.
6) Se smstds. S. 30.
7) Se smstds. S. 28; her staar Forbeholdet med Engen som en Tilføjelse efter Datum.
8) Se smstds. S. 25. Hdskr. har dog urigtig: Kollinghus.
9) Se smstds.

3 Gaarde i Hasserisse, som tjene til S. Peders Kirke i Olborg. [Uden Aar.] IV, 265 b.

Marts. Marin Olluf Skredders i Viborgh fik Brev, at kgl. Maj. har undt og givet hende og hendes Børn alt det Gods, der var tilfaldet hans Naade efter hendes Husbonde, som blev rettet i Viborg. [Uden Aar.] IV, 265 b.

16 April. Kvittering til M. Povel Andersen, Kantor i Ribe, paa 29 Gld. i Plovskat. Haderslef, fer. 6 post misericordia Dni. Dns. rex per se. IV, 268 b[1]).

— Kvittering til Envold Erichsen paa 150 Gld. og $92^1/_2$ Mk. [Samme Datum.] Commissio regiæ Maj. propria. IV, 268 b[2]).

10 Juli. Hr. Johan Randtzow, Ridder og Hofmester i Fyrstendommerne, fik Brev pro servitio facto et faciendo paa to Gaarde, der nu ere tilfaldne kgl. Maj. og Kronen som forbrudt Gods, den ene i Assens, som iboedes af og sidst tilhørte Hans Plog, den anden i Svinborg, som Clavs Bang iboede og som han kjøbte af Mester Ølrich Bildt; han og Arvinger skulle til evig Tid nyde disse Gaarde med al deres Tilliggelse, Huse, Jorde, Bygning, dertil med Haverum og Gaardsrum indenbys og uden. Cum inhib. et clavs. consv. Nyborg, S. Knud Konges Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 36 b[3]).

— Erich Kromedige fik Ejendomsbrev pro servitio paa en Gaard ved Færgebroen i Svinborg, som Per Bang iboede og som er forbrudt til Kronen. Cum inhib. sol. et clavs. consv. Datum ut supra. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. IV, 37.

— Christoffer Hvitfeld fik Følgebrev til Nyborig Slot og Len, at de dertil liggende Bønder og Kronetjenere skulle svare ham. Nyborg, S. Kanuti regis Dag. Dns. rex per se. IV, 35[4]).

— Clavs Bryske fik Følgebrev til Vissingberg Birk, at Bønder og Kronetjenere skulle besøge Birkethinget. Nyborg, die Kanuti regis. Rel. Dns. Joachimus Ronnov, electus Roskyldensis. IV, 35 b[5]).

---

1) Se Danske Mag. 3 Række, V, 37.
2) Se smstds., her med den i IV glemte Datum.
3) Se Danske Mag. IV, 65—66 (her efter Registrant I).
4) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, V, 145, jfr. S. 56.
5) Smlgn. smstds. S. 146 (her uden Datum).

Omtr. 10 Juli. Niels Sten fik Følgebrev til Bønder og Tjenere, som tjene til S. Jørgens Gaard udenfor Ottense. Nyborg. Dns. rex per se. IV, 35 b [1]).

14 Juli. Gavebrev til Erick Krumdigk paa en Gaard i Nyborg. Cum inhib. sol.[2]). Nyborgh, Onsd. efter S. Kanuti regis. IV, 35 [3]).

18 Juli. Peder Villomssen fik Brev paa tvende Falkelejer, som han hidtil har havt, mod sædvanlig Afgift. Kiøge, Sønd. efter divisionis apost. Dns. rex per se. IV, 89 b [4]).

20 Juli. Johan Stacke fik Følgebrev til Jost Anderssens Gaard i Jutland. Kiøge, 3 fer. post divisionis apost. Rel. Melcher Randtzow, Marskalk. IV, 269 [5]).

— ? Hr. Knud Rud, Ridder og Høvedsmand paa Korsøer, fik Følgebrev paa alt Severin Stampes Gods i Sielland. Datum etc. [ɔ: ut supra?]. Dns. rex per se. IV, 269 b [6]).

21 Juli. Melchior Randzow, holsteske Marskalk, fik Følgebrev til Skioldenes. Kiøge, S. Marie Magdalene Aften. Dns. rex per se. IV, 115 b (overstreget) [7]).

— Hr. Christiern Fris fik Følgebrev til Høgstrup Len. Samme Datum osv. IV, 115 b (overstreget) [8]).

— Sivord Grube fik Følgebrev til Egede, Hr. Hans Bildis Gaard, og tilliggende Gods, ligeledes til Siøholms Gaard og Gods. Samme Datum osv. IV, 115 b (overstreget) [9]).

22 Juli. Albret Giøe, Fodermarsk, fik Følgebrev til Stege Len. Kiøge, S. Marie Magdalene Dag. Dns. rex per se. IV, 115 (overstreget) [10]).

— Hr. Peder Hanssen fik Brev paa Gelsted Kirke, som Jost Anderssen tilforn havde i Forlening. Cum clavs.

---

1) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, V, 56 (her uden Dateringssted).
2) Disse Ord mangle i Tegnelserne.
3) Se Danske Mag. 3 Række, V, 56—57.
4) Smlgn. smstds. S. 145—146 (her nævnes foruden de to Falkelejer paa Laaland endnu to paa Sjælland, nemlig Lillehammer og Halsnes).
5) Smlgn. smstds. S. 146, jfr. S. 64.
6) Smlgn. smstds. S. 60.
7) Smstds. S. 146.
8) Smstds. S. 146, jfr. S. 68.
9) I Tegnelser (smstds. S. 146) anføres dette som 2 Breve, og Følgebrevet til Egede er da dateret: 3 fer. ante Magdalene, ɔ: 20 Juli. Jfr. smstds. S. 68.
10) Smstds. S. 145, jfr. S. 68.

consv. Kiøge, die Marie Magdalene. Rel. Melchior Randtzow, Marskalk. IV, 35[1]).

24 Juli. Hans Biermand fik Brev paa Kronens Falkelejer Ølmenes, Smørkel, Skomerslef og Soret, som han tilforn havde, mod sædvanlig Afgift. Kiøge, Lørd. post. Magdalene Dag. Dns. rex. per se. IV, 90[2]).

— Hans Gertsen fik Brev paa Kronens Falkelejer Merlop og Gattebeck i Halland, som han hidtil har havt, mod sædvanlig Afgift. Kiøge, Lørd. efter S. Marie Magdalene Dag. Dns. rex per se. IV, 196 b[3]).

25 Juli. Hr. Henrich Jensen fik Følgebrev til Dalby Klosters Tjenere. Kiøge, die Jacobi. Dns. rex per se. IV. 196 b[4]).

27 Juli. Hr. Lavrits Blöck fik Brev paa Stockemarck Kirke ad gratiam, indtil kgl. Maj. bliver anderledes til Sinds derom. Kiøge. fer. 3 post Jacobi apost. Dns. rex per se. IV. 115 b[5]).

— Hr. Jens Heningsen fik Livsbrev paa Kiøng Kirke i Hammer Herred efter Hr. Ib Jensens Død, dog at han skal besørge Sognefolket med Guds Ord, som han kan forsvare og „beverge“ med den hellige Skrift. Kiøge, [samme Dag]. Rel. Syer Lavritsen, Borgemester i Kiøge. IV, 116[6]).

Juli? Otthe Thegenhus fik Følgebrev til Hagested, Udleyer og Leyer og hvad dèr tilhører, som han plejer at have. Kiøge. Rel. Johan Stacke. IV, 116 (overstreget)[7]).

— Fru Chrestendtse, Thønne Thønnesens, fik Følgebrev til Chlare Kloster i Roschild. Kiøge. IV, 116[8]).

— Gabriel Gyldenstiern fik Følgebrev til Kiøpnehafns Len. Kiøge. IV, 116 (overstreget)[9]).

---

1) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, V, 145.
2) Smstds. S. 145.
3) Smstds. S. 145.
4) Smstds. S. 146.
5) Smstds. S. 145.
6) Smstds. S. 145, jfr. S. 71.
7) I Tegnelser (Danske Mag. 3 Række, V, 64) lyder Følgebrevet paa Otte Tegenhuses Foged Hans Olsen.
8) Jfr. anf. Sted.
9) I Tegnelser (anf. Værk, S. 144) med Datum: Lejren for Kiøpnehafn, fer. 2 post ad vincula Petri ɔ: 2 Avgust. Jfr. smstds. S. 76.

Juli? Jep Stoldsvend fik Følgebrev paa Hornis Herred. Kiøge. IV, 35 b[1]).

— Fru Mette, Hr. Johan Oxes Ridders Efterleverske, fik Brev af kgl. Maj. til Rafvensborg Len. Kiøge. IV, 90[2]).

— Skack Randtzow og Johan Domstrup fik Følgebrev til Nykiøping Len. Kiøge. Dns. rex per se. IV, 90[3]).

— Fru Christendts, Tønne Tønss[ens], fik Følgebrev paa Krøginge Birk. Kiøge. IV, 90 b[4]).

— Hr. Abbed Niels i Herritsvad fik Følgebrev til Bønder i Tveagger Sogn i Nørre Halland, at de svare ham paa Hr. Abbed Henrichs Vegne i Sore. Kiøge. IV, 197[5]).

Avgust? Fru Karine, Michel Brockenhus', fik Følgebrev til Pe[der]strup Birk, at Bønder og Kronetjenere skulle svare hende eller hendes Foged. I Lejren for Kiøpnehafn. IV, 90 b[6]).

— Hans Urne fik Følgebrev til Bønder og Almue i Vordingborg Len. Dns. rex per se. [Uden Aar.] IV, 115 b (overstreget)[7]).

— Her Bertil Henrichssen fick presentats paa Saxkiøping kiercke och sogen, som her Benich hafver forbrot for uprør och afvindskiold, hand førde emod kon. Mat. och sit federne rige; dog skal hand predicke och lere sognefolcket Guds rene och klare ord fore. som hand med thend hellige schrift bevise kand. Datum udi kon. Mat.is feiltleigre for Kiøpnehafn. Rel. Her Mogens Gøye, hofmester. IV, 90 b[8]).

6 Avgust. Fru Ingerd, Hr. Lavrits Matsens Efterleverske, fik Følgebrev paa Østertyersted Birk. I Lejren for Kiøpnehafn, Fred. efter S. Petri ad vincula. Dns. rex per se. IV. 90[9]).

7 Avgust. Løftebrev til Skaannes Raad, Adel og Indbyggere. I Feltlejren for Kiøpnehafn, Lørd. efter S. Petri ad. vincula Dag. Dns. rex per se. IV, 476 b[10]).

---

1) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, V, 64 (her uden Dateringssted).
2) Sammesteds S. 65 (ligeledes).
3) I Tegnelser med Datum: Feria 2 post ad vincula Petri ɔ: 2 Avgust (Danske Mag. 3 Række, V, 144). Jfr. smstds. S. 76.
4) Danske Mag. 3 Række, V, 78 (uden Dateringssted); jfr. 4 Række, IV, 239.
5) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, V, 77 (her uden Dateringssted).
6) Smstds. S. 78 (her uden Dateringssted).
7) Smstds. S. 63.
8) Smlgn. smstds. S. 81.
9) Smlgn. smstds. S. 146.
10) Se smstds. S. 142. I Stedet for: „indsegle“ har IV: „signet“.

7 Avgust. Arvid Ulfstand, Hofsinde, fik Følgebrev til Karlby og Grimstrup Birk. Samme Datum. IV, 197 [1]).

10 Avgust. Kvittering til Axel Jul, Sekretær, paa 200 Gld., 50 Jochimsdaler og 8 Rosennobel af Halsløsningen. I Lejren for Kiøpnehafn, S. Lavrentii mart. Dag. Dns. rex per se. IV, 269 [2]).

18 Avgust. Erich Jensen forhvervede Brev. at han fremdeles skal være Byfoged i Ydsted og dèr oppebære hvad Sagefald, som tilfalder kgl. Maj. og Kronen. Lund, Onsd. efter Vor Frue Dag assumpt. IV, 197 [3]).

19 Avgust. Hr. Christiern Fris, Ridder, fik Brev pro servitio facto et faciendo, at han maa og skal indløse til sig fra sine Medarvinger Høgstruppe Gaard med tilliggende Len. som hans Hustrus Moder, Fru Anne Holgierdts, har i Værge og Pant af Kronen. og siden nyde det efter de Pantebreves Lydelse. som Fru Anne havde derpaa af fremfarne Konger i Danmarck, indtil Gaarden og Lenet afløses ham for Pantesummen. Cum inhib. sol. Lund, Torsd. efter Vor Frue Dag assumpt. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 115 [4]).

20 Avgust. Hr. Peder, Abbed i Beckeskof Kloster, fik Brev, at han igjen maa annamme til sig forskr. Kloster, og at de tilliggende Bønder og Tjenere skulle svare ham og ingen anden. Lund, Fred. efter Vor Frue Dag assumpt. IV, 197 [5]).

28 Avgust. Kvittering til Jfr. Karren Erichsdatter, Abbedisse i Maribo Kloster, paa 1000 Mk. I kgl. Maj.s Feltlejr for Kiøpnehafn, Lørd. efter S. Bartholomei ap. Dag. Ad relationem dni. Magni Gøye, militis et magistri curiæ. IV. 269 [6]).

29 Septbr. Mester Mats Erichsen fik Brev, at efterdi Aas Kloster i Halland nu er „forvøstet", nedbrudt og forstyrret af Fjenderne. saa at der ingen Tjeneste holdes mere dèr, som det var funderet og stiftet, har kgl. Maj. forlent forskr. M. Mats. som var Abbed i Aas, efterskrevne Kirker og Gaarde, som tilforn laa til Aas Kloster: Aas Kirke og Vedig Kirke

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, V, 146.
[2]) Se smstds. S. 141—42.
[3]) Kortere i Tegnelser (Danske Mag. 3 Række, V, 89).
[4]) Brevet er let overstreget.
[5]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, V, 90.
[6]) Se smstds. S. 94—95 og (Første Række), VI, 139.

med deres Præstegaarde, som Hr. Jens og Karl Engelbretsen nu ibo, med al deres rette Rente og Rettigheder, dertil Nes Gaard, 5 Gaarde, som kaldes Ytterfylling, en Mølle, som kaldes Kellegaards Kværn, to Gaarde, som kaldes Bodtsgaard, og to, som kaldes Stensgaard, liggende i nævnte Sogne i Viske Herred. Dette Gods skal han nyde fri og kvit saa længe, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom, dog at han skal lære og prædike sine Sognefolk Guds klare og rene Evangelium og gjøre dem al den Tjeneste inden Kirken og uden, som de bør have af deres rette Sognepræst og han vil ansvare for Gud og være bekjendt for os, dertil holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov og Ret og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. sol. I Lejren for Kiopnehafn, S. Michels Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 197[1]).

29 Septbr. Hr. Niels Chrestensen, boende i Randers, fik Følgebrev til de Bønder og Tjenere, som ligge og tjene til Helligiesthus dèr sammesteds, og skal besørge de syge Mennesker, som ere derinde, med en tilbørlig Underholdning. I Lejren for Kiopnehafn, S. Michels Dag. IV, 269 b[2]).

30 Septbr. Hans Franck fik Brev, at han maa og skal have Kronens Færgested og Færgehus[3]) og beholde det, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom, mod at give den sædvanlige Afgift deraf og holde samme Færge ved Magt, bygge og forbedre Husene smstds. samt altid holde til Stede Mad, Øl og anden „profande", saa at Vejfarende kunne faa Underhold for deres Penge. Cum inhib. For Kiøpnehafn, Torsd. efter S. Michels Dag. IV, 198.

7 Oktbr. Kvittering til Erick Kromdig og Clavs Daa paa 41293 Lod Sølv og 200 Jochimsdaler, udbetalte efter 5 Kvittanser. I Lejren for Kiøpnehafn, Torsd. efter S. Francisci conf. Dag. Rel. Otte Gyllenstiern. IV, 35 b[4]).

10 Oktbr. Eyller Hardenbierg har berettet for kgl. Maj., at hans Hustrus Fader, Erich Stygge, nogle Aar, før han døde, tilpantede sig noget Gods af Kronen, som kaldes Thraneholm. Da efterdi forskr. Erich Stygge er død, har kgl. Maj.

---

1) I Marginen: no̅.
2) Ganske kort og uden Datum i Tegnelser (Danske Mag. 3 Række, V, 108).
3) Navnet selv er glemt.
4) Se Danske Mag. 3 Række, V, 142—43.

pro servitio facto et faciendo tilladt, at han maa og skal udkvitte sin Hustrus Medarvinger for den Del, der er tilfalden dem, og siden annamme samme Gods til sig med al dets Tilliggelse, kgl. Rente og Rettighed og nyde det som et frit Pant, indtil det indløses af Kongen. Cum inhib. sol. I kgl. Maj.s Feltlejr for Kiøpnehafn, Sønd. efter S. Dionisii Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 269[1]).

10 Oktbr. Kvittering til Hr. Thygge Krabbe, Marsk, paa 208 lødig Mk. af Sølvskatten. Samme Datum osv. IV, 199 b[2]).

— Kvittering til samme paa 100 Jochimsdaler og 140 Klippinge. Samme Datum osv. IV, 200[3]).

11 Oktbr. Borgemestere, raadmend och menige borgere udi Landtskrone fick saadant et bref, at efterthi at thisse brefviser, Rasmus Heningsen, borgemester udi Landtskrone, Niels Lodvigsen och Christoffer Hansen, raadmend, Gudmund Nielsen, Niels Due, Jens Bagger, Niels Clavsen och Anders Ollufsen, borger ther samestedts, ere nu komen hid til ko. Mat. udi hans naadis feiltleire for Kiøpnehafn, udsende och udskickede af borgemestere, raadmend och mienige borgere udi forne Landtskrone med fuldmagt, och ere ko. Mat. handtgangne och hafve for thieris egne personer och for forne hiemmesidendis borgemester, raadmend och mienige borgere svorit och sagt ko. Mat. huldskab, mandskab och thro thieniste, at holle ville ko. Mat. for thieris rette herre och koning och holle ko. Mat. her efther Landtskrone by til gode och tilhande och ingen anden, tha hafver ko. Mat. thennom lofvit och tilsagt at ville her efther vere forne borgemester, raadmend och mienige borger udi Landtskrone en naadig og gunstig[4]) here och koning och anamme thenom nu strax for hans naadis kiere tro undersotte, och ville ko. Mat. handthafve thennom ved Guds ord och thend evandgeliske lerdom, saa the mue och skulle beholle hos thennom gode, lerde och forfarne predicker udi thend hellige skrift, som thenem fore predicke Guds rene ord och uden alt mindeskelige set och ceremonier: och hvis som the her til udi thend forderfvelige feigde emod ko. Mat. och riget handlet eller udi nogre maade giort hafve til land eller vand, med rof eller brand, ehvad thed helst er eller vere kand, ther for skal paa thennom aldrig arges om af ko. Mat. eller andre efther thenne dag, men skal vere en clar aftallen sag til evig thid, — och skal ingen vere thieris dommer uden ko. Mat. sielf. Och hafver ko. Mat. af synderlig gunst och naade forne borger udi Landtskrone tilbeste och bestand unt och tillat, at the

---

[1]) Jfr. Danske Mag. 4 Række, IV, 224.

[2]) Se Danske Mag 3 Række, V, 143.

[3]) Se smstds. Side 143—44.

[4]) Haandskriftet har: naadigst och gunstigst, men de to sidste Bogstaver ere atter overstregede.

mue och skulle nyde och beholle thieris volle och befestninger om thieris by i alle maade unederbrøt och uforderfvede, och skulle the och thieris bye her efther blifve liggendis til vort fadburd, och ey ko. Mat. ville forlene thenom eller thieris bye til nogen anden. Sammeledis skulle the her efther nyde och beholde thieris fiskerie udi Øresund och andenstedts ubehindret saa frit, som the thend haft hafve af gammel tid. Skulle the och saa nyde, beholde och bruge thieris kiøpmandskab och fiskerie udi Mandal udi ko. Mat.is rige Norge, som the af gamel thid nyt och brugt hafve. Och skulle the nyde, bruge och beholde alt hves skøt, som the hafve udi thieris bye. och ey thennom skal giøris nogen hinder eller forfang ther paa, dog saa at naar ko. Mat. thes behof hafver at bruge emod hans naadis och rigens fiender och uvenner, tha skulle the thet ko. Mat. velvilligen ther til lene, och naar ko. Mat. thet tha udi saa maade brugt hafver, vil ko. Mat. skicke thennom samme thieris skyt ubehindret udi thieris by igien. Cum inhib. sol. Datum udi ko. Mat.is feiltleigre for Kiøpnehafn, mandagen nest efther S. Dionisii dag. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 198[1]).

11 Oktbr. Borgemestere, raadmend och menige borgere udi Landtskrone finge bref, at ko. Mat. hafver thaget, anammet och undfanget thenom, thieris høstruer, børn, hioen, tiener, godts, rørendis och urørendis. och thieris mienige stad med ald sin rette tilliggelse ingthet undertaget udi nogre maade utinden ko. Mat.is hegn, vern, frid och beskiermelse, besynderligen at ville forsvare och fordachtinge til alle rette. Sammeledis hafver ko. Mat. af samme gunst och naade fuldbyrd och sambtyckt och stadfest alle the friheder och previleger, som thennom af hogborne første r, hans naadis framfarne [forfedre], koninger udi Danmarck naadeligen, mildeligen och gunstligen unte, forlente och gifne ere. at blifve vid fuldmacht udi alle thieris orde, artickler och punckter, ligervis som the indholle och udvise i alle maade. Cum inhib. sol. *Samme Datum osv.* IV, 199.

15 Oktbr. Povel van Anefelde, Hofsinder, fik Brev pro servitio facto et faciendo, at han maa og skal indløse til sig og udkvitte Anders Emichssens [!] Arvinger for deres Del i Orbirck Gaard og Gods, som forskr. Anders Ebessen nogen Tid før sin Død tilpantede sig af kgl. Maj.s Forfædre, fremfarne Konger i Danmarck, dog undtagen den Del, som kan tilfalde Otte Anderssen og Jost Anderssen, og som er falden til kgl. Maj. og Kronen, fordi de nu føre Avindskjold mod kgl. Maj. og deres fædrene Rige. Naar forskr. Povel Anefelde har indløst forskr. Erbyrck, skal han beholde den i sin Livstid som et frit, brugeligt Pant, indtil Gaarden afløses

[1]) I Marginen: No. Pal.-Müller, Aktstykker til Grevens Feide S. 482—83.

af Kongen, dog at han skal bygge og forbedre Gaarden og Godset og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, naar ham tilsiges. Lejren for Kiøpnehafn, S. Galli Aften. Og naar han er død, skulle hans Arvinger fremdeles nyde det. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. IV, 37.

18 Oktbr. Jens Pedersen, Skriver, fik Præsentats paa Oensal Kirke efter Mester Mats, som nu har givet sig til Rigets Fjender og derfor har forbrudt samme Kirke og Sogn. I kgl. Maj.s Feltlejr for Kiøpnehafn, S. Luce evang. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. IV. 200 b.

1 Novbr. Jacop Brockenhus fik Brev pro servitio, at kgl. Maj. har tilladt, at han maa og skal gjøre et venligt og evigt Mageskifte med en Kronens Bonde i Theistrup i Gudum Herred om dennes Gaard, dog at han skal stille Bonden tilfreds og vederlægge kgl. Maj. og Kronen en lige saa god Gaard igjen. I kgl. Maj.s Lejr for Kiøpnehafn. Alle Guds Helgens Dag. De mandato proprio regiæ Maj. IV, 37 b.

— Peither Svaaf fik Brev pro multiplici servitio facto et faciendo paa det Prælatur og Degnedømme i Roskild at nyde i sin Livstid. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. IV, 117.

Register paa rystingen udi Fyen, som adelen ther sielf sat och bevilget hafver.

Niels Bild	ij	heste
Knud Urne	ij	—
Jahan Brockenhus	ij	—
Knud Ebbesen	ij	—
Jacob Hardenbierg	vj	—
Anders Emichsen [1]) af sit egit arfvegodts	iij	—
Fru Karine, her Henricks	iij	—
Fru Gierdrudt	ij	—
Clavs Erichsen	iij	—
Dirich Heningssen	ij	—
Jacob Norby	ij	—
Chrestoffer Pallesen	ij	—
Jacop Brockenhus	ij	—
Knud Otsen	j	—
Hans von Melen	j	—
Niels Sten	ij	—
Axel Nielsen	j	—
Olluf Norby	j	—

[1]) Hdskr. har: Erichsen.

Marqvor Thimand	ij	heste
Peder Norby	j	—
Fru Soffy Ollelandts	ij	—
Fru Citselle Henings	j	—
Fru Anne, her Jahan Urnis	ij	—
Peder Brock	ij	—
Verner Berthelsen	j	—
Skinckel..............................	ij	—
Jens Drage...........................	j	—
Mester Ølrich	ij	—
Eyller Rønov	v	—
Ebbe Munck	ij	—
Fru Margret Urnes	ij	—
Gert Bryske..........................	iiij	—
Hans Stissen	iij	—
Jesper Daa	iij	—
Jørgen Daa	ij	—
Corfes	j	—
Fru Christendts	iij	—
Axel Ficksen.........................	j	—
Skienck..............................	j	—
Henrich Fris	iij	—
Jørgen Lycke.........................	ij	—
Claves Brockenhus	j	—
Fru Citsele, Anders Jacop[s]	ij	—
Fru Helle, Per Marsvins	ij	—
Flintholm	ij	—
Fru Anne Aalguds med Erich Perssen..	j	—
Fru Mette Thiellof[s]	j	—
Fru Else, her Thommes Nielsen[s] j glavend och ij skytter		
Jahan Fris af Dallum closter och sit egit .	viij	heste
Erich Krumdige af sancti Hans closter .	iiij	—
Provesten af Assens	ij	—
Prier til sancti Knud	vj	—
Chresten Persen	iij	—
Holm closter	iij	—
Her Hans Gaas.......................	j	—
Her Jacob Knudssen	j	—
Mester Jahan Valckendorp	ij	—
Jørgen Gyldenstiern	ij	—
Hans Bang	ij	—
Michel Persen	iij	—
Per Chrestensen	j	—
Lavrits och Jørge Kotti[1])	j	—
Mogens Klavsen	ij	—

[1]) Hdskr. har: Kolli.

Clavs Marqvorsen .... j heste
Jørgen Henrichsen .... iiij —
Jørgen Fengel [1]) af Lamhafve.......... ij —
Hintsegavel .... iiij —
Hederstorp .... vj glavend och ij skytter
Af sancti Hans gaard udi Nyborg och andet
godts, som ligger i Fyen .... ij heste
Vorbierg gaard .... ij —
Haritsløf............................ ij —
Niels Lange ....
Anders Emichsen af Nesbyhofvet.......
Af Fyens stigte. ....
[Uden Aar.] IV, 494 [2]).

1536.

Malmøs reces, udgifvet udi thend bestolling under koning Christian, koning Frederichs søn.

6 April. Vi Christian med Guds naade Danmarcks etc. giøre alle vitterligt, at efterthi vore thro undersotte, borgemestere, raad och mienige Malmøes indbyggere hafve nu gifvet thennom til os och hafve haft her hoes os thieris fuldmechtige ambasather os elskelige Jens Nielsen, Jens Fønbo, vore borgemestere, Jens Hansen, Søren Sørensen, raadmend, Morthen Pedersen, Thyge Christensen, Povel Fris, Olluf Virckmester, Povel Schrifver och Svend Schrifver, borgere ther sammestedts, som paa thieris egne och alle Malmøes indbyggeris vegne hafve svorit och sagt os huldskab, mandskab och thro thienist och ville vere os her efther for villig och thro undersotte, som erlig och thro undersotte bøer at vere thieris retthe herre och koning och federne rige, och som the hafve verit vore forfedre, framfarne konninger udi Danmarck, tha hafve vi af vor synderlig gunst och naade egien lofvet och tilsagt thennom, at vi her efther ville vere thennom en naadig och gunstig herre och holle thennom alle och hver serdielis ved lovg, skiel och ret och icke tilstede thennom at uforrettis emod lovgen udi nogre maade. Sammeledis at the skulle niude, bruge och beholde alle the previlegier och friheder, som thennom naadeligen unt och gifvet er af vore framfarne [forfedre], konninger udi Danmarck. Och hvis som the udi thend feide giort hafve til land och vand inden byes eller uden, enthen emod os eller andre, hiemmelig eller obbenbare, skal vere och blifve en clar afthald sag, och icke the skulle vere plichtig til at staa ther nogen mand til rette for efther thenne dag udi

[1]) skal være: Schinkel.
[2]) Vedel Simonsen, Fyens Vilkaar i Grevens Feide S. 113—17.

nogre maade. Thisligeste at the skulle nyde thieris biøes mure, valde och befestninge ubehindret och uforkrencket udi alle maade, och skulle the och thieris eftherkommere vere plichtig at holde os en thro hand i samme by, och efther vor afgang skulle the holle samme Malmø by til hvilcken herre och koning, som mienige Danmarcks rigis raad udvelge, keise, kore och sambtycke for herre och koning ofver Danmarcks rige, och thet skulle the giøre konge efther konge och ingen anden och bevise thennom emod os och vore eftherkommere, koninger udi Danmarck, och Danmarcks rige, som erlige, villige, thro undersotte bør at giøre emod thieris rette herre och koning och egit federne rige, och som the alle vore forfederne, framfarne koninger, allethid her til giort hafve. Och eftherthi at Malmøes indbygere finde thennom besverit, at vi skulle hafve nogen bygning eller befestning ther ind udi byen, tha ere vi ther med tilfridts och thet inthet giøre ville, uden borgemestere, raad och mienige mand ther udi byen os thet bevilge och sambtycke ville. Och eftherthi at forne vore undersotte udi Malmøe ere af os begierendis, at the maa blifve ved Guds ord och evandgeliske lere, ville vi thennom ther hoes hantholle, beskytte och beskiermme, saa the icke skulle threnges ther frae af geistlige eller vertslige eller af nogle udi nogre maade, och skulle the her efther sielfve fuldmacht hafve at udvelge thennom evandgeliske predicanter, som thennom retteligen maa och kunde predicke och lere thet hellige evandgelium och renne Guds ord, som the med thend hellige [schrift] bevise och bevere kunde; dog skulle the ingen predicanther udvelge uden the, som vi confirmere och sambtycke, paa thed at hand skal examineris, om hand er god och nyttig ther fore bode udi sin lefnet och lerdom. Ere och nogle af Malmøes indbyggere, som ville inden iij nes[t]komindis aar gifve sig ud af Malmøe och anderstedts boe enthen inden eller uden riget, tha skal thed thennom udi ingen maade formienis, och skal thennom ingen forfang skie enthen paa lif eller godts, dog saa at the beviser thennom throlligen och erligen emod os och riget och bethalle hver, hves the skyldig er udi riget, førend the afdrager. Sammeledis maa forne Malmøes indbyggere beholde til thieris byes befestning hves skyt, som the nu hafve udi byen, underthagen thend karthovfve, som the hafve, som riget tilhører; thend skulle the vere plichtige at andtvorde fraa thennom, naar vi paa eske. Thisligiste hafve vi lofvet och tilsagt forne Malmøes indbyggere, at the skulle blifve liggendis under vort egit fadbuor och icke forlenis til nogen anden, och skulle the ey vere plichtige til at giøre eller gifve os och kronen noget ydermere, end som the vore forfedre, framfarne konger udi Danmarck, giort hafve, uden hves mienige riget ofvergaar. Sammeledis maa och skulle forne Malmøes indbyggere och thet hospital, som ther udi byen er, nyde och beholde alle thieris iorde och eyendom, gaarde och godts, som thennom sielfve med rette tilhører, efther thieris ret at bekomme och rette besiddelse, hvad heller thet findis inden byen eller uden, paa fiskeleyer och andenstedts, inthet underthagit, hves som the hafve

haft. førre end thenne feigde begynthes; och hves godts, som Malmøs borriger hafver undfonget at giemme thil thro hende, som findenne icke ofverkommen hafve, och sammeledis hvis gield, som thennom tilstoer, skulle the och ubehinderet nøye. Thisligeste skulle the och vere plichtig egien at bethalle, hvis the andre skyldig er, och egien at antvorde, hvis thennom til throer hende andtvordet er. Fandis och nogit godts, brefve, boeskab, guld, siølf, pendinge eller andet, som godemend hafve udi thro och lofve indsat udi Malmøes by, tha skal thed egien och følge thend, som thet tilhører, dog hvis boeskab eller andet, som fandis ther i byen paa godemends gaarde, som nu forryckt er, thed blifver som thed er, uden register och brefve, the skulle følge thennom, som the tilhører. Ere och nogen brefve eller register forhende, ehvorledis the ere komne udi Malmøe bye, skulle och ubehindret komme riget til thet bedste eller hvem, the med rette tilkomme. Skulle godemend och andre, som thieris godts hafve udi Malmøe, nyde thieris eyendom saa frit, som the hafde tilforn, førre end thenne feide begynthes, foruden Rostocks gord, som the icke kunde ombere fran thieris bye til et marcket: ther skulle the giøre Erich Krumdig skiel och fyllest for efther hans nøyge och vore och godemendts sambtycke. Sammeledis skal thennom ingen hinder skie paa thieris kiøbbindskab emod thieris previlegers liudelse, uden hvis vi tilforne hafve forseiglit fra os, hvilcke brefve vi och plichtige ere at holle. Thisligeste ville vi och, thet første os mueligt er, giøre en god skickelse och ordinants paa thenne atskillige mynt, som her er udi riget, efther landtsens leiglighed, som vore undersotte best och nøttelligst vere kand, och efther som hver mynt verdt er, och efther som mynthemesteren [1]) kiende kunde. Och hvilcke af Malmøes indbygger, som nu uden byen ere, som ville inden iij maanits thid her nest efther gifve thennom ind udi Malmøe och høllige och svere os och vere os och riget huld och thro, skulle maa komme til thieris hus och gaarde, bygge och boe, dog saa at the udi midler thid skulle icke handle emod os och riget anthen med ord eller gierning, hiemlig eller obbenbarlig; och ther som Jørgen Kock vil egien gifve sig udi Malmøe inden sex ugger her efther och tha sverge os och riget huldskab och throskab, tha skal hand och udi samme dattinge vere indthagit och nyde sine gaarde, godts och eyendom, som hand hafver udi Malmø och anderstedts, ubehindret i alle maade; dog skal hand inden viij dage, efther at thed blifver hannom tilkiende gifvet, lade os vide, hvad hand ther om giøre ville eller icke, och skal hand icke heller udi medler thid handle emod [2]) os och riget med raad og daad, med ord och gierning, hiemlig eller obbenbare. Thisligeste skal hand fly Arrild Throlle løs, som hans svenne grebbet hafver. Och skal forne Jørgen Kock och Malmøes indbyggere vere plichtig, saa møgit thennom møgligt ere, at the godmend, som nu forførde ere her af

[1]) Et andet Hdskr. (se nedenfor har: mønttemesteren och vorder mester.

[2]) Hdskr. har: med.

riget udi thend feigde, maa ubehindrit komme her ind udi riget egien, eller och the skulle vere plichtig at sverge, at the hafve ther hverken at giore eller at volde udi, at the icke kunde komme hid udi riget egien. Och alle the, som ere indragne udi Malmø och hafve verit ther udi thenne feigde, skulle maa nyde och beholde thieris godts, eyendom, provesti och abbedier och al anden renthe med slig samme rettighed, som the ther til hafde, for thenne feigde angick, ubehindret udi alle maade, dog hves renthe, som der af samme gots och renthe skulle afgaa thil thenne dag, skal blifve huos thennom, som vi samme gots renthe forlent hafve. Ville vi icke heller, at nogen udlendske kiøbmand skulle bruge nogen saltheri udi Threlborg, Skaare, Abbekaas, Barsebeck eller andre smaa fiskeleigre under Skaanne side uden danske mend och Holster, som ere vore egne undersotte, saa frampt thet er icke emod stedernis previlegier. Om thet godts, som Lunde capittel hafver udi Malmøe, ville vi lade handle och giøre vort flid, at the thet nyde kunde efther vor kiere faders bref[s] lydelse. Thisse forne artickle alle och hver besynderlige hafve vi lofvit och tilsagt och nu med thette vort obne bref med vore elskelige Danmarcks riges raadts raad, som nu her hoes os tilstede er, lofve och tilsige forne vore thro undersotte Malmøes indbyggere fast och ubrødeligen at holle udi alle maade, och hafve til thes ydermere vindisbyrd ladet henge vort indsegle neden for thette vort obne bref. Gifvet udi vor kiøpsted Helsingøer, den vj dag udi Aprili. IV, 486 [1]).

7 April? Vi Chr. g. a. v., at efterdi Peder Mogenssen, Borger i Svinborg, nu er rømt af Riget og til vor og Rigens Fjender og har forladt Hus, Gaard og Gods, have vi for Troskab og mangfoldig villig Tjeneste givet os elsk. Detlef Brocktorp, vor tro Mand, Raad og Embedsmand paa Synderborg, og hans Arvinger til fri Ejendom to Gaarde paa Erre, som tilhøre forskr. Peder Mogenssen. Cum inhib. Otthonie, 6 fer. post domin. judica. Dns. rex per se. IV, 33 b [2]).

19 April. Ifver Kock af Rømeeghe fik Livsbrev paa Rømeeghe Gaard og det øde Byggested Anckersholt paa Romege Mark for sædvanlig Afgift til Lundenes Slot. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Helsingøer, Fjerde Dag Paaske. Rel. Sivord Svyn. IV, 270 [3]).

---

[1]) Krag, Christian den Tredies Hist. II, 29—33 (her trykt efter en Recessamling i Geh. Ark., Danske Kongers Hist. Nr. 31).

[2]) Brevet er indført mellem Frederik I's Breve, men paa dets rette Plads (IV, 38 b) staar der en Henvisning. Dateringsstedet synes uforeneligt med den angivne Dag; Aarstallet er muligvis 1535 (som Registre I har), men heller ikke i dette Aar var Kongen paa denne Dag (18 Marts) i Odense.

[3]) Ogsaa i Tegnelser, men her overstreget og med et Notamærke (Danske Mag. 3 Række, V, 307).

25 April. Anders Emicksen skal have Forsvar for hvad Gods og Tjenere, som ligge og tjene til den Helligaands Kloster og Hospital i Foborg, efter Kong Frederichs Brev[1]), dog at den deraf faldende visse Rente og Oppebørsel skal forvendes til de fattige, syge og saare Menneskers Opholdelse. Helsingøer. 3 fer. post qvasimodogeniti. Dns. rex per se. IV, 38[2]).

12 Maj. Mester Jyrgen Perssen fik Præsentats paa Øster Ulsløf Kirke i Laalandt per obitum ultimi possessoris secundum novam et generalem præsentandi formulam. Esserom, Fred. post jubilate. Dns. rex per se. IV, 92[3]).

22 Maj. Povel Fechtel, Borger i Helsingøer, fik Kvittans paa 1538 Gld. i dansk Mønt, hver Gylden regnet for $2^1/_2$ Mk. danske, hvilke Penge han har annammet af Møntmesteren i Roskiid og igjen udgivet paa Kongens Vegne efter hans Registers Lydelse. Cum clavs. consv. Esserum, fer. 2 post vocem jucunditatis[4]). IV, 119.

16 Juni. Her Eskel Nielsen fick presentats paa Herse kiercke med sin anexa Knislinge kircke post obitum magistri Nicolai Joanis secundum novam formulam præsentacionis, tamen nova illa reformatione integra et incorrupta. Datum Hafnie. S. Vilhelme dag. De mandato regiæ Majestatis proprio Johanis Fris subscripsit. IV, 207 b.

25 Juni. Johan Fris fik Ejendomsbrev paa Brendeskovf Gaard i Sundts Herrit. Hagenschovf, Sønd. efter S. Hans Dag Midsommer. Rel. Melcher Randtzow, Marskalk. IV, 38.

29 Juni. Hr. Thygge Krabbe fik Livsbrev paa Kronens Len Andelsbeck, Bierckeger og Skiellinge, fri og kvit. Kiøpnehafn, S. Petri et Pauli ap. Dag. Rel. Johan Fris. IV. 208.

27 Juli. Vi Chr. g. a. v., at efterdi denne Brevviser, os elsk. Thage Otssen til Nes, vor Hofsinder, nu paa Ous Klosters Vegne har udgivet og ladet antvorde 1000 Lod Sølv ind

---

1) Dette Brev kjendes ikke mere.
2) Som foregaaende Brev (Danske Mag. 3 Række, V, 307—08).
3) Fuldstændigt i P. Laurenssen, Malmøbogen, ed. Rørdam S. LXXV—VII; jfr. Saml. til Fyens Hist. og Topogr. IV, 121—22.
4) Aarstallet angives som: mdxxx; en senere Haand har tilføjet: vj. Dagen før var Kongen endnu i Esrom efter Tegnelser (Danske Mag. 3 Række, V, 301—02).

paa vort Mønteri til vort og Rigets Behov, have vi af synderlig Gunst undt ham at have i Pant for samme Sølv efterskr. Ous Klosters Gods, som er Keldegaard ved Koningsbacke i Fiere Herred, som Erich og Bendt paabo og giver til aarlig Landgilde 1 Td. Smør og 6 Heste at holde, en Gaard i Arrebo i Valde Sogn, samme Herred (Olluf Hellegsen, giver 1 Pd. Smør og Gjæsteri), en Gaard smstds. (Niels Sefrensen, giver 4 Pd. Smør og Gjæsteri), en Gaard smstds. (Mogens Persen, giver 6 Pd. Smør og Gjæsteri), en Gaard smstds., som en Enke ibor (4 Pd. Smor), en Gaard smstds. (Børrie Pers Enke, 4 Pd. Smør), en Gaard, som en Enke ibor (3 Pd. Smør), en Gaard (Byrrie Smidts Enke, 2 Pd. Smør), en Gaard i Beressas (Biørn Hellensen, 4 Pd. Smør), en Gaard [i] Valle (Gødi, 6 Pd. Smør), en Gaard smstds. (Helde Nielsen, 4 Pd. Smør), en Gaard i Bidem[1]) (4 Pd. Smør), en Gaard ibid. (Olluf Henrichsen, 2 Pd. Smor), en Gaard i Aarros (Engebret, 4 Pd. Smør), en Gaard i Bolge (Torberns, 6 Pd. Smør), en Gaard i Molevig (Olluf Dirring, 12 Pd. Smør), en Gaard i Allefakris (Joen Andersen, 8 Pd. Smør, 6 Skill. for Laxegarn), en Gaard ibid. (Anders, 6 Pd. Smør, 6 Skill. for Laxegarn), en Gaard i Hellisaes (Mattis Nielsen, 3 Pd. Smør), en Gaard i Ubolt (Bent Moensen, 3 Pd. Smør), en Gaard ibid. (en Enke, 3 Pd. Smør), en Gaard ibid. (Joen, 3 Pd. Smør), — item 5 Gaarde i Ølmevold Sogn, samme Herred, den ene paa Ølmenes (Feller, 6 Pd. Smør), den anden i Dodetorp (Ingmar, 3 Pd. Smør), den tredie [ibid.] (Bendt Nielsen, 2 Pd. Smør), den fjerde ibid. (6 Pd. Smør), den femte (Kønicke Andersen, 5 Pd. Smør), — item Huldegaard i Stravold Sogn, Viske Herred (Biørn Erichsen, 8 Pd. Smør), en Gaard i Løftheskof (Biørn Røtssen, 4 Pd. Smør), en Gaard i Kvornum, samme Herred (Niels Artvidsen, 8 Pd. Smør), en Gaard ibid. (Mogens Artsvitssen, 6 Pd. Smør), Gaarden Lille Backen i Hemble Herred (Anders Persen, 8 Pd. Smør), en Gaard i Allerod, Torger Sogn, Farits Herred (Svend Jensen, 6 Pd. Smør, 9 Skill. Skat), en Gaard smstds. (Bent Nielsen, 4 Pd. Smør, 9 Skill. Skat), alt at beholde, indtil det afløses ham af os, vore Efterkommere, Konger i Danmarck, eller hvem anden vi det befale. Cum inhib. sol. I vor Feltlejr for Kiøpnehafn,

[1]) „udi Bidem", maaske Fejlskrift for: ibidem.

Torsd. efter S. Jacobi ap. Dag, under vort Signet. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 200 b.

27 Juli. Idem fik Følgebrev til Bønderne. IV, 202.

1 Avgust. Lektor Peder Lavritsen, Læsemester i Malmøe, fik Præsentats paa Oxie Kirke efter den nye, almindelige Formular ad vitam. Cum inhib. sol. Lejren for Kiøpnehafn, S. Petri ad vinc. Dag. Rel. Mag. Joannes Alberti, regiæ Maj. concionator. IV, 202 b.

10 Avgust. Anders Emichsen fik Kvittans paa 14 lødige Mk. Sølv, som han overantvordede Ihoen Warnstorp i forgyldt gjort Sølv, baade i Monstranser, Kalke og andre Ornamenter. S. Lavrentsi Dag. IV, 38 b.

11 Avgust. Skipper Tøger fik Livsbrev, fri og kvit, paa to kgl. Maj.s Boder i Kiøpnehafn bag ved Vingaarden, hvoraf Sixtus von Mønicken iboede den ene og Anders Wulf den anden, dog at han skal bygge og forbedre samme Boder og holde dem ved Magt med god Bygning, og tjene kgl. Maj. og Riget som Skipper mod sædvanlig Sold og Aarspenge, naar Behov gjøres. Cum inhib. sol. Kiøpnehafn, Fred efter S. Lavrentii Dag. Rel. Per Skram, Admiral. IV, 116 b (overstreget) [1]).

12 August. Peder Lavritsen fik Følgebrev til Krogager, at Bønderne skulle svare ham, indtil han tilskriver dem ydermere og anderledes. Kiøpnehafns Slot, Lørd. efter S. Lavrenthii. Rel. Hr. Mogens Giøe, Hofmester. IV, 90 b.

13 Avgust. Clavs Ulfeld fik Følgebrev til Ermelund. Kiøpnehafns Slot, Sønd. efter S. Lavrentii mart. Dag. Rel. Hr. Mogens Giøe, Hofmester. IV, 91.

— Jep Tordsen fik Følgebrev af kgl. Maj. til Bønder og Tjenere under Vosse Kloster. Samme Datum. Rel. Melchior Ranso, holste Marsk. IV, 202 b (overstreget).

15 Avgust. Hr. Christoffer Clavssen fik Præsentats paa S. Nicolai Kirke og Sogn i Svineborg efter Hr. Hans, som nu er afgangen. Kiøpnehafns Slot, Vor Frue Dag assumptionis. Rel. Mag. Andreas, regiæ Maj. concionator. IV, 38 b.

17 Avgust. Fru Idde Lange fik Brev, at kgl. Maj. er hende 2000 Mk. i danske Penge skyldig, som hun har laant kgl. Maj. til at betale Krigsfolket med. Kiøpnehafven. Torsd.

---

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 24.

efter vor Frue assumptionis Dag. Rel. Erich Krumedig. IV, 270 b.

17 Avgust. Hr. Mogens Gyldenstiern fik Kvittans paa 104 Gld. i Guld. som han overantvordede kgl. Maj. paa Kiøpnehafns Slot for Salt, som han solgte for kgl. Maj. Torsd. efter Vor Frue Dag assumpt. Rel. Joen Warnstruep. IV, 202 b.

21 Avgust. Skipper Knud fik Brev paa en Bod, som er den sjette fra den vestre Ende af de Boder, der kaldes Kongens Boder. at nyde med dens Gaardsrum, som den nu er forefunden. fri og kvit, saa længe han er i kgl. Maj.s Tjeneste som Skipper. dog at han skal holde samme Bod ved Hævd og Magt med god Bygning, saa den ikke forfalder (og er det den samme Bod. som forskr. Skipper Knud havde i Kong Frederichs Tid [1])). Ligeledes skal forskr. Skipper Knud være kvit og fri for Rytterhold og al anden. baade kgl. og Bys Tynge, saa længe han er i kgl. Maj.s og Rigets Tjeneste. Cum inhib. sol. Kiøpnehafn. Mand. efter Vor Frue Dag assumptionis. Rel. Peder Skram, Admiral. IV, 116 b [2]).

24 Avgust. Axel Jul fik Kvittans paa Eskenbeck Klosters Vegne paa 250 Gld. i Guld, som han selv har overantvordet kgl. Maj., regnet for 500 Lod Sølv, som forskr. Kloster var taxeret at skulle udgive ligesom andre Herreklostre over alt Riget. Cum clavs. consv. Hafnie, S. Bartholomei ap. Dag. Dns. rex per se. IV, 270 b.

26 Avgust. Mogens U fik Følgebrev til Bønder og Tjenere paa de Gaarde, som kaldes Biskopsgods paa Bordingholm, mod at give deraf den sædvanlige Afgift. Cum clavs. consv. Hafnie. sabb. post. Bartolomei. Dns. rex per se. IV, 203.

— Jep Falck fik Følgebrev til Nesbyholms Slot og Len. Samme Datum osv. IV, 203 (overstreget).

27 Avgust. Jep Tordsen fik Følgebrev til Busi Kloster, Fultofte og Helling Len. Hafnie, domin. post. Bartolomei ap. Dns. rex per se. IV, 203.

28 Avgust. Peder Hansen, Tolder i Helsingøer, fik Kvittans paa 250 Goltgylden i allehaande Guld, som han antvordede Joen von Wernerstrop paa kgl. Maj.s Vegne. Hafnie,

---

1) Jfr. Fred. I's Registr. S. 98.
2) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 249.

fer. 2 post Bartholomei apost. Rel. Joen von Wernerstrop. IV, 117.

1 Septbr. Peder Skram, kgl. Maj.s Admiral, fik Følgebrev til Harritsburge Slot og Len. Roskild, die Egidii. IV, 117 b (overstreget).

12 Septbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi der i nogen stakket forleden Tid siden var en Handel mellem Hr. Olluf Munck, Electus til Ripe, og os elsk. Vulf Utenhof, vor tydske Kansler, om nogle Gaarde og Gods i Andtstedt Herred i Bønstrup, Jerdrup, Lerholt og Egholt, som forskr. vor Kansler vilde kjøbe forskr. Hr. Electus af, og samme Handel tog nogen fuldkommen Ende, ligeledes efterdi vore elsk. Danmarcks Riges Raad og Adel, som nu var sidst hos os i Kiøpnehafn, have med os bevilget, samtykt og fuldbyrdet, at der herefter ingen Biskop skal være i Riget, og at det Gods, som tilforn har været under Bisperne, herefter skal være under Kronen og Kongen, da have vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste, som forskr. os elsk. Vulf Utenhof, vor Kansler, har bevist vor kjære Herre Fader (hvis Sjæl Gud have), os og Danmarcks Rige, solgt, skjødet og afhændet ham og Arvinger til fri Ejendom efterskr. Gaarde og Gods, som hidtil have hørt til Riper Biskops Stift, som er i Anstherred i Bunstrup Peder Ifversen ($^1/_2$ Td. Smør, Gjæsteri, Oldensvin), Jens Ifversen smstds. (det samme), i Jerdrup Hans Nielsen (1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, Gjæsteri, 1 Oldensvin, 10 Læs Ved), i Lerholdt Iver Hansen (1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg og 1 Ørtug Havre), i Egholt Søfren Esbensen (det samme). Cum clavs. consv. et inhib. sol. Haderslef, Tirsd. efter festum nativit. Marie. IV, 270 b.

— Samme Vulf Uthenhof fik kgl. Maj.s Ejendomsbrev paa to Gaarde i Vester Vanderup, iboede af Hans Vinther (1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, Gjæsteri og Oldensvin) og af Mats Nielsen ($1^1/_2$ Ørtug Rug, $1^1/_2$ Ørtug Byg, Gjæsteri og Oldensvin), hvilke Gaarde tilforn laa til Vor Fruer Kloster udenfor Ripe, dog saa at kgl. Maj. i Fremtiden igjen vil vederlægge samme Kloster med to Gaarde af samme aarlige Skyld og Landgilde. Cum omnibus aliis clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 271 b.

19 Septbr. Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviser, os elsk. Niels Jul til Astrup, vor Mand og Tjener, nu har havt her

hos os et aabent beseglet Brev af Kong Frederich, vor kjære Hr. Fader, højlovlig og mild Ihukommelse, lydende, at Fru Anne Nielsdatter, Hr. Gundi Nielsis Efterleverske, har opladt ham det Pant af 800 Mk. danske, som han havde i vort og Kronens Len Vilsted Gaard og Gods, dog at han efter hendes Død skal fuldgjøre hendes Arvinger for deres Anpart deri, og at han skal nyde samme Len med al Tilliggelse, kgl. Rente og Rettighed som et frit brugeligt Pant, uafløst i hans Livstid [1]). Dette Brev have vi af vor synderlige Gunst stadfæstet, saa at forskr. Niels Jul maa og skal nyde samme Vilsted Gaard, Gods og Fang, som han siger sig nu at have i Værge, uafløst i sin Livstid, forbydende osv. Tollested, Tirsdag efter S. Lambarti Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Johan Randtzov, Ridder og Hofmester. IV, 443 [2]).

19 Septbr. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Niels Jul til Astrup, vor Mand og Tjener, nu har havt for os to Breve af Kong Frederich, det ene, at hans kgl. Maj. har forlent ham vort og Kronens Len, som kaldes Vigets Gaard og Gods og Øland i Thyø, at nyde i 4 Aar fra Brevets Datum [3]), det andet, at samme har undt ham at nyde hint Gods i 8 Aar efter de fire [4]), hvilke Breve vi nu af synderlig Gunst have stadfæstet. Ligeledes have vi af samme Gunst og for tro Tjeneste undt forskr. Niels Jul at nyde samme Len, som han nu siger sig at have i Værge, i 6 Aar efter det Aaremaals Forløb, som indeholdes i vor kjære Faders Brev, og efter de Pantebreves Lydelse, som han har derpaa, forbydende osv. Samme Datum osv. IV, 444 [5]).

1 Oktbr. Thime Schrandy fik Livsbrev paa Harritsløf Gaard mod at gjøre sædvanlig Tjeneste deraf. Haderslef Slot, Sønd. post. Michaelis Dag. Rel. Melchior Randtzow. IV, 40 b.

16 Oktbr. Hr. Hans Persen fik Følgebrev til Sognemændene i Skorp Sogn ad gratiam. Roschild, 2 fer. post Dionisii. Dns. rex per se. IV, 39 b.

18 Oktbr. Clavs Moldenhofver, Slotsskriver paa Hagenskov, fik Ejendomsbrev paa Hans Lundes Gaard i Assens

1) 1528, 13 Novbr. (Fred. I's Registr. S. 188—89).
2) Blandt de indkaldte Lensbreve.
3) 1526, 4 Decbr. (Fred. I's Registr. S. 125).
4) 1530, 20 Septbr. (smstds. S. 269).
5) Blandt de indkaldte Lensbreve.

med alle tilliggende Gaarde, Ejendomme og Haver, indenbys og udenbys, at nyde fri og kvit for sig og Arvinger. Cum inhib. sol. Hafnie, die Luce evang. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 38 b.

19 Oktbr. Hr. Peder Boessen fik Præsentats paa Krosbul Kirke cum annexa S. Nicolai Kirke i Naskov efter den nye Formular. Hafnie. postridie S. Luce evang. Dag. Rel. Mester Johan Albertsen. IV, 91[1]).

— Hr. Knud Stinger fik Præsentats per obitum dni. Pauli Reformatz [!] paa Thosterup og Ugerløse Kirker efter den nye Formel. Hafnie, Torsd. efter S. Luci evang. Dag. IV, 117 b.

22 Oktbr. Peder Hansen, Tolder i Helsingøer, fik Kvittans paa 250 Gylden i Guld, som han antvordede kgl. Maj. selv af dette Aars Told. Cum clavs. consv. Hafnie, domin. post Luce evang. Rel. Joen Varnstrup, camerarius. IV, 117 b og atter 204 b[2]).

23 Oktbr. Axel Jul fik Kvittans paa 320 Jochimdaler som han antvordede kgl. Maj. selv paa Regnskab af den Halsløsning i Jutland. Hafnie, S. Severini ep. Dag. Rel. Jonas Wornstrup, camerarius. IV, 272 og atter 273[3]).

28 Oktbr. Axel Jul fik pro servitio facto et faciendo Ejendomsbrev paa tvende til Kronen forbrudte Bøndergaarde i Hemersyssel i Nørre Jutland, den ene i Boerup (Astrup Sogn, Hensted Herred), som Thulle Vogensen ibor og giver 1 Fj. Smør, og 3 Kander Honning med andre Redsler, og den anden i Hallum By og Sogn (Hallum Herred), som Ofve Søfrensen og Niels Morthensen ibo og skylder aarlig, al sin Redsel og Udgift tilsammenregnet, 10 Mk. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn. S. Simonis et Jude ap. Dag. Rel. Jonas Worndorf, camerarius regius. IV, 272[4]).

31 Oktbr. Sander Leiel, Borgemester i Helsingøer, fik Brev. at han og Arvinger maa beholde det Gods, han havde i Pant af Esserroms Kloster efter Pantebrevets Lydelse, indtil

---

1) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 55.
2) Her fejlagtig blandt de skaanske Breve. Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 44.
3) Paa det sidste Sted uden Anførelse af Relator og overstreget. Smlgn. smstds. S. 63—64.
4) Smlgn. smstds. S. 64.

det afløses ham af Abbeden eller kgl. Maj. selv og ingen anden. Kiøbenhagen, vigilia omnium sanctorum. IV, 118.

31 Oktbr. Thruels Bendtsen i Haedholm fik Brev til sig og Arvinger paa en Kronens Gaard, kaldet Kielstrup i Hørey Sogn (Gyding Herred), som Jens ibor, for den tredje Part, som i Kong Frederichs Tid blev tildømt ham i Lerckegaard, og deraf skal han aarlig give til Helsingborg Slot den aarlige Landgilde, Sagefald, Gjæsteri, „stødt" og „hafn" og hvad anden Rettighed, deraf plejer at gives. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Tirsd. efter S. Simonis et Jude Dag. Rel. Hr. Thygge Krabbe, Ridder, D. R. Marsk. IV, 203 [1]).

— Hr. Peder Pedersen fik Præsentats paa Hørby Kirke cum annexa Lyby Kirke per liberam resignationem dni. Andree Benedicti, efter den nye Formular. Hafnie, in vigilia omnium sanctorum. Rel. Mag. Jones Alberti, Predicante. IV, 203 b [2]).

— At eftherthi Ifver Munck hafver nu forsiet sig emod ko. Mat. vor allernaadigste herre, och ko. Mat. nu af synderlig gunst och naade saa och for Guds skyld vil naadeligen tilgifve hannom alle sager, som hans naade til thenne dag til hannom haf[t] hafver, ther som hand kand stille hannom borgen af nogle riddermendtsmend, som ville vere guod for hannom, och eftherthi samme Ifver Munck hafver nu udi dag, som er alle helgen afthen, standet her for thesse eftherscrefne erlige och velbiurdige mend Jahan Fris, cantsler, Henrich Holck och Axel Urne, och med opracte finger svoret och bedet sig saa Gud til hielp och hans hellige ord, at han her efther vil vere forne ko. Mat. konning Christian, koning Frederichs søn, huld och thro och i alle maade afvende hans skade och forderfve efther hans yderste macht och formue, och aldrig hand vil eller skal arge, ancke eller thalle ther paa enthen med ord eller gierninger, hiemmelig eller obenbarre, schriftlig eller mundtlig, gienem sig sielf eller andre, [forthi] ko. Mat. nu hafver ladet gribe och anholde hannom fencklig for saadan sin brøst eller forsømelse skyld, och skal alle thid icke lade sig høre eller formercke emod forne ko. Mat. och Danmarcks rige end, som en thro oprichtig mand bør at giøre emod sin rette herre och koning och egne federne rige, och hafver ther for begierit af samme riddermendtsmend, at the ville for hannom lofve och god sige til forne ko. Mat. vor naadige herre, hvilcket [the] nu och saa giort hafve. Och ther som forne Ifver Munck udi nogre maade her emod forseendis vorder och blifver funden ther med, tha skal samme godemend throligen tilhielpe at lade hannom paagribe och lade hannom indskicke

---

1) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 65.
2) Smlgn. smstds. S. 65.

egien udi kongens hegte och giemme och tha vere under kongens egen dom och ret. IV, 496 b (overstreget)[1]).

1 Novbr. Aaus by. Kon. Mat. annamet samme bye til hans naadis ko. Matis fadebur, och borgerne ibidem finge bref, at the skulle gifve thieris bytynge til ko. Mat. och kronen. Thisligeste finge the udi samme bref beskiermelse ofver thennom sielfver, bye och anden theris rettighed. Datum Kiøpnehafn, die omnium sanctorum. IV 203 b.

— Jørgen Nielsen paa Samsø fik Livsbrev paa Sølluf marcks Gaard og Have mod Landgilde. Samme Datum. Rel. Hr. Mogens Giøe, D. R. Hofmester. IV, 117 b.

— Eske Bilde, kgl. Maj.s Embedsmand paa Bergenhus, fik Kvittans, at hans Foged paa Vallen, Niels Berendtsen, paa hans Vegne har overantvordet kgl. Maj. selv 2500 Mk. danske Penge, som han velvillig skjænkede kgl. Maj. til Krigsfolkets Besoldning. Kiøpnehafns Slot, alle Guds Helgens Dag. Rel. Ioven Woendorf, camerarius regius. IV, 203 b.

2 Novbr. Johan Brockenhus til Vaalderslef Gaard fik Følgebrev paa to kgl. Maj.s og Kronens Gaarde i Dømetstrup, som før have ligget til Fyens Stift og ibos af Peder Knop og Lavrits Ibsen. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn. Torsd. efter alle Guds Helgens Dag. IV, 39.

— Knud Otssen til Røerkyldt fik Følgebrev paa to Gaarde, som før laa til Fyens Stift, den ene i Hundtstrup, norden næst Kirken, og den anden i Gundestrup. Cum clavs. consv. Og sagde forskr. Knud Otssen, at der ikke var flere Gaarde i de to Byer end de samme to, thi han vidste ikke Navnene paa de Bønder, som bo i Gaardene. Samme Datum. IV, 39.

6 Novbr. Knud Ebbesen fik Følgebrev til Tjenerne til Giordslef Slot. Hafnie, fer. 2 post omnium sanctor. Rel. Anders Emichssen. IV, 118 (overstreget)[2]).

7 Novbr. Ulfgang von Uthenhof, thydske Kansler, fik Brev, at kgl. Maj. pro servitio facto et faciendo, saa og med Hr. Mogens Giøes, Hr. Thygge Krabbis, Hr. Predbiørn Podebusch, Erich Banner, Hr. Olve Lunge, Hr. Axel Bragde, Hr. Olluf Rosenkrandts og Hr. Knud Rud og de andre hans kgl. Maj.s og

---

[1]) Ovenover staar: Anno mdxxxiij — hand henger for Vordingborgh. — Trykt i Ny kirkehist. Saml. IV, 5—6.

[2]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 72.

Danmarcks Riges Raads Vilje og Samtykke har solgt, skjødet og afhændet ham efterskr. Gaarde og Gods, som hidtil have ligget til Riper Biskopsstift og nu med D. Riges Raads og menige Adels Bevilling og Samtykke er lagt under Kronen, som er to Gaarde i Bunstrup, en i Jerdrup og en i Lerskovg [1]), ligeledes efterskr. Gods. som er en vor og Kronens Gaard i Vestre Vanderup. som Peder Michelsen ibor (1 Ørtug Rug, $4^1/_2$ Skp. Havre „qverst“ og 9 Skill. danske), en anden i Øster Vandrup, som Anders Matsen ibor, med sin „boel“ ($^1/_2$ Td. Smør), en tredje i Nackebøll, som Jens Jørgensen ibor (3 Mk. danske), dertil den Otting Jord, som ligger i Skaathborgs Len, og skal forskr. Vulfgang von Uthenhof dertil bruge alt Fiskeriet i Bunstrup Sø, som kgl. Maj.s Lensmand paa Koldinghus plejer at bruge, dertil en Otting Jord, som Niels Lavritsen i Skandrup nu har, som var Bondegods og nu er svoret under Kronen, og en Otting Jord paa Bundstrup Mark, som skylder 1 Ørtug Rug og 5 Skp. Havre og Jens Ifversen i Bundstrup nu har i Værge, alt at nyde til fri Ejendom, og kjender kgl. Maj. sig og Kronen derfor at have oppebaaret af ham Penge og fuld Værd. Fravindes der ham noget af forskr. Gods for Brøst ved kgl. Maj.s Hjemmel med Kirkelov eller Landslov, forpligter Kongen sig til at vederlægge ham det inden 6 Uger derefter. Thi forbyde vi osv. Til ydermere Vidnesbyrd har kgl. Maj. med hans Naades elsk. D. Riges Raad ladet deres Indsegl og Signeter hænge nedenfor dette aabne Brev. Kiøpnehafns Slot, Tirsd. efter Alle Guds Helgens Dag. IV, 273.

10 Novbr. Mienige Threlleborgers indbygger finge ko. Mat^is^ beskiermelse bref thil thennom, thieris høstruer, børn och by i generali forma. Sameledis finge the udi samme bref udaf ko. Mat^is^ speciali gratia, at the och thieris by skulle her efther blifve liggendis til ko. Mat^is^ fadebur, til saa lenge ko. Mat. ther om anderledis tilsigendis vorder. Cum inhib. sol. Datum Hafnie, in profest[o] divi Martini ep. Dns. rex per se. IV, 204.

— Biørn Skutthe fik Ejendomsbrev pro servitio facto et faciendo paa en Kronens Skattegaard i Aansal, som tilhørte Morten Rafven og han forbrød, fordi han gav sig ind til Rigets Fjende, Marcus Meyer paa Vardbierg Slot; dog skal han deraf give den sædvanlige aarlige Landgilde og Afgift til Vardbierg

[1]) Nærmere se S. 21 (hvor der for Lerskovg læses Lerholdt).

Slot. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, ut supra. Rel. Hr. Thrude Ulfstand, Ridder. IV, 204 [1]).

10 Novbr. Knud Schrifver og hans Hustru Jahane fik Brev i begges Livstid paa en halv Otting Jord paa Heggebøl Mark uden al Afgift. Cum clavs. consv. et inhib sol. Kiøpnehafn, S. Marthini ep. Aften. Dns. rex per se. IV, 272 b.

11 Novbr. Idem Knud Schrifver fik Brev, at han ud for sin Gaard i Kolding maa bygge 5 Alen længere ud i Aaen. end tilforn er bygt, og beholde samme Udbygning for sig og Arvinger til evindelig Eje. Cum inhib. sol. Kiøpnehafn, S. Marthini ep. Dag. Dns. rex per se. IV, 272 b.

— ? Povel von Anefeld forhøjede sit Pant paa Orbyrgks Gaard med 2200 Gylden, hver regnet til 24 lybisk Skilling i lybsk Mønt, som er gængs og gjæv i Lybek og Hamborg. Gottorp, S. Martini mart. Dag. Rel. Melchior Randtzow, Marskalk. IV, 40 b [2]).

12 Novbr. Thomes Thygesen. Foged paa Salth, fik Livsbrev paa Biskopstienden i Kyng Sogn efter det Brevs Lydelse, som han har af Kapitlet i Roskild. Kiøpnehafn. dominica post festum divini Martini ep. Rel. Hr. Mogens Gøye. IV, 118.

13 Novbr. Christoffer Stygge fik Følgebrev til en Part i Skaregaard, 2 Gaarde i Syersløf, en i Stenum og en i Lendum, hvilket Gods han har i Pant af Vendelboe Biskopsdømme. Hafnie, die lunæ post festum divi Martini ep. Rel. Knud Gyldenstiern, Hofmarskalk. IV, 272 b.

13 Novbr. Her Hans Clemendssen fick presentats paa Gissel kiercke per obitum domini Petri Danielis secundum illud novum exemplar præsentationis cum illa clavsula, ut illa nova reformatio in primis habenda incorrupta atqve inviolata maneat. Datum Hafnie, die lunæ post festum Martini. Rel. Christoffer Hvitfeld. IV, 39 b [3]).

— Hr. Hans Svendssen fik Præsentats paa Assens Sognekirke per liberam resignationem Nicolai Bernardi in eadem forma. Datum ut supra. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 40 [4]).

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 73.
[2]) Enten Dateringsstedet eller Dagen maa være fejlt angivet.
[3]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 77 (hvor Præsten dog kaldes Per Clemindsen).
[4]) Samlinger til Fyens Hist. og Topogr. I, 242, smlgn. Danske Mag. anf. Sted, hvor den tidligere Præst urigtig kaldes Hans Berildsen.

13 Novbr. Hr. Niels Fris fik en lignende Præsentats paa Kierndrup Kirke per liberam resignationem ejusdem Nicolai Bernardi. Samme Datum osv. IV, 40[1]).

14 Novbr. Hr. Hans Pallessen fik Præsentats paa Kølstrup Kirke per obitum dni. Joanis Pauli juxta superiorem formam. Hafnie, 3 fer. post Martini. Dns. rex per se. IV, 40[2]).

— Mester Clavs Gøring fik Præsentats paa Vilsløf Kirke per obitum dni. Joanis Foerl i samme Form. Hafnie, die Martis post festum divi Martini. Rel. Hr. Mogens Gøye, D. R. Hofmester. IV, 274 b.

15 Novbr. Mogens Clavsen og Axel Clavsen fik Følgebrev til Fultoft Len, som de have i Pant. Hafnie, 4 fer. post Martini. IV, 205 b (overstreget)[3]).

— Hans Mortensen, Skriver paa Kiøpnehafns Slot, fik Brev paa S. Eligii[4]) Vikarie i Vor Frue Kirke i Kiøpnehafn efter den Resignats' Lydelse, som han har derpaa, ad futuram reformationem. Samme Datum. Dns. rex per se. IV, 118 b[5]).

— Hr. Olluf Chrestensen fik Følgebrev paa Stafning Sogn ad futuram et proxime instantem reformationem. Hafnie, die Mercurii a festo Marthini ep. Rel. Knud Gyldenstiern, Hofmarskalk. IV, 274 b.

16 Novbr. Hr. Peder Jensen fik Følgebrev til Allerslof Kirke og Sogn ad futuram reformationem. Hafnie, 5 fer. post Marthini. Rel. Knud Gyldenstier[n], Hofmarskalk. IV, 118.

— Hr. Mogens Hansen fik Præsentats paa Helsingøer Sognekirke i samme Form. Datum ut supra. Rel. Mag. Andreas, regiæ Maj. concionator. IV, 118 b.

— Anders Knudssen, Slotsskriver paa Kiøpnehafns Slot, fik Præsentats paa Ore Kirke cum sua annexa Veistrup per obitum dni. Georgi Erasmi efter samme Formel. Hafnie, 5 fer. post Martini. Rel. Mag. Joannes Alberti. IV, 40.

— Jørgen Schrifver paa Kolding fik Præsentats paa

---

1) Som foregaaende Brev.
2) Danske Mag. anf. Sted.
3) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 78.
4) Hdskr. har: Egilii.
5) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 250, smlgn. Danske Mag. anf. Sted, hvor Skriveren dog kaldes: Jens Morthensen.

Erst og Hart Kirker i samme Form. Samme Datum og Rel. IV, 275.

16 Novbr. Her Hans Jensen fick presentats paa Assum kircke och Skelberslφf kiercke ad communem præsentandi formulam, nova et futura reformatione salva et integra, nec non supeditabit seni et ultimo possessori earundem ecclesiarum amictus et victus necessaria ad tempus vitæ. Datum Hafnie, 5 feria a festo Martini. Rel. magister Andreas, regiæ Majis concionator. IV, 205 b [1]).

18 Novbr. Peder Hansen, Tolder i Helsingφer, fik Kvittans paa 100 Gylden i rinsk Guld, som han paa kgl. Maj.s Vegne og efter hans Naades Befaling antvordede Joen von Wernerstrup. Cum clavs. consv. Hafnie, octava Martini. Rel. Jonas von Wernerstrup, regiæ Maj. camerarius. IV, 118 b.

— Hr. Jφrgen Lavritsen fik Præsentats paa Veding Sogn og Kirke i sædvanlig Form. Hafnie, octava Martini [2]). Rel. Mag. Johan Alberti. IV, 205 b.

— Hr. Lavrits fick presentats paa Balderup och Mollφe kiercker juxta generalem præsentandi formam regiæ Majestatis, omnium paroecianorum vocatione consentiente, sit tamen integra et salva generalis futuraqve reformatio, qvam regia Majestatis in christiana religione stabilienda fieri decrevet. Datum Hafnie, octava divi Martini ep. Rel. magister Joannes Albarti [!], regiæ Majis concionator. IV, 119.

21 Novbr. Hr. Peder Bertelssen fik Præsentats paa Kφbelφvf Kirke i Lolandt per liberam resignationem dni. Micaelis Petri i sædvanlig Form. Kiφpnehafn, die præsentat. deiparis virg. Marie. Rel. Hr. Ofve Lunge, Ridder, til Tirsbeck. IV, 91 [3]).

22 Novbr. Hr. Niels Krag fik Præsentats paa Sleminge Kirke med Annex Fielde i Laalandt per obitum. dni. Mathie Joannis i sædvanlig Form. Kiφpnehafn, 4 fer. post festum præsentat. deiparis virg. Marie. Rel. Hr. Ofve Lunge til Thirsbeck, Ridder. IV, 91 b [4]).

23 Novbr. Peder Skram fik Brev pro servitio facto et faciendo et per resignationem dni. Tychonis Krabbe, militis et marschalchi regni, paa Helsingbor[g] Slot med al Tilliggelse, som forskr. Hr. Thyge Krabbe nu har i Værge dertil, at beholde i 3 Aar regnet fra fφrstkommende Paaske, da han skal annamme

---

1) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 79.
2) Hdskr. har fejlagtigt: octava Martii.
3) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 80.
4) Smlgn. smstds. S. 80.

det, mod aarlig at give deraf til kgl. Maj. og Kronen 340 rinske Gld. i Guld og Jochimsdaler; han skal gjøre Regnskab for alt Sagefald og Vrag, og deraf skal Halvdelen af alt Sagefaldet samt alt Vraget komme kgl. Maj. og Kronen til Bedste. Ligeledes skal han deraf holde kgl. Maj. og Riget 30 „vergaftige“ Karle inden Lands og 12 af dem vel færdige med Heste og Harnisk uden Lands eller til Skibs, naar han tilsiges, dertil 10 Liggere at bevare Slottet med, og skal han dermed være fri og kvit for Borgeleje. Han skal ogsaa holde kgl. Maj. og hans Naades daglige Folk 4 Nætter om Aaret, naar hans Naade drager igjennem Landet. Naar forskr. 3 Aar ere forløbne, skal han skilles ved Slottet om Paasketid og ej anden Tid om Aaret, og om saa var, at kgl. Maj. forinden blev til Sinds at ville lade samme Slot forvandle, enten at nedbryde eller at flytte og opbygge paa et andet Sted, og vilde lade det forordinere anderledes, kgl. Maj. og Riget til Bedste, da skal han uhindret lade hans Naade flytte det; dog skal kgl. Maj. strax forse ham med en anden Forlening igjen. Han skal bygge og forbedre Slottet og holde Tjenerne ved Lov osv. Cum inhib. et clavs. consv. Kiøpnehafn, Torsd. efter Vor Frue Dag præsent. Dns. rex per se. IV, 206 [1]).

25 Novbr. Hr. Jyrgen Olufssen fik Præsentats paa Vesterschovf Kirke i Laaland per resignationem mag. Laurentii Ølmandt i sædvanlig Form. Kiøpnehafn, S. Chatarine Jomfrus og Martyrs Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 91 b [2]).

25 Novbr. Hr. Hans Spandnemagher fick presentats paa Høygbye kiercke, eftherthi her Jens udi Lund icke thend hafde forsørget med en forstandig cappellane och ey selfver ther hoes residerit och hand dog alligevel hafver en anden. Cum aliis clavsulis formulæ novæ præsentandi et præcipue illa reformatione futura ac nova salva et integra. Datum Kiøpnehafn, ipso die divæ Catarine. Ad relationem magistri Andree, regiæ Majis concionatoris. IV, 205 b [3]).

26 Novbr. Erich Kromedige fik Kvittans paa 1000 Lod Sølv, som han ydede paa Mønten paa S. Hans Klosters Vegne i Otthense (og beholdt til den Kvittans Møntmesterens

[1]) Efter dette Brev findes i Hdskr., nederst paa Fol. 206 b, en Overskrift: Lunde Kapitel, uden efterfølgende Brev; den hører vel til Brevet af 10 Decbr.
[2]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 101.
[3]) Smlgn. smstds. S. 101.

Kvittans). Sønd. efter Vor Frue Dag præsentat. Dns. rex per se. IV, 119 b.

30 Novbr. Vi Christian med Guds naade udvold koning til Danmarck och Norge, hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn och Ditmersken, grefve udi Oldenborg och Delmenhorst, giøre alle vitterligt, at eftherthi thend almechtigeste Gud hafver thet saa naadeligen føyget af sin store mildhed, at vi nu ere komene til rigens regementhe thet at styre och regiere och at giøre ther udinden en goed, christelig skick och ordinantie, Gud almechtiste til lof och ere, och mienige Danmarckis rige och alle thes indbyggere til hielp, trøst och evig bistand, och paa thet at hogborne førstinde fru Dorothea, af samme naade indfød hertuginde udi Sassen, hertuginde udi Slesvig, Holsten, Stormarn och Ditmersken, greffinde udi Oldenborg och Delmenhorst, voer kiere husfrue, kand udi saadant regemente och regieringe tilhielpe som en veldig och fuldmechtig tilkomende drodtning at vere udi Danmarckis rige med os at styre och regere och hielpe hver mand, fattige och rig, til lovg och ret, och at holde mienige Danmarckis rigis raad och addel ved ere och vert och gode gamle sedvane och friheder, och at forsvare rigens indbygere fore vold och urette, och udi alle maade vide och ramme menige rigens indbyggeres gafn, nytte och bistand, tha hafve vi nu med vore elskelige Danmarckis rigis raadts fuldbiurd, villige och samtycke efther gode gamle lofvelige sidvane thet saa skicket, handlet och besluttet om hindis lifgedinge och fyrstelige pligt, hendne som en tilkomendis Danmarckis drotning bøer och schal hafve at nyde och beholde udi alle maade til hendne stadtens uppeholdelse, om thend almechtigeste Gud thet saa skicket och forset hafver, at hun os vorder ofverlefvendis, efther som her efther fylger: Først at forne hogborne førstinde frue Dorothea, voer kiere husfrue, skal hafve, nyde och beholde for hindis egen persone vore och kronens slotte, len och kiøpstedere Nesbyehofvet med the len, som ther tillage udi koning Christianis thid, Trannekier med the len och godts, som ther tillaa udi koning Christians thid, ther til med the gaarde och godts, som Fyens biscops stigt och sede hafver her til haft och tilhørt, paa Lavend liggendis, Rudgaard med the len och godts, som ther tillaa udi koning Christians tid, Kerstrup paa Thosindt med alt thet godts, som Fyens bischops stigt hafver haft ther paa Thosind, och ther til med vore kiøpsteder Ottense och Svinborg. Hvilcke forne slotte, gaarde, godts, len och kiøpsteder Ottens och Svinborg hun skal hafve, nyde och beholde fri och qvit med alde theris tilligelse, kongelige renthe och rettighed, inthet underthagit, saa lenge hun lefver. Dog skulle vore forleningis brefve, som the gode mend, ther nu embitsmend ere paa forne slotte och len, af os hafve, blifve ved fuld magt udi alle maade, som the indholde och udvisse, och naar saa skier, at nogen slots lovg til forne slotte skal her efther forvandles, tha skal thend forvandles til vor hand, thend stund vi lefve, och naar vi døde och afgangen er, tha

skulle same slots lovg forvandles til forne voer kiere husfrues hand, om hun os ofverlefvendis vorder, och efther hindis død och afgang til voer kiere søns hand, och efther som thend oprette reces och ordinantse udvisser, som vi med vore elskelige Danmarckis rigis raadt, addel och indbygger giort, opret och forseglet hafver, dog at danske mend af addelen thenom beholde udi slotlovgen och forleninger efther gamel sedvane. Dog skal forne vor kiere husfrue her af giøre os och vore eftherkomere koninger udi Danmarck, om os forstacket blifver, och mienige Danmarckis rige saadan tilbørlige thieniste, som ved bør. Och at thette skal holdis fast och ubrødeligen udi alle maade, som forscrefvit staar, tha hafve vi befallet at lade henge vort secret her neden for thette vort obne bref. Och vi eftherschrefne Mogens Gøye, hofmester, Thygge Krabbe, marsch, Prødbiørn Podebusk til Voesborg, Ofve Lunge til Tirsbeck, Axel Bragde til Krogholm, Johan Fris til Heselager, Mogens Munck til Volstrup, Erich Baner til Asdael, Oluf Rosenkrandts til Valløe, Holgier Ulfstand til Hickebierg, Knud Bilde, Thrude Ulfstand til Thorup, Knud Rud til Vedeby, Clavs Bilde til Liunxgaard, Axel Ugerup til Ugerup, Clavs Podebusk, Erich Kromedig, Mogens Gyldenstierne och Knud Gyldenstierne, Danmarckis rigis raad, her nu tilstede forsamblede, hafve thette alt, som forschrefvet staar, udi alle maade saa handlet, samtyckt och besluttet med hogborne første och stormechtigste herre, her Christian, voer kieriste, naadigste herre, och hafver ther fore hengt vore indseigle her neden for thette bref hoes hans kon. Mat.s til ydermere visse och forvaringe. Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, S. Andree apostoli dag. IV, 40 b [1]).

30 Novbr. Jens Henrichsen, Borger i Lund, fik Brev til sig og Arvinger paa to øde Jorder i Lund, den ene 9 Alen bred og 10 Alen lang, den anden 9 Alen bred og $12^1/_2$ Alen lang med en føje Bygning derpaa. Kiøpnehafn, S. Andree ap. Dag. Commissio reginalis celsitudinis. IV, 207.

3 Decbr. Otte Gyllenstiern fik Kvittans paa 91 Lod forgyldt Sølv, gjort i en Monstrans, af det Kirkesølv, han oppebar i Bygholms Len. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, Sønd. efter S. Andree ap. Dag. Rel. Jonas Wernerstrop. IV, 275 [2]).

4 Decbr. Knud Jenssen i Jerløsse fik Brev paa den Gaard, som han nu ibor i forskr. Erløsse, fri og kvit for al Afgift al den Stund, han er kgl. Maj. huld og tro og hans Naades Lensmand paa Lavgholms Slot hørig, lydig og følgagtig. Cum clavs. et inhib. consv. Hafnie, die divæ Barbare virg. IV, 207 [3]).

---

[1]) Krag, Christian den Tredies Hist. II, 54—56.
[2]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 106.
[3]) Smlgn. smstds. S. 107.

6 Decbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi vi nu have ladet annamme Fyens Biskopsdømme til os og Kronen, tilpligte vi os til at betale de 500 Gyldens Rente, som Hr. Knud Gyldenstiern plejer aarlig at give den gamle Biskop Jens i Lubeck af samme Stift. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet trykke vort Signet neden paa dette vort aabne Brev. Hafnie. S. Nicolai episc. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 42 b.

7 Decbr. Anders Haldager og Peder Villatsen fik Brev ad gratiam paa en Gaard udenfor Kiøpnehafn, som kaldes Emmendrup, der tilforn laa til Siellandts Biskopsdom og nu er lagt under kgl. Maj. og Kronen, at nyde med al dens Tilliggelse mod sædvanlig aarlig Landgilde og Afgift. Cum inhib. et clavs. consv. Hafnie, Vor Frue Aften conceptionis. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 119 b[1]).

— Povel Hansen, Borgemester i Kiøpnehafn, fik Livsbrev paa Rosbecks Mølle med alle Enge og Ejendom, som M. Christiern Hvid havde dertil, mod at opbygge samme Mølle og holde den ved Magt; naar han dør, skal Møllen strax ubehindret, fri og kvit, med hvad Bygning, som er bygt derpaa, komme til Kronen igjen. Cum inhib. et clavs. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. IV, 119 b[2]).

9 Decbr. Anders Knudsen, Slotsskriver paa Kiøpnehafns Slot, fik Kvittans, at han efter kgl. Maj.s Befaling har antvordet Melcker Randtzov 2000 Mk. danske paa Regnskab. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, S. Anne Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 120.

10 Decbr. Samme fik Kvittans, at han har antvordet kgl. Maj. paa Regnskab 120 rinske Gld. i Guld og Jochimsdaler og dertil 10 Gld. i lybske dobbelte Skillingsstykker, hver Gylden af samme Mønt beregnet til 29 Sk. lybsk. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, Sønd. efter Vor Frue Dag conceptionis. Rel. Joen Wernerstorp, camerarius. IV, 120.

— Sander Leigel, Borgemester i Helsingøer, fik Kvittans, at han har antvordet Joen Wernerstorp paa kgl. Maj.s Vegne 410 rinske Gld. og Jochimdaler paa Regnskab for det Salt, han solgte i Helsingøer af de Camper Skibe paa kgl. Maj.s Vegne. Cum clavs. consv. Samme Datum og Rel. IV, 120 b.

---

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 260.
[2]) Smstds. I, 398.

10 Decbr. Lunde Kapitel fik Kvittans paa 980 Lod Sølv mindre end 1 Kvintin, som de lod antvorde kgl. Maj. af den Sum, som de var taxerede at udgive til Rigets Behov. Samme Datum. Rel. Jonas Wernerstorp, regius cubicularius. IV, 207.

11 Decbr. Johan Dich, Apotheker, fik Brev, at kgl. Maj. for Troskab og villig Tjeneste har undt og givet ham og Arvinger Halvdelen af det Stenhus og Gaard i Høybroestræde i Kiøpnehafn, som tilhørte Ambrosius[1]) Bogbinder, med det Vilkaar, at forskr. Johan Dich strax inden førstkommende Pinsedag her i Kiøpnehafn skal oprette et Apothek med alt Tilbehør, som han selv vil og skal ibo. Cum inhib. et clavs. consv. Kiøpnehafn, Mand. efter Vor Frue Dag concept. IV, 120 b (overstreget)[2]).

— Chresten Nielsen i Erresø fik Livsbrev pro servitio facto paa[3]) al Afgift paa den Gaard i Erresø, som han nu ibor. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Mand. post conceptionis. Rel. Erich Krumdige. IV, 275. Jfr. 23 Marts 1537.

12 Decbr. Byrie Troldtle, Fodermarsk, fik Brev pro servitio facto et faciendo paa Giordtslef Gaard og Gods, som Knud Ebbesen havde i Værge og Forsvar, dog at han aarlig skal holde, gjøre og give kgl. Maj. samme Afgift og Tynge som forskr. Knud Ebbesen. Cum inhib. et clavs. consv. Kiøpnehafn, Tirsd. efter Vor Frue Dag concept. IV, 121 (overstreget).

— Wadsla Wobitser fik Følgebrev til Bønder og Tjenere under Draxholm. Datum ut supra. IV, 121 b (overstreget)[4]).

— Jep Tordsen fik Følgebrev til Fuldetoft Len. Samme Datum. IV, 207 b (overstreget).

— Peder Villatsen, Raadmand i Kiøpnehafn, fik Følgebrev til de Tjenere, som ligge til Degnedømmet i Kiøpnehafn, at de skulle svare ham, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom, og skal han gjøre hans Naade god Rede og Regn-

[1]) Hdskr. har: Anthonius.
[2]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 250, smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 111.
[3]) Skal vel være: uden.
[4]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 111.

skab for, hvad han oppebærer af samme Rente og Degnedømme. Samme Datum. IV, 121 b[1]).

Uden Dag. Peder Hanssen, Byfoged i Malmø, fik Ejendomsbrev paa den af ham iboede Gaard, som ligger paa Østergade vesten næst op til Thage Otsens Gaard, som Marqvor Andersen nu ibor, og østen næst op til Calentegaarden, som Niels Bager nu ibor, til Vederlag for de to Gaarde smstds., som Jørgen Kock paa kgl. Maj.s Vegne har indtaget til kgl. Maj.s Slots Behov, som nu bygges dèr, og dersom kgl. Maj. ikke kan hjemle ham samme Gaard, skal der gives ham eller Arvinger aarlig 30 Mk. Penge til aarlig Rente, indtil der kan skikkes dem en anden lige saa god Gaard igjen. Cum inhib. sol. Hafnie. De mandato proprio regiæ Maj. Johanis Fris subscripsit. IV, 207 b.

— Marqvord Thiemand fik Kvittans paa 3000 Mk., som han antvordede kgl. Maj. selv paa Regnskab af den Skat i Haalbecks Len, deriblandt 1600 Mk. i rund Mønt og 1400 Mk. i Klippinge. [Uden Aar[2]).] IV, 119.

---

[1]) Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klostere, Tillæg S. 208; Kjøbenhavns Diplomatarium II, 251; smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 111.

[2]) Der tilføjes: nullum datum annotabatur in eo exemplari, in qvo præscripta exaravi. Brevet kan efter Pladsen muligvis tilhøre Begyndelsen af det følgende Aar.

1537.

21 Januar. Hans Jyrgensen fik Brev paa S. Michels Vikarie i Vor Frue Kirke i Kiøpnehafven, som hans Fader, M. Jyrgen Jensen, Prædikant dèr smstds., hidtil har havt i Værge, at nyde med al dets Tilliggelse indenbys og udenbys i sin Livstid, til at optugtes og holdes til Skole med. Cum inhib. sol. Gottorp, domin. post S. Fabiani et Sebastiani. Rel. Petrus Svave. IV, 121 b[1]).

28 Januar. Axel Urne fik Ejendomsbrev paa hvad Ret, som kgl. Maj. har paa den Ejendom, der ligger til den Gaard paa Ilum, som skal være tilfalden Kronen som forbrudt Gods og som hans Fader, Knud Urne, nu har i Pant. Gottorp, domin. post Pavli conversionis. IV, 44 b.

2 Febr. Hr. Johan Rantzow, Ridder, fik Følgebrev til alle de Bønder og Tjenere, som ligge til Fruer Kloster i[2]) Ribe. Rendersborg, die purificationis Marie. Rel. Melcher Rantzow, Marskalk. IV, 275 b.

8 Marts. Detlef Brocktorp fik Følgebrev til Biskopgaarden i Falster. Flensborg, 5 fer. post oculi. Rel. Melcher Randtzow, Marskalk. IV, 92.

14 Marts. Peder Jensen i Starup fik Brev, at efterdi forskr. Jens Persen [!] har været her hos kgl. Maj. med et gamle Kong Christians Brev, indeholdende, at han med nævnte Konges Vilje og Samtykke har kjøbt samme Gaard i Starup, som han nu ibor, med al sin rette Tilliggelse paa Starup Mark og Frels Mark og saa meget, som Michel Berthelsens Rettighed var i samme Gaard, og forskr. Peder Jensen beklager sig, at nogle af hans Medarvinger ville „forvelde" sig ind i samme Gaard og ville forhugge de tilliggende Skove, endog at han har størst Part i samme Gaard, da efter slig Lejlighed og efterdi at kgl. Maj. ej vil tilstede, at Bøndergods skal adskilles, har kgl. Maj. ex speciali gratia tilladt, at han og hans Arvinger maa beholde samme Gaard efter Kong Christians Brevs Lydelse, dog at han giver den sædvanlige Afgift til Koldinghus og ligeledes efter 12 Samfrænders Tykke udlægger sine Medarvinger Skjæppeskyld, hvad de bør have med Rette, dog at ingen af samme Medarvin-

---

1) Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klostere S. 189, Anm.; Kjøbenhavns Diplomatarium II, 251.
2) Der staar „udi fore", hvilket maaske er fejllæst for: udenfor.

ger hugge de tilliggende Skove eller bruge noget af Gaardens Tilliggelse uden alene de, som besidde Gaarden. Cum inhib. sol. Ribe, 4 fer. post lætare. Rel. Axel Jul. IV, 275 b.

16 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have undt og givet denne Brevviser. os elsk. Mester Jacob Bardskier, et Stenhus og Gaard, liggende i Ripe tvært fra Torvet imellem Peder Docters Hus og Niels Smaasvendts Hus, hvilken Gaard hidtil har ligget til S. Peders Gilde, med Gaardsrum (3½ Alen i Bredde og 25 i Længde) og Have at beholde som fri Ejendom for sig og Arvinger fri og kvit, dog at han i sin Livstid skal være forpligtet til at forbinde de arme, syge og saare Mennesker, som ligge i Hospitalet i Ribe. uden at tage anden Løn derfor. Og paa det at samme fattige. syge Mennesker, „som samme hus tillat hafve“, ikke skulle blive forsømte eller ske forkort paa deres aarlige Rente. ville vi aarlig lade forvise dem i Stedet 24 Mk. danske Penge af vor Told i Riibe. Thi forbyde vi osv. Ribe, Fred. efter Midfaste Søndag. Rel. Jørgen Persen. Rentemester. IV, 276. Jfr. 18 Marts.

18 Marts. Vi Chr. udvalgt Konge til Danmarck osv. g. a. v., at vi nu af vor synderlige Gunst og Naade have forlenet os elsk.- værdige Herre. Hr. Ifver Munck til Ribe. efterskr. Kronens Gods. som tilforn har ligget til Ripe Stift og nu af os elsk. og menige Danmarcks Riges Raad og Adel er samtykt til at være og blive til evig Tid til os og Kronen, som er Riber Biskopsgaard med en Eng, som kaldes Mieldamme, 11 Gaarde i Lustrup (skylde hver 3 Ørtug Korn). dertil Lustrup Mølle (8 Mk. Penge). Damgaard (3 Mk.), Semgaard med 7 hele Gaarde i Semby (hver 3 Ørtug Korn), et halvt Gods smstds. (1 Ørtug Korn), end to halve Gaarde smstds. (give baade 5 Mk.). 4 hele Gaarde i Hien (hver 3 Ørtug Korn), et halvt Gods smstds. (2 Mk.), 2 Gaarde i Faverholt (skylde baade 1 Td. Smør). 2 halve Gaarde i Faverholt Hede (6 Mk.), Snepsgaard dèr hosliggende (3 Ørtug Korn), Muncks Gaard og Muncks Gods [og] Mølle. 5 hele Gods i Verninge (til Hobe 14 Ørtug Korn), et helt Gods i Karckhort (½ Td. Smør) og et halvt Gods smstds. (1 Fj. Smør), en Gaard i Thested (3 Ørtug Korn), Hedegaard (2 Ørtug Korn). hvilke Gaarde og Gods med al deres Herlighed og Tilliggelse forskr. Hr. Ifver Munck skal nyde i sin Livstid uden

al Afgift mod at holde Gaardene velbygt og Tjenerne ved Lov osv., og naar han er død, skal Godset strax komme til Kronen uden al Gjensigelse efter det Gjenbrevs Lydelse, som han har givet os derpaa. Cum inhib. et clavs. consv. Ribe, Sønd. judica. Rel. Hr. Johan Rantzow, Ridder, holsteske Hofmester. IV, 280[1].

18 Marts. Jørgen Jensen i Haltrup fik Livsbrev paa den Kronens Gaard i Haltrup, som han nu ibor. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum og Rel. IV, 276 b.

— Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Hr. Peder Matsen, Skolemester i Ribe, nu har været her hos os med et aabent beseglet Pergamentsbrev med hængende Blyindsegl, som Pave Benedictus den ellevte har udgivet paa Latin, lydende som følger: — Vi Benedictus, Biskop og Guds Tjeners Tjener, ønske Eder, os elsk. Sønner[2]), Skolemester og Degn i Pugthof i Ribe, Hilsen *osv. osv. indtil* Datum etc.[3]). — Hvilket Brev vi nu af vor synderlige Gunst og Naade have fuldbyrdet, samtykt og stadfæstet. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. Rel. Jørgen Pedersen, Rentemester. IV, 277.

— Forstander til S. Peders Gilde i Ribe fik Brev, at kgl. Maj. har undt fattige og syge Mennesker i Ribe aarlig 24 Mk. danske Penge af hans kgl. Maj.s Toldbod dèr smstds. i Stedet for det Gildets Hus, som Mester Jacob Bardskier fik Brev paa [se 16 Marts], hvilken Sum skal udgives, indtil kgl. Maj. kan forvise og forsegle dem samme Rente paa et andet Sted til evig Tid. Cum inhib. sol. et clavs. consv. Samme Datum og Rel. IV. 284.

— Peder Hanssen, Slotsskriver paa Nykiøping Slot, fik Følgebrev til Yderstorp Sogn i Falster per obitum mag. Laurentii Øl[m]andt ad novam præsentationem. Ribe, domin. judica. Rel. Knud Gyldenstiern, Hofmarskalk. IV, 92[4]).

21 Marts. Mester Jens Persen, Kannik i Ribe, fik Brev, at han maa beholde sine Kirker med Kannikedom, Vikarie og anden gejstlig Forlening, som han nu har i Værge, upladset og udelt al den Stund, han nu følger kgl. Maj. paa denne Rejse

[1]) Genealog. Archiv I, 29—30.

[2]) Hdskr. har: Søren [!].

[3]) Det latinske Pavebrev er af 1303 og trykt i Terpager, Ripæ Cimbricæ S. 469; jfr. Kinch, Ribe Bys Hist. S. 126.

[4]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 121 (hvor Skriveren dog kaldes: Peder Jensen).

ind i Jutland, og siden fremdeles, saa længe han er udenlands at studere paa sin Forbedring i Guds Ord. Onsd. efter judica Søndag. Rel. Peder Ebbesen. IV, 278.

21 Marts. Borgemestere, raad och mienige borgere udi Vaarde finge bref, at eftherthi the nu udi thend neste forgangne feigde ere blefvet saa saare forarmet och udblotte, saa the icke formaae at holde vid macht thvinde sogne kiercke ther udi byen eller føde fliere sognepreste ind til et sogen, tha hafver ko. Mat. unt och tillat, at the moge nederbryde S. Nelavs kiercke ther udi byen och legge samme sogen til S. Ibs kiercke ther sammestedts, dog med saa skiel, at ko. Mat. vil beholde half bly och alt thet iern, huggensten och alle klocker, som ther udi findis, underthagen thend store klocke med alle muresten, vindue och alle andre diel, som ther ofver er, skulle the beholde at holle thend broe ved macht med, ther ligger for byen. Datum ut supra. Rel. Hr. Mogens Giøe, ridder, Danmarcks rigis hofmester. IV, 278.

22 Marts. Borgemester, Raad og menige Borgere i Varde fik Brev, at kgl. Maj. for den store Skade, de have lidt i denne Fejde, og paa det at Byen igjen maa komme til Magt, har tilladt, at de maa opbygge en Mølle paa et øde Stykke Jord sønden ved Byen og nyde den til evig Tid uden al Afgift. Ligeledes maa de beholde den Kronens Eng, der kaldes Thames Kock og ligger østen fra Varde til samme Mølle, mod at de i Stedet udlægge Erich Krumedig paa Kronens Vegne et lige saa godt Stykke Eng igjen. Varde, Torsd. efter judica Søndag. Rel. Erich Krumedig. IV, 278 b.

23 Marts. Christen Nielsen i Eresø fik Brev pro servitio facto et faciendo og for den Skade, han har lidt af Rigets Fjender i denne næste forgangne Fejde, at han og hans Ægtehustru Mette i begges Livstid skulle nyde den Bondegaard i Eresiø, som de nu ibo, uden al Afgift og al anden kgl. Rente og Rettighed. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Lunde Præstegaard, Fred. efter „Kier“ Søndag. Rel. Hr. Johan Rantzow, Ridder, holsteske Hofmester. IV, 286 b. Jfr. 11 Decbr. 1536.

29 Marts. Fru Anne, Ofve Skrams Efterleverske, fik Brev paa en Jord, som ligger til Deybierg Kirke i Deybierglundts Mark og fra gammel Tid har været brugt til forskr. Deibierg Lund, undtagen 5 Agre, som ligge hende langt fra Haanden og næst den Gaard, som Chresten Joensen ibor og kaldes Gammel Diebierg, dog at hun aarlig gjør og giver til Kirken den sædvanlige Skyld og Rente. Cum inhib. sol. Holstedbrof

Kjobstad. Skærtorsdag. Rel. Knud Gyldenstiern, Hofmarskalk. IV, 279.

30 Marts. Hr. Johan Randtzow fik Følgebrev til Bønder og Almue i Øster Herred og Nør Herred, at de svare ham til Riperhus. Cum clavs. consv. Lemvig, Langfredag. Rel. Hr. Mogens Giøe. IV, 279.

— Clavs Sestede fick breff och befalling samme thid at nederbryde torn, kiercke och thed stenhus udi S. Hans closter udi Ribe standendis at legge och forvare til slots bygning, efther som her Johan Randtzov hannom befallindis vorder. Rel. Hr. Mogens Giøe. IV, 279 b.

— Mogens Juel til Udtstrup fik Brev paa Sandferre Gaard og Mølle mod at opbygge og færdiggjøre samme Mølle og holde Gaarden velbygt, og om saa var, at vi forlenede en anden dermed, før forskr. Mogens Jul fik Opretning for hvad han bekoster paa samme Mølle, skal det gjengives ham efter Dannemænds Sigelse. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Johan Randtzow, Ridder og holst. Hofmester. IV, 279 b[1]).

11 April. Hr. Peder Matsen, Sognepræst til Tverstedt, fik Brev, at endog den Mølle, som han for kort Tid siden har opbygt, „henstefver" et føje Stykke Jord fra Kronens Tjeneres Agerende i Thversted, har kgl. Maj. ex speciali gratia tilladt, at han og hans Efterkommere, Sognepræster i Thversted, maa og skulle beholde til evig Tid til Præstegaarden samme Mølle, som han har opbygt inden sin Gaards Gjærde, med Dam og Damsted, Flod og Floddyb, saa han maa indhegne og inddæmme den paa baade Sider, mod deraf at give aarlig til Kronen 1 Td. saltet Torsk, at yde paa Aalbor[g] Slot til S. Martini Dag, og udlægge efter uvillige Dannemænds Sigelse til samme Kronens Gaard i Thversted af sin Præstegaards Jord saa meget Jord, Ager og Eng, som Møllen har „henstefvet" derfra. Cum inhib. sol. Schafven, fer. 4 post domin. [qvasimodogeniti [2])]. Rel. Axel Jul. IV, 281.

12 April. Lavrits Nielsen i Sæby fik Livsbrev paa en Gaard i Sæby, som han nu selv ibor og som tilforn har ligget til Bo[r]glum Stift, mod aarlig deraf at give til Olborg Slot 1

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 201—02 (efter Lensbogen).
[2]) Glemt i Hdskr.

Td. Sild og 1 Td. saltet Torsk samt bygge og forbedre samme Gaard. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Sæby, 5 fer. [post] domin. qvasimodogeniti. Rel. Axel Jul. IV, 281.

16 April. Anders Matsen, Herredsfoged i Borglom Herred, fik Brev for Troskab og Tjeneste, som han beviste og gjorde vor Høvedsmand paa vore Vegne i det Opløb. som nu sidst var her i Landet, at han og Arvinger til evig Tid skulle beholde Østergaard i Gunderup, som han nu ibor og som var falden til Kronen som forbrudt Gods, mod at give og gjøre deraf til os og Kronen til Seylstrup Gaard den sædvanlige aarlige Skyld, Rente og Afgift, samt bygge og forbedre Gaarden, desligeste ikke afhænde noget af den tilliggende Jord eller Ejendom. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Aalborg, Mand. efter misericordia Søndag. Rel. Hr. Johan Rantzow, Ridder, holsteske Hofmester. IV, 281 b.

19 April. Fru Marine, Anders Jacopsens Efterleverske, fik Folgebrev til Bønder, Tjenere og Gaardsæder, som ligge til Kronens Gaard Holbeck Gaard. Olborg. fer. 5 post domin. misericordia. Rel. Knud Gyldenstiern, Hofmarskalk. IV. 282 (overstreget).

— Hr. Niels Lavritsen, Foged i Borglum Kloster, fik Kvittans paa 40 Jochimsdaler paa Regnskab. Olborg. Fred. [efter] misericordia. IV. 282.

20 April. Chresten Schrifver i Aalborg og hans Hustru fik Brev paa Halvparten af den Kaalgaards Jord, som ligger sønden ved Mergret Olborgs Gaard og er den sønderste Halvpart [1]) og aldeles ned til Algaden. Den anden Halvpart [1]) norden op til Gaarden fik Hans Husum i lige Maade for saadan Afgift til Olborg Slot, som Borgemester og Raad dèr smstds. sætte. Olborg. fer. 6 post misericordia Dni. IV. 282 b.

— Vincentius Brochmand fik Brev paa den Halvpart, som var tilfalden kgl. Maj. i det Skib, som Hr. Mogens Giøe Ridders Folk og Jagt tog i den forgangne Fejde i Belt fra de Rostocker. at beholde fri og kvit for sin egen med Anker. Tov, Sejl og al anden Tilbehøring. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Knud Gyldenstiern, Hofmarskalk. IV. 283.

21 April. Ellene Pedersdatter, Borgerske i Olborg,

---

[1]) Hdskr. har: hafve part.

fik Brev at maatte beholde de to Jorder, som ligge i Olborg mellem Michel Hansens og Jørgen Konnings Jord og er 24 Alen i Længden i Sønder og Nør, 13 Alen i Bredden ved Aaen, som hun nu har bygt nogle Huse paa, og skal hun deraf give til Aalborgh Slot saadan redelig Jordskyld, som Borgemester og Raadmænd i Olborg sætte, og derover skal hun ikke trænges deraf i nogen Maade. Cum inhib. sol. Olborg, sabb. post misericordia. Rel. Hr. Johan Randtzow, Ridder, holsteske Hofmester. IV, 282 b.

21 April. Kierstine, Karl Skottis, fik Brev at maatte beholde en Part af de Huse paa den gamle Biskopsgaard i Olborgh, hvori hun kan bo og have sin Værelse, og dertil Gaardsrum og Kaalhave, saa meget hun har Behov, indtil kgl. Maj. gjør en anden Skikkelse derpaa og forviser Karl Skotte [!] en anden Bolig. Samme Datum og Rel. IV, 283.

— Jørgen Konning, Borger i Olborg, fik Brev at maatte have til Ejendom en Jord, som ligger i St. Bodels Sogn i Olborg op til hans egen Gaard og er 22 Alen fra Aaen i Vester og 12 Alen i Bredde i Sønder og Nør, paa hvilken han nu har bygt et Hus, dog at han giver deraf til os og Kronen til vort Slot Aalborghus saadan redelig Jordskyld, som vore Borgemestre og Raadmænd sætte, og derover skal han ikke aftrænges af samme Jord. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Jørgen Pedersen, Rentemester. IV, 284 [1]).

23 April. Hr. Hans Pallesen fik Følgebrev til menige Almue i Nørbroby Sogn per obitum dni. Ingrati Jacobi, ad novam et futuram reformationem. Mariagger, 2 fer. post jubilate. Rel. Hr. Johan Randtzow, Ridder, holstiske Hofmester. IV, 283 b.

28 April. Thilske Povels i Olborg fik Brev for sig og Arvinger paa Halvdelen af hendes Gaard i Olborg, hvilken halve Gaard var falden til min Herre, fordi hendes Husbond var en Udlænding og døde bort uden at efterlade sig Arvinger, og der kom ingen inden Aar og Dag efter hans Død, som kjendte sig ved Arv; dog skulle de give den sædvanlige aarlige Jordskyld deraf til Kirken. Viborg, Lørd. efter jubilate. Rel. Jon Warndorp, camerarius. IV, 283 b.

---

[1]) Fol. 283 findes et kort Udtog af samme Brev. Rel. Hr. Johan Randtzow.

Omtr. 1 Maj. Jens Lercke i Viborg fik Stadfæstelse paa et Stykke Jord dèr i Byen, hvorpaa han har Borgemesters, Raads og Menigheds Brev. Cum inhib. sol. Viborg. Rel. Hr. Johan Rantzow, Ridder, holstiske Hofmester. IV, 285.

2 Maj. Axel Jul fik Kvittans paa 253 Jochimdaler og Goltgld. samt 70 rinske Gld. i „brodit" Guld og Jochimdaler, som han antvordede kgl. Maj. selv paa Regnskab af den Halsløsning i Nørre Jutland, og i samme Sum var beregnet 326 Lod Sølv af den Skat af 1 Gld. eller 2 Lod Sølv eller 7 Mk. Penge af hver Bonde. Viborg, 4 fer. post domin. cantate. Rel. Jonas Warnstrup, camerarius. IV, 285 b.

3 Maj. Anders Jostsen, Herredsfoged i Nør Herred, og Karine Persdatter fik Livsbrev paa en Vase kaldet Horn Vase, som ligger sønden ved Hoern Bro, mod at holde Vasen vel færdig og være kgl. Maj. huld og tro. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Viborgh, Torsd. post domin. [cantate[1])]. Rel. Henrich Randtzow paa Hald. IV, 284 b.

4 Maj. Anders Emichssen fik Kvittans paa 256 Lod Sølv, hvorfor Helligaands Kloster i Faaborg var taxeret og som han antvordede Joen Warnstrup paa vore Vegne. Viborg, Fred. efter Sønd. cantate. Rel. Jonas Warnstrup, camerarius regius. IV, 284 b.

7 Maj. Erich Banner til Kallø fik pro servitio Ejendomsbrev paa en Jord, der ligger i hans Enemærke for hans Gaard Kockedal og tilhører Ø Kloster. Cum inhib. sol. et clavs. consv. Viborg, Mand. efter Sønd. vocem jucunditatis. Rel. Hr. Johan Randtzow, Ridder, holsteske Hofmester. IV, 286 b.

— Jens Thomesen til Holmgaard fik Følgebrev til Gudom Kloster. Samme Datum. Rel. Hr. Mogens Giøe, Ridder, D. R. Hofmester. IV, 285 b.

— Henrich Randtzow fik Følgebrev til S. Hans Kloster i Viborg. Samme Datum. Rel. Mogens Munck. IV, 285 b.

— Samme fik Følgebrev til Østelo Kloster. Samme Datum og Rel. IV, 285 b.

— Borgemestre og Raad i Randers fik Kvittans paa

[1]) Glemt i Hdskr.

409 Lod Sølv, som Provsten smstds.. Hr. Mats, antvordede Gregers Prutze, kgl. Maj.s Dørsvend, paa kgl. Maj.s Vegne af Vor Frue Kirke i Randers. Samme Datum. Rel. Gregers Prytze. IV, 285.

9 Maj. Mickel Jensen fik Brev, at han og Arvinger maa og skulle beholde alt Bøndergods, som han nu har i Hævd og Værge eller som herefter kan tilfalde ham „aarligen“ [1]), saa at det ikke med de andre oprørske Bønders Gods skal være forbrudt eller „forkast“ til kgl. Maj. og Kronen, dog saa at han aarlig skal gjøre og give til kgl. Maj. slig „stoedt“ og Leding med anden Rente og Rettighed, som plejer at gaa deraf, og være Lensmanden huld og tro, hørig, lydig og følgagtig paa kgl. Maj.s Vegne. Cum. inhib. sol. Silckeborgh, Onsd. efter vocem jucunditatis Søndag. Rel. Axel Jul. IV, 286.

10 Maj. Hans Stygge fik Følgebrev til Tjenere og Bønder under Tvyllom Kloster, at de svare ham til Silckeborg. Silckeborg, Vor Herres Himmelfarts Dag. Rel. Knud Gyllenstiern, Hofmarskalk. IV, 286 b.

— Hans Hiort fik Kvittans paa en Guldkjæde, hvori var 31 Gld., og 13½ Lod Guld Skrabning af Monstranser af det Sølv, han tog af Aarhus Domkirke, som han antvordede kgl. Maj. Samme Datum. Rel. Jonas Warnstorp. IV, 286.

19 Maj. Caspar Fuchs fik Brev pro servitio facto et faciendo paa Kronens Prælatur og Provsti i Assens, som Mester Peder Bertilsen døde fra, at nyde i sin Livstid med Provstegaard, Tjenere, Gaard, Gods og al Rente og ret Tilliggelse, mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og holde Tjenerne ved Lov osv. Cum aliis clavs. consv. et inhib. sol. Haderslef Slot, Pinseaften. IV, 287 [2]).

26 Maj. Niels Krag fik Ejendomsbrev pro servitio paa efterskr. Gaarde og Gods i Øster Horns Herred: Gaarden Hafve, som Niels Michelsen ibor (½ Td. Honning), Bredhofdt, som Las Nielsen ibor, og en øde Mark, hedder Bispholt (1 Fj. Smør), en Gaard i Lerckeholt, som Chresten Nielsen ibor, med et øde

---

[1]) Er vel forskrevet for: arveligen.

[2]) Her fejlagtig blandt de jyske Breve. Under Fyn findes (IV, 43) et kort Udtog af samme Brev, dateret: Haderslef, 4 fer. pentecostes [23 Maj]. Rel. Johan Fris. Dette Udtog har Aarstallet 1536, men staar blandt Breve fra 1537 og har ogsaa dette Aarstal i I. Saml. til Fyens Hist. og Topogr. I, 243 (efter IV, 287) og i Danske Mag. 4 Række, IV, 235 (efter Lensbogen, ligt med IV, 43).

Byggested dèr smstds. (6 Mk. Penge). en Toft i Thistrup By, som Søren Thygesen og Thommes Lund ibo (8 Skill.), et Bygge-[sted] ved Assenbeck, som Jep Nielsen har opbygt og ikke er sat for Skyld. Cum aliis clavs. consv. et inhib. sol. Haderslef Slot, Lørd. efter Pinsedag. Rel. Dns. Johannes Rantzow. IV, 287 b.

26 Maj. Oluf Stafverskovg fik Brev, at kgl. Maj. har gjort Mageskifte med ham i saa Maade, at han og Arvinger skulle have Gaarden Dummeruplund (Nørvongs Herred), som Svend Nielsen nu ibor, med de to hosliggende Bol, som kaldes Neder Dummerup og ere opbyggede af samme Grund, og skylder samme Gaard $^{1}/_{2}$ Td. Smør aarlig med anden Smaaredsel og har tilforn ligget til Riber Biskopsdømme og er nu af menige Rigets Indbyggere samtykt til Kronen. Derimod har han givet kgl. Maj. og Kronen til Vederlag en Gaard i Thierreborre, som Thommes ibor og skylder aarlig 3 Ørtug Rug og anden Smaaredsel, og desuden fornøjet Hr. Johan Randtzow, Ridder, paa kgl. Maj.s og Kronens Vegne 100 Gld. i Guld for hvad samme Dummeruplunds Gaard og Bol skylde mere end den Gaard, han har givet igjen. Kongen forpligtiger sig til at fri osv. Cum inhib. sol. et clavs. consv. Samme Datum og Rel. IV, 287 b.

27 Maj. Johan Stage fik Brev, at kgl. Maj. kjendes sig at skylde ham 1400 Mk. lybsk og 600 Mk. danske for hans Kost, Tæring, Sold og Skade i denne Fejde, hvorfor han skal beholde Brening Gaard, som han nu har i Værge, indtil hine Penge betales, dog at han aarlig skal give deraf til Kronen, hvad han bliver enig med Hr. Johan Randtzow om. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Haderslef. Sønd. trinitatis. Rel. Melcher Rantzow. IV, 288 b.

30 Maj. Jespar Rantzow fik Følgebrev til Skodborg. Ottense, in vigilia corporis Christi. Rel. Johan Fris. IV, 288 b[1].

5 Juni. Abbed Niels af Ringsted Kloster fik Konfirmats paa et aabent, beseglet Brev af Prior og menige Konventsbrødre, hvorefter han for Livstid skal have én af Ringsted Klosters Gaarde med Ret til at fiske i Søen ved Gaarden og i den hosliggende Pugsiø, naar han af Alderdom, Sygdom eller anden

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 194—95 (efter Lensbogen).

redelig Grund ikke længer kan være Abbed der, hvilket kgl. Maj. har stadfæstet, dog at han gjør og holder Kongen og Kronen tilbørlig Tjeneste og Tynge deraf. Cum clavs. consv. Skioldenes, Tirsd. post corporis Christi. Rel. Melcher Rantzow, Marskalk. IV, 122 [1]).

6 Juni. Hellegiesthus i Roschild fik Konfirmats paa al sin rette Tilliggelse indenbys og udenbys og Protectorium i samme Brev. Roskild, Onsd. post corporis Christi. IV, 122.

10 Juni. Anders Knudsen, Skriver paa Kiøpnehafn, fik Kvittans paa 227 Jochimsdaler. Sønd. efter S. Bonifacii Dag. Rel. Jonas Warnstorp, camerarius. IV, 122.

16 Juni. Las Nielsen fik Brev at maatte besidde sin Faders Bondegaard med ham og efter hans Død mod den sædvanlige Afgift til Krogen Slot. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, die S. Vilhelmi. Rel. mandato regiæ Maj. proprio Johanis Fris. IV, 122 b.

19 Juni. Riennoldt van Hederstorph fik Ejendomsbrev for sig, sin nuværende Hustru, Fru Anne van Anfelde, og begges rette, ægte Arvinger paa to Gaarde i Lundager, iboede af Peder Matsen og Hans Anderssen, en Gaard i Øre, som Niels ibor, og en Gaard i Sebo, som Thomes Michelssen og Anne Jørgens ibo, hvilke Gaarde tilsammen skylde aarlig 20 Ørtug Korn og nogle Høns, Gæs og Lam, og som tilforn hørte under Fyens Biskopssæde. Cum inhib. Kiøpnehafn, Tirsd. efter S. Viti et Modesti Dag. De mandato proprio regiæ Maj. Jahan Fris. IV, 43. Jfr. 12 Septbr.

— Idem Reynoldus fik Brev pro servitio facto et faciendo, og besynderlig for den Tjeneste og Umage, han har havt i denne næste, forgangne Fejde, at kgl. Maj. har givet ham fri for de 500 Mk. Penges Afgift, som han aarligen Aars er pligtig at give af Hagenschovfs Slot, i de fire næste, samfælde Aar, regnede fra Datum. Cum inhib. sol. et clavs. consv. Samme Datum. De mandato proprio regiæ Maj. Johan Fris. IV, 44.

24 Juni. Hr. Hans Olsen, Kantor i Roskild, fik Kvittans paa menige Kapitels, Sognepræsters, Sognedegnes og Kleresis Vegne over alt Roskild Stift paa 3 lødige Mk., 7 Lod forgyldt Sølv og 19 lødige Mk., 10 Lod Sølv i Jochimdalere, som

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 324 efter Lensbogen, hvor Gaardens Navn opgives som Slarup Hovedgaard.

han har antvordet kgl. Maj. selv af den Sum Sølv, som de sidst blev taxerede at udgive til Rigets Behov. Hafnie, die Johanes bapt. Rel. Jonas Warnstorp, camerarius, IV. 122 b.

24 Juni. Hr. Hans Simenssen fik Præsentats paa Fulse Kirke med Annex Torslund per resignationem Johannis Bang i sædvanlig Form. Hafnie, die Johanis bapt. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 92.

29 Juni. Hr. Oluf Rosenkrandts, Ridder, fik Livsbrev paa en Kannikegaard i Kiøpnehafn, som Hr. Jyrgen Hindtse velvillig har opladt ham og som ligger i Cannickestrædet paa den søndre Side mellem den Kannikegaard, som Hr. Mats Draxholm nu ibor, og „Chapitels brøder“ [ɔ: Boder?], som ligge til Sakristiet og han nu selv har i Værge, fri og kvit uden al Tynge. Hafnie, die S. Petri et Pauli. IV, 122 b[1]).

1 Juli. Fru Sophie, Hr. Albregt Raf[n]sborgs Efterleverske, fik Livsbrev, fri og kvit, paa Myllerup By med 6 Gaarde, iboede af Mats Femies, Jep Persen, Jyrgen Strangesen, Lavrits Olssen, Peder Heningssen og Anders Olssen og skylde hver aarlig til Landgilde 1 Pd. Rug, 6 Skill. Grot, 1 Skill. mindre, og 1 Td. Havre for Gjæsteri[2]), samt en Gaard i Ibstrup, som Anders Ibsen ibor og skylder 2 lødige Mk. Cum clavs. consv. et præcipue illa clavsula, at hun ej skal sælge eller afhænde nogen af de Bøndersønner, der ere fødte paa samme Gods, et inhib. sol. Hafnie, domin. post Petri et Pauli. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 123 (overstreget).

10 Juli. Hr. Henrich Rosenkrandts fik Ejendomsbrev, at han maa lade bygge den Jord i Threlleborg, som han kjøbte af Michel Jude, dog saa at dersom det findes i Sandhed, at den Jord er givet til noget Alter i Trelborg, da skal Hr. Henrich og hans Arvinger deraf give en tilbørlig Jordskyld efter Byens Lejlighed til den, som med Rette skal have den. Cum inhib. sol. Kiøpnehafn, S. Kanuti regis et mart. Ad mandatum dni. regis proprium Johanis Fris. IV, 208.

11 Juli. Hr. Ofve Lunge, Ridder, fik Ejendomsbrev pro servitio paa en øde Jord i Nyborg, som tilhørte Michel Perssen og som Søren Schrifver før paaboede, med den Stald, som nu staar derpaa, i Længde og Bredde, som den nu er og har været

1) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 251.

2) Kun ved Lavrits Olssen nævnes intet Gjæsteri.

i Mands Minde. Cum inhib. Nyborg, Onsd. efter S. Knud Konges Dag. De mandato proprio regiæ Maj. Johan Fris. IV, 43 b.

12 Juli. Hr. Peder Anderssen fik Præsentats per novam formam til Magleby Kirke paa Langland per resignationem dni. Ivari Johanis. Hafnie, profesto Margrete virg. Rel. Dr. Petrus Rypensis. IV, 43 b [1]).

— Hr. Ifver Hanssen fik Præsentats til Humlet Kirke paa Langeland per mortem dni. Clementi[s] in nova forma. Samme Datum og Rel. IV, 44 [2]).

8 Avgust. Hr. Thygge Krabbe fik Følgebrev til Engelholms Borgere, at de skulle svare ham, som de gjorde i Kong Frederichs Tid. Hafnie, octava Petri ad vincula. Rel. Johan Fris. IV, 208 b. Jfr. 15 Avgust.

9 Avgust. Bertel Jul fik Brev ad gratiam paa Beckemarcks Gaard og Mølle, som hans Moder Fru Anne, Marckvord Juls, før ham havde i Forlening af Riber Stift, mod at han deraf aarlig skal give til Bøgling Gaard 8 Ørtug Korn, halvt Rug og halvt Byg, og dertil holde et skjelligt Gjæsteri for kgl. Maj., naar dennes Vej falder dèr frem; han skal ikke befatte sig med Heden uden til Gaardens Behov og Ildebrand. Ligeledes har kgl. Maj. undt ham Forsvar til de 4 Riber Stifts Gaarde, som forskr. hans Moder før havde i Forsvar; dog skulle Tjenerne yde deres Skyld til Bøgling Gaard. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, pridie Lavrentii. Johan Fris subscripsit. IV, 289.

15 Avgust. Hr. Thygge Krabbe fik Brev ad gratiam paa Engelholm By at have i Forsvar, som han havde i Kong Frederichs Tid, mod at gjøre kgl. Maj. Regnskab for alt Sagefald og anden kgl. Rente og lade alt komme Kronen til Bedste undtagen halv Sagefald, $1/2$ Td. Lax og 5 Spegelax, som han selv skal beholde. Hafnie, Vor Frue Dag assumpt. Rel. Johan Fris. IV, 208 b. Jfr. 8 Avgust.

18 Avgust. Her Oluf Rafn fik Præsentats paa Brandersløf Kirke i Loland post obitum dni. Erasmi Micaelis per novam formulam. Hafnie, sabbato post Marie assumpt. Rel. Dns. Jo. Pomeranus. IV, 92 b.

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 143.
[2]) Smlgn. smstds. (hvor den afdøde Præst kalde Klemens Klementis).

19 Avgust. Mogens Munck, Landsdommer i Nørjutland, fik Brev, at efterdi han nu har opladt hvad Pant og anden Ret, han har til Vandfoldherred, har kgl. Maj. igjen ex speciali gratia pantsat ham Olstrup Gaard, som han nu selv har i Forlening, for de 128 Gld. i Jochimdaler, 25 Gld. i Skreckenberger, 24 Mk. lybsk i lybske Dobbeltskill. og 1 Mk. danske Penge, som han har i forskr. Herred, og hvilke han fornøjede Kong Frederich. Han skal af forskr. Olstrup Gaard aarlig give 40 rinske Gld. i Guld eller Jochimdaler, dertil holde kgl. Maj. Borgeleje til 2 Heste og siden være fri for al ydermere Tynge. Naar Kongen vil indløse samme Gaard, skal han strax antvorde dette Brev igjen, og er heri undtaget de Kirker, som han plejede at have i Forlening, hvilke kgl. Maj. selv vil lade besørge med Sognepræster. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, domin. post assumpt. Marie. Rel. Hr. Johan Rantzow, Ridder. IV, 289 [1]).

23 Avgust. Michel Brochenhus fik Følgebrev til Boreby Len. Hafnie, S. Bartolomei Aften. IV, 44.

— Henrich Fris fik Følgebrev til Ørbeck By, saa meget som Kronen og Fyns Stift har dèr. Datum ut supra. IV, 44 [2]).

24 Avgust. Byrge Throlle fik Følgebrev til Aahus Slot. Hafnie, S. Bartolomei Dag. [Rel.] Johan Fris. IV, 208 b.

26 Avgust. Dirich Qvitzow fik Følgebrev til Biscopstorp By i Nyborg Len, som tilforn har ligget til Fyns Stift. Hafnie, [dominica [3])] propria post Bartolomei. De mandato regiæ Maj. proprio, instanti[i]s de Vulfgango Uthenhof, Johan Fris. IV, 44 [4]).

27 Avgust. Fru Elline, Hr. Henrich Gøyes Ridders Efterleverske, fik Brev ad gratiam uden al Afgift paa efterskr. Gods: 4 Gaarde i Bynderup Sogn, som Niels Gedde, Jørgen Ibsen, Peder Hvid og Bent Jensen ibo og skylde hver aarlig 1 Fj. Smør; 3 Gaarde i Flatse, den ene, som Mogens Persen ibor, giver 1 Pd. Byg, den anden, som Hening Jensen iboede,

---

1) Genealog. Archiv I, 189.

2) Danske Mag. 4 Række, IV, 230 (efter Lensbogen), smlgn. 3 Række, VI, 146.

3) Glemt i Hdskr.

4) Danske Mag. 4 Række, IV, 234 (efter Lensbogen).

giver 1 Pd. Byg, den tredje, som Niels Knudssen ibor, giver ½ Pd. Byg med andre Bede af forskr. Gaarde; 2 Gaarde i Lille Thved, som ibos af Jens Fisker (2 Pd. Byg) og Peder Andersen (1½ Pd. Byg med sin Bede); 1 Gaard i Stendstru[p], som Severen Hansen ibor (1 Pd. Byg med sin Bede); 1 Gaard i Alstrupe, som Hans Persen ibor (1½ Pd. Byg); 13 Gaarde i Renebeckis By, som ibos af Anders Jul (2½ Pd. Byg, ½ Pd. Rug), Michel Holst (1½ Pd. Byg, ½ Pd. Rug), Riggitse Svendts (1 Pd. Byg, ½ Pd. Rug), Hans Persen (1 Pd. Byg), Per Matsen (1 Pd. Byg), Olluf Krog (2½ Pd. Byg, ½ Pd. Rug), Peder Maaller (1 Pd. Byg), Henninge Clemendsen (1½ Pd. Byg, ½ Pd. Rug), Anders Jude (1 Pd. Byg, ½ Pd. Rug), Niels Persen (1 Pd. Byg, ½ Pd. Rug), Sefren (1½ Pd. Byg, ½ Pd. Rug), Sefren Hansen (1 Pd. Byg) og Anders Thversen (1 Pd. Byg) med andre Bede af forskr. 13 Gaarde. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Mand. efter S. Bartolomei Dag. IV., 123 b.

29 Avgust. Olluf Munck fik Forleningsbrev i sin Livstid pro servitio facto et faciendo paa Thvis Kloster med alle de Tjenere, Gods, Rente og Rettighed, der tilligge, mod at give de Munke, som ere derinde, deres Nødtørft, Klæder og Føde, Mad og Drikke til Skjellighed efter gammel Sædvane, cum clavs. consv.; ligeledes skal han gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, hvad det kan taale ydermere end den Rente, som Munkene faa. Hafnie, die decollationis Joannis. Rel. Hr. Johan Rantzow. IV. 290.

— Idem fik Følgebrev til Tjenerne til samme Kloster. Rel. Hr. Johan Rantzow. IV. 290.

— Idem fik Brev, at kgl. Maj. kjendes sig at skylde ham 350 Gld. i Guld og 2500 Mk. danske, for hvilken Sum kgl. Maj. ex speciali gratia har pantsat ham S. Hans Kloster i Horsens at nyde fri uden al Afgift, indtil det afløses ham eller hans Arvinger efter hans Død. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Datum ut supra. Rel. Hr. Johan Fris. IV, 290 (overstreget).

— Idem fik Følgebrev til samme Kloster sub eodem dato. IV, 290 b.

— Jørgen Hansen paa Brinck fik Brev paa Brinck Gaard i 4 Aar efter Hr. Ifver Muncks Død mod at give samme Afgift til Riberhus, som han tilforn gav til Riber Stift efter

det Brev, han har derpaa af Hr. Ifver Munck. Samme Datum. IV, 290 b.

29 Avgust. Idem fik Brev, at kgl. Maj. har tilladt, at alle Kronens Bønder og Tjenere, som bo i Balum By, herefter skulle arbejde til Brincke, og intet andet Steds, dog at Jørgen derfor giver til Riberhus, hvad de aarlig plejede at give for samme Arbejde. Datum ut supra. IV, 290 b.

1 Septbr. Kong Gotstaf af Sverrig fik Brev, at kgl. Maj. har tilladt, at han igjen maa lade annamme til sig efterskr. Gods i Halland i Skaanne: Bullegaard (skylder 7 Pd. Smør), Vasgaard (8 Pd. Smør), Kierbier (6 Pd. Smør), Godeby (2 Pd. Smør), Ringsos (4 Pd. Smør), Dal (2 Pd. Smør), Backegaard (2 Pd. Smør), Frøydal (8 Pd. Smør), Gordtshorn (8 Pd. Smør), Vasbackegaard (4 Pd. Smør), Bent Bossen i Bue[1]) (3 Pd. Smør), Svend Troelsen ibid. (3 Pd. Smør), en Gaard i samme By (2 Pd. Smør). Disse Gaarde have fremfarne Konger i Danmarck altid forholdt hans kgl. Maj.s Forældre og siden Kongen selv; og maa og skal forskr. Kong Gøtstaf nyde forskr. Gods til sig og Arvinger, og sælge eller afhænde det og handle og gjøre dermed, som Riddere og Riddermændsmænd gjøre med deres Gods her i Riget. Cum inhib. sol. Hafnie, die Egidii. De mandato dni. regis proprio Johanis Fris subscripsit. IV, 208 b[2]).

5 Septbr. Albret Skiel fik Brev ad gratiam paa Irop Gaard og Len mod aarlig deraf at give 50 vægtige Gld. i Guld eller Jochimdaler og tjene deraf selvfjerde til Hest eller til Skibs, naar han tilsiges. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Onsd. efter S. Egidi[i] Dag. Rel. Hr. Johan Rantzow. IV, 291[3]).

— Mogens Ebbessen, Peder Ebbesens Søn, fik Kollats paa Vor Frue Alter og Vikarie visitationis [i Aarhus] per resignationem dni. Joannis Joannis, undtagen Elsted Kirke, som er annekteret samme Vikarie og som kgl. Maj. selv vil lade besørge med Sognepræster [!], dog at han gjør Riget saadan Tynge deraf, som andre Vikarier gjøre, naar Messerne aflægges. Cum clavs. consv. Samme Datum. Rel. Johan Fris. IV, 291.

---

1) Saaledes Originalen; Hdskr. har i Stedet ibid. (Lensbogen: i Bøfve).

2) Tegel, Gustaf I's Hist. II, 10[illegible]—04, Bexell, Hallands Hist. och Beskr. I, 20[illegible]—05. P. v. Möller, Bidrag till Hallands Historia I, 332—33 (efter Originalen); Danske Mag. 4 Række, IV, 327—28 (efter Lensbogen).

3) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 147.

8 Septbr. Villom Skottes Arvinger fik Ejendomsbrev paa et Bosted i Falsterbo, 4 Vogne langt, om ingen har Brev paa den fjerde Vogns Længde; de skulle efter Kong Frederichs Brev [1]), som de tilforn havde derpaa, give deraf al kgl. Rettighed til Toldboden i Falsterbo [og] Vinduespenge som andre Kjøbmænd og „vandt kremer“. Cum inhib. sol. Hafnie, Vor Frue Dag nativit. Rel. Sander Leiel, Borgemester i Helsingør. IV, 209.

— Hr. Mogens Mortensen fik Kvittans paa 60 rinske Gld. i Guld, som han antvordede kgl. Maj. selv og oppebar af Chrestiern Sten for en Gaard, han indløste af Aarhus Stift. Cum clavs. consv. Hafnie, die nativitatis Marie. Rel. Jonas Warnstorp, camerarius. IV, 291 b.

9 Septbr. Mester Henrich Gierckene fik Kvittans paa 51 lødige Mk. og $4^1/_2$ Lod Sølv og 3 Tdr. fulde forgyldte Kobber „thaffer“, som han antvordede Joen Warnstrop. Hafnie, domin. post Marie nativit. Rel. Jonas Warnstrop. IV, 291 b.

11 Septbr. Knud Spare fik Ejendomsbrev paa efterskr. Gaarde i Skaanne: en Gaard i Øfreby, som Villom Nielsen ibor (skylder 4 Pd. Smør), i Assage Sogn i Gontrop: Olluf (3 Pd. Smør), en Gaard i Sem, samme Sogn, som Sighe ibor (3 Pd. Smør), i Ørsta Sogn: Olluf Nielsen i Hiebierg (3 Pd. Smør), i Vindberg Sogn: Anders Grersen i Trynghe (4 Pd. Smør), i Agomme Sogn: Svend i Skodgaard (12 Pd. Smør), Svend Hagensen ibid. (2 Pd. Smør), Bendt Thostensen ibid. (3 Pd. Smør), Genner Lavritsen i Norby (3 Pd. Smør), Karl Helliesen i Aberup (2 Pd. Smør), Borre Lavridsen ibid. (3 Pd. Smør), Henrich i Høyry i Seberup Sogn (3 Pd. Smør), Niels Gunnissen ibid. (3 Pd. Smør), Olluf Bendtsen i Gremmenthen Sogn i Kirkebyen (5 Pd. Smør), Giøder ibid. (3 Pd. Smør), Børge Persen i Langheos i Tresle Sogn (3 Pd. Smør) og Svend Persen i Giellerit i Giellerit Sogn (2 Pd. Smør). Dette Gods fik Knud Sparre til Vederlag for det Gods af det svenske Gods, som hans Fader kjøbte af Kong Frederich, og Kong Giøsthad nu fik igjen efter Brevet af 1 Septbr. Kiøpnehafn, Tirsd. efter Vor Frue Dag nativit. IV, 209 b.

— Hr. Olluf, Degn i Aaus, fik Kvittans paa 80 Mk. danske og 2 rinske Gld. i Guld paa Regnskab af Aaus Len,

[1]) 1532, 7 Marts (Fred. I's Registr. S. 299).

som han antvordede kgl. Maj. Hafnie, 3 fer. post nativit. Marie. Rel. Jonas Wernerstrup, camerarius. IV, 209 b.

12 Septbr. Reynolt Hederstorp og hans Hustru Anne van Anefeldt fik Ejendomsbrev paa efterskr. Gaarde, som tilforn laa til Fyns Biskopssæde, som er en Gaard i Lundagger (Peder Matsen, skylder aarlig til Landgilde 3 Ørtug Rug, 3 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre), en Gaard i Øre (Niels Hanssen, giver 3 Ørtug Rug, 3 Ørtug Byg og 24 Sk. til Gjæsteri) og en Gaard i Sebo (Thomes Michelssen og Anne Jørgens, giver 4 Ørtug Byg, 2 Ørtug Rug, 1 Skp. Smør, 3 Mk. Ervitspenge, 2½ Mk. Gjæsteripenge, 2 Lam, 4 Gæs, 4 Skp. Havre og 8 Høns). Cum inhib. sol. Hafnie, Onsd. efter Vor Frue Dag nativit. IV, 44. Jfr. 19 Juni 1537 og 1 Novbr. 1538.

— Christoffer Stygge fik Brev paa Sæby Gaard mod at tjene deraf selvfjerde til Hest eller Skibs samt gjøre Regnskab for hvad Sagefald, der falder i Lenet, og give kgl. Maj. Halvdelen deraf. Cum clavs. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Johan Rantzow. IV, 291 b[1]).

— Jørgen Persen, Rentemester, fik Kvittans paa 27 Lod Guld i en Kalk og Disk af Aarhus Domkirke og 23 Lod Guldskrabning af Monstranser af Ribe Domkirke. Samme Datum. Rel. Jonas Warnstrop. IV, 291 b.

13 Septbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Peder Svab, vor tro Mand og Sekretær, nu har lovet os at ville blive her i Riget og altid bygge og bo her, da have vi af vor synderlige Gunst og Naade, saa og for udvist Troskab og Tjeneste undt og forlenet forskr. Peiter Svabe Giordisløf Gaard og dertil saa meget af Stiftets Gods, som plejer at ligge til forskr. Gaard, som han tilforn havde til det Prælatur, Degnedommet i Roskild. Dette Gods skal Peder Svab beholde uden al Afgift for Livstid, dog mod tilbørlig Tjeneste, og naar han kommer tilbage fra den Rejse til Franckrige, som han nu skal færdes, ville vi forskrive ham arvelig saa meget af Godset, som kan være 1000 Gld. i Guld værd, hvilket vi unde og give ham med dette vort aabne Brev. Hvis der derefter ikke bliver saa meget Gods igjen, som han tilforn havde til Dekanatet i Roskilde, skulle vi udlægge ham andet Krongods til forskr. Giordts-

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række VI, 149 (hvor Lensmanden kaldes Christoffer Rosenkrandts).

løf, saa at han faar lige saa meget Gods, som han havde tilforn, dog med saa Skjel, at han holder Gaarden ved Magt med skjellig Bygning og ikke forhugger Skovene til Upligt, men holder Bønderne ved Lov og Ret og ikke sælger nogen af dem, der ere fødte paa Godset, og skal han gjøre Regnskab for Sagefald, saa at Halvdelen kommer kgl. Maj. til Hænde. Hafnie, Hellig Kors Aften exaltat. IV, 124 (overstreget). Jfr. 21 Novbr. 1540.

14 Septbr. Vi Chr. g. a. v., at vi nu have skjødet og afhændet til os elsk. Mester Morthen Bussert, vor Bygmester, og hans Arvinger en vor og Kronens Gaard og Ejendom i Malmøe Kjøbstad paa Syndergade, som er 46¾ Alen i sin Bredde langs ud med Adelgaden fra den Gaard, unge Rasmus Skomager ibor, i Sønder og saa i Nør til den Gaard, Mester Jens Kollinge har i Værge, 51½ Alen paa den østre Ende langs ud med Hr. Clavs Podbuskis Gods af Sønder i Nør, og i sin Længde af Vester fra Adelgaden og i Øster ned til forskr. Clavs Podebuskis Gods 93 Alen foruden Tagdryppet ved begge Ender, hvilken Gaard forskr. Mester Morten skal have til Vederlag for den Gaard i Malmø, som vi fik af ham og som han kjøbte af Jørgen Kock, hvilken blev ødelagt til vort Slots Grav dèr smstds. Thi bepligte vi os osv. Malmø, Hellig Kors exaltat. Dag. IV, 214 b[1]).

16 Septbr. Albret Giøe fik pro servitio Forleningsbrev paa Stege Slot, mod aarlig deraf at give 600 Mk. danske og tjene selvsjette med gode Heste og Harnisk med Glavind inden og uden Riget. Han skal holde fire Borgelejeheste og gjøre Regnskab for Sagefald og Oldengjæld, hvoraf han skal beholde Halvdelen; hvad Vrag, der kommer for Landet, skal høre Kongen til. Cum clavs. consv. et inhib sol. Hafnie, Sønd. efter Hellig Kors Dag exaltat. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 92 b.

— Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Hr. Johan Randtzo, Ridder, vor tro Mand og Raad og Hofmester i vort Fyrstendømme Slesvig og Holdsten, nu har opladt os Krogens Slot og Len, og vi igjen have ladet udlægge ham Øn Gaard i Laaland med Tilliggelse, og efterdi at Renten og Oppebørselen af samme Øen Len ikke beløber sig saa højt som Renten af Krogens Len,

---

[1]) Danske Mag. 3 Række, I, 245, smlgn. VI, 156.

da tillade vi, at han aarlig maa og skal lade annamme og oppebære efterskr. Rente, Landgilde og Oppebørsel af den Afgift, som aarlig gaar af Gedtsøer Len, som er 10 Læster 1/2 Pund 8 Skp. Rug, 81 Td.[1]) 5 Skp. Havre, 532 Mk. 4[2]) Skill. danske i rede Penge, 17 Td. Smør, 55 1/2 Svin, 38 Faar, 12 Øxne, 12 Køer, 135 1/2 Lam, 144 1/2 Gæs, 565 Høns, 34 1/2[3]) Læs Hø, 1540 Læs Ved, 586 Æg og 3 1/2 Læst 4 Fjerd.[4]) Sild, en halv Ottendedel mindre. Gjøres der ham Hinder eller Forfang paa forskr. Rente, forpligte vi os til at udlægge ham en tilsvarende Rente andensteds. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. De mandato dni. regis proprio. IV, 93[5]). Jfr. 16 Oktbr. 1538.

23 Septbr. Hr. Henrich Rosenkrandts paa Gulland fik Kvittans paa 6144 Lod Sølv, som han har antvordet Mester Jesper Brockmand, kgl. Maj.s Sekretær, af den Skat, 4 Lod Sølv af hver Bonde, af Gulland af dette Aar 1537, efter forskr. Mester Jespers Kvittans, som han har hos sig derpaa. Cum clavs. consv. Trelleborg, domin. propria [post] Matei ap. [Rel.] Johan Fris. IV, 211.

26 Septbr. Søfren Ipsen og Segud Jenssen, Borgemestre i Ydsted, fik Ejendomsbrev paa en Jord dèr smstds. som tilforn laa til Lunde Stift, i Længde og Bredde, som den nu er forefunden. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ydsted, Onsd. post Matei. [Rel.] Johan Fris. IV, 211.

29 Septbr. Abbed Anders af Tvis Kloster fik Følgebrev til Vidskild Kloster, at han skal være Abbed dèr. Ravlund, S. Mickels Dag. De mandato dni. regis proprio Johan Fris subscripsit. IV, 292.

2 Oktbr. Jørgen Pedersen, Rentemester, fik Kvittans paa 22 Lod Guld i Guldringe og „thene", 10 Lod 3 Kvintin Guld i en Guldkjæde, og 26 Lod 3 Kvintin afskrabet Guld, som han antvordede kgl. Maj. selv paa Regnskab af den Sølvskat af Nørjutland. Gottorp, Tirsd. næst S. Michels Dag. Dns. rex scripsit manu propria. IV, 292[6]).

---

1) Hdskr. har: Ørtug, men Lensbogen sikkert rigtigere: Tønder.
2) Lensbogen har: 7.
3) Der staar: „half femptende och thredinghe", men senere tales om 34 1/2, se S. 6[illegible] Lensbogen har det rette.
4) Lensbogen har: Skjæpper.
5) Danske Mag. IV, 66—67 (efter IV) og 4 Række, IV, 237 (efter Lensbogen).
6) Det angivne Dateringssted stemmer ikke med Aaret.

2 Oktbr. Clavs Sestede fik Kvittans paa 1360 Jochimdaler, 1007 Gld. i Skreckenberger, 9 Gld. i Guld og 729 Mk. lybsk i lybske Dobbeltskill., som han antvordede kgl. Maj. selv paa Regnskab af Riberhus Lens Afgift Aar 1537. Samme Datum osv. IV, 292 b.

5 Oktbr. Gert Ulfstand fik Brev paa Beckeskov Kloster og Gods ad gratiam pro servitio facto et faciendo, dog at han nu til førstkommende S. Michels Dag skal give kgl. Maj. deraf 300 rinske Gld. i Guld og saaledes hvert Aar, dertil besørge Munkene med nødtørftig og tilbørlig Klæde og Føde og tjene af Klostret med 2 „gerust“ Heste samt holde 4 Heste i Borgeleje. Cum clavs. consv. Væe, Fred. post Michaelis. De mandato dni. regis proprio. IV, 211 b (overstreget).

— Hr. Olluf Ibsen, Degn i Aaus, fik Livsbrev paa Hospitalet udenfor Aus mod at besørge de fattige, syge, spedalske Folk, som ere deri, en nødtørftig og tilbørlig Underholdning til Klæde og Føde. Cum clavs. consv. Samme Datum. IV, 211[1]).

— Doktor Hans fik Følgebrev til Hospitalet i Aus at maatte oppebære, hvad Rente dèr hører til inden Bys og uden Bys, og forvende den til de fattige, syge Menneskers Nytte og Gavn. Datum ut supra. [Rel.] Johan Fris. IV, 211 b[2]).

9 Oktbr. Thruels Bentsen og Arvinger fik Brev paa en Kronens Gaard i Spyserød By og Sogn (Nørasbo Herred) som fri Ejendom mod aarlig at give til Kronen 2 Skill. Grot og holde „stød och hafn“ samt Herregjæsteri og Fogedgjæsteri efter gammel Sædvane. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Helsingøer, S. Dionisii Dag. Rel. Hr. Tyge Krabbe, D. R. Marsk. IV, 212.

18 Oktbr. Movrits von Herlug fik Treaarsbrev paa Ostrup fri og kvit for al Afgift paa tilbørlig Tjeneste. Hafnie, S. Lucie[!] evang. Dag. IV; 292.

— Lavge Bragde fik Brev ad gratiam paa alt Kronens Gods i Vidskiolle By med den „ensted“ Gaard, som kaldes Hiortholm, uden al Afgift. Cum clavs. consv. Hafnie, Torsd. post Galli. IV, 212[3]). Jfr. 13 Septbr. 1539.

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 181.
[2]) Ny kirkehist. Saml. IV, 26.
[3]) Aaret angives i IV som 1536, medens I har 1537, hvad der ogsaa stemmer med Brevets Plads.

21 Oktbr. Mester Torben Bilde fik Livsbrev paa Bosie Kloster med al ret Tilliggelse, ligeledes paa 11 Lunde Stifts Tjenere i Horiges Len. som skylde aarlig 11 Mk. og 1/2 Td. 6 Pd. Smør, 5 Lunde Stifts Gaarde i Snaafveraad med det Stiftet tilhørende Fiskeri i Ringsoe mellem Broegaard og Klinthe. at nyde i sin Livstid uden al Afgift, dog at han besørger de Jomfruer, som ere derinde eller herefter komme, med tilbørlig Underholdning. eftersom de ere Personer til. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn. Sønd. efter S. Luce evang. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 212 [1]).

— Jep Thordsen fik Brev til Nesbyholm. Hafnie. domin. post Luce evang. IV, 212 b (overstreget).

— Idem Følgebrev til Evits Kloster. Datum ut supra. IV, 212 b (overstreget).

— Jørgen Urne fik Brev til S. Peders Kloster i Lund. Datum ut supra. IV. 212 b (overstreget).

— Hans Plog fik Livsbrev paa 50 Mk. hvert Aar af Toldboden i Falsterbode mod at lade sig bruge af Tolderen. hvor denne paa kgl. Maj.s Vegne har ham behov. Samme Datum. Rel. Frandts Trebov. IV. 212.

— Ifver Lycke fik Kvittans paa 28 rinske Gld., onde og gode, 6 Jochimsdaler, 9 Kroner, 3 Keisersgld. og 3 frische Gld., 3 hele gellerske Gld. og 1 „braaden“, 1 Kong Hansis Gylden og 10 Pastelavensgld. Samme Datum. IV. 125.

22 Oktbr. Jørgen Urne fik Følgebrev til S. Peders Kloster i Lund. Kiøpnehafven, Mand. efter S. Luce evang. Dag. Dns. rex per se. IV. 125 (overstreget).

1 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Hr. Christen Fris. Ridder. vor Mand og Tjener. med vort og Kronens Segeberg Kloster med al Rente og ret Tilliggelse at nyde. indtil vi tilsige anderledes derom. dog saa at han skal skikke Nonnerne. som ere derinde, deres tilbørlige Underholdning til Mad, Drikke og Klæder, ligeledes. forbygge og forbedre Klostret. holde Tjenerne ved Lov og Ret og ikke forhugge Skovene. Thi forbyde vi osv Ottense, Alle Helgens Dag. IV, 414 b [2]).

---

[1]) Falkman, Upplysningar om inkomster af andeligt gods uti Skåne II, 12. Danske Mag. 4 Række, IV, 337 (efter Lensbogen).
[2]) Blandt de indkaldte Lensbreve.

Uden Dag. Hr. Anders Kroghe fik Præsentats paa Stoby Kirke med Annexet Vrexsted Kirke og Sogn, efterdi han velvillig har opladt til kgl. Maj. og Kronen al den Ret, han har til S. Hans Kloster i Horsens, dog den Reformation deri uforkrænket. Rel. Hr. Johan Rantzow, Ridder og Hofmester. IV, 283 b[1]).

— Doctor Hans Nielssen fick qvitandtse paa thette eftherscrefne godts och clenodie, som er først af Svortebrøder i Lund en forgylt kalck och disk, sølfkalck med sin diske uforgylt, en rød hagel af gylenstøcke med et subtille, ij silcke kortiner, en rød silcke koerkobe, j grøn damask korkobe, en brogen settenies korkobe, j liden alter klede af guld silcke, en fløyels hag, j parre settenies cleder, hagel och subtiller, en rød fløyels hagel med subtiller, grøne och røde, en brugen fløyels hagel, en grøn silcke hagel, en alther klede med gulde rande och liste, ther til med gulde billeder, en anden par alter cleder, som siunis gylenstycke. Thisligeste af Helsingborg closter, først en forgylt kalck och disk, j rød flogels af blommet flogtil med guld, en sort flogels hagel, j rod flogels hagel, j blaa flogels hagel, en hagel af gyllenstycke med thov subtiler, grønne och røde, en hvid hagel af damask med thov subtiller, ther til en korkobe af svor[t] silcke, en koerkobe af efventyr blomet i blot och hvit.

Sammeledis af Roskild closter først en liden sølf bodick, en koerkobe af røt gyllenstycke, en hagel och ij suptiller och af røt gyllenstyck, en rød fløyels koerkobe och ij subtiler af thed samme, j hagel med ij subtiler, j par høgalter cleder af grønt fløgel, j koerkobe af røt gyllenstyck, j hagel med en subtil af gyllenstyck, j hagel med ij subtiller af røt silke, ij subtiler af gult silcke, en alterklede med sin tilhørring, item ij silcke kortiner. IV, 210.

1538.

23 Januar. Anders Brun og Rasmus Black, Borgere i Nackskovf, fik Kvittans paa 400 Lod Sølv, som de antvordede kgl. Maj. selv paa Gottorp paa Regnskab af den Sølvskat, som de var taxeret at skulle give af deres By. Gottorp, Onsd. efter S. Fabiani og Sabastiani. Rel. Jonas Warnstop, camerarius. IV, 93 b.

[1]) Staar mellem Breve fra April Maaned.

27 Januar. Jørgen Pederssen, Rentemester, fik Brev ad gratiam paa Hornum Præbende og Kannikedømme i Viborg Domkirke mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Cum clavs. consv. Gottorp, domin. post Pavli conversionis. IV, 292 b.

— Vulfgang von Uthenhafven fik Brev, at efterskrevne [!] Landsbyer, Gaarde og Godser, som ligge i hans fri Enemærke til Vandrup Gaard, herefter skulle være et frit Birk til evig Tid. Datum ut supra. IV, 292 b.

— Jesper Rantzow fik Brev, at efterdi han nu efter kgl. Maj.s Tilladelse har indløst Hundtsbeck Gaard for 1200[1]) Mk. lybsk, hvorfor Clavs Daa havde den i Pant, skal han og Arvinger nyde samme Gaard, indtil den indløses, dog mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Datum ut supra. IV, 293[2]).

9 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi skylde os elsk. Syvort Svin, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vor Gaard Segelstrup, og hans Arvinger eller med hans Vilje „medhafvende" dette Brev 1350 Mk. lybsk, for hvilken Sum vi pantsætte Segelstrup Gaard i Vendsyssel, som han nu selv har i Værge, at nyde med Mølle, alle Herligheder, Friheder og anden Tilliggelse, som har tilligget dèr af Arrilds Tid paa Stiftets Vegne, indtil forskrevne Sum betales, dog at de tjene deraf inden Riget med 6 „gerust" Heste, holde Gaarden ved Magt, Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene til Upligt. Cum inhib sol. Gottorp, Lørd. efter Vor Frue Dag purific. Marie, under vort Sekret. Rel. Melcker Rantzow, Marskalk. IV, 293.

— Michel Brochenhus fik Følgebrev til Nyborig Len med alle de Len, som Niels Lange havde dertil. Hafnie, sabbatum post Marie purificat. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 48 b.

6 Marts. Jens Heggelund, Borger i Viborgh, fik Livsbrev for sig, sin Hustru og ét Barn paa Gaarden Bøggel i Lyusegordts Herred samt en Karup Præstegaards Eng, som ligger op til Bøggel Mark, mod at give deraf til Silckeborg 1 Td. Smør aarlig og dermed være fri for al anden Tynge. Cum

---

1) Lensbogen har: 1204.

2) Nielsen, Hist. Efterretn. om Malt Herred S. 86; smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 195 (efter Lensbogen).

inhib. sol. Gottorp, fer. 4 post esto mihi. Rel. Jørgen Pedersen. Rentemester, in præsentia dni. regis propria. IV, 294.

8 Marts. Hr. Johan Rantzow fik Ejendomsbrev paa en Gaard og Grund med Huse og Jord i Olborg norden ved Graven imod Skofve Port og vesten op til Skofve Gade, hvilken Jord strækker sig i Øster og Vester fra samme Gade og norden ned til Jep Frisis og Niels Jensens Gaard og er i Længde 90 lybske Alen, og strækker sig i Sønder og Norden fra Graven og til Jacob Medings Jord vedtager ved forskr. Skovfgade og Anders Jacobsens Jord vedtager og er i sin Bredde sønder og norden fra Graven til Jacob Medings Jord 70 Alen lybsk i hver Ende, hvilken Jord tilforn har ligget til Vendelbo Stift og nu er tilfunden og lagt under Kronen. Cum inhib. sol. Gottorp, 6 fer. post esto mihi. Rel. Melcker Rantzow. IV, 294 [1]).

— Niels Kieldsen fik Følgebrev til Bønderne Mats Persen i Brøn, Per Tordsen ibid., Chresten Lassen i Gryndersløf, Jens Ibsen i Menstruppe, Jens Povelsen i Thustrup, Peder Ebbesen ibid., Chresten Nielsen i Øster Grøng, Knud Ibsen, Jens Smid i Vester Grønig, Jøs Smed og Throels ibid., at de svare ham med Ægt [og] Arbejde til hans Gaard Astrup og give deres rette Landgilde til Kirken til Hr. Johan Rantzows Tilbagekomst til Jutland. Samme Datum. Rel. Johan Fris. IV, 294 b. Jfr. 15 Avgust.

— Olluf Simenssen, Herredsfoged i Uldborg Herred, fik Brev, at han har berettet for kgl. Maj., at han har Mesteparten i Bondegaarden Holm, som han ibor, og andre have kjøbt dem ind til ham og sidde ham til Trængsel. Da efterdi forskr. Olluf har Mesteparten i samme Gaard og er værdig at besidde den og udrette Landgilden deraf, har kgl. Maj. ex speciali gratia, saa og for Bøndergods ikke skal adsplittes, undt ham alene at nyde samme Gaard og efter Lensmands og uvillige Mænds Sigelse at give de andre Skjæppeskyld for deres Anpart, dog at han giver den sædvanlige Landgilde og anden Rettighed til Kronen. Cum clavs. consv. Samme Datum. Rel. Melcker Randtzow. IV, 294 b.

14 Marts. Jesper Skinckel, Byfoged i Køge, fik Livs-

---

[1]) Danske Mag. IV, 48.

brev paa en øde Gaard i Lellinge uden al Afgift, dog at han opbygger samme Gaard. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Gottorp, Torsd. efter domin. invocavit. IV, 125 (overstreget).

15 Marts. Clement von der Wisk fik Brev, at kgl. Maj. kjendes sig at være ham 9000 Mk. lybsk skyldig, som han har laant kgl. Maj., for hvilken Sum kgl. Maj. pantsætter ham og Arvinger Holm Kloster, dog med saa Skjel, at de gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og besørge Munkene med nødtørftig Underholdning, cum clavs. consv., og skal han være fri for at holde Borgelejeheste og for Gjæsteri. Til ydermere Vidnesbyrd har kgl. Maj. med hans Naades Raad, som er Hr. Mogens Giøe, D. R. Hofmester, Johan Fris, Kansler, Hr. Ofve Lunge, Hr. Axel Bragde, Erich Baner, Hr. Eske Bilde og Knud Gyldenstiern ladet hænge deres Indsegl og Signeter for samme Brev. Gottorp, 6 fer. post domin. invocavit. IV, 44 b.

— Hr. Jochim Lycke fik Forleningsbrev paa Egisgaard at have i ét Aar fra førstkommende til følgende Paaske fri og kvit uden al Afgift og Regnskab. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Gottorp, Fred. efter Sønd. invocavit. Rel. Erich Banner og Eske Bilde. IV, 295.

— Anders Jahansen og hans Hustru, Fru Margrete, fik Livsbrev paa al den Rente og Rettighed, som Stie Pors havde i Grafverslund Kirke og Sogn [1]), som han tilforn velvillig oplod dem, dog at den Kapellan, som de holde i samme Sogn, skal være den Reformats, som kgl. Maj. har ladet udgaa om den gejstlige Religion, underdanig og Superintendenten i Stiftet hørig og lydig, og skal Tredjeparten af Tienden komme til kgl. Maj. som af de andre Kirker over alt Riget. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 295 b.

— Jørgen Pedersen, Rentemester, fik Kvittans paa 999 Jochimdaler, som han lod antvorde kgl. Maj. paa Regnskab af Sølvskatten af Jutland fra Aar 1537. Gottorp, 6 fer. post domin. invocavit. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 295 b.

16 Marts. Otte Ratelov til Lyndo fik Brev ad gratiam paa Halsted Kloster i Laaland med al Tilliggelse mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf i Riget og holde Munkene ved deres

---

[1]) Jfr. Fred. I's Registr. S. 275.

Nodtorft. Cum clavs. consv. Gottorp, sabbatum post invocavit. IV. 94[1]).

16 Marts. Idem fik Følgebrev til Tjenerne sub eodem dato. IV. 94.

5 Maj. Lavge Bragde fik Brev ad gratiam pro servitio paa Gelstrup Gaard og Gods i Odts Herred, som Hr. Mogens Bilde tilforn havde i Forlening, mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Hamborg, misericordia Søndag. Rel. Hr. Johan Randtzow, Ridder. IV, 125 b (overstreget).

25 Juli. Otte Ratelov fik Brev, at efterdi kgl. Maj. har befalet ham 12 Jochimsdaler og 200 Mk. danske, som Abbeden [i Halsted] sagde sig at skylde bort paa Klostrets Vegne, den Tid han oplod ham Klostret, dersom Abbeden kan gjøre bevisligt, at samme Penge ere forvendte til Klostrets eller Kongens og Rigets Bedste, da har kgl. Maj. igjen tilsagt ham, at naar han bliver skilt ved samme Kloster, da vil Kongen eller hvem, som igjen faar det, betale ham eller hans Arvinger samme Penge og holde ham det uden Skade. Gottorp, S. Jacobi Dag. Rel. Melcker Randtzow. IV, 94.

10 Avgust. Herman Skiel fik Brev paa et Kannikedømme i Roschild, som Mester Jørgen Karlsen sidst havde i Værge (Form, se 13 Avgust)[2]). Gottrup, S. Lavrentii Dag. IV, 132 b.

12 Avgust. Albret Skiel fik Brev paa Irop Gaard i 6 Aar fra Datum, dog at han aarlig skal give deraf 50 rinske Gld. i Guld og tjene med 4 Karle, Heste, Harnisk og Glavind eller selvfjerde til Skibs. Cum clavs. consv. Utersten, Mand. post Lavrentii. Rel. Hr. Johan Randtzow, Ridder. IV. 296.

— Niels Krag fik Brev til Axel Jul, at kgl. Maj. har undt ham, at han maa have Tjenesten og Arbejdet af Syndbierg Gaard og By, dog at han skal vorde til ens med Axel Jul, hvad han skal gjøre og give af Landgilden og anden Indkomst af samme Gods. Samme Datum og Rel. IV, 296.

13 Avgust. Vi Chr. g. a. v., at vi nu af vor synderlige Gunst have undt og forlenet os elsk. Hr. Ib Høye et Præbende og Kannikedømme i Roschild Domkirke, som Mester Hans

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 244 (efter Lensbogen).
[2]) I Hdskr. staa Brevene i omvendt Orden.

Anderssen sidst havde i Værge, hvilket han skal nyde i sin Livstid med alle Bønder og Tjenere og anden Rente og Rettighed, som forskr. M. Hans Anderssen havde dertil, dog at han skal holde tilbørlig Tjeneste og Tynge deraf ligesom andre Kanniker i Roskild efter vor Ordinans' Lydelse. Thi forbyde vi osv. Gottorp Slot, Tirsd. efter S. Lavrentii Dag. IV, 132.

13 Avgust. Ifver Jul fik Brev, at han har berettet for kgl. Maj., at han agter at gifte sig og frygter, at han siden skal blive skilt ved sin gejstlige Forlening. Thi har kgl. Maj. ex speciali gratia undt ham at nyde hans gejstlige Forleninger, som han nu har i Forsvar eller som med Rette tilfalde ham paa hans Kannikedømmes Vegne, med slig Ret og Rettighed, som han nu har dertil, og ikke siden forhindres derpaa mere end hidtil, dog at naar Hr. Johan Randtzow kommer til Jutland, skal han med Superintendenten og flere gode Mænd gjøre Skik paa, hvad forskr. Ifver Jul skal give aarlig af den Helligaands Gaard til de fattiges Underhold til Hospitalet. Uthersten, Tirsd. post Lavrentii. Rel. Hr. Johan Randtzow. IV, 296.

14 Avgust. Anders Skel fik Følgebrev til Bønder og Tjenere under Asmi[l]d Kloster. Utthersten, Onsd. post Lavrentii. Rel. Hr. Johan Rantzow. IV, 297.

15 Avgust. Ifver Jul fik Følgebrev til Bønder og Tjenere under Stubber Kloster. Uthersten, Vor Frue Dag assumptionis. Rel. Hr. Johan Randtzow. IV, 296 b.

— Mester Mogens Kaas fik Brev ad gratiam paa Otslo Kloster mod aarlig at give deraf 40 gode og vægtige rinske Gld. i Guld og tjene med 2 gode Karle, Heste, Harnisk og Glavind eller to Karle til Skibs, ligeledes besørge de derværende Jomfruer deres Underholdning. Cum clavs. consv. et inhib sol. Samme Datum og Rel. IV, 296 b.

— Niels Jul fik Følgebrev til efterskr. Tjenere: Per Thuordsen i Brem, Chresten Lassen i Gryndersløf, Jens Povelsen i Tvistrup, Per Esbernsen ibid., Jens Smed i Vester Grønig, Niels Smid ibid., Chresten Nielsen i Øster Grøning, Jens Bundsen ibid. og Jens Jepsen i Movenstrup, at de svare ham og give ham til hans Gaard Astrup deres aarlige Landgilde og alt andet Arbejde, Rente og Rettighed, som de hidtil have givet og gjort Hendrich Randtzow til Hald. Samme Datum og Rel. IV, 297 (overstreget). Jfr. 8 Marts.

15 Septbr. Hr. Movrits Morthensen, Official i Aarhus, fik Brev, at han nu var her hos kgl. Maj. med menige Konventsbrødre i Vor Kloster deres aabne beseglede Brev, at de alle endrægtig havde udvalgt, kejst og kaaret ham til deres Forstander. Thi har kgl. Maj. ex speciali gratia tilladt ham at være Forstander i forskr. Kloster og nyde det med al ret Tilliggelse, Bønder og Tjenere, mod at han er kgl. Maj. huld og tro og gjør Riget tilbørlig Tjeneste deraf, naar han tilsiges. Othense, Sønd. post exaltationis. De mandato regiæ Maj. proprio Johan Fris subscripsit. IV, 297 b [1]).

— Mester Thomes Hogle i Assens fik Ejendomsbrev paa hvad Ret, Kronen har i Halvparten i den Gaard ibidem sydøst fra Kirken imellem Per Møllers og Peder Holgerssens, som Hr. Anders Official [2]) iboede og som er falden til Kronen for forbrudt Gods, i Længde og Bredde, som den nu er forefunden. Cum inhib. sol. Samme Datum osv. IV, 45 [3]).

18 Septbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af vor synderlige Gunst og Naade have gjort et venligt og evigt Mageskifte med os elsk. Corvits Hardenbierg til Skiolmosse, vor Mand og Tjener, i saa Maade, at han skal have to Gaarde i Stoggeroppe, som ibos af Hans Hanssen (skylder aarlig 3 Ørtug 4 Skp. Byg og 12 Sk. Penge) og af Jens Nielssen (skylder 1 Pd. Byg og 6 Sk. Penge), med al deres Tilliggelse, hvorimod han har udlagt os og Kronen til Vederlag en Gaard i Viby, som Niels Lønne ibor (skylder 6 Ørtug Korn, 1 Skp. Smør, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns og 2 Mk. Arbejdspenge) efter hans derpaa givne Bepligtelsesbrevs Lydelse, og forpligte vi os og vore Efterkommere, Konger i Danmarck, at fri, frelse og fuldkommen tilstaa forskr. Corvits Hardenbierg og hans Arvinger forskr. tvende Gaarde for hver Mands Tiltale; skete det saa, at Gaardene eller noget af deres Tilliggelse afvandtes dem, skulle vi i Stedet give og udlægge andet, lige godt Gods igjen baade af Skyld og Ejendom. Thi forbyde vi osv. Ottense, Onsd. efter Hellig Kors Dag exaltat., under vort Sekret. IV, 45 b.

21 Septbr. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os med dette vort aabne Brev at være os elsk. Fru Ide, Hr. Movrits Sparris,

---

1) Ny kirkehist. Samlinger II, 755.
2) Hdskr. har: ofveral.
3) Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. I, 197.

Ridders, Efterleverske, 1600 Mk. danske skyldig, som hun har laant os til vort og Rigets store Behov, for hvilken Sum vi pantsætte hende efterskr. Krongods i Riper Stift, som er først fire Gaarde i Lyne Sogn[1]), iboede af Christen Christenssen (skylder 3 Ørtug Korn), Peder Iverssen (2 Mk. Penge), Knud Iverssen ($1\frac{1}{2}$ Mk. Penge), og den fjerde paa Lindigen[2]), som Søfren Anderssen ibor ($1\frac{1}{2}$ Mk. Penge); fem Gaarde i Qvog[3]) Sogn, den ene kaldes Kammersgaard (1 Fj. Smør), [den anden, som Ellene Nielskuone ibor (1 Fj. Smør)[4])], den tredje, som Jøs Mortenssen ibor (1 Fj. Smør), den fjerde, som Jøs Thomessen ibor (1 Ørtug Rug, $\frac{1}{2}$ Ørtug[5]) Byg og 1 Pd. Smør), den femte, som Niels Anderssen ibor ($1\frac{1}{2}$ Ørtug Rug, $1\frac{1}{2}$ Ørtug Byg): to Gaarde i Brock[6]) Sogn, iboede af Jøs Lyne (1 Ørtug Korn) og Christen Christensen (8 Sk. Penge); item 4 Gaarde i Strellof Sogn, iboede af Lavrits Jenssen ($1\frac{1}{2}$ Mk. Penge), Christen Pedersen ($1\frac{1}{2}$ Mk. Penge), Palli Osbyl[7]) ($1\frac{1}{2}$ Mk. Penge) og Maye Staffens (8 Sk.). Dette Gods skal forskr. Fru Ide nyde som et frit, brugeligt Pant, uafløst i 5 Aar fra Datum, og siden skal det afløses hende eller hendes Arvinger for de 1600 Mk. danske i saadan Mønt, som er gængs og gjæv i Danmarck. Thi forbyde vi osv. Ottense, Torsd. efter exaltationis, under vort Sekret[8]). [Rel. Johan Fris og Erich Krumdig[4])]. IV, 46 b[9]) og 462[10]).

21 Septbr. Per Krabbe fik pro servitio Ejendomsbrev paa to Kronens Gaarde, den ene i Hiorshøf, som Knud Trogelsen ibor, skylder 3 Pd. Korn og 1 Fj. Smør, den anden i Grønfeld, som Lavrits ibor, giver 2 Pd. Korn og 1 Fj. Smør. Cum inhib. sol. Ottense, sabbato post Lamberti. Rel. Per Ebbesen. IV, 297 b.

23 Septbr. Peder Ebbesen fik Kvittans paa 600 Jochimdaler, som han antvordede Joen Warnstrup paa Regnskab

---

1) I Lynne i Lynne Sogn (IV, 462).
2) Lynderinge (IV, 462 b).
3) Qvang (IV, 462 b).
4) Glemt i den første Afskrift (IV, 46 b).
5) 1 Ørtug (IV, 462 b).
6) Borck (IV, 462 b).
7) Palli i Osbølle (IV, 462 b).
8) Signet (IV, 463).
9) I Overskriften er bemærket, at Brevet skal staa indtegnet i Jutland.
10) Her blandt de indkaldte Lensbreve.

af Aarhus Stift. Andvorskov, die lunæ post Mathei ap. Rel. Jonas Warnstrup, camerarius. IV, 298.

10 Oktbr. Mester Jørgen Samsinge, Læsemester i Universitetet, fik Brev ad gratiam paa S. Erasmi Alter i Lund med dets rette Tilliggelse. Hafnie, 5 fer. post Dionisii. IV, 213.

— Claves Urne, Provst i Lund, fik Brev ad gratiam paa Kronens Gaard Hafvegaard, som Bodel nu ibor, mod sædvanlig Afgift til Bispegaarden i Lund. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 213[1]).

14 Oktbr. Hr. Per Porsen fik Brev ad gratiam paa S. Karine Alter østen ved Koret i Lund med dets rette Tilliggelse. Hafnie, die lunæ[2]) post Dionisii. IV, 213.

16 Oktbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi Renten og Oppebørselen af Gedtsøer Len ikke løber sig saa højt, at vor Lensmand dèr smstds., os elsk. Lavrits Knob, deraf kan fornøje og paa Kongens Vegne tilfredsstille os elsk. Hr. Johan Randtzow, Ridder osv., for den Sum, som vi have forskrevet ham paa samme Len, da ere vi nu blevne saaledes forligte med forskr. Hr. Johan, at han foruden den Sum, som Lavrits Knoeb kan og skal fornøje ham[3]), maa og skal oppebære 15[4]) Læster Byg af Tienden af Aalleholms Len aarlig, indtil vi paa andre Steder kunne skikke ham Fyldest, forbydende osv. Kiøpnehafn Slot, Onsd. efter S. Dionisi[i] Dag, under vort Signet. IV, 94 b[5]).

— Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at vi af vor synderlig gunst och naade, saa och for villig och thro thieniste, som os elskelige Henrick Holck, vor secreterer, os och riget her til giort och bevist hafver och her efther throligen giøre och bevise maa och skal, hafve unt och forlent och med thette vort obne bref naadeligen och gunsteligen unde och forlene hannom vor och kronens cappelle helge thre kongers cappelle udi Roschild domkiercke liggendis och samme cappelle med ald sin rette tilliggelse, bønder, thiener, resedents,

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 342 (efter Lensbogen).

2) Hdskr. har: die Luce.

3) Denne opregnes saaledes i en Tilføjelse til Brevet: 14½ Læster Byg, 12 Køer, 124 Gæs, 30 Faar, 124 Lam, 565 Høns, 3 Td. Smør, 500 Æg, 20 Td. Havre, 532 Mk. 7 Skill. rede Penge, 6 Pd. Hvede, 1½ Td. Aal. Da brøster Hr. Johan efter hans Brevs Lydelse: 55½ Svin, 12 Øxne, 3½ Læster 2 Fjerdinger 1½ Otting Sild, 34½ Læs Hø, 1540 Læs Ved og 20 Gæs, hvilket er ham betalt og tilregnet i det foregaaende Brev. IV, 95; smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 237.

4) Lensbogen har: 14½.

5) Brevets Overskrift er: „Hr. Johan Randtzow, ridder, fick sadant bref, och skal staa i Smaalendene“. Danske Mag., IV, 68—69 efter IV; smlgn. 4 Række, IV, 237 (Lensbogen).

gaarde, godts och ald anden herlighed och frighed med ald renthe och rettighed, som ther nu tilliggendis er och med rette ther tilligget hafver, inthet underthagit, udi alle maade at hafve, nyde, bruge och beholde udi sin lifs thid och saa lenge hand lefver, dog med saa skiel, at hand, Gud almechtigste til lof och ere, skal dagligen lade siunge nogle psalmer och anden sang i samme capellet, och skal hand thes tilbehof holde thvo smaa fattige sincker och thennom besørge til øl, mad och kleder til skielligbed, hvilcke samme sincker skulle med the vicarier, som i same capellet forleninger hafve, dageligen siunge ther udi same psalmer och sang efther thend skick och maade, som vi ville lade gifve thenom en ordinants paa, saa ther ingen brøst paa findis. Sameledis skal och forne Hendrich Holck besørge thvo fattige studenther, som studiere her udi Kiøpnehafn, til mad, øl och kleder, saa at the faa thieris nottorftige uphold til skiellighed; dog skal forne Hendrich Holck hafve tilsiun med, at samme thov sincker och the thu studenther, som hand i saa maade bode ther i capellet och thisligeste her udi studium holde skal, er saadan personer, som beqvem ere at studere och villie hafve til at studere, saa at forhobendis er, at the thennom forbedre ville. Skal hand och holde samme cappellet med sin residents och andet godts, som ther tilliggendis er, ved sin hefd och macht, och thienerne, som paa samme godts boendis er, ved lovg, skiel och ret och ingen af thennom uforrette emod lovgen. Thisliggeste skal hand ey forhugge eller forhugge lade nogle the skovfv[e], som ther tilliggendis er, til uplicht i nogre maade. Thi forbiude vi alle *osv.* Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, S. Galli dag, under vort sechret. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 126.

16 Oktbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Hendrich Holck, vor Sekretær, nu har resigneret og opladt os elsk. Anthonius Bryske, vor Sekretær, det Kannikedømme og Præbende i Roskild Domkirke, som kaldes Vanneløsse, som han nu har i Forlening, da have vi af synderlig Gunst og for Troskab og villig Tjeneste fuldbyrdet, samtykt og stadfæstet, at forskr. Anthonis Bryske maa og skal nyde samme Kannikedømme med al dets rette Tilliggelse, Bønder, Tjenere og al anden Rente og Rettighed i sin Livstid, dog saa at han skal holde tilbørlig Tjeneste enten selv eller en anden paa hans Vegne baade i Koret og andensteds, og i alle Maader skikke sig efter vor Ordinans' Lydelse, og skal han holde de Tjenere, som ligge til samme Præbende eller som han herefter faar pro optione, ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene til Upligt. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, S. Galli Dag, under vort Signet. IV, 127.

18 Oktbr. Michel[1]) Randtzo fik Følgebrev ad gratiam til efterskr. Gods, som før laa til Fadeburet i Roskilde: 7 Bønder i Valsøe (skylde 9 Pd. Korn), 3 i Høvet (10 Pd. Korn og 12 Sk. Gjæsteripenge), 5 i Marterup ($2\frac{1}{2}$ Td. Smør), 1 i Atteruppe (9 Mk. Penge), 2 i Lerbyre ($1\frac{1}{2}$ Td. Smør), 2 Møller (16 Pd. Mel), „end" i Avnseruppe 1 Td. Smør, i Boruppe 1 Td. Smør, i Avnstrup 1 Td. Smør, i Bassebyre 1 Td. Smør, i Orup 1 Td. Smør, i Ebberup 1 Td. Smør og i Sneckeruppe 4 Pd. Byg, 2 Fj. Smør. Kiøpnehafn, Fred. efter S. Galli Dag. Rel. Johan Fris. IV, 125 b (overstreget).

21 Oktbr. Peder Villumsen, Borger i Svinborg, og hans Hustru Karen Hack med deres Arvinger fik Brev at maatte „forfylde och udpele" 4 Alen lang i Nør og saa vidt i Bredde, som det Hus er, han har ved Mølleporten i Svinborg, dog at det ikke er Byen for meget til Brøst og Skade. Cum clavs. consv. Kiøpnehafven, Mand. efter Galli. Rel. Johan Fris. Kansler. IV, 47 b.

28 Oktbr. Byrre Throlle fik Følgebrev til de Len, Knud Lavritssen havde i Forlening, ad gratiam, dog undtaget hvilke Gaarde deraf kgl. Maj. tilforn har forlenet andre. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Simonis et Jude. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 213 b.

— Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at vi nu af vor synderlig gunst och naade hafve unt och tillat och nu med thette vort obne bref unde och tillade, at os elskelige her Henrich, abbet udi Soer closter, vor mand och raad, maa och skal beholde under sin hørsam och lydelse thisse efthersccrefne vore och kronens cløstere Soer, Esserom, Herritsvodt, Vidschølf och Øm closter, och the abbeder, som nu udi samme clostere ere, mue och skulle thennom nyde och beholde udi thieris lifstid och saa lenge the lefve, dog saa at the skulle bygge och forbedre samme closter och thennom udi ingen maade forfalde lade och giøre och holde os och riget ther af slig tilbørlig thieniste, som vi och riget plege ther af at hafve efther chlosterens yderste formue; och skulle the hafve got, flittig paasiun, at hvis som til closterne ligge, kommer closterne til beste och icke forkomis eller fortheris til unytte i nogre maade. Och skulle the holle got regimenthe i closterne med sang och anden Guds thieniste efter vor ordinandtsis liudelse. Naar nogen af thisse abbeder, som nu forne clostere udi vere hafve, ere døde och afgangne, tha skulle the ab[be]der, som efther thenom kommer, først gifve thennom til os, efther the ere

[1]) Synes en Fejlskrift for: Melchior.

eligeret med forne abbet Henricks sambtycke, och sverige os huld och thro, føre end the nogit bevare thenom med nogit regimenthe i forne chlostere. Thi forbiude vi *osv.* Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, S. Simonis et Jude apost. dag, under vort secret. IV, 128[1]).

28 Oktbr. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at paa thed domkiercken udi Roskild maa blifve ved macht. hafve vi af vor synderligh gunst och naade, Gud almechtigste til lof och ere och christendomen her udi riget til gode och bistand. och paa thet at unge personer tis bedre och ydermere tildragis kunde at gifve seg til scholle och øfve seg udi gode konster och lerdom. saa och mienige clerckeri til beste. nytte och gafn. unt och tilladet och nu med thette vort obne bref unde och tillade, at os elskelige capittel i Roschild mue hafve, nyde och beholde en canicke prebende ther sammestedts til en god lerdemands ophold, som retsindeligen skal predicke. lere och lese i thend hellige schrift[2]). Sameledis mue och schulle alle beneficiater i Roschild nyde naadens aars renthe efther thieris død. hvilcken samme renthe thestamentharii skulle halfdellen forskicke til universitetet her udi Kiøpnehafn och giøre procuratori her sammestedts ther gode rede och regenskab for, och anden halfdellen til arfvingerne och at bethalle thend dødis gield med efther thend dødis begier och befallinge. Sameledis skulle och forne capittel udi Roskild mue nyde och beholde thend ret och sedvanlige sehedt. som af første capittels begyndelse veret hafver, at hver. som hand er gamel til i capittel, maa optere[3]) och opstii til bedre prebende. naar nogit prebenda vaccerer och ledig blifver, saa at thend. som tha nys prebende fonget, skal annamme en af de sex[4]) verste prebender efther thieris statuter och frihed. Och skulle vore daglige thienere udi vort candtslie och vor renthemester och saa hafve och nyde samme ret och frihed at optere[3]) och opstie til bedre prebender. naar the vaccerer och ledig er, ligervis som the, ther hoes domkiercken dagligen besiden ere. Thisligeste skulle och alle the, som renthe hafver udi Roschild domkiercke, her af holde hves thynge och thieniste, ther falder hoes capittel och domkiercken eller i andre maade. hver efther sin renthe. och the, som ther ick[e] sielf residere och besidendis ere. skulle hafve thieris fuldmyndige procuratoris dagligen hoes domkiercken besiddendis, som for thennom til alle thynge och thieneste svare och fuldgiøre skulle, dog vor och kronens capel, hellig thre konger capel. underthagen, hvilcken vi ville hafve fri for seg sielf[5]). och thisligeste vore thienere udi vort candtslie och vor renthemester, saa lenge som the ere udi vor daglige thieniste. mue och skulle vere ther fri och ubesveret i alle maade. Thisligest ville vi, at alle, som cannickedom eller vicarier hafver udi forne Roschild domkiercke eller her efther fongendis

[1]) Danske Mag. I, 184—85. Daugaard, Om de danske Klostre S. 2[illegible]4.
[2]) Denne Artikel findes ikke i Brevet til Lunde Kapitel af 2 Novbr.
[3]) Brevet til Lund har: opthrede.
[4]) Tallet „sex" findes ikke i Brevet til Lund.
[5]) Denne Undtagelse nævnes selvfølgelig ikke i Brevet til Lunde Kapitel

vorde, skulle boe ther hoes och giøre thieniste udi kiercken och bygge och forbedre thieris gaarde och residentse, uden saa er, at the ere[1]) udi vor daglige thieniste eller och the ere udi studio udi noget universitet, dog saa at the, som hagde nogen forleninge i forne Roskild domkiercke, før vor ordinantse udgick om the personer, som tha geistlig len hagde, at the nyde thennom udi thieris lifs thid efther same vor ordinandtsis lydelse[2]). Och paa thet at forne Roschild domkiercke, som vore forfedre, fremfarne koninger udi Danmarck, med stoer flid och besindelse bygt och forbedret hafve, ey skal med nogen uskickelig bygning forstørris[3]) och forvandles, ville vi, at ingen skal fordriste seg til nogen forvandelinge med bygning at giøre i forne Roschild domkiercke i nogre maade uden aldeniste the, som capittel ther tilskicke och tilbethroe, efther som [the] her til giort hafve. Sameledis skulle och forne capitels eller vicariers i Roskilde tienere her efther ey besveris med echt, hold eller anden thynge ydermere end addellens thienere i nogre maade, uden saa skier, at vi thennom nogen thid for nøttørftige sag skyld behof hafve, och vi tha lade thennom tilsige med vor[e] egne brefve. Thi forbiude vi *osv.* Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, S. Simonis et Jude apost. dag, under vort secret. IV, 128 b.

30 Oktbr. Thesse efterscrefne mend och borgere, som er Rasmus Arrildsen, Hans Clemendsen, Jens Thruelsen af Threlleborg, Mogens Remsner, Lamber Stalfert, Peder Rimsnider, Thionisius Rimsnider af Kiøpinghagen hafve udi dag, som er thend onsdag nest efther S. Simonis et Jude dag, her paa Kiøpnehafns slot anno mdxxxviij lofvet for Thruels Arrildsen i saa maade, som her efther følger, at forne Thruels Arrildsen her efther skal vere ko. Mat. konin[g] Christian, koning Frederichs søn, huld och thro och udi alle maade af sin yderste macht och formue afvende hans naadis ko. Matis och mienige rigens skade och forderf och icke andet bevise sig emod hans ko. Mat., end som en thro undersotte bøer at giøre emod sin herre och koning, och aldrig hand vil eller skal enthen med ord eller gierninger, raad eller daad, giennom sig sielf eller nogen anden efther thenne dag lade sig formercke emod ko. Mat. eller nogen anden som paa ko. Matis vegne befalling hafver, end som en erlig mand bøer at giøre. Thisligeste skal hand vere hans borgemester och raad, som hand nu under boendis er eller och her efther under boendis vorder, hørige och liudige udi alle maade. Ther som saa findis, at forne Truels Arrildssen sig i nogen maade her emod forseendis vorder, anthen i druckenskab eller i edruskab, tha hafve forne forløftismend tilsagt ko. Matis marskalck Knud Gyllenstiern efther ko. Matis befalling at ville strax indføre forne Thruels Arrilsen her paa Kiøpnehafns slot egien och tha lade sette hannom udi blaa thornet egien. Datum eodem die, anno et loco ut supra. IV, 497 b.

[1]) Hdskr. har: at thend.
[2]) Dette Forbehold fra: „dog saa" findes ikke i Brevet til Lunde Kapitel.
[3]) Hdskr. har: forføris, Brevet til Lund det rette.

31 Oktbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af vor synderlige Gunst have gjort et venligt Mageskifte med os elsk. Mester Chrestoffer Rafnsborrig i saa Maade, at han og hans Arvinger til evig Tid skal have én vor og Kronens Gaard kaldet Trustrup (Valbor Herred), som Jep Andersen med sin Stiffader nu ibor, og skylder $^1/_2$ Td. Smør og 1 Mk. Penge, og derimod har han udlagt os og Kronen til Vederlag en Gaard i Vandeløsse (Merløsse Herred), som Niels Svarrer nu ibor og giver 1 Pd. Byg, 1 Pd. Rug, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns og 1 Sk. Grot Penge[1]) efter hans derom givne Gjenbrevs Lydelse. Thi forpligte vi os osv. Kiøpnehafn Slot. Alle Helgen Aften, under vort Signet. IV, 130 b.

Oktbr.? Gert Ulfstandt fik Brev, at han maa beholde dette Aars Landgilde af Beckeskov Kloster fra forgangne til førstkommende S. Michels Dag for 150 Gld. i Guld eller Jochimsdaler, som han skal udgive nu til S. Michels Dag, dog at han skal fuldgjøre de Artikler, som staa i kgl. Maj.s Brev paa samme Kloster. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie. IV, 213.

1 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af vor synderlige Gunst osv. have undt og givet os elsk. Reinolt von Heiderstorp, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vort Slot Hagenschof og Øverste for vore Landsknægte, hans Husfrue Anne von Andfelde og begges ægte Arvinger efterskr. Gods, som før laa til Fyens Biskopssæde: to Gaarde i Lundagger, som ibos af Peder Matsen (skylder 3 Ørtug Rug, 3 Ørtug Byg) og Hans Anderssen (6 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre), en Gaard i Ore[2]) (Niels Hansen, 3 Ørtug Rug og 3 Ørtug Byg til Landgilde og 24 Sk. til Gjæsteri), en Gaard i Sebo (Thomes Michelssen og Anne Jørgens, 4 Ørtug Byg, 2 Ørtug Rug, 1 Fj. Smør, 3 Mk. Ervitspenge, $2^1/_2$ Mk. Gjæstepenge, 2 Lam, 4 Gæs, 4 Skp. Havre og 8 Høns), en Gaard i Aabor (Hans Olsen, 3 Ørtug Malt, 1 Mk. Arvitspenge, 1 Otting Smør, 1 Lam, 4 Høns, 2 Gæs), en Gaard i Kallerup (Jørgen Nielssen, $^1/_2$ Td. Smør og 20 Sk. Arfvitspenge), hvilke Gaarde de skulle nyde som fri Ejendom. Thi forbyde vi osv. Kiopnehafn Slot, Alle Helgen Dag, under

---

[1] Vistnok fejllæst for Gjæsteripenge.

[2] Hdskr. har: Gree.

vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 47 b. Jfr. 12 Septbr. 1537.

2 Novbr. Privilegier for Kapitlet i Lund, *enslydende med Brevet til Roskilde Kapitel af 28 Oktbr., med de dèr anførte Afvigelser.* Kiøpnehafn Slot, Lørd. efter Alle Helgen Dag, under vort Signet. IV, 213 b.

8 Novbr. Axel Urne fik Brev ad gratiam paa alt det Gods i Laaland, som Fru Elsebe, Jørgen Olsens, tilforn havde i Forlening, dog at „hand thet sielfver fri indelle skal". Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Fred. efter Alle Helgen Dag. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 95 b[1]).

14 Novbr. Niels Dege, Borger i Slafvelse, fik Følgebrev at skulle være Forstander til Hospitalet i Slavelse. Cum clavs. consv. Kiøpnehafven, Torsd. efter Marthini. Rel. Arfvidt Ulstand. IV, 131.

17 Novbr. Ifver Krabe fik Brev paa Byrreby Gaard fri og kvit i 6 Aar fra næste tilkommende Paaske, dog mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, Sønd. efter S. Martini Dag. IV, 131 b.

Om burgeleighe.

19 Novbr. Vi Christian etc. helse ether os elskelige regelbunden her Niels, abbet udi vor och kronens closter Herritsvad closter, med Gud och vor naade. Vider, at vi ere udi forfaring kommen, hvorledis atti och andre vore och kronens slotte, clostere och gaarde, som burgeleye pleye at holle, besveris med nogen unyttige adskillige bekostning och usedvanlig bespisning, thisligeste med obne kieller, vagt, ild oc lius netten egiennem at holle, hvilcket vi ingenledis her efther lide eller tilstede ville. Thi bede vi ether och biude, atti retter ether her efther at holde the ethers burgeleigere, vore hofsinde, som i nu hafve eller vi her efther til ether skickendis vorder, med iiij rystige heste och ingen hunde, hafvendis hver til sin egen person ij karle, j smaadreng och en staldreng, och icke fliere, at gifve thennom hver til same fire thieris heste høe, hafre och straafoder efther gammel sedvaane, thisligeste til sig och samme sine svenne mad och øl, at thi fonge thieris biering til skiellighed til nye slet om afthennen och icke lengre, och siden at holde eders kieldere til lugt, ild och lius udi guod forvaring. Sammele[di]s vore och burgeleygere the sielf eller ville[2]) thieris svene med en, tov eller iij heste afrider udi vore eller hans egne verfve, tha skulle i icke vere plichtige at udspisse eller foer til fliere heste end the, som egien blifver standendis. Tisligeste atti holle

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 243 efter Lensbogen, hvor Godset kaldes: Svobølle Gods, i Vesterlandene 5 Gaarde, skylder $4^1/_2$ Pd. Korn og Penge.

[2]) Dette Sted er aabenbart forskrevet; maaske skal der læses: Sammeledis vore, ath burgeleygere the sielf ville eller *osv.*

och hafve same burgeley til bordts med eder och ethers folck. at opholde thennom en stofve thil thieris harniske och andendiel med en ild och verelse. Her hafver i ether efther at rette och forholle och lader thed ingen lunde. Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn. S. Elisabets dag, under vort signet. IV. 477.

22 Novbr. Rasmus Jensen, Borgemester i Kallundborgh, fik Ejendomsbrev paa et Stykke Hus og Jord af den gamle Biskopsgaard dèr smstds., som strækker sig vester til den nørre Ende paa „Sallei" og til Siøgaden. og er maalt 25 Alen i Sønden og Norden, og fra det lille Stræde. som ligger vesten samme Biskopsgaard, og til Per Nielsens Port 29 Alen og 1 Kvarter. Hafnie, Fred. post præsentat. Rel. Knud Gyldenstiern, Hofmarskalk. IV. 131 b[1]).

— Søren Jensen, boende ibid., fik Skjødebrev paa et Stykke Hus og Jord af samme gamle Biskopsgaard. som Kongen har solgt ham, og som falder vesten til Niels Bennessen og strækker sig hen til „Sallei". 31 1/4 Alen i Øster og Vester og 21 1/2 Alen i Sønden og Norden. og bekjender kgl. Maj. at have oppebaaret Fyldest derfor. Datum ut supra. IV. 131 b.

— Niels Bendtsen, Borger ibid., fik et ligedant Brev paa et Stykke Hus og Jord af samme Jord. som falder til Skipper Jeppe og strækker sig hen øster og vester 15 1/4 Alen og i Sønden og Norden 27 1/2 Alen. desligeste 4 Alen Gaardsrum i Sønden og Norden og 9 Alen i Øster og Vester. Datum ut supra. IV. 132.

— Peder Nielsen ibid. fik et ligedant Brev paa et Stykke Hus og Jord af samme Gaard. som falder østen til Rasmus Jensen og vesten til Skipper Jeppe. og er i Øster og Vester 22 og i Sønden og Norden 22 Alen. Datum ut supra. IV. 132.

23 Novbr. Vi Christian etc. giore alle vitterligt. at aar efther Guds byrd mdxxxviij thend løfverdag nest efther vor frue dag presentationis her paa vort slot Kiopnehafn, nerverendis os elskelige Mogens Giøe, Danmarcks riges hofmester. Johan Fris, cantsler. her Olluf Rosenkrants, Trude Ulfstand. her Eske Bilde och her Axel Ugerup, ridder, vore mend och raad, var skicket for os vore undersotte. borgemestere, raadmend och menige borgers af vor kiøpsted Rothnebyes fuldmechtige paa thend enne och tiltallede vore undersotte. menige bynder och almues udi Blegende fuldmechtige paa thend anden side for seiglats, kiøpmandskab och anden handel, som forne bynder och almue skulle bruge ther udi landet. samme vore borger

[1]) Dette og følgende Breve nævnes korteligi Tegnelser (Danske Mag. 3 Række, VI. 147).

och kiøpstedtsmend ther sammestedts til forprang. och ther med bethage kiøpstederne thieris nering och bierring, och i rette lagde forne kiøpstedmendts fuldmechtige koning Christians thend andens obne beseglig contract, som thennom paa begge sider ther om emellem gonget var, indeholdendis ord fran ord, som her efther følger[1]).

Ther til svarede forne bønder och almues af Bleginde fuldmechtige, at ther voxte lidct korn ther paa landet, saa the hafde en ringe thingest at nere och bierge thennom af, uden hves the kunde nyde af skovfvene och af stranden, och beklagede, at ther som thed skulle thennom betagis, tha var thieris beste nering och biering fran thennom. med fliere ord och thalle, som thennom paa begge sider ther om emellom løb. Tha efther tilthalle, giensvar och sagens leiglighed och paa thed. at forne vore undersotte, kiøpstedmend och almue paa bode sider blifve ved macht, hafve vi med forne vore elskelige Danmarcks riges raadt ofverveiet begge partis leiglighed och bistand, oc sagde ther saa paa for rette, at thend contract och forligelse, som udi forne koning Christians thid om alle forne brøst och besvering mellom giort er. skal blifve vid macht udi alle sin ord, puncte och artickle, som thend udi alle maade udviser och indeholder, och the forne vore undersotte paa bode sider plichtig at vere thend fuld at giøre, och ther til med skulle ingen af vore undersotte, bønder eller landtsfolck ther udi Blegende mue føre nogen thieris vare uden riget enthen thil landts eller vandts. Thisligeste skulle och ingen bunde kremer eller bysse kremmer mue kiøbe eller selge med alne, vecte eller maade paa landtsbyerne udi nogen maade; dierfvis nogen thil her emod at giøre, tha skulle the hafve forbrot, hves the hafve med at fare. Och ville vi vore lensmend, fovgther och embitsmend, the som nu ere eller her efter thid komendis vorder, alfvorligen befallet hafve. at the hafve flittig tilsiun, at forne contracht[s] puncther och alle forne artickle ubrødeligen ved macht holdis, och hafve fuldmacht til at straffe ther ofver, om nogen findis ther emod at giøre, som bør at straffis ofver thend, vore brefve eller bud icke achte ville. Gifvet aar, dag och sted, efther som forscrefvit staar, under vort secret. IV, 215 b.

23 Novbr. Christian Pedersen fik Brev paa det Vikarie med Tilliggelse i Otthense, som Biskop Jens Anderssen, hans Morbroder, funderede med sit eget Kjøbegods. Hafnie, Lørd. efter Vor Frue Dag præsentat. IV, 48 b.

— ? Doktor Mogens i Lund fik Livsbrev paa det Hus og Gaard af Sortebrødre Kloster, som han nu ibor. Hafnie, sabb. post Marie [præsentationis?]. IV, 215 b.

9 Decbr. Hr. Ofve Bilde fik Følgebrev paa efterskr. Kronens Gods og Byer: [Tølløse[2])] Gaard og By, Ubberup By,

---

[1]) Her indføres Christiern II's og Rigsraadets Brev af 8 Maj 1514 (Suhm, Nye Samlinger, II, 1 Hæfte, S. 134—35). Hvor der i L. 1—2 staar: borger, har IV: raadmend.
[2]) Lidt af Bladet er her udrevet; det manglende er tilføjet efter Lensbogen.

[Qvallenløsse By [1])] og Syndre Vallenderød By, og skylder samme Gods 3 Læster $5^1/_2$ Pd. Byg, $1^1/_2$ Læst 2 Pd. Rug, $^1/_2$ Læst Havre, $1^1/_2$ Td. Smør, 10 Sider Flæsk, 1 Faar, 36 Lam, 68 Gæs, 96 Høns og 4 Køer. Kiøpnehafn, Mand. efter Vor Frue Dag conceptionis, under vort Signet. IV, 133 b [2]).

10 Decbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for Troskab og villig Tjeneste have undt og forlenet os elsk. Jørgen Klingenbeck, vor Mand och Raad, Drotningholm Gaard og Len med tilliggende Gods, som os elsk. Johan Fris, vor Mand, Raad og Kansler hidtil havde i Værge, desligeste vor og Kronens Gaard paa Halsnes med alt det Gods smstds., som plejer at ligge til samme Gaard, at nyde uden al Afgift i hans Livstid, dog at han deraf gjør tilbørlig Tjeneste, bygger og forbedrer begge Gaardene, holder Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugger Skovene; ligeledes skal han frede Jagten og aldeles ikke jage eller lade jage paa Halsnes uden vor Vilje og Samtykke, og skulle de vore Kronens Bønder og Tjenere, som bo paa Halsnes, være pligtige til at holde os og vore Folk, naar vi ville jage dèr paa Landet, efter gammel Sædvane. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Tirsd. efter Vor Frue Dag concept., under vort Sekret. IV, 135 b (overstreget).

— Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at eftherthi hogborne første gammel koning Christian, vor kiere here och olderfader, hafver stichtet och funderit hellig giesthus her udi Kiøpnehafn til et hospital at uppeholde fattige, siuge och saare mendisker udi, och thend renthe, som ligger til samme hospitalshus, er nu saare ringe til at opholde saa mange siuge folck med, som ther nu udi ere, tha hafve vi nu af vor synderlig gunst och naade, Gud almechtigste til lof och ere och samme fattige, siuge och saare mendisker til nytte, gafn och opholdinge, bevilget och sambtyckt och nu med thette vort obne bref bevilge och sambtycke thette eftherscrefne godts her efther at vere och blifve til forne hospital, som er først alt thet godts, som her til hafver hørt til S. Ericks gille her i Kiøpnehafn, hvilcket forne S. Ericks gildis godts Thomes Knudsen, brygger, och Jep Matsen, borgere, med fuldmacht paa mienige S. Erichs gildt brødres vegne her i Kiøpnehafn udi vor nerverelse til forne hilligiestis hus opladet hafve, och tha strax fran thennom och til os elskelige her Hans Dirichsen paa forne hospitals vegne ofverandtvorde forne S. Erichkis gildis ingsegle och skraa. Ther til hafve vi och bevilget och sambtyckt, at alt thet godts

[1]) Se foregaaende Note.
[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 325 (efter Lensbogen).

bode inden byes och uden liggendis, som nu høre til the prelate domme och canickedom her udi vor Frue kiercke i Kiøpnehafn, skal her efther med alt forne godtsis tilliggelse vere och blifve til forne hilligiesthus, dog saa at hvilcke prelater och canicker, som nu med samme godts forlent ere, mue thet godts, som the udi vere hafve, nyde och beholde udi thieris lifs thid, och naar noger af samme prelater och canicker døde och afgangen ere, skal thet godts, som hver udi vere hafver, strax kome til forne hospital, och hvilcke prelatedom och canickedom, som nu forfalden er och ingen med forlent ere, skulle prier och forstander strax mue aname til forne hel[ligi]est hus hospital, dog undertagne the canicke [resi]dentse me[d] theris boder, som vi hafve [lagt [1])] til thet univ[er]sitete her sammestedtse. Thisligeste the kierckis och bischopsthiende, som hafve hørt til forne prelatedomme och canickedom, skulle och her med vere undertagen efther vor recesses lydelse. Sammeledis skal och S. Jørgens hospital her uden Kiøpnehafn liggendis med alt thet godts och eyendom, her tilliger och tilhører, her efther vere och blifve under thend prior, som raader och forstaar forne helliggiesthus, och ther fore skal hand besørge spidalske och usedske minnesker i samme hospital uden byen, som icke kunde for thieris sygdoms skyld vere udi thet hospital her inden byen hoes the andre siuge. Thisligeste skulle forne prior och forstandere och nu strax mue aname til forne hospital en gaard ligendis udi Fere strede her i Kiøpnehafn, som lille Jesper nu udi boer, hvilcket forne godts, som nu forscrefvit staar, med ald sin rette tilliggelse, udi hvad nafn thet helst nefnis kand, inthet underthagit i nogre maade, skal her efther vere och blifve til forne hospital til evig thid och for evig eyendom, och ther til skal vor tholdener, som nu er och her efter kommendis vorder, hver aar inden S. Hans dag midtsommer andtvorde forne prior och forstandere til helliggiesthus [tvo [1])] stuore lester bayesalt, xviij tønner udi hver lest, af thend vor och krone[n]s thold udi Øresund, som nu oppeberis udi vor kiøpsted Helsingøer. Thi forbiude vi *osv.* Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, tisdagen nest efther vor frue dag conceptionis, under vort secret. IV, 134 [2]).

14 Decbr. Abbeden af Ebelholt fik Brev, at han maa nyde den Biskopstiende, han tilforn har havt til Klostret, mod aarlig at giøre kgl. Maj.s Lensmand paa Kiøpnehafn Rede og Regnskab for Halvdelen af samme Tiende, og skal han ikke beholde den længer, end kgl. Maj. bliver anderledes til „ens" derom. Cum clavs. consv. Hafnie. Lørd. efter Lucie. Rel. Johan Fris. IV, 136 b.

17 Decbr. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Kapitel i Vor Frue Domkirke i Kiøpnehafn har berettet for os, hvor-

[1]) Noget af Bladet er her udrevet.

[2]) Hofman, Fundat. X, 149—50, smlgn. S. 147—49; Krag, Kong Christian den Tredies Hist. II, 362—64, her med Aarstallet 1542, hvad O. Nielsen (Kbhvns. Hist. III, 36) næppe med Rette holder fast ved.

ledes deres og Domkirkens Tjenere idelig besværes med Ægt og anden adskillig Tynge, saa at de derfor ej vel kunne holde deres Gods ved Magt. Thi have vi af synderlig Gunst undt og tilladt, at forskr. Kapitels, Domkirkes og Vikariers Tjenere ej herefter skulle besværes med Ægt, Hold eller anden Tynge ydermere end Adelens Tjenere, uden at vi nogen Tid have dem behov for nødtørftig Sag og vi da lade dem tilsige med vore egne Breve. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Tirsd. efter S. Lucie Dag, under vort Signet. IV, 137 [1]).

17 Decbr. Kapitlet i Roschild fik lige sligt et Brev. IV, 137 b.

18 Decbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst saa og for Troskab og villig Tjeneste have undt og givet denne Brevviser, Hans Barckeleder, Byfoged i Roschilde, vor og Kronens Gaard og Ejendom i Roschilde, som kaldes Dron[ningens [2])] Gaard og som fra Østen til Vesten ud til Gaden holder 100[? [2])] Alen i den vestre Ende, i Sønder og Nør fra Sortebrødre Mur og til Algaden 77 Alen i den østre Ende, i Sønden og Nør fra Sortebrødre Mur og til Algaden 60 Alen, i Øster og Vester ved Sortebrødre Mur 70 [? [2])] Alen Sielandts, hvilken han og Arvinger skulle nyde til evig Ejendom med alle Huse, Vaaninger og Gaardsrum, som den nu er begreben. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Onsd. efter S. Lucie Dag, under vort Signet. IV, 138 b.

21 Decbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt og forlenet os elsk. Fru Sophie Podebusk, Hr. Albret Rafnsborgs Ridders Efterleverske, vor og Kronens By Isløf med de deri liggende 6 Gaarde, som ibos af Hans Nielsen (skylder 4 Pd. Byg, 4 Sk. Grot, 3 Td. Havre og 1 Læs Hø), Søren Krage, Las Hvid, Thime Brenesen, Jep Nielsen og Peder Brønnesen (skylder hver 2 Pd. Byg, 2 Sk. Grot, 3 Td. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 1 Par Høns og 1 Læs Hø), hvilken By hun skal nyde uden al Afgift for Livstid, undtagen den Gaard smstds., som Peder Joensen, Herredsfoged, nu ibor, hvormed hun ..inthet skal bevare seg", dog med saa Skjel, at forskr. Fru Sophie skal holde Gaardene ved Magt og Tjenerne ved Lov og

---

[1]) Kiøbenhavns Diplomatarium II, 2?3.

[2]) Noget af Bladet er her udrevet.

Ret, ikke forhugge Skovene og ej sælge eller afhænde nogen af de Bøndersønner, der ere fødte paa Godset. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, S. Thome apost. Dag, under vort Sekret. IV, 137 b.

1539.

8 Januar. Severen Assing fik Brev at skulle være Forstander til S. Jørgens Hospital i Ringsted, al den Stund han kan gjøre Rede og Regnskab for det tilliggende Gods og Rente for os eller vore Lensmænd i Borgemesters og Raads Nærværelse, saa at samme Gods og Rente anvendes til de fattige og syge Menneskers Ophold, dog at han holder Hospitalet ved god Bygning og ved sin Hævd og Magt. Hafnie, Onsd. efter Hellig [tre Ko[1])]ngers Dag. Rel. Melcker Randtzov, Marskalk. IV, 139 b.

10 Januar. Abbed Niels Jespersen i Soer fik Følgebrev til samme Klosters Bønder og Tjenere. Hafnie, Fred. post trium regum. IV, 139 b.

— Idem Abbed Niels fik Brev, at han maa og skal beholde under sin „hørsam och lydelse“ disse efterskr. Kronens Klostre Soer, Eserom, Herritsvad, Vidschølf og Ømkloster efter det Brevs Lydelse, som Abbed Henrich tilforn havde derpaa [28 Oktbr. 1538]. Samme Datum. IV, 140 [2]).

— Abbed Anders Nielsen fik Følgebrev til Bønder og Tjenere under Herritsvod Kloster. Samme Datum. IV, 218.

— Jochim Snidker fik Livsbrev paa det Krohus for Hvidør uden al Afgift, dog at han skal bygge og forbedre samme Hus. Samme Datum. IV, 140.

17 Januar. Henrich Randtzow paa Hald fik Følgebrev til Bønder og Tjenere under Skifvehus Len, at de herefter svare ham til Hald. Hafnie, S. Anthoni[i] Dag [3]). Rel. Hr. Johan Randtzow. IV, 298.

---

[1]) Et Stykke af Bladet er her udrevet.

[2]) Danske Mag. 4 Række IV, 323—24 (efter Lensbogen).

[3]) Brevet har Aarstallet 1538, men saavel dets Plads i Hdskr. som Dateringsstedet viser Urigtigheden heraf.

22 Januar. Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviser, os elsk. regelbunden Mand Hr. Peder, Abbed i Emkloster, nu har været her hos os og berettet, at han besværes med Borgeleje og Hold ydermere, end Klostret kan taale, saa at Klostret derved er kommet meget til Agters, og har Brev og Privilegier af fremfarne Konger, at Klostret skal være fri for Borgelejeheste. Thi have vi af synderlig Gunst undt og omdraget forskr. Abbed Peder nu paa denne Tid at være kvit ved samme Borgelejeheste, som han nu holder, og skal han ikke besværes dermed mere, uden saa er, at vi have det behov for Rigets nødtørftig Aarsags Skyld og ikke andensteds have Raad til vore Borgelejer; da skal han paa nogen Tid holde og gjøre af sin Formue. Kiøpnehafn Slot, Onsd. efter S. Antonii Dag, under vort Signet. IV, 298.

23 Januar. Bynder och mienige almue udi Thiereby, Kamstrop och Skalstrup i Frue sogen i Roskild finge bref, at the her efther mue nyde och beholde forne vor Frue kiercke for thieris rette sogne kiercke. Thisligeste skulle the bynder udi Darup, Hatstrop och Hode mølle, som tilforn vare til Alle helligen og S. Peders kiercke i Roskild, som nu nederlagt er, mue och skulle her efther vere och søge til forne vor Frue sogen, saa alle forne bønder skulle med forne vor Frue closter gestegaard och med the bønder, som ther paa closterens kieregaard er, [vere] tilsamen udi et sogen, och the borgere uden for closter kierckegaard boendis skulle søge sogen med the andre borgere i Roskild, hvor the heden beskicket blifver. Datum Hafnie, torsdagen post Anthonie. IV, 140.

29 Januar. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Rektor og Forstander for Universitetet i Kiøpnehafn har berettet for os, hvorledes at de Tjenere, som høre til Knarderup Kloster og vi nu have lagt til samme Universitet, idelig besværes med Ægt og andre adskillige Tynger, saa at de derfor ej ville kunne holde deres Gods ved Magt. Thi have vi nu af synderlig Gunst undt och tilladt, at forskr. Universitetets Tjenere herefter ej skulle besværes med Ægt, Hold eller anden Tynge ydermere end Adelens Tjenere, uden saa sker, at vi nogen Tid have dem behov for nødtørftig Sags Skyld; da skulle vore Fogder og Embedsmænd i det Len, hvori Tjenerne ere besiddende, tilsige forskr. Rektor og Forstander, og denne skal selv lade tilsige deres Tjenere og fuldgjøre samme Befaling. Thi forbyde vi osv.

Kiopnehafn Slot. Onsd. efter S. Pavli convers., under vort Signet. IV, 141 [1]).

30 Januar. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at vore thro undersotte, mienige guldsmeder her udi vor stad Kiøpnehafn, hafve veret hoes os och beret, hoorledis at vor reces indholder, at hves sølf, som skal forarbeidis her udi riget med hamer, vere sig udi staabe [2]), skaalle och kander [ell [3])]er anden del, skal holde fempten lod [purt [4]) sø [3])]lf udi hver løde marck och halffemp[tende l [3])]od udi hver løde marck, som forarbeydet [blif [3])]ver udi støbt sølf, och beklage thennom, samme vor reces i the maade at vere samme thieris embede formøgit til besvering, anseendis at thet mieste sølf, som nu hantieris och berrigis thennom til gierningen, er jochim daller siølf, och at mieste parten af jochimdalerne, som besynderligen nu mynthis och slaaes, holder løde marcken icke ofver halffiortende lod purt sølf. Thisligeste hafve mange af vore undersotte, som lade forarbeide nogit siølf, gifvet os tilkiende, at naar the bere nogen jochims daller til gierningen til nogen guldsmed, tha skulle the brende thennom i purt sølf, førend the maa sette thieris thegen och stemp paa hvis sølf, som the forarbeyde. Thi hafve vi nu af vor synderlig gunst och naade, saa och paa thet at same guldsmeder embit maa blifve ved macht, unt och tillat och med thette vort obne bref u[n]de och tillade, at hves sølluf, som guldsmedene med hammer forarbeidendis och fran thenom andtvordendis vorder, skal holde halffemptende lod purt sølf i hver lødig marck, som the fran thennom leverendis vorder, och icke ther under, til saa lenge vi anderledis ther om tilsigendis vorder, dog med saa skiel, at the schulle sette bode byens och thieris egen thegen och stemp paa samme sølf. [Gif]vet paa vort slot Kiøpnehafn, torsdagen [nest e]fther S. Pavli conversionis mdx[xxix], under vort signet. IV, 140 b [5]).

4 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi nu af synderlig Gunst have undt och tilladt, at os elsk. regelbunden Mand Hr. Niels Hansen, Abbed i vort og Kronens Kloster Ringsted, maa og skal nyde och beholde forskr. Ringsted Kloster med tilliggende Gods og Rente i sin Livstid, dog at han skal bygge og forbedre samme Kloster og ikke lade det forfalde i nogen Maade, og skal han gjøre og holde os og Riget deraf slig tilbørlig Tjeneste, som der plejer at gjøres deraf, efter Klostrets yderste Formue. Ligeledes skal samme Abbed Niels have godt,

---

1) Rørdam, Kjøbenhavns Univ. Hist. IV, 8—9 (efter Originalen).
2) Hdskr. har: saabe.
3) Noget af Bladet er her udrevet. Smlgn. den Kjøbenhavnske Reces af 1537, Kap. 22 (Rosenvinges Lovsaml. IV, 184).
4) Hdskr. synes dog at have havt et Ord, der begynder med: o.
5) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 253—54.

flittigt Paasyn, at hvad der ligger til Klostret kommer det til Bedste og ikke forkommes eller fortæres til Unytte, og lade holde godt Regimente i samme Kloster med Sang og anden Gudstjeneste efter vor Ordinans' Lydelse. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Tirsd. efter S. Blasii Dag. IV, 141 b[1]).

22 Febr. Vi Chr. g. a. v., at Olluf Hylthe, Borger i vor Kjøbstad Threlleborg, har opladt denne Brevviser, Povel Matsen, vor Byfoged dèr smstds., det Brev, som han har af Lavrits Svendsen, Borgemester, og Mats Clemidsen, Raadmand dèr smstds., paa menige Borgemestre og Raads Vegne i Threlleborg paa det Hus og Gaard, som ligger mellem unge Peder Ibsens Gaard og Hans Smidts Gaard og hører til S. Marie Magdalene Alter dèr smstds. Thi have vi af synderlig Gunst tilladt forskr. Povel Matsen og hans Arvinger at nyde samme Gaard, al den Stund de aarlig til gode Rede udgive deraf til forskr. Alter eller til anden Gudstjeneste, som vi i Fremtiden maatte tilforordne, saadan aarlig Jordskyld og skjellig Leje, som Borgemestre og Raad dèr smstds. sætte den for. Desligeste skal Povel Matsen være pligtig til at holde samme Gaard ved god Kjøbstadsbygning og ved god Hævd og Magt samt fuldgjøre alle andre Artikler i forskr. Olluf Hylts Brev. Dersom han ikke opfylder dette, skal han have forbrudt dette vort aabne Brev, og Gaarden skal komme til S. Marie Magdalene Alter igjen eller til anden Gudstjeneste, som vi tilforordne. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Lørd. efter Fastelavns Søndag. IV, 299 b.

— Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at aar efther Guds byrd mdxxxix løfverdagen nest efther fastelavens søndag paa vort retterting her paa vort slot Kiøpnehafn, nerverendis os elskelige her Mogens Giøe, Danmarcks rigis hofmester, Jahan Fris, candtsler, her Thygge Krabbe, Danmarcks rigis marsk, her Axel Bragde, her Holgier Ulfstand och her Mogens Gyllenstiern, ridder, vore mend och raad, for os [vor skicket os elsk. her Ofve Lunge, ridder, vor mand og sraad] paa thend ene och hafde hid i rette stefnet mester Olluf Nielen, sogneprest i vor kiøpsted Vedle, paa thend anden side, för at forne mester Olluf nu, thend stund forne her Ofve Lunghe icke sielf var ther udi Nøriutland tilstede, hafver stefnd sandemenden udi Vedle til landtsting och ladet giøre thennom nederfeldige, for the svor Hans Møller och Ifver Pallisen qvit for the[n] vold, som mester Olluf

[1]) Aarstallet er ikke anført, men bestemmes ved Dateringsstedet og Brevets Plads i Registranten. I Lensbogen (Danske Mag. 4 Række, IV, 324) har Brevet Aarstallet 1537, hvilket dog ikke kan være rigtigt.

Nielsen hafde thennom tillyst for søndagen nattefiskend af mølle portherne i forne Vedle, efther som samme dom ydermiere udviser och indholder: och i rette lagde forne her Ofve Lunge et hogborne førstis koning Hansis obne beseglit bref indhollendis, at samme mølle var hannom met al sin rettighed forlent i hans lifstid, och minthe ther for, at hannom efther samme brefs lydelse burde at nyde hvis rettighed, som til samme mølle liggendis er, udi thed samme søndagen nattefiskende icke vart undertagen i samme koning Hansis bref; och gaf forne her Ofve ydermere tilkiende, at ther som saa skulle vere, at forne mester Olluf skulle hafve nogit ret til om søndagen natte at opthage samme stiborde, naar hannom løste, tha blef møllen forderfvet. Ther til svarit forne mester Olluf och i rette lavgde et gamble koning Christians, vor kiere oldefader[s], thisligeste koning Frederichs, vor kiere herre faders, obne beseglet bref och stadfestelse, indehollendis paa alle the brefve och bevisninge, som kiercken och kiercke herre i Vedle hafde paa fiske thiende af Brohøl och af Vedels mølle. Tha efther beggis thieris tilladelse vorte the saa for os saa fordragen til minde, at ther som forne mester Olluf Nielsen skal vere mechtig at opdrage stiborne och beholde samme søndagen nattefiskende af mølleporthene i Vedle, som hand her til giort och haft hafver, tha skal hand aarligen gifve forne her Ofve ther af en fierring thønde ørrette inden S. Ollufs dag, och ther som her Ofve eller mølleren i samme mølle ville sielf vere samme stibord mechtig, saa at mester Olluf skal icke lade denom opdrage, tha skal her Ofve eller mølleren i samme mølle aarligen gifve forne mester Olluf j fierring thønne ørrit inden forne S. Olfs dag, och hvis her Ofve her udinden giøre vil, thed skal hand tilsige forne mester Olluf inden pindtsdag først komendis. Thisligeste skal forne mester Olluf Nielsen nyde thiende fiskend af Broehyl, efther som hand och hans forfedre her til giort hafve. Gifvet aar, dag och sted, efther som forscrefvit staar, under vort signet. IV, 298 b.

22 Febr. Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviser Mester Olluf Nielsen, Sognepræst i Vedle, i Dag har været i Rette for os og nogle vore elsk. Danmarcks Riges Raad med et aabent beseglet Brev af gamle Kong Christian, vor kjære Herre Oldefader, lydende: Vi Chr. osv. g. a. v., at vi af synderlig Naade have stadfæstet de Breve og Bevisninger, som Kirkeherren og Kirken i Vedle have paa Fisketiende af Brohøl og af Vedels Mølle, i alle deres Artikler, indtil derimod kommer bedre Bevisning. Thi forbyde vi osv. Datum in Vedle, in profesto circumcisionis dni. sub secretis præsentibus apprese [!] Anno 1466. — Ligeledes bekjende vi, at den Tid samme Brev blev lagt i Rette for os, var det helt, uskrabet og ustunget, og den Stund, det laa for os i Rette, blev „presselen“, hvori Indseglet hængte, paa Grund af Brevets Skrøbelighed uforvarende rykket i sønder.

Til ydermere Sikkerhed have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette vort aabne Brev. Kiøpnehafn Slot, Lørd. efter Fastelavns Søndag, under vort Signet. IV, 300.

23 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt og forlenet os elsk. Fru Karine Blomme, Mogens Goedtskes, vor Mand og Tjeners, Hustru, Hørbygaard med al ret Tilliggelse, Bønder og Tjenere at nyde i hendes Livstid, dog med Vilkaar, at hun skal gjøre eller lade gjøre af samme Gaard saadan Tjeneste og dertil give deraf saadan Afgift, som hendes forskr. Husbond plejer, og skal hun holde Gaarden og Godset ved Bygning, Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene til Upligt. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Sønd. invocavit, under vort Signet. IV, 142 b[1]).

25 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og Naade have undt, at os elsk. Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i vor Kjøbstad Aaus maa og skulle nyde det Fiskerleje neden for Gysse, som Thomerup Mænd plejede at bruge, dog vor og Kronens Ret dermed uforkrænket. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Tirsd. efter S. Mathie[2]) ap. Dag, under vort Signet. IV, 218.

27 Febr. Niels Rosenkrandts fik Brev, at han maa beholde det Birk, som han og hans Forældre tilforn have havt. Hafnie, Torsd. efter S. Mathie Dag. IV, 301.

— Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Hr. Olluf Rosenkrandts, Ridder, vor Mand og Raad, den Tid, da Kiøpnehafn By nu sidst blev opgiven til vor Haand, fik noget Skyts, som var en halv Slange og 3 „falckeneter“, for det Skyts, han mistede i sidste Fejde, hvilket vi have bevilget og samtykt ham. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. IV, 142[3]).

28 Febr. Gregers Ulfstand fik Brev paa Høgsted og Høgstedmølle at have i Pant for 1000 rinske Gld. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Fred. efter S. Mathie[4]) ap. Dag. IV, 218 b.

— Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at aar efther Guds byrd mdxxxix thend fredag nest efther S. Mathie[5]) apostoli dag, nerveren-

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 320 (efter Lensbogen).
[2]) Hdskr. har: Mathei.
[3]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 254.
[4]) Hdskr. har: Mathei.
[5]) Ligeledes.

dis os elskelige her Mogens Giøe, Danmarcks rigis hofmester, Johan Fris, candtsler, her Thygge Krabbe, Danmarcks rigis marsk, her Ofve Lunge, her Axel Bragde, her Knud Rud och her Mogens Gyllenstiern, ridder, vore mend och raad, var skicket os elskelige her Holger Ulfstand, ridder, vor mand, raad och embitsmand paa vort slot Lavgholm, for os och berette, hvorledis at ther skal ligge en gaard udi vor stad Malmø synden nest thed gamble danske compenie och norden nest op thil os elskelige her Movrits Olsens riders gaard, hvilcken samme gaard, som hannom skal vere tilfalden af arf paa sin høstrues vegne efther gamble bischop Jens Brockdorp [!], och gaf forne her Holgier tilkiende och bevist[e], at forne bischop Jens Brochtorp [!] til Lund hafde kiøpt samme gaard til sig och sine arfvinge och ther udofver forfuld samme gord til lavg, och thisligeste beviste med forne Jens Brochtorps [!] eget obne beseglet bref, at bischop Jens hafde i sin lefvendis lif gifvet samme gaard Niels Hack, och at thend nu ther fore vare hannom tilfalden med rette paa sin høstrues vegne, och beklagede forne her Holgier, at hand alletid hafde verit i rette och delle med thennom, som hafver verit bisperne i forne Lunde sticht, forthi at the paa stichtens vegne kiende thennom vid samme gaard, och beviste, at hand, siden at hogborne første koning Frederich, vor kiere herre fader, var død, ther fore hafde verit i rette med os elskelige mester Torbern Bilde for os elskelige Danmarcks riges raad, och tha af thennom blef tildømpt, at the paa bode sider uden ald skodtsmaal skulle møde med samme sag i rette til første almindelig herredage, som ther efther først udi riget standendis vorder, och tha at skellis med dom och ret. Tha efther saadanne brefve och bevisninge, som forne her Holgier Ulfstand nu i dag her for os beviste och i rette lagde, hafve vi af vor synderlige gunst och naade unt och tilladet och nu med thette vort obne bref unde och tillade, at forne her Holgerd Ulfstand maa och skal samme forne gaard i Malmøe ligendis til sig anamme og thend nyde, bruge och beholde til sig och sine arfvinge efther the forne brefves lydelse, som hand ther paa hafve[r]. Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, aar, dag och sted, som forscrefvit staar. IV, 218 b.

1 Marts. Ifver Lycke fik Følgebrev til Isgaard pro servitio facto et faciendo ad gratiam. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Lørd. efter S. Matie Dag. IV, 301. Jfr. 29 Juni.

3 Marts. Anthonius Bryske fik Brev pro servitio at maatte indløse Vessenborg Birk fra sine Medarvinger for, hvad det staar i Pant for, og siden nyde det, til det afløses ham eller hans Arvinger. Hafnie, Mand. post remisere [!]. IV, 48 b [1]). Jfr. 21 Oktbr.

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 231 (efter Lensbogen).

3 Marts. Idem[1]) fik Følgebrev til Bønderne i samme Birk, naar han har indløst det. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, ut supra. IV, 49.

19 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi skylde os elsk. Oluf Munck, vor Mand og Tjener, 6000 Mk. lybsk, som ere for fulde gænge og gjæve i Lybcke og Hamborg og én Kjøbmand kan fuldgjøre den anden med, hvilke han har laant os til dermed at betale nogle af de fremmede Ryttere, der have tjent os i denne forgangne Fejde. For denne Sum pantsætte vi ham Skifvehus Slot og Len med al Tilliggelse, som os elsk. Jeppe Fris, vor Mand og Tjener, tilforn havde det i Værge, og skal han holde Slottet ved Hævd og Bygning, saa det ej forfalder, og Bønderne ved Lov og Ret. Thi forbyde vi osv. Rendersborg Slot, Onsd. efter Sønd. lætare. IV, 301[2]).

— Idem fik Følgebrev til samme Len. IV, 302.

— Ofve Randtzow fik et lignende Brev paa Egis Gaard for 4000 Mk. lybeckske. Datum ut supra. IV, 302.

— Idem fik Følgebrev. IV, 302.

1 April. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt med thette vort opne bref, at aar efther Guds byrd mdxxxix thisdagen nest efther palme søndag udi vort closter Dalum, nerverendis os elskelige Johan Fris, vor candtsler, Erich Kromedig, vore thro mend och raad, och Anders Emichsen, vor mand och thiener, var skicket Jep Jenssen udi Nørby paa thend ene och os elskelige Christen Pederssen paa thend anden side, oc berette forne Jep Jensen, at Christen Pederssen vilde forhøye skylden paa then gaard Norby gord, hand udi boer, och hafve af hanom aarligen viij orte korn af, och[3]) minthe, at hand ther med giorde hannom uret. Ther til svarit forne Chresten Pederssen, at hand fik thend gord udi Norby, som forne Jep Jensen udi boer, thil magelag af os elskelige Eiller Bryske thil Dallum for viij orthe korn til aarlige skyld, och siden hand thend fonget hafde, tha gaf hand forne Christiern Pedersen samme viij orte korn udi nogle aar, meden siden thil pant sette forne Christiern Pedersen samme gord udi Norby thil Niels Jude, vor borgemester udi vor kiøpsted Assens, och thend stund forne Niels Jude hafde samme gord udi pant, tha dylde forne Jep Jensen thend ene orte korn hos seg, och thend thid forne Chresten Pederssen samme gord indløst hafde, tha thallede hand Christen Pederssen til for eftherstandindis orte korn, och tha blef forne Chresten Pedersen tildømpt at gifve forne Niels Jude eftherstandendis

---

[1]) Hdskr. har: Item.

[2]) Genealogisk Archiv I, 196; smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 203 (efter Lensbogen med Aaret 1529).

[3]) Hdskr. har: om.

korn, och minthe ther fore, at hannom burde thet igien at hafve af forne Jep Jenssen, med fliere ord och thalle, thennom ther om paa bode sider emellom var. Tha efther tilthalle, giensvar och sagens leiglighed sagde vi saa ther paa for rette, at eftherthi forne Christen Pederssen hafver samme gord udaf Eyller Bryske for viij orte korn oc samme Jep Jenssen gaf hannom nogne aar viij orte, som hand her bestod, tha bør hannom at gifve forne Christen Pedersen samme eftherstandendis korn af samme gord, och ther som hand befinder seg besverit her efther, at thend skyld skal vere hannom for svar paaset, tha maa hand besørge seg for en anden gord och gifve en tilbørlig førløf och se seg om en anden boelig, och forne Christiern Pederssen at forse samme gord med en anden boende efther sin vilge. Gifvet aar, dag oc sted, som forscrefvit stoer, under vort signet. IV, 49.

9 April. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os af ret vitterlig Gjæld at skylde os elsk. Christoffer Hansen, vor Mand og Tjener, og hans Arvinger 9000 Mk. lybsk, som ere gængse og gjæve i Lybeck og Hamborg og én Kjøbmand dèr sammesteds kan fuldgjøre den anden med, hvilke han nu har laant os til vort og Rigets store Nytte og Behov; for denne Sum pantsætte vi ham vort og Kronens Kloster Holme Kloster i Fyn med al Tilliggelse, Rente og Rettighed, som os elsk. Clemend van der Wisk, vor Mand og Tjener, nu sidst havde det i Værge, at nyde som et frit, brugeligt Pant, indtil det bliver indløst. Han skal holde Klostret ved Magt med god, skjellig Bygning, saa det ikke forfalder, og Bønderne og Tjenerne ved Lov, Skjel og Ret og ikke forurette nogen af dem mod Loven, heller ikke forhugge Skovene til Upligt. Thi forbyde vi osv. Nyborg Slot, Onsd. efter Paaskedag, under vort Signet. IV, 50.

— Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Busk Skienck, vor Mand og Tjener, har berettet og bevist for os, at han for nogen Tid siden har gjort et Mageskifte med Kong Frederich, vor kjære Herre Fader, i saa Maade, at denne undte ham 3 Gaarde i Gudme Herred i Bruager Sogn og By, hvori bo han selv, Hans Nielsen og Lavrits Jensen, og hvoraf hver giver til aarlig Skyld 3 Ørtug Korn (Byg), $2^1/_2$ Mk.-Penge, 2 Høns, 1 Gaas og 1 Fodernød, hvorimod Busk Skienck udlagde til Kronen Davstruppe Gaard i Lunde Herred, som Søren Perssen ibor (skylder $^1/_2$ Læst Byg, 1 Fjerding Smør, 1 Lam, 4 Høns, 2 Gæs), og en Gaard i Kragelunde (Herresthet Sogn, Vindinge Herred), som Niels Lavritsen ibor (skylder 6 Ørtug Korn, 3 Mk. Penge), og beklagede forskr. Busk Skienck, at de Breve, som

han havde paa forskr. Gods, i denne forgangne Fejde bleve brændte og forkomne. Thi fuldbyrde og stadfæste vi med dette vort aabne Brev samme Magelav osv. og forbyde osv. Samme Datum, under vort Sekret. IV, 50 b[1]).

14 April. Esbern Nielsen, som fangede Skipper Clemend, fik Livsbrev paa en Gaard i Storvarde, som Niels Ibsen ibor og giver aarlig 4 Td. Korn til Landgilde, dog at samme Niels Ibsen i sin Livstid skal nyde Gaarden mod aarlig at fornøje Esbern Nielsen den sædvanlige Afgift, og naar samme Bonde er død, skal forskr. Esbern Nielsen selv besidde, bygge og forbedre samme Gaard. Cum inhib sol. Nyborg, Mand. efter Sønd. qvasimodogeniti. IV, 302[2]).

15 April. Peder Norby fik Brev paa to Gaarde paa Hindtsholm, som hørte til Fyens Stift, den ene i Vyby (Niels Lønning, skylder 6 Ørtug Korn. 1 Skp. Smør med andre Bede) og den anden i Hersnop (skylder 5 Ørtug Korn, 1 Skp. Smør med andre Bede), indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Nyborg, Tirsd. efter Sønd. qvasimodogeniti. IV, 51 b[3]).

— Jachob Brockenhus fik Følgebrev til de Gaarde [i] Skaare, som Bertil Jensen, Peder Bunde, Jep Smed. Lavrits Hanssen, Hans Persen, Rasmus Clavsen og Jahanne Hansis ibo, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Samme Datum. IV, 51 b.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af vor synderlige Gunst og Naade have gjort et Mageskifte paa Vor Frue Alters Vikaries Vegne i Bogense med os elsk. Jesper Daa til Engaardt, vor Mand og Tjener, i saa Maade, at denne skal have til evigt Magelav en Gaard i Sundstruppe By (Golberge Sogn, Skovby Herred), som er kjøbt og skjødet til forskr. Alter og som Niels Knudssen ibor (skylder 4 Ørtug Byg og 18 Sk. Penge), hvorimod Jesper Daa har udlagt til Alteret en Gaard i Eylby By og Sogn (Vendts Herred), som Michel Goedt ibor (giver 6 Ørtug Byg, 1 Faar, 1 Lam, 2 Gæs, 2 Høns, 2 Skp. Havre, 8 Sk. Ervitspenge, 20 Sk. Gjæsteri og 1/2 Otting Smør), efter som det Gjenbrev udviser, som Jesper Daa har givet os paa Alterets Vegne. Thi forpligte vi os paa forskr. Alters

---

[1]) Mageskiftet er af 15 Avgust 1529 (Fred. I's Registr. S. 229).
[2]) Danske Mag. 3 Række, I, 253.
[3]) Danske Mag. 4 Række, IV. 2[illegible]5 (efter Lensbogen).

Vegne at fri, frelse, hjemle og fuldkommen tilstaa Jesper Daa forskr. Gaard i Sundtstruppe By osv., og skete det, at den blev ham fravunden, maa han igjen annamme til sig forskr. Gaard i Eygelby. Thi forbyde vi osv. Othense, samme Dag. IV, 51 b.

15 April. Vi Chr. g. a. v., at for os har været denne Brevviser Hans Brun, Borger i Ottense, med et Brev af Kong Frederich, hvorefter han skal nyde en Gaard i Otthense mod aarlig Afgift til S. Knudts Alter i S. Albani Kirke m. m.[1]), desligeste et Dombrev, som os elsk. Erich Krommedig, Jørgen Qvitzov, vore Mænd og Raad, med flere gode Mænd have udgivet her i vor Kjøbstad Ottense Fred. efter S. Gregori[i] Dag [14 Marts] sidst forleden efter vor egen Befaling, lydende, at forskr. Hans Brun, hans Hustru og deres Arvinger, Arving efter Arving, herefter bør nyde, bruge og beholde forskr. Gaard, og hvad Penge, han hidtil har udgivet til forskr. Alters Vikarie, som er 3 Mark, skulle herefter gives til Hospitalet i Otthense, med mange flere Punkter og Artikler, som samme Brev ydermere indeholder. Thi have vi med dette vort aabne Brev fuldbyrdet, samtykt og stadfæstet hine Breve, indtil nogen kommer for os med bedre Bevisning, forbydende osv. Samme Datum, under vort Signet. Rel. Erick Krumdige. IV, 53.

17 April. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Jesper Daa til Engordt, vor Mand og Tjener, har berettet og bevist for os, at Øen Lang, som skal ligge ret for Bøgelund og Engords Grunde og hører til Enggordt og Bøgelund, af Arrilds Tid har været saa fri, at ingen har befattet sig dermed, enten med Græsgang eller med at brænde Salt, imod deres Minde, som have havt Bøgelund og Engaard i Værge, uden de Egensemænd alene, som have havt en Fædrift derpaa til deres eget, hjemmefødte Fæ, befattede dem med Græsgang og Saltbrænding paa forskr. Ø mod Jesper Daas Minde, „endog at ingen skal hafve thieris ollof paa andre end Jesper Daa och Bøgelundts mend". Thi forbyde vi alle at befatte sig med forskr. Lang enten med Græsgang eller Saltbrænding imod Jesper Daas Minde, uden nogen kan vinde sig derind med Rette eller Loven. Ottense, Torsd. efter qvasimodogeniti. IV, 52 b.

---

[1]) 1528, 23 Juli (Frederik I's Registr. S. 171), hvor Alteret dog kaldes S. Gertruds.

9 Maj. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Jahan, Superintendent i Riber Stift, har berettet os, at et Vikarie i Riber Domkirke, som kaldes Angelorum, „vacceret och faldit er“, og at os elsk. Hr. Johan Randtzow, Ridder, vor Mand, Raad og øverste Befalingsmand i Riber Stift, skal have skikket det til Skolen og Skolemestrens Ophold i Ribe. Thi have vi af synderlig Gunst tilladt, at forskr. Vikarie Angelorum med sin rette Tilliggelse skal blive til Skolen efter Hr. Johan Randtzows Ordning, og forbyde vi osv. Ottense, Fred. efter Sønd. cantate. IV, 302 b.

11 Maj. Johan Fris fik Skjødebrev til sig og Arvinger paa Hans Tycklers Gaard i Ottense, som han tilforn havde i Pant. Ottense, Sønd. vocem jucunditatis. IV, 54.

— Borgemestre, Raadmænd og menige Sognemænd til S. Albani Kirke i Ottense fik Ejendomsbrev paa Graabrødre Klosters Kirke dèr sammesteds at bruge som deres rette Sognekirke. Samme Datum. IV, 53 b.

14 Maj. Peder Ebbesens Søn, Anders Ebbesen i Aarhus, fik Brev ad gratiam paa et Præbende dèr smstds., som Hr. Niels Erichsen tilforn havde i Værge. Ottense, Onsd. efter Sønd. vocem jucunditatis. IV, 302 b.

18 Maj. Hr. Peder Bertelsen, Sognepræst i Stadel, fik Kvittans paa en forgyldt Monstrans, vejende 8 lødige Mk. Sølv, 4 Lod mindre, som han annammede af Stadel Kirke. Haderslef, Sønd. exavdi. IV, 303.

1 Juni. Lafve Michelsen fik Livsbrev paa to Broer i Gislom Herred, som er Bonderup Bro og Beste Bro, efter Jens Chrestensens Død i Vesterris, mod at holde Broerne færdige. Cum clavs. consv. Otthens, Hellig Trefoldigheds Søndag. Rel. Axel Jul. IV, 303.

— Povel Jepsen i Dal, Herredsfoged i Fleschum Herred, fik Livsbrev for sig og sit Barn efter sig paa et øde Byggested at opbygge i Belstrup Mark med et Stykke Eng i Ketterup Kjær, dog at han giver til Kronen slig Landgilde og Afgift, som det kan taale. Samme Datum og Rel. IV, 303.

2 Juni. Borgemestre, Raadmænd og menige Almue i Kallundborg fik Ejendomsbrev paa et Stykke Hus og Jord paa Gamle Biskopsgaarden smstds., som strækker sig i Sønder og Nør $21\frac{1}{4}$ sellandtske Alen i Længden og i Østen og Vesten

15½ Alen i Bredden, at nyde til deres By for et Raadhus. Cum clavs. consv. Ottense, Mand. efther Hellig Trefoldigheds Søndag. IV, 144 b.

11 Juni. Verner Bertilsen[1]) til Bysbo fik Brev paa to Gaarde i Glembsbierg at nyde, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Ottense, S. Barnabe apost. Dag. IV, 54[2]).

12 Juni. Mester Morten Heggellund, Prædikant i Olborrigh, fik Brev, at den Gaard, der laa til den store Præstegaard i Olborg, herefter skal ligge til St. Bodils Kirke dèr smstds. som Præstegaard og Residens for den rette Sognepræst eller Pastor. Otthense, Torsd. efter S. Barnabe Dag. IV, 303.

13 Juni. Povel van Annefeldt fik Ejendomsbrev paa Ore Gaard „hafde gaard" [3]) i Ore Sogn (Skovfby Herred) med tre Torper og Landsbyer, som er Ore By, Orebirck By og Scharstorp By, med deres Ejendom og rette Tilliggelse, desligeste to Gaarde i Huggi (Niels Erichssen, giver 4 Ørtug Byg og 1 Mk. Ervitspenge, og Karen Hagens, giver 1 Pd. Byg, 1 Ørtug Havre og 1 Mk. Ervitspenge) og en Mølle, som kaldes Skovfmølle (Las Møller, giver 8 Ørtug Mel og skylder 1 Pd. Byg), hvilket Gods kgl. Maj. med Bevilling og Samtykke af menige D. R. Raad, som nu ere til Stede her, har solgt, skjødet og afhændet til forskr. Povel van Annefeldt. Og kjendes kgl. Maj. sig og Kronen at have oppebaaret derfor Penge og fuld Værd, saa kgl. Maj. forpligter sig og Efterfølgere at fri og hjemle Povel van Annefeldt samme Gods, cum clavs. consv., og have forskr. D. R. Raad til ydermere Vidnesbyrd med kgl. Maj. hængt deres Indsegl nedenfor samme Brev. Ottense, Fred. efter S. Barnabe ap. Dag. IV, 54.

16 Juni. Hr. Henrich, Præst, fik Brev ad gratiam at skulle være Forstander i Nachskof Hilligiesthus og oppebære samme Klosters Landgilde og Rente og forvende den til de armes Bedste, dog at de Riddermændsmænd, som pleje at have Herligheden til noget af samme Gods, skulle nyde det herefter som tilforn; han skal gjøre Regnskab efter Ordinansens Lydelse og holde 6 Personer til Kost, Klæder og gode

---

[1]) Lensbogen: Verner Svole.

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 233 efter Lensbogen, hvor Datum urigtig er: S. Bertholomei Dag.

[3]) ɔ: Hovedgaard.

Senge. Ottense, 2 fer. post Barnabe. Rel. Mester Jørgen, Superintendent i Fyn. IV, 95 b [1]).

17 Juni. Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Niels Lange, vor Mand og Tjener, 1000 Jochimsdaler, regnet 2 Lod Sølv i hver Daler, for hvilken Sum vi nu af synderlig Gunst og for tro Tjeneste pantsætte ham vort og Kronens Kloster Duholms Kloster i Mors i Nørjutland, at nyde som et frit brugeligt Pant, indtil det afløses ham eller hans Arvinger, dog at han deraf gjør og holder os og Riget saadan tilbørlig Tjeneste og Tynge, som der bør og plejer at gjøres og holdes deraf, og holder Klostret ved Magt med god Bygning, saa det ikke forfalder: han skal beskikke og besørge Priorerne og de indgivne Brødre en ærlig og tilbørlig Underholdning til Klæde og Føde efter gammel Sædvane, ligeledes holde Bønderne ved Lov og ej forhugge Skovene. Thi forbyde vi osv. Ottens. Tirsd. efter S. Barnabe ap. Dag. IV, 434 [2]).

19 Juni. Jørgen Povelssen, Degn til Skydebierg, fik Brev paa Kirkeby Toft og den Jord, som har ligget til Skydeberg Kirke, at maatte nyde den Stund, han deraf giver den sædvanlige Skyld og Landgilde. Odense, Torsd. post Viti et Modesti. Rel. Anders Emichssen. IV, 54 b [3]).

— Lavrits Knudtsen, Borger i Faaborg, fik Livsbrev paa tre Kronens Gaarde, den ene i Sandagger, som Anders Jensen ibor (giver 1 Pd. Byg), den anden, som Anders Kori ibor (1 Pd. Korn), den tredje i Stuberuppe, som Niels Joenssen ibor (3 Ørtug Byg), fri og kvit uden al Afgift pro servitio facto et faciendo. Datum ut supra. Rel. Anders Emichssen. IV, 55.

— ? Axel Nielsen i Aasløf fik Brev ad gratiam paa to Gaarde i Høruppe Sogn og By (Vindinge Herred), som ibos af Mats Michelssen (giver 1 Pd. Byg, 1 Ørtug Rug, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns, „ien" Otting Smør og „ien" Ydegalt) og Christiern Matsen (giver 18 Skp. Byg og „ien" Otting Smør), at nyde, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Cum claus. consv. et inhib. sol. Rel. Johan Fris, Erich Krumdig. IV, 55.

---

1) Samlinger t. Fyens Hist. og Topogr. IV, 47—48.

2) Blandt de indkaldte Lensbreve. Ducholms Diplomat. S. 129—30. En kortere og udateret Gjengivelse findes IV, 303 b. Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 212 (efter Lensbogen med Datum: Tirsd. post Viti et Modesti, der er den samme Dag).

3) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 229.

20 Juni. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for Troskab og villig Tjeneste, som os elsk. Borchort[1]) von Bomelberg, vor Hofsinder, har gjort, have med vore elsk. Danmarcks Riges Raads Bevilling og Samtykke forlenet forskr. Borchort Soldt Slot og Len i Sielland med al Tilliggelse, Rente og Rettighed at nyde i hans Livstid, dog med det Vilkaar, at han skal bosætte sig og blive boende her i Riget samt gjøre og give deraf saadan Tjeneste, Tynge og Afgift, som os elsk. Michel Brockenhus, vor Mand og Tjener, gav den Tid, han havde Lenet i Værge; desligeste skal han holde Godset ved Magt, Bønderne ved Lov og ej forhugge Skovene til Upligt. Thi forbyde vi osv. Ottense, Fred. efter Viti et Modesti Dag. IV, 143[2]).

22 Juni. Jørgen Fris fik Følgebrev til de Tjenere i Skiefve og Albeck Sogne og saa mange andre, der bygge og bo paa det Gods, øde og bygt, som han kjøbte af Børglom Kloster og dettes Forstander til et eget Kjøb, efter som Brevet derom udviser. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ottense, Sønd. efter S. Botulphi abb. Dag. Rel. Hr. Johan Randtzow, Ridder. IV, 304.

23 Juni. Lafve Madtsen, Borgemester i Assens, fik Forleningsbrev paa en Gaard i Gumerup, som Anders Matsen nu ibor og skylder aarlig 1 Pd. Byg, 1 Skp. Smør, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns, 2 Skp. Havre og 14 Sk. Gjæsteri, at nyde uden al Afgift for Livstid. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ottense, S. Johanis bapt. Aften. Rel. Hr. Johan, Ridder, Erich Kromedige. IV, 95 b.

— Hr. Mogens Gyllenstiern fik Brev ad gratiam paa 8 Gaarde i Thommerope, som ere bygte af Thommerupes rette Gaards Jord. Ottense, S. Johanis bapt. Aften. Rel. Johanis Fris. IV, 219 b.

24 Juni. Idem fik kgl. Maj.s Skiftebrev paa Kronens Gaard Hafvebierg i Esby Sogn (Ludgud Herred), som Bodel ibor og giver $^1/_2$ Td. Smør, hvorimod han har givet til Vederlag en Gaard i Uglrup i Gremestrup Sogn (Nørasbo Herred), som Mogens ibor og giver 5 Pd. Smør. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ipso die Johanis bapt. — Item har Hr. Mogens Gylden-

[1]) Hdskr. har her: Reynolt, men i Overskriften det rette Navn.
[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 313—14 (efter Lensbogen).

stiern givet kgl. Maj. og Kronen sit Gjenbrev paa samme Gaard i Ulgrup. IV, 219 b.

24 Juni. Thage Otsen fik et lignende Mageskiftebrev paa to Kronens Gaarde i Ottense[1]) Herred i Skaane, den ene i Billinge Sogn, kaldes Bieringe og ibos af Henrich og skylder en fed Galt, 7½ Sk. og 10 Hjul[2]) med den „hult“, som Bispen lejede Abbedens Bonde af Helne Kirke fra samme Gaard, hvilken har ligget til Gaarden af Arrilds Tid og nu herefter skal ligge dertil; den anden i Boeserup Sogn, hedder Hiemmerød og giver 1 Skp. Smør, 1 fed Galt og 20 Skill. danske. Derimod har Thage Otsen udlagt Kronen til Vederlag en Gaard i Uglerup i Gremstrup Sogn (Nørasbo Herred), som Niels ibor og giver 6 Pd. Smør, og én i Sande i Qvidinge Sogn (Synderasbo Herred), som Per Olsen ibor og giver ½ Td. 1 Skp. Smør og 17 Grot. Datum ut supra. — Og derimod skal Hr. Thygge Krabbe tage et Gjenbrev paa kgl. Maj.s Vegne af Thage Otssen. IV, 220.

25 Juni. Fru Inger, Erich Daaes Efterleverske, fik Følgebrev ad gratiam paa efterskr. Gaarde og Gods uden al Afgift: Per Kalf, Povel Jepsen og Lavrits Boessen i Rodde, Ingvord og Niels Ingvordssen i Starvede. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ottense, Onsd. efter St. Hans Midsommers Dag. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 144.

26 Juni. Hr. Oluf Rosenkrandts, Ridder, fik Kvittans paa to beseglede Lædersække med Kirkens Sølv, som Christoffer Stygge og Clavs Randtzov paa hans Vegne antvordede Woislaf Wobitzer, kgl. Maj.s Embedsmand paa Visborg, paa Kongens Vegne. Cum clavs. consv. Ottense, Torsd. efter St. Hans baptiste Dag. Rel. Clavs Randtzov og Christoffer Stygge. IV, 144.

29 Juni. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have tilladt os elsk. Ifver Lycke, vor Mand og Tjener, at han til næstkommende Omslag, som nu først standende vorder i Kille eller andensteds, hvor Omslag berammes, maa og skal indløse vor og Kronens Gaard Isgaard, som han tilforn havde Brev paa, for hvad den staar i Pant for, og siden beholde den som et frit brugeligt Pant, uafløst i to Aar regnet

[1]) Hdskr. har: Ollense.
[2]) Hdskr.: „hyfvel“ (I: hiufvel).

fra Omslaget, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf, holder Gaarden ved skjellig Bygning og Tjenerne ved Lov samt ej forhugger Skovene til Upligt. Thi forbyde vi osv. Otthense, Sønd. efter St. [Hans] Dag Midsommer, under vort Signet. IV, 304 b. Jfr. 1 Marts.

2 Juli. Søfren Atsersen fik Brev, at han og Arvinger skulle have en Kronens Gaard i Vintumlund som en fri Bondegaard til evig Tid mod den sædvanlige Landgilde og Afgift til Aakier. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Vor Frue visitationis. Rel. Peder Ebbesen. IV, 304.

3 Juli. Chresten Somer, Landsdommer i Nørrre Jutland, fik Brev paa Thannum Birk og Thannom By at nyde med al ret Tilliggelse, saa længe han er Landsdommer og sidder Dom og Ret paa Viborg Landsthing, dog at han skal yde Halvdelen af den Landgilde, han oppebærer i samme Birk og By, til Aarhus Gaard og beholde den anden Halvdel selv samt holde Tjenerne paa Godset ved Lov og Ret. Cum inhib. sol. Ottense, Torsd. efter S. Petri et Pavli Dag. IV, 305.

4 Juli. Faaborg Borgere fik Ejendomsbrev paa den Helligaands Klosters Kirke og Kirkegaard til deres Sognekirke, ligeledes paa hvad Klokker, Sejrværk, Skamler, Kirkestole og et Skab, som var i den gamle Sognekirke, at bruge til den nye, hvorimod kgl. Maj. skal have deres gamle Sognekirke til et Kornhus. Faaborg, Fred. efter Vor Frue Dag visitat. Rel. Johan Fris. IV, 55 b[1]).

— Idem fik Brev, at de skulle have deres fri Torvedag hver Lørdag, dog at de skulle falholde Salt, Humle, Staal, Klæde og anden Kjøbmandsvare ligesom i andre Kjøbstæder og sælge det for skjelligt Værd. Datum ut supra. IV, 56.

6 Juli. Erich Krumdige fik pro servitio facto et faciendo Ejendomsbrev paa Hans Plogs Gaard i Assens, som var forbrudt til Kronen, med Huse, Gaarde, Gaardsrum og Haverum i Længde og Bredde, som den er forefunden og Hans Plog havde den i Værge. Svinborg, dominica post visitat. Marie. Rel. Johan Fris. IV, 55 b.

7 Juli. Jomfru Kierstine Nielsdatter fik Brev ad gratiam paa en Kirkegaard i Allested, skylder 1 Ørtug Byg

[1]) Hofman, Fundationer VI, 122, Schrøder, Meddelelser om Faaborg S. 114—15 (efter Originalen).

og 8 Sk. Penge, at skulle nyde Forsvaret af, dog at hun skal lade yde ret Landgilde til Kirken. Cum clavs. consv. Svineborg, Mand. post visitat. Marie. IV, 56.

9 Juli. Peder Schrifver i Svinborg fik Ejendomsbrev pro servitio facto et faciendo paa en Jord i Svinborg, der ligger sønden næst ved Thor Schrifvers Have i Holgade og norden til Graabrødre Kloster og som er i Bredden oven til og imod Bys Stræde 31 Alen og neden til imod Stranden 36 Alen og i Længden fra Bys Stræde og ned i Stranden 156 Alen, uden al Leje og Afgift. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Nyborg, S. Kanuti regis Aften. IV, 55 b.

17 Juli. Hening Byseskytter paa Dragsholm fik Livsbrev paa et Byggested i Vynkylde, som han selv har opbygt, og har derfor forpligtet sig for kgl. Maj. til at ville blive boende her i Riget og lade sig bruge for en Bøsseskytte paa forskr. Dragsholm og andensteds, hvor kgl. Maj. har ham behov her i Riget. Torsd. efter S. Margrete Dag. IV, 144 b.

18 Juli. Peder Jensen, Byfoged i Kallundborg, fik Ejendomsbrev paa et Hus og Grund, som har været en Stald til den gamle Biskopsgaard i Kallundborg, næst østen den Gaard, Thygi Guldsmed iboede, og vesten op til den Gaard, Povel Hvid nu ibor, strækkende sig i Øster og Vester i Længden 6 Favne og i Sønder og Nør i Bredden 3 Favne. Kallundborg, Fredagen efter S. Margrete Dag. IV, 144 b.

27 Juli. Jens Brygger, Borger i Nykiøpingh, fik Ejendomsbrev paa et Stykke Jord i Nykiøping, sønden op til Vor Frue Kirke, 10 Favne i Længde og 5 i Bredde. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Nykiøping, Sønd. efter S. Jacobi apost. Dag. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 96.

30 Juli. Abbedisse i Maribo fik Stadfæstelse ad gratiam paa Klostrets Privilegier paa 40 Marks Sager af dets egne Tjenere. Maribo, Onsd. efter S. Jacobi ap. Dag. Rel. Johan Fris. IV, 98 b[1]).

— Idem fik Følgebrev ad gratiam til Maribo By, at de efter Klostrets Privilegier skulle svare, gjøre og give hende, hvad de ere hende pligtige. Datum ut supra. IV, 98 b[2]).

— Vi Chr. g. a. v., at vi af vor synderlige Gunst og Naade

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 244 (efter Lensbogen).
[2]) Smstds.

efter Begjæring af vore Undersaatter, som bygge og bo i vor Kjøbstad Nagskovf, paa det at Nagschovf des bedre maa kunne beskytte dem og deres Gods imod vore og Rigets Fjender, have tilladt, at de maa befæste forskr. Kjøbstad med Volde, Mure, Grave og andre Befæstninger, dog med saa Skjel og Vilkaar, at de befæste Byen saaledes, at de kunne holde den for Vold mod vore og Rigets Fjender, naar behov gjøres, og ligeledes, at de og følgende Borgere og Bymænd i Nagskovf i alle Maader skulle vise sig tro og velvillige imod os og følgende Konger, Danmarcks Rige og dets Indbyggere, som villige og tro Undersaatter bør gjøre mod deres rette Herre og Konge og eget fædrene Rige, og gjøre hver Mand Lige og Ret. Thi forbyde vi osv. Nagskov, Onsd. efter S. Jacobi ap. Dag. IV, 97.

30 Juli. Nagskov Borgere fik Brev, at de herefter skulle have de tvende Markeder i deres By, hvoraf det ene plejer at holdes i Mariboe paa Hellig Legems Dag og det andet i Helliholt om S. Ibs Dag, dog at Mariboe Mænd alligevel skulle nyde de andre Markedsdage, som de pleje at have. Samme Datum. IV, 96.

— Idem fik Brev, at ingen fremmede eller udlændske Kjøbmænd eller andre herefter maa salte Sild paa Galleboe Fiskerleje og ved Søndrestranden, som de ikke skulle have Privilegier paa, uden Rigets og Fyrstendømmernes egne Undersaatter. Samme Datum. IV, 96 b.

31 Juli. Idem fik Kvittebrev, at saa mange af dem, som ere fødte paa Kronens og hidtil have været Borgere og bosiddende dèr i Byen, ikke skulle deles til Stavns igjen, dog med det Vilkaar, at de fra denne Dag ikke skulle tage nogle til Borgere, uden de ere fri og tilforn have kjøbt sig fri af den, under hvem de ere fødte. Mariboe, S. Petri ad vincula Aften. IV, 96 b[1]).

— Idem fik Brev, at de maa nedbryde Krogsbyl Kirke og af Kalken og Stenen lade opsætte en „dvenger“ for deres By; Almuen i samme Sogn skal søge til Nagschov Kirke. Maribo, Torsd. post Jacobi. IV, 96 b[1]).

— Hr. Peder Boesen, Sognepræst i Nagskov, fik Brev,

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 231.

at Krogsby[l] Sogn herefter skal ligge til Nagschovf Kirke. Maribo, S. Petri ad vincula Aften. IV, 96 b[1]).

31 Juli. Jens Kiølle, Borger i Nagskov, fik Kvittebrev fra Kronens Gods i Geringe, hvor han er født, saa at han maa bo i Nagschovf eller en anden Kjøbstad her i Riget, hvor han bedst kan nære sig, og ej deles til Stavns igjen. Datum ut supra. IV, 97[2]).

1 Avgust. Hans Anderssen i Øme fik Stadfæstelsebrev til sig, sin Hustru Anne Mickelsdatter og deres Søn Jeppe for alles Livstid paa en Melsgaard, som han tilforn har Kong Frederichs Brev paa, dog at de fuldgjøre dette Brev i alle Punkter. Cum inhib. sol. Maribo, Torsd. post Jacobi. [Rel.] Johan Fris. IV, 98.

— Peder Jude fik Livsbrev paa den Malsgaard i Halleby (Rafnsborg Len), som han nu selv ibor, dog at han bygger og forbedrer Gaarden og deraf gjør og giver til Rafnsborg Len paa Kronens Vegne den sædvanlige Skat og Tjeneste. Cum inhib. sol. Soesmarck. S. Petri ad vincula Dag. Rel. Peder Oxe. IV, 97 b.

— Menige Almue paa Ferøe fik Stadfæstelse paa et Kong Frederichs Brev, indeholdende at de maa blive ved den Landgilde, som de gave i Kong Hansis Tid, og at de, som ere barnefødte dèr, ogsaa maa blive og være paa Øen „uflyt och uaffført". Volse i Falster, S. Petri ad vinc. Dag. Rel. Schacke Randtzow. IV, 98 b.

3 Avgust. Jens Fønbo fik Brev at maatte drage til Rostock med Hustru og Børn og bo, saa længe ham lyster, og siden ind i Riget igjen og bo, naar ham lyster, og handle med Kjøbmandskab her i Riget som en fremmed Kjøbmand. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Stubbekiøping, Sønd. efter S. Peders Dag ad vincula. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 98.

— Oluf Hanssen i Tønderup fik Livsbrev paa en Kronens Malsgaard, som han nu selv ibor og hvorpaa hans Fader havde Kong Hansis Brev, at nyde for den sædvanlige Afgift med „vecht" [ɔ: Vagt] og anden Tjeneste efter Kong Hansis Brev.

---

1) Dette Brev mangler det sædvanlige Mærke i Marginen, men staar uden Overskrift som et Tillæg til forrige.
2) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, IV, 231.

Cum clavs. consv. Stubkiøping, dominica post vincula Petri. Rel. Schacke Rantzow. IV, 98.

4 Avgust. Hans Grersen fik Brev paa Hvidengers Færgested at beholde al den Stund, han er kgl. Maj. og Lensmanden paa Vordingborg Slot[1]) huld og tro, mod den sædvanlige Afgift til Vordingborg Slot. Prestøe, Mand. efter S. Petri ad vincula Dag. IV, 145.

— Erich Persen i Knudtsby fik Brev paa samme Knudsby Gaard, saa at han, hans Hustru, som han nu har, og deres ægte Barn efter dem skulle nyde den i deres Livstid mod deraf at give til Vordingborg Slot 1 Td. Smør, Gjæsteri og al anden Rettighed som af Arrilds Tid. Datum ut supra. IV, 145.

— Michel Clemendsen i Vordingborg fik Livsbrev paa en Grund og Jord dèr smstds. at beholde til sig og sine Arvinger til evig Tid. Datum ut supra. IV, 145 b.

— Hans Therning, Skriver paa Vordingborg Slot, fik Livsbrev paa Vranggaard, som Las Nielssen nu ibor, mod aarlig at give deraf til Vorringborg Slot 1/2 Td. Smør og siden være fri og kvit for al anden kongelig Tynge. Datum ut supra. IV, 145 b.

— Berthel Jensen i Urnebierg fik Livsbrev paa den Gaard, han nu ibor, for den lange Tjeneste, han har gjort den Tid, han var Ladegaardsfoged paa Vordingborg Slot. Cum clavs. consv. Samme Datum. IV, 146.

8 Avgust. Prior i Helliggiesthus i Kiøpnehafn fik Brev paa Uggeløse Kirke med Tienden og al anden Rettighed til Ophold for de arme dèr smstds. til evig Tid. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Fredagen efter S. Petri ad vincula Dag. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 145 b[2]).

13 Avgust. Peder Ingvordsen fik Brev ad gratiam paa Grynder Bro og den Rente, som gaar deraf. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøbendhafven, Onsd. post Lavrentii. IV, 305 b.

14 Avgust. Fru Karine Blomme, Mogens Godskis Hustru, fik Livsbrev paa Hørby Gaard og Gods, som forskr.

---

[1]) Hdskr. har: Boringholms Slot.

[2]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 255; fuldstændigt i Hofman, Fundationer X, 154—55, Krag, Christian III's Historie II, 325—26.

hendes Husbonde hidtil har havt i Værge, og har kgl. Maj. [ex] speciali gratia omdraget hende Halvdelen af den aarlige Afgift, som Mogens Godske er pligtig at give efter hans Forleningsbrevs Lydelse. Kiøpnehafn, Torsd. efter S. Lavrentii mart. Dag. IV, 146[1]).

16 Avgust. Boeld Vindkis fik Livsbrev kvit og fri paa en Gaard i Lung Herred, som kaldes Ebbekiøb og Lavrits Andersen nu ibor, skylder 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 20 Skp. Havre aarlig. Kiøpnehafn, Lørd. efter S. Lavrentii Dag. IV, 146.

27 Avgust. Jens Bragde fik Brev paa Beckeskovf Kloster og Gods ad gratiam pro servitio, mod at han fra førstkommende St. Michels Dag til samme Dag et Aar efter deraf skal give 150 rinske Gld. i Guld, gode af Vægt og Slag, og siden lige saa meget hvert Aar om St. Michels Dags Tid, dertil besørge Munkene med nødtørftig og tilbørlig Underholdning til Klæde og Føde og tjene med 2 „gerust" Heste, samt holde os og vort daglige Folk en Nat med Underholdning, naar vor Vej falder dèr forbi, og holde 4 Heste i Borgeleje. Desligeste skal han holde samme Kloster ved god Bygning, cum clavs., conditionibus et obligationibus sol. Helsingborg. Onsd. efter S. Bartolomei ap. Dag. IV, 220[2]).

— ? Samme har Brev at maatte og skulle indløse alt Beckeskovfs Klosters Gods, hvor det er udsat, og nyde det, indtil det afløses ham af kgl. Maj. for hvad, han har indløst det for. IV, 220 b[3]).

29 Avgust. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser, os elsk. Hr. Hans Gaas, Sognepræst i vor Kjøbstad Svinborg, maa og skal nyde uden al Afgift én vor Eng, som kaldes Langemossemadt i Thved Sogn, Sunds Herred[4]), indtil vi tilsige anderledes derom. Thi forbyde vi osv. Ottense. Fred. efter S. Bartolomei Dag. under vort Signet. [Rel.] Johan Fris. IV, 461 b[5]).

30 Avgust. Vi Christian med Guds naade Danmarcks etc. giøre alle vitterligt, at aar efther Guds byrd mdxxxix thend løfverdag

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 320 (efter Lensbogen), jfr. 3 Række, VI, 211.
2) Smstds. S. 342—43 (efter Lensbogen).
3) Smstds. S. 343 (efter Lensbogen), smlgn. 3 Række, VI, 281.
4) Hdskr. har: Synder Herred.
5) Blandt de indkaldte Lensbreve. IV, 54 er Brevet refereret ganske kort og uden Datum (Ny kirkehist. Saml. I, 149); efter dette Udtogs Plads tilhører Brevet snarest Juni Maaned, da Kongen virkelig var i Odense, og Bartolomei er da maaske Fejlskrift for Barnabæ.

nest efther S. Bartholomei apostoli dag paa vort retterting udi vor kiøpsted Engelholm, nerverendis os elskelige Johan Fris, candtsler, her Axel Braade, ridder, och Knud Gyldenstiern, vor thro mand och raad, var skicket vor[e] undersotte, borgemester, raadmend og mienighe borger udi forschrefne vor kiøpsted Engelholm paa thend enne och os elskelige her Thygge Krabbe, ridder, vor mand och raad, med nogle fuldmechtige, udskicket af mienige bønder och bymend af thisse omligendis landtsbyer her omkring, paa thend anden side, om thvedracht, trete och uenighed, som thennom emellom veret hafver om gresegang och fedrift, och beklagde forne vore undersotte, borgemestere, raadmend och mienige borger i Engelholm, thennom, hvorledis at forne her Thygge Krabbe med andre lodtseyer och bymend ther omkring ligendis formene och giør thennom hinder och forfang paa thieris gresegang och fedrift. Ther til svarede forne her Thygge Krabbe och the andre fuldmechtige af forne omkring ligendis landtsbyer och berette, hvorledis at hogborne første koning Frederich, vor kiere herre fader, tilforne hafver ladet giøre thennom en contracht och handel emellom, hvor vit och hvor langt forne Engelholms borger skulle niude och bruge samme thieris gresegang, och beklagede, at forne vore undersotte i Engelholm langt ther udofver drifve thieris fe och qveg ofver paa thieris, thennom til hinder och forfang. Tha paa thet at forne vore undersotte paa bode sider mue saa møget thes bedre lefve och blifve udi god samdrechtighed, och vor kiøpsted Engelholm och thes indbygger mue blifve ved thieris nering och biering, hafve vi med forne vore raad och godemend, som nu her hoes os tilstede var, saa thallit, forligt och forhandlet thed til en endelig och fuldkommelig ende och giort thennom paa bode sider saadan contracht, forligelse och skickelse emellom, hvilcken contracht och skickelse the paa begge sider bevilget, indrømpt och bract[?] hafve, at fast och ubrødeligen holdis skal til evig thid udi saa maade, som her efther schrefvet staar, at forne Engelholms borger hver efther forne vor kiere herre faders brefs liudelse mue och skulle drifve tve køer emod Søndagger, Skierpinge, Bonderup, Nørhulrilde, Oberup, Vigholm, Kerre, Udvellinge, Kelstrup och Grammegaardt; thisligiste mue hver mand drifve med siuf faaer och en veier och med thieris lamb, som ther af fødis thet aar. Sammeledis mue forne Engelholm[s borgere] holde saa mange helde heste och helde øg, som the kunde holde thennom sielf och alle omligendis byer uden skaade. Och skulle forne Engelholms borger ingen fremet folcks qveg, fe, faaer eller øg thage thil gressegang. Skulle forne borger udi Engelholm ey maa holde nogen stod øg, och hvor nogen slig øg findis paa forne marck, tha skal vor fogit hafve fuldmacht til samme stod øg at opthage, meden aldeniste holde slig øg, som the bruge thil theris vogne at age med. Skal och thieris fedrift med thieris fe vere fran paaske och til S. Michels dag nør ud af byen, och fran S. Michels dag och til paaske synder af byen, bode fe och faaer. Thes til ydermere vindisbyrd och thrygger forvaring, at forne contracht fast och ubrødeligen holdis skal til evig thid, hafve vi

ladet henge vort indsegel neden for thette vort obne bref. Gifvet aar, dag och [sted], som forscrefvit staar. IV. 220 b.

4 Septbr. Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i Engelholm fik Ejendomsbrev paa en Hestehave i Skøringe Mark mod aarlig at give deraf 1 Td. Smør til Helsingborg Slot; udgives samme Td. Smør ikke til gode Rede, skulle de dermed have forbrudt vort Brev, og vor Lensmand paa forskr. Slot skal have Fuldmagt at annamme samme Hestehave til Slottet igjen. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Vardbierg Slot, Torsd. efter S. Egidii Dag. IV, 222.

— Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at thisse brefviser, bynder och bymend udi Hafverød, hafve verit hoes os och beret, hvorledis at ther skal nu nyligen vere opbygt thvende bygge steder, thend enne kaldis Koppeboel, som nu en, kaldis Helly, udi boer, och thed andet kaldis Hønne vege bygge, som skulle ligge thennom storligen til trengsel. Och hafve vi nu ther fore tilskicket och befallet os elskelige Johan Fris, cantsler, her Axel Bragde och her Holgier Ulfsstand, ridder, vore mend och raad, at the skulle ride ther ofver och forfare, om samme byggesteder ere samme almoe i Hafverød bygd til skade och threngsel, och om the ere saa lovgligen bygd, at the bøer at vere vid macht eller ey. Och hafve nu forne vore elskelige raad beret for os, hvorledis at the efther vor befalling hafver verit ther ofver och forfaret, hvorledis at samme tvinde boelle och byggested er ther nu nylligen opbygget, och at the efther begge parther theris vilge och sambtycke hafve thed til en endelig ende och evig contracht forligthe och forhandlet udi saa maade, som her efther følger, at forne bygested Koppeboel, som nu Helli udi boer, skal blifve ved macht, dog at forne Hellie eller hvilcken, som efther hannom samme byggested Koppeboel besiddendis vorder, skal ingen iord, agger, eng eller eyendom indthage eller indgierde af forne Hafverødts marck, ydermere end som hand nu indgiert hafver, och forne Hafverøts mend mue indgierde af thieris egne marcke, som the af gammel thid giort hafve, och skal forne Hellie eller hvilcken, som efther hannom same bygge besiddendis vorder, nyde sin fri fedrift och udgang emellom Hafverød gierde och sin egen vong gierde, och ey the af Hafverød at bygge forne Hellie fermer [1]) eller til skade udi nogen maade. Och thed andet byggested, som kaldis Hønne vegge, endog thet fandis at vere et gammel bygge, skal nu til paaske først komendis strax afbrydis och aldrig egien opbygges, och samme Hønne vegges bygges marck skal egien leggis och brugis under lingis Hafverødts [2]) och Kobbeboel fedrift thil evig thid. Hvilcket vi nu hafve fuldbyrd, sambtycke och stadfeste fast och ubrødeligen at holdis skal, efther som forschrefvit staar, til evig thid, och hafve thes til ydermere vindisbyrd ladet henge vort

1) ɔ: for nær (?).

2) Læs: brugis och underleggis H., eller: brugis under Lingis-H.

indsegel neden for thette vort obne bref. Datum paa vort slot Vardbierg, thorsdag nest efther S. Egidii dag. IV, 222 b.

5 Septbr. Vi Christian etc. helse ether alle vore undersotte, bynder och mienige almue, ehvem som helst i thienne eller tilhøre, som bygge och boe udi alt Nørhallind, kerligen med Gud och vor naade. Vider, at eftherthi vi for thend thvidracht och uenighed, som seg paa nogen aar emellom ether och ethers sogneprester och sognedegne om thieris renthe och underholding begifvet hafver, och [!] hafve ladet hidstefne for os mienige herritsprovester, sogneprester och sogne degne och thisligeste alle kierckevergerne med iiij acht mend af hvert sogen ofver alt Nørhallend, paa thed at vi kunde høre thennom samme thvidracht och thrette emellom och siden forhandle och forlige thennom ther om. Och eftherthi vi nu hafve forfarit, at thenne landtseyen icke er saa kornrig i sig sielf, saa her saaes saa møgit korn, at presterne kunde holde thennom af thienden som udi andre vore lande, saa och paa thed at saadan thvidracht och thrette her efther maa afstillis och presterne och sognemendene mue saa møgit thes bedre lefve udi rolighed och goed endrechtighed tilhobbe, och sognemendene och her efther mue vide, hvis the theris sogneprester och sognedegne aarlige gifve skulle och thenom med rette plichtige ere, och icke hver aar besveris af sognepresterne och sogne degner med nogen nye paaleg, saa och thisligeste at sogneprester och sognedegner ther emod mue vide, hvad the aarligen skulle krefve och fordre af thieris sognemend, at the thennom plichtige er, och icke heller ydermere behof hafver hvert aar at klamble och thrette med thieris sognemend om thieris underholding, och ther med thiden icke skal blifve brøst paa sogneprester och thennom, som skulle och kunde predicke och lere thend fattige almue Guds rene och klare ord och thieris siels sallighed, tha hafve vi nu med vore elskelige Danmarcks rigis raadt[s] rod och sambtycke, som nu her hoes os tilstede er, giort ther paa bode sider en skickelse paa udi saa maade, som her efter følger. Først at sognemendene i hvert sogen ofver alt Nørre Halland skulle efther gammel sedvane gifve thieris sogne prest hver xxx kierf af alt korn, som saas och Gud lader voxe; thisligeste hvilcken bunde, som hafver thi lamb eller ther ofver, skal gifve sin sogneprest j lam, och af alt andet qvegthiende skulle the gifve efther gammel sedvane. Item hver par folck skulle gifve thieris sogneprest 1 ß om aarit thil offer, och udi hvilcke sogne, som the pleie at gifve thieris sogneprest korn til offer, the skulle och nu gifve korn efther gammel sedvane. Item hvilcken miniske, som anammer sacramentet, skal gifve sin sogneprest x ß til iordferd, och børn och andet ungt folck, som icke anammer sacramenthet, skulle hver gifve sin sogneprest v ß til iordeferd. Skal och hver brud gifve sin sogneprest iij ß til brudvielse eller och en altar madt epther hindis egen villie. Item hvilcken qvinde, som gaar til kiercken efther hindis foster, skal gifve hindis sogneprest iij ß eller och en alther mad efther hindis egen gode villie. Skal och hver sogneprest hafve iiij althermad om aarit och til hver althermad en kage,

½ gaas eller j faarlaar; siellegafve maa hver gifve, som Gud skiuder hannom udi hofve. Item sognedegnen skal af hver sin sognemand hafve en skieppe korn efther gammel sedvone och sin part af altermadet, som presten faaer, och thisligiste iij ꝑ af hver lig, som iordis och thed formaa, efther gammel sedvane; hvilcken samme skick vi ville at her efther alle thid saa fast och ubrødeligen holdis skal, och skulle sognemendene ther ofver icke besveries af thieris sogneprester eller sognedegne hvert aar med nogen nye paalegge. Sammeledis skal och hver mand efther gammel sedvane ther foruden gifve thil kiercken i hver sogen en skieppe korn for thiende och thend andtvorde kierckevergerne i samme sogen, som ther i boendis ere, och thisligeste skal hver mand gifve til os en skieppe korn, som tilforn gafves til bispen och kaldis biscop tiende, och os nu tilkommer, som och hafver verit sedvon af gammel thid, och samme skeppe korn andtvorde herritsprovesten udi hvert herrit; the skulle frambdelis giøre os eller vore fuldmechtige, som vi thet befalendis vorder, ther gode rede och regenskab for. Findis och nogne sogen, som pleye at gifve smør enthen for presthethiende, kiercketthiende eller for biscopstiende, the skulle och nu gifve smør efther gamel sedvonne. Thi bede vi ether alle och hver serdiellis strengeligen biude, at hver ether tiltencker at gifve och thil gode rede fornøye sin sogneprest och sognedegen samme thieris rettighed efther forne vore skickelse, som vi nu ther om giort hafve, som forscrefvet staar, och efther gammel sedvonne, och thisligeste gifver os vor part och kiercken sin part, saa frampt som i ville, at ethers sogneprest och sognedeggen skulle giøre ether thend tilbørlig thieniste och redelighed, som the ether plichtig er. Findis och nogen af ether ther emod at giøre, tha ville vi vore fovgther och lensmend her med alfvorligen befallet hafve at straffe ther ofver, som bøer at straffes thennom, vore brefve och bud icke holde eller achthe ville. Thi lader thet ingen lunde. Ex Varbierg, fredag post Egidii, under vort signet. IV, 223 b [1]).

6 Septbr. Svend Bendtsen fik Livsbrev paa en Gaard i Slagesvedt efter hans Faders Død for saadan Tynge og Afgift, som hans Fader har givet og gjort deraf efter Kong Hansis Brev. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Vardbierg, Lørd. efter S. Egidii Dag. IV, 225.

— Mester Mats Erichsen fik Stadfæstelse paa 10 Gaarde, som han tilforn havde Kong Frederichs Brev paa [2]). Samme Datum. IV, 225 b.

7 Septbr. Joen Anderssen, Borgemester i Vardbiergh, fik Livsbrev paa to Gaarde i Tryninge, hvoraf den anden kaldes Øerqvergaard og som hver skylder 4 Pd. Smør aarlig, at

[1]) Ny kirkehist. Samlinger II, 710—13 (efter IV), P. v. Möller, Bidrag till Hallands Historia I, 334 (efter I).

[2]) 1533, 11 Febr. (Frederik I's Registr. S. 344). Smlgn. ovenfor S. 7—8.

nyde uden al Afgift mod at bygge og forbedre Gaardene og ej forhugge de tilliggende Skove til Upligt. Vardbierg, Sønd. efter Egidii. IV, 225 b [1]).

7 Septbr. Jon Andersen og hans Søn Jørgen Joensen fik Brev for begges Livstid paa en Gaard i Tryning, som kaldes Pillegaard, at nyde uden al Afgift mod at holde Gaarden ved Hævd, ikke forhugge Skovene og holde den paa Gaarden boende Bonde ved Lov, Skjel og Ret. Samme Datum. IV, 225 b [2]).

— Niels Unge og hans Søn Olluf Unge fik Brev paa en Gaard, som kaldes Bischopshafve i Nørhallend og skylder 4 Pd. Smør, at maatte beholde i Leje i begges Livstid for den sædvanlige Afgift og Landgilde mod at bygge og forbedre samme Gaard og ej forhugge Skovene. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 227 b.

10 Septbr. Borgemestre, Raad og menige Borgere i Halmsted fik Brev paa S. Jørgens Jord udenfor Nørporten her for Byen, 211 Favne lang og 109 Favne bred, at beholde til deres By til evig Ejendom. Halmsted, Onsd. post nativit. Marie. IV, 226 [3]).

— Idem fik Brev ad gratiam paa efterskr. Privilegier og Friheder: at de skulle have frit Laxefiske i Nyssaa her for Byen, saa vel paa den østre som paa den vestre Side, dog at Josep Falster og hans Efterkommere, Lensmænd paa Snidstrup Gaard, skulle have en fri Vaaddræt i samme Aa, som de af gammel Tid have havt. Desligeste skulle de af Halmsted have fri Fædrift over Aaen til 120 Køer, 400 Faar og 20 Par Heste, og dersom de have et ringe Tal Svin, skal det heller ikke formenes dem; dog skulle de ingen Stod Øg holde. Cum inhib. sol. et hoc ad gratiam. Datum ut supra. IV, 226 [4]).

13 Septbr. Lafve Brade, Fodermarsk, fik Ejendomsbrev pro servitio facto et faciendo paa alt det Gods og Ejendom, som tilhører Kronen i Veskolle By med Hiortholms Byggested, som ligger paa forskr. Veskøl Grund, undtagen de 11 Vaadedrætte, som høre til samme Gods og hvilke Kongen og Kronen selv skal beholde. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Herritsvodt.

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 279.
[2]) Smlgn. smstds.
[3]) J. Richardson, Hallandia antiqva et hodierna S. 139.
[4]) Smstds. S. 139.

Lørd. efter Vor Frue Dag nativit. IV, 226 b. Jfr. 18 Oktbr. 1537.

13 Septbr. Mester Hans paa Jernhytten fik Forleningsbrev paa forskr. Jernhytte ad gratiam med de to Gaarde. han fik dertil ved Hytten i Ugleruppe, mod aarlig at give deraf 50 Gld. i Guld. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Per Skram, Ridder, capitaneus castri Helsingborg. IV, 226 [1]).

1 Oktbr. Biørn Ulfstand fik Følgebrev ad gratiam paa 2 Gaarde i Lifstred Sogn (iboede af Olluf Jørgensen og Peder Ollufsen), 2 i Heddinge (Jens Ipsen og Morthe[n] Svendsen) og én i Bierristhoft (Christen), dog at de skulle give deres aarlige Landgilde til Lyfsted Kirke som tilforn. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Lund, Onsd. efter S. Michels Dag. Rel. Knud Gyldenstiern. IV, 227.

2 Oktbr. Hr. Holgier Ulfstand fik Ejendomsbrev paa vort og Kronens Kloster, Graabrødre Kloster i Lund, samt paa en øde Jord, Dramaden kaldet, som strækker sig fra Heckebierg Skov og indtil Stubberup Hegnet og af Vester i Øster fra Broe Vodt og indtil Almindig Skove, dog undtagen hvad kgl. Maj. tilforn naadig har givet Peder Hansen, Embedsmand paa Aggershus, som dennes Brev ydermere udviser. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Lund, Torsd. efter S. Michels Dag. IV, 227.

5 Oktbr. Sander Leielle [2]) fik Brev paa 4 Gaarde i Herserødt, skylde 1 Td. Smør med Smaaredsel, at beholde al den Stund kgl. Maj. bruger hans Teglovn for Helsingør og ikke længer og da strax overantvorde dem til Kronen, dog at han skal bygge og forbedre Gaardene, holde Tjenerne ved Lov og ej forhugge Skovene til Upligt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Esserom, Sønd. efter S. Michels Dag. IV, 146 b.

11 Oktbr. Borgemestre og Raadmænd i Kiøpnehafn fik Brev ad gratiam paa Nyby og Nyby Fang. Hafnie, Lørd. efter S. Dionisii Dag. IV, 146 b.

— Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at aar efther Guds byrd mdxxxix thend løfverdag nest efther S. Dionisii dag her paa vort slot Kiøpnehafn for os var skeckede thesse efthersCrefne Valter Simensen och Hans Bundtmager, borgere i vor stad Kiøpnehafn, och beret, hvorledis at thieris landtsmend, Skotter, hafver nogen thid siden forleden stigtet och funderit et alter, som kaldis S. Niciani

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 280.

[2]) Hdskr. har: Anders Leielle.

alter, udi vor Frue kiercke her udi vor stad Kiøpnehafn och ther til gifvet nogre pendinge och renthe, som endnu fore hende er, och vare begierindis, at samme pendinge och renthe motte her efther blifve thil hilliggiesthus hospital her sammestedts, och ther fore her udi dag paa thieris eigne och alle thieris landtsmendts vegne, som ther tilhørde, oplode och aldiellis afhendede fran forne alter och gildebrødre och til os elskelige her Hans Dirichsen, prior och forstander udi hilligiesthus och hospital her udi forne Kiøpnehafn, dog med saa skiel at forne her Hans Dirrichsen schal upholde udi forne hospital tho oprede senge til Skotter thieris behof, saa at om nogen af thennom beladis med soet och siugdom, saa at behof giøris, at the tha thennom kunde indlegge udi forne hospital, at the tha ther underholdis kunde efther thend contract brefs liudelse, som forne her Hans Dirichsen thennom ther om giort och be[se]gelt hafver. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Datum aar, dag och sted, som forscrefvit staar. IV, 147 b [1]).

15 Oktbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for villig Tjeneste have tilladt, at os elsk. Hans von Bockholt, vor Mand og Tjener, maa og skal nyde Høgstrup Gaard, som han nu har i Pant og Værge, efter Pantebrevets Lydelse uafløst i hans Livstid. Ligeledes have vi tilladt, at han maa og skal nyde i sin Livstid efterskr. Gaarde og Gods: 5 Gaarde i Helstede, iboede af Niels Povelsen, Jens Olsen, Morten Ibsen, Hans Ibsen og Jep Nygaard, 3 i Holtue, iboede af [Jep Hansen [2])], Peder Smed og Mogens Hansen, én Gaard i Sierløf [3]), som Peder Jensen paabor, 3 i Lille Heddinge, iboede af Oluf Salemandsen, Jørgen Andersen og Niels Olsen, én i Skiørpinge, som Hans Thuresen paabor, én i Liufversløf [4]), som Jep Boesen paabor, og to i Redinge [5]), som Las Pedersen og Las Sven paabo, hvilke Gaarde aarlig skylde til Landgilde 2 Læster 1 Pd. 6 Skp. Byg og 2 Skill. Grot., dog saa at han skal gjøre os og Riget tilbørlig Tjeneste deraf, holde Godset ved Hævd, Bønderne ved Lov, ikke forhugge Skovene eller bortsælge nogen af de Bondesønner, der ere fødte paa Godset; han skal ikke befatte sig med Sildefisket eller med hvad Vrag, som falder dèr for Landet, hvilket skal komme os til Gode uforkræn-

---

[1]) Hofman, Fundationer X, 155—56, Krag, Christian III's Historie II, 324—25, Kjøbenhavns Diplomatarium II, 255.
[2]) Navnet er glemt i dette Brev, men tilføjet efter Brevet af 11 Decbr. 1539.
[3]) „Siersløf" i det senere Brev.
[4]) „Løfversløf" i anf. Brev.
[5]) „Reddinge" i anf. Brev.

ket, og naar Hans von Bocholt er død, skulle hans Arvinger beholde forskr. Hø[g]struppe med sin Tilliggelse efter Pantebrevets Lydelse. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafns Slot, Onsd. efter S. Dionisii Dag. IV, 146 b. Jfr. 11 Decbr.

20 Oktbr. Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviserske Mergrette Faders nu har været hos os med to aabne Pergamentsbreve, vel forvarede, det første, som Hr. Henrick Giøe, Ridder, havde udgivet 1523 S. Martini ep. Dag [11 Novbr.], at han af den Befaling og Magt, som var ham givet af Kong Christian, havde givet Mester Faders Bøssestøber den Gaard og Grund med alle Huse og Bygninger, som da stod derpaa og forskr. Mester Fader paaboede, i Længde og Bredde, oppe og nede, med Gaardsrum og al anden Tilbehøring, at nyde for ham og Arvinger til evig Tid uden al Afgift; — det andet udgivet af Kong Frederich, vor kjære Herre Fader, 1524 Hellig Kors Dag [ex]altationis [14 Septbr.][1], lydende, at efterdi Biskop Lafve Vrne og Hr. Mogens Giøe med flere Danmarckis og Ho[l]st. Raad i Kontrakten med Hr. Henrich Giøe og Knud Rud med flere af deres Medbrødre og Tilhængere have bebrevet og forseglet, at forskr. Fader Bøssestøber skal blive ved den Gaard, og at den ikke skal fratages ham, og vi ogsaa have stadfæstet samme Kontrakt, da have vi tilladt, at han maa nyde Gaarden efter de Breves Lydelse, han har derpaa, — hvilke Breve vi nu af synderlig Gunst have stadfæstet at blive ved fuld Magt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafns Slot, Mand. efter S. Galli abb. Dag. IV, 148 b[2]).

21 Oktbr. Anthonius Bryske fik Brev paa Vissenbierg Birk at nyde uafløst i sin Livstid, uden kgl. Maj. eller hans Efterkommere ville indløse Birket til Kronens egen Nytte og Behov og til ingen anden. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafns Slot, Tirsd. efter S. Luce evang. Dag. IV, 56 b[3]). Jfr. 3 Marts.

28 Oktbr. Peder Gotske fik Forleningsbrev ad gratiam paa efterskr. Gaarde og Gods, som er en Gaard i Vanløse (Merløse Herred), som Niels Svarer ibor, skylder 2 Pd. Korn, 1 Lam.

---

1) Jfr. Frederik I's Registr. S. 56.
2) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 256.
3) Danske Mag. 4 Række, IV, 231 efter Lensbogen, der urigtig angiver Datum som Tirsd. post Lucie.

1 Gaas, 4 Høns, 1 Skill. Grot, en Gaard i Drafverup, som Jeppe ibor, skylder 1/2 Td. Smør, og én i Grofve, som Olluf Nielsen ibor, skylder 2 Pd. Korn, 1/2 Td. Smør. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn Slot, S. Simonis og Jude ap. Dag. IV, 149.

5 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser Peder Nørvecher og hans Hustru Karine Dreyerske maa og skulle i begges Livstid besidde den Gaard i Kiøpnehafn, som ligger paa Hjørnet næst vesten hos det danske Kompagni og han nu selv ibor. Efter begges Død skulle deres sande Arvinger nyde Gaarden, indtil det betales dem til gode Rede, hvad de have forbygt paa samme Gaard i nyttig Bygning efter uvillige Dannemænds „vordinge". [Kiøpnehafn, Onsd. efter Alle Helgen Dag, under vort Signet[1])]. IV, 152 b[2]).

6 Novbr. Hr. Per Porsse fik Brev ad gratiam paa Fleginde Gaard og de 10 Gaardsæder i Gamel Fleginde kvit og fri mod at lade sig bruge i Rigets Tjeneste, naar han tilsiges. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn. Torsd. efter omnium sanctorum. IV, 227 b.

10 Novbr. Jochim Beck fik Livsbrev paa et Vikarie i Kallundborg, som Mester Anders Block resignerede ham. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafns Slot, S. Mortens Aften. IV, 149 b.

12 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for villig Tjeneste have tilladt, at os elsk. Hr. Clavs Bilde, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa vort Slot Bahus, og hans Arvinger til evig Tid maa og skulle nyde fri Birke Ret og Rettighed i Allinge magle Sogn i Ringsted Herred, som tilhører ham selv, saa frit som bruges og holdes i noget Birk her i Riget, dog at han og hans Arvinger skulle holde dèr et Birketing og en Birkefoged, som hjælper hver Mand, som har nogen Tiltale dèr i Sognet, til Lov og Ret. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Roschild, Onsd. efter S. Martini Dag. IV, 149 b.

— Mester Jesper Brochmandt fik Kvittans paa 600 Dl., som han har overantvordet Mester Michel, kgl. Maj. „Lifarst",

---

1) Tilføjet efter Originalen.
2) Kjøbenhavns Diplomatarium I, 396—97 (efter Originalen) og II 257 (efter Registranten).

af hans efterstandende Besoldning. Cum clavs. consv. Samme Datum. IV, 149 b.

14 Novbr. Fru Karine Breigde fik Brev paa Svenstrup Gaarde og Gods uden al Afgift i 5 Aar fra Datum. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Andvordskovf, Fred. efter S. Mortens Dag. IV, 149 b.

— Erich Madtssen fik Følgebrev til Thyreby Gaard og Len, Spangeager Len og alle de Kirketjenere, som Hr. Mats Bølle sidst havde i Værge. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Soer, Fred. efter S. Martini Dag. IV, 151 [1]).

— Joen Bunde, Borgemester i Nestvedt, fik Brev ad gratiam paa Sortebrødre Kloster dèr smstds. Datum ut supra. IV, 151.

21 Novbr. Erich Krumdige fik Ejendomsbrev at maatte „opstøfve" og inddæmme en Dam i Vaxmosse mellem Tørnenes og Stranden saa højt, som man kunde „støfve" den i sin højste Flodmaal, og beholde samme Dam, Dæmning og Damsbund til evig Ejendom. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Haderslef, Vor Frue Dag præsent. IV, 227 b.

22 Novbr. Lavrits Pederssen fik Brev ad gratiam paa Koels Mølle udenfor Assens, dog saa at han skal fornøje vor Lensmand paa Nesbyhofvet Slot 6 gode gilde Øxen, før han annammer samme Mølle, og aarlig gjøre og give deraf, som der er gaaet deraf af Arrilds Tid, samt holde Møllen ved Magt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Haderslef, Lørd. efter Vor Frue Dag præsent. IV, 56 b og 228 [2]).

23 Novbr. Jens Ribber, Borger i Vardbierg, fik Livsbrev kvit og fri paa Gaarden Gamble Kiøpstadt i Treslef Sogn. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Haderslef, Sond. efter Vor Frue Dag præsent. IV, 228.

5 Decbr. Josep Falster har Kong Christians Bepligtelsebrev paa 300 Jochimsdaler Hovedstol og 15 Jochimsdaler Rente og Forvaring i efterskr. Gods: 2 Gaarde i Slettinge (Hallumsted Herred), som Per Bentssen og Las Ifverssen ibo (8 Pd. Smør), 5 Gaarde i Ynge (ialt ½ Td. Smør, 12 Sk. Grot), 3 Gaarde i Ofrebye (½ Td. Smør, 40 Sk. Penge), 1 Gaard

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 319 (efter Lensbogen).
[2]) Her fejlagtig blandt de skaanske Breve og overstreget.

i Kierre, som Bent Svendssen ibor (4 Pd. Smør), 1 Gaard i Rerstrup, som Frende Truedssen ibor (4 Pd. Smør), 1 Gaard i Hult (2 Pd. Smør), 1 Gaard i Uppenor (2 Pd. Smør), 1 Gaard i Kullerup (2 Pd. Smør), 2 Gaarde i Truelstrup, som Bent Truelssen og Lusse Ebbes ibo (give baade 12 Pd. Smør, 15 Sk.), 1 Gaard i Meibye, som Truels Skiel ibor (4 Pd. Smør, $1/2$ Pd. Byg), 2 Gaarde i Gulletrup (Rønneberig Herred), som Anders Pederssen og Per Joenssen ibo (give baade 1 Td. Smør). [Form, se 26 Decbr.]. Hafnie, Fred. post Andree ap. Lensb.[1]).

9 Decbr. Niels Jul fik Brev, at kgl. Maj. har tilladt ham at maatte lade opbygge et Møllested, som ligger paa Kronens Grund og kaldes Vosbeck Møllested i Grøninge (Nørre Herred i Salling), med Dam, Damsted og højste Flodmaal, dog saa at før han opbygger den, skal han efter Hendrich Randtzows, Høvedsmand paa Haldts, Samtykke udlægge Kronens Bønder og Tjenere Fyldest i anden god, bekvem Jord for hvad Jord, „thennom frastøfves". Cum clavs. consv. et inhib. sol. Gottorp, Tirsd. efter S. Nicolai ep. Dag. IV, 306 b.

10 Decbr. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at os elskelige her Ofve Lunge, ridder, vor mand och raad, hafver nu veret her hoes os med et ridemandts bref, hvilcken os elskelige Mogens Munck, landtsdomere udi Nørrejutland, Peder Ebbesen och Jørgen Qvitzow, vore mend och raad, Hendrich Randtzow och Axel Jul, vore mend och thienere och embitsmend paa vore slotte Hald och Olborg, med fliere efther vor befalling udgifvet hafde udi thette aar, ther Guds aar schrifves mdxxxix thisdagen nest efther S. Petri dag ad vincula, lydendis at forne godemend med fliere, som the til thennom thaget hagde, icke andet kunde forfare, end at fra en sten, som skal stande vesthen fra Assendrøp marck udi en dige ende, som alle lodtseyre kiendis at vere skiel emellom Assendrop marck, Bredal marck och Battorp marck, och saa nør at en stig til en agger ren och faar, som Olluf Digemandts graf findis med rette at vere, och vester neder til mitstrumme i Hammerskiel och mitstrumme udi at Bulborg stig til en sten, som the skulle hafve fundet kul och flint under, och siden fran en sten, som her Ifver Munck, fuordum biskop udi Ribe, med fliere guodemend hafver redet och sagdt for marckeskiel, och hogborne første koning Hans hogloflig udi hogkommelse, vor kiere herre faderbroder, hafde dømpt ved macht, kunde the icke finde uretferdigt at vere, om Høgholt eyendom synthes thennom efther forne marckeskiel, biscop och ridemendts bref for forstaar, at vere udi Bottorp marck, med mange fliere ord, punchter och artick-

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 340.

ler, som ridebref indholder och udviser, hvilcket for^ne ridebref och marckeskiel vi nu af vor synderlige gunst och naade hafve fuldbyrd, sambtyckt, stadfest och nu med thette vort obne bref fuldbyrde, sambtycke och stadfeste ved ald sin ord, punchter och artickler ved sin fuldmacht at vere, och for^ne her Ofve och hans arfvinge for^ne Hogholt med hvis eyendom, som findis inden for^ne marckeskiel, at hafve, niude och beholde och[!] til saa lenghe, nogen kand vinde hannom thed af med lovgen. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Datum Gottorp, odensdagen nest efther S. Nicolai episcopi dag. IV, 305 b.

11 Decbr. Hans von Buckwolde fik Brev, at kgl. Maj. skylder ham 2200 Mk. danske Penge, som nu ere gænge og gjæve i Danmarck, og 500 rinske Gylden, gode af Guld og gænge i Lybek og Hamborg, for hvilken Sum kgl. Maj. pantsætter ham Kronens Gaard Hogstruppe med alle de Gaarde og Gods, som Fru Anne Holgierdts havde dertil og forskr. Hans von Buckwolde hidtil har havt i Værge. Ligeledes har kgl. Maj. forlent ham efterskr. Gaarde [se 15 Oktbr.], hvilke han skal nyde til forskr. Hogstruppe Gaard. Og efterdi han har lovet at være kgl. Maj., hans Naades Søn og Danmarcks Rige huld og tro, har kgl. Maj. undt ham at beholde alt dette Gods i hans Livstid, og naar han er død, skulle hans Arvinger nyde Hogstruppe Gaard med det Gods, som Fru Anne Holgerdts havde dertil, indtil Pantesummen bliver dem betalt. Han skal gjøre tilbørlig Tjeneste osv. [se Brevet af 15 Oktbr.]. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Gottorp, Torsd. efter Vor Frue Dag conceptionis. IV, 150.

12 Decbr. Peder Svabe fik Livsbrev paa den Gaard i St. Nicolai Kirkegaard og samme Sogn i Kiøpnehafn, som Hr. Hans Kiøge sidst iboede, dersom det er kgl. Maj.s Forlening og Herlighed og ingen anden har Brev paa den tilforn. Gottorp, Fred. efter concept. Marie. Rel. Johan Fris. IV, 151 b[1]).

13 Decbr. Johan Fris fik Brev ad gratiam paa Leckinde Gaard, Gods og alle tilliggende Bønder og Tjenere kvit og fri. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Gottorf, S. Lucie Dag, under vort Sekret. IV, 151 b[2]).

26 Decbr. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Hr. Truedt Ulfstand, Ridder, vor tro Mand, Raad og

---

1) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 256—57.
2) Danske Mag. 4 Række, IV, 311 (efter Lensbogen).

Embedsmand paa Vardbergh, 1000 Dl. Hovedstol og 50 Dl. i aarlig Rente, hvilken Hovedstol og Rente vi forpligte os til at fornøje ham eller Arvinger her i Kiøpnehafn eller andensteds i Danmarck, hvor det er dem belejligt, nu Hellig tre Konger om et Aar. Saalænge vi ikke betale forskr. 1000 Dl., skulle vi fornøje ham eller Arvinger 50 Dl. aarlig Rente til Hellig tre Kongers Dag, og naar de ikke længer ville lade forskr. 1000 Dl. staa hos os, skulle de tilsige os ½ Aar før Hellig tre Kongers Dag og vi skulle da gjengive dem forskr. Hovedstol og Rente. Skete det saa, at vi ikke betalte Hovedstol og Rente paa den angivne Tid, skal Hr. Truedt Ulfstandt og Arvinger nyde Onsalle Sogn i Fiere Herred i Nørre Halland i Vardbiergs Len, skylder aarlig 18 Td. Smør, som et frit brugeligt Pant, indtil det indløses for forskr. 1000 Dl. med al den efterstandende Rente, dertil al den Kost, Tæring og Skadegjæld, som de med Rette kunne regne derpaa, dog dermed undtagen de Gaarde og Gods i forskr. Sogn, som Oluf Lavrentssen, vor Landsdommer i Nørre Hallandh, og Biorn Skøtte, Foged i Fiere Herred, have i Forlening for Livstid, med hvilket Gods Hr. Trued eller hans Arvinger ikke skulle befatte sig Om saa skete, at Hr. Truedt i Fremtiden blev af med vort og Kronens Slot og Len Vardberg, skal han og hans Arvinger give aarlig af forskr. Pant, hvad det skylder ydermere til Landgilde end de 50 Dl. i Rente. Fravindes der dem noget af Godset, forpligte vi os og Arvinger paa vor fyrstelige Tro og Love at holde dem skadesløse. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Indsegl nedenfor dette vort aabne Brev. Kiøpnehafn Slot, Fred. efter Juledag[1]).

29 Decbr. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Hr. Axel Ugerup, Ridder, vor tro Mand, Raad og Embedsmand paa Sølfvitsborgh, 1000 rinske Gld., gode af Slag og Vægt, i Guld, Daler og Stædermønt, og 50 Goltgylden aarlig Rente, som en god Mand her i Danmarck til Takke kan betale og fuldgjøre en anden med (hver Goltgld. regnet for 2 Mk. lubesk, hver Dl. for 31 Skill. lubesk, hver Tomark lubesk for en Goltgld.), osv. [se 26 Decbr.], hvorfor vi pantsætte ham Elleholm med tilliggende Gods, som han nu har i Forlening *osv.* Der-

[1]) Efter et lille Hæfte Registre i Geh. Ark., Justitsministeriets Aflevering.

som han ikke aarlig faar de 50 Dl. rinske Gld. i Rente, maa og skal han hvert Aar afkorte 50 rinske Gld. af de 100, som han er pligtig at give os af forskrevne Gods. Fravindes [osv. som 26 Decbr.]. Køpnehafn Slot, Mand. efter Christi Fødselsdag[1]).

Uden Dag. Hr. Jep Høye og Peder Høye fik Brev ad gratiam paa vore og Kronens Gaarde[!] i Otsherred, som kaldes Nygaard, mod aarlig at give deraf 6 Pd. Byg, 6 Pd. Rug og 12 Lam til Kallundborg Slot, ej forhugge Skovene, holde Gaarden ved Hævd og Bønderne ved Lov; desligeste skulle de holde hvad Inventarium, som hører til Gaarden, ved Magt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. IV, 148 (overstreget).

1540.

I Januar. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Knudt Sparre[2]), vor tro Mand og Tjener, 200 Jachomdaler, som han nu har laant os til Omslaget, og forpligte vi os til at betale ham eller Arvinger forskr. Sum nu til næstkommende Paaske. Sker dette ikke, maa og skal han eller Arvinger strax til samme Paaske annamme til sig efterskr. Gaarde med de Tjenere, som bo paa Godset, i Vismerløf (Høgby Sogn, Barre Herred i Skanne), at nyde som et frit brugeligt Pant:

---

[1]) Efter samme Hæfte. Paa det andet Blad af dette findes Slutningen af Gjældsbrev af samme Dag til Hr. Holgh[er Ulfs]tandt; det første Blad er imidlertid afrevet paa en lille Stump nær, hvoraf det kun kan ses, at ogsaa denne Gjæld har været ansat i Gylden.

[2]) I Overskriften til Brevet kaldes han: Knud Henrickssen.

	Landgilde.			Skat. Skill.	
Lasse Baad	4	Sk.	Grot	18	Teye.
Per Olssen	3	—	—	13½	do.
Per Anderssen	3	—	—	12	do.
Lavrids Nøymandt	14½	—		9	do.
Niels Jepssen	14½	—		9	do.
Olef Anderssen	3	—	—	12	
Niels Olssen	2	—	—	12	do.
Niels Baad	½	lød.	Mk.	13½	do.
Mattis Trøelssen	½	—	—	13½	do.
Esbiørn	½	—	—	12	do.
Jep Kempe	13½	Sk.		4½	1 Par Høns
Rasmus	13½	—		4½	do.
Knud Døyre	1	—	Grot	4½	do.
Benth Olssen	1	—	—	4½	do.
Per Tordssen	1	—	—	4½	do.
Gudmundt	1	—	—	4½	do.

Til ydermere Vished have vi ladet hænge vort Indsegl nedenfor dette vort aabne Brev. Køfnehafn Slot, Nyaarsdag [1]).

1 Januar. Knud Henrickssen fik Følgebrev til forskr. Tjenere at svare ham, om han ikke forinden faar sine Penge. Datum ut supra [2]).

2 Januar. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Hr. Axsel Brade, Ridder, vor tro Mand og Raad, 1000 Dl. Hovedstol og 50 Dl. aarlig Rente..... Betales samme Hovedstol og Rente ikke til den bestemte Tid, skal han og Arvinger nyde i Pant 16 Gaarde i Baldringstrup (Baldringe Sogn, Herritstad Herred), iboede af Jens Davgssen, Jens Erlandssen (hver 1 lødig Mk. 10 Engelske mindre), Jens Seerssen (½ lødig Mk.), Peder Pederssen (1 lødig Mk. 10 Engelske mindre), Mattis Hanssen, Per Anderssen (hver ½ lødig Mk.), Jon Karlssen (1 lødig Mk. 10 Engelske mindre), Andhers Jenssen (1 lødig Mk.), Aaghe Karlssen, Jep Perssen, Peder Hanssen, Per Anderssen, Bo Jepssen, Las Matssen, Mons Jepssen (hver 1 lødig Mk. 10 Engelske mindre) og Tue Pederssen (1 lødig

1) Efter det anførte Hæfte.
2) Ligeledes.

Mk.); Kulle Mølle (6 Pd. Mel), en Gaard i Sortkielde (Oluf, 1 Fj. Smør) og 15 Gaarde i Baldringeby, iboede af Morthen Perssen, Svend Perssen (hver 6 Sk. Grot), Jep Mortenssen (31 Sk.), Per Matssen, Hans Henrickssen, Truth Perssen, Jes Bentssen (hver 2 Sk. Grot), Per Bentssen ($3^{1}/_{2}$ Sk. Grot), Morthen Bentssen, Jes Olssen, Mons Perssen (hver 31 Sk.), Hagen Nielssen ($3^{1}/_{2}$ Sk. Grot), Jens Symenssen, Per Bramssen (hver 2 Sk. Grot) og Anders Skredder ($10^{1}/_{2}$ Sk.), og dertil over alt dette Gods 23 „teyer“. [Form, se 26 Decbr. 1539.] Køfnehafn Slot, Fred. efter Nyaarsdag [1]).

2 Januar. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Jep Tordssen, vor Mand og Tjener, 400 Jochimsdaler Hovedstol og 20 Dl. Rente..... Betales samme Hovedstol og Rente ikke til den bestemte Tid, skal han og Arvinger nyde Fuldtofte Len (Frosthe Herred) og Heglinge Len (Gydinge Herred), som han nu har i Værge, som et frit brugeligt Pant. [Form, se 26 Decbr. 1539.] Samme Datum [2]).

— Jyrgen Brae og Otte Brae have Kong Christians Bepligtelsebrev paa 300 Jochimsdaler Hovedstol og 15 Dl. Rente og til Forvaring derfor Storkiøping Len, som skylder 34 lødige Mk. og 2 Sk. Grot, 11 Sk. Penge, 29 Lam, 26 Gæs og 48 Par Høns. Samme Datum. Lensbog [3]).

6 Januar. Kield Bingh fik lige saadant et Brev paa 200 Dl. Hovedstol og 10 Dl. Rente i Daler og Stædermønt (31 Sk. lubesk for hver Dl.) og fik i Forvaring en Kronens By Nederby i Ingelsted Herred i Skaane, hvoraf aarlig plejer at gaa 24 Mk. danske til Kronen og som han nu har i Forlening paa Livstid uden Afgift. Cum clavs. in prioribus litteris contentis. Køpnehafns Slot, Hellig tre Kongers Dag [4]).

11 Januar. Clavs Erichssen til Nackebølle fik Pantebrev for 1000 gode, fuldvægtige rinske Gld., som han har laant kgl. Maj., paa 13 Kronens Gaarde i Veste[r] Skierninge i Sallinge i Fyen, som skylde til sammen 2 Læster 5 Pd. hart Korn, 7 fede Galte, $^{1}/_{2}$ Td. 1 Skp. Smør med andre Bede, og en Mølle

---

1) Efter det anførte Hæfte. — Danske Mag. 4 Række, IV, 330—31 (efter Lensbogen).

2) Efter det anførte Hæfte; her er Brevet overstreget og i Marginen staar: Afkvittet for Faldsmaal 1542.

3) Danske Mag. 4 Række, IV, 343.

4) Efter det anførte Hæfte. — Danske Mag. 4 Række, IV, 341 (efter Lensbogen).

dèr sammesteds, som skylder 14 Pd. Mel, dertil en Gaard i Aastruppe. som skylder $3^1/_2$ Pd. Korn, at nyde for et frit brugeligt Pant, indtil det afløses ham; han skal holde Godset ved Magt og de tilliggende Bønder og Tjenere ved Lov, Skjel og Ret og ikke forurette nogen af dem, heller ikke forhugge Skovene til Upligt. Cum inhib. sol. [Gottorf Slot, Sønd. efter Hellig tre Kongers Dag.] IV, 64[1]).

11 Januar. Johan Høcken fik Brev, at kgl. Maj. pro servitio facto et faciendo har omdraget med ham 2 Aars Regnskab, som han nu er pligtig at gjøre af sin Forlening, Allinge Kloster. Gottorp, Sønd. efter Hellig tre Kongers Dag. IV, 306 b.

13 Januar. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Mester Aage Sparre, Degn i Lund, vor Mand og Raad, 400 rinske Gld., fuldvægtige og gode af Slag, og 600 Dl. Hovedstol, 20 Gld. og 30 Dl. i Rente..... Betales de ikke til den bestemte Tid, skal han og Arvinger nyde S. Peders Jomfrukloster i Lund, som han nu har i Værge, som Pant og ligeledes have Forsvar til efterskr. Kirketjenere: Jens Mogenssen og Anders Perssen i Emmerløf, Niels Davidssen og Anders Jenssen i Bircke, Torsten Anderssen og Anders Jenssen i Karup, Mogns Anderssen og Peder Svendssen i Blenterup, Erick Vernildssen i Ilstrup, Jens Erickssen i Borlunde, Niels Karlssen i Raadie, Morthen Jenssen i Lille Kaasbierg, Truels Nielssen og Morthen Hanssen i Naffentorp, Jep Severenssen i Kempinge og Per Nielssen i Tyringe, Jep Mogenssen og Jens Jeipssen i Dyerslef og Jens Hagenssen i Kabberup, som dog skulle yde deres aarlige Skyld til Kirken. [Form, se 26 Decbr. 1539.] Køpnehafn Slot, Tirsd. efter S. Knudt Hertugs Dag[2]).

14 Januar. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Gehrdt Ulfstand, vor tro Mand og Tjener, 200 rinske Gld. i Guld, gode af Slag og Vægt, og 550 Dl. Hovedstol, 10 Gld. og $27^1/_2$ Dl. i Rente..... Betales de ikke til den bestemte Tid, skal han og Arvinger nyde Villants Herred i

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 230 (efter Lensbogen). Datum er tilføjet efter Orig. Geh. Ark. Salling Herred Nr. 14.

2) Efter det anførte Hæfte.

Skaane, som han nu har i Pant, som et frit brugeligt Pant. [Samme Form.] Køpnehafn, Onsd. efter S. Knud Hertugs Dag[1]).

15 Januar. Hr. Eske Bilde, Ridder, fik Forvaring som andre af Adelen, der have forstrakt kgl. Maj. Penge til dette Omslag, for 1000 Mk. liubsk, som han har laant kgl. Maj., og 50 Mk. aarlig Rente paa 12 Gaarde i Huellegbye i Skyts[2]) Herred i Skaane, som ibos af Niels Ibsen (skylder 24 Skp. Byg, 3 Td. Havre, 2½ Mk. Penge), Las Throelsen (6 Skp. Byg, 2 Td. Havre, 3½ Mk. Penge), Niels Lasen (1½ Td. Byg, 3 Td. Havre, 3 Mk. Penge), Per Michelsen (18 Skp. Byg, 7 Skp. Havre, 2 Mk. 2 Skill.), Per Andersen (18 Skp. Byg, 2 Td. Havre, Gjæsteri), Las Nielsen (24 Skp. Byg, 2 Td. Havre, 2½ Mk. Penge), Marqvord Joensen (18 Skp. Byg, 7 Skp. Havre, 24 Sk. Penge), Anders Nielsen (1½ Pd. 4 Skp. Byg, 2 Td. Havre, 2½ Mk. 4 Sk. Penge), Hans Marqvorsen (24 Skp. Byg, 7 Skp. Havre, 2 Mk. 2 Sk. Penge), Knud Lavritssen (det samme), Olluf Thoersen (18 Skp. Byg, 7 Skp. Havre, 2 Mk. Penge) og Jep Torsen (1½ Pd. Byg, 2 Td. Havre og 3 Mk. Penge), at nyde som et frit brugeligt Pant osv. [Samme Form.] Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Indsegl nedenfor dette vort aabne Brev. Kylle, Torsd. før S. Anthonii Dag. IV, 230 b.

17 Januar. Peder Oxe fik Brev, at kgl. Maj. kjendes sig [at skylde] ham og Søskende, Hr. Johan Oxis Arvinger, 1500 Mk. lybsk Hovedstol og 75 Mk. lybsk aarlig Rente, som ere gænge og gjæve i Lybck og Hamborg osv. . . . . Betales Summen ikke til fastsat Tid, maa og skal det Pant, som forskr. Peder Oxe og Søskende allerede nu have i Rafnsborg[3]) Len, være forhøjet med forskr. Hovedstol og Rente. [Form, se 26 Decbr. 1539.] Kyel, S. Anthoni[i] Dag. IV, 99ᵇ (overstreget)[4]).

— Peder Ebbessen fik Brev, at kgl. Maj. kjendes at skylde ham 1000 Gld. i Mønt (24 Sk. lybsk for hver Gld.) og 50 Gld. aarlig Rente, som han nu har forstrakt kgl. Maj. med, for hvilken Sum han ligesom andre af Adelen her i Riget fik efterskr. Gods i Forvaring:

---

1) Efter det anførte Hæfte; her er Brevet overstreget og i Marginen staar: Betalt 1542. — Udtog i Danske Mag. 4 Række, IV, 334—35 (efter Lensbogen).

2) Hdskr. har: Skyls.

3) Hdskr.: Rafnsbierg.

4) Udtog i Danske Mag. 4 Række, IV, 238 (efter Lensbogen).

	Penge.	Td. Smør.	Lam.	Gæs.	Høns.	Skovsvin.
Lønborg (Lønborg Birk):						
Villom Jensen	„	1 [1])	„	„	„	„
Chresten Jespersen	2 Mk.	„	„	„	„	„
Chresten N. [2])	3 Mk.	„	„	„	„	„
Jes Andersen	1½ Mk. 6 Sk. 10 Penn. [3])	„	1	1	1	1
Thosten Ollufssen	do.	„	1	1	1	1
Niels N. [4])	do.	„	1	1	2	1
Jens Clavsen	2 Mk. 2 Sk. 1 Hvid	„	1	1	1	1
Søfren Hansen	2 Mk. 7 Sk. 1 Albus	„	1	1	1	1
Barbra Morthens	do.	„	1	1	„	1
Lavrits Andersen	2 Mk. 7½ Sk. 1 Albus	„	1	1	1	1
Peder Ibsen	2 Mk. 1 Alb.	„	1	1	1	1
Jesper Nielsen [5])	1½ Mk. 3 Sk.	„	1	1	1	1
Simen Thonnesen [6])	2½ Mk. 2 Sk. 1 Albus	„	1	1	1	1
Bølle:						
Chresten Søfrensen	1½ Mk. 2 Sk. 1 Albus [7])	„	1	1	1	1
Lavrits Ibsen	2 Mk. 2 Sk. 1 Albus	„	1	1	1	1
Chresten Berthelsen	do.	„	1	1	1	1
Niels Riber	do. [8])	„	1	1	1	1
Giøde Andersen	1½ Mk. 6 Sk. 1 Albus	„	1	1	1	1
Niels Persen [9])	2 Mk. [10])	„	1	1	1	1
Peder Lavritsen	1½ Mk. 7 Sk. 1 Hvid	„	1	1	1	1

[1]) Dertil 500 Hvillinger.
[2]) Lensbogen: Chresten Ris.
[3]) Skyldpenge.
[4]) Lensbogen: Niels Ham.
[5]) Lensbogen: Jesper Ibssen.
[6]) Denne Gaard er glemt i IV og tilføjet efter Lensbogen.
[7]) Skyldpenge (1 Albus nævnes ikke i Lensbogen).
[8]) Lensbogen: 2 Mk. 4 Sk. 1 Albus.
[9]) Lensbogen: Niels Ibssen.
[10]) Lensbogen: 2 Mk. 1 Albus.

	Penge.	Td. Smør.	Lam.	Gæs.	Høns.	Skorsvin.
Bølle:						
Anne Jesquonne	2 Mk. 2 Sk. 1 Hvid	„	1	1	1	1
Markvord Morthensen	1½ Mk. 6 Sk. 1 Albus	„	1	1	1	1
Anders Grafversen	2 Mk. 2 Sk. 1 Hvid	„	1	1	1	1
Varesbølle:						
Søfren Eysen	3 Mk.	„	„	„	„	1
Kyulling:	Korn:					
Jes Matsen	5 Ørtug	„	„	„	„	1
Thommes Søfrensen	4— [1]	„	„	„	„	1
Jes N. [2]	½—	„	„	„	„	1
Skiernbye:						
Chresten Giødsen	„	½	„	„	„	1 [3]

Samme Datum. IV, 310 [4]).

17 Januar? Bønder och menige almues fuldmechtige, som boe paa alle the smaa øer, hørendis och liggendis til Nykiøpings len udi Falster, finge bref, at the hafve beklaget for ko. Mat., hvorledis at the illigen och ofthe besveris med føre och seigladts af lensmendene ydermere, end nogen thid tilforne hafver veret seder. Thi hafver ko. Mat. med hans naadis och Danmarcks rigis raadts raad och sambtycke giort ther en skickelse paa udi saa maade, at forne undersotte, paa alle forne øer i Falster len boendis, skulle her efther vere plichtige til med thieris skibe og skuder at fremføre hves rette landgilde, som hogborne fyrstinde, dronning Sophie, vor kiere fru moder, tilkommer, til Lybeck, Rostock, Kil och andenstedts her inden riget, och lensmanden skal gifve thennom en skiellig fetallie til hielp at fuldgiøre samme reigse met; dog skal lensmanden paa Nykiøping icke tilsige eller begiere fliere skuder om aaret, end behof giøris at fremføre samme aars landgilde met. Tha skulle the skuder, som ofver ere, sparis til et andet aar, och tha begyndis først paa thennom, som icke ført hafver. Er ther och brøst paa skuder, at ther icke er saa mange skuder, som kunde føre et aars landgilde, tha skulle the ligevel ingen vere plichtige at føre mer end en reigse om aaret. Och skal lensmanden tilsige thennom udi thide, naar the skulle giøre samme reigse, saa thieres sed och høstarbeide her med icke bethages thennom. Ther

[1]) Lensbogen: 2 Pd. Korn.
[2]) Lensbogen: Jens Hosbunde.
[3]) Dertil Gjæsteri 8 Heste.
[4]) Danske Mag. 4 Række, IV, 193—94 (efter Lensbogen).

som hogmelte droning Sophie eller lensmanden ther paa Nykiøpinge ville bruge nogen kiøpmandskab eller forsende nogen vare til Thydskland eller andenstedts, tha skulle samme vore undersotte icke vere plichtige at giøre nogen reigse for thennom, uden the frachte thennom och hafve udi thieris minde. Hvilcken skickelse vi ville udi frembtiden hafve fuldmacht til at remidiere och forandre, naar vi videre forfare leiglidheden ther om, efther som retferdeligt och skielligt kand vere. Cum inhib. sol. Gifvet anno, die et loco ut supra. IV, 100[1]).

Efter 25 Januar. Knud Gyldenstiern fik Brev, at han til dette forgangne Omslag laante kgl. Maj. 2000 lybske Mk. (hver regnet til 16 Sk. lybske) Hovedstol og 100 Mk. lybske aarlig Rente, at betale til næstkommende Hellig tre Kongers Dag, for hvilken Sum han fik til Forvaring Sebygaard i Løve Herred i Selland med alt det Gods, som plejer at følge samme Gaard, saa ofte den har været forlenet fra Kallundborg Slot, efter den Forskrivnings Lydelse, hvis Kopi findes i Tegnelsebogen, og andre af kgl. Maj. Raad og Adel have faaet for deres Laan. Gottorp, [?] post conversionis Pavli. IV, 151 b.

28 Januar. Anders Knudsen, Slotsskriver paa Kiøpnehafn, fik Brev paa et Kannikedom i Roschilde efter Hr. Otte Schrifvers Død mod at holde tilbørlig Tjeneste og Tynge lige med de andre Kanniker. Gottorp, Onsd. efter Pavli convers. Dag. IV, 151 b.

1 Febr. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Hr. Knud Bilde, Ridder, vor tro Mand, Raad og Embedsmand til Gladsaxe, 400 Dl. Hovedstol og 20 Dl. Rente, som skulle betales Hellig tre Kongers Dag, som nu sidst var, over et Aar næstkommende.... Betales Hovedstol eller Rente ikke til fastsat Tid, skal han og Arvinger nyde som frit brugeligt Pant 5 Gaarde i Gisløf (Jerestad Herred i Skaane), iboede af Jens Arfvidssen, Peder Bendtssen, Peder Tuessen, Niels Morthenssen, Jens Perssen (hver 4 Sk. Grot), en Gaard i Viberup (Simerup Sogn), som Mattis ibor (4 Sk. Grot), en Gaard i Qverby, som Ingemand Algudssen ibor (2 Pd. Byg) og en Gaard i Hovby (Inghelstad Herred), som Mogens Perssen ibor (1 Pd.

---

[1]) Dette Brev følger i Hdskr. efter Brevet af 17 Januar til Peder Oxe og skulde altsaa efter Slutningen have havt samme Datum som dette. Imidlertid er det vistnok ret sandsynligt, at der ved Udtrykkene: Gifvet anno osv. her som i Almindelighed ved Forordninger henvises til en Dagsangivelse i Brevets Begyndelse, der ved Omskrivningen ikke er kommet med i Hdskr.

Byg). [Form, se 26 Decbr. 1539.] Køpnehafn Slot, Vor Frue Aften Kyndermisse[1]).

1 Febr. Jesper Dhaa fik Brev, at han og hans Sognemænd skulle nyde deres Sognekirke Sandagher Kirke i Skovby Herred uødelagt, uforstyrret og uforhindret efter det Brevs Lydelse, som Anders Emichssen og Mester Jørgen, Superintendent i Fyen, have udgivet derom. Cum inhib. sol. Gottorp, Vor Frue Aften purificat. Rel. Hr. Eske Bilde. IV, 64[2]).

— Christiern Pedersen, Provst i Viborgh, fik Livsbrev for sig og Arvinger paa et Stykke Jord i Olborg af Graabrødre Kloster smstds., hvilket skal regnes fra Vaabenhuset og den Del, som Jacob Jensen dèr smstds. har, og saa østen paa og siden nør fra Gaden og sønder ned til Aaen med saa meget af det derpaa staaende lidet Hus ved Aaen, som kan være en 30 Alen i Længden, efter det Brev, som Hr. Jahan Randtzow, Ridder, har givet ham derpaa og som indeholder, at denne efter kgl. Maj.s Befaling selv har udlagt ham og afmaalt samme Stykke Jord. Gottorp, Sønd. post conversionis Pavli. IV, 307.

2 Febr. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Arfvid Gris, vor Mand og Tjener, 200 Dl. Hovedstol og 10 Dl. Rente..... Betales de ikke, maa han og Arvinger nyde til et frit brugeligt Pant efterskr. vore og Kronens Gaarde i Nørre Halland, som før laa til Lunde Sæde: 6 Gaarde i Arfvitstorp, iboede af Anders Bendtssen (4 Pd. Smør), Niels Hanssen (2 Pd. Smør), Oluf Biornssen (5 Sk. Landgilde, 3 Sk. Arbejdspenge og 8 Sk. Gjæsteri), Bendt Biørnssen (9 Sk. Landgilde, 3 Sk. Arbejdspenge og 8 Sk. Gjæsteri), Jep Jenssen (5 Sk. Landgilde, 3 Sk. Arbeidspenge og 8 Sk. Gjæsteri), Mogens Biørnssen (3 Pd. Smør og 8 Sk. Gjæsteri), 5 Gaarde i Skovgtorp, iboede af Oluf Fiellessen (1½ Pd. Smør og 8 Sk. Gjæsteri), Niels Rasmussen (5 Grot Landgilde, 3 Sk. Arbejdspenge og 8 Sk. Gjæsteri), Holgerdt Borressen (9 Sk. Landgilde, 3 Sk. Arbejdspenge og 8 Sk. Gjæsteri), Jens Jonssen (15 Sk. Landgilde, 3 Sk. Arbejdspenge og 8 Sk. Gjæsteri), Niels Boryessen (5 Grot, 3 Sk. Arbejdspenge og 8 Sk. Gjæsteri), en Gaard i Holmer, som Peder ibor (det samme), en Gaard i Aalsbeck, som Jens Thuessen ibor (det samme) en Gaard i Smedeholm,

[1]) Efter det S. 112 anførte Hæfte.
[2]) Saml. til Fyens Hist. og Topogr. IV, 51.

som Peder ibor (4 Pd. Smør til Landgilde og 8 Sk. Gjæsteri) og en Gaard i Tobberydt, som Bendt Lavrentssen ibor (2 Pd. Smør, 8 Sk. Gjæsteri). [Form, se 26 Decbr. 1539.] Kiøpnehafn Slot, Kyndermisse Dag [1]).

13 Febr. Hans Hylnogs fik kgl. Maj.s Stadfæstelse paa et Chrestoffer Hvitfeldts aabne, beseglede Brev, udgivet A. 1536, Dagen efter Marie Magdalene Dag [23 Juli], indeholdende, at forskr. Christoffer Hvitfeld paa kgl. Maj.s Vegne har annammet af ham 80 Mk. Penge og et Stykke Leisk og Rossted [!] og tilsagt ham Hovedgaarden paa Thorø for hans Livstid mod slig Skyld og Afgift, som deraf plejer at gaa af Arrilds Tid og hans Fader og Broder før ham gjorde deraf til Kong Frederich, efter som kgl. Maj.s Brev derom udviser. Cum inhib. sol. Gottorp, 6 fer. post. domin. esto mihi. Rel. Johan Fris, cancellarius. IV, 64 b.

13 Marts. Hr. Jyrgen Fris fik Forleningsbrev paa Vreløf Kloster for Livstid, mod at bygge og forbedre samme Kloster og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Cum clavs. consv. Gottrop, Lørd. post lætare. Lensbog [2]).

18 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have tilladt, at os elsk. Hr. Ulf Povisk maa og skal beholde Thrøyborg Slot, som han nu selv har i Værge, i sin Livstid, og hvad han plejer at give deraf til Riber Stift, have vi ham naadelig omdraget, dog at han aarlig skal give deraf 10 Mk. lybsk til en Kjendelse, gjøre tilbørlig Tjeneste, bygge og forbedre Slottet, holde Bønderne og Tjenerne ved Lov og ej forhugge de tilliggende Skove. Cum inhib. sol. Gottorp, Torsd. efter Sønd. judica. IV, 307 b [3]).

— Hr. Knud fik Brev paa S. Hansis Vikarie i kgl. Maj.s Kapel i Roschilde mod Tjeneste i Kapellet efter Ordinansen. Samme Datum. IV, 152.

— Verner Parsbierg fik Brev ad gratiam paa Ellend Gaard og Gods mod Tjeneste og tilbørlig Afgift, hvorom han skal komme overens med os, naar vi først komme i Riget.

---

1) Efter det samme Hæfte; under Brevet staar: „Christian“ som en Efterligning af Kongens Underskrift.

2) Danske Mag. 4 Række, IV, 213. Brevet er overstreget, og i Marginen er tilføjet: har Niels Parsbierg.

3) Foran findes et ganske kort og overstreget Udtog af samme Brev. — Danske Mag. 4 Række, IV, 202 (efter Lensbogen).

Cum clavs. consv. et inhib. sol. Torsd. efter Sønd. judica. IV, 152 (overstreget).

18 Marts. Idem fik Følgebrev til forskr. Elinde Gaard. Datum ut supra. IV, 152 b (overstreget).

— Til Laaland. Item Anno 1540 Torsdagen efter Sønd. judica udgik kgl. Maj.s aabne Brev til Laalandtsfaders Landsthing, at Mogens Falster skal være Landsdommer dèr paa Landet, saa hver skal vide at søge sin Ret hos ham. — Samme Tid fik forskr. Mogens Falster Skrivelse, at han skal tiltage sig samme Embede. IV, 99[a].

9 April. Niels Jul fik Brev ad gratiam pro servitio facto et faciendo paa Bøygling Gaard og Len med de to Herreder, Skodborg og Vandful, samt Horbo[ør], som ligger dertil, med al kongelig Ret, dog at han aarlig giver deraf til Kronen 20 Td. Smør, 10 Td. Kokjød, 1/2 Læst Faarekjød eller Lammekjød, vel forvaret med Salt og Træ, 20000 Hvillinger, 200 Kabliov, 150 gode, velforvarede Sider Flæsk, 100 røgede Gæs, 100 Jochimdaler, og gjør Regnskab for Vraget, hvilket alt skal komme til kgl. Maj. undtagen Bygningstømmer, som han selv skal beholde. Afgiften skal han betimelig yde ind paa Kiøpnehafns Slot, hvilket skal begyndes nu fra S. Voldborg Dag 1540 til samme Dag 1541 osv. Han skal aarlig paa Kiøpnehafns Slot gjøre Rede for alt Sagefald og Indfæstning og deraf selv nyde Halvparten. Han skal tjene deraf selvfjerde „velgeryst" til Hest eller til Skibs og bygge og forbedre Gaarden. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Haderslef, Fred. efter Sønd. qvasimodogeniti. IV, 311 b[1]).

— Idem fik Følgebrev. Datum ut supra. IV, 312 b.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet Ifver Jul vort og Kronens Kloster Stubber Kloster med al ret Tilliggelse, at beholde, indtil vi tilsige anderledes derom, mod deraf at give aarlig 50 Dl., som ydes paa Kiøpnehafns Slot, tjene selvfjerde „velgeryst" til Hest eller Skibs og besørge de Jomfruer, som ere eller blive indgivne i samme Kloster, deres tilbørlige og nødtørftige Underholdning efter gammel Sædvane samt holde Klostret ved skjellig Bygning

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 196 (efter Lensbogen).

og Tjenerne ved Lov. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 312 b.

13 April. Erich Høg fik Mageskiftebrev til sig og Arvinger paa efterskr. Kronens Gaarde og Bol i Clarup By (Fleskum Herred), som er:

I	Clarup	Gaard,		skylder 8 Pd. Byg med andre Bede	
II	Gaard	smstds.	Michel Nielsen	— 4 Pd. Malt	do.
III	—	—	Niels Povelsen	— 3 Pd. 3 Skp. Malt	do.
IV	—	—	Las Lavritsen	— 7 Byskp. 1 Skp. Malt	do.
V	—	—	Anders Jensen	— 4 Pd. Malt	do.
VI	—	—	Thorckel Bendtsen	— 3 Pd. 3 Skp. Malt	do.
VII	—	—	Niels Andersen	— 3 Pd. 3 Skp. Malt	do.
VIII	—	—	Niels Therckelsen	— 7 Byskp. 1 Skp. Malt	do.
IX	—	—	Chresten Jensen	— 3 Pd. 3 Skp. Malt	do.
X	—	—	Mogens Lavritssen	— 9 Sk. Skattepenge	do.
XI	—	—	Kel Kongsløf	— 11 Sk. —	do.
XII	—	—	Jens Kieldsen	— 1 Pd. Malt	do.
XIII	—	—	Sørren Jepsen	— 9 Sk. Skattepenge	do.
XIV	—	—	Niels Pedersen	— 9 Sk. —	do.
XV	—	—	Knud Nielsen	— 11 Sk.	do.
XVI	—	—	Thue Michelsen	— 6 Sk.	do.
XVII	—	—	Chresten Nielsen	— 1 Pd. Malt	do.
XVIII	—	—	Jens Skredder	— 9 Sk.	do.
XIX	—	—	Niels Andersen	— 9 Sk.	do.

Derimod har han igjen udlagt kgl. Maj. og Kronen efterskr. Gods:

	Rug.	Korn.	Smør.	
Davbierg By og Sogn (Synder Herred):	Ørtug	Ørtug	Pd.	
Throgels Pedersen................	3	„	2½	med andre Bede
Jens Lassen......................	3	„	2½	do.
Jens Thomesen....................	3	„	2½	do.
Jens.............................	3	„	3	do.
Vansyldt Sogn (Øster Bøllige Sogn, Gissel Herred):				
Mestrupgaard: Chresten Pedersen.	„	4	3	do.
Gd. i Vestrup: Michel Gaas.......	„	3	2	do.
Gd. i Suldrup: Ifver..............	„	3	2	do.
— : Lille Chresten.....	„	3	2	do.
— : Peder Vinther.....	„	„	1	do.

	Rug.	Korn.	Smør.	
	Ørtug	Ørtug	Pd.	
Gd. i Vensild: Anne Gunnis......	„	3	2	med andre Bede.
— : Mats Søfrensen....	„	3	2	do.
— : Jens Østermand...	„	3	2	do.
Gd. i Gamborg: Niels Smed.......	„	3	2	do.
— : Chresten Plovmand...	1	„	1/2	do.
— : Mickel Mortensen....	1	„	1/2	do.
— : Per Berthelsen.......	„	„	1	
Øster Bølling Sogn:				
Søfren Pedersen..................	„	3	2	do.
Chresten Glad....................	„	3	2	do.

Cum obligatione et ceteris clavs. consv. Haderslef, Tirsd. post domin. misericordia Dni. IV, 308.

14 April. Olluf Munck fik Ejendomsbrev paa Kronens Gaard i Ribe, som han nu selv ibor og som ligger sønden fra Domkirken og næst vesten op til den Gaard, som Niels Gramendsen ibor, med Gaardsrum, Huse og Abildgaard, pro servitio facto og fordi han har antvordet kgl. Maj. nogle Breve paa en Sum Penge, som kgl. Maj. var ham pligtig. Kolling, Onsd. efter Sønd. misericordia. IV, 309 b.

— Hans Fos, hans Hustru og begges Børn fik Livsbrev paa den Gaard i Kolling, som de nu ibo og som hører til S. Anne Alter i S. Nicolai Kirke dèr smstds., mod at bygge og forbedre samme Gaard og holde den ved god Kjøbstadbygning samt give Jordskyld deraf til Kirken efter det Brev, som Borgemester og Raad tilforn have givet dem derpaa. Datum ut supra. IV, 309 b.

18 April. Eyller Rønnov fik Følgebrev paa to Kirkegaarde, Jep Hanssen i Engesse og Marchor Erichssen i Kierckeby, dog at de aarlig som før yde deres visse Landgilde til Kirken. Cum clavs. et inhib. sol. Ottense, Sønd. jubilate. Dns. rex per se. IV, 56 b.

20 April. Niels Jul fik Forleningsbrev paa Thisted Biskopsgaard i Ty og Gods ad gratiam mod aarlig at give deraf 14000 Hvillinger, som han skal lade antvorde kgl. Maj.s Rentemester paa Kiøpnehafn, og bygge og forbedre Gaarden.

Cum clavs. consv. et inhib. sol. Odense, Tirsd. efter jubilate. Rel. Jo. Fris, Kansler. IV, 308 (overstreget).

20 April. Idem fik Følgebrev under samme Datum. IV, 308.

— Morten Henrichssen fik Forleningsbrev paa en Gaard i Foborg, som Per Otssen nu ibor og hører til Holme Kloster, for den Troskab, han beviste kgl. Maj.s Tjener Ditlof van Euenthyre, da han i Fejden førte Brev ind i Fyen, indtil kgl. Maj. kan forse ham anderledes. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Erich Krumedighe. IV, 65.

21 April. Christoffer Nielssen fik Ejendomsbrev paa en Gaard i Skotter Gaden ved Stranden i Svinborg, som Hr. Peder Aassum, fordum Prior i S. Hans Kloster i Ottense, havde forbrudt til Kronen, dog at han skal gjøre deraf slig Tynge til kgl. Maj. og Byen, som andre Borgere smstds. gjøre og holde. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ottense, Onsd. efter Sønd. jubilate. Rel. Johan Fris, Kansler; Erich Krumedigh. IV, 65.

26 April. Hans Johansen fik Brev ad gratiam pro servitio facto et faciendo paa Kierstrup Gaard med alt det Gods, som ligger paa Thosing, og skal deraf hvert Aar give til Nyborg Slot 10 Læster Byg, 4 Td. Smør, 40 rinske Gylden eller Jackomdaler samt Halvdelen af Oldengjæld, Gaardfæstning og Sagefald, og være Riget deraf til Tjeneste selvfjerde med gode Heste, Harnisk og Glavind eller to Karle til Skibs, naar ham tilsiges; al den Havre, som ligger til samme Len, skal han aarlig lade yde paa Kiøpnehafns Slot, saa nær som $1^1/_2$ Læst, som han skal beholde til sine egne Heste, og hvad Vrag, der falder under Landet, skal komme kgl. Maj. og Kronen til bedste; han skal bygge og forbedre Gaarden og frede Jagten, kgl. Maj. til bedste. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Odense, Mand. efter Sønd. cantate. IV, 65.

26 April. Anders Johansen fik Brev ad gratiam pro servitio facto et faciendo paa Rudgaard med al dens rette Tilliggelse, dog at han aarlig giver deraf til Nesbyhofvet 2 Læster Byg, $1^1/_2$ Læst Rug, 1 Læst Havre, 20 Bolgalte, 80 Faar og Lam, 60 Gæs, 5 Td. Smør, 20 Jochimdaler og tjener Riget deraf med 4 velrustede Heste eller udgjør 2 Karle til Skibs, naar ham tilsiges, og gjør Regnskab for alt Sagefald, Gaardfæstning og anden Gjæld, hvoraf siden Halvdelen skal komme kgl.

Maj. til bedste; han skal bygge og forbedre Gaarden osv. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 65 b.

26 April. Hans Stygge fik Brev ad gratiam pro servitio facto et faciendo paa Holbeckgaard i Aarhus Stift med alle de Stiftets Tjenere i Roxø Herred, som pleje at ligge til Kongsgaarden i Aarhus, mod aarlig at give deraf til Kongens Lensmand dèr paa Gaarden i Aarhus 1 Læst Byg, 1 Læst Rug, $^1/_2$ Læst Havre, $1^1/_2$ Td. $2^1/_2$ Skp. Smør, $^1/_2$ Sagefald, $^1/_2$ Gaardfæstning og alt Vrag, samt bygge og forbedre Gaarden. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Peder Ebbesen. IV, 310.

30 April. Jacop Norby fick bref, eftherthi hand hafver beret for kon. Mat., hvorledis at hans høstrues mormoder, fru Armegaard Clavsdatter, her Johan Frillis[1]) eftherlefverske, skal hafve gifvet noger gorde och godts til S. Hans closter udi vor kiøpsted Ottense, och ther skal hafve verit svigeligen och bedrageligen handlet och omgaaet med hinde om samme godts, och ey hun skal hafve gifvet samme godts til for^{ne} chloster med hindis slegt och venners sambtycke, thi hafve vi nu af vor synderlig gunst och naade unt och tilladet, at for^{ne} Jacob Norby maa egien til seg anamme samme gaarde och godts, och hand och hans arfvinge thet her efther at nyde, bruge och beholde efther hans brefs liudelse. Datum udi Otthense, Philippe et Jacobi afthen. IV, 66.

3 Maj. De fattige i det menige Hospital i Ottense fik Ejendomsbrev paa Graabrødre Kloster, Sortebrødre Kloster og Klostrets Tilliggelse, Sygehuset paa S. Hans Kirkegaard i Ottense med Tilliggelse og Helliggesthuset ved Thinget ibid. med Tilliggelse. Ottense, Helligkors. IV, 153[2]).

13 Maj. Borgemestere och raadmend i Otthense finge bref, at ingen borgere, indlendiske eller udlendisk, her efther mue selle eller udthappe vin udi Otthense i potte thal uden alleniste borgemestere och raad ther samestedts, dog saa at for^{ne} borgemestere och raad skulle holde et almindelig vinhus i raadhus kielderen, och ther udi altid hafve god vin fal for et skielligt vert, och ther som her findis nogen forsømelse paa, saa the icke altid hafve god vin, tha skal theris frihed ther med vere forbrut; dog skal thet hver frit staa at selge vin i fad och amme thal. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Datum

---

[1]) Hdskr. har: Frisis.

[2]) Fuldstændigt i Hofman, Fundationer V, 149—50 og i Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. V, 14—15.

Ottense, torsdagen for pindts dag. Rel. Johan Fris, candtsler. IV, 66[1]).

16 Juni. Fru Kierstine, Ifver Skiels Efterleverske, fik Følgebrev til Ammetofte Len i Nørjutland, at Bønderne skulle svare hende, indtil det bliver forhandlet med hende, at hun bør nyde samme Pant, eller kgl. Maj. tilsiger videre derom. Hafnie, Onsd. post Viti et Modesti. IV, 311.

19 Juni. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Axel Urne, vor Sekretær, nu har gjort os Regnskab for hvad Guld, Sølv og Penge, som han oppebar og atter udgav paa vore Vegne i vor Feltlejr for Kiøpnehafn og siden indtil denne Dag. Summa summarum, som han oppebar, var 2650 Lod 1 Kvintin Sølv, 660 Dl. og Gld. og 189275 Mk. Penge; derimod beregnet hans Udgift, nemlig hvad han har antvordet os elsk. Reinevolt Junge, vor Møntmester, efter hans Kvittans, og ligeledes hvad Daler og rede Penge han har antvordet Galli von Lyunda og andre vore Høvedsmænd til Landsknægtenes Betaling efter vore Befalinger, blev han os deraf skyldig 2528 Dl., 1 Kejsers Gld. og 35½ Mk. 6 Sk. 1 Albus danske Penge, som han nu strax har afbetalt vor Rentemester, os elsk. Jochim Beck, med samme Register og Regnskab, og bliver han os deraf efter Registret intet ydermere skyldig. Thi lade vi osv. Kiøpnehafn Slot, Lørd. efter Botulphi abb. Rel. Jochim Beck, Rentemester. IV, 153.

22 Juni. Niels Joensen fik Brev paa en Kirkejord, som ligger til Risløf Kirke, mod sædvanlig Afgift ad gratiam. Cum clavs. consv. Hafnie, Tirsd. efter Boelsmøse. IV, 153.

25 Juni. Hr. Hans fik Forleningsbrev cum protectorio[2]) paa Hilligesthus i Nestved at skulle være Forstander derfor og opkræve og igjen forstrække de fattige til deres Ophold med den tilliggende Rente; han skal aarlig gjøre Mogens Godske eller hvem kgl. Maj. dertil skikker, god Rede og Regnskab og skal deraf have sin tilbørlig Underholdning. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Fred. efter Johannis. IV, 154.

28 Juni. Horsens Borgere fik confirmationem privilegiorum. Hafnie, in vigilia S. Petri et Pavli. IV, 311 b.

— Idem fik Brev at være fri for al kgl. Tynge i 4 Aar

---

[1]) Smlgn. Krag, Christian III.s Hist. Suppl. S. 206—07 (her fuldstændigt og med Datum: Fredagen efter exavdi).

[2]) Hdskr. har: tui protoctoris [!].

fra Datum for den store Skade, de nu have lidt af Ildebrand. Datum ut supra. IV, 311 b.

28 Juni. Idem fik Brev at maatte nedbryde den gamle Kirke, som kaldes Vor Frue Kirke, og nyde Kalk, Sten, Klokker, Tømmer og anden Del til Hjælp til at opbygge deres Sognekirke med. Datum ut supra. IV, 311 b.

— Idem fik Brev, at de maa kjøbe Tømmer af kgl. Maj.s Lensmænd, Fogeder, Abbeder, Priorer og Forstandere dèr omkring Horsens for skjellig Værd til Hjælp at opbygge deres By med igjen. Datum ut supra. IV, 311 b.

29 Juni. Albret Giøe fik Livsbrev paa en Gaard i Stege, som ligger paa Hjørnet sønden for Kirken og østen næst op til Jep Brusis Hus og iboedes af Boeld Lauritsis, der blev brændt for Trolddom. Cum inhib. sol. Hafnie, Tirsd. før Vor Frue Dag visitat. Rel. Johan Fris. IV, 99[a].

30 Juni. Esbern Nielsen, Borger i Kiøpnehafn, fik Brev, at han maa udfare og opsøge i Stranden i alle vore Len Kobber, Tin og Bly, som han kan finde med sit Redskab, dog at hvad han finder, skal han lade føre til vort Slot Kiøpnehafn og bytte og parte det med vor Embedsmand dèr paa vore Vegne, saaledes at han selv beholder Halvparten for sin Umage. Hafnie, Onsd. post Petri et Pavli. IV, 154[1]).

2 Juli. Bønder og menige Almue i Hølleruppe og Pregleruppe fik Brev, at de have berettet for kgl. Maj., hvorledes der imod Kong Hansis Brev gjøres dem Hinder og Forfang paa deres Fiskeri, som de bruge i Stranden, med „aaredreft“, Skovhug og Svinestier, som de have brugt af Arrilds Tid. Da forbyder kgl. Maj. osv. Kiøpnehafn, Vor Frue Dag visitat. IV, 154 b[2]).

— Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Hans Urne, vor Mand og Tjener, har berettet for os, at hans Farbroder, Biskop Lavge Urne, nogle Aar før han døde, undte og gav ham et Præbende og Kannikedom i Roschild Domkirke, og at hans Prokurator i lang Tid havde dette i Værge paa hans Vegne, men at det

1) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 258.

2) Foran dette Brev staar i Hdskr. et overstreget Udkast til det samme Brev. Bønder og Almue i Hølckeruppe og Pregleruppe fik Konfirmation paa et Brev af af Kong Hans, som indeholder, at ingen skal gjøre dem Vold eller Hinder paa deres Overdrift, Fiskeri i Stranden og skjellig Skovhug, som de have brugt af Arrilds Tid. Hafnie, die Marie visitat. Rel. Lavge Brade, Fodermarsk. IV, 154.

nu for nogen Tid siden blev ham frataget uden Dom og Rettergang, og har han endnu sin Kollats hel og holden og har ikke resigneret samme Kannikedom. Da paa det at Trætte og Uenighed maa afstilles, have vi af vor synderlige Gunst og Naade tilladt, at forskr. Hans Urne skal være og blive Kannik i Roschild Domkirke efter den første Kannik, der dør af Kapitlet, og skal komme i det Sted og til den Optats, som han burde have, dersom han havde beholdt samme Kannikedom. Dog skal han aarlig holde eller lade holde slig Tynge ved Roskild Domkirke som de andre Kanniker efter Kapitlets Statuter [og] Privilegier. Thi forbyde vi osv. Samme Datum, under vort Signet. IV, 155 b.

2 Juli. Hr. Mats Pedersen, Sognepræst til Juderup Kirke, fik Konfirmation paa et Mogens Godtskis Brev paa nogle Kirkejorder, som han skal have til sin Præstegaard for en skjellig, sædvanlig aarlig Afgift til Kirkerne, som er en Fjerding Jord af Betterup Kirke, en Fjerding af Bierby Kirke, $1^1/_2$ Fjerding af Hiembeck Kirke og nogle Stykker Jord, som ligge til Luderup Kirke. Samme Dag. Rel. Mogens Godske. IV, 99[a].

5 Juli. Clavs Egersen fik Ejendomsbrev pro servitio facto et faciendo paa hvad Ret, der er tilfaldet kgl. Maj. og Kronen efter Karer Grottes, som blev brændt for Trolddom, i Halvdelen i en Gaard i Stege, liggende i Møllestrædet paa den nørre Side imellem Esbern Nielsen og Lavrits Esbernsen. Hafnie, Mand. post visitat. Marie. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 155.

6 Juli. Hr. Axel Ugerup fik Følgebrev til Bønder og Kronetjenere til Lycko Len, at de herefter skulle svare ham eller hvilken Foged, han tilskikker dem. Kiøpnehafn, Tirsd. efter Vor Frue Dag visitat. IV, 228 b.

— Idem fik Skrivelse, at han strax skal give sig til Lycko Slot og annamme Slot og Len af Hr. Movrits Olsen med hvad Inventar og anden Del, som tilkommer kgl. Maj., og sætte en betroet Svend til Foged og Tilsynsmand dèr paa Slottet at oppebære og igjen udgive, hvad der ligger til samme Len, og gjøre kgl. Maj. Regnskab derfor, og at han heri rammer kgl. Maj.s Gavn, som kgl. Maj. ham tiltror, indtil kgl. Maj. opskikker en anden, der skal have Slottet og Lenet i Værge, eller han faar kgl. Maj.s videre Skrivelse derom. Datum ut supra. IV, 228 b.

6 Juli. Mogens Godske fik Følgebrev til Kronens og Stiftets Bønder og Tjenere, som ligge til Skioldenes og tilforn laa til Fadeburet i Biskopsgaarden i Roschilde. Samme Datum. IV, 154 b.

— Idem fik Følgebrev til Kronens Bønder og Tjenere under Harritsborg Len samt til de Kronens og Stiftets Tjenere, som ligge til Biskopsgaarden i Roschild og Hr. Claves nu sidst havde i Forlening. Datum ut supra. IV, 155.

7 Juli. Idem fik Følgebrev til alle Kronens og Stiftets Tjenere i Thusse og Allerup, som nu ligge til Draxholm og tilforn laa til Fadeburet i Roskilde. Hafnie, Onsd. efter Vor Frue Dag visitat. IV, 155.

10 Juli. Hr. Clavs Jensen fik Brev, at efterdi han har opladt S. Vilhelmi Vikarie i Roschild Domkirke, har kgl. Maj. igjen forlenet ham med S. Luci Vikarie smstds. for Livstid, dog at han holder det tilliggende Gods ved Magt. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, S. Knud Konges Dag. IV, 155 b.

19 Juli. Jep Vel og Gregers Jude i Stareklinte, Søren Nielssen i Skippinge og Per Olsen i Stubberupe, som i den forgangne Fejde vare paa Draxholm og dèr beviste dem trolig og vel, hvorfor alt, hvad de havde, blev dem frataget, fik derfor Livsbrev paa de Gaarde, de ibo, kvit og fri, dog at de holde Gaardene ved Hævd og Bygning og ere kgl. Maj.s Embedsmand paa Draxholm hørige og lydige, naar han paa kgl. Maj.s Vegne tilsiger dem. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kallundborg, Mand. efter S. Margrete Dag. Rel. Knud Gyldenstiern, Hofmarsk. IV, 156 b.

25 Juli. Stie Pors fik Følgebrev til Lundegaard, som Jørgen Urne tilforn havde i Forlening. Kiøpnehafn, S. Jacobi ap. Dag. IV, 228 b[1]).

— Idem fik Følgebrev til alle Kirke- og Præstetjenere over alt Skaane, som tilforn svarede Jørgen Urne. Datum ut supra. IV, 228 b[2]).

26 Juli. Hans Persen, Møller i Bregende, fik Livsbrev paa Bregende Mølle mod at holde den vel færdig og aarlig give 8 Pd. Mel i Landgilde til Kallundborg. Cum clavs. consv.

---

[1]) Udtog i Danske Mag. 4 Række, IV, 339 (efter Lensbogen).

[2]) Udtog smstds.

et inhib. sol. Kallundborg, Mand. efter Jacobi. Rel. Knud Gyldenstiern, Hofmarsk. IV, 156.

29 Juli. Fru Anne, Knud Ebbesens, fik Brev ad gratiam paa en Gaard i Landbye, som Hans Anderssen og Laverits Pederssen ibo, dog at hun skal holde den ved Hævd og Magt og Tjenerne ved Lov, Skjel og Ret. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, S. Oluf Konges Dag. IV, 66 b.

1 Avgust. Vincentius Brochmandt, Slotsskriver paa Kallundborgh, fik Brev paa en Gaard i Kallundborg, som Søfren Clemitsen nu ibor, liggende østen næst op til Peder Grydestøbers Gaard og vesten op til det øde Stenhus, som kaldes den gamle Biskopslade og som Peder Jensen, Byfoged, nu har i Værge, og norden for mellem Gaden mod Bykirken og sønden for Siøgaden med sin Strandgaard, dog at han holder samme Gaard ved god Kjøbstadsbygning. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, S. Petri ad vinc. Dag. IV, 158 b.

2 Avgust. Søfren Møllere fik Livsbrev paa Bro Mølle mod at holde den vel „genge" og aarlig yde paa vort Slot Draxholm 1 god Læst Mel. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Mand. efter S. Petri ad vinc. Dag. IV, 159.

3 Avgust. Jens Matsen fik Livsbrev paa en øde Jord, kaldet Torupjord, som han nu selv har i Værge og Leje, mod aarlig at give deraf den hidtidige Landgilde og Rettighed og yde denne betimelig paa Kallundborg Slot. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Tirsd. efter S. Petri ad vinc. IV, 158.

— Svend Lavritsen fik Livsbrev paa en øde Jord i Vygs Mark (Ots Herred) mod at yde den hidtidige Landgilde paa Draxholm. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 158.

4 Avgust. Jacob Redesmaasvend fik Brev ad gratiam paa Capelle Gaard og Gods i Gyldebrend Sogn (Tune[1]) Herred) og Følgebrev i samme Brev. Cum inhib. sol. Hafnie, Onsd. næst S. Petri ad vincula Dag. IV, 156 b.

5 Avgust. Hr. Movrits Olsen fik Livsbrev paa Scholdenes Slot og Len med al kgl. Rente og Ret at have pro servitio facto et faciendo i Stedet for Lyck[aa] Slot og Len, som han har antvordet fra sig, dog at han aarlig skal give deraf og yde

[1]) Hdskr. har: Teune [?].

paa Kiøpnehafns Slot 250 Mk. danske Penge, dertil tjene deraf selvfjerde med gode Karle, Heste, Harnisk med Glavind, bygge og forbedre Slottet og frede Jagten dertil. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Torsd. efter S. Petri ad vinc. Dag. IV, 158 b[1]).

5 Avgust. Byrrie Throlle fik Forleningsbrev pro servitio facto et faciendo paa Aahus Len og Thommeruppe Kloster ad gratiam mod aarlig deraf at lade fornøje her paa Kiøpnehafn 300 Mk. Penge, 1 Falk, 8 Læster Malt, 3 Læster Mel og Rug, 1 Læst Havre, 1 Læst Smør, 10 Køer, 60 Faar og Lam, 100 Gæs, 200 Høns, 1½ Læst Aal, 4000 Spidsfisk, Halvdelen af Laxefisket samt af Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, alt Vraget og dertil tjene med 2 Karle til Lands med Heste eller til Vands. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Jo. Fris, Kansler. IV, 229[2]).

— Borgemester og menige Borgere af Steghe fik Brev, at de have berettet for kgl. Maj. at de ydermere end andre Fiskere, som besøge Falsterboe, i hvert Høstfiske pleje at give til Kronen ½ Td. saltet Sild af hver Bod over deres rette Konningskjøb, og at de finde dem besværede derved. Da har kgl. Maj. undt dem af dem, der besøge Falsterboe, at være fri for at udgive saadan saltet Sild, al den Stund de som andre udgive den blodige Sild. Cum clavs. consv. [et] inhib. sol. Samme Datum. IV, 160.

— Vi Chr. g. a..v., at efterdi os elsk. Johan Fris til Hesleager, vor Mand og Raad, nu efter vort Begjær har undt os til Magelag efterskr. Gods i Ots Herred i Sielland: Egebierg Gaard med 6 Gaarde i Eggebierg Sogn og By, 6 Gaarde i Lestruppe i samme Søgn, 2 i Gunderstruppe i Grevinge Sogn, en i Soneruppe i Høyby Sogn, en i Gudmindruppe i samme Sogn og 2 smaa Møllekværne, som det os derpaa givne Brev ydermere udviser, da have vi derimod udlagt forskr. Johan Fris en vor og Kronens Gaard Hagestede Gaard i Tuts[e] Herred i Sielland og dertil al Hagested By samt al Orderups Mark, som nu bruges til samme Gaard og By, med al deres rette Tilliggelse til evig Ejendom for ham og Arvinger. For hvad Hagested er bedre end det forskr. Gods i Ots Herred,

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 309 (efter Lensbogen).
[2]) Smstds. S. 336 (efter Lensbogen).

skal Johan Fris eller Arvinger selv indløse Hagested Gods af os elsk. Otte Thenhusse, vor Mand og Tjener, som nu har det i Værge og Pant for 800 lyb. Mark og 100 vægtige rinske Gld. efter Kong Christian den førstes Pantebrev, hvorefter vi kjendes paa vore og Kronens Vegne at være sket Fyldest for forskr. Gods og ingen Lod, Del eller Ret at have deri efter denne Dag. Og forpligte vi os osv. Kiøpnehafn Slot, Torsd. næst S. Olavi Konges Dag. IV, 156 b.

26 Avgust. Mester Mats Lange, Superintendent i Aarhus, fik Ejendomsbrev paa en øde Gaard, kaldet Helligaands Gaard, som hører til Helligaands Kapel i Aarhus og ligger i A[arh]us vesten ved Emmervay og saa til Per Olsens Gaard vedtager og saa sønder ned fra Gaden og til Aaen, dog at han og Arvinger deraf skulle give til Hospitalet i Aarse saadan Jordskyld og Rente, som Per Ebbesen med Borgemestre og Raad i Aars forsætter derfor. Hafnie, Torsd. post Bartolomei. IV, 313[1]).

27 Avgust. Fru Anne, Hr. Axel Ugerups Efterleverske, fik Følgebrev paa Aasum Len, dog at hun gjør og giver deraf det samme som hendes Husbonde før hende, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Kiøpnehafn, Fredag efter S. Bartolomei Dag. IV, 229.

4 Septbr. Reinolt von Hederstorp og Fru Anne van Anefelde, hans Hustru, fik Ejendomsbrev paa efterskr. Gaarde og Gods, som laa til Fyns Biskopssæde, som er en Gaard i Lundagger (Peder Matsen, skylder 3 Ørtug Rug og 3 Ørtug Byg), en Gaard smstds. (Hans Anderssen, 6 Ørtug Byg og 1 Td. Havre), en Gaard i Ore (Niels Hanssen, 3 Ørtug Rug, 3 Ørtug Byg og 24 Sk. til Gjæsteri), en Gaard i Sebe (Thomme[s] Michelssen og Anne Jørgens, 4 Ørtug Byg, 2 Ørtug Rug, 1 Skp. Smør, 3 Mk. Erfvitspenge, $2^1/_2$ Mk. Gjæsteripenge, 2 Lam, 4 Gæs, 4 Skp. Havre og 8 Høns), en Gaard i Abor (Hans Olssen, 3 Ørtug Malt, 1 Mk. Erfvitspenge, 1 Otting Smør, 1 Lam, 4 Høns, 2 Gæs), en Gaard i Kallerup (Jørgen Nielssen, $^1/_2$ Td. Smør og 20 Sk. Erfvitspenge), to Gaarde i Abort (Simen Gram, skylder 3 Ørtug Malt, 1 Mk. Erfvitspenge, 20 Sk. Gjæsteri, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns, 1 Otting Smør, og Anders Gris, skylder lige saa meget). Kiøpnehafn, Lørd. efter S. Egidi[i] Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 66 b. Jfr. 1 Novbr. 1538.

[1]) Ny kirkehist. Saml. II. 734.

5 Septbr. Hr. Jens Jørgensen i Roschild fik, efterdi han nu har opladt S. Michels Alter, Livsbrev paa et Kannikedom og Præbende i Roschild Domkirke, som vacerer efter Hr. Hans Olsen Kantors Død, dog at han skal bygge og bo ved Kirken og holde saadan Tynge og Tjeneste efter vor Ordinans som de andre Kanniker. Kiøpnehafn, Sønd. efter S. Egidi[i] Dag. IV, 159.

— Cornelius, kgl. Maj.s Apotheker, fik Livsbrev paa S. Michels Alter og Vikarie i Roskilde mod at gjøre kgl. Maj. tilbørlig Tjeneste deraf og holde den til samme Vikarie liggende Residens og Gods ved Hævd. Cum clavs consv. et inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 159 b.

7 Septbr. Hans Urne fik Brev ad gratiam paa Siørup Gaard mod aarlig at give af samme Gaard og Len til Kronen 8 Læster Malt, 2 Td. Lammekjød, vel forvaret med Salt og Træ, og 30 Mk. Penge og yde dette betimelig paa Kiøpnehafns Slot; han skal aarlig gjøre Regnskab for alt Gjæsteri, Oldengjæld, Sagefald og Gaardfæstning, og siden skal Halvdelen [komme] til Kronen ligesom alt Vrag, der falder dèr i Lenet; han skal have Tilsyn med og lade oppebære kgl. Maj.s Tiende dèr i Falster og Laaland mod aarlig Regnskab samt bygge og forbedre samme Siørup Gaard. Kiøpnehafn, Tirsd. efter S. Egidi[i] Dag. IV, 99ª b [1]).

10 Septbr. Fru Anne, Hr. Axel Ugerups Efterleverske, fik Brev paa Elholm Len som 27 Avgust. Hafnie, Fred. post Marie nativit. IV, 229 b.

11 Septbr. Mogens Krabbe fik Brev pro servitio facto et faciendo paa Kronens Gaarde og Gods i Fiønie og de to Gaarde i Ofverholm, der tilforn have ligget til Stiftet, at nyde, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom, mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, holde Bønderne ved Lov og ej forhugge Skovene. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Lørd. efter nativit. Marie. IV, 313 [2]).

14 Septbr. Hr. Peder Jensen, Prior i Hospitalet i Aalborg, fik Brev, at paa det at samme Hospital og desligeste Olborg By kan saa meget desbedre opbygges og forbedres, har

---

[1]) Udtog i Danske Mag. 4 Række, IV, 246 (efter Lensbogen).
[2]) Brevet staar fejlagtig blandt de jyske Breve; ved Overskriften er derfor tilføjet: „och skal staa udi the Skonske".

kgl. Maj. ex speciali gratia tilladt, at han selvfjerde maa og skal annamme til sig og lade opbygge en god Tegllade og Ovn østen for Olborg og nyde den med fri Lergrav og Limsten at bryde, mod at holde den vel færdig og sælge Borgerne Lim og Sten for redelig Værd. Kiøpnehafn, Hellig Kors Dag exaltat. Rel. Axel Jul. IV, 314.

14 Septbr. Chresten Pedersen, Tolder i Olborg, fik Brev, at paa det at han desbedre maa udrette kgl. Maj.s Sildesaltning dèr i Byen, har kgl. Maj. undt, at han, den Stund han er Tolder, maa og skal beholde og følge af kgl. Maj.s Told en Klædning og 20 Mk. Penge aarlig til at lønne og opholde en Karl, som kan tjene ham i samme Befaling. Samme Datum. Rel. Axel Jul, Høvedsmand paa Aalborghus. IV, 314.

15 Septbr. Axel Jul fik Kvittans paa 10 lødige Mk. og 1 Lod forgyldt Sølv, som han oppebar af Kirkerne i Vendsyssel paa kgl. Maj.s Vegne. Kiøpnehafn, Onsd. efter Hellig Kors Dag exaltat. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 313 b.

— Idem fik Kvittans paa 60 dobbelte Dukater og 20 Jochimdaler, tilsammen regnet for 200 Jochimdaler, som er Restance af den Skat og Landehjælp, da hver Mand gav 10 Mk. i Olborg Len. Samme Datum osv.. IV, 313 b.

1 Oktbr. Hr. Anders Bilde fik Følgebrev til Stege Len. Hafnie, 6 fer. post Michaelis. Rel. Jochim Beck. IV, 159 b (overstreget).

— Fru Anne, Hr. Axel Ugerups Efterleverske, fik Kvittans paa 100 Jochimdaler paa Regnskab af dette Aars Afgift, som hendes Husbonde skulde give af Silvitsborg Slot og Len. Kiøpnehafn, Fred. efter S. Michels Dag. IV, 229 b.

15 Oktbr. Niels Bagger fik Livsbrev uden al Afgift paa den Gaard, han selv har opbygt og ibor, med al ret Tilliggelse, med en Eng, kaldet Strandris, og et Stykke Jord, kaldet Brynboel, som han nu selv har i Værge, mod at holde Gaarden ved Magt og være kgl. Maj.s Embedsmand paa Dragsholm Slot hørig og lydig. Cum clavs. consv. et inhib sol. Kiøpnehafn Slot, Fred. post Dionisii, under vort Signet. IV, 159 b.

— Morten Kyk, Slagter paa Dragsholm, fik Livsbrev paa den Gaard, han nu selv ibor, uden al Afgift mod at slagte paa Slottet, saa længe han gider, og holde Gaarden ved Hævd. Cum clavs. consv. Samme Datum. IV, 160.

15 Oktbr. Olluf Nielsen fik Livsbrev paa den Gaard, han nu selv ibor, mod at give aarlig til Draxholm 3 Pd. Korn; han skal være fri for Arbejde og Ægt, men være Lensmanden smstds. hørig og holde Gaarden ved Magt. Cum clavs. consv. Datum ut supra. IV, 160.

24 Oktbr. Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere i Randers fik Brev, at de maa nedbryde S. Clemendts Kirke og Kirkegaard, som tilforn var deres Sognekirke, og dermed bygge og holde de andre to Sognekirker ved Magt; dog skal Taarnet af S. Chlemendts Kirke blive staaende, og hvor Kirken og Kirkegaarden før stod, skulle de bygge Borgergaarde og Vaaninger, som skulle sættes for en redelig Jordskyld til de andre to Kirker. Cum clavs. consv. et inhib. Kiøpnehafn, Sønd. efter S. Luce evang. Dag. IV, 314 b.

— Clavs Erigsen fik Brev ad gratiam paa Herligheden af efterskr. Kirke Gaarde og Gods: 2 Gaarde i Skueruppe, 1 i Egelstrup, 1 i Vedt, 1 i Selstrup, 1 i Aastrup med en Vandmølle smstds., 2 i Smedstrup, 1 i Nørre Valse, 3 i Kircke Valsø, 1 i Kircke Hyllenghe, 2 i Nørre Hyllenghe, 1 i Kyneløsse, 2 i Fersløf, 1 i Landeslof og 1 i Ovsvedt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 160 b (overstreget).

— Lavrits Ulf, Borgemester i Nagschof, fik for sin Livstid Brev paa Svinholms Bro i Laaland, som han nu selv har i Værge, dog at han skal holde samme Bro ved god „vorer", Bygning og Magt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 67 b.

28 Oktbr. Niel[s] Schrifver, Tolder paa Møn, fik Livsbrev ad gratiam pro servitio paa Gaarden Stafvadt, som ligger i Vendtsøssel til Berlom Kloster, og skal være fri for Ægt, Arbejde, Gjæsteri og al anden Tynge, dog at han aarlig skal lade yde som sædvanlig til Klostret $^1/_2$ Td. Smør, holde Gaarden ved Hævd og ej afhænde eller forpante noget af dens Ejendom, Agre eller Enge. Cum inhib. sol. Kiøpnehafn, S. apost. Simonis et Jude Dag. Rel. Jørgen Pedersen, Rentemester. IV, 317.

29 Oktbr. Niels Skiel fik Brev at maatte nyde Anthofte Len efter det Pantebrev, som hans Broder Ifver Skiel havde derpaa, indtil det indløses, dog at han gjør sine Medar-

vinger Fyldest for deres Anpart i samme Pant. Cum inhib. sol. Hafnie, Fred. post. Simonis et Jude. [Rel.] Johan Fris. IV, 314 b.

29 Oktbr. Jacop Henrichssen fik Brev, at saa længe han gjør og giver den Afgift, som han er kgl. Maj. pligtig og kan have i kgl. Maj.s Nøje, skal han have Vildherrits Falkeleje og Serits Falkeleje. Samme Datum. Rel. Cornilius Apotheker. IV, 229 b.

30 Oktbr. Bartholomeus Hogerus fik i lige Maade Brev paa Falckeberg Falkeleje. Kiøpnehafn, Lørd. efter S. Simonis et Jude Dag. IV, 229 b.

— Henrich Hogerus fik i lige Maade Brev paa Smørkal Falkeleje. Samme Datum. Rel. Cornilius Apotheker. IV, 230.

31 Oktbr. Sivort Svin fik Følgebrev til Segelstrup Gaard og Len, at de skulle svare ham til førstkommende Paaske. Hafnie, domin. post Simonis et Jude. IV, 315.

1 Novbr. Vi Chr. g. a. v. og kjendes, at vi med vore elsk. Danmarcks Riges Raads Raad, Bevilling og Samtykke have solgt, skjødet og afhændet til os elsk. Peder Ebbesen til Thyrrestrup, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Lundenes, efterskr. vort og Kronens Gods og Ejendom, som er af Vendelbo Stifts Gods i Vendsyssel:

		Smør.			
		Td.	Løb.	Pd.	
	Byg:				
Byrckels Gaard (*Avby Sogn*)......	1 Læst	2	„	„	
	Malt:				
Svedgaard (Niels Olsen)..........	1 Pd.	„	1/2	„	[1])
Østrupegaard (Jep Thøgersen)....	3 —	„	1	„	
Nørregaard (Korth Schredder)....	„	1/2	„	„	
	Mel:				
Østruppe Mølle..................	4 Pd.	„	„	„	
	Malt:				
Bastbierggaard..................	1 Pd.	„	1/2	„	
Hafven (Thøger Knudsen)........	1 —	„	1/2	„	
Knøsgaard (Jep Thommesen).....	1 —	„	„	„	

[1]) Ved denne og alle følgende Gaarde tilføjes: med andre Smaaredsel.

		Smør.			
		Td.	Løb.	Pd.	
Aaby:	Malt:				
Jørgen Thommesen	1 Pd.	„	1/2	„	
Søren Lavritsen	1 —	„	1	1	
Aabelgaard (Las Andersen)	3 —	„	1 1/2	„	
Jep Eflesen	1 —	„	1	„	
Søfren Deggen	1/2 —	„	„	1	
Morthen Pedersen	„	„	„	„	7 2/2 Sk. Gjæst.
Gammel Søfren Persen	1 Pd.	„	„	1/2	
Gammel Jens Thommesen	1 —	„	„	1/2	
Jens Smed	1/2 Td.	„	1/2	„	
Jens Pedersen	1 Pd.	„	„	1/2	
Søfren Christensen	1 —	„	„	1	
Therckel Pedersen	1 —	„	„	1	
Niels Ibsen	„	1/2	„	„	
Lavrits Bertel	5 Byskp.	„	1	„	
Gammel Ander[s] Jensen	1 Pd.	„	1/2	„	
Thøger Hansen	1 —	„	1	„	
Povel Hansen	„	„	1/2	1	
Unge Jens Thommesen	2 Pd.	„	1 1/2	„	
Lavrits Ibsen	1 —	„	1	„	
15 Gaardbygger smstds.	„	„	„	„	
Jertsmark Sogn:					
1 Gd. i Risagger (Jens Søfrensen)	3 Pd.	„	„	„	
Meyelholm Gaard (Svend Christensen)	1 —	„	„	„	
Sckodsholm (Clemid Nielsen)	1 —	„	„	„	
Nørmeylby (Peder Andersen)	1 —	„	„	„	
Skadebacken (Sti Nielsen)	1 —	„	„	„	
1 Gd. ibid. (Peder Herre)	„	„	„	„	1 Lam
do. (Søfren Lavritsen)	„	„	„	„	12 Sk. Gjæst.
	Byg:				
1 Gd. (Niels Ibsen)	1 Pd.	„	„	„	
do. (Søfren Simensen)	1 1/2 —	„	„	„	
Biersted Sogn:	Malt:				
Svinborggaard (Niels Thøgersen)	3 Pd.	„	„	„	
Hiegaard i Bierested By (Anders Jensen)	1 1/2 —	„	1/2	„	
1 Gd. ibid. (Mattis Søfrensen)	1 — / 1 Pd. Byg	„	„	„	
	Malt:				
do. (Peder Søfrensen)	1 Pd.	„	„	1	

		Smør.			
		Td.	Løb.	Pd.	
Biersted Sogn:	Malt:				
1 Gd. ibid. (Berthel N.)	2 Pd.	»	1/2	»	
do. (Simen Povelsen)......	1 —	»	»	1	
do. (Peder Nielsen i Styen)	»	»	»	1	
Nørholm (Morthen Jensen)	1 Pd.	»	»	»	
	Byg:				
1 Gd. (Michel Thøgersen).........	1 Pd.	»	»	»	
do. i Nørholt (Niels Lavritsen)..	2 —	»	»	»	
do. (Michel Christensen)........	2 —	»	»	»	
do. (Jens Lavritssen)...........	1 1/2 —	»	»	»	
Vayom Sogn:	Malt:			»	
Øster Handle (Anders Knudsen)..	3 Pd.	»	1/2	»	
1 Gd. (Anders Farsen)...........	1 1/2 —	»	»	»	
	Byg:				
do. (Jens Pedersen)...........	1 Pd.	»	»	»	
Hallagergaard (Niels Thøgersen)..	»	»	1/2	»	
1 Gd. (Søfren Jensen)...........	»	»	1	»	
Biedholm	»	1/4	»	»	
Rødslette (Jens Smed)...........	»	»	1	»	
1 Gd. (Berthel Pedersen).........	1 Pd.	»	»	»	
do. (Met Søfrens)..............	2 —	»	»	»	
do. (Thomes Morthensen).......	4 Bysk.	»	»	»	
Sundby Sogn:	Malt:				
Anders Christensen..............	1 Pd.	»	»	»	
	Mel:				
Vayenis Mølle	8 Pd.	»	»	»	
Albecks Mølle	8 —	»	»	»	
Avby Sogn:	Malt:				
Hafvegaard (Knud Bylde)	3 Pd.	1/2	»	»	[1]

Alt dette Gods skal forskr. Peder Ebbesen og hans Arvinger beholde til evig Ejendom saa frit, som andre Riddere og Svende have deres Arvegods her i Riget, og kjendes vi os og Kronen at have oppebaaret fuld Værd i Guld, Sølv og Penge efter vor Nøje for forskr. Byrckelse Gaard, Gods og Ejendom. Thi forpligte vi os osv. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Indsegl nedenfor dette vort aabne Brev med vore elsk. menige Danmarckis Riges Raads Signeter og Indsegl, som er os elsk. Hr. Mogens Giøe, D. R. Hofmester, Johan Fris til

[1]) Dertil 10 Td. saltede Kuller og 2 Td. „Skonsild".

Heselagger, vor Kansler, Hr. Predbiørn Podebusk til Vosborg, Hr. Axel Bragde til Krogholm, Hr. Anders Bilde, Riddere, Mogens Munck til Volstruppe, Erich Banner til Asdal, Hr. Olluf Rosenkrandts til Vallø, Hr. Eske Bilde til Svanholm, Hr. Holgier Ulfstand til Hickebierg, Hr. Knud Bilde til Gladsaxe, Hr. Thrude Ulfstand til Toruppe, Hr. Knud Rud til Vedby, Hr. Clavs Bilde til Liungsgaard, Hr. Mogens Gyllenstiern til Thommerup, Riddere, Knud Gyllenstiern til Thim, Erich Krumedig til Almeruppe, Jørge[n] Qvitzow til Sandagger, Hr. Peder Skram, Ridder, til Uruppe, Jachop Hardenbierg til Sandholt, Byrge Throlle til Lillø og Erich Bølle til Thersløsse. Kiøpnehafn Slot, Alle Helgen Dag. IV, 320 b.

1 Novbr. Hr. Thyge Krabbe fik Brev, at kgl. Maj. har gjort Mageskifte med ham, saaledes at han skal have et hans Naades og Kronens Byggested og Toft i Sielland i Faxe Herred, Sogn og By, som Las Boesen nu har i Værge og som skylder 12 Sk. aarlig, med al sin rette Tilliggelse, som nu tilligger og har tilligget dèr af Arrilds Tid, hvilket kom fra en vor og Kronens Gaard i Høsten, som Oluf Persen ibor. Derimod skal kgl. Maj. og Kronen af forskr. Hr. Thygge Krabbe igjen have til den nævnte Gaard i Høsten en Ager i Dalby Mark. Kiercke Brud kaldet, ret igjennem med sin Eng, en Ager smstds., kaldet Tuseby Kuld, en Ager i Fresløf Vang, kaldet Magevraa, ret igjennem med sin Eng, en Ager smstds., kaldet Lange Snabe, med sin Skov og Eng, en Ager i den Vang ud til Tu[r]eby, kaldet Vassebeck, med sin Eng, og en Ager smstds., kaldet Oppibo, og skal forskr. Oluf Persen og hans Arvinger eller hvo, som bruger forskr. Jord, aarlig give Hr. Thygge Krabbe og Arvinger 1 Sk. Grot til evig Tid, fordi disse Jorder ere saa meget bedre paa Ejendommen end forskr. Byggested og Toft i Faxe. Bliver dette Byggested forholdt ham eller forskr. Skilling Grot fravunden dem, forpligter kgl. Maj. sig og Arvinger til inden 6 Uger at udlægge dem ligesaa godt Gods i Stedet af Gaarden i Høsten og holde dem skadesløs. Til ydermere Vidnesbyrd har kgl. Maj. ladet hænge sit Sekret nedenfor dette Brev. Hafnie, die omnium sanctorum. IV, 161.

— Niels Jul fik Brev pro servitio ad gratiam paa efterskr. 11 Gaarde: 2 i Tustrup (iboede af Peder Esbernsen og Jens Povelsen), 1 i Moenstrup (Jens Ibsen), 2 i Breom (Peder Thordsen, Mats Pe-

dersen og Chresten Matsen), 1 Bol i Gryndesløf (Chresten Matsen og Mats Pedersen), 2 Gaarde i Vester Grøning (Karin Smedkuone og Niels Smed), 2 i Øster Grøning (Jens Knudsen og Chresten Nielsen) og 1 i Jebbierg (Chresten Lassen), mod deraf at fornøje Rentemestren i Nørre Jutland paa kgl. Maj.s Vegne aarlig S. Michels Dag i det allerseneste 16 rinsk Gld. i Guld, gode af Vægt og Slag; hvad Ret og Landgilde, som Kirken bør have af samme Gods, skal han til gode Rede lade yde til Kirken og gjøre aarlig Regnskab for alt Sagefald og Gaardfæstning, hvoraf Halvdelen skal komme kgl. Maj. til gode. Han skal holde samme Gaard ved Hævd. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Alle Helgen Dag. IV, 315 b.

1 Novbr. Idem fik Følgebrev. Rel. Johan Fris. IV, 316.

2 Novbr. Jens Anderssen fik Livsbrev paa [en] Molsgaard i Bierby mod at bygge og forbedre Gaarden og deraf gjøre og give den sædvanlige Afgift, Tynge og Tjeneste til kgl. Maj. og Kronen. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Tirsd. efter Alle Helgen Dag. IV, 99ᵃ b.

3 Novbr. Albret Skiel fik Brev pro servitio ad gratiam paa Børlom Kloster mod aarlig deraf at yde paa Kiøpnehafn 20 Læster Malt, 5 Læster Mel, 6 Td. Smør, 400 Sider Flæsk, naar Olden er, 1 Læst saltet Kokjød, velforvaret med Salt og Træ, 100 tørre Gæs, og fornøje Rentemestren i Nørre Jutland paa kgl. Maj.s Vegne aarlig til S. Michels Dag i det allerseneste 250 rinske Gld. i Guld, gode af Slag og fuldvægtige, og 150 Mk. danske Penge, desligeste give kgl. Maj. halv Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld og holde kgl. Maj. én Nat i Jutland, saa tidt hans kgl. Maj. kommer dèr ind i Landet, samt tjene deraf selvsjette med 6 „geryst“ Heste til Lands eller selvsjette til Skibs, og give Præsterne, som ere i Klostret, deres Underhold til Klæde og Føde og bygge og forbedre Klostret. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Onsd. efter Alle Helgen Dag. IV, 315 [1]).

— Idem fik Følgebrev til samme Gaard. Rel. Johan Fris, regiæ Maj. cancellarius. IV, 315 b.

5 Novbr. Albret Giøe fik Brev ad gratiam pro servitio paa Dragsholm mod en aarlig Afgift, som ydes paa Kiøpnehafn Slot, af 22 Læster Malt og Byg, 20 Læster Rug, 2 Læster

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 213—14 (efter Lensbogen).

Havre, $2^1/_2$ Læst Smør, 60 levende Svin, 15 levende Skattestude, 15 levende Skattekøer, 250 Faar og Lam, 200 levende Gæs, 400 Høns og stalde os aarlig 50 Øxne paa Slottets Avl; dertil skal han aarlig fornøje vor Rentemester i Kiøpnehafn til S. Michels Dag i det allerseneste 100 Mk. danske Penge og gjøre Regnskab for alt det til Slottet liggende Marsvinfiske, samt for Oldengjæld, Gaardfæstning og Sagefald, hvoraf Halvdelen skal komme os til bedste. Han skal tjene deraf selvsjette med 6 „geryst" Heste og Glavind, naar og hvor behov gjøres, og holde paa Slottet i Borgeleje 6 af vore Bøsseskytter[1]) til Øl og Mad, naar behov gjøres, og holde os aarlig to Nattelejer med vort medhavende Folk til Mad, Øl, Hø, Havre og Strøfoder til Hestene. Ligeledes skal han holde Slottet ved god Bygning og Tjenerne ved Lov og ej sælge nogen af de Bønder eller Bøndersønner, som ere fødte eller boende dèr paa Godset, heller ikke forhugge Skovene; dertil frede vor Jagt i Ots Herred, som vi ville beholde fri for os selv. Cum inhib. sol. Kiøpnehafn Slot, Fred. efter Alle Helgen Dag. Rel. Jochim Beck, Rentemester. IV, 162 (overstreget).

5 Novbr. Idem fik Følgebrev under samme Datum. IV, 162 b (overstreget).

— Johan Brochenhus fik Brev pro servitio ad gratiam paa Holgaard og Len i Ribe Stift mod deraf at give 50 rinsk Gld. i Guld osv. [se 1 Novbr.] og gjøre Regnskab for alt Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, hvoraf Halvdelen skal komme kgl. Maj. til bedste, samt tjene deraf med 2 „geryst" Heste til Lands eller udgjøre 2 væragtige Karle til Skibs og holde Gaarden ved god Bygning. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 316.

— Axel Nielsen fik paa samme Betingelser Brev paa Holstebro Gaard[2]). Samme Datum. IV, 316.

— Jørgen Urne fik Brev paa Irup Gaard paa samme Betingelser; dog skal han tjene selvfjerde med 4 „geryst" Heste med Glavind til Lands eller 4 væragtige Karle til Skibs. Samme Datum. Rel. Johan Fris, cancellarius. IV, 317.

— Idem fik Følgebrev. Datum ut supra. IV, 317 b.

---

1) Hdskr. har: Byskytter.

2) Dog nævnes Oldengjæld ikke.

5 Novbr. Ifver Lycke fik Pantebrev paa Voregaard og Len i Vendsytsel for 500 rinske Gld. i Guld og 500 Jochimsdaler (hver Gylden regnet for 2 Mk. lybesk og hver Jochimsdaler for 31 Sk. lybesk), mod at fornøje kgl. Maj.s Rentemester i Nør Jutlandt 80 ringske Gld. i Guld, gode af Vægt og Slag, til S. Michels Dag i det allerseneste og 60 Mk. danske Penge, dertil yde paa Kiøpnehafven 4 Td. Smør og 50 Sider Flæsk, og gjøre Regnskab for alt Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, hvoraf Halvdelen skal komme kgl. Maj. til bedste, samt tjene deraf med 2 „gerustige" Heste eller 2 Karle til Søs. Cum clavs. consv. Samme Datum. Lensbog[1]).

— Kapitel i Roschilde fik Brev, at kgl. Maj. har pant[sat] dem en Gaard i Grunderødt (Karlbo Sogn), som Oluf Jensen ibor og som tilforn har ligget til S. Dionisii Kirke i Roschild, for 2 Skippund Kjedelkobber, som de have laant os til at støbe Skyts af til vort og Rigets Behov. Samme Datum. IV, 161 b.

8 Novbr. Gregers Ulfstand fik Brev ad gratiam paa Løckaa Len mod aarlig at give deraf 300 Mk. danske Penge, 1 Læst Smør og 1 Læst Oxekjød, velforvaret med Salt og Træ, alt at yde paa Kiøpnehafns Slot, samt gjøre Regnskab for alt Sagefald, Oldengjæld og Gaardfæstning, hvoraf Halvdelen skal komme kgl. Maj. til gode ligesom alt Vraget. Han skal tjene deraf selvfjerde med 4 „geryst" Heste og Glavind, og holde Slottet ved god Bygning, Tjenerne ved Lov og ej ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Mand. efter [Alle] Helgen Dag. Rel. Jochim Beck, Rentemester. IV, 230.

— Jacop Hardenbierg fik Brev ad gratiam pro servitio paa Vordingborg Slot og Len mod deraf aarlig at yde paa Kiøpnehafns Slot 16 Læster Malt, 4 Læster Rug, 3 Læster Havre, 1 Læst Smør, 30 Køer, 60 Bolsvin, 200 Faar og Lam, 100 Gæs, 400 Høns, 3 Td. Mjød, 1 Læst Aal, dertil 500 Mk. danske Penge til Rentemestren i Kiøpnehafn til S. Michels Dag i det allerseneste. Han skal gjøre Regnskab for alt Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, og deraf skal Halvdelen komme kgl. Maj. til bedste. Han skal holde dèr paa Slottet 10 Bøsseskytter i Borgeleje til Øl og Mad, naar behov gjøres, ligeledes

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 214.

hvert Aar holde kgl. Maj. to Nattelejer med hans medhavende Folk og Hofgesinde til Øl og Mad, Hø, Havre og Strøfoder til Hestene, naar kgl. Maj.s Rejse falder dèr frem. Han skal frede Jagten og „fredtagne sotter“, hvilke kgl. Maj. vil have fri for sig selv, og ej slaa, skyde eller i nogen Maade ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Han skal tjene deraf selvsjette med „gerust“ Heste og Glavind, naar og hvor kgl. Maj. tilsiger ham, bygge og forbedre samme Slot, holde Tjenerne ved Lov og ej udfæste [1]) nogen af dem af deres Gaarde, al den Stund de til gode Rede udgive deres Landgilde og holde deres Gaarde ved Magt, heller ikke afhænde nogen af de Bøndersønner, som ere fødte og boende dèr paa Godset. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 162 b (overstreget).

8 Novbr. Movrits Randtzow fik Brev ad gratiam pro servitio facto et faciendo paa Thryggevelde Gaard og Len at annamme nu førstkommende Fastelavn, mod aarlig at yde deraf paa Kiøpnehafns Slot 4 Læster Byg, 4 Td. Smør, 60 levende Faar og Lam, 30 Gæs, 60 Høns, 20 Skattekøer, 6 Pd. Havre og give inden Fastelavn i det allerseneste til Rentemestren 200 Mk. danske Penge, dertil gjøre Rede for alt Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, hvoraf Halvdelen skal komme kgl. Maj. til bedste. Han skal fremme kgl. Maj.s Bud, naar de komme derhen, og ej sælge nogen af de Bøndersønner, der ere fødte paa Godset. Han skal tjene deraf selvfjerde med 4 „gerust“ Heste og Glavind, bygge og forbedre Gaarden, holde Tjenerne ved Lov og ej udfæste nogen af dem osv., heller ikke forhugge Skovene: han skal frede Jagten og ej skyde eller ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 163 b.

— Peder Ibssen fik Livsbrev paa Strandmøllen udenfor den søndre Port fra Assens mod at yde den sædvanlige Landgilde paa Nesbyhofvet. Cum clavs. consv. Samme Datum. Rel. Jørren Qvitzo. IV, 67 b.

11 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Erich Krabbe, Provst i Roschilde, vor Mand og Tjener, nu har opladt til os og Kronen, hvad Breve og Ret han havde paa noget Gods i Aarhus Stift, der laa til den Forlening i Aarhus Dom-

[1]) Hdskr. har: udstefne.

kirke, som han havde Livsbrev paa, da have vi derimod igjen udlagt ham efterskr. Krongods i Sielland: en Gaard i Herlustrup, som Peder Gade ibor, med en Gaardfæstegaard smstds., 4 Gaarde i Egistrup, iboede af Oluf Mortensen, Peder Lavritsen, Mats Aagesen og Oluf Esbiernsen, og en øde Gaard smstds., 3 i Hellerup, iboede af Peder Jensen, Bent og Jens Lavritsen, 1 i Eyllestrup, som Olluf Ingvordsen ibor, 2 i Vindstrup, iboede af Jep Ibsen og Henning Mogensen, og en øde Jord smstds., 1 Gaard i Sigerholm, som Jens Matsen ibor, 4 i Mielløsse, iboede af Jep Nielsen, Jep Atsersen, Jes Lyckesen og Jens Lyckesen, med en øde Gaard smstds., som er i Trætte, 2 i Thostrup, iboede af Niels Jepsen og Niels Perssen, med en øde Gaard dèr smstds., 1 i Mølleborup, som Jep Mogensen ibor, 3 i Kongestrup, iboede af Per Esbiernsen, Anne Nielssen[!] og Jens Bendsen, med en øde Gaard smstds. Disse Gaarde skal han nyde, indtil vi kunne forse ham med en anden Forlening eller andet Gods, i hans Livstid for forskr. Gods i Nørre Jutland, som han har udlagt for os og vi have lagt til vort Slot Silckeborg, dog at forskr. Erich Krabbe skal holde samme Gods ved Hævd, Tjenerne ved Lov og ikke udfæste nogen af dem osv., ej forhugge Skovene eller slaa eller i nogen Maade ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, S. Martini Dag. IV, 164.

11 Novbr. Draghe Lavressen fik Brev ad gratiam pro servitio paa Gisløf Gaard i Skone med al sin Rente, Bønder og Tjenere kvit og fri mod at tjene selvanden med 2 „geryst" Heste eller selvanden til Skibs. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Jochim Beck, Rentemester. IV, 230 b.

— Peder Ebbesen og Jørgen Pedersen, Rentemester, fik Brev at drage ind i Nørre Jutland og Fuldmagt til paa vore Vegne at handle med vore Raad, Lensmænd og andre af Adelen samt med Abbeder, Provster og andre Klosterforstandere om nogle Penge i Guld og Jochimdaler, som de skulle laane os paa Pant eller paa Breve og Segl, og hvad hine igjen love dem paa vore Vegne, ville vi med dette aabne Brev holde fast og ubrødelig ved Magt og dem i alle Maader skadesløst. Samme Datum. IV, 317 b.

13 Novbr. Envold Jensen fik Brev pro servitio facto

et faciendo paa Segelstrup Gaard og Len, at annamme til førstkommende Paaske og siden beholde ad gratiam, dog at han deraf aarlig inden Kyndermisse skal give Rentemestren i Nør Jutland paa kgl. Maj.s Vegne 250 rinske Gld. i Guld, [gode] af Slag og fuldvægtige, tjene deraf selvsjette med 6 „geryst“ Heste inden Riget (skal han bruges uden Riget, skal kgl. Maj. holde ham til Foder og Maal) og holde Gaarden ved Hævd. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Lørd. post Martini. Rel. Peder Ebbesen og Jørgen Perssen, Rentemester. IV, 318 b.

13 Novbr. Idem fik Følgebrev, at de skulle svare ham nu til Paaske. Datum ut supra. IV, 319.

21 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste, som os elsk. Peder Svave, vor tro Mand og Raad, har gjort vor kjære Hr. Fader, os og vort Rige Danmarck, baade inden Riget og uden, samt med vort elsk. Danmarcks Riges Raads Raad, Vilje og Samtykke have undt, givet, skjødet og afhændet ham og Arvinger vor og Kronens Gaard Giorsløf[1]) med alt tilliggende Gods, som er alt Giorsløf[1]) By, item

	Sk. Grot.	Skill.	Pd. Byg.	Pd. Rug.	Td. Havre.	Gjæsteri.	Td. Smør.
Holdtue:							
Anders Mogensen........	„	„	2	„	2	Gjæst.	„
Lavrits Knudsen.........	„	„	4	„	2	do.	„
Lavrits Skredder.........	„	„	1	„	1	do.	„
Niels Hansen.............	„	„	3	„	2	do.	„
Hans Mogensen..........	„	„	2½	„	2	„	„
Atser.....................	„	„	1	„	1	„	„
Siersløf:							
Lavrits Persen...........	„	„	2	„	2	„	„
og af en øde Gaard ibid	„	„	½	„	„	„	„
Peder Olsen.............	„	„	2	„	2	„	„
Ingvord.................	„	„	2	„	2	„	„
En øde Gaard...........	„	„	2	„	„	„	„
Høgerup:							
Boe Jensen..............	„	„	2	„	2	„	„
Povel Brand.............	„	„	2	„	2	„	„

[1]) Hdskr. har: Giersløf.

	Sk. Grot.	Skill.	Pd. Byg.	Pd. Rug.	Td. Havre.	Gjæsteri.	Td. Smør.
Lille Heddinge:							
Peder Due	„	6	3	„	2	„	„
Mattis Jensen	„	„	2½	„	2	„	„
Jens Pant	„	1 ß 6	3	„	2	„	„
Anders Porse	„	6	3	„	2	„	„
Hans Atsersen	„	„	2	„	2	„	„
Jørgen Ibsen	„	1 ß	1	„	2	„	„
Lavrits Povelsen	„	„	2	„	2	„	„
En øde Jord [1])	8	„	„	„	„	„	„
Frisløf:							
Atser	2	„	2	„	2	„	„
Arnøfve:							
Clemend	1 lød. ß	„	„	„	2	„	„
Senhus:							
Søren Nielsen	„	„	„	„	2	„	½
Varpeløf:							
Anders Fynbo	4 [2])	3½ [3])	2	„	2	„	„
Niels Hansen	2 lød. ß [4])	3½ [3])	„	„	2	Gjæst.	„
Jørgen Matsen	do.	3½ [3])	„	„	2	do.	„
Jep Nielsen	do.	3½ [3])	„	„	2	do.	„
Povel Jensen	4 [2])	3½ [3])	2	„	2	„	„
Niels Henrichsen	4 [2])	3½ [3])	3	„	2	„	„
En øde Gd. (Niels Hansen)	„	„	1	1	„	„	„
do. (Oluf Nielsen)	„	„	2	„	„	„	„
do. (Niels Henrichsen)	„	„	1½	„	„	„	„
do. (Jørgen Matsen og Olluf Henrichsen)	„	„	1½	„	„	„	„

1) Som Svend Sallemand har.
2) Smørpenge.
3) Kopenge.
4) Landgilde.

	Grot.	Skill.	Pd. Byg.	Td. Harre.	Td. Smør.	Lam.	Gæs.	Høns.	Svin.	
Thostrup:										
Oluf Henrichsen	„	3 [1])	1 ½	2	¼	1	1	2	„	
og af en øde Jord ibid.	„	„	6 Skp.	1	„	„	„	„	„	
Hans Aadt	„	3 [1])	1 ½	2	¼	1	1	2	„	
og af en øde Jord ibid.	„	„	6 Skp.	1	„	„	„	„	„	
Jens Hansen	„	3 [1])	1 ½	2	¼	„	„	„	„	
og af en øde Jord ibid.	„	„	⅓	1	„	„	„	„	„	
Peder Hansen	„	„	1 ½	2	„	„	„	„	„	
Klepinge:										
Lavrits Olsen	5 Grot [1])	„	3	2	¼	„	„	„	„	Gjæsteri
Albret Matsen	5 Grot [1])	„	2	2	¼	„	„	„	„	
Per Ibsen	5 Grot [1])	„	3	2	¼	„	„	„	„	
Morten Persen	5 Grot [1])	„	3	2	¼	„	„	„	„	
Mogens Hansen	5 Grot [1])	„	2	2	„	„	„	„	„	
og af en øde Jord	4 Sk. Grot	„	„	2	„	„	„	„	„	
Clemind	5 Grot [1])	„	2	2	¼	„	„	„	„	
Mogens Jepsen	6 Sk. 5 Grot [1])	„	„	„	2	„	„	„	„	
og af en øde Jord	„	„	1	„	„	„	„	„	„	
Favrebo:										
Jens Porse	„	„	„	2	½	„	1	2	„	
Jens Hildebrand	„	„	„	2	½	„	1	2	„	

[1]) Kopenge.

	Grot.	Skill.	Pd. Byg.	Td. Havre.	Td. Smør.	Lam.	Gæs.	Høns.	Svin.	
Vivede:										
Per Jensen	$3\frac{1}{2}$ Sk.	"	"	2	$\frac{1}{2}$	1	1	2	2	
Per Foedt	$3\frac{1}{2}$ Sk.	"	"	2	$\frac{1}{2}$	1	1	2	2	
Thotterup:										
Hans Suder	"	"	"	2	$\frac{1}{2}$	"	"	"	"	1 Læst Kul
Boe Nielssen	"	"	"	2	$\frac{1}{2}$	"	"	"	"	do.
Saxe	"	"	"	2	"	"	"	"	"	2 Læst. Kul [2])
Magleby:										
25 Gaarde [3]), hver:	2 Sk. [4])	5 [1])	2	1	"	1	1	2	$\frac{1}{2}$	
4 Gaarde, hver:	1 Sk.	5 [1])	1	$\frac{1}{2}$	"	"	"	"	"	
1 øde Gaard (Per Hansen)	"	"	1	"	"	"	"	"	"	
1 do. (Anders Boesen)	"	"	1	"	"	"	"	"	"	
1 do. (Jep Andersen)	"	"	1	"	"	"	"	"	"	
1 do. (Anders Olsen og Peder Mogensen)	"	"	2	"	"	"	"	"	"	
1 øde Jord, kaldes Hennings Ager	"	"	1	3	"	"	"	"	"	
1 liden øde Jord (Boe Persen)	2 Sk.	"	"	2	"	"	"	"	"	
1 øde Jord (Anders Degen)	"	"	2	"	"	"	"	"	"	

[1]) Kopenge.

[2]) Den ene Læst Landgilde, den anden for Oldengjæld.

[3]) Iboede af Rasmus Andersen, Anders Hansen, Hans Jepsen, Per Hansen, Freide Jensen, Hans Rasmusen, Niels Skytte, Lavrits Nielsen, Niels Olsen, Søren Povelssen, Oluf Sørenssen, Povel Persen, Svend Perssen, Peder Jensen, Niels Olsen, Hans Anderssen, Anders Boesen, Jens Boesen, Jens Syersen, Oluf Matsen, Jep Andersen, Oluf Mortensen, Niels Mortensen, Peder Mogensen, Oluf Matsen.

[4]) Landgilde.

[5]) Oluf Davidsen, Olluf Ollufsen, Jep Høg, Bonde Jensen.

Dette Gods skal forskr. Peder Svave og hans Arvinger beholde til evig Ejendom, lige saa frit som andre Riddermændsmænd nyde deres Arvegods, dog at han skal blive boende her i vort Rige og blive os, vor Søn Hertug Frederich og Efterkommere, Konger i Danmarck, huld og tro. Thi forpligte vi os osv. Til ydermere Vidnesbyrd og Stadfæstelse have vi ladet hænge vore Indsegl med vore elsk. Danmarcks Riges Raads Indsegl, som er A. B. C. D. Die præsentationis[1]) Marie. IV, 165. Jfr. 13 Septbr. 1537.

21 Novbr. Hr. Hans Skovgaard fik Livsbrev paa Flygenge Gaard for sig og Hustru Elsebe Bragdisdatter med alle de Gaardsæder, som Hr. Peder Porse nu har dertil, dog at naar begge ere døde, skal forskr. Gaard med alle andre Len og Godser, som de have i Pant af Lunde Stift. og ligeledes den Indførsel med alle de Breve og Forvaringer. de have paa forskr. Pant, Len og Gods, fri og kvit komme igjen til kgl. Maj., og findes der siden andre Breve paa noget Kronens eller Stiftets Len vedrørende ham eller hans Hustru, skulle de være døde og magtesløse. Desligeste skulle de holde Flygende Gaard ved god Bygning og Tjenerne ved Lov. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 234 b[2]).

22 Novbr. Jørgen Urne, Embedsmand paa Malmøe, fik Følgebrev til Lindholm, Falsterbode, Høybye Len og Fligende Len. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Mand. efter Vor Frue præsentat. Dag. Rel. Peter Svobe. IV, 234 b (overstreget).

23 Novbr. Hospitalet i Odense fik Brev, at kgl. Maj. har undt og tilladt, at de to Kronens Kirker, Marsløf og Birckende, herefter skulle være annekterede og inkorporerede til forskr. Hospital, saa at den, der er ret Forstander og Befalingsmand for dette, altid skal have Magt at besorge samme Kirker med gode, lærde Mænd til Kapellaner, som kunne prædike og lære Sognefolket det hellige Evangelium og Guds Ord rent og klart, dog saa, at Hr. Knud Vernerssen, som nu har Brev paa samme Kirker, skal beholde dem mod at give saadan aarlig „pens" til forskr. Hospital efter den Kontrakt, som os

---

[1]) Hdskr. har: purificationis, men Peder Svaves Gjenbrev (Weinwich, Beskr. over Stevns Herred S. 57—60) er dateret. Kiøpnehafn, Vor Frue Dag præsentat.

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 338—39 (efter Lensbogen).

elsk. Erich Krumedige, Forstander for samme Hospital, og Mester Jyrgen, Superintendent i Fyn, have gjort mellem ham og Hospitalet. Cum inhib. sol. Kiøpnehafn, Tirsd. efter præsentat. Marie. IV, 67 b [1]).

23 Novbr. Jørgen Kock fik Brev ad gratiam pro servitio paa Børgby Gaard og By uden al Tynge og Afgift. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 235 b.

24 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Erich Banner til Kockedal, Erich Krumdige til Alneruppe, vore Mænd og Raad, Jep Fris til Lynøgholm, Niels Jensen til Brodskov, Hr. Chresten Fris til Ovgaard, Ridder, Olluf Munck til Palsgaard, Gabriel Gyllenstiern, Niels Lange til Kieregaard, Albret Skiel til Børlom, Niels Jul til Aastruppe, Hertvig Thommesen til Palsgaard, Ifver Jul til Astruppe, Hendrich Biørnsen til Stenholt, Ifver Lycke til Vorgaarde, Axel Jul til Villestrup, Christoffer Rosenkrandts til Skierne, Otte Gyllenstern til Bygholm, Holgier Rosenkrandts til Boller, Jens Rotfeld til Asker, Envold Jensen til Visborg, Christoffer Stygge til Stiernholm, Hans Stygge til Silckeborg og Jahan Brockenhus til Lierbeck, vore Mænd og Tjenere i Nørre Jyland, nu have lovet og beseglet for os til dette Omslag for efterskr. Pengesummer, som ere for:

Hovedstol.	Rente.	
Mk. lybsk.	Mk. lybsk.	
3000	180	til os elsk. Barthrum van Anefeld, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Synderborg.
3000	180	— os elsk. Godske van Anefelde, vor M., R. og Emb. paa Norborg.
3000	220	— os elsk. Clavs von der Wisk, vor M., R. og Emb. paa Rendersborg.
1000	60	— os elsk. Hyeronimus Randtzow, vor M., Tjener og Emb. paa Aappenraade Slot
3000	180	— os elsk. Breigde Randtzow, vor M., R. og Emb. paa Haderslef og Thørning.
1000	60	— os elsk. Hendrich Rantzow til Bulck, vor Hofsinder.

[1]) Bloch, Den Fyenske Geistligheds Hist. I, 858—59, Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. V, 305—06.

Hovedstol.	Rente.	
Joch. Dl.	Joch. Dl.	
1000	60	til os elsk. Borchort von Bomelberg, vor M., Tj. og Emb. paa Solt.
Mk. lybsk.	Mk. lybsk.	
2000	120	— os elsk. Godtske Randtzow, vor M., R. og Emb. paa Thønder Slot.
2000	120	— os elsk. . . . .[1]) Sestede til Kohovede, vor M. og Tj.
1000	60	— os elsk. Christoffer Randtzow til Bulck, vor Hofsinder.
3000	180	— os elsk. Otte Randtzow til Lyndom, vor M. og Tj.
3000	180	— os elsk. Hinrich Randtzow, Povels Søn, vor Hofsinder.
3000	180	— os elsk. Marckvord Sestede, vor M., Tj. og Statholder i Stranden.
3000	180	— os elsk. Jasper Randtzow, vor M., Tj. og Emb. paa Gottorp og Flensborg.
2000	120	— os elsk. Hendrich Randtzow, vor M., Tj. og Emb. paa Riberhus.

Summen paa Hovedstolen beløber sig til 33,000 Mk. lybsk og 1000 Jochimdaler, og paa Renten til 2020 Mk. lybsk og 60[2]) Jochimdaler. Da forpligte vi os og vore Efterfølgere at holde forskr. vore elsk. Raad og gode Mænd og deres Arvinger skadesløse for deres Løfte, og dersom de komme i nogen Skade derfor, ville vi med dette vort aabne Brev have sat dem Kalløe Slot og Len til et frit brugeligt Pant[3]), saa at Lensmanden dèr skal holde dem en tro Haand i samme Slot og Len, og skulle de oppebære al Rente og Oppebørsel af samme Len, indtil de igjen ere komne til deres Oprejsning og vi have betalt dem forskr. Hovedstol med Renten, den mindste Penge med den største og den største med den mindste, samt al anden Skade, Kost og Tæring. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette Brev. Kiøpnehafn Slot, Onsd. efter vor Frue Dag præsentat. IV, 323 b[4]).

[1]) Hdskr. lader Plads aaben til Fornavnet.
[2]) Hdskr. har: 302.
[3]) Den anden Udfærdigelse har: til et Underpant.
[4]) Af dette Brev findes lidt foran (IV, 318) en anden Udfærdigelse, der af Forloverne kun nævner de to første ved Navn og i Stedet for at detaillere Gjælden nævner en

24 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at vi have lovet os elsk., ærlige og velbyrdige Mand Niels Bielcke til Dalle, at vi inden førstkommende Paaske ville udlægge ham og Arvinger det Jordegods i Danmarck, der er tilfaldet ham ved ret Arv efter deres Mormoder Fru Mergrete, Lavge Brocks Datter, og som Hr. Henrich Knudssen kjøbte af Kong Hans, og hans Børn nu have i Værge. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Indsegl nedenfor dette vort aabne Brev. Samme Datum. IV, 326.

— Vi Chr. g. a. v., at vi have lovet os elsk. Erich Banner, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Kallø, at efterdi vi have givet os elsk., ærlige, velbyrdige Mand Niels Bielcke og hans Medarvinger deres Gods i Danmarck igjen, som Hr. Hendrich Knudtsen kjøbte af Kong Hans, skulle vi og vore Efterfølgere være forpligtede til, strax efter at Erich Banner har antvordet sin Hustrus Part i samme Gods fra sig, da igjen at gjøre ham Fyldest og Vederlag for samme Anpart og holde ham og deres Arvinger skadesløse. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette vort aabne Brev. Samme Datum. IV, 325 b.

3 Decbr. Knud Gyllenstiern fik Brev at maatte indløse til sig Villandts Herred i Skonne fra sin Hustrus Medarvinger efter Hr. Jens Holgiersen, og naar han har stillet dem til Freds, maa og skal han nyde samme Herred med al kgl. Rente og Ret efter Pantebrevenes Lydelse, indtil det afløses ham, dog at han eller hans Arvinger skulle gjøre Riget deraf Tjeneste og Tynge efter Pantebrevene. Cum inhib. sol. Korsøer, Fredag efter S. Andree Dag. Dns. rex subscripsit manu propria. IV, 235 b[1]).

— Hr. Ofve Bilde fik Livsbrev paa Skovf Kloster fri og kvit uden al Afgift mod at holde de Munke, som nu ere indgivne, efter gammel Sædvane og deres Nødtørftighed. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 165[2]).

21 Decbr. Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Niels Lange, Forstander til Dueholms Kloster, 1000 Dl., regnet 31 Skill. lybsk for hver Daler, som ere gænge og gjæve i Lybck og Hamborg og en god Mand kan betale en anden med, hvilke

---

Hovedstol af 15000 rinske Gld. i Guld eller Jochimdaler. Den er dateret Torsd. efter præsentationis.

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 334 (efter Lensbogen).

[2]) Smstds. S. 325 (efter Lensbogen); fuldstændigt i Rørdam, Monumenta I, 739—40.

han nu har laant os til vor store Nytte. Med denne Sum have vi forhøjet det Pant, han tilforn har i Dueholms Kloster, som han nu selv har i Værge, saa at han og Arvinger skulle nyde dette Len, indtil det afløses dem for forskr. 1000 Dl. med al anden Sum Guld og Penge, som han tilforn har det i Pant for. Gottorp Slot, S. Thome ap. Dag. Christiern. IV, 435 [1]).

21 Decbr. Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Niels Skiel til Nygaard, vor Mand og Tjener, 200 Jochimsdaler (31 Skill. lybsk regnet paa hver), som han nu har laant os til vort og Rigets Nytte og Behov, for hvilken Sum vi have forhøjet det Pant, som han tilforn har paa Amptofte Len og Streckhalse Gods, som han nu selv har i Værge. Samme Datum. IV, 438 b [2]).

— Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Niels Jensen til Brotsskov, vor Mand og Tjener, 300 Jochimsdaler (31 Skill. lybsk i hver Dl.), som han nu har laant os til vort og Rigets Nytte og Behov, for hvilken Sum vi have forhøjet det Pant, som han tilforn har paa vor og Kronens Gods [3]) Skarpingbierings Gods [3]) i Salling og Fiendts Herred, hvilket han nu selv har i Værge. Samme Datum. IV, 446 b [4]).

— Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Hertvig Thomessen [til Palsgaard], vor Mand og Tjener, og hans Moder Fru Lene, Thomes Ifverssens Efterleverske, 500 [Jochimsdaler], hver regnet til 31 Sk. lübesk, hvormed vi forhøje deres Pant i Lunde Len i Mors, som de nu selv have i Værge. Cum clavs. consv. [Samme Datum.] Lensbog [5]).

— Oluf Stafverskovf fik Brev ad gratiam pro servitio paa 3 Gaarde og 1 Bol i Gifve By mod af tjene deraf med én Hest og én Skytte, naar behov gjøres. Cum clavs. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Johan Randtzov, Ridder. IV, 319.

---

1) Blandt de indkaldte Lensbreve. Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 213.

2) Blandt de indkaldte Lensbreve. Smlgn. smstds. S. 217, hvor Brevet i Lensbogen har 1544.

3) Hdskr. har: Gaard, men lidt hen i Brevet rigtigere: Gods.

4) Blandt de indkaldte Lensbreve. Danske Mag. 4 Række, IV, 204 efter Lensbogen, hvor Brevets Datum er udeladt.

5) Danske Mag. 4 Række, IV, 211—12. Datum m. m. er tilføjet efter Originalen i Geh Ark., Lunde Nr. 2.

Omtrent 1540.

Vi Chr. g. a. v. og kjendes med dette vort aabne Brev, at efterdi os elsk. Christoffer Gyldenstiern til Ifvernes[1]), vor Mand og Tjener, nu har udlagt og overantvordet os elsk. ærlig og velbyrdig Mand Niels Bielcke og Arvinger dette efterskr. Gods i Fyn, som er af det Gods, som Hr. Hendrich Knudtsen kjøbte af Kong Hans, vor kjære Farbroder, milde Ihukommelse, og vi igjen have undt dem, som er først Femteparten i Risbro Gaard og Ejendom, item

		Byg.	Smør.	Penge.	Landgilde.	Gjæsteri.	Erfvitspenge.
Vens Herred.	i *Thufve*: Matis Hersk	„	„	„	3 ℳ	1 ℳ	„
	Gelsted: Jens Matsen	1 Pd.	„	1 ℳ 12 ß	„	„	„
	Rones: Ifver Spring	1 Ø.	„	9 ß	„	„	„
	Balsløf: Per Clemendsen	1 Pd.	„	„	„	14 ß	14 ß
	Torpe: Lavris Gasse	„	„	„	12 ß	„	„
Bog Herred.	*Frøbierg*: Per Knap	„	„	„	22½ ß	1 ℳ	„
	— Lavrits Hanssen	„	„	„	22½ ß	1 ℳ	„
	— Norvest	„	„	„	2 ℳ	20 ß	14 ß
	— Lavrits Matsen	„	„	„	15 ß	8 ß	„
	Kiønghne: Lavrits Skonge	„	1 Skp.	14 ß	„	„	„
	Blangstrup: Hans Krag	1 Pd.	„	1 ℳ	„	„	„
	Karupe: Niels Lavritsen	„	„	„	3 ℳ	24 ß	„
Odens Herred.	*Skofsboe*: Jens Mand	„	1 Td.	„	„	24 ß	„
	Nørderup: Rasmus Hanssen	„	„	„	12 ß	„	8 ß
	— Anders Nielssen	„	„	„	12 ß	„	8 ß
	— Niels Michelssen	„	„	12 ß	2 ℳ	„	„
	Vendinge: Hans Skoge	3 Ø.	„	„	„	2 ℳ	1 ℳ
Vinding Herred.	*Kovsbøl*: Hans Smed	4 Ø.	1 Skp.	„	„	1 ℳ	14 ß
	— Peder Klemendssen	8 Ø.	1 Skp.	2 ℳ 14 ß	„	„	„
	— Mattis Søfrensen	4 Ø.	„	1 ℳ 12 ß	„	„	„
	Theckeskof: Mats Hvid	3 Ø.	1 Skp.	„	„	24 ß	„
	Stafvens (paa Langelandt): Christiern Perssen	1 Pd.	„	1 ℳ 10 ß	„	„	„

Thi have vi nu udlagt forskr. Christoffer Gyldenstiern til Vederlag efterskr. vort og Kronens Gods, som er

[1]) Hdskr. har: Afvernes.

		Malt.	Skp. Havre.	Td. Smør.	Lam.	Gæs.	Høns.	Gjæsteri.	Erfvitspenge.
Skovfby Herred.	*Melby*: Oluf Perssen.........	3 Ø.	24	1/8	1	2	4	1 ℔	8 ß
	— Anders Ibssen.........	3 Ø.	24	1/8	1	2	4	1 ℔	8 ß
	Skovby: Mats Nielssen.......	1½ Ø.	,,	,,	1	1	2	,,	1 ℔ [1]
	— Jørgen Fegel.........	1½ Ø.	,,	,,	1	1	2	,,	1 ℔ [1]
Vendts Herred.	*Ørsløf*:								
	10 Gaarde [2]), hver:	3 Ø.	10	,,	,,	,,	,,	12 ß	,,
	2 Bol. hver:	,,	,,	1/8	,,	,,	,,	,,	,,
	Høgebecks Mølle.............	Mel 7 Pd. Byg	,,	,,	,,	,,	,,	Penge ,,	,,
	Horde: Karine Knudts......	3 Ø.	10	,,	,,	,,	,,	12 ß	,,
	Thelleruppe: Niels Erichssen.	3 Ø.	10	,,	,,	,,	,,	12 ß	,,
	Alle forskr. Gaarde i Herredet til Hobe...........	,,	,,	1½	12	12	24	,,	,,
	Uby: Søfren Hansen........	Malt ½ Ø.	1 Ø.	,,	,,	,,	,,	,,	,,

Vi forpligte os til at fri, hjemle osv. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette vort aabne Brev. Givet ..... IV, 71 (overstreget)[3]).

Vi Chr. g. a. v., at vi med vort elsk. Danmarcks Riges Raads Bevilling og Samtykke have solgt, skjødet og afhændet til os elsk. Hr. Mogens Gyllenstiern af Ifversnes, Ridder, vor Mand og Raad, efterskr. vort og Kronens Gods, som er al Thommerup Kloster og Thommerup By i Jerrested Herred (Skonne) med al Ejendom, Herlighed og Rettighed, ene undtaget Hospitalet smstds. med dets tilliggende Gods, dertil alt andet frit Gods, Møller, Gaarde og Ejendom til forskr. Kloster, som er

---

[1]) Dertil 4½ Sk. Svinepenge.

[2]) Iboede af Povel Iverssen, Anders Matsen, Hans Pederssen, Mats Michelssen, Knud Jenssen, Peder Hanssen, unge Niels Lavritssen, Jep Knudssen, gamle Niels Lavritssen og Niels Hendrichssen. Knud Jenssen giver desuden 5 Skp. Rug af en ød Jord.

[3]) Brevet mangler Aarstal, men staar imellem Breve af 20 Maj og 17 Oktbr. 1541.

	Byg. Pd.	Skp.	Havre. Td.	Skill.	Lam.	Gæs.	Høns.
Vranerup[1]):							
Anders Nielsen	2	„	2	9[2])	1	1	2
Anders Thostesen	„	28	1	9	1	1	2
Mogens	„	28	1	9	1	1	2
Ingemard	2	„	1	9	1	1	2
Anders Skredder	„	28	1	9	1	1	2
Jens Glob	„	28	1	9	1	1	2
Haagen Eyssen	2	8	1	9	1	1	2
Las Jensen	2	8	1	9	1	1	2
Niels Ibsen	„	24	1	9	1	1	2
4 øde Gaarde	$3^1/_2$	5	„	„	„	„	„
Valbye:							
Jens Jensen	$2^1/_2$	„	2	9	1	1	2
Thue Persen	$2^1/_2$	„	2	9	1	1	2
Stybye:							
Peder Hansen	1	„	2	„	1	1	2
1 øde Gaard	„	24	„	„	„	„	„
Veristedt:							
Jens Mogensen	$2^1/_2$	„	2	6	1	1	2
Anders Kiøbmand	$2^1/_2$	„	2	6	1	1	2
Morten Karlsen	$2^1/_2$	„	2	6	1	1	2
Joen Olsen	$2^1/_2$	„	2	6	1	1	2
Peder Ingemordsen	2	„	2	6	1	1	2
Mogens Thruelsen	„	32	2	„	1	1	2
Peder Jensen	„	24	2	$4^1/_2$	1	1	2
Povel	„	24	2	$4^1/_2$	1	1	2
Olluf Karlsen	2	„	2	6	1	1	2
Peder Kiøbmand	„	24	2	$4^1/_2$	1	1	2

Item Jerrested By og Len med følgende Gaarde:

	Lødig Mk.	Sk. Grot.	Mark.	Skill.	Td. Havre.	Lam.	Gæs.	Høns.
Hans Olsen	„	„	2	4	2	1	1	2
Niels Svendsen	„	4	„	„	2	1	1	2
Peder Thruelsen	„	„	2	4	2	1	1	2

[1]) Thamerup Sogn, Jerrested Herred.
[2]) Dertil 5 Skill. Formarskpenge.

	Lødig Mk.	Sk. Grot.	Mark.	Skill.	Td. Havre.	Lam.	Gæs.	Høns.
Atser	„	„	2	4	2	1	1	2
Niels Ifversen	„	„	„	15	2	1	1	2
Peder Michelsen	„	„	„	15	2	1	1	2
Jep Joensen	„	8	„	„	„	1	1	2
Niels Temmesen	„	8	„	„		og They		
Henrich Jensen	„	8	„	„		do.		
Davit Nielsen	1	„	„	„		do.		
Morten Erichsen	„	5½	„	„		do.		
Erich Høg	„	5½	„	„		do.		
Clemed Jørgensen	„	„	2	2½		do.		
Knud Tuesen	„	„	2	2½		do.		
Truels Matsen	„	„	2	2½		do.		
Frandts Pedersen	„	„	2	2½		do.		
Morten Jensen	„	5½	„	„		do.		
Svend Bendtsen	„	5½	„	„		do.		
Hagen Movritsscn	„	„	2	2½		do.		
Morthen Jespersen	„	5½	„	„		do.		
1 Fæste i Valbye:								
Lavrits Pedersen	„	„	„	20				
1 Fæste i Gladsaxe:								
Hans Skinder	„	3	„	„				
1 Fæste i Grødstrup:								
Olluf Gungi	„	2	„	„				
1 Fæste i Viberup:								
Mogens Pedersen	„	3	„	„				

Item fire Gaarde og Fæster, som skulle give deres Landgilde til forskr. Hr. Mogens Gyldenstiern, som er et Fæste i Thøvby (Smedstrup Sogn), som N. ibor (9 Skill.), et Fæste i Høyby, som N. ibor (9 Skill.), en Gaard i Hannes, som N. ibor (3 Mk. 6 Sk.) og en Gaard i Munckerøne, som Albret ibor (2 Skp. Smør), dog hvad Forsvar andre Riddermændsmænd have i disse 4 Gaarde hermed uforkrænket. Item Høgs Gaard i Torup, som Thue ibor (3 Pd. Byg, 2 Td. Havre, 9 Skill., 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns). Item Bro Mølle (3½ Pd. Mel), Vibe Mølle (3 Pd. Mel) og Valcke Mølle (3 Pd. Mel). Item en „ensted“ Gaard, Snapperup kaldet, i Saxlø Sogn (Nesbyholm Len), som Bent Drucken ibor (1 Fj. Smør). Item 4 Gaarde, som Jep Falck

har i Pant, som er en Gaard i Blegstrup (2 Pd. Byg), en i Vifverup (4 Sk. Grot), en i Thranes (1 Sk. Grot), en i Kandbye (1 Sk. Grot), dog at han selv skal indløse disse. Item et Hus i Ydsted, [hvoraf?] det tydske Kompagni giver 2 lødig Mk. $5^1/_2$ Mk. 2 Sk. Alt forskr. Thomerup Kloster og By samt Jerrested By og Len skal forskr. Hr. Mogens Gyldenstiern og hans Arvinger beholde til evig Ejendom saa frit, som andre Riddere og Svende have deres Arvegods her i Riget, og kjendes vi os og Kronen at have oppebaaret af ham fuld Værd i Guld, Sølv og Penge efter vor fulde Nøje. Thi forpligte vi os osv. IV, 231 b[1]).

Vi Chr. g. a. v., at vi nu unde denne Brevviser, Mester Peder Barskier i Slagelse, S. Jørgens Gaard og den Helligaands Hospital smstds. med al Tilliggelse at have for hans Livstid, saaledes at han skal nyde den Avl, som plejer at bruges til den Helligaands Gaard, til sit eget Ophold, og alt øvrigt Landgilde, Sagefald, Gaardfæstning og anden Rente, som han oppebærer af Bønder og Tjenere, samt al anden Rente, som nu ligger eller i Fremtiden kommer til forskr. Gaard og Hospital, baade inden og uden Bys, skal han forvende til de fattige, saare og syge Menneskers Behov, som ere i Slagelse eller i de Herreder, der give Korn til forskr. Hospitaler, efter som Renten mest kan taale, og heraf skal han ikke anvende noget til sit eget Behov. Han skal aarlig gjøre vore Befalingsmænd Regnskab derfor og holde samme Helligaands Gaard og Hospital vel bygt, samt hele og læge de syge og saare, som staar til at hele; for hvad han bygger og forbedrer paa Hospitalet eller for det han heler de syge og saare, skal han ikke tilregne de syge noget, men gjøre det for den Fordel, han har af Avlen, og fordi han maa have sin Bolig og Værelse i Hospitalet. Han skal holde Tjenerne ved Lov, ej udfæste dem af deres Gaarde osv., ej forhugge Skovene og ej sælge de Vordnedes Sønner, som ere fødte paa samme Gods. Dersom forskr. Peder Bardskier ikke skikker sig tilbørlig mod de fattige, men forvender Renten til nogen anden Fordel end til de fattiges Behov, skal han have forbrudt dette vort Brev, og vi have Magt til at forlene det til en anden. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn Slot. IV, 174 b[2]).

[1]) Brevet mangler Aarstal, men staar mellem Breve af 14 Januar og 22 Novbr. 1540.
[2]) Brevet mangler Aarstal, men staar mellem Breve af 19 April og af 31 Maj 1541.

1541.

3 Januar. Henrich Hack fik Livsbrev paa Provstegaarden i Kolding mod at bygge og bo her i Riget og være kgl. Maj. og dennes Søn Hertug Frederich huld og tro samt tjene deraf med en „geryst“ Hest til Lands eller udgjøre en færdig Karl til Skibs. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Gottorp, Mand. efter Nyaars Dag. IV, 319 b.

7 Januar. Jørgen Bragde og Otte Bragde fik Forvaring for 300 Jochimdaler som andre kgl. Maj.s gode Mænd paa Store Købinge Len, som skylder 34 lødige Mk. og 2 Sk. Grot, 11 Sk. Penge, 29 Lam, 26 Gæs og 48 Par Høns til aarlig Landgilde. Cum clavs. consv. Gottorp, Fred. efter Nyaars Dag. Rel. Henrich Skult, Rentemester. IV, 236.

11 Januar. Hans Povisk[1]) fik Brev ad gratiam paa Thisted Gaard med tilliggende Tjenere uden al Tynge og Tjeneste i det næste Aar, og siden skal han blive til ens med kgl. Maj. eller Rentemestren i Nør Jytland om, hvad han skal gjøre og give deraf. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hadersløf, Tirsd. efter Hellig tre Kongers Dag. IV, 319 b[2]).

— Albret Skiel fik Brev at maatte indløse hvad Gods, som er pantsat fra Børlum Kloster, og selv nyde det som et frit brugeligt Pant, indtil det indløses af kgl. Maj. Samme Datum. IV, 319 b.

13 Januar. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at efthertbi vore undersotte, raadmend och mienige borgere udi vor kiøpsted Medelfart, hafve thit och ofthe beklaget thennom for os, hvorledis at mienige bymend udi Gamborg skulle emod thieris byes previlegier och thisligiste emod gammel sedvan giøre thennom hinder och forfang paa marsvin fiskinde her udi Gamborg fiordt, och at samme Gamborg bymend skulle hafve forhverfvet thennom et bref af hogborne første konning Hans, vor kiere faderbroder, at mue fiske och iege marsvin paa nogle helge natte, och ther med bethagge samme vore undersotte udi Medelfard thieris nering och biering etc. Tha paa thet at forne Medelfart by maa blifve ved magt, och vore undersotte udi Gamborg mue blifve ved thieris bieringe, och the hogtidelige natte, som hellige bodene ere, mue och holdis udi førm, hafve vi giort ther saadan skickelse paa udi saa maade, at forne Gamborg mend skulle iege och nyde thieris marsvins fiskende paa alle løfverdagene, naar ther icke er

[1]) Hdskr. har: Povist.

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 217 (efter Lensbogen).

helleg dage paa samme dag, som helligbodne ere, och icke ther ofver, och vore undersotte Medelfard borgere skulle nyde alle andre dage udi ugen, som icke helligbodne ere, dog at hverckenpart icke skulle bruge flere bode, end the her til brugt hafve, och vor och kronens sedvanlig told och rettighed her med uforsømet udi alle maade. Gifvet paa vort slot Hønneborg, thorsdagen nest efther helge thre kongers dag. IV, 68.

15 Januar. Hans Stygge fik Følgebrev til alle Kirketjenere i Rogsø Herred, at de skulle svare ham med Ægt, Arbejde og al anden Herlighed ad gratiam, dog at de give deres Landgilde til Kirken. Ligeledes fik han Brev til alle Aarhus Kapitels Tjenere, at de skulle svare ham med Gjæsteri og Sagefald, men yde deres Landgilde, som de pleje. Cum clavs. consv. Otthense, Lørd. før Anthonii. Rel. Jørgen Pedersen, Rentemester. IV, 320.

17 Januar. Jachop Brochenhus, Landsdommer i Fyn, og hans Hustru fik Pantebrev til Forvaring for 200 Golt Gylden paa en Gaard i Skovby (Hans Stigssen, skylder 6 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Ørtug Havre med Smaaredsel) og én i Kiereby (Søfren Kock, skylder 6 Ørtug Byg med Smaaredsel), at beholde uafløst i begges Livstid. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ottense, S. Antonii Dag. Rel. Erich Krumedighe. IV, 68 b.

25 Januar. Hr. Eske Bilde, Ridder, fik Brev ad gratiam pro servitio facto et faciendo paa S. Peders Kloster i Lund mod at holde det ved skjellig Bygning og besørge de Jomfruer, der ere eller herefter blive indgivne, deres tilbørlige Underhold efter gammel Sædvane samt gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafns Slot, S. Pavli conversionis. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 236 [1]).

2 Febr. Alheydt, Mester Michel von Hirstigs, fik Livsbrev[!] paa et Hus, muret mellem Stolper, i Kannike Strædet i Kiøpnehafn, 2 Lofter højt, strækkende sig af Øster fra Jochim Becks, kgl. Maj.s Rentemesters, Jord og Grund i Vesten 35 Alen siellandske til den Gaard og Residens, Mester Peder Hansen, Kannik, nu har i Værge, og gaaende med sin Port og Agerum ud til Graabrødre Stræde, og er i sin Bredde til samme Stræde af Øster fra det Hus, Mester Hans Kleinsmed nu ibor,

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 332 efter Lensbogen, hvor Brevet er dateret S. Pavli conversionis Aften, ɔ: 24 Januar.

i Vester 23 siellandske Alen til forskr. Mester Peder Hansens Have, at nyde for sig og Arvinger til evig Eje, dog at naar de ville sælge samme Gaard og Grund, skulle de være forpligtede til at afhænde dem til kgl. Maj. og til ingen anden. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiopnehafn, Vor Frue Dag Kyndermisse. Dns. rex per se. IV, 168 b [1]).

9 Febr. Hr. Mogens Nielsen fik Livsbrev paa Alle Helgene Alter og Vikarie i Vor Frue Kirke i Kiøpnehafn med tilliggende Jord efter det Fundatsbrev, som hans Farbrodersøn, Hr. Per Persen, har givet dertil. Cum. clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Onsd. efter S. Blasii Dag. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 169 [2]).

21 Febr. Grindov Borgere fik Brev for den store Skade, de ere komne i, at være fri for al kgl. Tynge og Besværing 3 Aar omkring. Hafnie, Mand. post Valentini ep. Dag. IV, 326 b.

27 Febr. Verner Parsbierg fik Brev, at Kongen skylder ham 500 rinske Gld. i Guld og 500 Jochimdaler, hvorfor han skal have Sølfvitsborg Slot og Len i Pant med al kgl. Rente og Ret, dog at han deraf skal give aarlig 100 Jochimdaler, at yde til kgl. Maj.s Rentemester paa Kiopnehafns Slot til Vor Frue Dag Kyndermisse [2 Febr.] tilligemed Halvparten af Sagefald samt alt Vrag, der falder i Lenet, efter Regnskab; han skal holde kgl. Maj. og hans daglige Folk en Nat, to eller tre, naar hans Naades Vej falder dér frem, og holde 8 „geryst“ Heste eller 8 væragtige Karle til Skibs. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Fastelavns Søndag. Dns. rex per se subscripsit. IV, 236.

5 Marts. Gabriel Gyllenstiern fik Brev, at kgl. Maj. kjendes at skylde ham 957 Jochimdaler og 43 Gld. i Skreckenberg (7 regnet i hver Gld.), for hvilken Sum kgl. Maj. har pantsat ham Hundtslund Kloster, dog at han skal gjøre saadan Afgift, Tynge og Tjeneste deraf, som han kan komme overens om med Rentemestren i Nørre Jutland paa kgl. Maj.s Vegne. Cum clavs. consv. Hafnie, Lørd. efter Askeonsdag. IV, 326 b.

— Her Christen, prier udi S. Knudts closter, fick lifs bref at mue vere prier udi S. Knudts closter udi Otthense, dog saa at hand skal giøre kong. Mat. och riget ther af slig tilbørlig tieniste, som hans kon. Mat. ther af pleie[r] at hafve, efter closteris yderste for-

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 268.
[2]) Smstds. S. 259.

mue, och hafve god paa siun. at hvis, som til chlosterit liger, komme[r] closterit til beste och icke forkomis eller fortheris til unytte, och aarligen besørge prierne [1]), som ther inde ere eller her efther ther indgifne blifve, theris tilbørlig underholding, och holde got regementhe ther i closteret med sang oc anden guds thieniste, och holde gotsit ved hefd och magt. Cum clavs. consv. ut in aliis literis. Datum Hafnie, løfverdagen nest efther aske ottensdag. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 69 [2]).

13 Marts? Base Chrestoffersen fik Brev ad gratiam pro servitio paa Bieverskov By med alt det Gods, som ligger i samme By, dog at han ikke sælger de Bøndersønner, der ere fødte paa Godset. Cum clavs. consv. ut in aliis litteris. Kiøpnehafn, Sønd. efter [!] invocavit. Rel. Jochim Beck, Rentemester. IV. 169 b.

17 Marts. Olluf Sommer, Byfoged i Landtskrone, fik Livsbrev paa en Grund og Kaalhave i Landtskronne, som er tilfalden kgl. Maj. som forbrudt Gods efter Helghe Clavesen, fordi han rømte af Riget med Rigets Fjender og førte Avindskjold mod kgl. Maj. Grunden er i Bredden saavel paa den vestre som paa den østre Ende i Sønder og Nør 39 1/8 Alen og i Længden ved baade Sider i Øster og Vester 59 1/2 Alen, og ligger i den østre Ende sønden og østen ind til to af Byens Stræder, vester næst op til Karene Skovfboes Have og norden ud med Karine Thueprets og Jep Smidts Kaalhave. Cum clavs. consv. Hafnie, Torsd. efter Sønd. reminiscere. IV, 238 b.

18 Marts. Mats Stensen gjorde Mageskifte med kgl. Maj i saa Maade, at han fik efterskr. Kronens Gaarde: Kongstrupe (Stødhafve Sogn, Oxie [3]) Herred). som Olluf Jensen ibor (skylder 1/2 Td. Smør), 5 Fæster i Hasle, iboede af Mats Lavritssen (skylder 16 1/2 Sk.), Jens Ingvorsen (22 Sk.), Aage Asmussen (12 Sk.), Peder Jensen (16 1/2 Sk.) og Jens Perssen (16 1/2 Sk.), item Husbondhold, Ægt, Arbejde, Gaardfæstning, Sagefald og anden Herlighed af 3 Kirkefæster smstds., dog at Landgilden ydes til Kirken efter gammel Sædvane. Derimod har han udlagt til kgl. Maj. og Kronen 2 Gaarde i Karuppe (Skreflinge Sogn, Oxie Herred), iboede af Lavrits Ibsen (2 Pd. Korn, 3 Sk. Grot) og Lavers (2 Pd. Byg, 3 Sk. Grot), en øde Gaard smstds. (2 Pd.

---

[1]) Dette Ord er af en senere Haand rettet til det rigtigere: presterne.
[2]) Danske Mag. II, 71 og 4 Række, IV, 234 (efter Lensbogen).
[3]) Hdskr. har: Oris.

Korn), et Fæste smstds. (2 Mk. 1 Sk. Penge), Niels Svendsen ibid. (1 Sk. Grot) og Jep Jelle i Bunckeflod (4 Sk. Grot). Cum clavs. consv. Hafnie, Fred. efter reminiscere. Rel. Jørgen Urne, Embedsmand paa Malmø. IV, 236 b.

20 Marts. Hr. Peder Porse fik Brev ad gratiam paa Dalby Klosters Ladegaard med tilliggende Avl og sædvanlig Ægt og Arbejde af Klostrets Gaardsæder, Bønder og Tjenere i Dalby og Snidstruppe Byer; deraf skal han aarlig give 50 Læs Hø og 6 Pd. Byg, at yde paa Malmøhus, og de Bønder, som pleje at yde „thal“ Hø af Klostrets Enge, skulle nu hvert Aar efter gammel Sædvane høste og yde samme Hø paa Malmøehus. Han skal holde Avlsgaarden ved Magt og ej befatte sig ydermere med nogen Landgilde, Smaaredsel eller Ægter af Bønder og Tjenere af Dalby Len, uden hvad kgl. Maj.s Embedsmand paa Malmøhus befaler ham; hvad Inventar, han annammer skal han lade efter sig. Hafnie, Sønd. oculi. Rel. Jochim Beck, Rentemester. IV, 237.

— Jørgen Urne, Embedsmand paa Malmø, fik Brev, at han maa indløse alt det Gods, som er forpantet fra Dalby, Helnekierckis og Øfvets Kloster og nyde det, indtil det afløses ham og Arvinger efter Pantebrevenes Indhold. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum og Rel. IV, 237 b (overstreget).

— Michel Hals fik Brev ad gratiam pro servitio paa Nesbyholm med sin Ladegaard, Ager og Eng, og dertil sædvanlig Arbejde og Tjeneste af Gaardsæder, Bønder og Tjenere i samme Sogn samt af de Bønder i Elleruppe, dog at de andre Bønder og Tjenere i Nesbyholm Len skulle høste af Slottets Enge 200 Læs Hø hvert Aar og deraf fremføre 100 Læs „tal“ Hø til Malmøe Slot og opsætte 100 Læs Hø i Ladegaarden for Nesbyholm til at føde kgl. Maj.s Stod, Føl og Foler med om Vinteren. Han skal holde samme Avlsgaard ved Magt og nyde fri Bygningstømmer, Ildebrand og Oldengjæld i Slottets Skove til sine egne og sine Tjeneres Svin, og frit Fiskeri med „thogger och sette vod“ i Søen og fri „mollit“ af Slottets Mølle til sit eget og Gaardens Behov, og intet ydermere befatte sig med Lenet; hvad Inventar, han annammer paa Slottet eller Ladegaarden, skal han efterlade Fyldest for. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 238 (overstreget).

20 Marts. Jørgen Kock fik Livsbrev for sig og Hustru Citsle paa Borgeby Gaard og By, Lydekøpinge By og Høgs Mølle i Skonne uden al Afgift og Tynge, efterdi han har opladt kgl. Maj. nogle Breve, som højbaarne Fyrste, Hertug Albret af Mickelborg og Grev Christoffer af Oldenborg gave ham paa nogen Gjæld, de ere ham pligtige. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 238.

22 Marts. Peder Hansen fik Brev paa 3 Gaarde i Skulleløf i Horns Herred, skylde til Hobe 9 Pd. Korn med andre Bede, hvilke foreholdes ham og ere tilfaldne ham og Medarvinger med Rette af Arv efter Joren Jes, og har han udkjøbt sine Medarvinger, som han har bevist for kgl. Maj. med Brev og Segl, at nyde til sig og Arvinger efter det Brev, han har derpaa. Hafnie, Tirsd. efter Sønd. oculi. Commissio regiæ Maj. propria. IV, 169 b.

24 Marts. Mester Rubbert i Ribe fik Brev, at han har tilsagt at ville lade sig bruge i kgl. Maj.s Tjeneste som en „wundarst“, hvor kgl. Maj. har ham behov og tilsiger ham. Thi har kgl. Maj. lovet ham hvert Aar at skulle oppebære af kgl. Maj.s Rentemester i Nørjutland, saa længe kgl. Maj. behøver at bruge ham i sin Tjeneste, 30 Gld. Mønt aarlig Besoldning om Paasketid og 1 Oxe, 4 Svin og ½ Td. Smør om S. Michels Dags Tid til hans Ophold samt én sædvanlig Hofklædning om Aaret, og skal samme Aars Tjeneste begyndes nu til Paaske og saa forfølges Aar fra Aar. Cum inhib. sol. Kiøpnehafns Slot, Torsd. efter Sønd. oculi. Rel. Carnilius, regius apotecarius. IV, 327.

25 Marts. Jørgen Jenssen fik Brev ad gratiam paa Schodtsgaard i Helsingborg med en Gaard i Miholt, den anden i Desselt, den tredje [i] Negelaggher, den fjerde i Brøde, den femte i Kongsholt, den sjette Morthenstruppe, den syvende Lugstruppe, den ottende Gyholt, 3 smaa Bol, nemlig det ene, Longholm, i Alrom Sogn, det andet i Longstruppe, det tredje hos Skodtsgaarden i forskr. Heslingeborg [!]. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Vor Frue Dag annuntiationis. Rel. Jochim Beck, Rentemester. IV, 238 b.

29 Marts. Henrich Elling i Landtskrone fik Konfirmation paa et Livsbrev paa en Gaard, liggende til St. Giertrudts

Alter i Landtskrone, for ham, hans Hustru og det længstlevende af deres Børn mod 6 Mk. aarlig Jordskyld, at give S. Karine Dag inden Kvæld under samme Jords og Gaards Fortabelse. De skulle have [Ret] til at pante eller sælge samme Gaard, dog at de 6 Mk. altid gives til det almindelige Hospital dèr i Byen eller til anden Gudstjeneste, hvor kgl. Maj. tilforordner samme Jordskyld. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Tirsd. efter lætare. IV, 239.

29 Marts. Mienige undersotte paa Amage finge bref icke at skulle dellis eller platsis eller ellers i nogre maade trengis at bygge eller feste nogen gaarde andenstedts end paa Amage, meden ther blifve boendis och ey af Hollender eller ander trengis eller festis ther fran. Skulle the ey heller her efther besveris med lange echter uden landts ydermere, uden at arbeide til Kiøpnehafns slot och paa Amage gaard efther gammel sedvone, och skulle ubehindret bruge thieris handel och nering paa Saltholm; dog skulle the ingen fremede folcks fe fore eller forløfve nogen fremede folcks fe at føre thid paa landet. Och ther som Hollenderne paa Saltholm boendis icke ere tilfridts, at samme Amage mend bruge thieris handel ther paa landet, tha skulle Hollenderne hafve fri lof at drage ther af landet; skulle samme Amage mend ther emod tha vere plichtige at gifve til forne Kiøpnehafns slot saadan landgilde och anden rettighed, som same Hollender nu gifve til forne slot, som beløber seg tilhobe iij tønne smør. Hafnie, tisdagen nest efther letare. IV, 169 b [1]).

8 April. Albret Skiel fik Mageskiftebrev paa Kronens Gaard Hammelmose Gaard og Hammelmosse Mølle med al deres rette Tilliggelse, Hestehave, Enemærke og Alminding osv., hvorimod han har givet kgl. Maj. og Kronen til Vederlag efterskr. Gaarde i Framble Herred (Opsyssel, Aarhus Stift): Hiorslef Gaard, skylder 6 Ørtug Rug, 6 Ørtug Malt, 2 Mk. Penge, ½ Td. Smør, 4½ Mk. Gjæsteri; 3 Gaarde i Bolen, iboede af Peder Ollufsen, Frants Pedersen og Peder Jensen, giver hver 1 Pd. Malt, 1 Pd. Rug, 1 Mk. Penge, 1 Svin og 24 Sk. Gjæsteri; 3 Gaarde i Skovfby, iboede af Søfren Nielsen, Niels Ibsen og Staffen Ibsen, giver hver det samme og desuden alle tilsammen 1 Td. Smør; en Gaard i Gultinge, iboet af Jens Joensen, giver 1 Pd. Rug, 4 Ørtug Malt, 1 Mk. Penge, 1 Svin; et Bol i Skovby, iboet af Jes Lassen, giver 9 Sk. Penge; en Gaard i Ildbierg i Salling, som Anders Andersen ibor, giver 4

[1]) Ny kritisk Journal 1778 col. 389—90, Krag, Kong Christ. III.s Hist. Suppl. S. 20—51.

Td. Korn, 1 Pd. Smør, 1 Mk. Penge, 1 Svin, 24 [Sk.] Gjæsteri med andre smaa Bede, efter hans Gjenbrevs Lydelse. Thi forpligter kgl. Maj. sig og Efterkommere til at hjemle forskr. Albret Skiel og hans Arvinger Hammelmosse Gaard og Mølle. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, Fred. efter Sønd. judica. IV, 327 b.

8 April. Idem fik Brev, at efterdi han har tilbagegivet et kgl. Maj.s Brev, hvorefter han skulde have Irup Gaard i 6 Aar, og deraf endnu er 4 Aar tilbage, har kgl. Maj. nu undt ham at maatte beholde Børlum Kloster i 4 Aar fra førstkommende S. Michels Dag, dog mod Tynge og Tjeneste efter Forleningsbrevet. Samme Datum. IV, 328.

9 April. Hans Bisterfeldt fik Forleningsbrev ad gratiam pro servitio paa Ellinge Gaard i Aadts Herred med tilliggende Gaardsæder, som Per Lavritsen nu har i Værge, fri og kvit mod at holde Gaarden ved Hævd, Gaardsæderne ved Lov og ikke udfæste dem osv., ikke forhugge Skovene eller sælge nogen af de Vornedes Sønner, som ere fødte paa Godset, og aldeles ikke jage eller befatte sig med Jagten, hverken Harejagt eller andet. Cum inhib. sol. Hafnie, Lørd. efter Sønd. judica. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 170[1]).

— Idem fik Følgebrev til samme Gaardsæder, at de svare ham til førstkommende S. Valborgs Dag. Datum ut supra. IV, 170 b.

10 April. Her Michel Ibssen, tilsiunsmand udi hospitallet udi Ottense, fick bref ad gratiam at mue blifve sin lifs tid udi samme hospital, dog at emeden hand er før och rørendis, tha skal hand hafve tilsiun, at the fattige[2]) faa thieris nodtorft til skiellighed, och skal hand ther for hafve sin nodtorftige underholdingh med øl, mad, kleder och skue, saa hand lider ingen nød, men vorder hand vanfør af alderdom eller siugdom, tha skal hand hafve sin underholdinge ther sammestedts sin lifs tid med egen herberg, seng och verme, och naar hand er død och afgangen, tha skal hves findis efther hans død, ehvor thet er, aldsammen komme til the siuge udi samme hospital, och ingen af forne her Michels arfvinge skulle mue noget befatte seg ther med. Cum inhib. sol. Datum Hafnie, palme søndag. Rel. Johan Fris, candtsler. IV, 69 b.

12 April. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at vi hafve nu forfaret, hvorledis at ther skal brugis et fiskeleye paa vor och kronens

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 321 (efter Lensbogen).
[2]) Hdskr. har: at the fattige at the.

strømme ved Thorskeminde bode med russer och vodedret, och os icke giøris och gifves ther af vor och kronens tilbørlige told och rettighed, efther som andre fiskeleye ther udi Nørjutland [gifve]. Thi bede vi och strengeligen biude alle vore undersotte och alle andre, som samme fiskeleye, Lysse fiskende, ved forne Thorskeminde besøgendis vorder, atti retter ether her efther af samme fiskeleye aarligen at giøre och gifve ther af til vort slot Riberhus saadan tilbørlig thold och rettighed, som os elskelige Hendrich Randtzow, vor mand, thienner och embitsmand ther sammestedts, med fliere godemend, som hand eller hans fuldmechtige paa vore vegne til sig thage skulle, ther samme vor thold och rettighed forsettendis vorder. Fordrister sig nogen etc. Cum clavs. consv. Datum Kiøpnehafn, thisdagen nest efther palme søndag. IV, 328 b.

19 April. Vi Chr. g. a. v., at vi have tiltroet og befalet os elsk. Mogens Godtske, vor Mand, Tjener og Befalingsmand for alt Stiftets Gods over alt Siellandts Stift, paa vore Vegne at have flittig Tilsyn og fuldmyndig Befaling over alt Kirkernes Gods, Alter Gods og hvad Gods, der har ligget til Kalenter eller Gilder, baade i Kjøbstæderne og paa Landsbyerne, og lade Kirkeværgerne i hvert Sogn oppebære og igjen udgive Rente og Jordskyld deraf efter hans Befaling til Sognepræsters, Skolemestres, Høreres og Kapellaners Underholdning og Løn og siden aarlig gjøre ham paa vore Vegne Regnskab derfor. Ligeledes skal forskr. Mogens Godtske have fuldmyndig Befaling til at have Tilsyn med, at samme Gods baade i Kjøbstæderne og paa Landsbyerne bygges og forbedres samt besørges og besættes, og skal have Magt til at bebreve og besegle samme Gods for sædvanlig Landgilde. Ligeledes skal han have Fuldmagt og Befaling til at høre alle Kirkernes Regnskaber, saavel i Kjøbstæderne som paa Landsbyerne, ligeledes alle Hilliggiesthuses og Hospitalers Regnskab over hele Stiftet, hvem der saa har dem i Værge. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Tredjedag Paaske. IV, 174[1]).

5 Maj. Vi Christian med Guds naade Danmarcks etc. giøre alle vitterligt, at aar efther Guds byrd mdxlj thend torsdag nest efther S. Philippi et Jacobi apostolorum dag her paa vort slot Kiøpnehafn, nerverendis os elskelige Johan Fris, vor cantsler, her Predbiørn Podebusk, her Axel Bragde, her Eske Bilde, her Holgerd Ulfstand, her Thrude Ulfstand, her Clavs Bilde, her Mogens Gyldenstiern, her Peder Skram, ridere, Erich Baner, Knud Gyldenstiern, Jørgen Qvitzow, Jacob Hardenbierg, Byrre Throlle och Erich Bøllie, vor [elsk.] Danmarcks

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 233—34. Om et andet Brev til Mogens Godske, der med denne Datum er optaget i Lensbogen, se 18 August 1542.

riges raad, var skicket os elskelige borgemestere och raadmend udi vor kiøpsted Helsingborg paa thend enne och udi rette tiltallede os elskelige borgemestere och raadmend udi vor kiøpsted Helsingøer paa thend anden side, for at forne Helsingøer borgere ofverdrage til forne Helsingborg by och ther paa thieris thorf kiøbe med bynder och andre øxen, faar, lamb, smør och anden vare, som ther falle kommer, och ther med giøre thenom hinder och skade paa thieris nering och biering; och i rette lagde forne borgemester och raadmend i Helsingborg thieris byes previlegier och friheder, som thennom af vore forfedre, frambfarne koninger udi Danmarck, unte och gifne ere, indholdendis blant andre artickle, at fremede geste [ey] skulle mue kiøbe eller handle ther udi thieris by och paa thieris thorf med gieste, thennom til skade eller forfang, och berette, at forne Helsingøer borger vare boendis udi et andet land och ther for icke burde at kiøbe eller handle paa forne Helsingborg byes thorf, thenom til hinder eller skade. Ther til svarede os elskelige borgemestere och raadmend udi forne Helsingøer, at the hafde sielf ingen axeltorf, och ther som the icke skulle mue søge thieris nering och biering andenstedts end i thieris [by], tha ere the og thieris bye forderfvet, och at the kunde vel lide, at Helsingborg borgere drage ofver til thenom och kiøbe och handle i thieris bye; och i rette lagde forne Helsingøer borgere thieris byes previlegier, som thennom och af vore forfedre, framfarne koninger udi Danmarck, unte och gifne ere, indhollendis at eftherthi samme Helsingøer borgere icke hafve ther udi thieris bye ret torf som andre kiøpsteder, tha mue the fri kiøbe korn och edende vare til thieris behof i andre vore kiøpsteder och lande uden told, undertagen vore fiskeleye, och begierede ther for, at vi vilde hafve indseende ther udi, at the paa bode sider kunde blifve ved macht, med flere ord och thalle, som thennom paa bode sider ther om emellom løb. Tha efther tiltalle, giensvar och sagens leiglighed, saa och paa thet at begge kiøpsteder mue paa bode sider blifve ved macht, hafve vi met vort elskelige Danmarcks riges raadts raad och sambtycke sagt thennom nu paa bode sider en saadan handel och venlig forligelse emellom udi saa maade, at forne Helsingøer borger skulle her efther ubehindret mue ofverdrage til Helsingborg bye och ther bruge thieris thorfmarckit med kiøb och sal med bynder och andre lige som andre Helsingborg borgere. Udi lige maade skulle Helsingborg borgere mue ofverdrage til Helsingøer och ther udi Helsingøer bruge thieris handel och hantieringe med bynder och tisligeste med andre indtbyes og [uden]byes kiøbmend och andre ligesom Helsingøer borgere, och skal tha thennom icke formenis paa nogen sider efther thenne dag udi nogre maade. Thi forbiude vi begge partherne her emod samme vor sckick och paa samme thieris nering och biering at giøre hver anden hinder eller forfang, men bevise hver ander got venskab och naboeskab; saa frampt om nogen part fordrister seg her emod at giøre, at the tha icke ville lide tilbørlige straf ther fore, som bør at straffes ofver thennom, vore

brefve och bud icke achte eller høre ville. Gifvet aar, dag och sted, som forscrefvit staar, under vort secret. IV, 170 b [1]).

7 Maj. Vi Christian etc. helse ether alle vore kiere undersotte, ridder, riddermendts mend, kiøpstedtsmend, bønder och mienige almue, som bygge och boe udi vort land Fyen, kerligen med Gud och vor naade. Vider, at vi hafve ofverveigit med vort elsk. Danmarcks rigis raad, her huos os forsamblet, thend stuore skade och forderfve, som giedder ther i landet giør paa underskof, gierde tre och andre efninde skovfve, och befrychtendis, at landet ther af med thiden kand komme udi stor forderfve och skofskade, at skofvene saa forderfvis, och hafve vi nu ther fore med forne vort elsk. Danmarckis rigis raad saa ther endeligen om besluttet, at ingen giedder ther i landet her efther skal hollis enthen paa fellits skovfe eller andre skovfve, uden hvis hver kand fri paa sit egit enmercke och icke anderstedts, och ville vi her med hafve thennom altingist fridtløs giort udi saa maade, at hvem som efther thenne dag ther i landet kand ofverkomme giedder paa fellits skovfve eller andenstedts, underthagit udi thieris fri enmercke, tha skulle the thennom mue ihielslaa och beholde ligervis som andre vilde diur och ey stande nogne ther for til rette udi nogre maade. Och paa thet hver maa och kand forkomme sin skade och forderfve, hafve vi unt och tilladet hver at mue beholde sine giedder til S. Bartholomei dag først komendis, och om the ther efter findis, skulle the vere altingest fridløs och handles med thennom, som forscrefvit staar. Vi ville och vore fovgther och embitsmend alfvorligen befallet hafve, at the her udinden hafve grandgifveligen och god tilsiøn, saa thette vort bref holdis, saa frampt the icke ville stande os til rette for hvis skade, ther af komme kand. Thi lader thet ingen lunde under vor hyldeste och naade. Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, løfverdagen nest efther S. Philippi et Jacobi apostolorum dag. IV, 485 [2]).

8 Maj. Vi Chr. g. a. v. og kjendes med dette vort aabne Brev, at vi nu med vort elskelige, menige D. R. Raads Bevilling og Samtykke have solgt, skjødet og afhændet til os elsk. Jacob Hardenbierg til Sandholt, vor Mand, Raad og Embedsmand paa vort Slot Vordingborg, og hans Arvinger vort og Kronens Kloster Holme Kloster, Gaard, Grund og Ejendom, i Salling Herred [3]) i Fyen, med alt det efterskrevne Gods, Mølle, Gaard, Ejendom og al anden Herlighed og Rettighed, som ligger til forskr. Holme Kloster, som er [4]):

---

[1]) Aarsberetn. fra Geheimearch. III, Tillæg, S. 32—33.

[2]) Danske Mag. IV, 287—88; Krag, Christ. III.s Historie II, 352—53.

[3]) Hdskr. har: Sals Herred.

[4]) Efter Angivelsen af hver Gaards Afgifter tilføjes overalt: med andre Bede.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Galt.	Faar.	Lam.	Gæs.	Høns.	Erfvitspenge.	Nødepenge.
Fleminge By:				Skp.							
Rasmus Nielssen..	1 Pd.	1 Pd.	„	1	1	1	1	1	2	1 ℳ	6 β
Hans Nielssen.....	1 Pd.	1 Pd.	„	1	1	1	1	1	2	1 ℳ	6 β
Hans Bisse.......	1 Pd.	1 Ø.	„	1	„	„	1	1	2	„	3 β
Hans Jensen......	„	1 Pd.	„	1	„	„	1	1	2	„	3 β
Jens Matsen......	„	1 Pd.	„	1	„	„	1	1	2	„	3 β
Hans Nielssen.....	1 Ø.	1 Pd.	„	1	1	„	1	2	4	1 ℳ	6 β
Thomes Perssen...	1 Pd.	1 Pd.	„	1	1	1	1	1	2	1 ℳ	6 β
Mats Jensen......	1 Ø.	1 Pd.	„	1	1	„	1	1	2	1 ℳ	3 β
Syboe [*Nybroe*[1])]:											
Hans Nielssen.....	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.	1	„	„	1	1	2	9 β	3 β
Hans Hiort.......	„	1 Ø.	„	1	„	„	1	„	„	„	„
Rasmus Fiskere...	„	1 Pd.	„	„	„	„	„	„	„	12 β	„
Hans Svendsen ...	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.	1	„	„	1	1	2	9 β	3 β
Morten Henrichssen..............	3 Ø.	3 Ø.	3 Ø.	1	1	1	1	2	4	1 ℳ	6 β
Røglegordt:											
Knud Bertelssen..	1 Pd.	„	„	1 Fj.	„	„	„	„	„	„	„
Favstedt:											
Niels Jensen......	1 Ø.	1 Pd.	„	1	1	„	„	„	„	1 ℳ	„
Jep Hanssen......	1 Ø.	1 Pd.	„	1	1	„	„	„	„	1 ℳ	„
Lavrits Pederssen	1 Ø.	1 Pd.	„	1	1	„	„	„	„	1 ℳ	„
Jep Pederssen[2])...	16 Skp.	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Søbbic eg [*Sølbierg*]:											
Peder Hanssen....	„	2 Pd.	„	1	„	1	1	1	2	1 ℳ	„
Grynderup:											
Mats Lavritssen ..	„	1 Ø.	„	2	„	„	1	„	„	8 β	3 β
Hans Skytte......	„	1 Ø.	„	2	„	„	1	„	„	8 β	3 β
Lene Peders......	„	1 Ø.	„	2	„	„	1	„	„	8 β	3 β
Jens Mogenssen ..	„	1 Ø.	„	2	„	„	1	„	„	8 β	3 β
HansLavritsenLydning.............	„	1 Ø.	„	2	„	„	1	„	„	8 β	3 β
Hans Lavritsen....	„	„	„	1	„	„	1	„	„	4 β	3 β
Nybygdt:											
Kierstine Nielssis .	1 Pd.	1 Pd.	„	1	„	„	„	1	2	12 β	3 β
Jens Hanssen[3])...	1 Pd.	1 Pd.	„	1	„	„	„	1	2	12 β	3 β
Gerderuppe[4]):											
Lavrits Hansen ...	15 Skp.	18 Skp.	„	1	1	„	1	1	2	1 ℳ	4 β
Niels Skredder....	15 Skp.	18 Skp.	„	1	1	„	1	1	2	1 ℳ	4 β

[1]) Her og i det følgende ere de mere afvigende Læsemaader i Originalen tilføjede.
[2]) Af en øde Jord.
[3]) Desuden begge Gaarde tilsammen 1 Fj. Smør, 8 Sk.
[4]) 10 Gaarde og 3 Bol.

	Rug.	Byg.	Penge.	Smør.	Galt.	Faar.	Lam.	Gæs.	Høns.	Erfvitspenge.	Nødepenge.
Gerderuppe:				Skp.							
Hans Lavritssen ..	"	18 Skp.	"	1	"	"	"	"	"	"	"
Jørgen Falleboe...	1 Ø.	1 Pd.	"	1	"	"	"	"	"	"	"
Thomes Anderssen	"	1 Ø.	"	1	"	"	"	"	"	6 β	"
Lavrits Matsen....	"	1 Pd.	"	1	"	"	"	"	»	"	"
Jens Lavritsen....	"	"	1 ℳ [1]	"	"	"	"	"	"	"	"
Niels Mosse	"	"	1 ℳ [1]	»	"	"	"	"	"	"	"
Jens Pederssen ...	"	1 Ø.	"	1	"	"	"	"	"	"	"
Jørgen Thiellessen	"	"	1 ℳ [1]	"	"	"	"	"	"	"	"
Peder Hanssen ...	3 Ø.	3 Ø.	"	1	1	1	1	1	4	1 ƀ	6 β
Hans Gregerssen..	15 Skp.	18 Skp.	"	1	1	"	1	1	2	1 ƀ	4 β
Jep Anderssen Brygger	15 Skp.	18 Skp.	"	1	1	"	1	1	2	1 ƀ	4 β
Høgerup [*Hogerup*] *Sogn* [2]:											
[Jens] Byemand ..	"	1 Pd.	"	1	"	"	"	1	2	"	3 β
JørgenFrødbiørnssen.............	"	1 Pd.	"	1	"	"	1	1	2	"	3 β
Hans Anderssen...	"	3 Ø.	"	1	1	"	1	1	2	"	3 β
Jesper Steyger....	"	"	"	1	"	"	1	"	"	"	"
Jahanne Matsis...	"	1 Pd.	20 β	"	"	"	"	"	"	"	"
Jep Hanssen......	"	3 Ø.	"	1	"	"	"	1	2	"	3 β
Marqvordt Anderssen	"	3 Ø.	"	1	1	1	1	1	4	1 ƀ	6 β
Karine Beck [3]....	1 Pd.	1 Pd.	"	1	1	1	1	1	4	1 ƀ	6 β
Peder Michelssen [4]	1 Pd.	1 Pd.	"	1	1	1	1	1	4	1 ƀ	"
Villats Anderssen .	1 Pd.	1 Pd.	"	1	1	1	1	1	4	1 ƀ	6 β
Jep Matsen [4].....	1 Pd.	1 Pd.	"	1	1	1	1	1	4	1 ƀ	6 β
Hans Jenssen.....	"	1 Pd.	"	"	"	"	1	"	"	6 β	3 β
Søveren Smed	"	"	1 ℳ	"	"	"	"	"	"	"	"
Lavrits Hanssen...	1 Pd.	1 Pd.	"	1	1	1	1	1	4	1 ƀ	6 β
Jens Nielssen.....	"	1 Pd.	"	2	"	"	1	1	2	1 ƀ	3 β
Niels Anderssen ..	1 Ø.	1 Pd.	"	1	1	1	1	1	4	1 ƀ	6 β
Anders Nielssen...	"	1 Pd.	"	1	"	"	"	1	2	"	2 β
Niels Anderssen...	"	1 Ø.	"	"	1/2	"	1	1	2	"	2 β

[1]) Landgilde.
[2]) 20 Gaarde og 2 Bol.
[3]) Lavrits Perssens.
[4]) Desuden 1 Faar af en Eng.

	Rug.	Byg.	Penge.	Smør.	Galt.	Faar.	Lam.	Gæs.	Høns.	Erfvitspenge.	Nødepenge.
Høgerup:				Skp.							
Jep Boessen......	„	1 Pd.[1]	„	1	½	„	1	1	2	„	3 β
Karine Mortens[2].	„	1 Pd.	„	1	„	„	1	1	2	„	3 β
Niels Nielssen.....	„	18 Skp.	„	1	„	„	„	„	2	„	3 β
Peder Skindere ...	„	„	1 ℳ	„	„	„	„	„	„	„	„
Brende[-*Lyding*]:		„									
Jahanne Peders...	1 Ø.	1 Pd.	„	1	1	„	1	1	2	1 ℳ	3 β
Hans Nielssen.....	1 Ø.	1 Pd.	„	1	1	„	1	1	2	1 ℳ	3 β[3]
Hans Esbiernssen.	1 Ø.	1 Pd.	„	1	1	„	1	1	2	1 ℳ	3 β
Villats Olufssen...	1 Ø.	1 Pd.	„	1	1	„	1	1	2	1 ℳ	3 β
Lydinggaard:			Havre								
Mats Anderssen...	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.	1	1	1	„	1	2	1 ℳ	4 β
dèr sammesteds 3 Gaarde:											
HelyPederssen, Jep Jenssen og Knud Michelssen hver:.	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.	1	1	1	„	1	2	1 ℳ	4 β
Møgelrød:											
Jens Olssen.......	„	3 Ø.	„	1	1	„	„	„	„	1 ℳ	„
Kostenborg:											
Peder Grafver....	„	„	„	1	„	1	„	„	„	„	„
Nosseburg:											
Hans Jenssen.....	„	„	„	½ Td.	„	1	„	„	„	„	„
Fiskerupgaard:											
Degens Hanssen..	1 Pd.	„	„	½ Td.	„	„	„	„	„	„	„
Lydning[4]) *By*:											
Mats Hanssen.....	„	3 Ø.	„	2	„	„	„	„	„	1 ℳ	„
Niels Jepssen.....	„	3 Ø.	„	1	„	„	„	„	„	1 ℳ	„
Jørgen Hanssen...	„	18 Skp.	„	½	„	„	„	„	„	8 β	„
Lavrits Jepssen...	„	18 Skp.	„	½	„	„	„	„	„	8 β	„
Christiern Bulgert.	„	3 Ø.	„	1	„	„	„	„	„	1 ℳ	„

[1]) Dertil 4 Skp. Byg af en Toft.
[2]) Rasmus Pederssen[s].
[3]) Eller 2 (utydeligt); Originalen har: 3.
[4]) Originalen rigtigere: Lyding.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Galt.	Faar.	Lam.	Gæs.	Høns.	Erfritspenge.
Høruppe:				Skp.						
Lavrits Findtsen	„	„	„	„	„	„	1 [1])	„	„	„
Nybølle:										
Per Lavritsen	„	1 Ø.	„	1	„	„	„	„	„	„
Espe:										
Niels Smed	„	3 Ø.	„	1	„	„	„	„	„	9 β
Jesper Nielssen	„	6 Ø.	„	1	1	„	„	„	„	12 β
Hans Nielssen	„	2 Pd.	„	1	„	„	1	2	„	12 β
Niels Matsen	„	3. Ø.	„	1	„	„	1	„	2	9 β
Jens Kalfve	„	3 Ø.	„	1	1	„	1	1	2	9 β
Findinge:										
Niels Thyggessen	„	1 Pd.	„	1	„	„	„	1	2	9 β
Rudunne:										
Mats Perssen	„	3 Ø.	„	1	1	„	1	2	4	9 β
Refsvinge:										
Anders Hanssen	„	6 Ø.	„	1	„	„	1	2	4	12 β
Anders Hendrichssen	„	3 Ø.	„	1	„	„	1	2	4	9 β
Eskebierg:										
Mats Nielssen	1 Ø.	„	1 Ø.	1	„	„	„	„	„	8 β
Kragegaard:										
Niels Hanssen	1 Ø.	„	1 Ø.	½ Td.	„	„	„	„	„	1 ℳ
Brennegaard:										
Jep Marckvordssen	3 Ø.	„	„	½ Td.	„	„	„	„	„	„
Gielbrede:										
Anders Jude	„	3 Ø.	„	1 Fj.	„	„	„	„	„	4 β
Abye:										
Clavs Perssen	„	5 Ø.	„	1	1	„	„	„	„	1 ℳ
Jep Mortenssen	„	3 Ø.	„	1	„	„	„	„	„	1 ℳ
Erich Matsen	„	1 Pd.	„	1	„	„	„	„	„	„
Jens Nielssen	„	3 Ø.	„	1	„	„	„	„	„	1 ℳ
Jens Henrichssen	1 Pd.	2 Pd.	„	1	1	1	„	1	2	1 ℳ
Lavrits Povelssen	„	3 Ø.	„	1	„	„	„	„	„	1 ℳ
Jesper Hanssen	1 Ø.	„	„	1	„	„	„	„	„	8 β
Povel Hanssen	„	1 Pd.	„	1	1	„	„	„	„	1 ℳ
Markvord Unckerssen	„	½ Ø.	„	„	„	„	„	„	„	„
Porupe [*Peruppe*]:										
Niels Hanssen	„	6 Ø.	„	1	„	„	„	1	2	1 ℳ
Mats Hanssen	„	6 Ø.	„	„	„	„	„	1	„	„
Jens Plog	„	4 Ø.	„	1	„	„	„	1	2	1 ℳ
Jens Anderssen	„	4 Ø.	„	„	„	„	„	„	„	1 ℳ

[1]) Af en Eng.

	Rug.	Byg.	Penge.	Smør.	Galt.	Faar.	Lam.	Gæs.	Høns.	Erfvitspenge.
				Skp.						
Osteruppe:										
Hans Jul	„	6 Ø.	„	„	„	1	1	2	4	18 β
En Bolig smstds.	„	„	1 ӿ	„	„	„	„	„	„	„
Dyernes [*Dygernes*]:										
Oluf Borre Michelssen	„	4 Ø.	„	1 Fj.	„	„	„	„	„	1 ӿ
Oluf Lavritsen	„	1 Pd.	„	„	„	„	„	„	„	1 ӿ
Hans Matsen	„	3 Ø.	„	„	„	„	„	„	„	24 β
Jens Jensen	1 Pd.	1 Pd.	4 β	„	„	„	„	„	„	2 ӿ
Hans Klof	„	„	„	„	„	„	„	„	„	1 ӿ
Hans Eyreboe	„	18 Skp.	„	„	„	„	„	„	„	9 β
Katteby [*Kattery*]:										
Rasmus Fynbo	„	1 Ø.	„	„	„	„	„	„	„	9 β
Svaninghe:										
Knud Hanssen	„	20Sk.	„	„	„	„	„	„	„	9 β
Jørgen Henrichssen	14 Skp.	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Tueruppe [*Turuppe*]:										
Per Nielssen	„	1 Pd.	„	1	„	„	„	2	4	9 β
Kalslundt:										
Jep Krag	„	3 Ø.	„	„	„	„	„	„	„	1 ӿ
Jørgen Hanssen	„	18 Skp.	„	1 Fj.	„	„	„	„	„	8 β
Peder Matsen	„	18 Skp.	„	1 Fj.	„	„	„	„	„	8 β
Morten Hanssen	„	3 Ø.	„	„	„	„	1	2	2	9 β
Niels Anderssen	„	3 Ø.	„	„	„	„	„	„	„	18 β
Jep Matsen	„	6 Ø.	„	1	„	„	„	„	„	9 β
Michel Matssen	„	3 Ø.	„	„	„	„	1	2	2	9 β
Knud Lavritsen	„	3 Ø.	„	„	„	„	„	„	„	18 β
Kinstruppe:										
Niels Ingvorssen	„	4 Ø.	„	„	„	„	„	„	„	12 β
Velby:										
Christiern Anderssen	„	„	12 ӿ[1])	„	„	„	„	„	„	„
Søfren Jude	„	1 Ø.	„	„	„	„	„	„	„	„
Jep Jenssen	„	20 Skp.	„	„	„	„	„	„	„	„

Ligeledes 2 Møller, hvoraf den ene kaldes Nybylle og ibos af Jørgen Møller (8 Pd. Mel) og den anden Gamle Mølle og ibos af Mats Møller (8 Pd. Mel), hvilket alt Holme Klosters Tilliggelse, Agre, Eng osv., Enmærke og Almindings[2]) Frihed forskr. Jacob Hardenbierg og hans Arvinger skulle nyde som

---

[1]) Eller 1 Td. Aal.

[2]) Hdskr. har: alenids.

Ejendom saa fri, som andre Riddere og Svende have deres Arvegods, og kjendes vi os og Kronen at have oppebaaret fuld Værd i Guld, Sølv og Penge for forskr. Holme Kloster. Thi forpligte vi os osv.; bliver noget af Godset atter fravundet ham, skulle vi inden 6 Uger derefter udlægge ham lige godt Gods igjen og holde ham og Arvinger det uden al Skade, Kost og Fortæring. [Kiøpnehafn Slot, Søndagen jubilate.] IV, 57 [1]).

10 Maj. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at aar efther Guds byrd mdxlj thend thisdag nest efther thridie søndag efther paaske var for os paa vort slot Kiøpnehafn os elskelige Claves Urne, provest, Peder Seber, cantor, Peder Porsen och Henning Albritsen, canicker udi Lund, fuldmechtige paa mienige Lunde capitels vegne, paa thend ene, och Jørgen Kock, borgemester, och Bend Ryther, radmand udi Malmøe, fuldmechtige paa Malmøes indbyggers vegne, paa thend anden side, om the gaarde och godts, som Lunde domkiercke, capittel och mienige clerici sammestedts hafve udi Malmøe, och blef thed endeligen saa ofverthagit och forent med begge parthis villie och sambtycke, at saa ubrødeligen holdis skal thennom emellom paa bode sider efther thenne dag. Først at Lunde capittel hafver nu sambtyckt, lofvet och tilsagt Malmøes indbygger och alle andre kiøpstedts indbygger i Skonne bref paa kierckens och capitels gorde och gots thil thennom, thieris høstruer, børn och arfvinge, thend enne efther [thend] anden nyde och beholde skullendis til evig thid, dog med saadanne forord och vilkor, at the skulle forne gaarde och godts velbygge och forbedre [2]), besynderligen med stenhus ud til adelgaden, eller, hvo thed icke formaa, tha skal hand bygge et andet merckeligt hus til gaden, thu loft høgt, muret emellom stolpe, med anden ustraffeligt kiøpstedts bygning ind udi gaarden och med stientag, och samme gaard och bygning udi gode maade vel ved macht holde och gifve theraf thil rette iordrot skiellig landgilde, efther som iordrotten och thend, som leye[r], vel kunde ther om fordragis och ofver ens vorde; och skal samme landgilde settis efther bygningen och grundens leiglighed udi byen udi gode danske pendinge, ginge och giefve i Skone. Skat och ald anden koningen[s] och byes thynge, som her til verit hafver och her efther paa-

1) Datum er tilføjet efter den sønderskaarne Original (Geh. Ark., Topogr. Saml. paa Perg., Holme Kloster Nr. 3). Denne er medbeseglet af Hr. Mogens Gøye, D. R. Hofmester, Johan Fris til Heslagger, vor Kansler, Hr. Protbiorn Podebusk til Vosborg, Hr. Tygge Krabbe til Budtstrup, Hr. Axel Bragde til Krogholm, Hr. Andhers Bildhe til Søholm, Riddere, Mogens Munck til Vulfstrup, Erick Banner til Asdal, Hr. Oluf Rossenkrants til Valloe, Hr. Eske Bilde til Svanholm, Hr. Holgert Ulfstandt til Heckebierg, Hr. Trudt Ulfstandt til Torruppe, Hr. Knudt Rudt til Vedtby, Hr. Claves Bilde til Lyugsgaardt, Hr. Mogens Gyldenstierne til Tommerup, Riddere, Knudt Gyldenstiern til Thyem, Erick Krummedige til Alnerup, Peder Ebbessen til Birckelsgaardt, Jyrgen Quitzwo[?] til Sandagger, Hr. Peder Skram, Ridder, til Uruppe, Byrge Trolle til Lilleø og Erick Bøller til Tersløsse.

2) Hdskr. har: forbrede.

leggis kunde, thend skal borgerne, som leiet hafver, sielf udgifve och ther fore inthet formindske udi saadant landgilde. Item skal thend, som leiet hafver, yde och betalle sit landgilde rette iordrot inden S. Egidii dag i Lund aarligen til gode rede, och hvor icke saa sker, skal thend, som leiet hafver, vere iordrotten fallen for xxx ß, och ther som iordrotten ther ofver giør ydermere kost och thering om forne landgilde, tha skal thend, som leiet hafver, vere plicthig egien at gifve iordrotten hans kost och thering och alligevel betalle landgilden aldiellis ubeskorit. Item sker thed sig saa, at thend, som leyet hafver, hans høstru, børn eller arfvinge, efther the saa[1]) merckeligen paa samme gord bygt hafve, threngis af armod, fattigdom, siugdom eller for nogen anden redelig och nødtørftig sag skyld at selge eller pantsette forne thieris bygning, och thet forfaris kand udi sandhed, tha mue och skulle the ther til hafve fuldmacht at selge eller pantsete samme bygning; dog skal iordrotten først biudis thil, at, om hand vil, tha skal hand vere thed nest for skielligt verd, dog at hand skal thend bygning egien selge en anden besidendis borger sammestedts for et skielligt verd, och vil icke iordrotten kiøbe eller panthe, tha kiøbe och panthe hvem, som vil, af borgerne, dog med iordrottens minde, vidskab och sambtycke och thage ther paa hans bref och segel och gifve iordrotten en grot for hvert bref och xxiiij ß schrifverpendinge for hvert bref. Item sker thed saa, at thend, som leiet hafver, hans høstrue, thieris børn eller arfvinge eller hvem forne gaarde af them fongendis vorder, icke bygger, forbedrer och thend i gode maade holder och landgilden ther af ey til gode rede bethaller, som forscrefvit staar, tha skal thend gaard och grund fri och qvit vere til rette iordrotten, och hand hafve fuldmacht at indsetthe ther egien en anden formuendis borger, som ther af bedre skiel och fyllest giøre kand och vil. Thisligeste skulle thesse eftherscrefne artickle och punckter ubrødeligen holdis: først om iordrotten och thend, som leye vil, icke forenis kunde om landgilde, tha skulle iiij af capittel och iiij af raadit udi Malmøe ligne och legge thennom emellom et skiellig landgilde efther bygningen och leiglingheden i byen. Item hvilcken borger, som hafver nu bref paa nogen kierckens eller capittels gord och grund och sider for et let landgilde och icke hafver bygt, saa kiercken eller capittel sker skiel, hans bref skal fornyes och settis for et skielligt landgilde efther iiij af capittel och iiij af raadmendt vurning och sigelse. Item hvilcken borger, som vel hafve[r] bygt och nøgis vel med thet gamble bref, hand skal icke trengis til at thage ny bref. Item hvis gorde och iorde, som kiercken och capittel sielf bygt hafver eller sielfve her efther bygge ville, som ubebrefvede ere, thennom skulle the icke vere plichtige til at bebrefve buort. Item skal ingen formenes at gifve sin bygning til kiercken, om Gud almechtiste skiuder thet nogen i sinde, dog at samme bygning skal vorderis och selgis en besidendis borger och pendinge til rette iordrotten. Item ingen vicarie eller preste re-

[1]) Hdskr. har: som.

sidentser skulle bebrefvis buort efther thenne skeck, men blifve ubebrefvet til prestens behof, som thend tilkomer. Item borgemestere och raad skulle aldrig her efther for nogen sag skyld hindre eller hindre lade, besette eller besette lade nogit af kierckens eller capittels landgilde, men allethid lade thed redeligen udkomme, som forscrefvet staar. Item skulle och Malmøes indbyggere aldrig efther thenne dag eske eller begiere af Lunde capitel eller domkiercken nogen hielp eller thynge thil thieris byes nytte, muring, grof skøt, volle eller nogit andet, hvad som helst thet nefnis kand, men ubrødeligen holde thed bref ved alle punchter och artickle, som the Lunde capittel ther paa tilforne gifvet hafver. Thil ydermere vindisbyrd, at forne contracht af begge parthe udi alle maade saa fast och ubrødeligen, som forscrefvet staar, ved macht holdis skal, hafve vi ladet henge vort indsegle neden for thette vort obne bref. Datum aar, dag och sted, som forscrefvit staar. IV, 239 b [1]).

10 Maj. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Borgemestre og Raadmænd i Helsingøer have berettet for os, hvorledes det Kloster, som vi tilforn have givet dem til et Hospital for arme, syge og saare Mennesker i deres By, ikke er stort nok til at de fattige kunne have Rum og Værelse deri. Da paa det at der kan oprettes et almindeligt Hospital dèr i Byen, have vi af vor synderlige Gunst og Naade, saa og Gud almægtigste til Lov og Ære og de fattige og syge Mennesker i forskr. Helsingøer til Gavn, undt og givet vort og Kronens Kloster Jfr. Marie Kloster smstds. med tilliggende Huse og Jorder at beholde til et almindeligt Hospital dèr i Helsingøer til evig Tid til at lægge fattige, syge og saare Mennesker i. Ligeledes paa det at samme Hospital maa blive saa meget desbedre ved Magt, have vi til de fattige og syge Menneskers Ophold i forskr. Hospital givet hvad Alterjorde, der høre til de Altre i den rette Sognekirke i Helsingøer, der nu vacere, og de Jorder, der nu ere forlenede nogen, skulle efter Indehaverens Død ligge til Hospitalet, og skal Forstanderen i samme Hospital gjøre vor Befalingsmand, som vi skikke dertil, Regnskab for den tilliggende Rente, saa at det alt anvendes til de fattiges og syges Bedste. Cum inhib. sol. Hafnie. Tirsd. efter Sønd. jubilate. Rel. Mogens Godtske. IV, 173 [2]).

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have tilladt, at om saa sker, at os elsk. Peder Brockenhus, vor

---

1) Krag, Christ. III.s Hist. II, 11[illegible]—15.

2) Hofman, Fundationer VII, 75—76.

Hofsinder, overlever sin Fader, os elsk. Michel Brockenhus, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vort Slot Nyborg, maa og skal han strax efter dennes Død annamme til sig vor og Kronens Gaard Pederstrup Gaard med det Birk og anden ret Tilliggelse, som hans Fader nu har i Værge dertil, og beholde samme Gaard og Birk som et frit brugeligt Pant, uafløst i hans Livstid, efter det Pantebrev, som hans Fader har derpaa. Han skal holde Gaarden ved god Bygning, Tjenerne ved Lov og Ret og ikke udfæste nogen af dem af deres Gaarde, al den Stund de redelig udgive deres Landgilde og anden Redsel og holde deres Gaarde ved Magt, og ingen af dem forurette mod Loven, heller ikke sælge eller afhænde nogle af de Vornedes Sønner, som ere barnefødte paa samme Gods, og ej forhugge Skovene og ikke slaa eller lade slaa, skyde eller lade skyde eller ellers i nogen Maade ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Thi forbyde vi osv. Samme Datum, under vort Signet. [Johan Fris, Kansler.] IV, 101 og 391 b [1]).

10 Maj. Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Jørgen Lycke til Hvirring, vor Mand og Tjener, 400 Jochimdaler, gode af Korn og Slag osv., for hvilken Sum vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have undt og pantsat ham efterskr. vore og Kronens Birker, Vestervig Birk, Abelstrup Birk og Sørup Birk i Falster, som os elsk. Thomes Sture, vor Mand og Tjener, nu sidst havde i Værge, at nyde med Birkeret og al anden Frihed, Herlighed og kgl. Rente som et frit brugeligt Pant, dog at han gjør Regnskab for alt Vraget, hvilket skal komme [kgl. Maj. [2])] til bedste, og gjør tilbørlig Tjeneste deraf samt holder Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov og ej udfæster nogen af dem af deres Gaarde osv., ej forhugger Skovene og ej ødelægger noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Samme Datum, under vort Signet. Dns. rex per se. IV, 101 b.

— Peder Falster har Livsbrev paa Sebye Gaard og Gods efter hans Moders Opladelsesbrev mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Samme Datum. Lensbog [3]).

11 Maj. Hr. Lavrits Nielsen, kgl. Maj.s Prædikant paa

---

[1]) Her blandt de indkaldte Lensbreve og med Angivelse af Relator. — Danske Mag. 4 Række, IV, 239 (efter Lensbogen).

[2]) Hdskr har i Stedet en aaben Plads.

[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 239.

Kiøpnehafns Slot, fik Brev ad gratiam paa det Præbende og Kannikedømme i Riber Domkirke, som Mester Peder Andersen sidst havde i Værge, at annamme til sig strax, efterat annus gratiæ er ude, og nyde det fri og kvit for al Penge og Besværing, al den Stund han er i vor Tjeneste som Prædikant her paa vort Slot Kiøpnehafn, og fremdeles nyde de Privilegier, som vi have forseglet Universitetet her i Kiøpnehafn, saa længe han er i Studio. Naar han ikke længer er i vor Tjeneste eller studerer ved noget Universitet, skal han residere og gjøre Tjeneste ved Kirken efter vor Ordinans lige med andre residerende Kanniker dèr i Ribe. Cum inhib. sol. Hafnie, Onsd. efter jubilate Søndag. Rel. Peder Godtske. IV, 328 b.

11 Maj. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at vore undersotte, bønder och mienige almue, som bygge og boendis ere vid strandsiden udi Baarse herrit, hafve nu haft thieris fuldmechtige her hoes os och ladet gifve os tilkiende, hvorledis thet er en saare skrae [skral?] eyendom, som the er udi boendis, saa the hafve liden agger och engh at bruge, och ther for udi hogborne førstis koning Hansis, vore kiere faderbroders, och udi andre vore forfedris, framfarne koninger udi Danmarcks tide hafve altid veret von at bruge segelats och fiskerie, och beklage thennom, at thet er thennom nu forboden och forment, och at thieris rette nering och biering er thennom ther med bethaget, thennom storligen til skade och afbreck; thi ther som the thet icke her efther mue bruge som tilforn, tha formoe the icke at gifve thieris rette landgilde ud. Tha paa thet for^ne^ vore undersotte vid strandsiden udi Baarse herrit boendis maa blifve ved macht och ved thieris nering och biering, hafve vi nu af vor synderlige gunst och naade unt och tilladet och med thette vort obne bref unde och tillade, at the maa bruge thieris segelats, naar icke almindelige forbud giort er, och segle met stock, sten och med thieris egen hiemfødt thil thieris eghen hus opholdinge, efther som the af gammel thid giort hafver, dog saa at the icke skulle selge eller kiøbe nogit til forprang eller giøre nogit landkiøb imod gamble sedvon och kiøpstederens privilegers liudelse. Thi forbiude vi alle, ehvo the helst ere eller vere kunde, serdiellis vore fovgther, embitsmend och alle andre, for^ne^ vore undersotte, bønder och almue udi Baarsherrit vid strandsiden boendis, her emod paa samme thieris seiglats, som forscrefvit staar, at hindre eller udi nogre maade forfang at giøre under vort hyldiste och naade, til saa lenge vi sielfver komendis vorder i thend landts eygen, och tha sielf vider kunde forfare leigligheden ther om, och vi tha kunde giøre ther en anden skickels paa, som skal vere bode thennom och kiøpstedts mend lidelig och thollig paa bode sider. Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, vonsdag efther jubilate, under vort signet. IV, 172.

12 Maj. Stig Pors fik Brev til menige Almue i Skonne:

Vi Chr. hilse Eder, alle vore Undersaatter, Bønder og menige Almue i Skaanne, kjærligen med Gud og vor Naade. Vider, at vi nu ere vordne saa til ens med vore elsk. Danmarckis Riges Raad. den skonske Adel, Prælater, Abbeder, Provster, Priorer og Kanniker, at alle deres Bønder, Tjenere og Gaardsæder skulle lige med vore og Kronens og Stiftets Tjenere tiende hvert tiende Neg efter vor Ordinans. Thi bede vi Eder og byde strengelig at rette Eder efter at tiende hver tiende Kjærv og Neg efter forskr. vor Reces og Ordinans, og føre samme Tiende hver til sin Kirkelade i hvert Sogn og lade den skrive af Sognedegnen eller Sognepræsten. Saafremt nogen herimod findes at tiende uretfærdig af allehaande Korn, Rug, Byg, Havre, Hvede og andet Korn, eller [ikke] lade beskrive samme hans Tiendekorn, som han yder fra sig, forbryde han dermed sin Gaard og straffes efter vor Ordinans. Thi lade det ingenlunde. Kiøpnehafn, Torsd. efter Sønd. jubilate. IV, 242 [1]).

12 Maj. Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Prælater, Kanniker og menige Kapitel i Lund have samtykt os, at alle deres og Kirkens Tjenere over alt Skonne herefter skulle give deres Tredingstiende i Negene i deres Kirkes Lader efter vor Ordinans' Lydelse og som vore og Kronens Tjenere, desligeste alle andre gode Mænds Tjenere gjøre dèr i Landet, da love vi dem derfor, at vor Embedsmand paa Lundegaard uhindret skal levere dem og Domkirken saa meget Korn, Smør og Penge aarlig, som den Tiende kan beløbe sig til, hvilken de hidtil have modtaget af deres Tjenere og vi have givet dem vort aabne Brev paa. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet trykke vort Signet uden paa dette vort aabne Brev. Samme Datum. IV, 241 b [2]).

— Vi Chr. g. a. v., at efterdi det er berettet for os, at Prædikanten i Lund ikke selv har saa megen Rente, som han kan holde sig af, og Almuen dèr i Kjøbstaden heller ikke er saa formuende, at de selv formaa at opholde dem en Prædikant, have vi af synderlig Gunst tilladt, at denne Brevviser, Hr. Hans Spandmager, Prædikant i Lund, og hans Efterfølgere maa nyde vort og Kronens Vikarie, vor Frue Gøntherie kaldet,

[1]) Ny kirkehist. Saml. II, 718—19 (efter IV), Danske Mag. 4 Række, IV, 339 (efter Lensbogen), smlgn. 3 Række, VI, 289.

[2]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 289.

i Lunde Domkirke, som Hr. Jørgen, fordum Prior i Malmøe, nu sidst havde i Værge, med al dets rette Tilliggelse. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. IV, 242 b[1]).

13 Maj. Hr. Throels Matsen fik Livsbrev paa et Kannikedømme i Lund, som vacerer efter Mester Knud, dog at han residerer ved Lunde Kirke og gjør Tjeneste deraf efter Ordinansen, som kgl. Maj. har ladet udgaa om Religionen. Fer. 6 post jubilate. Rel. Jochim Beck. IV, 243[2]).

— Jens Buntmager, Borger i Lund, og hans Arvinger fik Brev paa en Gaard eller Boder østen mod Torvet i vor Frue lille Sogn mod deraf aarlig at give 6 Mk. danske Penge, Halvdelen til S. Michels Dag og Halvdelen mod Paaske, til vor Gaard i Lund, eller hvor samme Gaard her efter bliver tillagt og forvandlet. De skulle bygge og forbedre samme Jord med god Kjøbstadsbygning og gjøre og give deraf Tynge og Skat lige med andre Borgere og ej afkortes i samme Afgift. Dersom de ikke holde disse Vilkaar, skal Gaarden med hvad Bygning, de have opsat derpaa, være forbrudt og uden ydermere Rettergang komme igjen til Lundegord. Datum ut supra. Rel. Stig Pors. IV, 243[3]).

— Borgemestre, Raad og menige Borgere i Lund fik Brev, at kgl. Maj. har givet dem til et Raadhus S. Clemindts Kirke med Grunden. Datum ut supra. IV, 243 b[4]).

14 Maj. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at eftherthi vi nu for mangfoldige brøst och klagemaal, som er komne for os om sogne presters thieris underholling udi vort land Fyn, och vi nu ther fore thes tilbehof hafve nu forschrefvet os elsk. Michel Brockenhus, vor mand, thiener och befallingsmand ofver nogit stigtens godts udi Fyen, och mester Jørgen Jensen, superintendent ther samestedts, til os och nu udi thieris ofververelse giort saadan skickelse paa samme for[ne] sogne presters thieris underholding, som her efther fylger. Først skulle alle sogneprester paa landsbyerne[5]) boendis, och enthen hafve en eller thu kiercker, beholde ald thend landgilde af begge preste gaarde, som gafves tilforn til biscop korn, emeden och thend stund at vi thage och opbere vor part af thienden. Thisligeste skulle samme sogne prester gifve alleniste til gesteri iiij mark danske, efther som the giorde udi bischop Karls thid, och siden vere qvit for

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 288.
[2]) Smlgn. smstds.
[3]) Smlgn. smstds. S. 288—89.
[4]) Smlgn. smstds. S. 289.
[5]) Hdskr. har: landet byerne.

the thre marck, som tillagdis udi gamble bischop Jensis thid, och skulle forne sogne prester och mue nyde och beholde herligheden af beggis thieris prestegaarde lige saa frit, som the hagde thet udi bispens thid, meden herligheden och forsvar af the prestegaarde, som var under stigtet, før end stigthet blef sambtygt [1]) under os och kronen, thend skal blifve huos os och kronen. Thisligeste paa thet at sogne prester udi alle kiøpsteder ofver alt Fyn mue och fonge teris tilbørlige och nødtørftige underholding, hafve vi nu ther om saa besluttet och sambtyckt, at hver sogneprest udi hver kiøpsted ofver ald Fyn skal hafve til sin bys kiercke en landts kierke liggendis ner uden for samme vor kiøpsted, som skal vere annexerit och indcorporerit til samme bye kiercke til samme sogneprestis underholling, och skal ret sogneprester til S. Albani [2]) sogen udi vor kiøpsted Ottense nyde [och] hafve bischops thienden af Liungby sogen, och then sogneprest til S. Hans i forne Ottense skal hafve och nyde biscops thienden af Lunde kiercke eller hvilcken anden kiercke, som ther ner er och icke hører eller lagt er til hospitallet ther sammestedts, och samme biscop tiende [3]) skulle forne sogneprester til S. Albani og til S. Hans kiercke beholde, til saa lenge ther vaccerer [4]) eller ledug blifver en annexe kiercke til hver af thennom. Sameledis skal theris lesemester til S. Knud hafve til sin løns forbedring ofver thet, som priern af S. Knud hafver lofvet hannom, thend første vicarie, som falder udi vor kiøpsted Ottense, som vi och kronen hafve macht at forlene. Thi bede vi och biude vore befallingsmend, thi som nu ere eller her efther ofver stichtens och kiercke godts ofver ald Fyen ligendis kommendis vorder, atti hafve tilsiun med, at thenne vor skickelse om presterne theris underholding, som forscrefvit staar, fuldgiøris och ved macht holdis. Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, løfverdagen nest efther søndagen jubilate, under vort signet. Johan Fris subscripsit. IV, 69 b [5]).

En kontrackt, som er skied emellom her Mogens Giøe, Holgier Rosenkrandts och Peder Oxe.

15 Maj. Giøre alle vitterligt, at aar efther Guds biurd mdxlj søndagen cantate her paa vort slot Kiøpnehafn, nerverendis os elskelige Johan Fris til Hesselagger, vor candtsler, her Thyge Krabbe til Vegholm, her Axel Braade til Krogholm, her Eske Bilde til Svanholm, her Holgier Ulfstand til Thorup, her Knud Rud til Vedby, her Clavs Bilde til Lyønsgaard, her Mogens Gyldenstierne af Yfvernis, her Peder Skram til Urup, ridder[e], Peder Ebbesen til Byrckelse, Jacob Hardenbierg til Sanholt [6]), Erich Bøllie til Thresløs, vore mend och raad, var skicket os elskelige Erich Banner til Kockedal, vor mand,

[1]) Hdskr. har: saa ligt.
[2]) Hdskr. har: Albarti.
[3]) Hdskr. har: som biscop tide.
[4]) Hdskr. har: vaxerer.
[5]) Aktstykker udgivne af Fyens lit. Selskab I, 1—2 efter Originalen, som er dateret: Fredagen efter jubilate ɔ: 13 Maj.
[6]) Hdskr. har: Danholt.

raad och embitsma[n]d paa vort slot Kallø, med fuldmacht paa os elsk. her Mogens Giøes, ridders, vor raad och Danmarcks rigis hofmesters, vegne och Holgier Rosenkrandts, vor hofsinder, paa sin egen och sine medarfvingis vegne paa thend enne och for os i ret tiltallede os elsk. Peder Oxe til Nielstrup, vor mand, thienner och embitsmand til Rafnsborg len, paa sin egen och sin medsydskindts vegne paa thend anden side, for at forne Peder Oxe icke hafver fuldgiort vor dom och thesligeste thed panthebref, som forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrandts hafve, lydendis paa Gisselfeldgaard och godts, och for thend indførsel, som forne Peder Oxe hafver paa Sielland for landtsting i samme Gisselfeld gaard och godts. Och berette forne Erich Banner paa forne her Mogens Giøes och Holgier Rosenkrandts paa sin egen och sinne medarfvinges vegne, at forne her Mogens Giøe og forne Holgier Rosenkrandtsis fader, Otte Holgiersen, udi hogborne førstis konning Frederichs, vor herre faders, thid blef tildømpt forne Gisselfeldgaard och godts at nyde och beholde efther thieris panthebrefvis lydelse, och the ther fore hafve forfuld thieris dielle och ret ind for rigens candtsler och ere indkomne i samme gaard och godts med rigens ret, och satte ther for i rette, om the icke burde at føris och diellis ther af egien med rigens ret, och minthe ther for, at thend indførsel, som forne Peder Oxe fonget hafver paa Siellandtsfar landtsting paa samme Gisselfeldgaard och godts ere icke saa lovgligen giort, at thend bøer at hafve macht. Ther til svarede forne Peder Oxe och udi rette lagde thvinde vore domme, thend enne udgifvet udi vor kiøpsted Ottense och thend anden udgifvit her paa vort slot Kiøpnehafn, indhollendis, at vi med vore elsk. Danmarcks rigis raad hafve tildømpt forne Peder Oxe och hans medsydskende, her Jahan Oxis arfvinge, eyendom udi forne Gisselfeld gaard och godts, och at hand efther samme vor doms lydelse hafver verit til herritsting och landtsting och forfuld sin sagh saa ner, at hand skulle hafve verit ind for rigens candtsler, och udi samme thid, som forne Peder Oxe hafver forfuld sin diele, hafver forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrants haft thieris fuldmechtige paa Siellandtsfars landtsting och ther ladet eske thieris pendinge iij sambfelde ting med fire aars opbørsel och ther til kost, thering och skadegield efther thieris panthe brefvis liudelse. Och forne Peder Oxe, paa thed at forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrandts icke skulle føre hannom och hans medsydskinde udi skade, hafver hand ther paa Siellandtsfars landtsting tilbodet forne her Mogens Giøes och Holgier Rosenkransis fuldmechtige rette hofvet stollen, naar the ville føre the panthebrefve tilstede, som hand skulle fuldgiøre, och thisligeste udlegge och fyllest giøre thennom alle andre bevislig skade, kost och thering efther samme panthebrefvis liudelse, hves hannom burde med rette, och forne her Mogens Giøes och Holgier Rosenkrantsis fuldmechtige, som hafde eskit same thieris pendinge och opbørsel, icke hafde thieris bevisning tilstede, endog thennom vort xiiij dags thid forlagdt samme thieris bevisning tilstede at føre. Tha tildømpte

landtsdommere forne Peder Oxe at ligge pendinge udi landkisten och stede hannom indførsel udi Gisselfeld gord och godts, efther som gammel sedvonne hafver verit her udi Sielland, och minthe forne Peder Oxe ther for, at hand var kommen til samme Gisselfeld gaard och gots med rette, med fliere mange ord och thalle, som thennem paa bode sider ther om emellom løb. Tha paa thed at thrette och uenighed motte afstelles, och thed kand vere til villie och venskab paa alle sider, hafve vi udi vore elsk. Danmarcks rigis raads ofververelse efther begge parthers tilladelse, bevilge och sambtycke giort thennom en endelig och venlig forligelse emellom til mindelighed udi saa maade, som her efther følger, at forne Peder Oxe skal strax ubehindret rømme forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrants forne Gisselfeld gaard och godts med ald sin eyendom och tilliggelse, som hand thend anamede, och forne her Mogens och Holgier Rosenkrandts skulle nyde, bruge och beholde forne gaard och godts, som the tilforne udi vere hafde, til S. Morthensdag først kommendis; dog skulle the icke midler thid forhugge eller forhugge lade skofvene, udfiske siøerne eller beskatte eller uforrette bynder, til samme godts liggendis er, emod lovgen och icke [h]eller udi nogre maade forarge Gisselfeld gaard, godts eller thieris tilliggelse, och skal forne Peder Oxe nu strax mue tage sin dielle och forfylginge ind for rigens candtsler, och ey thed skal forhindris eller formenes hannom af forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrandts eller hans medarfvinge eller af nogre andre paa thieris vegne enthen med gienbref eller i andre maade, och endog forne Peder Oxe kand forfølge sin dielle til ende for S. Morthens dag, tha skal hand ligevel inthet befatte sig med forne Gisselfeldgaard eller godts eller mue lade sig ther udi indføre inden S. Mortens dag først kommendis, och skal forne Peder Oxe nu strax S. Mortensdag eller och er forinden fornøyge och bethalle forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrandts rette hofvet pendinge, som beløber sig vm ijc mark lybsk, som Gisselfeld gaar och godts stander i panthe for, thesligeste thesse eftherscrefne pendinge, som ere beregnit for iiij aars opbørsel och for skadegield, som er først iiijcxl viij mark danske landgildts pendinge, ijcij mark iiij ß gesteri pendinge, item lx mark for foernød, item vjc mark for gordfestning och sagefald, item jm mark danske och vc mark lybsk for kost, thering och skadegield, som er tilhobe beregnit bode hofvetstollen med opbørsel och skadegield for ijmijcx marck iiij ß danske och vm ijc mark lybesk, hvilcken forne alle sum forne Peder Oxe skal lade yde forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrandts eller thieris visse bud for Gisselfeld gaard nu paa S. Morthens dag først komendis, och skulle the nyde thette aars opbørsel med hofvet pendinge til S. Mortens dag nest kommendis. Thisligeste skal forne Peder. Oxe nu S. Mortensdag lade yde her udi vor stad Kiøpinghafn xx lester iiij pund viij skieper rug, xxxiij lester iiij pund byg, vx lester iij pund xij skepper hafre och iij lest iij tønner smør for iiij aars landgilde af forne Gisselfeld gaard och godts. Item skal och forne Peder Oxe tis-

ligeste och paa S. Mortensdag lade yde forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrants eller thieris visse bud udi vor kiøpsted Nestved xij fiede kiør, iiijc gode oldensvin, halffemptesindtsthiuge vj boelgalthe, halfthridiesindtsthiufve thvo faaer, halffemptesindtsthiufve ij lamb, jcxxxij gies, iijcxiiij høns, halftridie hundret x eg, hvilcket alt er lagt och beregnet for iiij aars opbørsel af Gisselfeld gaard och godts. Thette forne skal forne Peder Oxe eller hans arfvinge vere plichtige at levere och ofverandtvorde forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrandts eller thieris visse bud forne thid og paa forne steder, och forne her Mogens Giøe. Holgier Rosenkrandts eller thieris arfvinge skulle vere plichtig samme thid thet at anamme. Thisligeste skulle och forne her Mogens Giøe, Holgier Rosenkrandts och thieris arfvinge vere plichtige samme thid at rømme forne Peder Oxe Gisselfeld gaard och godts for uden ald hinder och giensigelse och uden alle rettergang udi nogre maade, dog saa at hand skal først fornøyge och bethalle thennom alt pendinge, korn och anden del efther thenne forne contrachts lydelse, som forscrefvit staar, och ther til skulle the och vere plichtige at andtvorde forne Peder Oxe eller hans arfvinge thed panthebref, som the hafve af her Henrich Giøe paa Gisselfeld gord och godts, och thesligeste the indførsels breive, som forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrantsis fader, Otte Holgiersen, hafve thaget thend thid, the lod thennom indføre udi Gisselfeld gaard och godts, och skal forne Peder Oxe och samme thid andtvorde forne her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrants eller thieris arfvinge thed indførsels bref och andre forfølgings brefve, som hand lod sig med indføre udi Gisselfeld gaard och godts. Och naar forne Peder Oxe hafver set forne Gisselfeld gaard och godts udi sin besiddelse efther S. Mortens dagh først kommendis, som forscrefvet staar, ⌊och⌋ her Mogens Giøe paa sin vegne, Holgier Rosenkrandts paa sin vegne och paa sin medarfvingis vegne eller thieris arfve kiendis thennom siden nogen ydermiere thilthalle til forne Peder Oxe eller hans medarfvinge eller thieris arfvinge, eller och Peder Oxe elle[r] hans [med]arfvinge eller thieris arfvinge kiendis thennom nogen ret tiltalle at hafve thil her Mogens Giøe och Holgier Rosenkrandts, hans medarfve eller thieris arfve, enthen for Gisselfeld gaard, godts eller udi andre maade, hvor om thed vere kand, tha skal thet vere thennom frit fore paa bode sider at thilthalle hver andre med rette. Til ydermere vindisbyrd at thenne forligelse saa handlet och af begge parther bevilget och sambtyckt er, hafve vi ladet henge vort secret neden for thette vort obne bref. Gifvet aar, dag och sted, som forscrefvit staar. IV, 479[1]).

15 Maj. Olluf Hammer har faaet et Stadfæstelsebrev paa S. Katerine Gaard i Aarhus, hvilket Hospital han skal nyde i sin Livstid, dog at den Kornrente, som plejer at gives af de syv Herreder til samme Gaard og kaldes Spetalhavre eller Plovkorn, herefter skal ydes i Sortebrødre Kloster i Aarhus og

[1]) Ryge, Peder Oxes Levnet, S. 44—49.

ene forvendes til de fattige og syge Folks Nytte, Gavn og Ophold, medens Olluf Hammer ej skal „bevare“ sig dermed efter denne Dag. Han skal „førdre“ og fremme Hospitalet af sin ganske Formue, bygge og forbedre Gaarden, holde Godset ved Hævd og Tjenerne ved Lov og ikke heller hugge Skovene. Kiøpnehafn Slot, Sønd. cantate. IV, 330.

16 Maj. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Peder Ebbisen, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Lundenes, har berettet for os, hvorledes hans Forfædre af Eggom Gaard have [givet] nogle Enge til et Gilde i Ribe, hvilke Enge Sørren Simensen nu har i Værge, og Afgiften deraf er lagt til Almindelig Hospital dèr smstds. Da efterdi samme Enge ere komne fra Peder Ebbisens Forældre, have vi af synderlig Gunst tilladt, at han maa og skal annamme samme Enge til forskr. sin Gaard Egom og beholde dem til sig og Arvinger til evig Tid, dog at de gjøre og give deraf til Almindelig Hospital i Ribe saadan Landgilde, som der aarlig plejer efter de fattiges Brev, som er gjort og givet derpaa. Cum inhib. sol. Hafnie, Mand. efter Sønd. cantate. Rel. Jørgen Pedersen. IV, 329.

— Idem fik Brev, at han nu har været hos kgl. Maj. med nogle gamle, beseglede Pergamentsbreve og bevist, hvorledes hans Forældre i Eggom Gaard i deres fri Besiddelse havde nogle Enge, som kaldes Persmersk, 19 Læs Enge i Indrup Enge og en Kaalhave, som Mats Crestensen i Torp bruger mod 1 Gld. aarlig til kgl. Maj. og Kronen, og beklager sig, at samme Enge ere ham frakomne med Urette. Thi har kgl. Maj. ex gratia speciali tilladt, at han maa annamme forskr. Enge igjen til sin Gaard og nyde dem til sig og Arvinger mod den sædvanlige Afgift til kgl. Maj. og Kronen. Cum inhib. sol. Samme Datum og Rel. IV, 329 b.

20 Maj. De fattige i menig Hospital i Otthense fik Brev, at kgl. Maj. har undt dem den tredje Part af al Kvægtienden i Fyen, Thosing og Langland. Hafnie, die Veneris post domin. cantate. Johan Fris subscripsit. IV, 71 [1]).

— Peder Krabbe fik Livsbrev paa S. Sebastiane Gaard, liggende paa Gravene i Aarhus, mod sædvanlig Afgift til Hospitalet dèr smstds. Cum inhib. sol. Hafnie, Fred. efter Sønd. cantate. IV, 330 b.

---

[1]) Smlgn. Hofman, Fundationer V, 148—149.

20 Maj. Peder Clavesen fik Livsbrev paa Sole Gaard i Thranders Sogn og By, som Svend Jensen døde fra, med en Eng ved Lindholms Bro, som han nu selv har i Værge, mod at gjøre og give sædvanlig Landgilde og Tjeneste til Aalborg Slot, holde Gaarden ved god, skjellig Bygning, ej sælge noget af den tilliggende Ejendom eller forhugge Skovene. men være kgl. Maj.s Embedsmand paa Aalborghus [lydig]. Cum clavs. consv. Samme Datum. Rel. Erich Banner og Axel Jul. IV, 330 b.

24 Maj. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at os elsk. Hans Barnekov, vor mand och thiener. hafver nu verit her for os med et obit, beseglit bref. som her Jochim Rønov, fuordum biscop til Roskilde, med mienige capittel ther sammestedts beseglit och udgifvet hafve, indhollendis, at forne her Jochim Rønov med mienige capittels bevillinge och sambtycke hafve forschrifvet och bebrefvet forne Hans Bernekovs fader Morthen Bernekov och alle hans sønner och efther thennom thieris søner udi alle thieris lifsthid, thend enne efther thend anden. saa lenge nogen egien er, vor och kronens och Roskild stichts hofvetgaard, Rolsvig gaard, kaldis Provestie. paa lanthe Rygen, och forne Morthen Bernekov samme thid sielf udi vere hafde met thisse efthersercfne byer, torpis, gaarde och godts, som er først Rolsvig bye, Qvitse med en gordsede, Hagen biscoptorp, en gaard i Kundtope, en gaard i Nobben, xiij gaarde och gordseder i Puntegaard, x gaarde och gaardseder i Sagaard. j gaard i Drøfsevid, sammeledis thed grefveskab til Strei ther sammestedts med thisse efthersercfne byer, thorpher, gaarde och gaardseder, først Stry, Budts, Triptisse. Bradisse, Hagen, Snagte, ij gaarde og en gaardsede i Dalchvitse, item alle vore och kronens och Roskild stichts gordseder och godts udi Birckov. item Coltsemissø mølle och aalle kiste med alle forne Rolsvigs gaardts och grefveskab[s] tilbehøring. herlighed, rente och rettighed, agger. eng, skovf, marck, strandinge, fiskevand, fiskerie och hvis anden eyendom och tilliggelse, som os, kronen och Roskild sticht af rette tilhører och her efther opspørgis och findis kand forne gaard och grefveskab til forbedring, vot och thiurt, inthet underthaget, thisligeste al biscops ru ther paa landet, som samme bref udi alle maade ydermiere udviser och indholder. Thi hafve vi af vor synderlig gunst och naade saa och for throskab och villig thienneste, som forne Hans Bernekov os och riget her til giort och bevist hafver, och hand och hans broder och thieris sønner os och riget her efther throligen giør[e] och bevisse maa och skal, med vort elsk. Danmarcks riges raadts raad unt och tillat, at forne Hans Bernekov och hans brødre och thieris sønner efther thennom, thend ene efther thend anden, saa lenge nogen af thennom lefver, mue och skulle forne vort och kronens och Roskild stichts gaard Rolsvigh gaard, kallendis Provestiet, paa Lantheryen med alle forne byer, thorpe, gaarde. gaardseder och ald renthe och rettighed. som

forscrefvit staar, hafve, niude, bruge och beholde udi alle thieris lifstid och saa lenge the lefve. Dog skal forne Hans Bernekov udi sin lifstid nyde och besidde forne Rolsvigs gaard och Strey grefveskab, som forscrefvit staar, och hans sønner efther hannom, hvilcken dueligst blifver, dog at samme hans sønner eller hvilcken, som samme len besidder, skal først gifve sig til os och vore arfvinge, eftherkommere, koninger udi Danmarck, at undfonge same forleninge. Om och saa var, at forne Hans Barnekov ingen sønner efther sig aflede och hans broder, Jørgen Barnekov, hans død ofver lefvendis vorder, tha skal forne Jørgen Bernekov efther Hans Bernekovs død besidde samme gaard och grefveskop sin lifstid med saadan skiel och vilkor, som for berørt er, dog med saadan skiel, at forne Hans Bernekov och hans broder och thieris sønner, thend enne efther thend anden, som samme gaard och len i vere och besiddelse hafve, skulle holle forne Rolsvig gaard och guodts ved guod bygning och ved hefd och magt och thienerne, som ther tilliggendis er, ved lovg, skiel och ret. Och skal hand, hans broder och thieris sønner, hvilcken af them samme thvinde len udi vere hafve, aarligen til guode rede giøre och gifve thend superintendent, som nu er udi Roskild sticht eller her efther kommendis vorder, af samme Rolsvig gaard, gots, renthe, eyendom och biscop ru halfthridie hundrede rinske gyllen udi guld eller xxvj ß lybsk for hver gyllen, som udi Lybck och Hamborg gienge och giefve er, hvert aar til S. Hans dag ad midsommer her udi vort rige Danmarck. Thi forbiude vi alle etc. Gifvet paa vort slot Kiøpenhafn, tisdagen nest efther søndagen vocem jocunditatis, under vort signet. IV, 483 b[1]).

26 Maj. Hr. Christoffer Nielsen fik Brev ad vitam paa S. Margrette Vikarie i Aarhus Domkirke, mod at holde den tilliggende Residens ved Magt og Tjenerne ved Lov samt gjøre kgl. Maj. og Riget samt Domkirken tilbørlig Tjeneste og Tynge deraf og i alle Maader være Ordinansen om Religion undergiven og skikke sig derefter. Hafnie, ascensionis. Rel. Peder Ebbesen. IV, 331 b.

30 Maj. Jørgen Lycke og Peder Oxe fik Brev paa kgl. Maj.s Fiskerleje, Lolandts Aalboe kaldet, under Sønder Side i Rafnsborg Len at nyde med al kgl. Told og anden Rettighed i dette nærværende Aar, mod deraf at give 1 Læst Sild, velforvaret med Salt og Træ og godt Kjøbmandsgods, og yde den betimeligen paa vort Slot Kiøpnehafn. De skulle paa samme Fiskerleje holde en Tolder, der skal være pligtig til at hjælpe hver Mand, Indlænding eller Udlænding, der besøger det, ved Lov og Ret og ej forurette nogen af dem imod Loven.

---

[1]) Bohlen-Bohlendorf, Der Bischofs-Roggen auf Rügen S. 53—56.

Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn Slot, Mand. efter Sønd. exavdi, under vort Signet. Rel. Jochim Beck, Rentemester. IV, 102 b.

31 Maj. Vi Chr. g. a. v., at vi nu af synderlig Gunst have gjort et venligt og evigt Mageskifte med ærlig og velbyrdig Kvinde Fru Ingerd Torbensdatter til Vollerup, Erich Daaes Efterleverske, i saa Maade, at hun skal have vor og Kronens Kirke Gimbling Kirkes Gaard i Byrrup (Gimbling Sogn, Flackebierg Herred), som Simen Skovfoged nu ibor, giver 2 Pd. Korn, hvorimod hun har udlagt til samme Kirke en Gaard af hendes Arvegods, som ligger i Gimblinge By paa Mørergade mellem Jens Hind og Jørgen Ingvordsen og som ibos af Rasmus Øre, giver 2 Pd. Korn, 2 Sk. Grot med andre Bede, efter hendes derpaa givne Gjenbrev. Thi forpligte vi os osv. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette vort aabne Brev. Kiøpnehafn Slot, Tirsd. efter Sønd. exavdi. IV, 175 b.

11 Juni. Jørgen Strus, Tolder paa Kiøpnehafns Slot, fik Livsbrev paa det Kannikedømme i Lunde Domkirke, som vacerer efter M. Aage Spaare, med saa Skjel, at naar han ikke som nu er i kgl. Maj.s Tjeneste eller studerer ved et Universitet, skal han residere ved Domkirken og holde tilbørlig Tjeneste baade i og uden Kirken efter Ordinansen og Kapitlets Statuter; naar han ikke holder disse Artikler, skal han have forbrudt forskr. Kannikedømme. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn Slot, Lørd. efter Pinsedag. IV, 243 b.

15 Juni. Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviserske, Mette Blanckis, Borgerske i Helsingøer, har berettet for os, at hendes Forældre have givet et Stykke Jord, som ligger øster for Sander Leyel og vesten for Jeppe Schoningbors Gaard, sønden for Stengaden og norden for Stranden, til S. Jørgens i S. Olufs Kirke her smstds. paa nogen Tjeneste, og begjærer, at vi, efterdi samme Tjeneste nu ikke holdes, ville unde hende og hendes Børn at maatte faa samme Jord igjen. Da paa det at Jorden maa blive desbedre bygt og forbedret, have vi undt, at hun maa beholde den til sig og Arvinger som evig Ejendom mod at opbygge den med god Kjobstadsbygning og holde den ved Magt, dertil aarlig give deraf til Almindelig Hospital i Helsingøer 3 Mk. danske god Mønt, 1½ om Paaske og 1½ om S. Michels

Dag vel betimelig, og desforuden selv svare til al kgl. og Bys Tynge og Besværing, uden at afkorte noget i Jordskylden. Cum inhib. sol. Helsingøer, Onsd. efter Trefoldigheds Søndag. IV, 176 b.

18 Juni. Jens Mywre, som nu studerer i Kiøpnehafn, fik Livsbrev paa et Kannikedømme i Lunde Domkirke, som vacerer efter M. Hans Ulf, med saa Skjel, at naar han ikke længer studerer i et Universitet, skal han residere [osv. som 11 Juni]. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kgl. Maj.s Gaard i Lund, Lørd. efter Hellig Legems Dag. IV, 244.

20 Juni. Bolde, Hans Hørns, i Malmøe fik Ejendomsbrev paa en Jord og Grund norden fra Byens Teglovn i Malmøe, 62 Alen i Længde af Øster og i Vester og 63 Alen skonske i den vestre Ende i Sønder og Nør, til Vederlag for det Gods og Jord, som hun og hendes Arvinger mistede til den Plads til Slottets Bygning. Cum clavs. consv. Mand. efter Hellig Legems Dag. IV, 245.

— Niels Ebbissen i Hogs Mølle fik et ligedant Brev paa en Jord og Gaard i Mal[m]øe vesten fra Byens Teglovn, som strækker sig øster til af Nør i Sønder 54 Alen, paa den nørre Side af Øster i Vester 63½ Alen, vesten til af Sønder i Nør 53 Alen og paa den søndre Side af Øster i Vester „femsindtsthiuge“ 2½ Alen skonske. Cum clavs. consv. Datum ut supra. IV, 245 b.

— Berthil Chlemidsen, Borger i Malmøe, fik et ligedant Brev paa en Jord og Grund i Malmøe, liggende i Nordvest og Vesten fra Byens Teglovn og er i Længde af Sønder i Nør 123 Alen, norden til af Vester i Øster 106 Alen, østen til af Nør i Sønder 122 Alen, sønden til af Øster i Vester 101½ Alen. Cum clavs. consv. Datum ut supra. IV, 245 b.

— Palli Jensen, Raadmand i Malmø, fik Ejendomsbrev paa en Bod og Grund, som var givet til Be[cke]skop Kloster for 4 Mk., liggende i Malmøe sønden med Adelgaden og 8 Alen i Bredden ud med Adelgaden, 19¼ Alen skonsk i Længde af Sønder og Nør ind i Gaarden. Cum inhib. sol. Datum ut supra. IV, 245.

22 Juni. Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviser Pelle Perssen, Borgemester i Calmern, har ladet berette og bevist for os, hvorledes en Aalegrund, som ligger udenfor vor Kjøbstad Avskier,

som kaldes Korse Skier, med Rette skal tilhøre ham og hans Brødrebørn, men er frakommen ham og hans Broder i Kong Hansis Tid, da der var Fejde mellem Danmarck og Sverig. Thi tillade vi, at forskr. Pelle Perssen og hans Broderbarn igjen maa annamme samme Aalegrund til dem og beholde den efter den Rettighed, de have dertil, mod den sædvanlige Afgift til os og Kronen. Cum inhib. sol. Malmø, Onsd. efter corporis Christi, under vort Signet. IV, 10 [1]).

22 Juni. Laverts Pedersen fik Brev, at efterdi hans Fader, Lektor Peder Lavritsen, har resigneret ham S. Anne Alter og Vikarie i Lunde Domkirke med tilliggende Residens Gods og Rente, har kgl. Maj. tilladt, at han maa nyde samme Alter i sin Livstid, dog med saa Skjel, at han skal holdes til Skole og optugtes i god Tugt og boglig Lærdom og siden bruges og tjene enten i Universitetet eller Skolen eller og residere ved Domkirken og gjøre Tjeneste og Tynge lige med andre Kanniker smstds. efter vor Ordinans og Kapitlets Statuter; dersom han gjør herimod og forlader Skolen eller giver sig til at lære noget Haandværk, som en Kirketjener ikke burde gjøre, skal han have forbrudt dette Brev. Cum inhib. sol. Malmø, Onsd. efter corporis Christi. IV, 244 b [2]).

28 Juni. Vi Chr. g. a. v., at vi have gjort et evigt Mageskifte med os elsk. Jørgen Kock, Borgemester i vor Stad Malmøe, i saa Maade, at forskr. Jørgen Kock, hans Hustru Sitsel og begges Arvinger til evindelig Ejendom skulle have efterskr. vort og Kronens Jordegods: 2 vore og Kronens Kloster Soor Klosters Gaarde, den ene, den gamle Fogedgaard kaldet, liggende vester her i Malmøe, sønden Adelgaden, som Hans Hofmand nu har i Leje, den anden norden Adelgaden, som Mette Thidemandts fordum iboede og Mats Johansens Arvinger nu have i Leje: 2 vore og Kronens Stenboder, som tilforn have ligget til Dalby Kloster, den ene i det gamle Badstuestræde, vesten Strædet, som Anne, Bernth Schyens, har i Leje, den anden i Lamgers Stræde, vesten Strædet, som Orsla, Mats Schrifvers, har i Leje; en Dalby Klosters Gaard øster i Malmøe, sønden Adelgaden, strækkende sig af Nør fra Adelgaden og i

[1]) Blandt de norske Breve.
[2]) Peder Laurenssen, Malmøbogen, udg. ved Rørdam S. LXXI.

Sønder til det østre Kirkestræde, ved den nordeste Kirkerist, som Peder Nielsen Guldsmed har i Leje; 3 vore og Kronens Lundestifts Gaarde i Malmøe, den ene øster i Byen norden Adelgaden øster til det Stræde, som løber fra Adelgaden og til Peder Savskier, som Mats Guldsmed nu har i Leje, den anden ogsaa øster i Byen norden Adelgaden, som Sini Schrifvers Børn have i Leje og Mats Schrifver ibor, den tredje øster i Byen sønden Adelgaden vesten næst Dirich Morthensens Gods, som Hans Jensen Borgemester har i Leje; en Gaard her vester i Malmøe sønden Adelgaden, som tilforn laa til Lunde Domkirke at synge Ave beatissima for, som M. Niels Kortsen, Ærkedegn i Lund, havde i Leje og forskr. Jørgen Kock og hans Hustru nu selv have i Værge, hvilket Gods de skulle nyde til evig Ejendom, dog de Borgeres Lejebreve og Rettighed, som nu have samme Gaarde i Leje, hermed uforkrænket. Derimod har forskr. Jørgen Kock udlagt os og Kronen til Vederlag efterskr. Jordegods: en Gaard, Hus, Jord og Grund her vester i Malmøe, øster Slottet og norden Adelgaden, som er 10 Boliger til Gaden og 9 bag til ved Strandmuren og strækker sig af Vester fra Slotsgraven og saa i Øster til den Gaard, som vi kjøbte af Peder Due; en Jord og Grund sønden for Slottet, som strækker sig af Nør fra Slotsgraven i Sønder til Palnesiøes Stræde og af Øster fra den Jord, som vi kjøbte af Peder Hansen, og saa i Vester til Byens Vold; 20 Boder med Hus, Jord og Grund, liggende sønder for forskr. Jord sønder næst langs ud med forskr. Palmmesiø Stræde og strækkende sig af Øster fra Jeppe Hansens Arvingers Gods, et lidet Bystræde imellem, og saa i Vester til Byens Vold; en Ladegaard med en Sø, kaldet Palne Sø, liggende sønder for forskr. Boder og strækkende sig paa alle Sider imellem forskr. lille Bystræde, Byens Vold og forskr. Boder; 2 Gaarde af de tre, som ligge østen for Graabrødre Stræde og strække sig i deres Længde fra Adelgaden og til det Stræde i Sønder, som Jørgen Kockis Stenboder staa sønden for, den ene iboet af Oluf Anderssen, den anden af Knud Fynbo, efter det Gjenbrevs Lydelse, som Jørgen Kock har givet. Thi forpligte vi os osv. Til Vidnesbyrd og ydermere Forvaring have vi ladet hænge vort Signet herunder. Malmø, Tirsd. efter S. Hans Midsommers Dag. IV, 245 b.

7 Juli. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Hr. Axel Bragde

til Krogholm, Ridder, vor Mand og Raad, har berettet for os, hvorledes at han og Medarvinger have Rettighed til efterskr. Gods i Freste Herred: Snogholm Gaard, som Svend Lavritsen ibor, og 3 Bol i Buesse, iboede af Henrich Skredder, Jens Lavritssen og Jens Lavritssen; 4 Gaarde og Bol i Velbryd, iboede af Peder Svendsen, Svend Pedersen, Torsten Torsen og Anders Thoersen, hvilket Gods deres Forældre skulle have givet til to Altre og Vikarier, det ene i Dalby Kloster og det andet i Lunde Domkirke, paa nogen Tjeneste. Thi have vi nu af vor synderlige Gunst og Naade tilladt, at de igjen maa annamme samme Gods til sig efter vor Reces' Lydelse, at nyde til dem og Arvinger efter de Breve, som de have derpaa, dog saa, at dersom der findes nogle Breve eller Adkomst, hvorefter vi eller vore Efterkommere, Konger i Danmarck, paa Kronens Vegne have nogen Ret til samme Gods, da skal der derom gaa saa meget, som Lov og Ret er. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret under dette vort aabne Brev. Malmøe, Torsd. efter vor Frue Dag visitat. IV, 248 [1]).

8 Juli. Hr. Mogens Gyllenstiern fik Følgebrev til Espholt Len, at Bønderne og Tjenerne skulle svare ham, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Malmøe, Fred. efter Vor Frue Dag visitat. IV, 248 [2]).

30 Juli. Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Anders Røllcck, vor Mand og Tjener, nu har opladt og overantvordet os et Brev af vor Fader Kong Frederich paa efterskr. Gods paa Langeland [3]): Kragagger Gaard, som han nu selv ibor, Brobierg Gaard, som 4 Bønder nu ibo, én Gaard i Bøstofte, èn i Brunneslette, én i Thovebierg, én i Febeck, én i Ennebølle, én i Bøggelunde og [en] Gaard i Lille Snøde, da have vi derimod af synderlig Gunst og for villig Tjeneste, som forskr. Anders Røllick har gjort vor Fader og nu herefter skal gjøre os og Riget, undt ham vor og Kronens Hovedgaard Nygaard (Ots Herred i Sielland), som Hr. Ib Heye, Kantor i Roschilde, nu før ham havde i Værge, med den lille Mølle, som ligger i samme Gaard, samt de 20 Gaardsæder, der pleje at høre til Gaarden, at nyde med Landgilde, Fæstning, Sagefald, Ægt, Arbejde og al anden Ret-

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 330 (efter Lensbogen).
[2]) Smstds. S. 335.
[3]) Smlgn. 1526, 26 Novbr. (Fred. I.s Registr. S. 122).

tighed og sædvanlig Gaardgjærdsel, eftersom vore Bønder og Tjenere have gjort og lagt Hr. Ib Heye, fri og kvit uden al Afgift for Livstid, dog at han holder Gaarden ved skjellig Bygning og gjør tilbørlig Tjeneste deraf til Lands eller Vands, holder Gaardsæderne ved Lov og ej udfæster dem osv., ej forhugger Skovene (dog skal han nyde sin Oldengjæld, Ildebrand og Gjærdsel til sig og Gaardsæderne) og ej sælger de Vornedes Sønner, der ere fødte paa samme Gods og Bol, ej forfisker de tilliggende Søer til Upligt og intet lader jage, men freder Jagten. Cum inhib. sol. Malmøe, Torsd. efter S. Jacobi Dag. IV, 177 b[1]).

2 Avgust. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst saa og for lang og tro Tjeneste, som denne Brevviser Tommis Smed hidtil har gjort os elsk. Hr. Oluf Rosenkrandts til Vallø, Ridder, vor Mand og Raad, og herefter skal gjøre os og vore Efterkommere, have undt, at han skal have en Gaard i Nedher Droby (Abramstrup Len[2])), som Oluf Aabors nu ibor, dog mod sædvanlig Landgilde til os og Kronen. Malmøe, Tirsd. efter S. Olufs Dag. IV, 178 b.

13 Avgust. Niels Jensen, Underskriver paa Malmøhus, fik Livsbrev paa det Kannikedømme og Præbende i Lund, som Hr. Niels Knudtsen nu sidst døde fra, dog at naar han ikke længer er i sin nuværende Tjeneste eller studerer i et Universitet, skal han residere ved Lunde Domkirke og gjøre Tynge og Tjeneste efter Ordinansen og Kapitlets Statuter; naar han ikke holder forskr. Artikler, skal han have forbrudt samme Kannikedømme. Cum inhib. sol. Malmøe, Lørd. efter S. Lavrits Dag. IV, 255[3]).

14 Avgust. Fru Birrite, Peder Laxmandts eftherlefverske, fick-bref, at hun hafver beret for ko. Mat., ath hun hafver opbygt sig en sedegaard ved nafn Stennolt, her udi Sielland liggendis, och befrychter, at eftherthi samme gaard er nu nylligen opbygt och icke tilfornne hafver verit sedegaard, at ko. Mat^is lensmend skulde udi frembthiden giøre hinder hinder eller forfang och begiere kongeskat eller anden thynge af hindis uggedags mend, efther som nu vederfaris andre riddermendts mend paa thieris ugedags mend, som icke hafve verit fri udi koning Hansis thid, och vore brefve althid liude, at ingen

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 321 (efter Lensbogen).

2) Hdskr. har: Abiustrup lomd[!]

3) Brevet har i Hdskr. Aarstallet 1542, men hører efter Dateringsstedet vistnok til de foregaaende Aar.

ugedags mend skulle vere fri uden the, som hafve verit fri udi koning Hansis tid. Thi hafver ko. Mat. ex speciali gratia och for Sti Porsens bøn skyld unt och tillat, at forne fru Birritte og hindis arfve mue och skulle hafve, nyde, bruge och beholde en hindis gaard, kallis Fiellot, med andre fem gaarde, udi hindis enmercke for forne hindis sedegaard Stennolt liggendis, fri och qvit for kongeskat och ald anden kongelige thynge, efther som andre riddermendts mend hafve haft thieris ugedags mend udi koning Hansis thid, [och] hun icke hafver andre ugedags mend ind the samme. Cum inhib. sol. Datum Malmøe, søndagen nest efther S. Lavrenthi[i] dag. IV, 255 b[1]).

15 Avgust. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at thenne brefviser Thomes Wilthfang, vor undersotte paa vort land Boringholm, hafver nu verit her huos os och beret, hvorledis at thed paa nogen thid skal hafve standet i thrette emellem hannom paa sin høstruis Jahan, Morthen Iversens, vegne paa thend enne, och en anden vor undersotte ther sammestedts ved nafn Arvist Hansen paa thend anden side om en lycke och thoft, liggendis paa forne Borringholm, och beviste forne Thommes Wiltfang her for os, hvorledis at ther skal vere tiltagit tvende gang xv mend, hvilcken som skulle grandske och sige paa samme sag, och at samme xv mend samme thid hafve atspurt forne sin høstru Jahan, om hun hafde nogen brefve eller adkom paa samme lycke och thoft, och hun tha svarede thennom och sagde sig ingen anden brefve eller bevisning at hafve ther paa, end hun kiende sig ther vid for hindis frit godts och hafde allethid ligget och hørt til hindis gaard med rette, och at hindis vederpart, forne Arvist Hansen, icke heller hafde nogen brefve eller bevisning, hvormed hand kunde vinde sig samme lycke och thoft. Thilmed och beklaget forne Thomis Wildfang, at samme xv mend ligevel ther udofver hafver lagt samme lycke och thoft fran hans høstrues gaard och thil forne Arvist Hansens gaard. Ydermere berette och beviste forne Thommes Wildfang, at nogen thid ther efther er samme hans høstrue Jahan kommen til vor stad Malmø och ther fundne nogle brefve lydendis paa samme thoft med miere hindis godts, som er først et pergments bref, udgifvet och schrefvet aar efther Guds byrd lxxxiiij med siuf hengendis indseggelle, indehollendis, at samme thoft er dømpt och lagt til forne Thommes Wildfangs høstruis Jahans gord; thesligeste et andet beseglet stadfestelse bref, som Hans Brustup, som thend thid var høfvitsmand paa Hammershus, beseglit och udgifvet hafver udi the samme lxxxiiij aar, lydendis paa et aarebaademalts, hvilcken som først begynthe at yppe eller bryde samme contracht. Och strax ther efther hafver forne Thommes Wiltfang paa sin høstrues vegne, ther hun hafde fundet samme brefve, forhverfvet vor schrifvelse til Bernt Knop, som nu er høfvitsmand paa vort slot Hammershus, at hand skulle kalle thend sag i rette, som hand och her for os med forne Bernt Knobs

[1]) Brevet er overstreget; i Marginen staar: skal stande udi Sielland. Om dette Brev gjælder samme Bemærkning som om det foregaaende.

obne beseglet bref bevist hafver, indhollendis, at forne Berent Knob efther vor schrifvelse och befalling hafver til sig thagit nogle flere dannemend ther paa landet och kaldit samme sag i rette for sig, och tha var forne xv mend møtte och hafve gifvet tilkiende, at thend thid, the vare tiltagit at skulle grandske paa samme sag, tha hafve the, som tilforn berørt er, atspurt Thomes Wildtfangs høstru Jahan, om hun hafde nogen bevisning eller brefve, som hun viste at forsvare samme lycke och thoft med. Och tha svarede hun thennom, at hun viste sig ingen anden brefve eller bevisning at hafve eller paa at staa, uden hun och hindis foreldre hafde alletid haft samme lycke och toft udi theris rolige hefd och besiddelse. Och xiiij dage ther efther tha komme samme xv mend paa samme thoft och lycke, och forne Thommes Wildfangs høstru Jahan icke møtte eller nogen paa hindis vegne, tha begierde forne Arvist Hansen, at samme xv mend ville gaa paa samme lycke och thoft och hielpe hannom saa møgit, som ret var, eftherthi at thed hannom af hans naboe omkring saa indgierdt var, at hand icke kand drifve sit fe eller qveg paa rette marck, och at forne Bernet Knop med forne godemend tha efther tiltalle, giensvar och sagsens leiglighed hafve dømpt. forne Thomes Wildtfangs høstrues Jahans brefve ved fuld macht at blifve, som samme dom udi alle maade udviser och indholder, hvilcken forne dom vi nu af vor synderlige gunst och naade hafve fuldbyrd, sambtyckt och stadfest och med thette vort obne bref fuldbyrde, sambtycke och stadfeste och forne Jahan, Morthen Iversens, bref ved fuld macht at blifve udi alle de ord, punchter och artickler, som the indeholder och udviser, och forne Thommes Wildfang och sin høstrue Jahan samme lycke och thoft efther samme gamle brefs lydelse hafve, niude, bruge och beholde, til saa lenghe nogen kommer for os med bedre bevisning, och siden gaa ther vider om saa møgit, som lovg och ret er; och hvis som forne Arvist Hansen hafver, siden samme gamble brefve gifvet och udganget er, indlucht samme lycke och thoft er[!] af utmarcken, skal egien leggis under ret fuorthen, och forne Arvist skal nyde sin fedrift saa fri, som hand thend tilforne hafde, bode ofven och neden, ubehindret. Thi forbiude vi *osv.* Gifvet i vor kiøpstedt Aaus, vor Frue himmelfart dag, under vort signet. IV, 249.

24 Avgust. P e d e r B a g g e fik Brev ad gratiam kvit og fri paa en Gaard i Vestrup, én i Rye, én i Sandestorp, én i Lingskovf, én i Ørckeliunge, én i Aaslinge, én i Hylle, en øde Jord i Samerup, én i Mattrup, en Kirkegaard kaldet Nybygge og én i Aadrup. Cum clavs. consv. Hafnie, Bartholomei. IV, 249 [1]).

28 Avgust. Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviser O l l u f

1) Dateringsstedet stemmer ikke med Aaret.

Ibsen, Skolemester her i vor Kjøbstad Aahus. nu har havt her for os et aabent beseglet Brev, som M. Ogi Ibsen, fordum Electus i Lund, har givet forskr. Olluf Ibsens Hustru Buolle Frederichs i hendes Livstid paa en Gaard her i Aahus, som de nu selv ibo. som ligger og hører til rette Sognekirke her, dog at hun skal give af samme Gaard 4 Mk. lybsk aarlig Jordskyld, de to Mk. om S. Michels Dag og de andre to om Paaske, til den Præst, som synger første Messe, med flere Vilkaar. Da. paa det at samme Gaard maa og skal saa meget desbedre blive bygt og forbedret, have vi af synderlig Gunst tilladt, at forskr. Olluf Ibsen og hans Hustru maa nyde [forskr. Gaard] til dem og deres Arvinger til evig Tid, dog saa at de aarlig skulle udgive den nævnte Afgift til forskr. Bykirke eller til anden Gudstjeneste, hvor vi tilforordne den, og holde samme Gaard med god Kjøbstadsbygning. Dersom forskr. Olluf Ibsen og hans Hustru nødes eller trænges dertil, da maa de sælge hvad Bygning og Forbedring, som de bevislig have bygt og indført i samme Gaard, til andre, hvem dem lyster, dog at de, som kjøbe samme Gaard og fange samme Gaard efter dem, aarlig skulle yde samme Afgift. Dersom disse Vilkaar ikke holdes, skulle de have forbrudt dette vort Brev, og Gaarden frit komme igjen til Kirken eller samme Gudstjeneste, som den har været tilforn. Thi forbyde vi osv. Aahus Kjøbstad, Sønd. efter S. Bartholomei ap. Dag. IV, 251.

29 Avgust. Hr. Anders Bilde til Søholm, Ridder, fik Brev paa 3 Dalbye Klosters Gaarde i Kiøflinge, at nyde efter det Pantebrev, han har derpaa af Provsten i Dalby, indtil kgl. Maj. selv vil lade dem indløse og bruge dem til sit eget Behov. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Aaus, Mand. efter S. Bartholomei Dag. IV, 250 b [1]).

— Kirkeværgerne til Vensløf Kirke fik Brev ad gratiam, at de maa udleje Liunge Mølle, som hører til samme Kirke, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom, dog at de holde Møllen vel færdig og lade den rette Landgilde komme til Kirken, og dermed uforkrænket kgl. Maj.s og Kronens Ret, som Bisperne tilforn plejede at have af samme Mølle efter det Brev, som de have derpaa af Biskop Byrre. Cum inhib. sol. Aahus, Mand.

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 332 (efter Lensbogen).

efter S. Bartholomei Dag. Rel. Hr. Peder Skram, Ridder, Høvedsmand paa Helsingborg. IV, 252.

31 Avgust. Jens Bragde fik Kvittans paa 100 rinsk Gld., som han fornøjede kgl. Maj. af dette Aars Afgift af Beckeskovf Kloster. Beckeskovf, Onsd. efter S. Bartholomei ap. Dag. IV, 248 b.

16 Septbr. Jahan Fris, Kansler, fik Brev, at han og Arvinger til evig Tid skulle have jus patronatus samt al anden Kronens og Roskilde Stifts Herlighed, Rente og Rettighed, som ligger til Hagested Kirke, mod at have flittigt Tilsyn, at Kirken forsørges med en Sognepræst, som prædiker den hellige Guds Evangelium og rene Ord og gjør Almuen i Sognet den tilbørlige Tjeneste, som en kristen Pastor bør, inden og uden Kirken. Desligeste at de skulle have fri Birkeret over alt Hagested By, Hagested Gaard, Grund og Orderups Ejendom og over alt det Gods som de have eller faa i forskr. Hagested Sogn, at have saa frit og med slig Frihed, Herlighed, Privilegier og Rettighed, som noget Birk paa Landet her i vort Rige friest har havt eller har, og dertil beholde alle de Friheder[1]) og Privilegier, som tilforn have været brugte til forskr. Hagested Gaard, Grund eller By. Rodneby Kjøbstad, Fred. efter Hellig Kors Dag exaltat. IV, 179.

15 Oktbr. Byrge Throlle fik Brev ad gratiam pro servitio paa Aahus Len mod aarlig at give deraf $2\frac{1}{2}$[2]) Læst Byg, $1\frac{1}{2}$ Læst Rug, $\frac{1}{2}$ Læst Havre, 1 Læst Smør, 10[3]) levende Køer, 300[4]) Spedfisk, at yde paa Malmøe Slot, item 200 Mk. Penge, 1 Læst Aal, Halvdelen af Laxefisket og af Gaardfæstning, Oldengjæld og Sagefald, at yde paa Kiøpnehafns Slot, og holde Gaarden ved Hævd og Tjenerne ved Lov. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, sabbatum post Dionisii. Rel. Jochim Beck. IV, 252 b[5]).

17 Oktbr. Jacob Hardenbierg fik Brev paa Nesbyhofvet Len, S. Hans Kloster og Stiftets Gods i Fyn ad gratiam mod at gjøre kgl. Maj. og Kronen aarlig god Rede og

---

1) Hdskr. har: fortheder [!].
2) Lensbogen har: $3\frac{1}{2}$.
3) Lensbogen: $8\frac{1}{2}$.
4) Lensbogen: 10,000.
5) Danske Mag. 4 Række, IV, 335—36 efter Lensbogen, hvor Brevet er dateret: Søndagen post Dionisii, ɔ: 16 Oktbr.

Regnskab for al vis og uvis Rente, hvilket altsammen skal komme kgl. Maj. til bedste, og tjene Riget deraf med 8 „gerust" Heste inden Riget. Dog skal han maatte beholde til sit eget og sit Folks Underhold aarlig 100 Mk. danske, 6 Læster Byg, 4 Læster Rug, 1 Læst Havre, 1/2 Læst Smør, 12 Køer, 30 Faar og Lam, 25 Svin, 30 Gæs, 60 Høns og Halvparten af al Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, og dermed skal han staa al daglig Omkostning med „fødring", Kost og Løn; han skal nyde det halve Gjæsteri fri til den Visitering, han aarlig skal gjøre med Superintendenten, og skal bygge og forbedre Nesbyehofvet Gaard og Klostret. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Mand. efter Galli. IV, 73 b.

19 Oktbr. Peder Bragde fik Brev paa Hørie Len, at nyde Gjæsteri, Sagefald, Gaardfæstning, Arbejde og anden Tjeneste, dog at han skal forvise Tjenerne, hvor de skulle yde deres sædvanlige Landgilde. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Onsd. efter S. Galli Dag. Rel. Jochim Beck, Rentemester. IV, 252 b.

22 Oktbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Erich Banner, vor Mand, Raad og Danmarcks Riges Marsk, vort og Kronens Slot og Len Kallø, som han nu selv har i Værge, mod at han aarlig deraf skal give 100 Jochimsdaler, 1 Læst Smør, 6 Td. Honning, 100 gode Sider Flæsk, 1 Læst Faarekjød, 1/2 Læst[1]) Oxekjød og hvert Aar yder det velbetimelig paa vort Slot Kiøpnehafn, og tjener deraf selvtolvte med 12 „gerust" Heste og klæder sit Folk i vor Hoffarve; han skal holde os og vort daglige Folk i 2 Nætter, naar vor Vej falder dèr frem, og alt Vrag, som falder under Anholt eller andensteds derunder Lenet, skal komme os til bedste. Saa længe forskr. Erich Banner er vor og Rigets Marsk, skal han have Fodermaal og Underhold, hvor han følger os og dèr som vi have fri Gjæsteri og „udqvitering". Han skal holde Slottet ved god Bygning, Tjenerne ved Lov og Ret og ej udfæste dem af deres Gaarde, al den Stund de udgive deres Landgilde og anden Rettighed og holde deres Gaarde ved Magt, ej forhugge Skovene, ej heller skyde eller slaa eller i nogen Maade ødelægge Adelvildt eller andet stort Vildt dèr i Lenet.

---

[1]) Fol. 331 b staar: 1 Læst.

Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Lørd. efter S. Galli Dag, under vort Signet. Rel. Jochim Beck. IV, 422 og 431 b[1]).

22 Oktbr. Josep Falster fik Brev at maatte beholde Snidstrup Gaard med alt det Krongods og Stiftsgods i Nørre og Synder Hallend, som han nu selv har i Værge, ad gratiam mod deraf at give 100 Mk. danske Penge, 2 Læster Smør, Halvparten af Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld og tjene deraf selvfjerde med Heste og Harnisk til Lands eller selvfjerde som Skibshøvedsmand til Skibs; Vrag og Laxerente skal komme kgl. Maj. til bedste. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Lørd. efter S. Luce evang. Dag. IV, 252 b.

23 Oktbr. Hr. Anders Bilde fik Brev ad gratiam pro servitio paa Stege Len at nyde uden al Afgift og Borgelejehold, undtagen Kronens Ret paa Fiskerlejerne over alt Møen, som er 4 Ol Sild af hver Aare, hvilket er samtykt for Kongekjøb; dog skal han beholde saa meget Sild til sit Underhold, som kgl. Maj.s og Kronens Tjenere pleje aarlig at yde dèr til Slottet, naar de fiske. Han skal af samme Len gjøre tilbørlig Tjeneste, holde kgl. Maj. med hans daglige Folk [i Forening] med Stege By i 2 Nætter, naar kgl. Maj.s Vej falder dèr frem, og skikke kgl. Maj.s Tolder og Salter paa Brøndehøfve fri Underholdning med Mad, Øl og Hestefoder, lade „ferde" Toldboden og holde Godset ved Hævd, ej forhugge Skovene og ej sælge nogen af de Vornedes Sønner, der ere fødte paa Godset, heller ikke skyde eller ødelægge Adelvildt eller andet stort Vildt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, S. Søfrens Dag. IV, 179 b[2]).

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have undt og omdraget med os elsk. Clavs Daa, vor Mand, Tjener og Embedsmand i Paddebierg Len, al den Afgift, som han er pligtig til at give af samme Len, som er 1 Læst Korn, 4 Td. Smør, 1 Td. Honning og 7 lødige Mk. Penge, saa at han herefter skal nyde Lenet kvit og fri, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han skal gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, naar behov gjøres, og holde Godset ved Hævd og Magt efter sit Forleningsbrevs Lydelse. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn

[1]) Paa førstanførte Sted blandt de indkaldte Lensbreve og med det fejle Aarstal 1542. — Danske Mag. 4 Række, IV, 219 (efter Lensbogen).

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 311 (efter Lensbogen), Nye danske Mag. I, 27—28 (efter Orig.)

Slot, Sønd. efter S. Galli Dag, under vort Signet. Rel. Johan Fris, kgl. Maj.s Kansler, og Jochim Beck, kgl. Maj.s Rentemester. IV, 409 b[1]).

23 Oktbr. Rasmus Persen fik Brev paa den Gaard i Isløfve, som han nu ibor, mod sædvanlig Landgilde og Tynge. Cum clavs. consv. Samme Datum. Rel. Peder Godske. IV, 179 b.

29 Oktbr. [Vi] Christian etc. giøre alle vitterligt, at fattige, siuge menisker udi vor kiøpsted Viborgh hafver nu haft her for os et obne beseglit bref, som her Ofve Lunge, os elskelige Peder Ebbesen, vor mand och raad, och Axel Jul, vor mand, thienner och embitsmand paa vort slot Aalborg, beseglet och udgifvet hafve, indehollendis, at forne gode mend nogen thid siden forleden efther vor befalling vare forsamblede udi forne vor kiøpste[d] Viborg, ofververendis os elskelige mester Jacop, superintendent, mester Anders Skovfgaard, erchidegen, mester Niels Fris, cantor, och mienige capittel i Viborg, thisligeste borgemestere och raad ther sammestedts, och ther handle emellom thennom om at skicke ordeninge, Gud almechtiste til lof och the fattige, siuge mendiske thil hielp och thrøst, i et hospital, som vi ville hafve ther oprettet; hvilcke forne gode mend handlet thennom saa emellom, at thend vaaning udi Graabrøder chloster med husse, voning, abbelgaard, kieldere, som nu forfundet er, inthet underthagit, skal blifve thil siuge menniskers verelse, brugelse och nytte, underthagit thend gordtsrum och voning paa thend nørre side udi urthegaarden fran thend hiørne af thend muer om S. Mogens kierckegaard och saa vester op ind thil gaden, som vi tilforn hafve unt os elskelige Jasper Simensen, borgemester ther sammestedts, thesligeste och undertagit paa thend synder side thend ommurede kalgaard sted och saa øster thvert egiennem thend stenhus at thend kielsmidts mure, som staaer egiemen stegersit och thet kammer, och saa neder at thend nørre vey i thend søndre stenhus indtil thend liden tegelgaard, och skal byen beholle forne voninge synder fran forne aasteder och mur indtil kiercken, och alle andre forne closters bygninger och vaaninger skal blifve til the fattige folcks brugelse, nytte och gafn thil evig thid. Och skal ther skickes en af capittellet til, som formand skal vere for forne hospital efther vor lensmandts, superintendents, capittellets, borgemestere och raadts thycke, som skal hafve sin ophold af sin egen renthe, dog hvert aar giøre regenskab for vor lensmand, superintendent, capittellen, borgemestere och raad och aldermanden af hvert laf ofververendis. Och ther som slig befallingsmand findis forsømeligen udi slige sine reggenskab och handel, tha skulle the hafve fuldmacht

[1]) Blandt de indkaldte Lensbreve. Danske Mag. 4 Række, IV, 316 efter Lensbogen og 3 Række, VI, 310 efter Tegnelser, hvor Dagen betegnes som Søndagen efter Luce evang.

egien at indsette en anden udi hans sted. Och ther paa hafver forne capittel udlagdt nogit godts och renthe til forne siuge meniskers ophold efther thed brefs lydelse, the ther paa gifvet hafver, for thieris rysting, som the os och riget skyldig ere paa vort gode behaf. Thisligeste hafve forne borgemestere, raad och mienighed ther sammestedts och udlagdt nogit godts och renthe til samme siughe folcks ophold, som forne brefve, capittel och forne borgemestere och raadt thennom emellom ther paa giort hafve och beseglet, ydermere indholder, hvilcke brefve, ordinantser och skickelse skal vor lensmand hafve et, capittel [et] och borgemester och raadts [et] thridie, och hves andre brefve, som liuder paa forne siuge folckis godts och renthe, som nu er eller her efther thil forne siugis ophold kome kand, skal forvares tilhobe under threi laase; thend enne nøgle skal hafve vor lensmand, thend anden capittel, thend thridie borgemester och raad, som forne her Ofve Lunge, Peder Ebbesen och Axel Juls contrachts bref i alle maade udviser och indeholder. Hvilcken forne contracht och handel vi af vor synderlige gunst och naade, Gud almechtiste thil lof och ere och forne the fattige och siuge meniske udi Viborg thil beste, hielp och thrøst hafve fuldbyr[t], sambtyckt och stadfest, och nu med thette vort obne bref fuldbyrde, sambtycke och stadfeste ved fuld macht at blifve udi alle sine ord, clavsuler, punchter och artickler, som the i alle maade udviser och indeholder. Thi forbiude vi *osv.* Gifvet paa vort slot Nyborg, løfverdagen nest efther S. Simonis et Jude apost. dag, under vort secret. IV, 332 [1]).

4 Novbr. Svinborg Borgere fik Ejendomsbrev paa Graabrødre Kloster med Haverum og Abildgaard at have til Byens Behov, undtagen Graabrødre Kirke og det Hus, som er forskikket til en Skole, hvilke skulle blive bestandig til en Sognekirke og Byskole, desligeste uforkrænket, hvad kgl. Maj. tilforn har givet og bebrevet andre af samme Kloster. Cum inhib. sol. Odense, Fred. post. omnium sanctorum. De mandato proprio regiæ Maj., præsente Michel Brockenhus. IV, 74 [2]).

— De Borgere i Aarhus, som have fanget Skade af Ildebrand, fik Brev at være fri i 5 Aar for Rytterhold, Landsknægthold og al anden kgl. Tynge og Besværing, og Summen for de andre Borgere skal formindskes, naar der skal paalægges dem nogen Tynge. Samme Datum. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 333 b [3]).

5 Novbr. Samme Borgere fik Brev, at kgl. Maj. har givet dem til Bygnings Behov hvad Sten, Tømmer og anden

---

1) Hofman, Fundationer III, 298—300.
2) I Marginen: Nota.
3) Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus I, 133—134.

Del, som findes i S. Jørgens Kirke og Kloster i Aars, hvilket de maa nedbryde og skifte iblandt de skadelidte Borgere, fattige saavelsom rige, hvem der begjærer det og har det behov. Odense, Lørd. post omnium sanct. Rel. Johan Fris, Kansler. De mandato proprio regiæ Maj., præsente Erico Banner. IV, 334 [1]).

5 Novbr. Fru Sitsille, Erich Krummedigis Efterleverske, fik Følgebrev til alle Bønder og Kronetjenere under Hønborg Slot, at de svare hende, gjørende og givende hende, som de have gjort Erich Krumdig før hende. Samme Datum og Rel. IV, 334 [2]).

— Idem fik et lignende Følgebrev til Bønder og Kronetjenere i Vester Herred, at de svare hende, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Samme Datum og Rel. IV, 334 b.

— Hr. Otte Krompen og hans Hustru, Fru Drude, fik Brev paa det Gods, som S. Hans Kloster [i Odense] har i Laaland og Erich Krumedig tilforn har udlagt dem, at nyde, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Samme Datum. IV, 103.

6 Novbr. Hans Boesen, Borger i Kolding, fik Brev paa S. Jørgens Gaard og Hospital smstds. med Bønder og Tjenere og al Tilliggelse, at nyde i sin Livstid, dog at „forne Boessen“ skal bygge og forbedre samme Gaard og holde saa mange syge og saare Mennesker i Hospitalet, som den tilliggende Rente mest kan taale, og besørge dem med gode Huse, Senge og anden Underhold og Nødtørft, og anvende al Indtægten til de forskr. fattige og syge Menneskers Nytte og Behov; han skal holde Bønderne ved Lov, ikke forurette dem eller udfæste dem, saalænge de gjøre deres Skyldighed. Aarlig skal han gjøre Befalingsmanden over Riber Stift i Superintendentens Nærværelse paa vore Vegne Rede og Regnskab for al Indtægt og Udgift, og findes det da, at han ikke har anvendt al Hospitalets Indkomst til de fattige og syge Menneskers Bedste, men deri søgt og brugt sin egen Fordel og Profit og ikke skikket sig tilbørlig mod de fattige, skal han have forbrudt dette vort Brev og vi igjen have Magt til at forlene en anden med samme

1) Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus I, 1[illegible]4.
2) Danske Mag. 4 Række, IV, 195 efter Lenslagen, hvorefter Erik Krummedige havde Lenet i Pant for 1000 Mk. danske Penge.

S. Jørgens Gaard. Cum clavs. consv. et inhib. Odense, Sønd. før S. Mortens Dag. IV, 76 [1]).

7 Novbr. Hr. Sefren til Vytofte og Søllested fik Livsbrev paa Søllested Præstegaard for sig og sine Efterkommere, Sognepræster smstds., naar Jens Sterm, som nu bor i samme Gaard, er død og afgangen, og skal forskr. Jens Storm [!] yde Søllested Sognepræst sin aarlige Landgilde, saa meget han før har givet til Hagenschovf Slot. Ottense, Mand. næst efter Alle Helgen Dag. IV, 74 b.

12 Novbr. Prior til S. Knud i Odense fik Brev, at efterdi den gamle Skole i Odense er for liden til en almindelig Skole og S. Albani Kirke nu er ødelagt, har kgl. Maj. nu tilladt, at forskr. Kirke herefter skal være og blive til en almindelig Skole, og efterdi den, som er Prior og Forstander i S. Knudts Kloster, altid plejer at holde Skolen i Odense ved Magt, skal forskr. Prior og hans Efterkommere, Prior eller Forstander, bygge og forbedre samme Skole med Lofter, Tag, Vinduer, Vægge og anden Del, som behov gjøres, og altid have flittigt Tilsyn, at Skolen holdes ved Magt. Cum clavs. consv. Odense, Lørd. efter S. Mortens Dag. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 74 b [2]).

— Henrich Glob og hans Fæstemø Anne von Stoven fik Brev, at kgl. Maj. har undt dem nogle Gaarde i Synder og Nør Herred paa Langeland, som er Brobiergs og Krogaggers Gaarde samt en Gaard i Fusled Sogn med alle de Gaarde og Gods, som Anders Rollick sidst havde i Værge og Forlening [smlgn. S. 195], at nyde i begges Livstid fri og kvit uden al Afgift, dog at de skulle gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, holde Godset ved Bygning og Hævd og de tilliggende Tjenere ved Lov, ikke udfæste dem af deres Gaarde, al den Stund de til gode Rede udgive deres Landgilde og anden Rettighed, heller ikke forhugge Skovene til Upligt eller skyde, slaa eller ødelægge noget Adelvildt eller andet stort Vildt dèr paa Landet. Cum clavs consv. Samme Datum og Rel. IV, 75.

— Hospitalet i Aars fik Brev, at kgl. Maj. nu har forordineret det saa, at Sortebrødre Klostret smstds. med hvad

---

[1]) I Marginen: skal staa i Jutland.
[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 234 (efter Lensbogen), smlgn. 3 Række, VI, 312.

Huse, Bygning, Abildgaard. som findes norden og vesten S. Nicolai Kirke, og desligeste det Vandløb, som kommer dèr gjennem Muren fra S. Karine Gaard, med alt andet af Klostrets Gaarde og Haverum i sin Længde og Bredde, som det nu er forefundet, herefter til evig Tid skal blive til et almindeligt Hospital for syge og fattige, og alt det Gods, Rente og Rettighed, indenbys og udenbys, som hidtil have hørt til de Helligester Huse og Hospitaler i Randers og Horsens, skulle herefter høre til forskr. almindelig Hospital i Aars, medens de fattige, syge og saare Mennesker, som nu ere i hine to Hospitaler, skulle indføres og opholdes i forskr. almindelig Hospital. Cum clavs. consv. Samme Datum [1]. IV, 334 b [2].

14 Novbr. Odense by fick bref, som her efther følger, at eftherthi kon. Mat. hafver unt och tilladet, at S. Hans closters kiercke skal vere til en sogne kiercke ther sammesteds, och ther icke er residents eller prestegaard til samme kiercke, tha hafver kon. Mat. unt och tilladet thesse efthersorefne husse, som staa paa forne S. Hans kieregaard, at skulle vere til en preste residents och boelig til forne S. Hans closters sogne kiercke, som er først en muret hus ud med kieregaarden och siuge hus och capellen ud med gaden, item en liden gorts rum med nogre smaa boder, som ere indplancket fran the andre bode, som lige til hospitallet; item en stold med en stoldgord, som strecker seg i lengen søtten alne udi øster och vester, udi breden fran streden och ind til Bolle Mosses hus fiorten alne; item en hafve med nogen abbel och kallegord i lengden fran Bolle Mossis hafve och ind til her Jensis hafve, som ligger vid thend vestre ende, som er firsindtstiuge alne och half attende alne i lengen, item paa bregning[!] i oster ende fran thet strede, som løbber fran S. Hans closter och til thend hafve, som Gregers Hanssen i leye hafver och her Henrich Knudtsens arfvinge tilhører, xxxij alne; item udi thend vester ende fran samme strede och til samme hafve, som Greers Hanssen er, xxviij alne udi breden. Hvilcket forne stenhus med abbildgord och kalgord, stalle och staldgord, och med alle the boder inden i gorden, med porthus udi lenge och brede, som thet begrebet och forfundet er, efther som forscrefvit staar, thend predicker och sogneprest, som nu er eller her efther for predicker och sogneprest til S. Hans closter kiercke komendis vorder, cum clavs. consv. et inhib. sol. Datum Odense, mandagen nest efther S. Morthens dag. IV, 75 b.

17 Novbr. Aar efther Gudts byrd mdxli thorsdagen nest efther S. Mortens dag var vi efthersorefne forsamblet paa Hald slot, Chri-

---

[1]) Aaret er utydeligt, da der er rettet ved det.

[2]) Krag, Christian III.s Hist. Suppl. S. 49—50, F. Nannestad, Hilar. Arhus. S. 54—56; smlgn. Danske Mag. 3 Række. VI, 312.

stoffer Giøe udi min faders sted, Erich Nielsen til Køllerup, sambledis forskicket udi velbiurdige mand och strenge ridders her Mogens Giøes sted, Erich Skram til Thielle, Christoffer Johansen til Drenderup och Mogens Jostsen til Lundgaard, ther saae och hørde samme dag, at erlig och velbiurdig svend Povel Veyer met thisse eftherscrefne, Svend Jude, Jacob Jude och Christiern, ofverandtvordet erlige och velbiurdige mand Christoffer Rosenkrandts [1]) paa velbiurdig mandts Henrich Blomis vegne efther kon. Matis befalninge thette eftherscrefne inventarium, som her efther følger, paa forne Hald slot, først rog xiij lester och xj tønner, malt xxj lester v tønner, hafre iij lester och iij tønner, regnendis xlviij tønner i hver lest, item flesk xixc och xv sider got flesk, jc och xl sider magert flesk, regnendis femsindtstiuge udi hvert hundret, item nødkroppe lxxxvij, item faaer och lam kroppe xijcxxxiij, regnendis femsindtsthiuge udi hvert hundret, item gaassekroppe sexsindtsthiuge, item smør v lester och iij tønner, item salthet sild vij tønner, item honing v fierdinger, som er uskierrit, item thørre thorsk xxxvij vorder och j thorsk, hvilling jm och et qvarther, skadde rocker ij snes, sund och mager v snesse, j tønne thørre sild, item salt iiij tønner. Udi fadburer [!]: vij gode bolste diøner, v halfsleden bolster diøner, ix bolster hofvet diøner och iij andre lerrits hofvitdiøner, ij leder diøner, viij gode vandmels diøner, xv halfsledden vandmels diøner, xj gode sengkleder och j halfslet engelst sengklede, iij tøndteppit, thed ene halfsleded, xxij halfsledden sengkleder, xix gammel, forsledden sengklede, som icke duer at legge paa senge, ix gode skindtegen, v halfsleden skindthegen, v par gode hollendtslerrits lagen med ij skra, ij par hollendtslerrits lagen, thed enne med iij skro, thed andet med ij skraa, xvj par gode pecklins lagen och viij par lagen, som er forslet och icke duer at legge paa senge, item fem silckesyet lange bord duge, unde och guode, iij lange tveskieftet hollendtslerrits duge, en af thennom halfsleden, en skifvedug af thveskiefthet hollendtslerrit med ij vaben och ij andre skifduge af hollendtslerrit, thend enne med et vaben, ij gamble smaa handkleder, thed enne med blaa thraa vefvet, iij flamsk hyndisvor, v gamle hynder, ij gamle meshagle, item x [2]) och tiuge alne grofve lerrit uskoren, item viij stuore mesings molliuge och iiij smaa becken, v smaa hielle kiedeller och ij brøden kiedeller, j gammel kobber gryde, en tinkande, iiij smaa messingers liusstagger och iij gamble skabe, ij kielskier af iern, j threfod, ij gamble kister, j liuskiste, ij messingers bordkrandtse, iiij smaa salsicken, en sennopqvern, j haar[n]løchte bunden med messing, en stoer sølfvecht, v smaa brandiern, j ildske, vj skifver. Udi schrifver camerit: ij forgylt kalck och ij forgyldt disk af sølf, et liden skab med ij laasse, j gammel rygkiste uden laas, j skackskrin. Item udi spisse kielleren:

[1]) 16 August 1541 havde Christoffer Stygge (Rosenkrans) faaet Følgebrev til Hald (Danske Mag. 3 Række, VI, 305).

[2]) Der har først staaet xv eller xV.

iij tønner smelthet thallig och viij stycker usmelthet thallig. viij tønner ister, ij iernbolther med vj fellinger, et halsiern. ij kaabber tridtser, v bismerpund vox. iij iernstenger. iij bismer. j skierknif. en liyngle. xx degger lambskind och kidskind, iiij gamle borgstofve dughe af grofve lerret. Item udi miødkielderen: xxvij tønner miød. som fulde ere. Item udi steggerset: iij gode kolgrydder, vij brødden kolgrydder. iij grydder med fødder. iiij brødden grydder. j stoer kobber spand och en liden bradpande, j kiel paa v tønner, j kiel paa iij fierringe, v gamle smaa kiedle. ij morther med støder. thend enne er brodden. v kobber stolper. xj gode thenfade. vij gammel thinfade. ix gode thintalercken och ij gamble tintalercken. ij store brandiern med thonger. ij skabe. j boløxe, j iernskovl och bradsped med ingen fødder, j brandforck. Udi brøggersit: j brøgge pande. iiij gode ølkar och ij ølkar, som icke duer at brygge med. et kiølclede, j handkiedel. Paa thornit och paa volden: iij falckenether. ij falkoner, iij camer til hver. en dubbilt skierpentin med ij cammer, j støbt mersebøsse af iern. x gamble broden støcker af skierpentiner. ij skierpenthiner kammer. lviij halle hager. xj dubbelt ferdug hager af staael. iiij dubbilt hager af kobber med stocke, j kobberstycke med v piber. iij former af iern til hager. iij halfve hager ferdug, j half hage uferdug. v former til halfve hager. iij kobber former til falckenether. iij kobber maade til kaber hager. j form af kobber til samme hagger. som støber v lod. til lige iiij krudsecke af ledde[r]. iiij skyøfler til falckenether. ien iernkiede til vandmøllen. iiij micker til skierpentiner, xj iernbolther til bøsser. ij fiske til skierpentiner. en kiste med blylod til falckenether i. en gammel krudkiste neden i thornet. et skibstycke ferdugt med ij cammer. et andet lidet skibstøcke uferdigt. iij cammer til skibstøcker. thed enne uferdugt, xiij iernkloder, stuore och smaa. x murancker och nogit af et gamelt seyerverck. j iernbov thil en hvelling. xxx stycker smelthet bly. xxxix stycker thafvelbly. sexsindtstiuge kloder iern. iij tønner krud til falckenetter och stort skyt. j half otting kiørnkrud. thed som got er, iij skibe kabel. en af thennom er gammel, ij qvarther slanger af iern uden støcke. ij cammer til hver, ij sten bysser och j støbt bøsse med et cammer uden stock. en klocke, ij tønner thiere. j tønne beg paa volden. ij ferduge skierpentiner och en i blockhusit. iij cammer til hvert, j stort stycke liggendis i thed andet blockhus med et cammer, kaldis Silckeborg. en sten bøsse uden cammer. j stock liggendis i borgorden. et stort cammer til en sten bøsse. j seierverck med klocken, ther tilhører. Udi smidien for slottet: ij smedisted. en handhammer. j forhammer. j sidehamer. j fusthammer. v brødde. ij nafvel thov, j opstandende nafvelthov. ij sperhager. v thenger. ij beller, en kolbørst och fyrspit. j sandske. en buglencke. en hals lencke. et underlav och øve iern. Udi ladegaarden: xx plog øxen, xiiij unge stude. xxij kiør. ij qvider och j thiur. iij vogenklepper, ij unge øgh. iij fuoller. ij forderfvede heste. som Hendrich Blomme upandtvorde fra sig. iij heste plage. ix gamble vildøgh, iiij merføl. xlvij gamble svin. xij unge svin och xiij grisse. en ferdug vogen med sin tilbehøring. j fer-

dug plog med sin tilbehøring, vij øxenhuder; hves korn, som findis udi laden af gordts afvel, skal giøres regenskab for. Thette efther-screfne findis udi Asmeldgaard: først x·plogstude, som ferdug er, iij andre stude, ij stude kalfve, vij melckekiøer, vj qvidenød, iiij qvide kalfve, iij faaer, iij svin, ij vogenklepper, j ferdug vogen med sin tilbehøringe; hves korn, som findis udi laden af gordts afvel, skal giøris regenskab fore. Til hves yttermere vindisbyrd, at saa altingest udi sandingen [er], som forscrefvet stander, hafve vi thrycht vore signether, indsegler och handskrifther hoes velbyrdige Christoffer Rosenkransis signethe her neden paa thette forne inventarium, som gifvet och schrefvet er aar, dag och sted, som forschrefvet stander. IV, 337 b.

27 Novbr. Instrux, Ordning og Bestilling, som vi Chr. osv. have givet os elsk. Peder Ebbisen, vor Mand, Raad og Befalingsmand i Aarhus Stift:

1. Peder Ebbisen skal som hidtil have den menige Befaling over Aarhus Stift og tjene med 12 „geryst“ Heste; derfor skal han nyde til sit Underhold Aaker Gaard med Avlen og Ladegaarden, og hvad Forbedring han kan faa deraf, skal han beholde kvit og fri for sig uden al Afgift og Regnskab, mod at holde Gaarden og Ladegaarden ved Hævd; dertil 6 Læster Rug, 8 Læster Byg, 6 Læster Havre, 12 Td. Smør, 20 Køer, 200 Svin, 1450[?] [1]) Faar og Lam, 150 Gæs, 200 Høns og 200 Mk. Penge.

2. Han skal beholde Halvdelen af Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld af alt Lenet, baade Aarhus Gaard, Isgaard og Aakier; den anden Halvpart skal komme os til bedste efter klart Register og godt Regnskab.

3. Han maa og skal nyde alt Gjæsteri af forskr. Len og besørge Superintendenten dèr i Stiftet Underhold og Natteleje, saa mange han har behov, naar han drager om og visiterer; dog skal han hvert Aar give os af samme Gjæsteri 200 Jochimsdaler.

4. Al den Skyld og Indkomst, som Aarhus Gaards Len, Isgaard Len og Aakier Len aarlig rente, baade af vist og uvist, Landgilde, Sagefald, Gaardfæstning, Oldengjæld og alt andet, som er over forskr. Sum og Genant, som Peder Ebbesen skal beholde, det skal han altsammen indskikke og yde paa vor Gaard i Aarhus og [lade] komme os til bedste, fri og kvit uden al „vor omkost“; Gaardskriveren skal annamme det og gjøre

[1]) „Halffemtende hundret“ er vel fejlskrevet for „halffemte hundret“.

os Regnskab derfor, siden lade det vel forvare, baade Korn og al Fetalie, og forsende og „forvandle" det efter vor Befaling; dog skal Peder Ebbesen have godt Tilsyn med samme vor Gaardskriver, at os maa ske Skjel.

5. Peder Ebbesen skal paa Aarhus Gaard holde vor Gaardskriver med en Dreng, en Kjældersvend, som varer al Fetallien, 2 Kornkastere, som skulle kaste og røre Kornet, at det ikke fordærves, en Kok og en Portner, og forsørge dem med Løn, Kost og Underhold af hans forskr. Genant og ikke anskrive os noget derfor.

6. Peder Ebbesen skal paa sin Kost og Løn lade drive Aarhus Gaards Avl, og alt Korn, Foder og Kvæg, som kan avles og forbedres deraf, skal komme os til bedste.

7. Hvad ydermere Omkostning, som vi ville have eller lade holde paa Aarhus Gaard, enten med Bygning, Borgelejer eller Udskibning, det skal forskr. vor Gaardskriver indføre i vort Regnskab.

8. Peder Ebbesen skal sætte Isgaards Avl paa en skjellig Landgilde, der skal indføres paa Aarhus Gaard, os til bedste, og forbeholde os deraf aarlig 100 Læs Hø.

9. Peder Ebbesen skal hvert Aar i Tide gjøre Forsyn paa Øxne og fly os af Sagefald og Gaardfæstning og for Penge 200 gode Staldøxne; deraf skal han stalde 50 paa sit Foder ved Aakier og 150 paa vort eget Foder i vor Ladegaard for Aarhus. Han skal lade dem vel fodre og røgte, og vor Rentemester skal hvert Aar sælge dem, os til bedste.

10. Paa al Sagefald, Gaardfæstning, Oldengjæld og anden uvis Indkomst skal Peder Ebbisen og vor Gaardskriver hver have et enslydende, klart Register, hvori alle Sager og Faldsmaal skulle indskrives.

11. Peder Ebbesen skal lade have godt Tilsyn med vort Stod, at det ikke „forfaris", og indsætte Foler og Føl i vor Ladegaard for Aarhus og lade dem røgte og vare.

12. Peder Ebbesen skal frede Jagten og intet jage i vore Enemærker og fredtagne „sotte" og ikke ødelægge noget Adelvildt.

13. Peder Ebbesen skal holde Gaardene og Godset ved Hævd og Tjenerne ved Lov og frede Skovene. Haderslef Slot.

Sønd. efter S. Catharine virg. Dag, under vort Signet. Jochim Beck manu propria subscripsit. IV, 335.

8 Decbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Mester Anthonius Keysser, Kirkeherre og Superintendent i Haderslef, har givet os til Kjende, at han, Religionen til bedste, er til Sinds at ville sætte sin Søn Theoderies Keisser i Skole og siden holde ham ved noget Universitet i Studio, da have vi af synderlig Gunst undt, at forskr. M. Anthonius Keisser nu strax og siden hvert Aar maa faa 1/2 Læst Rug i rent Korn af vor og Kronens Tiende i Riber Stift, hvor det er ham næst ved Haanden og saa længe samme hans Søn gaar i Skole eller holdes ved noget Universitet til Optugtning i god Lærdom og boglige Kunster, dog at naar samme Theoderius Keisser har fuldendt sit Studium, skal han være forpligtet til at lade sig bruge for en skikkelig og tilbørlig Løn indenlands og udenlands, hvor vi have ham behov. Thi bede vi og byde vor Befalingsmand over Tienden i Riber Stift osv. Haderslef Slot, Vor Frue Dag concept. IV, 341 [1]).

— Anne Lesmesters, Mester Johan Wents, Superintendent i Riper Stifts, Hustru, fik Brev, at kgl. Maj. har undt hende, saa længe hun sidder Enke, at faa 1/2 Læst Korn, halvt Rug og halvt Byg, af Kronens Tiende i Riber Stift, ligeledes en Oxe, 4 Faar, 1/2 Td. Smør og 40 Mk. danske af Riberhus til Underhold. Dersom hendes Døtre, som hun har avlet med forskr. Johan, skikke dem ærlig og blive trolovede og komme i et godt Ægteskab med deres Moders og anden Slægts og Venners „vidskab och fuldbyrd", da vil kgl. Maj. komme hver af dem til Hjælp med 50 Gld. i Mønt. Dersom begge hendes Sønner med forskr. Mester Johan komme til deres skjellig Aar og blive duelige til at holdes ved noget Universitet at optugtes i Skriften og andre boglige Kunster, saa der er Haab til dem, at de ville studere og lægge Vind paa at forbedres, saa man med Tiden kunde bruge dem til Religionens Forbedring, da vil kgl. Maj. paa nogle Aar komme dem til Hjælp med noget. Cum clavs. consv. Samme Datum. IV, 341 b [2]).

Uden Dag. Axel Jul fik Brev, at al den Tiende, som

---

[1]) Krag, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 47—48.
[2]) Kirke-Kalender for Slesvig II, 132.

falder i hans Sognekirke i Astrup Sogn, undtagen Præstens Del, skal være til samme Kirkes Bygning og til Kalk og Disk at bekomme, og at han selv skal have Værgemaal og Forsvar, saa længe Kirken bliver bygt og forbedret. Kiøpnehafn. Ad mandatum dni. regis proprium. IV, 331.

Uden Dag. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Sti Pors, vor Mand, Tjener og Ærkedegn i Roschilde, har berettet for os, at hans Forgængere alle have til samme Ærkedegnedømme havt en af Stiftets Gaarde i Kredeborup, som Nis Jensen ibor, i Forlening af Bispen. Thi have vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste undt, at han skal nyde samme Gaard, som han nu selv har i Værge, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han lader holde Gaarden ved Hævd, Tjenerne ved Lov og ej udfæster dem osv. Cum clavs. consv. IV, 177.

— Henrich Falckefanger skal have [!] Brev ad gratiam paa tvende kgl. Maj.s Falkelejer, som er Trusbierg Falkeleje liggende paa hin Side Halmsted, mod den sædvanlige Afgift. IV, 247 b[1]).

— Thruels Bossen, Borger i Malmø, fik Konfirmation paa et Provsten af Dalbys Brev paa en Gaard i Hyndby ad vitam. IV, 248 b.

— Hr. Jens Søfrensen fik Livsbrev paa S. Birgithe Vikarie i Lund per obitum domini Jacobi Gregorii. Malmø. IV, 248 b[2]).

1542.

8 Januar. Christoffer Stygge fik Følgebrev til Rindts og Han Herreder, at Jørgen Persen, Rentemester, nu strax efter Hr. Prebben Podebusks Død skal indløse disse Herreder, og at de herefter skulle svare forskr. Christoffer Stygge. Gottorp, Sønd. efter Hellig tre Kongers Dag. IV, 490 b.

— Hans Stygge paa Silckeborg fik i lige Maade et Brev

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 300.
[2]) Smlgn. smstds., hvor Præsten dog kaldes Hr. Søfrin Hansen.

til Hits og Liutsgord Herreder. Datum ut supra. Ad mandatum dni. regis proprium; Hendrick Holck scripsit. IV, 490 b.

9 Januar. Peder Ebbesen fik Følgebrev til nogle Kronens Tjenere i Bierre og dem, som bruge Strismark, at de herefter skulle svare ham til Aarhus Gaard. Gottorp, Mand. efter de hellige tre Kongers Dag. IV, 342.

17 Januar. Jochim Beck fik Kvittans paa 8374 Dl., som han lod sin egen Skriver, Niels Hansen, antvorde kgl. Maj. paa Gottorp af den Skat og Landehjælp, som oppebares af Bønderne i Skone, Sielland, Fyn og Smaalandene Anno 1541. Gottorp, S. Anthonii Dag. IV, 180.

— Peder Hansen, Tolder i Helsingøer, fik Kvittans paa 60 rinsk Gld. i Guld, 6 dobbelte Dukater, 5 Engelotter, 1 Portegaløser og 250 Jochimdaler, som han har ladet antvorde kgl. Maj. her paa Gottorp paa Regnskab af Tolden i Helsingøer. Samme Datum. IV, 180.

22 Januar. Christoffer Johansen fik Følgebrev til Kolling Len. Rendersborg, Sønd. efter S. Anthonii Dag. IV, 342[1]).

18 Febr. Jørgen Svobe og Caterine Buchwolt fik begge Livsbrev paa Herretslof Gaard i Fyen kvit og fri mod at tjene deraf med 2 „gerust" Heste med Glavind eller 2 Karle til Skibs. Gottorf, Lørd. efter Valentini, cum clavs. consv. IV, 77[2]).

24 Febr. Niels Fris, som tjener Peder Ebbesen, fik Brev ad gratiam paa Grinne Bro mod at holde den vel færdig, dertil Følgebrev til Synder Herred, at de skulle give ham det sædvanlige Korn og anden Rettighed til samme Bro. Gottorp, S. Mathie ap. Dag. Rel. Peder Ebbisen. IV, 342 b.

24 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi nu have bestillet og annammet denne Brevviser Jørgen Heyde som vor Trompeter og Tjener for Livstid, mod at han lader sig bruge velvillig i sine Kunster, altid lader sig finde villig og hørsom mod os og ej giver sig i nogen anden Herres Tjeneste, men tjener os, saa længe det er i hans Formue, at vide vort bedste og afværge vort

---

1) Fyhn, Efterretninger om Kolding S. 38.
2) Danske Mag. 4 Række, IV, 230 (efter Lensbogen).

værste. For saadan tro og villig Tjeneste ville og skulle vi hvert Aar gjennem vor Rentemester i Kiøpnehafn om Paasketid lade give ham 50 Gylden Mønt og sædvanlig Hofklædning, dertil af vor Embedsmand paa Kiøpnehafn Slot 2 Øxne, 4 Svin, 4 Faar, ½ Td. Smør, et Pd. Rug og et Pund Malt Genant til hans Underhold, hvilken Bestilling skal begynde nu til førstkommende Paaske. Thi bede vi og byde forskr. vor Rentemester og vor Embedsmand paa Kiøpnehafn osv. Til Vidnesbyrd have vi ladet trykke vort Signet indenpaa dette vort aabne Brev. Gottorp, Fred. efter lætare. IV, 180.

25 April. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at os elsk. Woldislaw Wobisser, vor mand, raad och embitsmand paa vort land Gudland, hafver nu verit hoes os med os elsk. Jochim Beck[s], vor renthemesters, qvitandts, indhollendis, at hvorledis forne Woldislaw Wobisser hafde sin schrifver, her Hans Pallisen, nu thend løfverdag nest for søndagen qvasi modo geniti nest forleden [*15 April*] hoes hannom udi vor stad Kiøpnehafn och ladet giøre forne vor renthemester paa vore vegne rede och regenskab for pendinge udi gudlandts mønt och lybsk mynt, samledis for korn, smør, qveg, fetallie, homble, salt, iern, thiere, bredder, hør, klede och ellers andre vare, bode af visse och uvisse renthe och rettighed, som hand hafver opborit och egien udgifvet af Visborg slot fran paaske mdxlj, ther hand sist tilforn gorde regenskab, och til samme aars dag egien mdxlij, som er et helt aars[1]) regenskaf. Tha ofver alt lignet och lagt hans udgift emod forne hans indtect och opbøringe, tha blifver hand skyldig och er egien behollendis paa Visborg slot thette efthersercfne. Først et thusinde et hundrede thredue halffierde marck iiiʒ ß udi gullandts mønt, tholf hundert ʒ marck iiiʒ ß v ₰ lubisk mynt, xj tønde byg och malt, xxiij lester viij tønner . . .[2]) løf rug och mel, xj lester vʒ tønne tvebach, jcxxxiiʒ tønne j løf hafre, liiiʒ skippund iiʒ lispund flesk, ijcxliʒ nødekrop, iiʒmxv faarekrop, xxxx gaasekrop, iʒ lest iiʒ tønne j fierdinge iʒ pund smør, ix tønder torsk, ʒmiiiʒc spitsfisk, v lispund findske giedder, viij tønner selspeck, xxxʒx skippund j lispund homble, xʒx lester iiij tønner baye salt, iiiʒ skipund lynbore salt, viiʒ tønne gryn, xj thønder erther, iiijcxviiʒ tølt schotte breder, xxxʒx lester j tønde j fierringe thiere, iiiʒ skippund ix lispund iiij marck uld, ʒ støcke engelst, j støcke ij alne gøttinge, j alne sardug, vjcj bolt, iij alne mønsters lerrede, xiijcxliʒ alne hedelovent, xiʒ deger ij rydske huder, v skippund viʒ lispund v marck hør och ij degger skind bode af the faar, som slagtede och lefvendis ere, af thette aars indkomst, som hand frambdiellis skal stande os til rette och regenskab fore. Thi lade vi forne Woldislaw Wobisser qvit och fri, leddig och løs for os och vore eftherkommere, koninger i Dan-

[1]) Hdskr. har: et half aars.

[2]) Tallet er glemt.

marck, efther forne Jochim Becks qvitandts och forne Woldislaw Wobissers egne registers liudelse, hand forne vor renthemester ther paa ofverandtvordet hafver. Thil ydermere vindisbyrd hafve vi ladet thrycke vort signeth neden paa thette vort obne bref. Gifvet udi vor kiøpsted Ribe, tisdagen nest efther søndagen misericord[i]e Domini. IV, 253.

26 April. Mester Jyrgen Sambsing fik paa Hospitalet i Aarhus' Vegne Brev, at de Bønder og Tjenere, som ligge til samme Hospital, ikke skulle svare nogen med Ægt og Arbejde uden ene de syge eller Hospitalets Forstander paa de syges Vegne, dog at de skulle være forpligtede til at age kgl. Maj.s Fadebur, naar kgl. Maj. drager dèr gjennem Landet. Cum inhib. sol. Ripe, Onsd. efter Sønd. misericordia Dni. IV, 342 b.

27 April. Henrich Glob fik Livsbrev paa Kleinstrup Gaard med de Bønder og Gods, som Niels Sten før ham havde dertil, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf, holder Gaarden ved god Bygning og freder Jagten. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ripe, Torsd. post. domin. misericordia. Dns. rex. manu propria subscripsit. IV, 77.

28 April. Ofver Pedersen fik Stadfæstelse paa et beseglet Pergamentsbrev af Hr. Ofve Bilde med menige Kapitels i Aarhus Domkirke Vilje og Samtykke paa Stiftets Gaard Hafreballe Gaard. Viborg, Fred. efter misericordia Søndag. Rel. Peder Ebbesen, Høvedsmand paa Lundenes. IV, 342 b.

— Mats Pedersen i Lemvig fik Brev paa at beholde en øde Jord norden næst op til Sognekirken, indtil den afvindes ham med nogen Rettergang, dog at han skal forbedre samme Jord med god Kjøbstadsbygning og give aarlig Skat deraf, som der gives af andre Gaarde dèr i Byen. Samme Dag. IV, 343.

29 April. Hospitalet i Aarhus fik Ejendomsbrev paa et Stenhus i Horsens, som ligger paa S. Hans Klosters Kirkegaard sønden fra Kirken imod Stranden og som de syge nu ligge i, i Bredde og Længde mellem begge Ender, som det nu er begrebet. Cum inhib. sol. Ribe, Lørd. efter Sønd. misericordia Dni. IV, 343 b[1]).

---

[1]) I Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus I, 135 er Brevet fejlagtig dateret: Sønd. misericordia Dni. ɔ: 23 April.

30 April. Hospitalet i Aarhus fik Ejendomsbrev paa en Eng, som ligger sønden og vesten ved Aarhus By Mølle, „endelangs" nør og vester imellem Mølledammen og til den lille Lykke, som ligger paa den vestre Side udenfor Brobierg, i Længde og Bredde, som den er forefunden. Cum inhib. sol. Ribe, Sønd. jubilate. IV, 343 [1]).

1 Maj. Fru Birite, Envold Styggis Efterleverske, fik Brev ad gratiam paa Thodebul i Thye (Vendsyssel Stift) at nyde med al ret Tilliggelse, som Envold Stygge havde før hende, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom, dog mod saadan Afgift, Tjeneste og Tynge, som hendes forskr. Husbonde gjorde efter Forleningsbrevets Lydelse; samme Afgift skal hvert Aar ydes paa Olborghus. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ribe, Philipi et Jacobi Dag. IV, 343 b.

— Axel Jul, Embedsmand paa Aalborg, fik Kvittans paa 450 Jochimsdaler, som han antvordede kgl. Maj. selv af Skat og Landehjælp af Vendsyssel. Samme Datum. IV, 343 b.

2 Maj. Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Niels Jul til Astrup, vor Mand og Tjener. 1000 Jochimdaler (31 Skill. lybsk regnet for hver Daler), som han nu har laant os, hvorfor vi pantsætte ham vort og Kronens Kloster Grindsløf [2]) Kloster, som os elsk. Han[s] Povisk, vor Mand og Tjener, nu sidst før ham havde i Værge, at nyde, indtil det bliver ham eller Arvinger afløst for forskr. Sum, dog at han tjener deraf med 2 „geryst" Heste med Glavind til Lands eller udgjør 2 væragtige Karle til Skibs, og gjør Regnskab for al Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, hvoraf Halvdelen skal komme os til bedste. Han skal holde Klostret ved god Bygning, og dersom der findes nogle Præster indgivne deri, skal han besørge dem deres tilbørlige Underhold efter gammel Sædvane; han skal holde Tjenerne ved Lov og Ret og ikke udfæste dem af deres Gaarde, al den Stund de udgive deres Landgilde, ej forhugge Skovene, men frede Jagten og ej skyde, slaa eller ødelægge noget Adelvildt eller andet stort Vildt. Thi forbyde vi osv. Ribe, Tirsd. efter Sønd. jubilate, under vort Signet. Rel. Peder

[1]) Hofman, Fundationer II, 107, Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus I, 134—35.
[2]) IV, 345 b staar: Gunderslef.

Ebbesen, Høvedsmand til Lundenes, og Jørgen Pedersen, Rentemester. IV, 459 og 345 b[1]).

3 Maj. Jørgen Hansen fik Brev ad gratiam paa at beholde Brencke Gaard, saa længe som hans Brev derpaa udviser og kgl. Maj. [ej] tilsiger anderledes derom. Ribe. Onsd. efter Sønd. jubilate. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 344.

4 Maj. Anders Schrifver, Herredsskriver i Bierge Herred, og hans Hustru Marine fik Brev for begges Livstid paa den Degnebolig i Nefsagger, som de selv ibo og have opbygt af øde, samt paa den Kirkejord med Skov, Ager og Eng, som ligger paa forskr. Nefnsagger Mark, Hedenskyld og Huornum Mark, dog mod det sædvanlige Landgilde til Kirken; efter begges Død skal samme Kirkejord igjen komme frit til Kirken. Ribe, Torsd. efter Sønd. jubilate. IV, 344.

— Vi Christian etc. gjøre alle vitterligt, at endog vi tilforne hafve gifvet vort unive[r]sitet och høyge skolle udi vor stad Kiøpnehafn previleger, at vi ingen her efther uden vore thienner udi vort cantslie ville forlene nogen prelatur, canickedom eller prebende, uden the tilforn hafde thu aar studeret udi forne Kiøpnehafn, tha ville vi samme ius patronatus och herlighed med samme prelatur, canickedomme och prebende at forle[n]e her med [os] forbeholdet hafve. Dog paa thet at ther med thiden skal icke blifve brøst paa lerde mend her udi riget och paa the personer, som kunde och ere nyttige at brugis udi religionen, tha ville vi ligvel alle thid hafve vor raad hoes the lerde mend udi forne universitet, hvad fore personer at vi forlene och forse med nogen prelatur eller prebende; dog vore candtslie thienner och rentemester och andre personer, som kunde vere riget nyttig, ville vi her med foreholdet och underthagit hafve. Til ydermere vindisbyrd hafve vi ladet trycke vort signet neden paa thette vort obne bref. Gifvet udi vor kiøpsted Ribe, torsdagen nest efther søndagen iubilate, under vort signet. IV, 181[2]).

5 Maj. Jacob Hardenbierg fik Følgebrev paa S. Jørgens Hospital i Otthense, at de herefter skulle svare ham til det almindelige Hospital i Odense. Ribe, Fred. efter S. Philippi et Jacobi apost. Dag. IV, 77 b.

— Christiern Persen i Odense fik Ejendomsbrev paa Koret i S. Albani Kirke med Sakristiet og den Grund, det nu staar paa, dog at han og hans Arvinger skulle give deraf til vort almindelige Hospital i Odense saadan Jordskyld, som Jacop

---

[1]) Paa førstnævnte Sted blandt de indkaldte Lensbreve; overstreget. — Danske Mag. 4 Række, IV, 207 (efter Lensbogen).

[2]) Rørdam, Kjøbenhavns Univ. Hist. IV, 20.

Hardenbierg og Borgemester og Raad taxerer det for, Halvparten til Paaske og den anden Halvpart til S. Michels Dag under fire Skillings Brøde [1]). Cum clavs. consv. Ribe, Fred. efter Sønd. jubilate. IV, 77 b og 347 [2]).

5 Maj. Borgemestre og Raad i Vedle fik Brev paa den Rente og Rettighed, som ligger til de Vikarier, som Borgerne i Vedle have stiftet til nogen Tjeneste i deres Sognekirke, saaledes at den, naar de Personer, som nu have samme Vikarier i Forlening, ere døde, skal ligge til Skolen og Skolemestrens Underhold; hvert Aar skulle de være forpligtede til at gjøre Rede for, hvad de oppebære af samme Vikarier, naar Kirkens Regnskab høres. Cum inhib. sol. Samme Dag. IV, 347 b.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste, som os elsk. Henrich Skult, vor Rentemester, har gjort vor kjære Hr. Fader, os og Riget og herefter trolig vil gjøre, have forlenet ham vor og Kronens Gaard Holgaard med al ret Tilliggelse, som os elsk. Jahan Brockenhus, vor Mand og Tjener, nu havde i Værge dertil, at nyde fri og kvit i hans Livstid, mod at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf, holder Gaarden ved Hævd og Tjenerne ved Lov, ej udfæster nogen af dem af deres Gaarde, al den Stund de aarlig udgive deres Landgilde og anden Rettighed og holde deres Gaarde ved Magt, ej forhugger Skovene, eller skyder, slaar eller i nogen Maade ødelægger noget Adelvildt. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. Dns. rex. per se. IV, 345 [3]).

— Morthen Hansen og Jens Hansen i Tiukier fik Brev paa Skrineker Toft og Polistopt Jord paa Smidstrup Mark og Velling Mark at nyde som frit Bondegods, ligesaa frit som de havde samme Jord, „før ther kal fel paa“ [4]), dog at de som sædvanlig give til Kollinghus 10 Skp. „qverst“, 1 Mk. Lysegarn og 2 Grotte Leding. Cum inhib sol. Samme Datum. Rel. Johan Brockenhus til Lierbeck. IV, 344 b.

6 Maj. Fru Marine, Hans Munckis Efterleverske, fik Livsbrev paa Enesvong med 2 Boder, som ere gjorte af samme

[1]) Hdskr. har IV, 77 b: fire follings brødhe, men IV, 347 det rette.
[2]) Her fejlagtig blandt de jyske Breve og overstreget. Christiern Persen kaldes her: Domprovst i Visborg [!].
[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 201 (efter Lensbogen).
[4]) Skal vel være: før der kom Fald paa.

Gaard, mod betimelig at gjøre og give deraf til Riberhus slig Landgilde, Tynge og Tjeneste, som i Bispens Tid plejede at gaa deraf. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ribe, Lørd. efter Philippi et Jacobi Dag. IV, 346 b.

6 Maj. Mester Rubbert, kgl. Maj.s „vundarst", fik Brev til sig og Arvinger paa et Stenhus af Graabrødre Kloster i Ribe, som ligger tvært for Kirkegaarden og strækker sig i Længden sønder og nør 58 Alen, og et Stykke Jord og Gaardsrum, som ligger vesten bag samme Stenhus og strækker sig i Længden fra Huset 82 Alen og i Bredden, sønden og norden 52 Alen, lige bredt ved begge Sider. Gaden skal være 15 Alen bred tvært for samme Hus og indtil Adelgaden, som gaar imod Domkirken, saa at ingen skal bygge ham [og] hans Arvinger samme Hus til Skade eller Fortrængsel. Cum inhib. sol. Ribe, Lørd. efter Sønd. jubilate. IV, 347. Jfr. 24 Marts 1541.

7 Maj. Hr. Hans Lancken, Vikar i Ribe, fik Ejendomsbrev paa det Hus og de Boder, som han har opbygget af sit eget Patrimonio og Penge og som ligge langs tvært for Gaden sønden fra Snagedal og norden fra Pugedal, vesten fra Olluf Muncks Gaard, med den Jord og Gaardsrum, som de nu staa paa, 41 Alen i Længde og 21 i Bredde; dog skal han deraf give til Hospitalet i Ribe 2 Mk. aarlig Jordskyld, den ene om Midsommer, den anden om S. Andree ap. Dag. Cum inhib. sol. Ribe, Sønd. cantate. IV, 346 b.

— Peder Ebbesen fik Kvittans paa 100 Jochimsdaler, som han gav kgl. Maj. for den Nat, han skulde have holdt kgl. Maj. og hans Naades Folk i Viborg. Samme Datum. 346 b.

10 Maj. Skolemester i Varde fik Brev, at han og følgende Skolemestre smstds. maa beholde kgl. Maj.s Tredjepart af al Tienden af de Bønder, som bo uden Varde og pleje at søge Sogn til Varde Kirke. Cum inhib. sol. Varde, Onsd. efter Sønd. cantate. IV, 348 b.

14 Maj. Simen Chrestensen, Raadmand i Varde, fik Brev for sin og sin nuværende Hustrus Livstid paa en Eng, kaldet Kongenskier, udenfor Varde, hvilken han nu selv har i Værge, og skal den ikke fæstes fra ham, uden kgl. Maj. og hans Efterkommere selv behøve den; dog skulle de give Lens-

manden i Vester Herred sædvanlig aarlig Skyld deraf. Cum inhib. sol. Hostebroe, Sønd. vocem [jucun]ditatis. IV, 348.

14 Maj. Jens Søfrensen i Buregaard fik Livsbrev til sig, sin Hustru Anne og hendes Barn, Jens Nielsen, paa Buregaard (Bure Sogn, Hierme Herred), som de nu paabo, mod at gjøre og give sædvanlig Landgilde og Tynge deraf og holde Gaarden ved Hævd, være Lensmanden lydig og ej afhænde noget af den tilliggende Ejendom. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 348.

— Jens Lassen, Bager i Hostbroe, fik Brev for sig og sin Hustru Anne Christensdatter, at de i deres Livstid skulle nyde det Pant, de have af Hr. Stygge Krompen, fordum Biskop i Vendsyssel, paa Thiurholm (Hvidbierg Sogn, Refs Herred) med tilliggende Gods: en Gaard i Hvidbierg i Borre (Las Persen, giver 4 Pd. Korn med andre Bede), en Gaard i Odby Sogn i Serup (Niels Matsen, 6 Pd. Korn), en Gaard i Liunge Sogn (Peder Chrestensen, 2 Pd. Korn med andre Bede), en Gaard ibid. (Las Nielsen, 3 Pd. Korn m. a. Bede), en Gaard i Hvidbierg (Peder Nielsen, 3 Pd. Korn), et Bol i Sømme (Mats Smed, 3 Td. Byg m. a. Bede), et Bol i Flolaf (Peder Matsen, 1 Pd. m. a. Bede), for 600 Gld. i Guld, uden al Afgift, og deres Arvinger efter deres Død, indtil det afløses dem. De skulle holde Gaarden ved Hævd. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 348 b (overstreget).

— Skolemester i Hostebroe fik Brev, at han og følgende Skolemestre sammesteds maa beholde kgl. Maj.s Tredjepart af Tienden af Maabierg Sogn, som er Annex til forskr. Hostebro. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 348 b.

— Las Harnskvisker fik Brev ad gratiam paa Hindsig Gaard i Øster Herred mod deraf at give aarlig 1 Jochimdaler til Bekjendelse og siden være fri for al kgl. Tynge, men bygge og forbedre Gaarden. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 349 (overstreget)[1].

21 Maj. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Erich Banner, vor Mand, Raad og D. R. Marsk, nu har gjort os Rede og Regnskab for al den Indtægt og Udgift, som han paa vore Vegne har havt af Kronens Len, som er Olborg Slot og Len

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 324.

til den Dag, han skiltes derved, og Kallø Slot og Len, fra han annammede det af os paa Regnskab og til den Lørdag efter S. Galli Dag [22 Oktbr.] 1541, da han annammede det paa Afgift, ligeledes for al anden Oppebørsel, det være sig Kongeskat eller andet, fra det første, vi kom til Rigets Regimente og saa til denne Dag, saa vi takke ham for godt Regnskab. Thi lade vi osv. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette vort aabne Brev. Viborg, Sønd. exavdi. Dns. rex per se. IV, 349 b.

27 Maj. Peder Spegger fik Livsbrev ad gratiam paa Aarup Gaard (Kollerup Sogn, Han Herred) mod sædvanlig Tynge, Tjeneste og Afgift. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Olborg, Pinseaften. IV, 352[1]).

28 Maj. Mester Morthen Heggelund og hans Hustru Marine Mortens fik Brev for begges Livstid uden al Afgift paa én vor Frue Kloster i Olborgs Gaard i Hasseris, som Thommes Kieldsen og Jens N. nu ibo og som skylder 4 Td. Byg og 3 Skp.[2]) Gjæsteri og „qverst“. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Olborg, Pinsedag. Rel. Axel Jul. IV, 351[3]).

29 Maj. Skolemester og Hørerne i Aalborg fik Brev til dem og deres Efterfølgere paa al den Jordskyld, Rente og Indkomst, som tilforn har hørt til Altre, Messer, Kalender og Gilder i Olborg By og ikke hører Adelen til. Cum inhib. sol. Olborg, Anden Pinsedag. IV, 353.

31 Maj. Svend Rød, hans Hustru og deres ældste Søn, som de nu have, fik Livsbrev paa Børglum Klosters Gaard Thoftegaard, dog at de skulle bygge og forbedre Gaarden og give deraf samme Landgilde og Tynge som Svend Rød hidtil; de skulle ej besværes anderledes med Gjæsteri end med et „engeligt“ Gjæsteri, et om Sommeren og et om Vinteren. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Aarhus, 4 fer. post pentecostes. Dns. rex. manu propria subscripsit. IV, 350.

1 Juni. Mester Thommes Riber fik Brev, at efterdi han efter kgl. Maj.s Begjæring har opladt vor Frue Kirke, „som var annexa bode til sognepresten och predicanter sammestedts underholding til evig thid“, da har kgl. Maj. derimod undt ham

---

1) Smlgn. Danske Mag. 3 Række VI, 331.
2) Tegnelser: 4 Skp. Byg.
3) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 334.

de to Sognekirker Eyllof og Hiordtshøf at blive til evig Tid til Vor Frue Præbende og Kannikedom i Aarhus Domkirke. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Aarshus, Torsd. efter Pinsedag. Johan Fris manu propria subscripsit. IV, 350 b.

2 Juni. Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere i Aarhus fik Ejendomsbrev til deres Bys Forbedring paa to Kronens Lykker og Jorde, som ligge sønder for Byen, til Hafvermark [1]) vedtager, og tilforn have ligget til Biskopsgaarden i Aarhus. Cum inhib. sol. Aarhus, Fred. efter Pinsedag. Rel. Peder Ebbesen. IV, 350 b [2]).

— Idem fik Brev ad gratiam, at baade gejstlige og verdslige, som bo og bygge i Aarhus By, ingen undtagen, maa og skulle have til deres Fægang Kronens Jorder og Ejendom i Vorgaard [3]) Mark, som ligger norden udenfor Aarhus og efter et gammelt Markeskjel strækker sig mellem Scheby Mark og Aarhus, [mellem Velby Mark og Aarhus og [4])] mellem Brendstrup Mark og Aarhus med Skov, Ager og Eng, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom, mod at de aarlig skulle yde deraf 1 Læst Byg rent Korn i Bispegaarden i Aarhus. Dog vil kgl. Maj. have forbeholdt sig til eget Behov et Stykke Eng, som Peder Ebbesen tilforn skal „undertage“ i samme Mark og lade udlægge vesten imod Brendstrup. Cum inhib. sol. Datum ut supra. Rel. Peder Ebbesen. IV, 351 [5]).

— Mester Mats, Superintendent i Aarhus Stift, fik Brev for sin og Hustru Karine Matsis Livstid paa Møllerup Gaard i Lysbierg Sogn fri og kvit. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Peder Ebbesen. IV, 352 [6]).

3 Juni. Skolen i Randers fik Brev paa kgl. Maj.s Tredjepart af Tienden i Hald og Lem Sogne norden udenfor Randers til hver Skolemester, saa længe han har dette Embede. Cum inhib. sol. Viborg, Lørd. efter Pinsedag. IV, 351 b [7]).

---

1) Saaledes ogsaa Originalen; Tegnelserne have rigtigere: Hafverballi Mark.
2) Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus I, 135—36, smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 332.
3) Hdskr. har: Margord, Originalen og Tegnelserne det rette.
4) Tilføjet efter Originalen; Tegnelserne have: Aaen i Stedet for Aarhus.
5) Hofman, Fundationer III, 189—90, Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus I, 136—37, smlgn. Danske Mag. anf. Sted.
6) Ny kirkehist. Samlinger II, 734.
7) Hofman, Fundationer II, 367—68, Flemmer, Hist. Efterretn. om Randers lærde Skole I, 35

3 Juni. Knud Galthen, Borgemester i Aarhus, fik Ejendomsbrev paa en Kronens Lykke og Jord, Munckenis Lykke kaldet, som ligger vesten S. Jyrgens Klosters Kirkegaard og er inddiget paa alle Sider op til Kirkegaarden. Cum inhib. sol. Viborg, Hellig Trefoldigheds Aften. Rel. Peder Ebbesen. IV, 351 b[1]).

6 Juni. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Clavs Sestede, vor Mand og Tjener, 2500 Mk. lybsk, som ere gjæve og gangbare i Lybke og Hamborg, for hvilken Sum vi pantsætte ham og hans Hustru, os elsk. Fru Elisabet Thomesdatter[2]), vor og Kronens Gaard S. Hans Klosters Gaard i Ribe, som han nu selv ibor, at nyde med alt tilliggende Gods, som han nu selv har det i Værge, som et frit brugeligt Pant, uafløst i begges Livstid, og hans Arvinger siden, til den afløses dem, dog mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, holde Gaarden ved god Bygning, Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov og ej udfæste dem osv., ej skyde, slaa eller ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Thi forbyde vi osv. Viborg, Tirsd. efter Hellig Trefoldigheds Søndag. IV, 356 b. Jfr. 8 Juni.

— Herman Skiel fik Brev ad gratiam paa Irup Gaard, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom, mod aarlig deraf at give 50 fuldvægtige rinske Gld. i Guld, at antvorde Rentemestren i Nørre Jutland til S. Michels Dag, og tjene deraf med 4 „geryste“ Heste med Glavind til Lands eller 4 væragtige Karle til Skibs. Han skal gjøre Regnskab for al Sagefald og Gaardfæstning, hvoraf Halvdelen skal komme kgl. Maj. til bedste, og frede Jagten. Cum clavs. consv. et inhib sol. Viborg, Tirsd. post trinitatis. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 366 b[3]).

7 Juni. Mester Jørgen Jensen, Superintendent i Fyns Stift, fik Livsbrev for sig og Hustru Marine Ibsdatter paa en Kronens Gaard i Snedtstrup, som skylder 3 Ørtug Byg og 3 Ørtug Rug; efter deres Død skal Gaarden strax uhindret komme til kgl. Maj. og Kronen igjen. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Viborg, Onsd. efter Hellig Trefoldigheds Søndag. IV, 352 b.

— Olluf Stafverskov fik Brev ad gratiam uden al

1) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 333.
2) Hdskr. har: Thonesdatter.
3) Danske Mag. 4 Række, IV, 215 efter Lensbogen, hvor Brevet er dateret: Kiøpnehafven, Canuti regis Dag, ɔ: 10 Juli.

Afgift paa 4 Gaarde og 1 Bol i Gifbye, skylder til Hobe 9 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør, 1 Bolsvin. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Onsd. efter Hellig Trefoldigheds Sønd. Rel. Johan Fris, Henning Randtzav. IV, 335.

7 Juni. Borgemester, Raad og Menighed i Randers fik Brev at maatte beholde den Helligaands Kirke og Koret smstds. til en Sognekirke til deres By, og til en Kirkegaard til samme Kirke og Sogn en Kronens Jord, som strækker sig paa den nørre Side fra Taarnet og nør indad. til Præstegaards Jord vedtager, 13 Alen paa den nordvestre Ende og indtil det gamle Hus 14 Alen, og fra den vestre Gavl af Kirken vester op 14 Alen, ligeledes til en Præstegaard til samme Sogn en Kronens Jord, der strækker sig i Bredden paa den østre Ende 22 Alen, paa den vestre Ende 11 Alen og i Længden fra den østre Rendesten i Øster og Vester 70 Alen. Desligeste skal S. Clemendts Præstegaard efter denne Dag blive til Vor Frue Sogn til en Præstebolig, og hvad Jordskyld dèr i Byen, som plejer at ligge til forskr. S. Clemendts Præstebol, skal herefter høre til hine to Præstegaarde, den Helligaands og Vor Frue; ligeledes skal al den Jordskyld, som tilforn har ligget til S. Clemindts Kirke, herefter høre til forskr. den Helligaands og Vor Frue Kirkes Forbedring. Cum inhib. sol. Viborg. Onsd. post trinitatis. IV, 353.

— Skolemestren i Kolling fik Brev for sig og Efterfølgere paa kgl. Maj.s Tredjepart af Tienden i Almind Sogn udenfor Kolling. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 354 b[1]).

— Skolemestren i Horsens fik lige sligt et Brev paa Thamdrup Sogn udenfor Horsens. Datum ut supra. IV, 354 b.

— Skolemestren af Lemvig[2]) fik lige sligt et Brev paa Lem Sogn udenfor Lemvig[2]). Datum ut supra. IV, 355[3]).

— Jacob Jude, Underfoged paa Hald, fik Livsbrev paa Nøragger Gaard (Durup Sogn, Gislom Herred) kvit og fri og maa i sin Livstid bruge Noragger Mølle, som ligger for samme Gaard, mod at give sædvanlig Skyld og Landgilde af den. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Henrich Randtzow paa Riberhus. IV, 359 b.

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 337.
[2]) Hdskr. har: Lemborg, Tegnelserne det rette.
[3]) Smlgn. Danske Mag. anf. Sted

8 Juni. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at aar efther Guds byrd mdxlij thend thorsdagh nest efther hellige threfoldighedts søndag paa vor retterting her udi vor kiøpsted Viborg, nerverendis os elsk. her Mogens Giøe, ridder, vor mand, raad och Danmarcks rigis hofmester, Johan Fris, vor candtsler, Erich Banner, Danmarckis rigis marsch, Peder Bilde[1]) og Olluf Munck, vore thro mend och raad. var skicket for os mienige kiøpstedts mends fuldmechtige ofver alt vort land Nørjutland, som vi hid med thieris byes previlegier och friheder forschrefvet hafde, om adskillige thrette och thvidragt, som thennom indbyrdis her til om kiøpmandskab och anden handel emellom veret hafver, och hafver for os ladet lese och høre thieris previlegier paa alle sider. Och beklage[de] samme kiøpstedts mendts fuldmechtige her udi Nørejutland, hvorledis at vore undersotte, borgerne och almue udi vor kiøpsted Ribe, drage omkring her udi landet paa landtsbyerne hart huos thieris byer, endog at kiøpstedts mend hafve adtskillige previlegier, hvor ner udbyes mend skulle mue kiøbe huos hver kiøpsted; beklagede der til, at the Riber kiøbmend selge bynderne paa landtsbyerne homble, salt, staal, clede med skiepe, alnne och vegt, andre kiøpmend til forprang och skade. Ther thil svarede forne the Riber borgers fuldmechtige och eblandt andre thieris byes previlegier i rette lavgde et hogborne førstis koning Hans, vor kiere faderbroders, bref, indhollendis, at kiøpstedts mend ther udi landet tilforn om samme thrette hafde verit udi rette for forne konning Hans udi Randers och thennom tha er blefven emellom forhandlet, at hvor borgerne udi Ribe komme udi kiøpstederne her udi landet, tha mue the kiøbe och handle thieris kiøbmandskab med borgerne, giest och bønder, hver huos anden, efther som thennom behof giøris, och hves the tha kiøbe, thet motte the ubehindret føre i landen, hvort the ville, med fliere ord och thalle, som thennom i adskillige maade emellom løb. Tha efther tilthalle, giensvar och paa thet at forne vore kiøpsteder her udi Nørjutland mue saa møgit thes bedre blifve ved magt och alle blifve ved thieris nering och biering, blef thennom paa alle sider saa afsagt for rette, at forne vore undersotte, borgerne udi Ribe, mue kiøbe udi kiøpstederne her udi landet med borgere, gieste och bønder efther samme thieris privilegiers liudelse. Udi lige maade mue the andre kiøpstedts mend her udi landet kiøbe med borgere, giest och bynder i forne Ribe, och thet icke vere thennom forment for. Thisligeste mue alle kiøpstedtsmend her udi landet kiøbe med bønder ner och langt fran kiøpstederne for pendinge, dog at ingen af thennom skal paa landtsbyerne med bønder mue kiøbe, selge eller handle med alle, vegt, skieppe eller maade. Fordrister sig nogen her emod at giøre, tha skal hand hafve forbrot, hves hand hafver med at fare, och hves delle och forfyllinge, som kiøpstedtsme[n]d her udi landet hafve giort paa forne the Riber borgere for samme handel til thenne dag, skal her med vere død och magtheløs och inthet komme forne Riber

[1]) Orig. har: Peder Ebbesen.

borgere thil skade i nogre maade. Och skulle forne kiøpstedtsmend her ofver ald Nørjutland her med om forne kiøbmandskab vere venligen forligthe och vere thennom en clar afthallen sag emellom paa alle sider. Gifvet aar, dag och sted, som forscrefvit staar, under vort signet. IV. 357 b[1]).

At alle marckeder, smaa och stuore, skulle blifve ved magth ofver ald Jutland.

8 Juni. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at eftherthi vore undersotte, mienige kiøpstedtsmendts fuldmechthige her ofver ald vort land Nørjutland hafver nu veret her hoes os och nu som thit och ofthe thilforn gifvet tilkiende, at thend mienige almue udi kiøpstederne hordelige beklage thennom, at thieris nering och biering thenom betagis udi thed, at the smaa marckede, som pleide at holdis her udi landet, er aflagde, och ingen hafve fordiel ther af, at the ere afkommen, uden nogen faa kiøbmend, som nogit rige och formuendis ere; ther hoes berette samme kiøpstedtsmendts fuldmechtige, [at the], som the til thend herredage udi Kiøpnehafn udskickede, hafde icke hafde [!] nogen befalling af almuen at begiere, at samme marckeder skulle afleggis, men hafve giort thet thennom sielf til fordiel och profit och thend mienige almue buode i kiøpstederne och paa landtsbyerne til skade. Tha hafve vi efther forne mienige kiøpstedtsmends her udi Nørjutland mangfoldige och flittige bøn och begiere skyld efther vore elsk. Danmarcks rigis raadts raad unt och tillat och nu med thette vort obne bref unde och tillade, at alle markeder, bode smaa marckeder och stuore, som pleyde at hollis her udi landet udi hogborne førstis koning Hansis och koning Frederichs och andre fremfarne konninger i Danmarck[s] tid, mue egien opthagis och brugis och hollis efther gammel sedvonne och som the holtis, for end vor reses udgick. Gifvet udi vor kiøpsted Viborg, thorsdagen nest efther hellig threfoldighedts søndag, under vort signet. IV. 359[2]).

— Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Clavs Sestede, vor Mand og Tjener, nu har været her hos os med et aabent, beseglet Brev af vor kjære Fader, Kong Frederich, hvorved denne under hans Hustru, os elsk. Fru Elisebet Thomesdatter[3]), Riberhus Slot og Len i hendes Livstid[4]), hvilket Brev han nu paa sin Hustrus Vegne har opladt os; ligeledes har forskr. Clavs Sestede berettet for os, hvorledes vor kjære Fader tilforn har faaet af ham en Gaard i vor Kjøbstad Ecklenfiord og lovet ham Vederlag derfor, hvilket dog ikke er sket. Thi have vi nu der-

[1]) Helse, Diplomat. Vibergense S. 227—29 (efter Originalen), Nyerup, Hist. stat. Skildr. I, 396—99 (uden Dagsangivelse).

[2]) Danske Mag. IV, 288. Krag, Christian III.s Historie II, 361, Adler, Efterretn. ang. Ribe, 10 Saml. S. 20—21.

[3]) Hdskr. har: Thønnesdatter.

[4]) 1530, 8 Novbr. (Fred. I.s Registr. S. 270—71).

imod udlagt, undt og givet forskr. Clavs Sestede og hans Hustru, Fru Elisabet, og deres Arvinger til fri Ejendom vort og Kronens Kloster S. Hans Klosters Gaard, Jord og Grund i Ribe, som han nu selv ibor og har i Forlening og som strækker sig i Bredden paa den søndre Side 107½ Alen, i Længden paa den sydvestre Side 168 Alen og paa den østre [Side] og i Bredden paa den anden Side 176½ Alen, med det Stenhus, han nu selv ibor, og al anden Bygning, Huse og Gaardsrum; dertil maa de nyde fra samme Gaard og indtil det Stræde i forskr. Ribe 5 Alen, saa at ingen skal bygge dem samme deres Gaards Udgang til Hinder eller Trængsel i nogen Maade. Thi forbyde vi osv. Viborgh, Torsd. efter Hellig Trefoldigheds Søndag. IV, 355 b. Jfr. 6 Juni.

8 Juni. Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere i Olborgh fik Brev at skulle nyde hvad Kirkegods, Rente og Indkomst, som hidtil har ligget til S. Peders Kirke smstds., der nu er øde og afbrudt, til S. Bottildts Sognekirkes Bygning og Forbedring, dog saa at Tjenesten og Herligheden med Ugedagsarbejde af forskr. S. Peders Kirkes Gaarde i Hasseris skal [blive] hos kgl. Maj. og Kronen til Olborg Slot. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 352 b.

— Hr. Morthen Hvas fik Livsbrev paa det Kannikedom og Præbende, som kaldes Nyerup Præbende og Mester Splid Fasse, Kannik i Viborg, har resigneret ham, mod at han skal residere og gjøre Tynge og Tjeneste. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum[1]). IV, 353 b.

— Thorckel Jensen i Skovfversbølle fik Livsbrev paa forskr. Skovfsbøl og al dets rette Tilliggelse mod at give deraf sædvanlig Landgilde, Gjæsteri, Sagefald, Ægt, Arbejde og anden Tynge og være Lensmanden paa Hallegaard lydig. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 354.

9 Juni. Chresten Michelsen, Borger i Aalborg, fik Ejendomsbrev paa et Stykke Jord paa S. Peders øde Kirkegaard, strækkende sig i Bredden fra Knud Ibsens Jord 16 Alen sønderpaa og i Længden i Øster og Vester 40 Alen, mod derpaa at opsætte god Kjøbstadbygning. Cum inhib. sol. Viborg[2]), Fred. efter Hellig Trefoldigheds Søndag. Rel. Axel Jul. IV, 354.

— Peder Munck, Chresten Munckis Søn, fik Livsbrev

[1]) Hdskr. har dog urigtig: Nyborg i Stedet for Viborg.
[2]) Hdskr. har: Nyborg.

at maatte beholde Skiren Gaard og Gods efter sin Faders Død, mod deraf at give 1 Læst Byg og Rug og anden Tjeneste og Rettighed efter det Brev, hans Fader havde derpaa af [Abbed i] Tvese Kloster med menige Konvents Samtykke. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Viborg. Fred. post trinitatis. IV, 354 b.

10 Juni. Mester Torben Bilde, degen i Lund, och mienige capittel [finge bref], at efther thi hafve sambtygt, at ko. Mat. maa lade hinte och opbere thend sum guld och pendinge, som nogen thid siden blef forskicket til Ausborg for mester Aage Ibsen och mester Torben Bildis confirmats paa Lunde sticht, tha hafver ko. Mat. beplichtet sig och sine eftherkommere, koninger udi Danmarck, at gaa emellom forne mester Thorben Bilde och canicker udi Lund och thieris eftherkommere for hver mands tilthalle for samme guld och pendinge och holde thennom thet skadestløst. Datum Viborg, løfverdagen post trinitatis. Dns. rex scripsit. IV, 254.

— Svend Jude fik Brev ad gratiam paa Thestrup Gaard med saadanne Vilkaar, at han skal besørge de fattige, syge Mennesker med god Værelse, Sengklæder og andet, lade al vis og uvis Indkomst komme dem til bedste og derfor gjøre Regnskab [for] den, som har Vyborg Stift. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Viborg, Lørd. efter Hellig Trefoldigheds Søndag. IV, 355.

— Hr. Mogens Giøe fik Brev, at kgl. Maj. har gjort et venligt og evigt Mageskifte med ham i saa Maade, at han skal have Kronens øde Mark og Humle Møllested (Sørslef Sogn, Liusgaard Herred), hvorimod han har udlagt kgl. Maj. Biergis Gaard, som skylder $1^1/_2$ Ørtug Rug, $1^1/_2$ Ørtug Byg, 1 Pd. Smør, 1 Mk. Gjæsteri, Brændsvin, Skovvogn og Dagsgjerning. Thi bepligter kgl. Maj. osv. Samme Datum. IV, 355.

— Envold Jensen fik Brev, at han igjen maa annamme til sig som fri Ejendom Gaarden Vindbierglund (Gierlof Sogn og Herred), som hans Forældre havde givet til Helligiesthus i Randers, dog at alt andet Gods, som hans Forældre have givet dertil, skal blive hos Hospitalet i Aarhus efter det Forpligtelsesbrev, som han har gjort Hospitalet derpaa. Samme Datum. Rel. Peder Ebbesen. IV, 359 b.

— Niels Lange til Kiergaard fik Brev, at kgl. Maj. har solgt, skjødet og afhændet til ham og Arvinger Gaarden Alsbro, som Olluf Eresen[1]) ibor, i Hunderup Sogn sønden ved

[1]) Tegnelser: Oluf Christiernsen.

Selstrup (Gjørding[1]) Herred), skylder 3 Ørtug Korn med andre Bede, og kjendes kgl. Maj. sig at have oppebaaret Fyldest derfor og forpligter sig til at hjemle forskr. Niels Lange Gaarden. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 360[2]).

11 Juni. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Hr. Chresten Fris, Ridder, vor Mand og Tjener, har nu været for os med et aabent beseglet Pergamentsbrev af os elsk. Hr. Jørgen Fris til Kragstrup, fordum Biskop til Viborg Stift, paa nogle Gaarde og Gods, som han har forlenet ham og hans Hustru i begges Livstid og et Barn efter dem, om Gud tilføjer dem det, paa Tjenestevilkaar, som er Gaarden Ovegaard i Hynsted Herred, 9 Gaarde i Ofve, 2 i Hørby, 3 i Nysum[3]), Volgaard, 1 Gaard i Rostrup[4]), [1 Gaard og 1 Bol i Astrup[5])], 1 i Thisted, 1 i Visborg, 1 Gaard og 1 Bol i Helberskovf, 2 i Alnes, 1 i Thorup, Hasløf Gaarde, Hedegaard i Alnes Sogn, 1 Gaard i Snebum, 1 i Erden[6]), to Møller, som kaldes Ove og Alnes Møller, med al ret Tilliggelse og Frovelundts Saltekjedel med sin fri Brug, hvilket Brev vi af synderlig Gunst nu stadfæste. Thi forbyde vi osv. Viborg, Sønd. efter Hellig Trefoldigheds Søndag[7]). IV, 415 og 362 b[8]).

—? Jyrgen Bragde fik Brev paa Trankier ad gratiam mod aarlig deraf at give til kgl. Maj. og Kronen og lade fornøje Rentemestren i Kiøpnehafven 200 rinske Gld. i Guld, gode af Slag og fuldvægtige, samt 1 Læst Hvede og dertil gjøre Regnskab for alt Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, hvoraf Halvdelen skal komme kgl. Maj. til bedste, tjene deraf selvsjette med Heste og Glavind til Lands. Aaret skal paagaa nu til førstkommende Paaske og siden forfølges Aar fra Aar om Paasketid. Cum clavs. consv. Ripis, anden [!] Sønd. trinitatis. Lensbog[9]).

---

1) Hdskr. har: Grøning.
2) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 338.
3) Nesum (IV, 362 b).
4) Rastrup (IV, 362 b).
5) Tilføjet efter IV, 362 b.
6) Edden (IV, 362 b).
7) Sønd. post. corporis Christi (IV, 362 b og Lensbogen).
8) Paa førstanførte Sted blandt de indkaldte Lensbreve. — Danske Mag. 4 Række, IV, 208—09 (efter Lensbogen).
9) Danske Mag. 4 Række, IV, 231. Dateringsstedet passer ikke med Datum.

12 Juni. Michel Grop fik Følgebrev til Vore Kloster ad gratiam. Viborg, Mand. post corporis Christi. IV, 360 b.

— Vi Chr. g. a. v., at vore Undersaatter, Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere i Olborg, nu have beklaget for os, hvorledes ind- og udlændske Kjøbmænd, som søge de nye Fiskerlejer Halsse, Eiens og Mov og andre ulovlige Havne dèr omkring, fordriste dem at opbryde deres Bunke og bruge dèr deres Kjøbmandskab, sælge og kjøbe med Alenmaal og Vægt og lade og losse imod vor Reces, vor Told dermed forkrænket. Thi forbyde vi alle Kjøbmænd, som komme i samme Havne og Fiskerlejer, i saa Maade imod vor Reces at opbryde deres Bunker, handle, kjøbe og sælge dèr med Alenmaal og Vægt og at føre did anden Vare end Salt, Træ og Penge, vore Undersaatter i Olborg til Forprang, indtil vi tilsige anderledes derom. Ligeledes skulle samme Kjøbmænd, som lade og indtage Sild dèr, give dem op til vor Tolder i Aalborg og give ham paa vore Vegne den sædvanlige Told og Rettighed. Hvo, som gjør herimod, skal dermed have forbrudt, hvad han har at fare med. Samme Datum [1]). Johan Fris subscripsit. IV, 361.

— Mester Anders Skovgaard, Ærkedegn i Viborgh, fik Brev, at kgl. Maj. skylder ham 150 Jochimdaler, hvorfor pantsættes ham en Gaard i Gammel Rogelst (Grinstrup Sogn, Skadts Herred), som Per Chrestensen ibor, skylder 3 Ørtug Korn, Gjæsteri og Skovsvin, dertil den Kronen tilfaldne Anpart og Ret i Lyckegaard, som er aarlig 2 Ørtug Korn og hvert andet Aar Gjæsteri og Skovsvin med al anden Rente og Ret. Cum inhib. sol. Datum ut supra. Rel. Hr. Eske Bilde. IV, 361 b [2]).

— Anne Matsdatter i Lundum fik Livsbrev paa det Hus i Aalborg, som er tilfaldet kgl. Maj. og Kronen efter Thord Klensmed, som blev rettet i Kiøpnehafn for Hans Tolners Død, dog at forskr. Klensmedts Hustru skal nyde, hvad hende er tilfaldet med Rette. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Peder Jensen, Forstander i Hospitalet i Olborg. IV, 362.

— Hr. Peder Thammesen, Superintendent i Vendelboe Stift, og hans Hustru Anne Lavritsdatter fik Livsbrev paa den

---

[1]) Hdskr. har: Nyborg i Stedet for Viborg.
[2]) Smlgn. O. Nielsen, Skadst Herred S. 84, hvor der dog urigtig staar 200 Dl.

Gaard i Thisted, som de nu selv ibo, uden al Afgift [og] Besværing. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 367[1]).

13 Juni. Thorckel Persen fik Ejendomsbrev paa Engen Bloseng paa Føyling Mark, som han hidtil har havt i Værge af Føyling Kirke, dog at han i sin Livstid skal give 4 Mk. Vox aarlig deraf til forskr. Kirke og hans Arvinger siden om Paasken 2 Ørtug Korn i godt, rent Korn, under dette Brevs Fortabelse. Cum inhib. sol. Silckeborg, Tirsd. post corporis Christi. Rel. Hans Stygge. IV, 363.

15 Juni. Mats Jeger i Fynnerup og hans Hustru Kierstenne fik Brev for begges Livstid paa den Gaard i Fynneruppe, som de nu ibo, fri og kvit for al Afgift. Silckeborg, die Viti et Modesti. Rel. Clavs Jeger. IV, 361 b.

15 Juni. Hans Stygge paa Silckeborg fik Brev pro servitio at skulle beholde Holbeck, som han nu selv har i Værge, i sin Livstid uden al Tjeneste og Afgift, saa længe han er i kgl. Maj.s Tjeneste, og siden mod at tjene deraf med en „gerystede" Hest til Lands eller en væragtig Karl til Skibs, samt gjøre Regnskab for alt Vrag, han oppebærer, hvilket skal komme kgl. Maj. til bedste. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Datum ut supra. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 362.

17 Juni. Olluf Matsen fik Stadfæstelse paa et Brev af Abbed og menige Konvent i Ore Kloster, hvorved de unde ham og hans Hustru Birrette i begges Livstid den Bolig dèr i Klostret, som de nu ibo, mod en aarlig Leje til Klostret af 4 Mk. Penge, dertil Fægang til 4 Køer, en Eng oven ved Udt Bendts og Olden til deres egne Svin, desligeste Ildebrand af Fælderne paa Skovene undtagen grøn Eg og Bøg. Cum inhib. sol. Emme Kloster, Lørd. post Viti [et] Modesti. IV, 363.

— Niels Movritsen fik Konfirmats paa et Brev af Hr. Movrits Morthensen og menige Konvent i Ore Kloster, hvorved de unde ham den Gaard, han nu ibor, i hans Livstid, dog at han skal være Mestersvend i forskr. Kloster, saa længe han er karsk. Desligeste skal han i sin Livstid have et Stykke Eng i Ore Kjær med to andre Stykker Eng, det ene vesten fra Bækken og det andet vesten fra Hans Staal til Søen, item fri Ildebrand af Fælderne af Klostrets Skove og fri Olden til sine egne

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 339.

Svin og Græsgang til sit eget Fæ samt frit Underhold til Mad og Øl til to Smedesvende. Cum inhib. sol. Datum ut supra. IV, 363 b.

18 Juni. Broder Peder Søfrensen, fordum Abbed i Emme Kloster, fik Konfirmats paa et aabent Brev af gamle Abbed Henrick i Sorø og menige Konvent i Emme Kloster, hvorved de unde og tillade, at naar han for Sygdoms eller anden Skrøbeligheds Skyld ikke længer lyster at være Abbed i forskr. Em Kloster, da maa og skal han beholde det Stenhus, han nu ibor, med Haverum og al anden Tilbehøring og frit Underhold til sig, sin Dreng og Kapellan og søge Bord med Abbeden og Klosterforstanderen og have hver Maaned af Abbedens Kjælder 2 Td. Øl og hvert Aar 30 Læs Ved, og beholde et lidet Stykke Eng mellem Overdrevet og den gamle „brøde“, item et Kammer og en liden Kjælder i Aars Gaard og et frit Herberge i Rye Gaard med frit Fiskeri i Vindtsø. Ligeledes skal han til Klæde og anden Nødtørft til sig og sin Dreng og Kapellans Dreng nyde efterskr. 5 Gaarde uden al Tynge og Besværing: Raadgaard i Frambløf Herred, en Gaard og et Bol i Skøring i Skoring Sogn og en Gaard og et Bol i Galthen, som skylde 13 Pd. Korn, ½ Td. Smør. Item skal han beholde fri og kvit i sin Livstid, hvad han med Venners Hjælp kan indløse af de Gaarde, som i forleden Fejde ere pantsatte fra Klostret. Cum inhib. sol. Horsens, Sønd. post Viti et Modesti. IV, 364 (overstreget).

— Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere i Horsens fik Brev ad gratiam paa Lovgby Mark efter Kong Christians Privilegier, som de have derpaa, dog at de aarlig, saalænge de have samme Mark i Værge, skulle give deraf 1 Læst Korn, godt, rent og hart Korn, halvt Byg og halvt Rug, og 1 god Td. Smør, alt at yde paa Aars Gaard. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 364 b.

19 Juni. Hr. Peder Lassen fik Livsbrev paa en Gaard i Threbierg mod sædvanlig Landgilde og Rettighed; dog skal han være kvit for Ægt deraf. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Horsens, Mand. post Viti et Modesti. Rel. Peder Ebbesen, Høvedsmand paa Lundenes. IV, 364 b.

21 Juni. Mats Schrifver, Borger i Varde, fik Brev ad gratiam kvit og fri paa Viggaard i Vester Herred. Honne-

borg. Onsd. post Viti et Modesti. Dns. rex per se in præsentia Canuti Gyllenstiern et Ottonis Krumpen. IV, 364 b.

24 Juni. Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere i Odense fik Ejendomsbrev paa S. Albani Kirke med hvad Tømmer, Sten, Kalk og anden Bygning, som staar derpaa, til deri at bygge Renteboder til deres Bys Forbedring; Taarnet skal blive ved Magt, at Borgerne kunne hænge deres Bys almindelige Stormklokke deri. Ligeledes maa de lade nedbryde det Kor, som staar i forskr. S. Albani Kirke, og beholde denne Plads og hele Kirkegaarden til deres rette, almindelige Bys Torv, dog at de overantvorde den Sten, der brydes af samme Kor, til kgl. Maj.s Embedsmand til Kongens eget Behov. Desligeste maa de indhegne med Mur et Bys Stræde, saa vidt og saa bredt, at to Vogne kunne mødes deri, strækkende sig fra Skolen og ned igjennem S. Knudts Kirkegaard ud med de Gaarde ved Kirkegaarden, som Mester Johan Valckendorf, Jørgen Gyldenstiern og Christiern Perssen nu ibo, og skulle de lade bygge en Mur mellem forskr. S. Knudts Kirkegaard og samme Stræde og selv holde den ved Magt. Cum inhib. sol. Otthense, S. Hans Midsommers Dag, sub secreto. IV, 84 [1]).

— G. a. v., at paa det at os elsk. Mester Jørgen Jenssen, Superintendent i Fyens Stift, og hans Efterkommere, Superintendenter smstds., maa vide, hvor han skal oppebære sin Rente og aarlige Opholdning, som er ham forordineret paa hans Superintendents Embede, og ikke skal have behov hvert Aar at fordre den af os, som hidtil er sket, da have vi nu forordineret med dette vort aabne Brev, at efterskr. vore og Stiftets Tjenere aarlig skulle yde Superintendenten i Fyens Stift denne efterskr. Korn, Landgilde, Smørrente og Lam, dog saa at Superintendenten ikke skal ydermere befatte sig med samme Bønder end ene oppebære Renten, og Gjæsteriet, Ægter, Arbejde og al anden Herlighed af Godset skal blive hos vor Lensmand paa vore Vegne, som er

---

[1]) Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selskab I, 62, Werlauff, Monument over Kong Hans og Dronning Christina S. 2.

	Malt.	Byg.	Rug.	Havre.	Lam.
Ossum Herred:					
Søebye: Lavrits Clavssen.........	1 Ø.	"	1 Ø.	1 Ø.	"
Jep Clavssen............	1 Ø.	"	1 Ø.	1 Ø.	1
Nis Povelssen............	1 Ø.	"	1 Ø.	1 Ø.	1
Thorup: Niels Hanssen..........	1 Pd.	"	"	1 Ø.	"
Hans Knudtsen.........	3 Ø.	"	1 Ø.	1 Ø.	"
Kerbye: Hans Søfrenssen.	6 Skp.	"	"	"	"
Verdrug: Mats Povelssen........	5 Ø.	"	"	15 Skp.	1
Tonbierig: Rasmus...............	4 Ø.	1 Ø.	"	"	"
Birckum: Per Ifverssen..........	1 Pd.	"	"	1 Pd.	"
Aagerup:.......................	2 Pd.	"	"	"	"
Ballerup: Karine Sterckis........	1 Ø.	"	"	"	"
Ballerup Møller.......	1 Ø.	"	"	"	"
Niels Anderssen.......	1 Ø.	"	"	"	"
Per Olufssen..........	1 Ø.	"	"	"	"
Anders Jenssen.......	1 Ø.	"	"	"	"
Lavrits Jenssen........	1 Ø.	"	"	"	"
Anders Perssen........	1 Ø.	"	"	"	"
Anders Knudtsen......	1 Ø.	"	"	"	"
Bierre Herred:					
Kierbye: Knud Jenssen..........	1 Ø.	"	"	"	"
Bog Herred:					
Kyngs Mølle....................	"	"	2 Pd.	"	"
Abord: Mats Nielssen............	1 Ø.	"	"	"	"
Glenisbierg: Morten Nielssen.....	1 Ø.	"	1 Ø.	"	1
Schovfb[y Herred]:					
Ru: Lavrits Henrichssen.........	2 Pd.	"	"	"	"
Mats Hanssen...............	2 Pd.	"	"	"	"
Hans Perssen...............	2 Pd.	"	"	"	"
Anders Perssen.............	1 Ø.	"	"	"	"
Søren Kiempe..............	1 Pd.	"	"	"	"
Skovbye: Søren Ifverssen.........	3 Ø.	"	"	"	1
Esterbølle: Hans Knudtsen.......	6 Ø.	"	"	24 Skp.	1
Mats Joenssen........	1 Pd.	"	"	12 Skp.	"
Thanderud: Jørgen Knudtsen....	1 Pd.	"	"	"	"
Christiern Anderssen.	1 Pd.	"	"	"	"
Jørgen Kiøldt.......	1 Pd.	"	"	"	"
Vede: Knud Olufssen............	1 Pd.	"	"	"	"
Hans Knudtsen...........	1 Pd.	"	"	"	"
Jørgen Hanssen...........	1 Pd.	"	"	"	"
	Mel:				
Ris Mølle......................	4 Pd.	"	"	"	"
Aalanasse Mølle................	4 Pd.	"	"	"	"

	Malt.	Byg.	Rug.	Havre.	Lam.	
Skam Herred:						
Vesterbye: Oluf Hansen.......	3 Ø.	„	„	„	1	
Nørby: Per Smed............	1 Pd.	„	„	„	1	
Gonestrup: Jørgen Agessen...	„	„	3 Ø.	„	„	
Lunde Herred:						
Harsmarck: Oluf Henrichssen .	3 Ø.	„	„	„	„	1 Td. Smør i alt.
Marine Staffens...	3 Ø.	„	„	„	„	
Anne Hanssis.....	1 Pd.	„	„	„	„	
Peder Matsen.....	3 Ø.	„	„	„	„	
Hans Anderssen...	3 Ø.	„	„	„	„	
Hans Perssen.....	1 Pd.	„	„	„	„	
Ottens Herred:						
Kordrup: Anders Matsen.....	2½ Ø.	„	„	15 Skp.	„	
St. Hans Klosters Tjenere i Lunde Herred:						
Emmersløf: Per Anderssen....	„	„	1½ Pd.	„	„	
Oluf Anderssen...	„	„	1½ Pd.	„	„	
Nørdrup: Hendrich Nielssen..	„	„	1 Pd.	„	„	
Bransby: Rasmus Jenssen.....	„	„	1 Pd.	„	„	
Alløsse: Per Matsen..........	„	„	1 Pd.	„	„	
Lavrits Hanssen......	„	„	1 Pd.	„	„	
Jep Jyde............	»	„	1 Pd.	„	„	
Thorup: Niels Hanssen.......	„	„	1 Pd.	„	„	
Hans Jørgenssen.....	„	„	1 Pd.	„	„	
Niels Nielssen........	„	„	1 Pd.	„	„	

Item Kirkehavren, som er for Gjæsteri af disse efterskr. Herreder: i Odense Herred: Per Hanssen i Thomerup (1 Ørtug Havre), Søren Anderssen i Fangel (½ Ørtug), Hans Perssen smstds. (½ Ørtug), Hans Nielssen i Verning (½ Ørtug), Johanne i Jernsberg (½ Ørtug), Per Thomessen i Rørmosse (½ Ørtug). Knud Anderssen i Buve (1 Ørtug), Per Hanssen smstds. (½ Ørtug), Niels Hanssen i Langst[et] (½ Ørtug), Rasmus Matsen i Brenmos (½ Ørtug); i Ossum Herred: Mats Michelssen i Fravde (½ Ørtug), Lavrits Cali smstds. (½ Ørtug), Peder Clemendssen i Davinge (½ Ørtug), Jes Hvid smstds. (1 Ørtug), Karine Søfrens i Røning (½ Ørtug); i Vands Herred: Morten Lavritsen i Bøllerup (½ Ørtug), Søren Hanssen smstds. (1 Ørtug), Hans

Degen i Aarby (1/2 Ørtug), Niels Hanssen i Roersløf (1/2 Ørtug), Hans Gris i Hoede (1/2 Ørtug), Jørgen i Kierbyholm (1 Ørtug), Rasmus Semessen i Heindrup (1/2 Ørtug), Lavrits Skredder i Gelstet (1/2 Ørtug); i Skovby Herred: Per Clemendssen i Kelschafve (1 Ørtug), Hans Ibssen i Skovby (1 Ørtug), Jørgen Skeg (14 Skp.), Lavrits Anderssen i Forstrup (1 Ørtug), Anders Knudtsen i Taverup (1/2 Ørtug), Oluf Erichssen i Kulleby (1/2 Ørtug), Anders Søfrenssen i Vøfling (1/2 Ørtug); i Skam Herred: Niels Steyssen i Giendeløsse (1 Ørtug), Per Hanssen i Brynstrop (12 Skp.), Hans Anderssen i Skamby (12 Skp.), Knud Joenssen i Glanderup (1 Ørtug), Niels Lavritssen i Bedersløf (1 Ørtug), Morten Knudtssen i Boestrup (1 Ørtug); i Lunde Herred: Jep Lavritssen i Alluse (1 Ørtug), Mats Perssen i Ølrud (8 Skp.), Jesper Jude i Niesløf (8 Skp.), Søfren Perssen i Ottrop (1/2 Ørtug), Rasmus Hanssen i Framlølf (1/2 Ørtug), Hans Henrichssen i Egense (8 Skp.), Morthen Perssen i Hiestrup (12 Skp.); i Salling Herred: Helle Rosse i Broby (1/2 Ørtug), Hans Anderssen smstds. (1/2 Ørtug), Helle Perssen i Vestrop (1/2 Ørtug), Niels Hanssen i Gesterlof (1/2 Ørtug), Anders Skreder smstds. (1/2 Ørtug), Mats Jenssen i Hestrop (12 Skp.), Jørgen Paaske (8 Skp.); i Bog Herred: Christen Rask i Synderby (1/2 Ørtug), Rasmus Thagessen (1/2 Ørtug), Hans Thomssen i Ørested (1 Ørtug), Jep i Salthofte (1/2 Ørtug), Hans Marcqvordssen i Ebberup (1/2 Ørtug), Anders Perssen i Harby (1 Ørtug), Jørgen Matsen i Gomerup (1/2 Ørtug), Jørgen Perssen i Høgerup (1/2 Ørtug), Hans Smed i Kyng (1/2 Ørtug), Mats Kiellegaardt (1/2 Ørtug). Item efterskr. Lam af nogle Gaarde: af 8 „gaarde boendis som i Skam herrit Odense herrit“ som er: Rasmus Jenssen, Niels Hanssen, Knud Hanssen, Anders Olufssen, Knud Jenssen, Anders Raa, Niels Perssen, Hans Olssen (hver 1 Lam), 2 Gaarde i Hvelling, iboede af Las Aagessen og Rasmus Hanssen (hver 1 Lam), Tord og Jørgen i Gienstrup (baade 1 Lam), Hans Vellatsen, Henrich Hanssen og Per Hanssen i Bedersløf i [Skam [1])] Herred (hver 1 Lam), Hans Brun smstds. (2 Lam), Knud Atserssen og Hans Perssen i Gyngestrup (hver 2 Lam), Jes Hvid og Niels Clavsen (hver 1 Lam), Jørgen Lavritsen i Reginge og Povel Olssen smstds. (hver 1 Lam), Hans Juel i Høven (5 Lam), Jes Povelssen i Tavige (1

[1]) Herredets Navn er oversprunget.

Lam), hvilket alt til Hobe beregnet beløber sig 4 Læster Malt, 2 Læster Rug og Mel, 2 Læster Havre, 40 Lam og 1 Td. Smør; hvad anden Del, Oxe, Halm, Hø og Penge, som her foruden er samtykt Superintendenten, skal vor Lensmand i Nesbyhofvet Len aarlig fornøje ham, indtil vi kunne forskrive ham det paa et andet Sted og da give ham vort Brev derpaa. Forbydende osv. Samme Datum [uden Aar]. IV, 79.

24 Juni. Hospitalet i Aarhus fik Ejendomsbrev paa kgl. Maj.s Tredjepart af Tienden, baade Korn- og Kvægtiende, af Vedelby, Ege, Liusbierg og Braabaad Sogne. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 365.

— Hr. Niels Nielsen, Sognepræst i Jerløf Sogn, fik Brev paa den rette Annexpræstegaard[1]), Jerløf Præstegaard. Samme Dag. Rel. M. Hans Tagsen. IV, 362 b.

26 Juni. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os med dette vort aabne Brev at skylde os elsk. Frants Brockenhus, vor Sekretær, 400[2]) rinske Gylden i Guld, gode af Slag, og 1600 Jochimsdaler, som ere gode af Korn og Slag og hvormed en god Mand kan fuldgjøre en anden her i Danmarck, hvilken Sum han nu har laant os til vor og Rigets Nytte og Behov; derfor pantsætte vi ham Hindtsgafvel Slot og Len med al sin Tilliggelse, Fiskeri, Marsvinejagt og al anden Ret, som Hr. Wulfgang van Uthenhof nu før ham havde det i Værge, dog at han holder Slottet ved skjellig Bygning og aarlig gjør og giver os deraf 200 Jochimsdaler betimelig til gode Rede og tjener os deraf selvfjerde med 4 gode rustede Heste med Harnisk og Glavind samt holder os og vort daglige Folk en Nat om Aaret til Mad, Drikke og Hestefoder, om vor Vej falder dèr frem. Han skal holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Ret og ikke forurette eller udfæste nogen af dem. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ottense, Mand. efter S. Hans Midsommers Dag. IV, 78[3]).

— Mester Anders Skovgaard, Ærkedegn i Viborg, fik Brev, at han og følgende Ærkedegne i Viborg skulle nyde Fuel Kirke med Tiende og alle Rettigheder og Privilegier kvit

[1]) Hdskr. har: anner prestegaard.
[2]) Senere hen i Brevet angives 800.
[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 228 efter Lensbogen, hvor Lensmanden urigtig kaldes: Hans B.

og fri, som de af Arrilds Tid og i fremfarne Bispers Tid have været. Samme Datum. IV, 365 b.

27 Juni. Hospitalet i Vedle fik Brev paa kgl. Maj.s Tredjepart af Tienden, baade Korn- og Kvægtiende, af Sney og Gafverslund Sogne at nyde til evig Tid. Cum inhib. sol. Odense, Tirsd. efter S. Hans Midsommers Dag. IV, 365.

28 Juni. Jens Jørgensen fik Brev ad gratiam paa 4 Gaarde i Velby Sogn (Eld Herred), de tre i Trelle, iboede af Morten Smed (18 Skill.), Simen Thygsen (24 Skill.) og Peder Andersen (1 Ørtug Byg), og den fjerde i Egeskovf, iboet af Nis Gregersen (4 Skill.). Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ottense, Onsd. efter S. Hans Midsommers Dag. IV, 365 b[1]).

— Mester Olluf Nielssen, Sognepræst i Veille, fik Livsbrev til sig, sin Hustru Anne Pedersis og deres Børn, hvilken lever længst, og hans Broder Mats Nielsens Børn, hvilken lever længst, at maatte have en Kronens Eng, Kabelmade Eng, som strækker sig i Øster til Vimishøl, i Vester indtil Rosborg Vase, i Sønder indtil Skoven og i Nør til Aaen, dog at de skulle give deraf $^1/_2$ Td. Smør aarlig til Ladegaarden. Cum inhib. sol. Datum ut supra. IV, 365 b.

— Frandts Ifversen fik Brev paa Tharum Biskopsgaard og Strandbygaard i sin Livstid uden al Afgift, dog at han tjener deraf med en velfærdig, „geryst“ Hest. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Datum ut supra. Rel. Peder Ebbisen. IV, 366.

— Berthel Pedersen fik Brev paa den Krongaard i Hordrup, som hans Fader nu ibor, at maatte annamme og beholde efter dennes Død i sin Livstid mod den sædvanlige Landgilde, Afgift og Tynge; han skal bygge og forbedre Gaarden osv. og være kgl. Maj. og hans Naades Arvinger og Efterkommere, Konger i Danmarck, huld og tro og Lensmanden hørig og lydig. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Nyborg, profesto Petri et Pavli. IV, 84 b.

2 Juli. Abbed i Ringsted [fik] Kvittans paa 100 Dl. paa Regnskab af Sagefald af Klostrets Tjenere. Ringsted, domin. post Petri et Pavli. IV, 181 b.

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 202 (Lensbogen).

4 Juli. Peder Hansen, Tolder i Helsingøer, fik Kvittans paa 1160 Gld. i Guld, 88 dobb. Dukater, 20 Henrichs Nobel, 22 Rosennobel, 88 Engelotter, 2 Portegaløser og 400 Jochimsdaler, som han antvordede kgl. Maj. selv paa Regnskab af Tolden i Helsingøer. Kiøpnehafn, Tirsd. efter Vor Frue Dag visitat. Rel. Henricus Schult; dns. rex manu propria subscripsit. IV, 181 b.

7 Juli. Claves Thomesen fik Livsbrev paa Schofmølle[1]) Gaard, som hans Fader nu ibor, mod saadan Tynge og Afgift, som gaves deraf, før hans Fader Thommes Thygsen fik den i Værge. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, 6 fer. post visitat. Mariæ. IV, 182[2]).

— Jochim Beck, Rentemester, fik Kvittans paa 600 Jochimsdaler, 6 dobb. Dukater, 4 Kroner, 6 [„geles riddere“ [3])] og 2 smaa Ringe, som han har antvordet kgl. Maj. selv paa Regnskab. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 182[4]).

— Simen Pedersen, Tolder paa Falsterbo, fik Kvittans paa 310 Jochimsdaler og 6 Portegaløser, som han har antvordet kgl. Maj. paa Regnskab af Tolden paa Falsterboe. Kiøpnehafn, Fred. efter Vor Frue Dag visitat. Dns. rex subscripsit. IV, 254.

8 Juli. Jacob Brochenhus, Landsdommer i Fyn, fik Brev ad gratiam pro servitio paa 3 Gaarde i Nerutorp (Neru Sogn, Aassume Herred, Fyn), som ibos af Hans Persen (skylder $2^1/_2$ Ørtug Byg, 1 Pd. Rug, 1 Fj. Smør, 1 Bolgalt, 3 Gæs, 6 Høns og 9 Sk.). Peder Degen (1 Pd. Byg, 1 Pd. Rug, 1 Skp. Smør, 1 Galt, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns og 1 Mk.) og Niels Pederssen (1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Rug, 1 Skp. Smør, 1 Gaas og 2 Høns). Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, sabbato post visitat. Marie. IV, 82 b.

10 Juli. Gregers Ulfstand fik 4 Aars Brev paa efterskr. fem Dalby Klosters Gaarde: 3 i Ingelsted Herred, den ene i Benestød (3 Sk. Grot), den anden i Qverestød (3 Sk. Grot), den tredje i Plystrup ($13^1/_2$ Sk.), dertil én i Albo Herred ($22^1/_2$ Sk. og 4 Hjul) og én i Feres Herred i Romsaase ($13^1/_2$ Sk.), at have

[1]) Hdskr. har: Schafmølle.
[2]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 343.
[3]) Hdskr. har her en aaben Plads, der er udfyldt efter Tegnelser.
[4]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 342 (Tegnelser).

uafløst efter Pantebrevet af Provsten i Dalby. Hafnie, die Canuti regis. Rel. Jochim Beck. IV, 254 b.

10 Juli. Engelholm Borgere fik Brev ad gratiam at maatte indhegne med Gjærde den Plads dèr for Byen, som de kunne sætte et Hus og Bol paa at have en Karl boende i til at tage vare paa deres Skibe. Hafnie, S. Knudts Konges Dag. Rel. Jochim Beck. IV, 254 b.

— Michel Hals fik Brev, at efterdi han igjen har opladt S. Jørgens Hospitals Gods paa Borringholm, hvilket han havde Livsbrev paa, da har kgl. Maj. ex speciali gratia et pro servitio facto et faciendo forlenet ham Kronens Gods ved Nesbyholm, som er 8 Gaardsæder og 6 Fæster i Nesby (skylde tilsammen 15 Pd. Korn), 15 Gaardsæder og 4 Fæster i Gierløf ($21\frac{1}{2}$ Pd. Korn), Egelsegaard (1 Fj. Smør), en liden Gaard, Hiortholm kaldet (1 Fj. Smør), Terne Mølle ($1\frac{1}{2}$ Pd. Mel) og Nesbyholms Gedegang, kaldet Rogerup, kvit og fri for Livstid mod selv personlig at tjene deraf til Lands eller Vands. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, die S. Canuti. Rel. Sti Pors [1]), Høvedsmand paa Lundegaard. IV, 254 b [2]).

— Hr. Olluf Rosenkrandts fik Stadfæstelse paa et Brev af gamle Kong Christian, hvorved denne under Hr. Olluf Axelsen af Vallø og hans Arvinger at maatte beholde det Vrag, som „indvragendis kommer“ nedenfor Østemarck, ligesom Jens Falck af Vallø tilforn har nydt, dog saa at forskr. Hr. Olluf Nielsen ikke skal bevare sig med nogen ydermere Ret, end kgl. Maj.s Lensmænd gjøre andensteds og have Ret til. Cum inhib. sol. Samme Datum, sub secreto. Rel. Johanes Fris, Kansler, og Hr. Eske Bilde. IV, 182.

11 Juli. Jørgen Andersen fik Brev at maatte i sin Livstid nyde den Gaard i Møgen i Hagenschovf Len, som hans Moder nu ibor, mod saadan Afgift og Tynge, som er gjort deraf af Arrilds Tid. Cum clavs. et inhib. consv. Hafnie, Tirsd. efter S. Knudt Konges Dag, sub signeto regis. Rel. Hr. Eske Bilde, Ridder. IV, 82 b.

— Vi Chr. g. a. v., at vi nu af synderlig Gunst saa og paa det, at vore Undersaatter, Stiftets Bønder og Tjenere paa

---

1) Hdskr. har: Porssen.

2) Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 105.

Sere[1]), saa meget desbedre maa blive ved Magt, have tilladt, at de og deres Sønner, der ere eller herefter blive fødte paa forskr. Stiftets Gods til vort Slot Draxholm og ere boende paa forskr. Sere, maa og skulle være og blive kvit og fri dèr paa Landet i saa Maade, at de ikke skulle nødes eller trænges til at fæste nogen Gaarde her i Sielland; dersom nogen af dem lyster at give sig dèr af Landet og vil bosætte sig andensteds, skal det ske med Samtykke af os eller vor Lensmand paa Draxholm. Ligeledes skulle samme Stiftets Bønder paa Sere ej nødes til at føre deres Landgilde andensteds end til Kiøpnehafn, Helsingøer eller Draxholm, og ej gjøre nogen anden Rejse, end de plejede i Bispernes Tid. Thi forbyde vi osv. [Tirsdagen efter Canuti regis. Rel. Mogens Godske[2]).] IV, 182 b[3]).

12 Juli. Jens Rotfeld fik Brev at maatte indløse Ørsløf Kloster fra Mester Mogens Kaas og siden beholde det efter Pantebrevet ad gratiam. Cum clavs. consv. Hafnie, Onsd. efter Canuti. Rel. Erich Banner. IV, 366.

13 Juli. Eyler Hardenbierg fik Brev ad gratiam paa Nesbyhofvet Slot og Len, S. Hans Kloster i Odense og det Stiftets Gods, som Jachop Hardenbierg før ham havde i Forlening, dog saa at han aarlig skal gjøre vor Rentemester, som nu er eller herefter kommer paa vort Slot Kiøpnehafn, god Rede og Regnskab for al vis og uvis Rente og Landgilde, hvilket alt skal komme os til bedste, og tjene deraf med 8 „gerust“ Heste til Lands inden Riget eller 8 Karle til Skibs. Dog maa han aarlig beholde til sit eget og sit Folks Underhold 150 Mk. danske, $6\frac{1}{2}$ Læster Byg, 5 Læster Rug, 2 Læster Havre, $6\frac{1}{2}$ Td. Smør, 12 Køer, 40 Faar og Lam, 30 Svin, 40 Gæs, 60 Høns og Halvdelen af alt Sagefald og Gaardfæstning, Oldengjæld og Gjæsteri; ligeledes nyde „alle the afle“ til Nesbyhofvet, Biskopsgaarden og S. Hans Kloster til sit eget Behov, dog at han skal holde vore og vore medhavende Hofsinders Heste deraf fri til Hø og Strøelse, saa tidt og ofte vor Vej falder dèr frem, og dertil staa al daglig Omkostning med „fordring“, Kost og Løn og forbedre forskr. Nesbyhofvet Ladegaard og S. Hans Kloster og holde dem ved god Hævd og Bygning.

---

[1]) I Overskriften staar: Bønder og menige Almue paa Sere Land.
[2]) Tilføjet efter Tegnelser.
[3]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 344 (Tegnelser).

Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Torsd. efter S. Knudt Konges Dag. Rel. Jochim Beck, Rentemester. IV, 83.

17 Juli. Mester Jesper Brochmand fik Kvittans paa 20 Mk. lødigt og 5 Lod afskrabet Sølv af det Sølv, Vodislaa Vobisser førte ned fra Gudtland. Hafnie, den 17. Juli. IV, 182 b.

— Holgier Rosenkrandts fik Brev ad gratiam paa Vordingborg Slot og Len for 500 Mk. danske Penge, 15 Læster Malt, 3 Læster Rug, 2 Læster Havre, 1 Læst Smør, 30 Køer, 60 Bolsvin, 200 Faar og Lam, 100 Gæs, 400 Høns, 3 Td. Mjød, Halvdelen af Aalene af Aalekisten og Aalegaarden. Han skal gjøre Regnskab for alt Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, hvoraf Halvdelen skal komme os og Kronen til bedste, og holde dèr paa Slottet 10 Bøsseskytter i Borgeleje til Øl og Mad, naar behov gjøres, ligeledes, naar vor Rejse falder dèr frem, holde os aarlig to Nætter paa Slottet med vort medhavende Folk og Hofgesind til Øl og Mad og Hø, Havre og Strøfoder til Hestene. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Mand. post Margrete virg. IV, 183 [1]).

20 Juli. Hans Urne fik Kvittans paa 333 Jochimsdaler, som han antvordede kgl. Maj. selv af det Sagefald, som han oppebar af Borgerne i Laaland og Falster, fordi de udførte Korn imod kgl. Maj.s Forbud. Kiøpnehafn, Torsd. før S. Marie Magdalene Dag. IV, 103.

25 Juli. Jochim Beck, Rentemester, fik Brev at maatte indløse til sig kgl. Maj.s og Kronens Gaarde og Gods i Risbye, Naabye og Schullerup fra Jacop Hardenbiergs Arvinger og nyde det som et frit brugeligt Pant, indtil det afløses ham af kgl. Maj. Cum inhib. sol. Hafnie, S. Ibs Dag. IV, 183 b.

26 Juli. Fru Else, Hr. Tomes Nielssens Ridders Efterleverske til Løgetvedt, fik Ejendomsbrev paa Hospitalets Hovedgaard i Odense med Huse, Bygning, Abildgaard, Have og Gaardsrum, som den nu er forefunden, undtagen hvad Hospitalets Forstandere tilforn have bebrevet bort af samme Gaard. Aarlig skal hun deraf om St. Mortens Dag give Hospitalet 1 Pd. Rug og 1 Fjerding Smør, og selv holde Gaarden ved Magt og god Bygning. Cum inhib. sol. Hafnie, Onsd. post Jacobi apost. Rel. Christiern Persen, præpositus Viborgensis. IV, 83 b.

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 308 (efter Lensbogen).

26 Juli. Hans Hiort, Rentemester i Aarhus, fik Livsbrev paa Terps Gaard i Lysbierg Herred og Sogn i Nørjutland uden al Afgift. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Johan Fris, Kansler. IV, 367.

31 Juli. Fru Susana, Clavs Erichsens Efterleverske, fik Pantebrev paa Marup Len og Gods samt Herligheden af det tilliggende Kirkegods, eftersom [hendes Husbonde [1])] Clavs Erichsen tilforn havde det i Forlening, for 500 rinske Gld. i Guld, som hun laante kgl. Maj., at nyde som et frit brugeligt Pant mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Ringsted, profesto S. [Petri Dag [1])] ad vincula. IV, 183 b [2]).

1 Avgust. Lambert Andersen fik Livsbrev paa et Præbende og Kannikedom i Riber Domkirke, som vacerer efter Mester Morthen Krabbe, dog at han skal gjøre tilbørlig Tjeneste inden Kirken og uden og være Ordinansen og Kapitlets Statuter undergiven. Cum inhib. sol. Ringsted, S. Peders ad vinc. Dag. Rel. Doktor Petrus Paladius, superintendens Sialandie. IV, 367.

Efter 10 Avgust. Kapitlet i Roschilde fik Brev, at efterdi kgl. Maj. har undt dem det første Kannikedom, der falder i Roschilde Domkirke, til en Læsemesters Underhold, og deres Medbroder, Hr. Hans Persen, nu har resigneret dem sit Kannikedom til samme Læsemesters Underhold, da har kgl. Maj. undt dem samme Kannikedom, dog at de skulle gaa ned til det nederste Kannikedom og siden optere efter Kapitlets Ret. Farum, post [!] Lavrentii Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 191 b [3]).

14 Avgust. Knud Gyldenstiern fik Følgebrev til Kelstrup Gaard og Len at annamme og lægge til Kallundborg. Hafnie, Mand. efter Lavrentii. Dns. rex per se. IV, 183 b. Jfr. 16 Decbr.

18 Avgust. Mogens Godske fik Pantebrev [for 350 Jochimsdaler, gode af Korn og Slag, og 150 rinske Gld. i Guld, gode og fuldvægtige [4])] for sig, sin Hustru, Fru Karine Blomis,

---

[1]) Tilføjet efter Lensbogen.

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 322 (efter Lensbogen).

[3]) Brevet har i IV Aarstallet 1545, i I derimod 1542, hvad der stemmer med Dateringsstedet.

[4]) Tilføjet efter IV, 256.

og deres Arvinger paa Kronens og Siellandts Stifts Gods i Østrup (Mierløsse Herred) og i Bierby (Tudse Herred), som plejer at ligge under kgl. Maj.s Gaard Ellinge i Mierløsse Herred og skylder til Hobe til aarlig Landgilde 21 Pd. Korn, 3 Fj. Smør med andre Beder, indtil det afløses dem for forskr. [!] Sum Guld og Jochimsdaler, dog at de holde samme Gods ved Hævd, cumqve aliis clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Fred. post assumpt. Marie. IV, 184 og 256[1].

— Fru Christense, Thønne Thønessens Efterleverske, og hendes Børn og Arvinger fik Brev, at de have forhøjet det Pant, som de havde paa Krøginge Birk i Laaland, med 300 Jochimdaler, gode af Slag og Korn, hvorfor kgl. Maj. har tilladt, at de maa beholde samme Birk, indtil det afløses dem for saavel denne Sum som den tidligere Pantesum. Cum inhib. sol. Datum ut supra. IV, 184[2].

— Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Peder Oxe til Nielstrup, vor Mand og Tjener, og hans Medsøskende, Hr. Jahan Oxis Arvinger, 550 rinske Gld. i Guld, gode af Slag og fuldvægtige, og 450 Jochimsdaler Hovedstol og 50 Jochimsdaler aarlig Rente, hvilke vi forpligte os til at betale dem S. Michels Dag førstkommende over et Aar [osv. som 17 Januar 1540, blot med ændret Termin]. Kiøpnehafn Slot, Fred. efter Vor Frue Dag assumpt., under vort Signet. IV, 103 b (overstreget)[3].

4 Septbr. Vincentius Brochmand, Slotsskriver paa Kallundborgh, fik Ejendomsbrev pro servitio facto et faciendo paa en Gaard i Kallundborg, som Søren Clemindsen tilforn iboede, og som ligger østen næst op til Peder Grydestøbers Gaard vesten op til det øde Stenhus, som kaldes den gamle Biskops Lade, hvilken Peder Jensen, Byfoged, nu har i Værge, og norden for Mellem Gaden imod Bykirken og sønden for Siøgaden, med sin Strandgaard i Længde og Bredde, som den nu er forefunden. Cum inhib. sol. Kallingborg, Mand. post decollationis Johannis. Rel. Knud Gyldenstiern, Høvedsmand paa Kallundborg. IV, 184 b. Jfr. 1 Avgust 1540.

---

[1]) Her fejlagtig indsat blandt de skaanske Breve, men ufuldendt og overstreget Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 347. I Lensbogen (Danske Mag. 4 Række, IV, 320—21) findes et lignende Brev med Datum: Tredjedag Paaske 1541.

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 239 (efter Lensbogen), smlgn. 3 Række, VI, 347.

[3]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 347.

4 Septbr. Thomes Skredder, Borger i Kallundborgh, fik Brev til sig og sine Arvinger til evig Tid paa den Gaard, Hus, Jord og Grund i Kallundborg, som han nu ibor, liggende mellem Niels Smedts Gaard og Jørgen Byseskytters Gaard og hørende til Hellig Legems Alter dèr smstds., dog at de skulle bygge samme Grund med god Kjøbstadsbygning og holde den velbygt samt aarlig give deraf til forskr. Alter eller til hvilken anden Gudstjeneste, som kgl. Maj. forordner det til, den sædvanlige Jordskyld og Afgift, Halvparten til Paaske og den anden Halvpart til S. Michels Dag. Dersom de findes forsømmelige heri, og Afgiften ikke udgives til gode Rede, skulle de dermed have forbrudt dette Brev. Cum inhib. sol. Samme Datum og Rel. IV, 184 b.

19 Septbr. Anders Jyrgen i Saxkiøping fik Brev ad gratiam paa hvad Rente og Ret, som ligger til den Bro norden for Saxkiøping, som hans Fader tilforn havde i Værge, mod at holde Broen vel færdig og ikke besvære nogen med ydermere Told, end der plejer og bør gives dèr. Cum inhib. sol. Nykiøping, Tirsd. post crucis exaltat. Johan Fris, Kansler. IV, 104 b.

28 Septbr. G. a. v., at S. Michels Aften her i vor Kjøbstad Stege, nærværende nogle vore elsk. Danmarcks Riges Raad, var skikket for os vore Undersaatter, Borgemestre og Raadmænd paa menige Borgeres Vegne her i forskr. Stege paa den ene, og menige Bønder og Almues Fuldmægtige over alt Møens Land paa den anden Side om Sejlads til Tydskeland og anden Kjøbmandskab, som Kjøbstadmænd beklage sig over, at Bønderne bruge med Alen og Vægt, Borgerne til Hinder og Forprang og imod deres Privilegier. Da lagde Borgerne i Rette for os et Kong Hansis aabne beseglede Domsbrev, udgivet i Kiøbnehafn Aar 1486, indeholdende, at de paa baade Sider havde været i Rette for ham om samme Trætte, og dem da blev dømt imellem, at Kjøbstadmænd efter gammel Sædvane skulle bruge deres rette „forthaa och aaredreft“, saa langt som den rækker i Mark og Skove, dog paa ingen Mands Enemærke, uden de kunne have det med Vilje, og Bønderne maa sejle til Tydskeland med deres rette hjemmefødte Gods og igjen kjøbe, hvad de have behov til deres egen Nytte og Gavn, og ej gjøre Forprang enten med Skjæppe, Alen eller Vægt, som samme

Dom videre formælder, — hvilken vor kjære Farbroders Dom vi nu have stadfæstet. Thi forbyde vi osv. Givet[1]). IV, 185 b.

5 Oktbr. Fru Dorrete Sestede, Hening Sestedis Efterleverske, fik Pantebrev paa Ellinge Gaard og Len i Tudse Herred[2]) for 1000 Gld. Mønt (24 Sk. lybsk regnet for hver Gylden), at nyde med tilliggende Bønder i Ellinge By, Rigstrup og Buterup, som hun nu selv har i Værge, indtil det afløses hende, dog at hun bygger og forbedrer samme Gaard. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Torsd. efter S. Michels Dag. Dns. rex per se. IV, 185 b.

14 Oktbr. Gerdt Ulfstand til Bøvit fik Pantebrev paa Karleby og Grimestrup Birk som Pant for 700 Jochimsdaler og 300 rinske Gld. i Guld, som han har laant kgl. Maj• til Rigets Nytte og Behov, at nyde med al kgl. Rente og Ret, dog at han holder Godset ved Hævd og freder Jagten og ikke sælger nogen af de vornede Sønner, der ere fødte paa Godset. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Lørd. efter S. Dionisii. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 105[3]).

25 Oktbr. Hans Guldsmed, Borger i Assens, fik Brev ad gratiam paa al Herligheden af en Gaard i Aboe, som Knud Perssen ibor, dog at han aarlig skal lade yde Gaardens Landgilde til Prædikanten i Assens Sognekirke. Cum clavs. consv. Ottense, Onsd. efter de 11,000 Jomfruers Dag. IV, 85[4]).

31 Oktbr. Hr. Peder Skram fik Brev at indløse Bosted By i Bierge Herred og 6 Gaarde i Sandagger i Sønder Asbo Herred fra Fru Mette, Hr. Thygis Arving, efter Kong Frederichs Pantebrev og beholde det, indtil det afløses ham. Alle Helgen Aften. Rel. Jochim Beck. IV, 256.

12 Novbr. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at eftherthi vore thro undersotte, Danmarcks rigis raad och mienige addel och ridderskabbit ofver alt vort rige Danmarck besiddendis, hafve nu for thenne vor och rigens merckelig leiglighedts skyld bevi[l]get och indrømpt, at the, ald thend stund och saa lenge som thenne feigde

---

[1]) Da Datum mangler her, er der ved Begyndelsen af Brevet i Marginen tilføjet: „at achte samme bref at dateris 42".

[2]) 12 Juni 1541 havde Fru Dorrete faaet Følgebrev hertil (Danske Mag. 3 Række, VI, 293).

[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 306 (efter Lensbogen).

[4]) Efter Dateringsstedet hører dette Brev maaske snarere til Aaret 1541.

varer, som nu staaer emellom keiserlige Mat., the burgundiske och emellom os, ville holde os och theris egne federne righe til thieniste saadanne rustinge med svenne, folck, heste, harnisk och anden rustning, efther som vi thennom nu udi siste munstringe, som ere holdne udi alle lande ofver alt riget, hafve ladet taxere och opthegne for, tha hafve vi ther emod for os och vore arfvinge, eftherkommere, koninger udi Danmarck, egien lofvet och tilsagt och nu med thette vort obne bref lofve och tilsige forne vore elsk. raad, addel och ridderskabbit ofver alt riget besiddendis, at saadan usedvonlig røstningh, som the nu indrømpt och vedthaget hafve, skal icke lenger vere, end som samme feigde och ufred staar emellom forne keyserlige Mat., the burgundiske och os, och ey vi eller vore arfvinge, eftherkommere, koninger udi Danmarck, ville eller skulle (naar vi ere komne med forne keyserlige Mat. och the burgundiske til fred och enighed) threnge och besvere forne raad, addel eller riderskab i forne lande med ydermiere rystninge eller thieniste at giøre eller holle, end som the udi hogborne førstis gamble koning Christians, vor kiere oldefaders, och thisligeste udi koning Hansis, vor kiere faderbroders, thid giort och holdit hafve. Til ydermiere vindisbyrd hafve vi ladet henge vort secret neden for thette vort obne bref. Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, søndagen nest efther S. Morthens dag. IV, 491 [1]).

12 Novbr. G. a. v., at efterdi denne Brevviser, Anders Nielsen i Thoruf, Herredsfoged i Rindts Herred, nu har været her hos os og bevist med Segl og Brev, at han i næste forledne Fejde ej var i Flok eller Følge eller i nogen Raad eller Daad med de oprørske Bønder i Nørjutland, som vare tilfaldne Skipper Klemend, Thommes Riber og deres Tilhængere og opsatte dem imod os og deres eget fædrene Rige, men var vore elsk. Raader og Befalingsmænd, som vi da havde liggende i Randers, paa vore Vegne villig og „tilneigede", i hvad Maade de tilsagde ham, da have vi af synderlig Gunst undt, at forskr. Anders Nielsen og hans Arvinger skulle nyde det Bondegods, som han da havde, saa frit og for saadan Landgilde og Tynge, som han havde det, før Fejden begyndtes. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Sønd. efter S. Martini ep. Dag, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 367 b.

— Niels Michelsen i Birck fik et lignende Brev paa sit og Hustrus Bondegods, efterdi han har bevist, at han ikke har været hos Skipper Klemend eller Thommes Riber, men givet sig fra sin Hustru og Børn og til vort Krigsfolk i Randers og

---

[1]) Krag, Christian III.s Hist. II, 131—32, hvor Brevet er dateret: Sønd. efter S. Matheus Dag, ɔ: 24 Septbr.

stedse blevet hos dem. Cum inhib. sol. Samme Datum osv. IV, 368.

20 Novbr. Niels Munck til Hørne fik et lignende Brev paa sit og Hustrus Bondegods, efterdi han har bevist med Hr. Trud Ulfstand, Ridder, at han ikke har været i Flok eller Følge, i Raad eller Daad med de oprørske Bønder. Cum inhib. sol. Hafnie. Vor Frue Aften præsentat. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 368 b.

21 Novbr. Jens Lassen i Holstebrov fik et lignende Brev paa sit og Hustrus Bondegods, fordi han har bevist, at han ikke osv. Cum inhib. sol. Hafnie, vor Frue Dag præsentat. Dns. rex per se manu propria sub signe sicavit[!]. IV, 368 b.

25 Novbr. Menige bymend[1]) i Geringe i Tyisted sogn paa Laaland finge stadfestelse paa et koning Frederichs dom lydendis, at her Jens Fule, abbet udi Halstede closter, hafver verit i rette med kronens thienere udi Rødebye boendis paa alle thieris medeigers och lodeigers vegne for en øe, kallis Lang, paa forne Laaland liggendis, som Rødebye mend hafve nogen thid forleden haft fran forne closter och fran nogen andre hans medeier och lodtseiger, och thenom tha efther the brefve och bevisninge, som the tha paa bode sider i rette lagde, blef dømpt emellom, at thet bref, som forne Røde bye mend hagde fonget af koning Christian, kand ingen [!] giøre emod the laghefds brefve, som forne abbet och hans medeyre och lodtseyre hafve paa samme Langø, och at forne abbet bør at nyde och beholde hves agger, skovf, eng paa samme Langøe, som the hafve laghefdt paa, efther thieris brefs lydelse, och forne Rødebymend thisligeste nyde hvis agger, eng och skovf, the tilforne, føre the koning Christians bref finge, hafde laghefd paa och icke ydermere, hvilcken dom ko. Mat. stadfeste ved fuld macht at blifve skulle i alle maade. Cum inhib. sol. Datum Hafnie, ipso festo Katarine virgine[!]. IV, 105 b.

26 Novbr. Las Sael i Skaarup fik Brev paa sit Bondegods [som 21 Novbr.]. Cum inhib. sol. Hafnie, Sønd. efter S. Karine Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 369.

28 Novbr. Vi Chr. g. a. v. og kjendes med dette vort aabne Brev, at vi nu med vort elsk. Danmarcks Riges Raads Bevilling og Samtykke have solgt, skjødet og afhændet til os elsk. Axel Urne af Siogaard, vor Mand og Tjener, vor og Kronens og Stiftets Gaard, Gods og Ejendom Raarup Gaard, Gaardsæder og Mølle i Lille Herred i Sielland med al ret Tilliggelse, Mølledam og „dambsbond", hvilket han og Arvinger skulle nyde som fri Ejendom saa frit, som andre Riddermænds-

[1]) Foran „bymend" staar „bønder", men underprikket.

mænd have deres Arvegods her i Riget, og kjendes vi os og Kronen at have oppebaaret derfor fuld Værd i Guld, Sølv og Penge efter vort Nøje. Thi tilbyde vi os og vore Efterkommere at fri osv. Til ydermere Vidnesbyrd og Forvaring have vi ladet hænge vort Indsegl for dette Brev med vort elsk. Danmarcks Riges Raads Signeter og Indsegl, som er os elsk. Hr. Mogens Giøe, D. R. Hofmester, Johan Fris, vor Kansler, Erich Baner, D. R. Marsk, Hr. Axel Brade til Krogholm, Hr. Anders Bilde til Siøholm, Hr. Oluf Rosenkrandts til Valløø, Hr. Eske Bilde til Svanholm, Hr. Holgerd Ulfstand til Hickebierg, Hr. Trude Ulfstand til Torup, Hr. Knud Rud til Vedebye, Hr. Clavs Bilde til Liungsgaard, Hr. Mogens Gyldenstiern til Thomerup, Riddere, Knud Gyldenstiern til Thim, Hr. Peder Skram til Uruppe, Ridder, Børge Trolde til Lilløe og Erich Bøller til Therslløsse. Kiøpnehafn Slot, Tirsd. efter S. Karene Dag. Dns. rex propria manu subscripsit. IV, 186 b.

28 Novbr. Byrial Jensen i Glerup fik Brev, at efterdi han nu har været hos kgl. Maj. og ladet handle med ham om sit Bondegods i Rindts Herred i Nørjutland og har været i kgl. Maj.s Minde derfor, da har kgl. Maj. ex speciali gratia tilladt, at hans Arvinger herefter maa beholde samme hans Bondegods saa frit og for saadan Landgilde, Tynge og Afgift, som han gav og gjorde deraf før den sidste Fejde, dog at han og Arvinger skulle være os, vore Arvinger og Efterkommere, Konger i Danmarck, hulde og tro og aarlig til gode Rede udgive til os og Kronen saadan Landgilde osv. Cum inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex manu propria. Rel. Erich Banner, D. R. Marsk, Peder Ebbissen, Høvedsmand paa Lundenes, og Jørgen Pedersen, Rentemester i Nørjutland. IV, 369.

— Ligelydende Breve udstedtes til Peder Byggom i Byggom paa Gods i Rindts og Gislom Herreder, Jep Nielsen og Jens Nielsen i Torup paa Gods i Rindts Herred, Niels Thomesen i Knudtstrup paa Gods i Rindts og Hensted Herreder, Marqvard Erichsen i Fostergaard paa Gods i Bølling Herred og Niels Lavritsen i Tanderup paa Gods i Hammerum Herred i Hardsyssel. IV, 370.

29 Novbr. Reimert von der Wolde fik Brev paa Dubrøder Kloster og Gaard med tilliggende Bønder og Tjenere at nyde i 4 Aar og at annamme til S. Volborg Dag 1543,

dertil aarlig 200 Dl. og to Hofklædninger. Han skal tjene kgl. Maj. inden Riget og uden, hvor Kongen har ham behov, paa sin egen Underholdning og Fortæring, og kgl. Maj. skal ikke være pligtig nogen Tid at give ham Besoldning, Tæring eller Fortjeneste, og dersom kgl. Maj. har behov at skikke ham uden Riget, skal han ogsaa staa sin egen Tæring, og dersom kgl. Maj. vil bruge ham som Øverste, skal han, om end Landsknægtene have Maanedssold, dog ingen Sold have, men ene nyde en Øverstes Rettighed af Brandskat, Bytte og for Pasbord, og skal trolig og villig lade sig bruge. Han skal holde Gaarden ved skjellig Bygning og Hævd og besørge de fattige, som ere derinde, med tilbørligt Underhold, holde Tjenerne ved Lov og ej besvære nogen af dem imod gammel Sædvane. Cum inhib. sol. Hafnie, Onsd. efter S. Karine Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 187 b[1]). Jfr. 27 Decbr.

30 Novbr. Jørgen Lycke til Hvering fik Brev, at kgl. Maj. kjendes at skylde ham 400 Jochimdaler, gode af Korn og Slag, 500 Mk. lybsk i gode dobbelte lybbiske Skilling, som ere gænge og gjæve i Lybeck og Hamborg, og 1600[2]) Mk. danske Penge i saadan Mønt, som nu er gangbar her i Danmarck, hvorfor kgl. Maj. ex speciali gratia pro servitio facto et faciendo har pantsat ham efterskr. Len, som er Vesternes Birk, Abeltoft og Siørup Birk med Østofte Birk i Laaland, Sierkøping By og Birk i Skaane og Keruppe Gods og Gødtschof Maade i Fyn, som han nu selv har i Værge (dog skal ingen befatte sig med Kronens Ø Ramsøe, som kgl. Maj. vil have sig forbeholdt), alt at nyde med al kgl. Rente og Ret i hans Livstid fri og kvit, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf og lader sig bruge inden og uden Riget, naar behov gjøres og kgl. Maj. tilsiger ham, og efter hans Død skulle hans Arvinger nyde det, indtil det afløses dem, dog saa at forskr. Jørgen Lycke og hans Arvinger holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov og ej paalægge dem ny Fæstning eller anden Tynge eller udfæste dem af deres Gaarde, al den Stund de

---

1) Brevet er overstreget, og foran det staar en anden, ligeledes overstreget Udfærdigelse, hvori det ved en aabenbar Fejltagelse hedder, at R. v. d. Wolde skulde give af Klostret en Afgift af 200 Dl. og 2 Hofklædninger; desuden mangler her et Par af Artiklerne i Brevet.

2) Lidt længere henne i Brevet staar 16[illegible]0.

udgive deres Landgilde og anden Rettighed. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, S. Andree ap. Dag. IV, 106 [1]).

30 Novbr. Jørgen Urne fik Pantebrev paa Barckagger Len, Engelsbeck Len og Skiellinge Len for 1000 Jochimsdaler og tilbørlig Tjeneste inden Lands. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 256 b (overstreget) [2]).

— Erich Banner fik Magelæg for sin Hustrus Gods i Nørjutland, som kgl. Maj. undte Niels Bielcke, og findes Jordebøgerne paa begges Gods med Kopien af Hovedbrevet i Kancellikamret. Hafnie, Andree. IV, 372 b.

1 Decbr. G. a. v. og kjendes, at vi nu med vore elsk. D. R. Raads Raad, Bevilling og Samtykke have solgt, skjødet og afhændet til os elsk. Olluf Munck, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Skifvehus, vort, Kronens og Stiftets Gaard Volstrup i Hierrum Herred i Nørjutland med efterskr. Gaarde paa Vennø, den første iboet af Morthen Thøgersen ($4^1/_2$ Td. Rug, $4^1/_2$ Td. Byg, 1 Skovsvin med andre Redsler), den anden i Venneby, iboet af Per Bang (med mere Gods, som er skrevet efter den rette Jordebog, som findes i Kancelliet, skreven paa Kiøpnehafns Slot; desligeste Kopien, som samme Brev er skreven efter). Kiøpnehafn, Fred. efter S. Andree Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 372.

— Borgemester og Raad i Hofbroe fik Ejendomsbrev paa Bondegaarden Tvigstrup Gaard, som ligger udenfor deres By, tilforn tilhørte Christern og Peder Andersen og blev forbrudt til Kronen, at have med al sin rette Tilliggelse, som [er] en fri Fjerding Jord i forskr. Tvigstrups Mark. Samme Datum. IV, 374.

— Mester Mats Hvid, Sognepræst i Hostebrov, fik Brev, at efterdi han nu har været her i kgl. Maj.s Minde for sit, sin Moders og Medarvingers Bondegods i Hardsyssel, har kgl. Maj. tilladt, at de, som ere Jep Christensens Arvinger, maa beholde [osv. se 28 Novbr., S. 250]. Cum inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex. [osv. se S. 250]. IV, 371.

— Las Vilssen, Borgemester i Lemvig, fik et lignende Brev paa sit Bondegods i Skodborg og Vandfalck Herreder. Samme Datum osv. IV, 371 b.

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 238—39 (efter Lensbogen).
[2]) Smstds. S. 342 (efter Lensbogen).

1 Decbr. Anders Jepssen, Herredsfoged i Trabiergh, fik et lignende Brev paa sit Bondegods i Nørre Jutland. Samme Datum osv. IV, 371 b.

3 Decbr. Jørgen Skovfgaardt fik Brev, at kgl. Maj. skylder ham 1000 Dl., for hvilke kgl. Maj. pantsætter ham Halkiergaard, Mølle og Gaardsæder, dog at han holder Gaarden ved skjellig Bygning og Gaardsæderne ved Lov, ej udfæster dem af deres Gaarde eller paalægger dem nogen ny Fæstning mod gammel Sædvane, heller ikke skyder eller slaar noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Cum inhib. sol. Hafnie, Sønd. post Andree. IV, 372 b (overstreget).

— Niels Rosenkrandts til Stiensballe fik for et Laan af 1500 Jochimdaler Pantebrev paa Thistedgaard i Thy med al ret Tilliggelse, som Hans Povelsen hidtil havde i Værge, dog at han [osv. som foregaaende]. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 373 (overstreget)[1].

— Clavs Sestede fik Brev, at han har forstrakt kgl. Maj. 2000 Mk. lybsk og dermed forhøjet det Pant, som han har i Syngaard; dog skal Rentemestren hvert Aar til Hellig tre Kongers Dag fornøje ham hans Rente efter hans Brevs Lydelse, og naar Godset bliver ham eller Arvinger afløst, skal Hovedstolen betales ham først, naar de andre Penge betales ham. Datum ut supra. IV, 373 b[2].

— Knud Gyllenstiern fik Pantebrev paa Økloster for 4000 Dl. mod at tjene deraf med 6 „geryst" Heste med Glavind. Cum clavs. consv. Datum ut supra[3]. IV, 373 b.

—? Axel Nielsen fik Pantebrev paa Holstebrogaard for 500 Dl., fri uden Afgift og tjene deraf med 2 „geryst" Heste[4]. IV, 374 (overstreget)[5].

— Bunde Jensen, som boede i Kongstrup, fik Ejendomsbrev paa en øde Jord kaldet Egøde i Odense Herred. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 256 b (overstreget).

6 Decbr. Børge Ulfstandt fik Pantebrev paa Strø

[1]) Efter Tegnelser (Danske Mag. 3 Række, VI, 354) skulde Niels Rosenkrandts have Pantebrev paa Nes Gaard for 1000 Dl. Smlgn. dog 9 Marts 1543.

[2]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række VI, 354.

[3]) Smlgn. smstds.

[4]) Datum er glemt i Hdskr., men Brevet er vistnok samtidigt med de foregaaende Pantebreve.

[5]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 354.

Len for 600 Goltgld. og 400 Dl., som han laante derpaa, mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Hafnie, S. Nicolai Dag. IV, 256 b (overstreget)[1]).

6 Decbr. Johan Fris fik Brev, at efterdi han nu velvillig har antvordet fra sig til Kronen Rønnebechsholms Gaard, hvorpaa han havde Livsbrev af Kong Frederich, har kgl. Maj. i Stedet udlagt ham for hans Livstid 3 Gaarde i Bendebo, skylde $1^1/_2$ Td. Smør. Cum clavs. consv. Samme Datum. IV, 189 b[2]).

— Jens Rosengaardt fik Brev i sin Livstid og for et Barn efter ham paa en øde Jord, som ligger til Jørlunde Kirke, mod aarlig deraf at give 1 Pd. Korn til samme Kirke. Cum clavs. consv. Samme Datum. IV, 189 b.

— Jochim Beck og hans Hustru, Fru Anne, fik Livsbrev paa en Holm kaldet Siøholm ved Uttersløf. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 189 b[3]).

12 Decbr. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt och kiendis med thette vort obne bref, at eftherthi vore elsk. Danmarcks riges raad med mienige addel och ridderskabit, som nu til thenne herredag her udi vor stad Kiøpnehafn tilstede och forsamblet ere, hafve nu alfvorligen ofverveiet och besindit thenne rigens stuore udgift och svare gield, som os och riget nu paahenger, och hafve nu ther for for thennom sielfver och for thieris egne personner velvilligen bevilget och indrømpt at ville udgifve til vore och rigens nøtte och behof och til at betalle vor gield med, som vi ere buortskyldige, thend thyfvende pendinge af ald thieris iordguodts, thesligeste af alle the pendinge, som the hafve ude paa renthe eller the hafve pant fore, undertagendis addellens egne hofvit seddegaarde, som the sielf besidde och sielf holde afvel paa; sammeledis the møller, som ligge for samme thieris sedegaarde og maalle fri for thieris herskab, for qveg, cleder, clenodier, heste, harneske, bøsse, krud, vaben och verge, tha hafve vi ther emod egien lofvet och tilsagt och nu met thette vort obne bref lofve och tilsige forne vore elsk. Danmarcks rigis raad, addel och ridderskabbet, som nu hafve sambtyckt os samme hielp, och alle the vore elsk. addel och ridderskabbit, som os samme hielp her efther sambthyckendis och bevilgendis vorder, at vi ville egien vere thennom alle och hver serdiellis en naadige och gunstige herre och koning och i alle maade vide och ramme alles thieris gafn,

[1]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 354—55.

[2]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 354, hvor Brevet er dateret: S. Andree ap. Dag, ɔ: 30 Novbr.

[3]) Efter Tegnelser (Danske Mag. 3 Række, VI, 355) havde Valter Symensen, Borger i Kjøbenhavn, opladt Jachim Beck sit Brev paa dette Len.

beste och bestand, som en mild, christelig koning bøer at giøre emod sin villige thro undersotte, och ville thed af thennom annamme for en velvillighed och tacknemelig skienck, som the os paa thenne thid velvilligen met forerit hafve och icke for nogen plicht, och icke skal regnes thennom for nogen sedvonne, forthi at ingen af thieris foreldre slig en hielp nogen tid tilforne vore forfedre, framfarne koninger udi Danmarck, gifvet hafve, och ey the eller thieris eftherkommere skulle vere plichtige thil at gifve os eller vore eftherkommere, koninger udi Danmarck, slig en hielp eller nogen anden beskatning af thennom eller thieris eftherkommere begiere ville eller skulle efther thenne dag udi nogre maade. Thil ydermere vindnisbyrd och bedre forvaringe hafve vi for os och vore eftherkommere, koninger udi Danmarck, ladet henge vor indseiggel neden for thette vort obne bref. Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, tisdagen nest efther vor frue dag conceptionis. IV, 492 b[1]).

13 Decbr. Hr. Mogens Gyllenstiern, Ridder, til Thomerup fik Brev ad gratiam paa Dragisholm Slot og Len med alle de Bønder og Tjenere, som Peder Rud nu har i Værge dertil, mod at holde samme Slot ved god Hævd og aarlig yde deraf paa Kiøpnehafns Slot inden Kyndermisse 16 Læster Rug og Mel, 18 Læster Byg, 2 Læster Havre, 20 Td. Smør, 50 Bolgalte, 24[2]) Stude og Køer, 200 levende Faar og Lam, 100 levende Gæs og 200 levende Høns, samt om S. Michels Dags Tid 100 Mk. danske Penge; dertil Halvdelen af Sagefald, Gaardfæstning, Oldengjæld og Marsvinene af „kalbesettene", og to Nats Holds til kgl. Maj.s daglige Folk og Heste, naar hans Naades Vej falder dér frem, og tjene deraf med 6 „gerust" Heste og Glavind. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, 4 fer. post commemorationem conceptionis Marie. IV. 190[3]).

16 Decbr. Fru Ermegard Bildisdatter fik Brev, at kgl. Maj. er hende 100 Dl. pligtig, hvormed hun har forhøjet det Pant, som hun og Medarvinger efter Hr. Predbiørn have paa Villing Birk i Melsom Herred. Hun maa indløse dette fra sine Medarvinger og siden give sig til kgl. Maj. med samme gamle Pantebrev; da vil kgl. Maj. give hende sit Brev og Forvaring derpaa. Kiøpnehafn, Lørd. efter Lucie. IV, 374 b[4]).

— Peder Rud fik Brev ad gratiam paa Kielstrup

[1]) Krag, Christ. III.s Hist. II, 132—33.
[2]) Lensbogen har: 23.
[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 311—12 (efter Lensbogen).
[4]) Smstds. S. 221 efter Lensbogen, hvor der staar: lætare i Stedet for Lucie.

Gaard og Gods i Ots Herred kvit og fri. Cum clavs. consv. Samme Datum. Rel. Jochim Beck. IV, 189. Jfr. 14 Avgust.

16 Decbr. Herman von Embden fik Brev for sig og Arvinger paa den Jord i Kiøge, hvorpaa Peder Ofverschers Gaard, der var Byfoged dèr smstds., staar, i Længde og Bredde, som den nu er begreben, mod at flytte her ind i Riget, selv bygge og bo her i Riget og med sine Arvinger være kgl. Maj. huld og tro, som tro Undersaatter bør være deres rette Herre og Konge. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 190.

— Abbederne over alt Sielland fik sligt et Brev: Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. regelbunden Mand, Hr. N., Abbed i N. Kloster, nu har tilsagt os en Sum Guld og Daler til Hjælp at betale vor Gjæld med og til anden vor og Rigets Behov, og har givet os til Kjende ikke at vide Raad til saadan Sum, med mindre han udsætter af Klostrets Gods, da have vi nu tilladt, at forskr. Abbed for saadan Lejligheds Skyld maa nu paa Gjenløsning forpante saa meget af Klostrets Gods, som fattes ham til at fuldgjøre samme Sum med, dog ikke af det Gods, der ligger omkring Klostret eller iblandt Klostrets Enemærkeskove; dog skulle han og følgende Abbeder eller Forstandere beflitte dem med det første at indfri samme Gods igjen. Kiøpinghafn Slot, Lørd. efter S. Lucie virg. Dag, under vort Signet. Rel. Jochim Beck. IV, 491 b.

21 Decbr. Prælater, Kanniker og menige Kapitel i Lund fik Brev, at kgl. Maj. har tilladt, at ingen Person, som er forlenet med noget Prælatur, Kannikedom eller Præbende i Domkirken, skal være fri for den Sum Skat og Daler, som Kapitlet skal give hans Naade til Hjælp, uden ene hans Naades daglige Tjenere, som ere i Kancelliet, og Rentemestren, og enhver skal residere ved Domkirken eller have deres fuldmyndige Prokuratorer til Stede dèr, hvilke skulle svare for dem til al Tynge og Tjeneste dèr ved Domkirken; dersom nogen af dem ikke vil gjøre dette, maa forskr. Kapitel have Fuldmagt at skikke Prokuratorer til deres Præbendes Gods og Rente, som skulle svare til al Tynge og Tjeneste. Datum ut seqvitur. IV, 257.

— Desligeste fik de Brev, at de maa forpante og udsætte af Kapitlets Gods saa meget, som de kunne fuldgjøre den Sum med, som de skulle give kgl. Maj., dog ikke af det Gods, som ligger omkring Domkirken. Hafnie, S. Thome ap. Dag. IV, 257.

21 Decbr. Prælater, Kanniker og menige Kapitel i Roskilde fik to ligelydende Breve. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. IV, 190 b.

27 Decbr. Hr. Godtschalck Vetsel fik Brev paa Duebrøder Kloster og Gaard i Roschilde, hvilket herefter skal være et Kannikedom til Roschild Domkirke med al sin Tilliggelse, Rente, Frihed og Privilegier, eftersom andre Kanniker der smstds. have deres . . . . .[1]), at nyde for Livstid, dog at han og hans Efterkommere, der efter hans Død faa samme Duebrøder Kannikedom i Værge, aarlig deri skulle opholde 6 fattige Personer, der skulle indtages for Guds og deres Armods Skyld og ikke for nogen Gave, de fire Personer efter den gamle Fundats' Lydelse og de to i Stedet for Messerne og Tjenesten, til frit Hus; de skulle aarlig give samme 6 Personer hver 3 Pd. Korn, $1/2$ Fj. Smør, 1 Fjerdedel Kokjød, 1 Skp. Salt, $1 1/2$ Ol Sild, 2 Lam, 2 Gæs og 2 Høns og desforuden hver Dag lade indtage til Middag mindst to fattige Degne af Skolen og give dem Mad og Øl til Middagsmaaltid. Han og følgende Kanniker skulle hvert Aar give til forskr. Kapitel i Roskild 6 Pd. Korn, paa det han skal være delagtig i Kapitlets Rente, og de skulle ej optere eller opstige til højere Præbende. De skulle bygge og forbedre samme Duebrøder Gaard, holde Tjenerne ved Lov og ej paalægge dem nogen ny Fæstning eller anden Besværing, og kgl. Maj. skal til alle Tider have Jus patronatus til samme Kannikedom. Naar forskr. Hr. Godtskalck er død, skal alt hans efterladte rørlige Gods, naar hans Testamente er fuldgjort, blive hos samme Gaard til de fattiges Behov og annammes af hans Efterfølger som Inventarium. Cum inhib. sol. Roskild, Tredje Juledag. IV, 191. Jfr. 29 Novbr.

29 Decbr. Mogens Falster fik Brev ad gratiam paa Bregerup Gaard og Hospital udenfor Maribo i Laaland med Bønder og Tjenere og anden ret Tilliggelse at nyde, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom, mod at holde saa mange syge og saare Mennesker til deres Underhold, som der bør holdes, og holde Gaarden ved god Bygning. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Corsøer, Fred. efter Jule Dag. IV, 107[2]).

[1]) Hdskr. har her aaben Plads.

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 243 (efter Lensbogen).

29 Decbr. Idem Mogens Falster fick bref, som her efther følger. Giøre alle vitterligt, at vi hafve nu tilskicket och forordineret os elsk. Mogens Falster, vor mand och thiener, her efther at vere landtsdomer udi vort land Falster at hielpe hver mand, fattig och rig, som hender for hanom at komme, lovg och ret. Thi bede vi och biude alle vore undersotte, som bygge och boe udi alt Falster, atti her efther holle hannom paa vore vegne for ethers landtsdomere och søge ethers ret hoes hanom, giørendis och gifvendis hannom och ingen anden, hves i ethers landtsdomere med rette plichtige ere och af gamel thid giort och gifvet hafve. Hand skal egien hielpe ether alle och hver serdiellis lovg och ret. Thi lader thet ingen lunde. Gifvet paa vort slot Korsøer, fredagen nest efther iule dag, under vort signet. IV, 107.

Uden Dag. Jørgen Hansen fik Brev, at kgl. Maj. har tilladt ham og hans Hustru, Fru Bege, at beholde Gaarden Brincke med tilliggende Mølle i begges Livstid, dog at han skal være kgl. Maj. og Efterfølgere huld og tro, bygge og forbedre Gaarden og deraf yde aarlig paa Riberhus 1 Td. Smør, 12 Td. Havre og 12 Mk. lybske for den Ægt og Arbejde, som Tjenerne til samme Gaard aarlig skulle [gjøre] ham ligesom hidtil. Han skal være pligtig at holde hans Naades Lensmand paa Riberhus til skjelligt Gjæsteri om Aaret, naar hans Vej falder dèr frem, og naar begge ere døde, skal Gaarden med hvad Bygning, han har bygt derpaa, komme fri og ubehindret til kgl. Maj. og Kronen igjen. Cum inhib. sol. Hafnie. IV, 374 [1]). Jfr. 3 Maj.

— Mester Jesper Brochmand fik Brev paa Gundsø Gaard og de 9 [2]) Gaardsæder, der tilligge, efterdi han har resigneret S. Jørgens Hospital og Gaard i Kolding, at nyde kvit og fri med al ret Tilliggelse, undtagen en Aalekiste, som kgl. Maj. vil beholde til sin Gaard i Roskild. Og efterdi den Rente, han fik af samme Hospital, var højere, skal kgl. Maj.s Lensmand paa Roschildgaard aarlig lade yde ham i hans Livstid i forskr. Gaard 1 Læst Korn, halvt Rug, halvt Byg. Han skal holde Gaarden ved Hævd, ej forhugge Skovene og ej sælge Bøndersønnerne. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn. Dns. rex per se. IV, 181 [3]).

---

1) Staar imellem Breve fra December. — Danske Mag. 4 Række, IV, 198—99 (efter Lensbogen), smlgn. 3 Række, VI, 353.

2) Hdskr. har: thre ny (Lensbogen: thee nye).

3) Staar imellem Breve af 4 Maj og 2 Juli. — Danske Mag. VI, 41 (efter IV) og 4 Række, IV, 322 (efter Lensbogen).

Uden Dag. Lavrits Arrildsen fik paa Hr. Johan Randtzovs Begjæring og efterdi denne har undt ham sin Ret, som han har i sin Livstid i en Kronens Madstedgaard [!] i Ølbøl i Olholm Len, iboet af Hans Kierte og forbrudt, Livsbrev paa samme Gaard at nyde ad vitam[1]) fri og kvit for Afgift og Gjæsteri, som af Arrilds Tid er holdet deraf. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Datum [!]. IV, 105[2]).

— Dette efterskr. har Hr. Movrits Morthensen forbedret til Vor Kloster: Først indløste han en Gaard i Lundomskovf for 100 Dl. og 60 Mk.; item har jeg ladet bygge et Ladehus i Klostret paa 16 Bindinge; et Møllehus nylig opbygt med Aalekiste dèr smstds.; item Thingsted Mølle nylig opbygt, som skylder 18 Ørtug Mel; item i Addet By en Gaard nylig opbygt, som aldrig var bygt tilforn og skylder 3 Ørtug Korn, ½ Skp. Smør med andre Smaaredsel; item i Yding By en Gaard forbedret paa 4½ Ørtug Korn og 1 Fj. Smør, som tilforn var sat paa 2½ Ørtug Korn og 1 Skp. Smør; item et Bol dèr smstds., som ligger øde, vesten fra Kirken, skylder 1 Pd. Korn. [Uden Aar.] IV, 360 b (overstreget)[3]).

1543.

1 Januar. Mester Jyrgen Jensen, Superintendent i Fyn, fik Brev, at han og følgende Superintendenter aarlig maa annamme og oppebære 300 Mk. danske for de 100 Dl., som ere ham tilsagt paa Embedets Vegne af den aarlige Byskat i Odense. Thi beder kgl. Maj. Borgemester og Raadmænd dèr smstds., at de hvert Aar ville antvorde ham dem. Odense, Nytaarsdag. IV, 85.

2 Januar. Rasmus Nielssen, Møller i Nyborg Mølle, fik Livsbrev paa samme Mølle, dog at han aarlig deraf giver den sædvanlige Landgilde, Tynge og Afgift til Nyborg Slot og holder Møllen ved god Bygning og ved Hævd og Magt med

---

1) Hdskr. har: ad vinculam.
2) Brevet mangler Aarstal, men staar mellem Breve af 19 Septbr. og 14 Oktbr. 1542.
3) Staar mellem to Breve af 12 Juni.

Hjul. Stigbord og andet Tilbehør. Cum inhib. sol. Ottense, Anden Nytaarsdag. IV, 85 b.

3 Januar. Eyller Rynnue fik Brev ad gratiam paa Neysbyhofvit Slot og Len, S. Hans Kloster i Odense og det Stiftets Gods, som Eyller Hardenbierig havde i Forlening [som 13 Juli 1542, dog 7 Læster Byg og 7 Td. Smør]. Cum clavs. consv. Odense, Onsd. post Nyaarsdag. Lensbog[1]).

Først i Januar. Christen Andersen, Kjældersvend i S. Hans Kloster i Odense, fik Brev paa én samme Klosters Gaard, som ligger næst op til Klostrets Skole og som Anders Hanssen nu ibor, at nyde fri og kvit uden al Husleje, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom, dog at han deraf skal skatte og skylde og gjøre anden Bys Tynge lige med andre Borgere og holde Gaarden ved Hævd. Cum inhib. sol. Ottense, [uden Dag]. IV, 85.

21 Januar. Axel Juel til Villestrup fik Brev, at han har gjort Mageskifte med kgl. Maj. i saa Maade, at Axel Jul skal have til sig og Arvinger to Gaarde, den ene i Astrup Sogn og By (Hensted Herred), som Niels Erichsen ibor (12 Skill., 1 Mk. Gjæsteri), og den anden paa Holmen i Møldrup, som Las Christensen ibor (18 Skill., 1 Mk. Gjæsteri), med al Ejendom og Brugning, som nu er indhegnet dertil og af Arrilds Tid har tilligget dem i Indmark eller Udmark. Derimod har Axel Jul udlagt kgl. Maj. og Kronen fuldt Vederlag af sit Jordegods, som er to Gaarde i Huornvarp By (Ulstrup Sogn, Aars Herred), iboede af Niels Lavritssen (3 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, et Fødenød at føde, 1 Mk. Gjæsteri, 1 Skovsvin) og Jens Jepsen (3 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, 6 Dagsgjerning, 1 Mk. Gjæsteri, 1 Skovsvin), eftersom hans derpaa givne Gjenbrev ydermere indeholder. Thi bepligte vi osv. Gottorp, Sønd. efter S. Anthonii. IV, 375.

27 Januar. Peder Jul til Braandbierg fik Brev til evig Mageskifte paa Kolderup Præstegaard, som Hr. Knud nu ibor, med saa meget, som findes at høre til samme Præstegaard og til Kirken inden Brandbierg Markeskjel, hvorimod han har udlagt til forskr. Hr. Knud og følgende Sognepræster i Kolderup Sogn en Gaard smstds., som Sørren Krag nu ibor, med al dens

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 227—28.

rette Tilliggelse uden alene et Stykke Skov, som er „afstuet“, nu bruges til Vindisløf og ligger norden ved samme Enemærke; desligeste har forskr. Peder Jul udlagt Kirken for dens Anpart inden Brandbiergs Markeskjel, som han har faaet, en Stug Jord til Vederlag efter hans Gjenbrevs Lydelse. Og forpligter kgl. Maj. sig paa forskr. Sognepræsts og Kollerup Kirkes Vegne at hjemle osv. Gottorp. Lørd. efter Pavli conversionis. IV, 375 b.

7 Marts. Albret Skiel fik Mageskiftebrev paa 3 Kronens Gaarde i Jerlø Herred (Vendelbo Stift), den ene, Stafvad kaldet, i Tyse[1]) Sogn (1 Td. Smør, 1 Skovsvin, $4^1/_2$ Mk. Gjæsteri), den anden i Tyse[1]), iboet af Chresten Persen (3 Td. Byg, 1 Skovsvin, 1 Gaas, 2 Høns, 9 Sk. Gjæsteri), den tredje, Padehiedde kaldet, i Jerlof Sogn, iboet af Morthen Brender (2 Løb Smør). Derimod har han udlagt en Gaard i Gieldsted, iboet af Niels Offersen (1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 1 Pd. Havre, 1 Fj. Smør, 1 Skovsvin, 12 Sk. Gjæsteri), og en anden, iboet af Søren Aagord (1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 1 Fj. Smør, 1 Skovsvin, 20 Sk. Gjæsteri). Cum clavs. consv. Ribe, Onsd. post domin. lætare. Rel. Jørgen Persen, Rentemester. IV, 378.

— Povel Ibsen i Dal, Herredsfoged i Fleskum Herred, fik Brev, at efterdi han har bevist med Segl og Brev, at han ej var i Følge eller Flok med Skipper Klemind, da har kgl. Maj. undt ham hans Bondegods igjen under de sædvanlige Vilkaar. Samme Datum. Rel. Jørgen Pedersen, Rentemester. IV, 371 b.

— Hr. Thøste, Sognepræst i Aale Sogn, fik et lignende Brev paa sit Bondegods. Samme Datum og Rel. IV, 372.

8 Marts. Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Hr. Christiern Fris, Ridder, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Øvegaard, nu har sluppet og mistet af samme Gods' Tilliggelse en Præstegaard og et Bol i Aastrup Sogn og By og en Gaard i Valsgaard, som tilsammen skylde 6 Ørtug Korn, 2 Pd. Smør, 1 Lam, 2 Skovsvin og $2^1/_2$ Mk. Penge, have vi af synderlig Gunst undt, at han i Stedet maa og skal nyde en Gaard i Vindom[2]) (Alnes[3]) Sogn, Hinsted Herred), som Erich Lavritssen

1) Hdskr. har: Eyse.
2) IV, 379: Vidom.
3) Smstds.: Allum.

ibor (skylder 3 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, 1 Lam, 1 Mk. Gjæsteri, 1 Skovsvin), en Gaard i Thorup (samme Sogn), som Peder Esbernsen [1]) ibor ($1\frac{1}{2}$ Td. Salt), 1 Bol ibid., giver 9 Skill., og 1 Gaard dèr smstds., som Niels Bagge ibor ($1\frac{1}{2}$ Td. Salt), at beholde saa længe og efter de Aarsmaal, som hans Forleningsbrev og Stadfæstelsesbrev paa forskr. Øvegaard [2]) [11 Juni 1542] udviser. Thi forbyde vi alle etc. Ribe, Torsd. efter Midfaste Søndag. [Rel. Axel Jul, Høvedsmand paa Aalborghus [3]).] IV, 416 og kortere 379 [4]).

8 Marts. G. a. v., at efterdi os elsk. Niels Piersen, vor Tolder paa Skafven, nu velvillig har opladt os én vor og Børlum Klosters Gaard, som vi havde undt ham Livsbrev paa og vi nu have mageskiftet fra os, da have vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste tilladt, at han derimod i sin Livstid maa og skal have den vor og Børlum Klosters Gaard paa Giøl, som kaldes Birckning Gaard, og som Niels Svendsen nu ibor, dog at han deraf aarlig skal lade yde til Børlum Kloster 1 Td. Aal, 1 Td. Sild og give 10 Jochimsdaler for Gjæsteri, men dermed være kvit for Ægt, Arbejde og al anden Tynge til Klostret. Han skal bygge og forbedre Gaarden og ej forhugge Skovene, men være os og højbaarne Fyrste vor kjære Søn, Hertug Frederich, og Efterkommere, Konger i Danmarck, huld og tro. Thi forbyde vi alle etc. Ribe, Torsd. efter Sønd. lætare. Rel. Jørgen Pedersen, Rentemester. IV, 376 b.

— Provst Svend i Vestervig Kloster fik Brev, at han har antvordet kgl. Maj. det Brev igjen, som han havde af kgl. Maj. paa 1000 Dl., og derimod har kgl. Maj. omdraget med ham for Borgeleje at holde i 2 Aar fra Datum. Samme Datum og Rel. IV, 377.

— Niels Jul fik Brev at være fri for det Flæsk, som han skal give til Afgift af Bølling, i de Aar, som ikke er Olden til. Samme Datum og Rel. IV, 377 b [5]).

— Mogens Jul og hans Hustru Fru Ingeborg fik Brev

[1]) Smstds.: Peder Ibsen.

[2]) Smstds.: Ofgaard.

[3]) Tilføjet efter IV, 379 b.

[4]) Paa sidste Sted overstreget, paa førstanførte blandt de indkaldte Lensbreve.

[5]) Danske Mag. 4 Række, IV, 196 efter Lensbogen, hvor Brevet er dateret: Onsd. post lætare, ɔ: 7 Marts.

paa Kortoft og Bygit Gaarde og Gods, som de nu selv have i Værge og have i Pant af Hr. Stygge Krumpen, fordum Biskop i Vendelbo Stift, uafløst i begges Livstid efter Pantebrevets Lydelse. Cum inhib. sol. Samme Datum og Rel. IV, 378 b[1]).

8 Marts. Barthel Jul fik Livsbrev paa Beckemarck Jord og Mølle, som tilforn hørte til Riber Stift og nu er lagt til Kronen, hvilken han nu selv har i Forlening, dog saa at han selv skal besidde samme Gaard, bygge og forbedre den, aarlig give deraf til Bøfling Gaard 8 Ørtug Korn, halvt Rug og halvt Byg, og dertil holde kgl. Maj. et skjelligt Gjæsteri, naar hans Vej falder dèr frem; han skal ikke befatte sig med Heden uden til samme Gaards Behov og Ildebrand. Ligeledes skal han i sin Livstid nyde Forsvaret af de 4 Gaarde og Stedsmaal, som hans Moder havde i Forsvar af Stiftet, dog at Bønderne yde deres aarlige Skyld og Landgilde did, som de gjorde i hans Moders Tid. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum og Rel. IV, 378 b.

— Jørgen Jul, Borgemester i Ribe, fik Livsbrev pro servitio paa Engen Snebbeltange uden Ribe, som Lange Lavrits, fordum Borgemester i Ribe, havde i Værge før ham. Cum inhib. sol. Samme Datum og Rel. IV, 379 b[2]).

— Jørgen Splid fik Pantebrev for 300 Dl., som han har forstrakt kgl. Maj. med, paa Orlostgaard med de tilliggende Ugedagsmænd og deres aarlige Skyld og Landgilde med Gjæsteri og andet, som han nu har i Værge, dog paa tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 380[3]).

— Jacob Vibe, Borger i Ribe, og hans Hustru Kiersten fik Brev ad gratiam paa en Eng, Bisp Eng kaldet, uden Ribe, mod 10 Mk. Penge aarlig til Riberhus. Cum inhib. sol. Datum ut supra. IV, 380[4]).

— Samme fik Livsbrev paa Graabrøder Eng uden Ribe, mod aarlig at give deraf til almindelig Hospital i Ribe ½ Td. Smør, og have de lovet, at de inden 2 Aar ville give

---

[1]) Danske Mag 4 Række, IV, 218, hvor Brevet er dateret: Lørd. post lætare, ɔ: 10 Marts.
[2]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 358.
[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 216 efter Lensbogen, hvor Brevet sikkert urigtig har Aarstallet 1544; smlgn. 3 Række, VI, 358.
[4]) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 359.

til samme Hospital saa meget, som er 100 Gld. værd. Cum inhib. sol. Datum ut supra. IV, 380 b[1]).

8 Marts. Las Michelsen, Herredsfoged i Nør Herred, fik Brev, at efterdi han har bevist, at han ikke var med Skipper Clemend, Thomes Riber eller deres Anhængere, men har vist sig tro og villig mod kgl. Maj. og dennes Krigsfolk, da maa han og Arvinger nyde den Bondegaard i Obeling i Berck Sogn, som han nu selv ibor, saa fri og for saadan Landgilde, som han havde den før Fejden. Cum inhib. sol. Samme Datum, Rel. Henrich Randtzow og Claves Sestede. IV, 381[2]).

— Hr. Anders Bilde fik Brev ad gratiam til alle Kirketjenere i al Gel [!] Herred, som hidtil have svaret Peder Ebbesen, at de herefter svare Hr. Anders med Gjæsteri, Sagefald, Gaardfæstning, Ægt og Arbejde, dog deres rette Landgilde til Kirken. Ribe, Torsd. post lætare. Johan Fris subscripsit. IV, 382 b[3]).

9 Marts. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Ifver Fris, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vor Gaard Nes, 1500 Jochimsdaler, gode af Korn og Slag, som han nu har forstrakt os til vort og Rigets Behov, for hvilke 1500 Dl. vi pantsætte ham forskr. Gaard Nes, som han nu selv har i Forlening, desligeste alle vore og Kronens Tjenere i Bryndum Sogn, som tilforn have ligget til vort Slot Hald, at nyde, indtil det afløses ham eller Arvinger for forskr. Sum. Han skal gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, bygge og forbedre Gaardene, holde Tjenerne ved Lov og Ret, ikke udfæste dem af deres Gaarde, saa længe de udgive deres Landgilde og anden Rettighed og holde deres Gaarde ved Magt, ej paalægge dem nogen ny Indfæstning imod gammel Sædvane og ej forhugge Skovene; han skal frede Jagten og ej slaa eller jage noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Thi forbyde vi etc. Ribe, Fred. efter Sønd. lætare, under vort Signet. [Dns. rex manu propria subscripsit[4]).] IV, 419 b[5]) og kortere 380 b[6]).

---

1) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 358.
2) Et lidt afvigende Udtog findes IV, 379 b, men overstreget (Gaarden Obeling i Borck Sogn). Smlgn. smstds. S. 358.
3) Danske Mag. 4 Række, IV, 224 (efter Lensbogen).
4) Tilføjet efter IV, 380 b.
5) Her blandt de indkaldte Lensbreve.
6) Danske Mag. 4 Række, IV, 209 (efter Lensbogen), smlgn. 3 Række VI, 360.

9 Marts. Mats Thygesen fik Brev, at efterdi han nu har bevist for kgl. Maj., at han i forgangne Fejde var inddragen med kgl. Maj.s Krigsfolk i Fyen og dèr blev greben og fangen med de andre, [at han ej] var hos Skipper Klemend. Thomes Riber eller hos deres Anhængere eller var i Raad eller i Daad med dem, men altid beviste sig trolig mod os og Riget, har kgl. Maj. undt, at han [og] hans sande Arvinger maa nyde baade hans egen Part og den Part, hans Medarvinger have havt, i den hans frie Bondegaard, som kaldes Niels Jensen i Hosted[1]) og ligger sønden ved Klipstrup [!][2]), som de have forbrudt til Kronen, fordi de vare med Skipper Klemends og Thommes Ribers Anhængere og førte Avindskjold mod Riget, saa fri, som den var før Fejden, mod at de give til Riberhus saadan Landgilde og Tynge deraf, som Clavs Sestede sætter. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. IV, 381[3]).

— Olluf Stafverschof fik Brev pro servitio, at om han overlever Palli Bang, da maa han annamme Hennegaard [med] Mølle og Ugedagsmænd til sig, som Palli Bang nu har i Værge, og nyde den i sin Livstid, dog at han skal tjene deraf med 2 Heste, naar han bliver tilsagt af kgl. Maj. eller Embedsmanden paa Riberhus, aarlig give deraf til samme Slot 2 Td. Aal, velforvarede med Salt og Træ og gode, og 40 Mk. Penge og være Lensmanden smstds. følgagtig; han skal bygge og forbedre Gaarden, holde Tjenerne ved Lov, ej udfæste dem af deres Gaarde eller forurette dem med nye Indfæstninger mod gammel Sædvane, heller ikke slaa, skyde eller i nogen Maade ødelægge Adelvildt eller andet grovt Vildt. Cum inhib. sol. Datum ut supra. Rel. Henrich Randtzow til Gottorp og Clavs Sestede. IV, 381 b[4]).

— G. a. v. at os elsk. Mester Hans Thavsen, Superintendent i Riber Stift, nu har ladet berette for os, at han har „tranferit" og udsat Bibelen paa Danske, og agter med det allerførste at lade den prente og udgaa i Tryk og lade den sælge her i Landet, den menige Mand til Gavn og Bedste. Thi

1) Niels Jenssens hostedt (Tegnelser).
2) Glyfstrup (Tegnelser).
3) Smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 359 (Tegnelser).
4) Smlgn. smstds., hvor Jørgen Persen anføres som Relator, og Danske Samlinger I, 325—26.

have vi af synderlig Gunst tilladt, at ingen igjen maa lade prente samme Bibler i 4 Aar fra Datum, og dersom nogen Prenter, Bogfører eller anden fordrister sig til herimod at prente eller sælge nogle af samme Bibler her i vore Riger og Lande i forskr. 4 Aar, da skulle de dermed have forbrudt samme Bøger og hvad de have at fare med. Samme Datum. IV, 382 b[1]).

10 Marts. Hr. Stygge Krumpen fik Livsbrev paa Asmin Kloster og Asmind Bispegaard med tilliggende Tjenere og Ugedagsmænd, uden al Afgift, mod at besørge Jomfruerne deres tilbørlige Underhold cum clavs. consv. Desforuden skal han hvert Aar oppebære til sit Underhold af Hald Slot 3 smaa Læster Korn, Rug og Byg. Ribe, Lørd. post lætare. Lensbog[2]).

1 Maj. Niels Jul, Landsdommer i Sønderhalland, fik Brev paa 3 Gaarde i forskr. Sønderhalland (2 i Orebye, som Jens Erlandsen og Simen Morthensen nu ibo) ad gratiam, dertil Bispetienden af Snidstrup Sogn mod aarlig at give Provsten i Halmsted $1/2$ Td. Smør. Tirsd. post vocem jucunditatis. Rel. Hr. Anders Bilde, Ridder. IV, 257 b.

— ? Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere i Aahus fik Brev, at kgl. Maj. ex speciali gratia har undt dem Fiskerlejet Skiellinge nedenfor Geslor, som Thommerup Mænd plejede at bruge, saa at ingen skal bygge og bo derpaa uden Borgere og Bymænd af Aahus. Borgemestre og Raadmænd skulle tage Jordskyld deraf af Borgerne og give derfor til kgl. Maj. og Kronen hvert Aar 24 Sk. Grot, Sagefald og al anden kgl. Rente og Ret dermed uforkrænket. Cum inhib. sol. Hafnie, Tirsd. paa [Philippi et Jacobi] apostolorum. IV, 257 b[3]).

16 Maj. Fjerde Pinsedag fik Børge Ulfstand Følgebrev til Lavgholms Len undtagen Halmsted Herred og Søndroms Len pro servitio. IV, 257 b.

— ? Item Stig Pors fik Følgebrev til Halmsted Herred og Søndrums Len at have i Forlening paa Regnskab. IV, 258.

11 Juni. Ifver Lunge fik Brev ad gratiam uden al Afgift paa Vedle Mølle med en Bondegaard. Odense, die Barnarbe[!]. Lensbog (overstreget)[4]).

---

[1]) Røn, Biografia Tausani S. 98—99, smlgn. Danske Mag. 3 Række, VI, 360.
[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 208.
[3]) Staar mellem Breve af 1 og 16 Maj.
[4]) Danske Mag. 4 Række, IV, 202.

30 Avgust. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Hening Qvitzov, vor Mand og Tjener, 200 Jochimsdaler, gode af Korn og Slag, hvorfor vi pantsætte ham efterskr. Gods i Fyen, som han nu selv har i Værge: 5 Gaarde i Ascheby, iboede af Anders Ibsen (4 Ørtug Byg, 8 Sk. Ervitspenge, 1 Otting Smør og 24 Skp. Havre Gjæsteri), Hans Nielsen (3 Ørtug Byg, 24 Skp. Havre, 6 Sk., 1 Otting Smør). Hans Perssen, Jes Brock og Peder Jensen (hver 4 Ørtug Byg. 24 Skp. Havre, 8 Sk., 1 Otting Smør), og 8 Gaarde i Vøvling, iboede af Anders Nielsen (3 Ørtug Byg. 1 Skp. Smør, 2 Mk., 10 Skp. Havre), Hans Mortensen (6 Ørtug Byg, 3 Mk., 1 Fj. Smør., 10 Skp. Havre), Hans Henrichsen (3 Ørtug Byg, 1 Skp. [!], 2 Mk., 10 Skp. Havre), Hans Pedersen (5 Ørtug Byg, 1 Fj. Smør, 1 Mk., 10 Skp. Havre), Anders Hansen, Hans Erichsen, Jens Marckvordsen og Søfren Busse (hver 3 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 2 Mk., 10 Skp. Havre), dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf, holder Godset ved Hævd og Tjenerne ved Lov, ej udfæster dem af deres Gaarde osv., ej forhugger Skovene eller ødelægger noget Adelvildt eller andet stort Vildt. Kiel, Torsd. efter S. Bartholomei ap. Dag. IV, 383.

12 Oktbr. Almindelig Hospital i Ribe fik Brev til evig Tid paa Graabrødre Kloster dèr smstds. med al den Bygning, Gaarde, Huse, Abildgaarde, Have og Gaardsrum, i sin Længde og Bredde, som det nu er forefundet, som de fattige, saare og syge Mennesker kunne have deres Værelse, Vaaning og Ophold i, undtagen samme Sortebrøders [!] Klosters Kirke og Kirkegaard, som skal blive til en Sognekirke. Ligeledes have vi til samme Hospital funderet efterskr. Rente, Ejendom og Gods, som er først 3 Læster Korn (1 Læst Rug og 2 Læster Byg) og 50 Lam aarlig at oppebæres af vor og Kronens Tiendepart af Skads Herred i Riber Len, desligeste de to Enge, hvoraf os elsk. Jørgen Pederssen, vor Rentemester, har den ene og Jacop Vibe, Borger i Ribe, den anden i Forlening. Item skal den Helligaands Gaard i Ribe, med al dens rette Tilliggelse, som os elsk. Ifver Jul, Provst dèr smstds., nu har i Forsvar, efter hans Død blive hos samme Hospital, og medens han lever, skal han aarlig give dertil Rente og Afgift efter hans Forpligtelsesbrev til Klostret. Dertil have vi bevilget, at S. Jørgens Hospital for forskr. Ribe, S. Jørgens Hospital for Coldinge og det

Vikarie i Vorbassi Nebbel herefter med al deres Tilliggelse skulle blive til samme Hospital. To af Kapitlet, de, som ere gudfrygtige og ville være de arme tro, skulle beskikkes at være Forstandere i forskr. Hospital af vor Lensmand, Superintendent og Kapitel og Borgemester og Raad, og skulle én Gang aarlig gjøre klart Regnskab for, hvad de oppebære og udgive for Hospitalet, saa at de arme, syge Mennesker ikke ske for kort, eller at deres Indkomst forvendes derfra til nogen andens gode end de, som ere arme og nødtørftige Mennesker, og det med Superintendentens og Forstandernes Samtykke, saa de kjende dem at være saadanne arme Mennesker, som have det behov. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hadersløf, Fred. post Dionisii. I, 114[1]).

5 Novbr. Skolemestren i Lund fik Brev, at S. Knuds Alters Vikarie herefter skal være inkorporeret til Skolen i Lund. Hafniæ, fer. 2 post festum omnium sanctorum. I, 139 b.

21 Novbr. Fru Bertis Børn fik Brev paa Harrested Birk at beholde i 5 Aar efter hendes Død efter det Pantebrev, som hun har derpaa. Hadersløf, Vor Frue Dag præsentat. Lensbog[2]).

Uden Dag. Niels Rosenkrandts til Stensballe fik Pantebrev for 1000 Dl., som han har laant kgl. Maj., paa Halkier Gaard med de to Byer, Borup og Skørbeck, som er Ugedagsmænd dertil, en Gaard i Eydrup med Høygaard og frit Fiskeri dertil og Haldkier, Keps og Røts Møller, undtagen de andre Tjenere, som høre til forskr. Gaard og nu svare til Hald, med hvilke han ikke skal befatte sig. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Gottorp. Rel. Jørgen Pedersen, Rentemester. IV, 377 b[3]).

---

[1]) Terpager, Ripæ Cimbr. S. 224—25, Krag, Christian III.s Hist. Suppl. S. 55—56 og Kinch, Ribe Bys Hist. 1536—1660 S. 36—38 (efter Orig.).

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 230.

[3]) Staar mellem Breve af 8 og 7 Marts.

1544.

27 April. Jachim Bech har Brev ad gratiam paa Gafvenø Kloster, dog at han skal besørge Jomfruerne deres tilbørlige Underhold og lade holde tilbørlig Skik i Klostret efter Ordinansen og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, bygge og forbedre Klostret og holde Bønderne ved Lov, ej forhugge Skovene eller ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt, og ikke sælge eller afhænde nogen af de Vornedes Sønner. Cum clavs. consv. Rendesborig, dominica misericordias Domini. Lensbog (overstreget)[1].

23 Juni. Jørgen Pedersen, Rentemester, fik Ejendomsbrev paa Syebierg Gaard udenfor Ribe. Flensborg, S. Hans Midsommers Aften. I, 106 b[2].

27 Juni. Mogens Munck fik Ejendomsbrev paa 7 Gaarde i Nørjulland, de 4 i Davbier Sogn og By (Fiends[3]) Herred), iboede af Truels Persen, Jens Lassen, Niels Persen og Jens Hansen, og 3 i Lanum (Smollerup Sogn, samme Herred), iboede af Kield Jenssen, Jep Lugi og Kierstine Rindtsdatter, som alle skylde 28 smalle Td. Rug, ½ Td. Smør og 7 Skovsvin med andre Smaabede. Flensborg, Fred. efter S. Hans Midsommers Dag. Dns. rex subscripsit. I, 105 b.

— Jens Thonnessen, Landsdommer, fik Gudum Kloster i Pant for 600 Dl. Flensborig, Fred. post Johannis bapt. Dns. rex manu propria subscripsit. Lensbog[4]).

10 Juli. Eskild Giøye fik Pantebrev paa Hundtslund Kloster for 3000 fuldvægtige rinske Gld., mod at han og hans Arvinger skulle besørge de derværende Jomfruer deres tilbørlige Underhold og tjene deraf selvfjerde med 4 „gerustige" Heste eller udgjøre 4 væragtige Karle til Skibs. Cum clavs. consv. Flensborig, S. Knud Konges Dag. Lensbog[5]).

— Christoffer Gyøe fik Pantebrev paa Segelstrup Gaard og Len for 3000 ringske Gld. i Guld, gode af Slag og

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 327. Ved Rettelser er i Brevet indført den følgende Lensmand. Claves Hvitfeldt (se 12 Oktbr. 1547), og i Marginen staar: Jyrgen Bille i Forlening ad gratiam paa Tjeneste.

2) Vidtløftigere i Krag, Christian III.s Hist. Suppl. S. 76.

3) Hdskr. har: Fers.

4) Danske Mag. 4 Række, IV, 195.

5) Smstds. S. 213.

fuldvægtige, mod at han og Arvinger skulle besørge de Jomfruer, der ere derinde, deres tilbørlige Underhold og tjene deraf selvfjerde med 4 „gerustig" Heste eller udgjøre 4 væragtige Karle. Cum clavs. consv. Samme Datum. Lensbog[1]).

10 Juli. Herlof Trolle fik Pantebrev paa Ring Kloster for 4000 rinske Gld. i Guld mod at besørge de derværende Jomfruer deres tilbørlige Underhold og tjene deraf med 4 „gerustige" Heste eller 4 væragtige Karle til Skibs. Cum clavs. consv. Samme Datum. Lensbog[2]).

— Hr. Mauris Olssen fik Pantebrev paa Skioldenes Slot og Len, som han nu selv har i Værge, for 2000 rinske Gld. i Guld, gode af Slag og fuldvægtige, mod Tjeneste, Afgift og Tynge efter det Forleningsbrev, som han har derpaa [5 Avgust 1540]. Hans Hustru Fru Eline Gøyes skal, om hun overlever ham, beholde forskr. Pant i sin Livstid paa samme Vilkaar og siden deres Arvinger, indtil det afløses dem for forskr. 2000 rinske Gld. med den anden Sum Penge, som Hr. Maurits Olssen tilforn har Slottet i Pant for. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. Lensbog[3]).

— Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Albret Giøe, vor Mand og Tjener, 3000 rinske Gld. i Guld, gode af Slag og fuldvægtige, som han nu har laant os, for hvilke vi pantsætte ham Thorup Slot og Len med al kgl. Rente og Rettighed, eftersom hans Fader Hr. Mogens Giøe nu sidst havde det i Værge før ham, at nyde for Tjeneste og Tynge efter det Pantebrevs Lydelse, som forskr. Hr. Mogens Giøe havde derpaa og Albret Giøe nu indløser til sig. Thi forbyde vi alle etc. Flensborg Slot, S. Knudts Konges Dag, under vort Signet. Christiern. IV, 456 b[4]).

15 Juli. Peder Ebbesen fik Ejendomsbrev paa 5 Gaarde i Bragsted By (Sefve Sogn, Ore Herred), iboede af Jep Holm (1 Fj. Smør, 1 Ørtug Byg), Søren N., Eschi Nielsen, Rasmus Mogensen og den femte i Toften af Jens Nielsen (hver 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 1 Brændsvin, 1

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 216.
[2]) Smstds. S. 221.
[3]) Smstds. S. 309—10.
[4]) Blandt de indkaldte Lensbreve; mod Slutningen er Brevet overstreget. — Danske Mag. 4 Række, IV, 220 (efter Lensbogen).

Gaas og 2 Høns). Flensborgh, Tirsd. post Canuti regis. Rex manu propria subscripsit. I, 105 b.

15 Juli. Mogens Munck fik Ejendomsbrev paa 5 Gaarde i Monstrup (Tranum Sogn, Grundum Herred), iboede af Harrild (4 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, 1 Skovsvin, 1 Gaas, 2 Høns med andre smaa Bede), Las Erichsen (2 Ørtug Korn, 1/2 Skovsvin med andre Bede), Jens Bunde (3 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, 1 Skovsvin, 1 Gaas, 2 Høns med andre Bede), Gabriel (5 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, 1 Skovsvin, 1 Gaas, 2 Høns med andre Bede) og Anders Ibssen (3 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, 1 Skovsvin, 1 Gaas, 2 Høns med andre Bede). Samme Datum. I, 106.

— Oluf Munck fik Ejendomsbrev paa 3 Gaarde, Svansøe i Fiends Herred, som Jes Madsen med flere ibor, Dalsgaard, som Knud Andersen ibor, og Haseløe, som Niels Anderssen ibor, samt et øde Byggested, kaldet Nørbisom. Datum ut supra. I, 106.

— Hermand Schiel fik Ejendomsbrev paa efterskr. Gaarde i Salling i Harre Herred: Torumgaard (Christen Pedersen, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, 2 1/2 Mk. Penge, 4 Sk. Gjæsteri), to Gaarde i forskr. Torum Sogn (Mads Degen, 4 Ørtug Byg, 1 Skovsvin, 2 Mk. d. Gjæsteri, og Christen Jensen, 1 Td. Havre, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, 2 Mk. Gjæsteri), én i Lille Torum (Eschild Olsen, 1/2 Td. Havre, 1 Skovvogn, 1 Skovsvin, 24 Sk. Gjæsteri), to i Silde Sogn (Mattis Smed, 5 Skp. Havre, 1/2 Skovvogn, 1 Mk. Gjæsteri, og Jens Jensen, 1 Td. Havre, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, 2 Mk. Gjæsteri), to i Henstrup (Christen Jenssen, 7 Skp. Havre, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, 1 Mk. Gjæsteri og Peder Ibsen, 1 Td. Havre, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, 2 Mk. Gjæsteri) og 4 i Flovtrup By (Peder Christenssen, 1 Td. Havre, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, 2 Mk. Gjæsteri, Peder Tusen, 5 Td. Byg, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, 24 Sk. Gjæsteri, Las Nielssen, 1/2 Td. Havre, 1 Skovsvin, 1/2 Skovvogn, 1 Mk. Gjæsteri, og Christen Pedersen, lige saa meget). Samme Datum. Rex propria manu subscripsit. I, 106.

— Jørgen Pedersen, Rentemester, fik Ejendomsbrev paa et Stykke Eng, som kaldes Ladgaardts Eng og ligger næst vesten op til Sebierg Gaards Mark. Samme Datum osv. I, 106 b [1]).

[1]) Krag, Christian III.s Hist. Suppl. S. 77—78.

15 Juli. Olluf Munck forhøjede Skifve Pant med 500 Jochimsdaler. Samme Datum. Lensbog[1]).

— Idem har endnu forhøjet samme Pant med 1500 Dl. og skal dertil nyde al den paasatte Landgilde af det Bondegods i Saling, som ligger til Skifvehus, undtagen hvad der tilforn er solgt deraf. Datum ut supra. Lensbog[2]).

25 Avgust. Kapitel i Aarhus fik Brev, at maatte nyde Lime Præbende, som Hr. Morids Mortensen døde fra, til en Læsemesters og til fattige Studenters Ophold til evig Tid. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Assens, Mand. post Bartholomei. I, 106 b[3]).

— Assens Borgere fik Brev, at de til evig Tid skulle nyde Hellig Kors Alter og Vikarie smstds. til deres Sognepræsts Underhold. Samme Datum. I, 52.

30 Avgust. Christiern Stygge til Randrup fik Mageskifte og Ejendom paa en Gaard i Randrup (Vincki Sogn, Medelsom Herred), som han nu selv har i Værge (skylder 3 Ørtug Korn, 1/2 Skp. Smør, 1/2 Skp. Honning, 19 Sk. og et Svin), og to i Ring Sogn og By (Liusgaard Herred), som ibos af Povel Andersen og Christen Povelsen (hver 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 1/2 Fj. Smør, 1 Mk. Gjæsteri og 1 Skovsvin). Derimod fik kgl. Maj. 2 Gaarde i Henge Sogn og By, iboede af Bertel Persen og Christen Lassen (hver 20 Kloder Jern, 2 Mk. Gjæsteri), og et Bol smstds., som Peder Lassen ibor, giver halvt saa meget. Otense, Lørd. post Bartholomæi. Rel. Hans Stygge paa Silcheborgh. I, 106 b[4]).

26 Septbr. Lavge Brae fik Brev ad gratiam mod tilbørlig Tjeneste paa Fulletoft og Heglinge Len, som Eskild Giøye hidtil havde. Hafnie, Fred. post Mavritii. Lensbog[5]).

— Otte Brae fik Brev ad gratiam paa Gladsaxe Len med al Tilliggelse, saa meget som Herløf Trolle havde dertil, uden al Afgift mod at tjene deraf med 4 Heste. Cum clavs. consv. Samme Datum. Lensbog[6]).

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 203.
2) Smstds.
3) Foran dette Brev findes et udateret Udtog deraf: Til Skolemestrens Underhold i Aarhus blev funderet et Kannikepræbende dèr smstds. I, 106 b.
4) Vidensk. Selsk. Skr. VII, 456.
5) Danske Mag. 4 Række, IV, 343, smlgn. I, 32.
6) Smstds. S. 344, smlgn. I, 32.

26 Septbr. Jesper Fris fik Følgebrev paa Regnskab til Malmø Len med Falsterbo Len, Lindholms Len, Hyøby, Nesbyhollums Len, Fliginge Len, Dalbye Len og Øfvits Kloster, undtagen Nesbyholums Slot, Fliginge Gaard og Da[l]by Kloster med de Gaardsæder, som Hr. Hans Skovfgaard, Michel Hals og Erich Basse have i Forlening, samt til alle andre Len og Tjenere, som Eyller Hardenberig før ham havde i Forsvar. Samme Datum. Lensbog[1]).

27 Septbr. Peder Godske fik Brev ad gratiam paa Ellinge Gaard og Len i Thudtse Herred mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Hafniæ. sabbatum post Mavricii. Lensbog (overstreget)[2]).

— Hr. Ofve Bilde fik Livsbrev paa Egebierig Gaard og Len i Ots Herred, saa meget som Lavge Bragde nu sidst havde i Værge dertil, fri og kvit. Cum clavs. consv. Samme Datum. Lensbog[3]).

— Michel Grup og hans Hustru fik Ore Kloster i Pant for 1000 Gld. lybesk Mønt (24 Sk. lübesk for hver Gld.) mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Samme Datum. Lensbog[4]).

28 Septbr. Jochim Beck fik Brev paa fri Birkeret til alt hans Gods og Tjenere i Førsløf Sogn. Hafniæ, Sønd. efter Mavritii Dag. I, 26.

— ? Idem fik Jus patronatus til hans Sognekirke Førsløf. Cum clavs. consv. et inhib. sol. I, 26.

7 Novbr. Arildt Gris fik Pantebrev paa Askymme Len, som er 9 Gaarde i Nør Hallandt, hvilke Frue Elline, Claves Aagessens, tilforn havde i Værge, skylder 22½ Pd. Smør og 4 Sk. Grot til Landgilde og 5 Mk. 4 Sk. Gjæsteri, desligeste Herligheden af to Kirkegaarde, som ligge til Askymme Kirke, dog at den rette Landgilde bliver hos Kirken, at nyde som et frit, brugeligt Pant mod at holde Godset ved Magt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafniæ, Fred. post omnium sanctorum. Lensbog[5]).

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 337. Navnet Jesper Fris er rettet til Hr. Mogens Gyllenstern. Jfr. 11 Novbr. 1548.

2) Smstds. S. 320, smlgn. I, 32, hvorefter Lenet skulde indløses af Grop for 1000 Gld.

3) Smstds. S. 325, smlgn. I, 32.

4) Smstds. S. 221. Pantet blev siden forhøjet med 1000 Dl.

5) Smstds. S. 341—42, smlgn. I, 34.

11 Decbr. Per Oxe fik Vixnis Birk i Pant for 500 rinske Gld. i Guld, gode af Slag og fuldvægtige, mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Hafnie, Torsd. post Nicolai. Lensbog [1]).

12 Decbr. Peder Rud fik Kielstrup Gaard og Len, som han nu selv har i Værge, i Pant for 500 Dl. mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Hafnie, 6 fer. post concept. Mariæ. Lensbog [2]).

Uden Dag. Busk Skienck fik Brev ad gratiam paa 2 Gaarde i Brudagger, iboede af Niels Hollum og Hans Lack, skylde 2½ Pd. Byg, 1 Skp. Smør og 9 Sk. Penge, item Herligheden af en Kirkegaard smstds., dog at Landgilden bliver ved Kirken, desligeste Tyrehovets Jord, som skylder 4 Skp. Byg og 4½ Albus. Nyborig. Lensbog [3]).

1545.

7 Januar. Otte Gyllenstiern forhøjede sit Pantebrev paa Bygholum Slot med 1000 Dl. Ribe, Onsd. post trium regum. Lensbog [4]).

8 Januar. Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Niels Jul til Astrup, vor Mand og Tjener, 300 Mk. lybsk, som ere gænge og gjæve i Lybck og Hamborg, som han har laant os til det næst forledne Omslag, hvorfor vi have forhøjet det Pant, som han tilforn har i Ølandgaard og Vigsgaards Eje, som han nu selv har i Værge, med forskr. 300 Mk. Ribe, Torsd. efter Hellig tre Kongers Dag, under vort Signet. IV, 460 b [5]).

19 Januar. Riber By og Kapitel fik Brev, at hans Maj. har forordineret ét af de 12 Præbender og Kannikedømmer

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 238, Ryge, Peder Oxes Levnet, S. 61—63 (efter Orig.).
[2]) Smstds. S. 321, smlgn. I, 37 og Vedel Simonsen, Danske Ruder II, 121.
[3]) Smstds. S. 235.
[4]) Smstds. S. 219.
[5]) Blandt de indkaldte Lensbreve; overstreget.

i Domkirken til Underhold for en Doktor eller Licenciat medicinæ, baade med optione, bonis communibus og andet, som andre residerende Kanniker dèr smstds. have, naar noget vacerer, og efterdi nu intet er ledigt, saa har Kapitlet bevilget og samtykt, at dersom did kommer nogen saadan Doktor, førend noget Kannikedom bliver ledigt, da vil forskr. Kapitel ex bonis communibus og af deres Rente udlægge ham saa god Rente og Ophold lige ved en anden residerende Kannik dèr smstds., saa længe indtil noget Præbende vacerer. Ribe. Mand. efter S. Anthonii Dag. I, 108 [1]).

21 Januar. Abbed Peder i Em Kloster fik Birkebrev paa Tørning Sogn, som ligger til forskr. Kloster, med to andre Kloster-Gaarde. Snestrup og Thomestrup, at have saa fri Birkeret, som bruges og holdes i noget Birk paa Landet i Danmarck, dog at han og hans Efterkommere, Abbeder eller Forstandere i Em Kloster, skulle holde en Birkefoged dèr, som skal skikke hver Mand Lov og Ret dèr i Birket. Cum inhib. sol. Em Kloster, Onsd. post Anthonii. Johan Friis, Kansler, subscripsit. Lensbog [2]).

6 Febr. Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Eller Rønov til Hvidkielde, vor Mand, Tjener og Embedsmand i Nesbohofvet Len, 1200 rinske Gld. i Guld, gode af Slag og fuldvægtige, som ere gjæve og gangbare i Lybeck og Hamborg, hvilke han har laant os til vort og Rigets Behov. For denne Sum pantsætte vi ham Salling Herred i Fyen med al kgl. Rente og Rettighed, eftersom han nu selv har det i Værge, dog undtagen hvad Anpart Ander[s] Jacobsens Arvinger til Siøby [!] have i Pant i forskr. Herred, at nyde som frit brugeligt Pant, indtil det afløses ham og Arvinger for samme Sum. Ligeledes skal han og Arvinger i samme Pant have vort og Kronens Gods i Kierckeby Sogn og Allerup Sogn i Sundts Herred, som han nu selv har i Værge. Saa længe de have samme Herred og Gods i Pant, skulle de gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, holde Godset ved Hævd, Bønderne ved Lov og Ret og ikke udfæste dem af deres Gaarde, al den Stund de til gode Rede udgive deres Landgilde og anden Rettighed og holde deres Gaarde

[1]) Hofman, Fundatser IX, App. til Riber Stift S. 5—6, Krag, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 79.

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 222.

ved Hævd, heller ikke forhugge Skovene eller skyde, slaa eller i nogen Maade ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Thi forbyde vi osv. Viborg, Fredag efter vor Frue Dag Kyndermisse, under vort Signet. Christian. IV, 458 [1]).

10 Febr. Hospitalet i Viborg fik Brev til evig Tid paa Tæstrups Hovedgaard med tilliggende Gods; heraf skulle Forstanderne for Hospitalet dog i nogle Aar give 50 Dl. til Ophold for en Doktor eller licentiatus medicinæ, indtil denne bliver forset af Kapitlet med en Residens og Kannikedømme, men derefter være fri. Viborg, die Scholasticæ virg. I, 107 [2]).

— Hospitalet i Viborg fik Ejendomsbrev, at Graabrødre Kloster smstds. med alle Bygninger, Gaardsrum og Kaalgaardsjord i Længde og Bredde, som det nu er begrebet, herefter skal blive dertil til fattige, syge og saare Menneskers Værelse, undtagen Kirken og Kirkegaarden, der er forordineret til en Sognekirke smstds. Efterdi Hospitalet kun har én Gaard, hvortil der er nogen Skov, som de fattige kunne have til Olden og Bygningstømmer, har kgl. Maj. undt det til Ejendom en Kronens Gaard i Fardruppe By (Medelsom Herred), som Knud Skot ibor og som nu ligger til S. Hans Kloster. Cum inhib. sol. Samme Datum. I, 109 b [3]).

— Morten Heggelund, Raadmand i Viborg, fik Ejendom paa en Gaard, kaldet Hafgaard, og et øde Byggested, kaldet Polsgaard, som i forgangne Fejde ere blevne forbrudte til Kronen, dog mod Landgilde som før Fejden. Datum ut supra. Dns. rex. manu propria subscripsit. I, 109 b.

12 Febr. Abbed Anders i Vidskyld Kloster fik Livsbrev paa efterskr. Klostergods, naar han af Alderdom ikke længer lyster at være Abbed, som er Vordbieriggaard (12 Pd. Korn, 1 Td. Smør med andre Bede), Aldrupgaard, som han selv har indløst (1 Pd. Malt, 1 Fj. Smør med andre Bede), en Gaard i Lindhollum, som Hr. Søfren ibor, og en Gaard ibidem, som Per Jensen ibor, giver 2 Pd. Korn, desligeste at nyde nødtørftigt Skovhug til skjellig Bygning og Ildebrand af al Hassel,

---

1) Blandt de indkaldte Lensbreve; overstreget.

2) Hofman, Fundatser III, 300—1, Heise, Diplomat. Vibergense S. 243—45 efter en Vidisse af Originalen, der er dateret: Lørd. efter Vor Frue Dag purificat., ɔ: 7 Februar.

3) Da Brevet her er indført mellem andre fra 1546, er der tilføjet: Denne Kopi skulde have været indført i forgangne Aar. — Hofman, Fundatser III, 301—2 efter Orig. (?), der er dateret: Torsd. efter Scholasticæ 1546.

El og Birk af Gettrup Skove. Vidskyld Kloster, Torsd. post. Scholastice. Lensbog[1]).

26 Febr. Efterskr. 9 Gaarde i Vester Herred i Vard Syssel har Hans Stygge kjøbt til Ejendom af kgl. Maj.: en Gaard i Langsig (12 Sk.), to i Lundeagger (hver $10^1/_2$ Sk.), én ibid ($11^1/_2$ Sk.), én i Klenten i Henne Sogn ($8^1/_2$ Sk.), én ibid. i Hennebierg (8 Sk.), én ibid. i Stavesse ($7^1/_2$ Sk.), én i Seding i Nebel Sogn (6 Sk.), én i Kielsted i Bøllum Sogn (9 Sk.), samt alle ni Gaarde 1 Td. Smør, desligeste 18 „schor" Eng paa Vesterkier i Borck Mersk, som kaldes Stygs Eng. Skanderborg, Torsd. efter Sønd. invocavit. Dns. rex propria manu subscripsit. I, 107.

4 Marts. G. a. v., at os elsk. regelbunden Mand Hr. Peder, Abbed i Em Kloster, har berettet for os, at han paa Klostrets Vegne har Rasmosse Sogn i Synder Herred, hvori ingen anden skal have Del, Lod eller Anpart inden rette Markeskjel „ud af Hafver och andre vegne [i] Hafver ingen", enten i Skov, Mark, Mose, Kjær, Fiskevand, vaadt og tørt, intet undtagen inden alle fire „marckemode", som han nu har bevist med et Ottemandsvidne fra forskr. Herreds Thing. Thi have vi nu af synderlig Gunst tilladt, at Forstanderne i Em Kloster altid skulle beholde fri Birkeret i forskr. Rasmosse Sogn inden ret Markeskjel „udaf Hofvit och andre vegne i Hofvet ingen"[2]), saa vidt og bredt, som Klostret selv ejer i alle fire „markemode", saa frit som andre Birker paa Landet nyde friest dog at Forstanderen altid skal holde i Sognet et Birkething og en Birkefoged, som skal hjælpe og skikke hver Mand, som besøger samme Thing, Lov og Ret. Forbydende osv. Koldinghus, Onsd. efter reminiscere [uden Aar]. IV, 340 (overstreget)[3]).

5 Marts. Vi Chr. kjendes os at skylde os elsk. Niels Glambeck til Svensholm 350 Jochimsdaler, gode af Korn og Slag og uforfalskede Dl., og 150 rinske Gld. i Guld, gode af

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 208.

2) „Hofvit ingen" er vel Hoed-Engen, altsaa en Eng mellem Rosmus og Hoed, maaske den samme, der nævnes i et Thingsvidne af 1492 (Ældste Archivregistr. I, 221).

3) Skjønt dette Brev efter sin Plads i Hdskr. skulde synes fra et tidligere Aar, kan det dog med stor Sandsynlighed henføres til 1545, da Kongen paa den angivne Dag var paa Koldinghus; under dette Aar er det ogsaa anført efter Originalen i Ældste Archivregistr. I, 219.

Slag og fuldvægtige rinske Gld., som ere gænge og gjæve i Lybeck og Hamborg, som han nu har laant os, hvorfor vi pantsætte ham efterskr. vort og Kronens Gods i Staby Sogn (Uldborg Herred i Riber Len): Svensholm Gaard, som han nu selv ibor; 5 Gaarde i Nestrup (skylde 13 Ørtug Korn og 6 Pd. Smør), en Gaard næst østen Præstegaarden (3 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør), den Gaard i Padbierg, som Hustru Elline og hendes Børn paabo (3 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør), 2 Gaarde i Norstaby, hvoraf den ene skylder 6 Ørtug Korn og 2 Pd. Smør, den anden 3 Ørtug Korn og $1^1/_2$ Pd. Smør. Saa længe han har samme Gods i Pant, skal han deraf gjøre tilbørlig Tjeneste, holde Godset ved Hævd, Bønderne ved Lov og Ret og ikke udfæste dem af deres Gaarde osv., og ej slaa, skyde eller ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Thi forbyde vi osv. Koldinghus, Torsd. efter Sønd. reminiscere, under vort Signet. IV, 463 b[1]).

14 April. Skolen i Aarhus[2]) fik Brev paa et Kannikedom smstds. kaldes Agri Præbende til Skolemesters Underhold til evig Tid. Othense, Tirsd. post qvasimodogeniti. I, 107 b[3]).

26 April. Abbed Anders i Vidskyld Kloster fik Brev paa, at 3 Gaarde i Grynderup By (Strandby Sogn), som Jens Matsen, Nis Matsen og Nis Kiermand ibo, herefter skulle tjene og ligge til forskr. Kloster. Odense, Sønd. jubilate. Johan Fris subscripsit. Lensbog[4]).

28 April. Christopher Gyldenstiern til Ivęrsnes og hans Arvinger fik Brev paa Jus patronatus og Herligheden til Ørslof Kirke i Vends Herred. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Othense, Tirsd. efter jubilate. I, 52.

24 Maj. Hr. Christiern Fris, Ridder, fik Beckemarck Gaard og Gods, desligeste efterskr. Kronens Gaarde og Gods: Gaardene Illekier (Per Jude), Stafvenstrup (Christen Jensen), Foere (Jens Greersen) og Brandbieriggaard (Niels Mogensen), Bolet ibidem, kaldet Pugehiem (Niels Vogensen), og et Bol ibidem (Povel Juel), som ligger i Skodborig Herred og Palli Jul nu sidst havde i Forlening, at nyde i sin Livstid

---

1) Blandt de indkaldte Lensbreve; overstreget.
2) Hdskr. har: Viborg.
3) Nannestad, Hilar. Aarh. S. 60—61, Krag, Christian III.s Hist. Suppl. S. 80 efter Orig., der er dateret: Sønd. quasimodogeniti, ɔ: 12 April.
4) Danske Mag. 4 Række, IV, 208.

uden al Afgift, dog at han skal frede Jagten og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Cum clavs. consv. Koling. Pinsedag. Lensbog [1]).

27 Maj. Peder Ebbesen fik Ejendomsbrev paa al den Ret, der kan tilfalde Kronen i alt det Gods, Anne, Niels Clemendsens Efterleverske, og hendes Medarvinger have i Værge, desligeste al den Ret, som kgl. Maj. paa Kronens Vegne kan have til hende og Arvinger, for hvad Niels Clemindssen har oppebaaret og findes at blive kgl. Maj. og Kronen skyldig, og [som de] ej med hele klare Registre og nøjagtige Kvittanser kunne bevise, at de have fuldgjort, desligeste hvad Regnskab og Oppebørsel, hvormed de staa igjen. Koldinghus, Onsd. efter Pinsedag. 1, 107 b.

31 Maj. Jyrgen Bragde fik Brev paa Trankier kvit og fri i dette Aar uden al Afgift, dog mod tilbørlig Tjeneste. Kolinghus, Sønd. trinitatis. Lensbog (overstreget) [2]).

1 Juni. Andres van Barbye fik Brev ad gratiam paa Clare Kloster i Roskilde, mod at bygge og forbedre Klostret og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, samt besørge de Jomfruer, som ere eller herefter blive indgivne, deres tilbørlige Underhold efter gammel Sædvane, og holde Tjenerne ved Lov og ej udfæste dem af deres Gaarde, al den Stund de betale deres Landgilde og anden Rettighed og holde deres Gaarde ved Hævd. Cum clavs. consv. Koling, Mand. post trinitatis. Lensbog [3]).

— Idem fik Følgebrev til Bønderne og Tjenerne under forskr. Clare Kloster. Datum ut supra. Lensbog [4]).

25 Juni. Lambert Jepsen fik Stadfæstelse paa et Skjødebrev, som Otte Gyldenstiern havde givet paa 2 Gaarde, kaldes Hafvit, liggende udenfor Byen. Ribe, Torsd. efter Johannis bapt. Dag. 1, 108.

2 Juli. Povel Jensen, Borger i Kolding, og hans Hustru fik Ejendomsbrev paa et Stykke Jord i Colding, liggende ud med de østre Grave mellem Slottets Abildgaard paa den østre og imod Niels Clemendsens Boder paa den vestre Side, sønder ud med det lille Damsted, 28 Alen i Længde i Sønder og Nør, 18 Alen i Bredden i Vester og Øster med judsche Alenmaal;

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 201; Følgebrevet, se smstds. 1, 108.
2) Smstds. S. 231.
3) Smstds. S. 326—27.
4) Smstds. S. 327.

deraf skulle de aarlig give til Koldinghus 2 Sk. dansch til Jordskyld. Coldinghus, Vor Frue Dag visitat. I, 108.

4 Juli. Borgemestre, Raad og menige Borgere i Aahus fik Brev, at efterdi de have forpligtet sig til at holde den nye Bro og Vold, som de have begyndt over Helleaa, færdig, da har kgl. Maj. derimod med Bevilling og Samtykke af D. R. Raad, som da var til Stede hos hans Naade, undt, at alle Bønder og Tjenere i Giers Herred, hvem som helst de tjene eller tilhøre, nu i dette tilkommende Aar og siden hvert fjerde Aar skulle give dem 1 Skp. Korn for samme Bro, al den Stund de holde den færdig. Ogsaa skulle Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere være pligtige til at lade færdige paa samme Bro og Vold, hvad derpaa fattes, og fremdeles at gjøre samme Bro færdig ind imod Husryggen og dèr lade gaa en Strøm og Bro over, desligeste lade gaa et Strømfald og Bro mellem baade Husryggene, saa de ere vel færdige. Cum inhib. sol. Aahus[!], Lørd. efter Vor Frue Dag visitat. I, 139 b.

11 Juli. Christopher Gyldenstiern til Ifversnes fik Mageskiftebrev, at efterdi han efter kgl. Maj.s Begjæring og Befaling har udlagt til Niels Lycke efterskr. Gods i Fyen, som er af det Gods, Hr. Henrich Knudssen kjøbte af Kong Hans, nemlig en Gaard i Orthe, som Hans Bilovf iboede (1/2 Td. Smør, 24 Sk.), og Femteparten af Orthe Skov, en anden i Tressøbelle paa Langeland, som Rasmus Hanssen ibor (1 Pd. Byg, 24 Sk.), og 3 Ørtug Mel af Viby Mølle, har kgl. Maj. derimod udlagt ham til Vederlag 3 Gaarde i Skovfby Herred, de to i Tefring, iboede af Jørgen Clavssen (1/2 Td. Smør, 20 Sk. Arfvitspenge) og Jep Simenssen (1 Otting Smør, 1 Lam), og den tredje i Schovfby, iboet af Søfren Ifversen (3 Ørtug Malt, 1 Otting Smør, 1 Lam, 2 Gæs, 2 Skp. Havre, 4 Høns), item Kyng Mølle i Bog Herred (2 Pd. Byg), og efterdi at forskr. Gods skylder 1 Pd. Byg, 2 Lam, 4 Høns, 2 Gæs mere end det Gods, han har mistet, skal han og Arvinger nyde samme Pund Korn for Femteparten af Orthe Skov, da der ikke ligger Skov til det Gods, kgl. Maj. har udlagt ham. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Othense, sabbato post Canuti regis Dag. I, 52 b.

29 Avgust. Hans Nielsen, Huskok paa Nyborg Slot, fik Ejendomsbrev paa et øde Stykke Jord vesten ved Skibsbroen i Nyborgh, som strækker sig i Længden fra den Jord, kgl.

Maj. gav Jahan Fris, og i Vesten 30 Alen fynsch Maal og i Bredden fra Byens Grave og til Volden; dog skal der blive 12 Alen mellem Volden og samme Jord til en Agevej. Han eller Arvinger skulle inden 3 Aar sætte god Kjøbstadsbygning paa samme Jord og siden give deraf slig Skat og Tynge som andre Borgere smstds. Cum inhib. sol. Nyborg, Lørd. post Bartholomæi. I, 52.

21 Novbr. Hans Johanssen fik Brev pro servitio at maatte indløse Hindtsgafvel fra Frants Brochenhus og nyde det som frit Pant, mod at give deraf til Kronen saadan Tynge, Tjeneste og Afgift, som Frants Brochenhuses Pantebrev indeholder. Cum clavs. consv. Slesvig, Vor Frue Dag præsentat. Lensbog[1]).

Uden Dag. Borgemester, Raad og menige Borgere i Lemvig fik borgerlige og Kjøbstadsprivilegier. Cum clavs. consv. et inhib. sol. I, 107 b[2]).

1546.

3 Januar. Lavrits Grubbe fik Følgebrev ad gratiam paa det Gods i Stervede og Rodhe, som Erich Daas Efterleverske hidtil havde i Værge. Koling, domin. post circumcisionis Dni. Lensbog[3]).

— [Vi] Christianus III giøre alle vitterligt, at aar efter Guds byrd 1546 søndagen efter nyt aars dag her paa vort slot Coldinghus, nehrverendis nogle vore elsk. Danmarckis rigis raad, vor schicket for os nogle vore undersaater kiøbstedsmend udi vor kiøbsted Rudkiøbing paa vort land Langelands fuldmegtige paa den ene oc thilthalede vore undersaater menige bønder oc almues fuldmegtige dersammesteds paa den anden side for seglads, kiøbmandschab oc anden handel, som forne bønder oc almue schulle bruge der paa landet.

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 228—29.

2) Staar i Hdskr. umiddelbart før Ejendomsbrevet til Lemvig Borgere (6 Febr. 1546), der i øvrigt, skjønt det har Aarstallet 1546, staar midt iblandt Breve af 1545.

3) Danske Mag. 4 Række, IV, 313.

samme vore borger udi Rudkiøbing til forprangh, oc dermet betage kiøbstedmend deris rette nering oc bieringh emod deris byes privilegiers oc friheders lydelse. Thaa paa det at forne vor borger i forne Rudkiøbing oc forne vore undersaater, bønder oc almue paa forne vort land Langeland boendis, her epther des beder mue lefve udi fred oc god rolighet med hver andre, hafve vi efter forne vor elsk. Danmarckis rigis raads bevilling oc samtøcke, begge parter til beste oc bestand, giort dennem saadan schick oc venlig handel oc forligelse emellem, som her epther følger. Vi ville, at af begge parter her efter ved magt holdis skal, først at bønder eller almue, som boer paa landet der paa Langeland, schulle mue segle til Tydskland oc andensteds med hiembfødde oc egit arfvit [!] gods, dog at de icke schulle mue kiøbe eller føre nogen anden vhare hiemb med dennem igien, end de behof hafve til deris egen husis ophold oc notturftighet, oc icke de sielf mue eller schulle icke heller tilstede nogen bessekremer eller andre hoes dennem at boe eller løbe ther omkring at handle, kiøbe eller selge med alne, schieppe, vegt eller maade oc giøre landkiøb, samme vore borgere oc undersaater udi Rudkiøbing til hinder eller forfang emod deris privilegiers lydelse, dog at vor oc cronens thold oc rettighet af hvad hafn, de udløbbendis vorder, hermet uforsømmit i alle maade [vorder]. Thi forbiude vi etc. Datum ut supra. I, 62[1]).

6 Januar. Albrit Skiel fik Ejendomsbrev paa Kronens Ret, som er Herligheden af en Gaard i Volstrup (Ollum Sogn, Liung Herred), som Peder Clemendsen ibor (8 Sk. danske, 1 Skovsvin), en anden i Venge[2]) By (Niels Tomissen, 12 Sk., 1 Skovsvin) og den tredje i Ollum (Jens[3]) Jenssen, skylder ligesaa meget); al den rette Landgilde skulle Bønderne yde til Ollum Kirke efter gammel Sædvane. Colding, die trium regum. I, 108[4]).

1 Febr. Skolemestren i Aarhus og hans Efterkommere fik Ejendomsbrev paa efterskr. Gods, som Kapitlet smstds. har udlagt: en Gaard i Sangstrup (Søren Lassen), én i Lystrup (Gregers), én i Egge (Søren Jensen), én i Baskalfve (Søren Jenssen), én i Mørby (Kierstine Mickels), en Bols Jord paa Langballemarck, som Rasmus i Skamstrup nu bruger, en Gaard i Lime (Mette Nielsis), et Bol i Hollinge (Jens Schreder), en Gaard i Laabiug (Anders Jenssen), én i Spang (Peder Nielssen), én i Gladsted (Niels Christenssen), én i Skeybye (Søren Jørgens-

[1]) Rasmussen, Oplysn. betræffende Rudkjøbing S. 47—49.
[2]) Lensbogen: Vinning.
[3]) Lensbogen: Jep.
[4]) Danske Mag. 4 Række, IV, 214 (efter Lensbogen).

sen og Frants), et Stykke Jord paa Scheiby Mark, som Niels Vedelbye har, item 4 Daler af Hedenste Kirke, som er udlagt for 2 Fj. Smør: item endnu efterskr. Gods, som er af Agri Kannikedoms Gods: 3 Gaarde i Agri, iboede af Mogens Sørenssen, Søren Jepsen og Morten Sørenssen. Hem Kannikemølle i Mols Herred (Niels Glad). De skulle have dette Gods til fri Ejendom, saa frit som Kanniker have deres Gods; og skylder alt forskr. Gods til Hobe $2^1/_2$ Læst 2 Ørtug rent Korn, $1^1/_2$ Td. 1 Fj. Smør, 6 Lam, 5 Gæs, 4 Par Høns og $16^1/_2$ Mk. 1 Sk. Viborg, Kyndermisse Aften. I, 109.

6 Febr. Borgemester, Raad og menige Borgere i Lemvig fik Ejendomsbrev paa efterskr. Gaarde i Hellum Sogn (Skodborg Herred): Joseps Gaard, iboet af Anders Madsen (6 Ørtug Byg, 2 Heste Gjæsteri). Ofvergaard, iboet af Jens Andersen (6 Ørtug Byg, 1 Skovsvin, 1 Mk. for Skovvogn, 6 Heste Gjæsteri), Lavrits i Brendgaard (2 Td. Byg, 1 Pd. Smør, 5 Alb. Landgildepenge), mod aarlig at give den sædvanlige Afgift og Landgilde til Boflinggaard. Viborg, Lørd. post purific. Mariæ. Dns. rex manu propria subscripsit. I, 107 b.

8 Febr. Jørgen Schinckel til Lamhafve gjorde Mageskifte med kgl. Maj. i saa Maade, at han og Arvinger skulle have 3 Gaarde i Hørup Sogn og By (Vindinge Herred), iboede af Mads Michelssen (3 Ørtug Korn, 1 Otting Smør, 1 Bolgalt, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns, 9 Sk. Erfvitspenge), Kirstine Mogensis (18 Skp. Korn, 1 Otting Smør, 7 Sk. Erfvitspenge) og Niels Madsen (skylder 1 Ørtug Smør til Kronen, 3 Ørtug Korn til Hørup Kirke, hvilke sidste uhindret skulle blive hos Kirken), item en øde Jord, kaldes Bundetoften (Rynckebye, Regginge Sogn, Gudme Herred), som Oluf Pedersen havde i Værge (giver 1 Lam). Derimod har han udlagt kgl. Maj. og Kronen en Gaard i Nørbrobye Sogn og By (Salling Herred), iboet af Niels Persen (6 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør, 1 Bolgalt, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns, 1 Mk. Erfvitspenge), og en Gaard i Ladbye (Kølstrup Sogn, Bierre Herred, skylder 2 Ørtug Korn, 1 Sk. Erfvitspenge). Cum clavs. consv. et inhib. sol. Viborg, Mand. post purific. Mariæ. Rel. Jochim Beck, Rentemester. I, 53.

9 Febr. Skifve Borgere fik Brev, at den lille Kronens By Brorup udenfor Skifve skal afbrydes og ødelægges, og de Jorder, Agre, Enge og anden Ejendom, som med Rette have

hørt dertil, saa vidt og bredt, som gamle Breve paa Kiøbinge Mark formelde, desligeste Brorup Bys, som tilforn har været under Hov og Hors til deres Fægang, skulle herefter blive hos Skifve Borgere til deres Bys Brugelse til evig Tid, undtagen det Stykke Eng i samme Brorup Kier, der ligesom tilforn skal ligge under Skifvehus Slot mod $1/2$ Td. Smør til Kirken. Byens Birk og Birkeret skal strække sig saa langt og vidt som samme Ejendom; dog skal hvad Hede og Forte, som hidtil have været brugte til Brorup By, blive til almindelig Forte og Fægang, baade til Slottets og Byens Behov. Af samme Jord og Ejendom skulle Borgerne være pligtige at give til Kirken og „alle andensteds“ den sædvanlige Afgift og Landgilde, som Brorupmænd hidtil have givet. Cum inhib. sol. Viborg, Tirsd. post purific. I, 108 b[1]).

10 Febr. Olluf Munck fik Pantebrev paa Øtsløf Kloster for 1000 Goltgld. og 2500 Mk. danske god Mønt, hvorfor han tilforn havde S. Hans Kloster i Horsens i Pant, ligeledes for 1000 Dl., som han til næste forledne Omslag forstrakte kgl. Maj. med, desligeste for 900 Dl., som han nu udredede Jens Rotfelde, der herfor havde samme Øtsløf Kloster i Pant, dertil for 1006 Mk. danske god Mønt, hvorfor han selv tilforn havde 5 af Klostrets Gaarde i Pant efter Konventets Brev, at nyde for et frit brugeligt Pant, kvit for al Tjeneste, Hold og Afgift; dog skal han underholde Jomfruerne dèr i Klostret. Cum clavs. consv. Scholastice virg. Dag. Lensbog[2]).

— Idem skal under samme Pant have 2 Gaarde i Østerris (Fiends Herred), som pleje at ligge til Korsbrødre Kloster Gaard i Viborig, skylde baade 8 Td. Rug, 2 Pd. Smør, item et Bol smstds., er af Hald Gods og skylder 3 Byskp. Rug, og Gaarden Røgelhedt, som laa til Hald, giver 5 Byskp. Rug og 1 Pd. Smør. Datum ut supra. Lensbog[3]).

— Erich Skram, Landsdommer i Nørjutlandt, fik Holstedbro Gaard i fri Forlening ad gratiam. Viborig, S. Scholastice Dag. Lensbog[4]).

---

1) Smlgn. Heise, Diplomat. Vibergense S. 242—43, hvor der findes et Udtog efter en senere Afskrift; denne har Aarstallet 1540, og da dette sikkert er urigtigt, har Udgiveren rettet det til 1545.

2) Danske Mag. 4 Række, IV, 207.

3) Smstds.

4) Smstds. S. 201.

11 Febr. Hospitalets Forstandere i Aalborg fik Brev, at efterdi de, som ere Forsvar for de fattiges Gods, altid have Ærende til Viborg Landsthing og i anden Maade, hvorpaa ligger Magt for samme Hospital, og derover fortære svære Penge i almindeligt Herberg, har kgl. Maj. tilladt, at de skulle have et St. Hans Klosters Hus og Bolig i Viborg, sønden op til Klostrets Kirkegaard, som Hr. Peder Jørgenssen nu ibor, hvori de kunne have deres Værelse og bekoste dem selv. Cum inhib. sol. Viborgh, Torsd. efter S. Scholasticæ virg. Dag. I, 110.

22 Febr. G. a. v., at efterdi os elsk. Peder Munck til Komdrup, vor Mand og Tjener, nu har været her i Rette for os og bevist med nøjagtigt Brev og Segl, at et Byggested med Skov, Mark og Ejendom i Terumdrup Mark (Liungbye Sogn, Hellum Herred) tilhører ham, og klaget over, at dette i hans Tid har været ham forholdt og gjort Hinder paa af vor Lensmand her paa Aalborghus, endog at det var ham tildømt af Kongerne Hans og Frederich, da efterdi at forskr. Byggested fandtes at høre ham til med Rette, medens for øvrigt hele Terumdrup By tilhører Kronen, og han nu har undt os det til Magelæg og givet os nøjagtig Forvaring derpaa med sit eget aabne beseglede Brev, have vi af synderlig Gunst igjen udlagt forskr. Peder Munck Lyckegaard (Frer Sogn og By, Hellum Herred), som Jens Nielsen og Thomas Persen ibo, skylder 6 Ørtug Korn, 2 Pd. Smør, Gjæsteri, Skovsvin med anden Bede, og hvad denne Gaard er bedre end Byggestedet baade af Landgilde og Ejendom, det have vi omdraget og afkortet med ham for den Oppebørsel og Skade, som han har taget, ved at samme Byggested saa længe er ham blevet foreholdt. Thi bepligte vi os, cum clavs. consv. et inhib. sol. Olborgh, S. Petri Dag. I, 111[1]).

10 Marts. Jyrgen Prip og hans Hustru, Fru Agnete Prips, have Brev paa Pandom Gaard med hvad Gods, som Karl Skot havde i Værge dertil, desligeste Gaarden Snardrup, som Las Thomessen ibor; dertil skal Axel Jul udlægge dem saa meget af Kronens Gods fra Aalborighus, som skylder 1 Læst Korn tilbørlig Rente og ligger dem bedst belejligt og Kongen mindst til Skade, at nyde uden Afgift i forskr. Fru Agnetis

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 187.

Livstid. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Aarhus, Askeonsdag. Lensbog[1]).

14 Marts. Jyrgen Gyllenstiern fik Livsbrev pro servitio og, efterdi han igjen har opladt Provstiet i Odense til kgl. Maj., paa 21 Gaarde i Fyen (16 i Nørby, 1 i Vesterbye, 4 i Engense), at beholde uden al Afgift. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Aarhus, domin. invocavit. Dns. rex manu propria subscripsit. Lensbog[2]).

— Anthonius Bryske fik Brev paa Provstiet i Othense al den Stund. han er Rigets Kansler, og siden skal samme Prælatur altid blive hos den, der har Rigets Indsegl, dog at han og de gjøre slig Tynge og Tjeneste deraf, som M. Anders Glob gjorde. Cum clavs. consv. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. I, 53 b[3]).

— Jahan Fris fik Ejendomsbrev paa efterskr. Kronens Gods i Lackendrup (Gudbierg Sogn, Gudme Herred i Fyen), som er først Ejendom i en Gaard, Peder Bang ibor (skylder 1 Pd. Byg, 1 Skp. Smør, 1 Ørtug Havre), item Kronens Rettighed i en Bondegaard, Peder Tringebøg ibor (17 Skp. Byg, 12 Skp. Rug, 24 Skp. Havre, 1 Ko, 1 Galt, 1 Faar, 1 Gaas med andre Smaaredsel), item Herligheden af 2 Kirkegaarde, som Hans Trengebøg og Nis Kyd ibo, dog at rette Skylden skal blive hos Gudbierg Kirke, og kjendes kgl. Maj. sig at have oppebaaret Fyldest herfor. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum osv. I, 53.

28 Marts. Borgemester og Raad i Aarhus fik Brev at lade tække deres Gaarde. Huse, Stalde og Boder med Tegltag; saa ofte de befindes at gjøre herimod, skulle de forbryde 40 Mk. til Kongen og 40 Mk. til Byen, og findes det, at Borgemester og Raad se igjennem Fingre med nogen, skulle de straffes derfor som uhørsomme Undersaatter. Aarhus, Sønd. oculi. I, 110 b[4]).

7 April. Hr. Niels Høg, Sognepræst i Thødtsløf, har Brev paa Provstiet i Randers, som Niels Schrifver fradøde, med Residensen og al anden Rettighed at nyde saa frit, som fremfarne Provster før ham, undtagen de to Sogne Hald og

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 209.
[2]) Smstds. S. 233.
[3]) Smstds. S. 233—34 (efter Lensbogen).
[4]) Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus, I, 139.

Leen, hvilke kgl. Maj. selv vil besørge med Sognepræster; han skal være kgl. Maj. huld og tro, Lensmanden paa Aarhus Gaard eller hvem, der har Stiftets Gods i Værge, følgagtig, lade sig bruge af kgl. Maj. eller dem i hvad Maade, de have ham behov, og være Religionen undergiven. Aarhus, Onsd. post lætare. Rel. Peder Ebbesen og Mester Mats, Superintendent. Lensbog (overstreget)[1]).

26 April. Nykiøbing Borgere i Mors fik Ejendomsbrev til deres Bys Raadhus paa Hilliggiesthus Kirke og Kirkegaard med den Bod, dèr tilhører, som den nu begreben er. Nykiøbing, Anden Paaskedag. I, 110.

27 April. Tysted Borgere fik Ejendomsbrev paa Hyldersløf Mark til deres Bys Græsgang og Fædrift; de Stene, som Sandemænd have sat mellem Tysted Mark og samme Hyllersløf Mark, skulle optages og igjen sættes vesten op til Skynderup Mark fra de to store, jordfaste Stene og siden øster ad til den store Sten, der ligger næst norden for Bundaggers „hiøfve", og siden øster ad indtil den Sten, der stander i Hyldersløf Eng, efter som kgl. Maj. nu selv personlig har ladet det udvise og afmærke. Dog skulle de og deres Efterkommere aarlig give deraf til Kronen 24 Mk. d. i god Mønt og yde dem til Rentemestren i Nørjulland, naar de udgive deres aarlige Byskat; ligeledes skulle alle Riddermændsmænds Tjenere, som bo i forskr. Tisted, skatte og holde Tynge med Rytterhold og Landsknægthold lige med andre Borgere dèr smstds., saa fremt de ville nyde de samme Privilegier med Sejlads og anden Kjøbstadsfrihed som Borgerne, hermed dog uforkrænket Adelens Landgilde og anden Rettighed, som hver er sin Husbonde pligtig. Tysted, Tirsd. i Paaske. I, 110.

7 Maj. Skavfven Borgere fik Ejendomsbrev til deres Bys fri Græsgang og Uddrift paa Hofsiø Gaard og Grund udenfor deres By, som Nis Ifverssen ibor, med al ret Tilliggelse, ene undtagen de Enge, som nu ligge til Toldergaarden, mod at de skulle give aarlig deraf til Aalborghus 2 Td. salt Fisk og 500 Flyndere. Seby, Fred. post qvasimodogeniti. Rel. Axel Jul. I, 110 b.

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 227.

Omtr. 7 Maj. Sebye Borgere fik Ejendomsbrev paa de smaa Huse og Boder sønden ved Aaen og strækkende sig til Ageleiget, dog at den Bonde, der bor ved Ageleied, ligesom tilforn skal nyde sin Græsgang og fri Uddrift paa samme Ejendom. Vorgaard. Dns. rex manu propria subscripsit. I, 110 b.

29 Maj. [Vi] Christianus III giøre alle vitterligt, at vi hafve forfarit den store uschickelighet, som vor oc cronens bønder her udi Colding lehn emellem vhar, saa den, som hafde en ringe eiendomb oc thilliggelse til sin gaard, gaf stor landgilde oc schyld, oc hvilcken, som hafde stor eiendomb at bruge, gaf ringe landgilde. Thaa hafver os elsk. Ifver Krabbe, vor mand, thiener oc embidsmand paa vort slot Coldinghus, oc flere gode mend epther vor befaling sat samme vor bønder for slig landgilde at udgifve til os oc cronen, epther som hver hafde eiendomb oc tilleggelse at bruge til sin gaard, saa at thet er baade os oc cronen oc dennem lideligt, hvilcken schick oc sat, som de udi saa maade epther vor befhalning giort hafve, vi af vor sønderlig gunst oc naade for os oc vore eptherkommere, konninger udi Danmarck, hafve fuldbyrd, samtøcht oc stadfest oc nu med dette vort obne bref fuldbyrde, samtøcke oc stadfeste ved fuldmagt at blifve, saa at hver vor oc cronens bunde her udi lehnit schulle aarligen giøre oc gifve til os oc cronen slig landgilde oc schyld, som samme gode mend epther hver gaards eiendomb oc tilliggelse for sat hafve. Cum inhib. sol. Actum Koldingh, lofverdagen post cantate. I, 111 b.

5 Juni. G. a. v., at os elsk. Hans Johanssen, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Hindtsegafvel, nu har gjort vor Rentemester, os elsk. Jochim Beck, paa vore Vegne Regnskab for 5 Aars Afgift af Kiæstrup paa Tossing. Da befindes efter klare Kvittanser, at han Aar for Aar har leveret samme Afgift fra sig, saa han ikke blev noget skyldig deraf. Ligeledes har han gjort Regnskab for hvad Penge, Korn, Smør, Kvæg, Fetalje og alle andre Varer, baade af Landgilde, Sagefald, Gaardfæstning, Inventar og i andre Maader, han har oppebaaret paa Kiæstrup fra Philippi og Jacobi Dag 1545 til samme Dag 1546, da han havde samme Len paa Regnskab. Udgiften lagt mod Indtægten efter hans Register blev han deraf skyldig: 2 Læster Rug og Mel, 3 Læster Byg og Malt, 1½ Læster Havre, 1 Td. Smør, 1½ Oxekroppe, 32½ Faarekroppe, 124 Gaasekroppe, 6½ Snes Hvillinger, 1 Fj. Sild, 24 Skp. Humle og 170 Osmund, hvilket han nu gav os elsk. Anders Johanssen med vor Gaard, Bo og Boskab, Kvæg og anden Del til Inventar, og hvorfor denne fremdeles skal staa til Regn-

skab. Thi lade vi osv. Koling, Lørd. før exavdi. Rel. Jochim Beck[1]). V, 291 b.

6 Juni. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Anders Johanssen til Fobitslet, vor Mand og Tjener, Kerstrup Gaard paa Tossind med de Bønder og Tjenere, som os elsk. Hans Jehanssen, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Hintsegafvel Slot, sidst havde i Værge dertil, at beholde, indtil vi tilsige anderledes derom. Han skal holde Gaarden ved Magt, tjene deraf selvfjerde med 4 „geryste" Heste med gode Harnisk og Glavind eller med 2 Karle til Skibs og aarlig yde paa Nyborg Slot 10 Læster Byg og 4 Td. Smør samt gjøre vor Rentemester Regnskab for alt Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, hvoraf Halvdelen skal komme os til gode, og aarlig fornøje vor Rentemester paa vore Vegne 40 Gld. i Guld eller Daler. Dertil skal han yde paa Kiøbenhafn Slot al den Havre, som aarlig indkommer til forskr. Kierdstrup, saa nær som $1\frac{1}{2}$ Læst, som han selv skal beholde til sine Heste, og alt Vraget skal komme os til gode efter Regnskab. Cum clavs. consv. Koldinghus, Sønd. exavdi. Johan Fris, Kansler[2]). V, 290 (overstreget)[3]).

— Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Hans Bernekow, vor Mand og Raad, 500 rinske Gld., gode af Guld og gænge i Lubeck, 244 Jochimsdaler og 13 lubske Skill., hvorfor vi pantsætte ham Høgstrup Gaard og Len med de 16 Kronens Gaarde i Stefvens Herred, som Hans von Buckwold havde i Pant dertil, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf, bygger og forbedrer Gaarden, holder Tjenerne ved Lov og ej udfæster dem osv., heller ikke sælger nogen af de Bøndersønner, der ere fødte paa Godset. Cum clavs. consv. Koldinghus, Sønd. post vocem jucunditatis. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 144[4]).

9 Juni. Vi Chr. g. a. v., at vi nu af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Lavge Ulstandt, vor Mand og Tjener, Vordebierg Slot og Len, at beholde, indtil

---

1) Først stod der: Rex manu propria subscripsit.

2) Først stod der: Rel. Jochim Beck, Rentemester.

3) Danske Mag. 4 Række, IV, 232 (efter Lensbogen).

4) Danske Mag. 4 Række, IV, 310—11 (efter Lensbogen), smlgn. 4 Række, I, 201 (Tegnelser), hvor Brevet er dateret: Sønd. exavdi.

vi tilsige anderledes derom, dog at han skal bygge og forbedre Slottet, tjene deraf fra Slottet med 12 „geruste“ Heste og Glavind og 12 „geruste“ Heste med Skytter og desuden holde 50 væragtige Karle, som altid skulle ligge dèr paa Slottet i Slotsloven til Forvaring deraf, og aarlig inden S. Mortens Dag lade yde paa egen Bekostning paa Kiøbenhafn Slot 9 Læster Smør, vel forvarede med [Salt og [1])] Træ, og inden Paaskedag 500 Mk. danske til vor Rentemester paa samme Slot, dertil gjøre samme Regnskab for alt Sagefald og Gaardfæstning, hvoraf Halvdelen skal komme os til bedste tillige med alt Vraget. Han skal være pligtig at holde os og vort medhavende Folk og Heste Natteleje, naar vi komme did til Slottet, og holde Borgeleje efter gammel Sædvane. Han skal holde Tjenerne ved Lov, ikke udfæste nogen af dem osv. og ej forhugge Skovene til Upligt eller hugge deraf til at sælge, men ene hvad der gjøres behov til Slottets Bygning eller til os selv; han skal ej skyde eller i nogen Maade ødelægge noget Adelvildt. Desligeste ville vi, at han og hans Fogder, Skrivere og Svende aldeles ikke skulle bruge Kjøbmandskab i Vordbierg Len, som kan være Kjøbstadmændene til Hinder og Forfang paa deres Næring og Bjering imod vor Reces. Thi forbyde vi osv. Koldinghus Slot, Onsd. efter Sønd. exavdi, under vort Signet. Rel. Jochim Beck. V, 424 [2]).

12 Juni. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Ifver Fris, vor Mand og Tjener, nu har været for os med salig Mester Anders Globs Regnskab paa hvad Guld, Sølv, Penge, Klæde, Sardug og andet, som han har oppebaaret af vor og Rigets Indkomst og igjen udgivet i vor salige Hr. Faders og vor Tid, al den Stund han var vor Rentemester, og blev os deraf intet skyldig. Thi lade vi osv. Koldinghus, Pinseaften. Rex manu propria subscripsit. V, 3 b [3]).

— G. a. v., at os elsk. Anthonius Bryske til Langesøe. vor Mand, Raad og Rigets Kansler, nu har gjort os klart Regnskab for alt, hvad han paa vore Vegne har oppebaaret af og igjen udgivet til vort Bjergværk i Norige, fra det første han blev Bjerghøvedsmand og til han leverede samme Befaling

[1]) Noget af Bladet er her afrevet.
[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 332—33 (efter Lensbogen) og paa Svensk i Falkman' Upplysningar II, 16—18; smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 204.
[3]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 207.

til os elsk. Ifver Jenssen, og hvad han blev os skyldig efter sit Registers Lydelse, har han afbetalt. Cum clavs. consv. Samme Datum osv. V, 291 b[1]).

13 Juni. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Prælater og Kanniker, som bo og residere hos Aarhus Domkirke, nu have ladet berette for os, hvorledes der daglig paahænger dem stor Besværing og Tynge, [fordi] mange Personer, som ere forlenede med Prælatur og Kannikedømmer dèr, dog ikke bo hos Kirken eller have deres fuldmyndige Prokuratorer dèr, som i deres Sted opholde den Tynge og Tjeneste, der kan tilfalde dem, og efterdi at de nu ere ganske faa, som residere hos Kirken, finde de dem storlig besværede ved alene at opholde slig Tynge og Tjeneste. Da have vi af synderlig Gunst bevilget, at de Personer, som blive og [ere] forlenede med noget Prælatur eller Kannikedømme i Aarhus Domkirke, skulle være pligtige at residere hos Domkirken eller have deres fuldmyndige Prokuratorer dèr, som i deres Sted kunne opholde slig Tynge og Tjeneste som de andre Prælater og Kanniker, undtagen vor Rentemester og vore daglige Tjenere i vort Kancelli, som ere forlenede med saadanne Forleninger; naar disse ikke ere i saadan Tjeneste, skulle de dog residere eller have deres Prokuratorer dèr, og ville vi, at alle de, som ere forlenede med saadan Forlening, skulle være vor Ordinans undergivne. Ligeledes have vi af samme Naade undt, at menige Prælater og Kanniker smstds. maa og skulle have deres Bønder og Tjenere saa fri og kvit uden al Besværing, som de havde dem i Biskop Ofve Bildes og fremfarne Bispers Tid. Thi forbyde vi osv. Koldinghus, Pinsedag. Rel. Jahan Fris, Kansler. V, 1.

13—20 Juni. Peder Hanssen, Tolder i Helsingøer, fik Kvittans paa 1500 Goltgld., 200 Engelotter og 40 dobbelte Dukater. Kolling, Pinseuge. V, 145 b.

15 Juni. Per Ebbesen fik Pantebrev paa den paasatte Landgilde, som blev forhøjet paa det forbrudte Bøndergods i Lundenes Len, mod at forstrække kgl. Maj. 1000 Mk. lybesk. Kolding, Tredje Pinsedag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 1 b[2]).

---

[1]) Smlg. Danske Mag. 4 Række, I, 207.

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 193 efter Lensbogen, hvori Brevet fejlagtig har Aaret 1547; smlgn. 4 Række, I, 208.

15 Juni. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Jahan Brockenhus til Lerbeck, vor Mand og Tjener, 200 rinske Gld., vægtige og gode af Slag, hvorfor vi pantsætte ham 3 Gaarde i Tørild Herred, den ene i Hørup (Jelling Sogn), som Søfveren Fris ibor (3 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør med andre Bede), og de to i Hofvord By og Sogn, som ibos af Jes Ifverssen (3 Ørtug Korn med andre Bede) og Knud Matssen (1 Fj. Smør med andre Bede). Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 3.

— Vi Chr. g. a. v., at efterdi denne Brevviser, Oluf Simenssen i Holum, nu har ladet handle med os om 2 vore og Kronens Bøndergaarde i Idom Sogn (Ulborigh Herred), som ere forfaldne til os og Kronen og ibos af Niels Perssen (2 Ørtug Korn) og Knud Chrestenssen (1½ Ørtug Korn), og derfor har været i vort Minde, da have vi af synderlig Gunst tilladt, at han og Arvinger herefter maa og skulle beholde samme Gaard saa fri og for saadan Landgilde, Tynge og Afgift, som de gave deraf før Fejden, dog at de skulle være os og følgende Konger i Danmark tro og aarlig til gode Rede udgive samme Landgilde osv., som der gaves før Fejden og i os elsk. Hr. Johan Rantzows, Ridders, Tid, da han havde vort Slot Riberhus. Cum clavs. consv. Kolding, Tirsd. efter Pinsedag. Rel. Jørgen Perssen, Rentemester. V, 5.

16 Juni. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Erick Banner, vor Mand, Raad og D. R. Marsk, 1000 gode møntede Jochimsdaler, hvormed vi have forhøjet hans Pant i Hensted Herred med al den paasatte Landgilde, som er forhøjet paa det forbrudte Bøndergods, og ikke nu er gjenkjøbt, dog saa at han skal give af samme Herred 100 Mk. danske aarlig efter Pantebrevets Lydelse og holde os og vort medhavende Folk én Nat. Cum clavs. consv. Kolding, Onsd. efter Pinsen. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 2[1]).

20 Juni. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Niels Juel[2]) til Astrup, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Bøgling, 1000 gode møntede Jochimsdaler, hvorfor vi pantsætte ham forskr. vor Gaard Bøgling med den paasatte Land-

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 206 (efter Lensbogen), smlgn. 4 Række, I, 209.
[2]) Lensbogen: Niels Kieldssen.

gilde af det forbrudte Bøndergods, der nu ikke er gjenkjøbt, dog saa at han aarlig skal give deraf 20 Td. Smør, 10 Td. Kokjød, 1/2 Læst Faarekjød eller Lammekjød, velforvaret med Salt og Træ, 14,000 Hvillinger, 200 Kabliov, 150 gode Sider Flæsk, 100 røgede Gæs og 250 Jochimsdaler[1]) samt alt Vraget efter Regnskab, ene undtagen Bygningstømmer, som han selv maa beholde, alt at antvorde ind paa Kiøpenhafn Slot eller andensteds, hvor det er os belejligst, og at regnes fra næst forledne Paaske 1546 og til Paaske 1547 osv. Han skal ogsaa gjøre Regnskab for alt Sagefald og Indfæstning, hvoraf Halvparten skal antvordes os paa Kiøpenhafn Slot, og skal tjene deraf selvfjerde velrustet til Hest eller til Skibs[2]). Cum clavs. consv. Kolding, Hellig Trefoldigheds Søndag. V, 2 b (overstreget)[3]).

20 Juni. G. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Axel Nielssen til Palsgaard, vor Mand og Tjener, 1000 gode møntede Jochimsdaler, hvorfor vi pantsætte ham vort og Kronens Kloster S. Hans Kloster i Horsens, dog at han skal tjene deraf med 2 „gerustige“ Heste eller 2 Karle til Skibs. Af Klostrets Indkomst skal han nyde 3 Læster Byg, 2 Læster Rug, 2 Læster Havre, 6 Td. Smør, 30 Skovsvin, 31 Gæs, 52 Høns og Avlen, som nu ligger til Klostret, fri og kvit til sit Underhold, og hvad Klostret renter ydermere, skal han oppebære, derfor gjøre godt Regnskab aarlig og siden med samme Rente bygge og forbedre Klostret med god, nyttig Bygning, saa vidt som samme Rente kan tilrække. Ligeledes skal han gjøre Regnskab for alt Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, hvoraf Halvdelen skal komme os til bedste. Cum clavs. consv. Kolding, Sønd. Trinitatis. Rex manu propria subscripsit. V, 4 (overstreget)[4]).

— G. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Jens Tommissen, vor Mand, Tjener og Landsdommer her i Nørre Judland, 400 gode møntede Jochimsdaler, hvormed vi forhøje det Pant, han tilforn har i vort og Kronens Kloster Gudom

---

[1]) I Marginen er tilføjet: Item end 50 Dl. skal Niels give mere end tilforn, og dette Aars Afgift gaar ikke paa før Paaske 1549.

[2]) I Marginen: 4 Glavind, 2 Skytter.

[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 196—97 (efter Lensbogen), smlgn. 4 Række, I, 211.

[4]) Smstds. S. 222 (efter Lensbogen), smlgn. 4 Række, I, 211.

Kloster, som han nu selv har i Værge, mod at han gjør slig Tynge og Tjeneste deraf, som hans tidligere Pantebrev udviser. Cum clavs. consv. Samme Datum osv. V, 4 b [1]).

20 Juni. Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviser, Peder Hanssen, Slotsfoged paa Hagenskovf, nu har været her hos os med et beseglet Brev af os elsk. Jens Rotfelde, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Hagenskovf, hvorved denne under ham al den Jord paa Helgenes, som Skoven er affalden, mod Landgilde af 6 Ørtug Rug, 6 Ørtug Byg og 1 Fj. Smør, som gode Mænd nu nylig have sat den til efter vor Befaling. Thi tillade vi af synderlig Gunst, at forskr. Peder Hanssen maa nyde samme Jord i sin Livstid, mod at han skal opbygge en god Gaard paa Hellenes og holde den ved Hævd, aarlig yde den nævnte Landgilde uden anden Redsel paa Hagenskovf, være os og vore Efterfølgere tro og Lensmanden paa Hagenskovf lydig, ej hugge Skovene ydermere, end vor Lensmand lader ham udvise til hans fri, nødtørftige Ildebrand, Gjærdsel og Bygningstømmer, og have godt Tilsyn med, at vore Skove paa Hellenes ikke forhugges i nogen Maade. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 290 b [2]).

23 Juni. G. a. v., at os elsk. Jochim Beck til Førsløf, vor Rentemester, nu i Nærværelse af nogle vore elsk. D. R. Raad, som vi have forordnet dertil, har gjort nøjagtigt Regnskab for alt, hvad han paa vore Vegne har oppebaaret og igjen udgivet fra S. Andree ap. Dag [30 Novbr.] 1544, da han sidst gjorde os Regnskab, og til samme Aars Dag 1545. Da, hans Udgift baade her i Riget og til vort Omslag i Kiel beregnet mod hans Indtægt, blev han os deraf skyldig og beholdt hos sig paa Regnskab: 1530 Mk. 10 Sk. 7 Penn. dansk Mønt, 228 Mk. 12 Sk. lubsk Mønt, 127 Dl. 5 Sk. lubsk, 811 Lod 1 Kvintin Sølv, 1898 Mk. 14 Sk. 2 Alb. svensk Mønt, 88 Goltgld., 12 Clewergld., 2 stemplet Gld., 1 Rosennobel, 7 Engelotter, 2 skotske Kroner, 1 Horns Gld., 25 Lod i Kjæder og smæltet Guld, 2 Guldringe, 1 Guldkjæde paa 10 rinske Gld., 13 Skreckenberger, $9\frac{1}{2}$ Styver, 7 store Klippinge, 2 smaa Klippinge, 5 Kong Chrestens Klippinge, 1044 Alen Engelst og 3 Stykker

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 195—96 (efter Lensbogen).
[2]) Vedel Simonsen, Samlinger til Hagenskov Slots Hist. S. 42—43.

6 Alen Nersk og Gøttings Klæde. Og blev af samme Aars Regnskab efter hans Register og nøjagtige Kvittanser intet ydermere skyldig. Thi kvittere vi ham og Arvinger for alt ydermere Krav eller Maning om forskr. overantvordede Register. Koldinghus, S. Hanses bapt. Aften. Rex manu propria subscripsit. V, 144 b.

23 Juni. G. a. v., at os elsk. Christoffer Rosenkrants til Linnerup, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Sebygaard, nu har gjort os Regnskab for Hald Slot og Len i 3 Aar, han var vor Embedsmand dèr, som er for 3 Aars Oppebørsel og Udgift, 3 Aars Landehjælper og 3 Aar vor Del af Tienden med en Provste- og Degneskat, han oppebar dér. Da blev han os deraf $1006^1/_2$ Mk. 4 Sk. 10 Alb. danske skyldig; derpaa overantvordede han strax fra sig et vort aabne Brev, som han havde af os paa et Laan af 200 Dl., og antvordede nu vor Rentemester, os elsk. Jørgen Perssen, $406^1/_2$ Mk. 4 Sk. 10 Alb. danske, og blev deraf intet ydermere skyldig. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Jochim Beck og Jørgen Perssen, Rentemester. V, 5 b.

24 Juni. G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser, Hr. Hans Jebsen, Kapellan i Luci Kirke i Roskylde, maa nyde det Vikarie, som os elsk. Mogens Gotske, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vor Gaard i Roskylle, har antvordet ham og han nu selv har i Værge, indtil det Vikarie vacerer, som vi have forordnet i Roskylle Domkirke til en Kapellans Underhold, dog at han skal tjene i Kirken for en Kapellan og gjøre slig Tynge og Tjeneste inden Kirken og uden, som en Kapellan bør gjøre sine Sognefolk, og naar han ikke længer er Kapellan, skal den, der bliver det i hans Sted, nyde samme Vikarie, som vi have forordnet dertil. Cum clavs. consv. Kolding, S. Hanses Midsommers Dag. Rel. Anders von Barbi. V, 145 [1]).

— G. a. v., at os elsk. Christoffer Rosenkrants, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Sebygaard, nu har havt her for os et aabent, beseglet Brev, som Borgemester og Raad i vor Kjøbstad Seby have udgivet Aar 1546, Fred. efter Sønd. jubilate [21 Maj], indeholdende, at de have undt ham til

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 213.

Ejendom et Stykke af Kirkens Jord, som ligger i Seby, norden til Kirken og næst vesten til det Stenhus, som Las Randers ibor, og er „paa breligheden“ til det Stykke Jord, som de have undt Hr. Lavris Ibssen at bygge, 34 Alen, undtagen den Gyde, som skal løbe mellem begge Gaardsrum fra Kirkegaarden og ned til Aaen og være $4^1/_2$ Alen „paa breligheden“; samme Gaardsrum skal være lige bredt baade oven og neden, og i Længden fra Aaen imod Kirken 72 Alen. Dog skulle forskr. Christoffer Rosenkrants og Arvinger give til Jordskyld til Kirken 1 Mk. danske S. Michels Dag eller have forbrudt Jorden. Hvilket Brev vi af synderlig Gunst have stadfæstet. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 6.

24 Juni. G. a. v., at os elsk. Ifver Jul, vor Mand, Tjener og Embedsmand i Stuber Kloster, nu har været her for os med et aabent Brev, som Prælater, Kapitel og Kanniker i Riber Domkirke have beseglet med Kapitlets Indsegl og udgivet 1543, Fred. efter Vor Frue Dag visitat. [6 Juli], i Ribe, indeholdende, at de have gjort et evigt Mageskifte med forskr. Ifver Juel i saa Maade, at han skal have Kapitlets Gods Rybierig (Velling Sogn, Hing Herred, Harsyssel) samt 4 Bol i Kierckeby, 3 i Astrup og 1 i Kalftofte, som ere byggede paa Ribierig Gaards Grund, dertil de Engdele paa Sønder som ere indstenede og afmærkede, og 5 Agre paa Vemmerholum, som der falder $2^1/_2$ Td. Korn i, item Goessevig og Hollumagger og en Gaard i Heboltofte i samme Sogn (skylder 3 Ørtug Korn) med al ret Tilliggelse, ... Tørvegrøft og Lyngslet ..., hvorimod han igjen har udlagt Kapitlet og Domkirken efterskr. Gods i Lime Sogn (Vardsyssel): 3 Gaarde i Nørhede, iboede af Thonnes Chrestenssen ($^1/_2$ Td. Smør med andre Bede), Niels Søfrenssen og Per Nielssen (2 Ørtug Rug, $1^1/_2$ Ørtug Byg, 1 Pd. Smør med andre Bede) og Jes Chrestenssen (1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Pd. Smør med andre Bede), et Bol paa Dige (Nis Atserssen, 1 Mk. danske), en Gaard i Glibstrup (Chresten Jenssen, $1^1/_2$ Ørtug Rug, $1^1/_2$ Ørtug Byg med andre Bede), 4 Bol og Byggested i Sønderhede (hver $^1/_2$ Ørtug Rug) og et øde Gaardseje og Byggested, som kaldes Knude, med al sin rette Tilliggelse i forskr. Sogn, hvilket Strellof Bymænd have i „brugelse“ (3 Ørtug Rug), med alt andet Gods i samme Sogn, som tilhørte Ifver Jul og hans Moder, undtagen ene deres Ret i

Nerrild Mark. Hvilket Mageskiftebrev vi af synderlig Gunst have stadfæstet. Cum inhib. sol. Samme Datum, under vort Signet. Rex manu propria subscripsit. V, 7.

30 Juni. Jens Mogenssen, Landsdommer, fik Brev ad gratiam paa Viskomgaard i Sønderliung Herred. Koling, Onsd. post S. Petri et Pavli ap. Dag. Johan Fris subscripsit. V. 6 b.

4 Juli. G. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Christoffer Rossenkrants[1]) til Lynderup, vor Mand og Tjener, 1200 Mk. lüb., som ere gænge og gjæve i Lybeck og Hamborig, hvorfor vi pantsætte ham Sæbygaard med Vester Erstrup og al ret Tilliggelse, som han nu selv har i Værge dertil, desligeste den paasatte Landgilde af de 9 forbrudte Bøndergaarde i Undested Sogn, som han nu selv har i Værge og Forsvar, mod at han skal bygge og forbedre Gaarden, tjene deraf selvfjerde med 4 „gerustige" Heste og Glavind, holde Bønderne ved Lov og ej udfæste dem osv., ej forhugge Skovene og ej ødelægge noget Adelvildt, men frede Jagten. Cum inhib. sol. Kolinghus, Sønd. post visitat. Marie, under vort Signet. Rex manu propria subscripsit. V, 8[2]).

— Jyrgen Perssen, Rentemester, fik Kvittans paa 200 rynske Gld., som han antvordede kgl. Maj. selv til Hænde. Samme Datum, under vort Signet. V, 7 b.

6 Juli. G. a. v., at denne Brevviser, Ifver Nielssen, Borgemester i Ringkiøpingh, nu har været her hos os med et Pergamentsbrev, som Hr. Anders Søfrenssen, Vikar til S. Anne Alter i Riber Domkirke, har beseglet og udgivet 1522, altera die nativit. b. Marie virg. [9 Septbr.] indeholdende, at han med Bevilling og Samtykke af Biskop Ifver Munck i Ribe og menige Vikarier dèr smstds. har solgt, skjødet og afhændet fra sig og følgende Vikarier til S. Anne Alter og til Niels Jenssen, Borgemester i Ringkiøping, paa S. Anne Alters Vegne i forskr. Ringkiøpings Kirke Gaarden Hedegaard (Velling Sogn, Hing Herred), som Chresten Matsen paabor (skylder 4 Sk. Grot), og derfor har oppebaaret Fyldest, hvorfor han

---

[1]) I Overskriften kaldes han: Christoffer Stygge.

[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 215—16 (efter Lensbogen); smlgn. 4 Række, 1, 212—13 (Tegnelser), hvor Brevet angives at være dateret: Tirsd. efter domin. trinitatis, ɔ: 22 Juni.

forpligter sig til at hjemle ham Gaarden, og skal forskr. Niels Jenssen og Arvinger paa Altrets Vegne have Gaarden i Forsvar, „at sette i oc af“, kvit og fri, ligervis som den har været til S. Anne Alter i Riber Domkirke, og yde Skylden til Altret i Ringkiøping. Hvilket Brev vi af synderlig Gunst have stadfæstet. Cum inhib. sol. Hadersløf, Tirsd. post visitat. Marie. Rex manu propria subscripsit. V, 8 b.

23 Juli. Gabriel Gyldenstiern fik Brev, at han har forhøjet Ørum Pant med 500 Goltgylden, dog at han gjør og giver Tynge og Tjeneste deraf efter Pantebrevet. Kollingh, Fred. efter S. Marie Magdalene Dag. Rex manu propria subscripsit. V, 10 [1]).

— Fru Else, Hr. Thomes Nielssens, Ridders, Efterleverske, fik Brev, at hun har forhøjet Nørvongs Herred med 600 Jochimsdaler, dog at osv. Samme Datum osv. V, 10 b (overstreget) [2]).

— Per Ebbesen fik Brev at have forhøjet Løneborg Birk med 500 Dl., dog at osv. Samme Datum osv. V, 11 (overstreget) [3]).

28 Juli. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og tro Tjeneste have forlenet os elsk. Mester Hans Svaning, vor kjære Søn Hertug Fredericks Tugtemester, for Livstid det Kannikedømme i Roskilde Domkirke, der vacerer efter Erick Hanssens Død, dog saa, at naar han ikke er i vor eller vor kjære Søns daglige Tjeneste, skal han residere hos Domkirken og gjøre slig Tynge og Tjeneste baade inden Kirken og uden som andre Kanniker smstds., og den Kannikeresidens, som tilfalder ham, skal han holde ved Hævd og i alle Maader være vor Ordinans undergiven. Cum inhib. sol. Kolling, S. Olavi Aften. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 150.

3 Avgust. G. a. v., at efterdi denne Brevviser, Chresten Pederssen [4]), har givet os 15 Øxne og 15 Dl. til Indfæstning paa Halvparten af Tranberegh Gaard paa Sambsøe, have vi af synderlig Gunst tilladt, at han for Livstid maa nyde Halvparten af samme Tranbierrig Gaard, eftersom os elsk. Knud

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 211 (efter Lensbogen).
[2]) Smstds. S. 195.
[3]) Smstds. S. 194.
[4]) I Overskriften staar: Chresten Pederssen og Chresten Nielssen paa Sampsøe.

Gyllenstiern, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Kallingborig Slot, har fæstet ham den, dog at han bygger og forbedrer Gaarden, gjør og giver sædvanlig Tynge og Tjeneste deraf, er Lensmanden paa Kalingborig Slot lydig og ej afhænder noget af den tilliggende Ejendom. Cum inhib. sol. Kalingborig, Tirsd. post ad vincula Petri. Rel. Knud Gyllenstiern. V, 146 b.

7 Avgust. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet denne Brevviser Lavrents van der Mølle, vort Ridebud, og den Ægtehustru, som han først faar, vor og Kronens Gaard Fodbygaard her i Siellandt for begges Livstid, dog at de bygge og forbedre Gaarden og deraf yde paa Kiøpnehafn Slot til hver S. Maarthens Dag 24 gode fede Kapuner. De skulle være os og Hertug Frederick, vor kjære Søn, og følgende Konger hulde og tro og vor Lensmand paa Solthe Slot lydige, og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. sol. Kallingborg, Lørd. efter ad vincula Petri. Rex manu propria subscripsit. V, 145 b.

10 Avgust. Jøren Venstermandt fik Brev ad gratiam paa Gedsør Gaard og Len mod deraf aarlig at give al den visse Rente, ligervis som Lavers Knof gav før ham, og bygge og forbedre Gaarden. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kallingborg, Lavrentii. V, 354 [1]).

— Gert Matsen fik Livsbrev paa Alfvershafvegaard uden al Afgift, dog at han lader sig bruge i Jagt, naar kgl. Maj. eller hans Naades Embedsmand paa Callingborgh Slot tilsiger ham, og ikke hemmelig eller aabenbart ødelægger noget Dyr uden Befaling uden ene Ræve. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Knud Gyldenstiern til Tyem. V, 147 b [2]).

— Jens Groute, Ridefoged til Callingborgh, fik Brev at nyde Landsthingsreden af Ars, Løfve og Skyppinge Herreder, al den Stund han formaar og kan opholde den, saa ingen af Undersaatterne i forskr. Herreder skulle forsømmes eller lide Skade for hans Skyld. Cum inhib. sol. Samme Datum og Rel. V, 147 b.

13 Avgust. Niels Povelssen, som er født paa Kronens Gods i Røerbye i Kallingborg Len, fik Brev at være udelt til

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 246 (efter Lensbogen), smlgn. 4 Række, I, 226.
2) Brevet er kortelig anført blandt de skaanske Breve (Fol. 354), men her overstreget

Stavns, efterdi han har været i kgl. Maj.s Minde derfor. Kallingborg, Fred. post Lavrentii. Rel. Knud Gyldenstiern til Thyem. V, 147.

14 Avgust. Jep Anderssen, født paa Kronens Gods i Hasselbye i Korsøer Len, fik et lignende Brev. Kallingborg, Lørd. post Lavrentii. Samme Rel. V, 147.

— Peder Hanssen, Tolder i Helsingøer, fik Kvittans paa 2000 Goltgld., 350 Engelotter, 240 dobbelte Dukater, 20 Henricksnobel, 30 Rosennobel og 4 Portegaløsser. Samme Datum. V, 147.

15 Avgust. Knud Gyldenstiern til Thyem fik Stadfæstelse paa det Mageskifte, som han har gjort med Mester Jesper Brochmand om en Gaard i Thyem By og Birk (Hing Herred), som Jens Jul ibor og som laa til S. Karine Alter i Kolling, hvorimod Altret har faaet en Gaard i Synderbye (He Sogn, Hing Herred), som Jens Olufssen ibor. Kallingborg, Vor Frue Dag assumpt. Rel. Johannes Fris. V, 9.

— Jens Bøcker, hans Hustru og deres Søn Knud Jenssen fik Livsbrev paa Slots Hus, som de selv ibo, norden for Slottets Slagterhus, mod at holde det ved Magt og gjøre sædvanlig Tynge og Tjeneste deraf. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Knud Gyldenstiern, Høvedsmand paa Kallingborg. V, 147 b.

16 Avgust. Kiøpnehafn Borgere fik Brev, at kgl. Maj. har omdraget med dem den aarlige Byskat, som de skulle udgive nu til S. Morthens Dag, for de Penge, de udlagde til deres Bys Runddel for Vesterport. Kallingborg, Mand. post Marie assumpt. Rel. Jehan Fris, Kansler. V, 148[1]).

— G. a. v., at efterdi os elsk. Hr. Jep Heye, Kantor i Roskilde Domkirke, har opbygt „udaf raae roedt" de to Gaarde i Julle By og Sogn (Sømme[2]) Herred her i Siellandt), som han nu selv har i Værge, have vi af synderlig Gunst forlenet denne Brevviser Knud Heye for hans Livstid samme Gaarde, om han overlever forskr. Hr. Jep Heye, dog at han aarlig yder den sædvanlige Skyld og Landgilde paa vor Gaard i Roskilde, bygger og forbedrer Gaardene og er os, Hertug Frederich og

---

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 271—72.
[2]) Hdskr. har: Søndcr.

følgende Konger huld og tro. Cum clavs. consv. Samme Datum og Rel. V, 148.

24 Avgust. Oluf Ofverskiere, Borger i Kiøpnehafn. fik Brev paa Falkelejerne Trottenbierg og Sennerslof i Skaane, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Afvensø i Kallingborg Len, S. Bartholomei ap. Dag. Rel. Doktor Cornelius. V, 149.

— G. a. v., at denne Brevviser Joen Lavrissen i Spravelse, nu har været her for os med et Brev af os elsk. Maagens Godske, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vor Gaard i Roskilde, lydende, at han paa vore Vegne maa oppebære Kronens Part af Helløfmagle Sogns Korntiende mod deraf at give til vor Gaard i Roskilde $2^1/_2$ Pd. Byg, 2 Pd. Rug og 4 Td. Havre. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 149 b.

Omtrent 24 Avgust. Knudt Gyldenstiern til Thim fik Mageskiftebrev paa Bondesønnen Jens Anderssen, født paa hans Gods i Alegestrupe By (Skiping Herred), hvorimod kgl. Maj. har givet ham til Vederlag Bondesønnen Hans Povelssen, som er født paa Kirke Kalleroede Gods. Cum clavs. consv. Avensøe i Kallingborig Len, i S. Bartholomei Uge. Rel.[1]). V, 151 b.

28 Avgust. Jens Olufssen i Preglerup og hans Hustru Karine fik Brev for begges Livstid paa Gaarden i Preglerup mod sædvanlig Tynge og Tjeneste. Gielstrup i Ots Herred, Lørd. post Bartholomei. Rel. Per Rudt. V, 149.

29 Avgust. G. a. v., at vore Undersaatter, Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i Nykiøpping i Ots Herred nu have været for os og beklaget, at der her paa Landsbyerne holdes Markeder to Tider om Aaret, om S. Boels Dag i Vig By og om S. Lavris i Egebierg, deres By og dem til stor Brøst. Da, paa det at forskr. vor Kjøbstad maa ydermere bygges, forbedres og holdes ved Magt, have vi bevilget, at samme to Markeder herefter skulle holdes i Nykiøpping. Thi byde vi og befale stræengelig alle og hver, som herefter ville besøge samme Markeder, at I ville give Eder paa samme Tider til Nykiøpping og intet andensteds, saafremt I ikke ville have forbrudt, hvad I have at fare med, ladende det ingenlunde under vor Hyldest og Naade. Nykiøpping, Sønd. efter S. Bartholomei Dag. V, 151.

---

[1]) Ikke udfyldt.

29 Avgust. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Vincensius Brochmandt, fordum Slotsskriver paa Kallingborg, vor og Kronens Gaard Aagaard (Giørløf Sogn, Løfve Herred), som Niels Olssen paabor og han nu selv har i Værge, kvit og fri uden al Afgift for Livstid, dog at han skal være os og følgende Konger tro, bygge og forbedre Gaarden, holde de derpaa boende Tjenere ved Lov og ej forhugge Skovene, desligeste være vor Lensmand paa Kallingborg Slot lydig og følgagtig paa vore Vegne. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 148 b.

3 Septbr. G. a. v., at denne Brevviser Trugels Pederssen i Tubbolme har berettet for os, at han giver aarlig til Landgilde af forskr. Gaard 4 Pd. Korn, og beklager sig, at der er ondt Korn, Sæd og Avling dertil, saa at samme Korn er ham svært at bekomme. Thi have vi af synderlig Gunst tilladt, at han og Efterkommere, som fæste samme Gaard af vor Lensmand, i Stedet for de 4 Pd. Korn, som han hidtil har ydet til Kiøpnehafven Slot, herefter skulle give 1 Td. Smør, vel forvaret med Salt og Træ. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet trykke vort Signet udenpaa dette Brev. Abramstrup, Fred. efter S. Egidii Dag. V, 149 b.

7 Septbr. Henrick van Emden fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tiendekornet af Høge Ølsie Sogn. Ebleholt Kloster, Tirsd. post Egidii. V, 150 b.

12 Septbr. Oluf Ofverskiere, Borger i Kiøpnehafn, fik Brev paa Rudby Falkeleje i Laalandt [som 24 Avgust]. Krogen, Sønd. efter Vor Frue Dag nativitat. V, 149.

13 Septbr. G. a. v., at os elsk. Jørgen Hanssen paa vor Gaard Bryncke og Lavris Jenssen paa vor Gaard Ramløsse, vore Mænd og Tjenere, nu have gjort os Regnskab paa salig Erick Hanssens Vegne for alt, hvad denne oppebar og udgav paa vore Vegne, fra han kom i vort Kancelli og til hans Død, og have de gode Mænd derpaa overantvordet os klart Register og nøjagtige Kvittanser, saa at de efter Erick Hanssens Død ikke blive os noget skyldige. Thi lade vi osv. Krogen Slot, Mand. efter Vor Frue Dag nativitat., under vort Signet. V, 150 b.

15 Septbr. Doktor Cornelis fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Møløf Sogns Korntiende, indtil kgl. Maj. til-

siger anderledes derom. Cum inhib. sol. Krogen, Onsd. post nativitat. Marie. Rel. Johan Fris, Kansler. V, 151 b.

15 Septbr. G. a. v., at os elsk. Povel Vetthel, vor Møntmester i Kiøpnehafn, nu har gjort os Regnskab for hvad Guld og Sølv, som han har oppebaaret og igjen formøntet fra det første, han blev vor Møntmester Aar 1541, og til Vor Frue Dag nativitatis [8 Septbr.] 1546, som efter hans Register var 6289 lødige Mk. $2^1/_2$ Ort fint Sølv, $53^1/_2$ lødige Mk. $1^1/_2$ Lod $1^1/_2$ Ort fint Guld; ligeledes for hvad danske Penge og Goltgld., som han har møntet deraf, samt „sleskat" af hans eget Sølv, som han har møntet, i alt 157510 Mk. 12 Sk. danske og 991 Goltgld. Derefter bliver han skyldig $701^1/_2$ Mk. 4 Penninge danske, som han afbetalte vor Rentemester, os elsk. Jochim Beck, paa vore Vegne. Thi kvittere vi osv. Samme Datum. V, 152 [1]).

— G. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt denne Brevviser, Villom Unno, at være vor Apotheker i Kiøpnehafn og være fri for al Bys Tynge og bo i den liden Gaard i Høgbrostræde, som Anthonius Apotheker nu sidst døde af, indtil vi tilsige anderledes derom, dog saa at han skal holde et godt Apothekeri med gode, forstandige Svende, Urter og andet Tilbehør og aarlig give os og Kronen af samme Gaard 30 Jochimsdaler. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 152 b [2]).

18 Septbr. Prior Nils i Andvordtschovf fik Følgebrev til Rollerup Gaard. Helsingborgh, Lørd. efter Hellig Korsdag exaltat. V, 152 b [3]).

22 Septbr. Hospitalet i Landtskrone fik Brev ad gratiam paa kgl. Maj.s Part af Tienden af Asmindrup og Øre Sogne i Rønebergh Herred til de fattiges Underhold. Landtskrone, S. Mavritii Dag. V, 425 [4]).

29 Septbr. G. a. v. og kjendes, at efterdi os elsk. Hr. Mogens Gyllenstiern, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Dragsholm Slot, nu efter vor Begjær og Befaling har udlagt os elsk. Niels Bielcke og hans Medarvinger efterskr. Gods i Fyen og paa Langelandt, som er af det Gods i Danmarck,

[1]) Danske Mag. I, 163.
[2]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 272.
[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 324 (efter Lensbogen).
[4]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 229 (Tegnelser), hvor Brevet er dateret Onsd. efter S. Mathei ap. Dag, der ogsaa er den 22 Septbr.

som Hr. Henrick Knudtssen kjøbte af Kong Hans og vi have undt dem igjen:

	Byg.	Smør.	Penge.	Ervitspenge.	Gjæsteri.
Fyen.					
Hønderup (Vens Herred): Hans Falster	1 Ørt.	„	„	„	„
Hogent: Gregers Bull	1 —	1 Skp.	8 Sk.	„	„
Raanes: Las Hanssen	5 —	„	„	26 Sk.	24 Sk.
Viby: Chresten Hanssen	4 —[1]	1 Skp.	„	12 —	1 Mk.
Risomlundt: Niels Olssen	6 —	„	„	1 Mk.	24 Sk.
Brenkil (Ovsse Herred): Michel Ogessen	1 Pd.	„	29 Sk. 2 Alb.	„	1 Mk.
Bregnemosse: Lavris	„	$1/2$ Td.	„	$4 1/2$ Sk.	24 Sk.
Tellerup: Jens Jeipssen	„	1 —	„	„	„
Norderup: Lavris Henrickssen	„	„	4 Sk.	1 Mk.	2 Mk.
— Hans Olssen	„	„	1 Mk.	„	„
Rønning (BogeHerred): Hans Perssen	1 Pd.	1 Skp.	„	12 Sk.	24 Sk.
Frebierg: Bent	1 —	„	„	1 Mk.	20 —
— Jørgen Hanssen	„	„	1 Mk. 1 Engelsk	„	20 —
Boltinge Mølle (Gudom Herred)	Mel: 16 Ørt.	„	„	„	„
Ravfnolt: Jens Jeipssen	„	„	5 Mk.	„	„
Røgle (Vends Herred): Per Hanssen	Byg: 4 Ørt.	1 Skp.	„	12 Sk.	20 Sk.
Kyng (Bog Herred): Anders Nielssen	„	„	2 Mk.[2]	„	14 —
Viby Mølle	Mel: 4 Ørt.	„	„	„	„
Langelandt.	Byg:				
Hennethvedt: Niels Bron	1 Ørt.	„	8 Sk. 1 Mk.	„	„
— Lavris Perssen	1 Pd.	„	„	1 Mk.	2 Sk.
Kiedeby: Jep Matsen	3 Ørt.	„	3 Mk.	„	„
— Stronge Nielssen	„	„	1 Mk.[3]	4 Sk.	„

[1]) Korn.

[2]) Landgilde.

[3]) „Gifthependinge".

Thi har kgl. Maj. derimod udlagt forskr. Hr. Mogens Gyldenstern og Arvinger efterskr. vort og Kronens Gods i Froste Herred i Skaanne til evig Ejendom: Fultofthe Hovedgaard med samme Godses Ejendom, beregnet for 8 Pd. Korn Landgilde, item samme Gaards Mølle, skylder 2 Pd. Mel, og efterskr. Gaarde i Fultofthe By:

	Sk. Landgilde.	Sk. Arfritspenge.	Sk. Vinterskat.	Sk. Sommerskat.	Sk. Penge.	Skp. Smør.	Skp. Rug.	Skp. Havre.	
Per Jude	11¼ [1]	1½	11¼	4½	10	"	3	1	
Niels Jenssen.....	12½	1½	12½	5	10	½	3	1	
Anders Lavrissen..	"	"	8 ß 1 Grot	3½	7	"	2	1	
Las Jenssen	12½	1½	12½	4½	10	1	3	1	
Svendt Perssen ...	8 ß Grot	1½	8 ß 1 Grot	3½	7	½	2	1	
Oluf Hanssen	8	1½	7½	2½	7	½	2	1	
Mogens Povelssen.	6¼	1½	6¼	2½	7	"	1½	1	
Mads Karlssen....	12½	1½	6¼	2½	10	"	3	1	
Anders Mogenssen	6¼	1½	6¼	2½	10	1	3	1	
Peder Suder.	6¼	1½	6¼	2½	7	"	1½	1	
Per Russer	6	1½	"	"	3½	"	"	1	
Per Degen........	13½	1½	13½	5¼	10	1	3	1	
Bent Sudere	6¼	1½	6¼	2½	7	"	1½	1	
Anders Olssen	6¼	1½	6¼	3½	"	½	1½	1	
Fader Jenssen	12½	1½	12½	5	10	½	3	1	
Niels Jørgenssen..	6¼	1½	6¼	2½	7	"	1½	1	
Las Michelssen....	6¼	1½	6¼ [2]	2½	7	½	1½	1	
Oluf Perssen......	8	1½	8	2½	7	"	1½	1	
Per Lavrissen.....	13½	1½	13½	5¼	10	½	3	1	
Per Smidt........	6	1½	"	"	3½	"	"	1	
Bet Olssen........	8¼	1½	8¼	3½	7	½	2	1	
Las Holm	10 Grot	"	"	"	"	"	"	"	
Nannes By (samme Sogn):									
Oluf Suder........	6	1½	"	"	10	½	2	1	[3]
Niels Arrildssen...	6	1½	"	"	10	½	2	1	[3]
Karl Anderssen...	7½	1½	"	"	10	½ [4]	2	1	

[1] Hvor der i denne Liste angives: ¼ ß, staar der i Hdskr.: 3 Penninge.

[2] Tallet paa Penninge er glemt i Hdskr.

[3] Dertil ½ Galt, 1 Lam.

[4] Nemlig Landgilde; desuden ½ Skp. Smør Vinterskat.

	Sk. Landgilde.	Sk. Arfvitspenge.	Sk. Vinterskat.	Sk. Sommerskat.	Sk. Penge.	Skp. Smør.	Skp. Rug.	Skp. Havre.	
Anders Hagenssen.	6	1½	„	„	10	½	2	1	[1])
Gudseth [?]	7½	1½	„	„	10	½	2	1	[2])
Niels Perssen	6	1½	„	„	10	½ [3])	2	1	[4])
Niels Svendssen [5]) .	7½	1½	„	„	10	½	2	1	
Gamel [5])	7½	1½	„	„	10	„	2	1	

Thi bepligte vi osv. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette Brev. Vor Gaard i Lundt, S. Michels Dag. V, 427 b [6]).

2 Oktbr. G. a. v., at os elsk. Hr. Mogens Gyldenstiern, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Dragsholm Slot, nu har fornøjet os 450 Mk. danske Penge, som tilkom os af ham for de Huse og Bygninger, som nu ere paa Fulletofthe Hovedgaard efter den nu derpaa gjorte Vurdering, ladende osv. Lundt, Lørd. efter S. Michels Dag. Jochim Beck propria manu subscripsit. V, 425. Smlgn. 29 Septbr.

4 Oktbr. G. a. v., at os elsk. Arild Gris, vor Mand og Tjener, har berettet for os, hvorledes Kong Christiern, vor kjære Hr. Farfader, gav hans Fader slige Privilegier og Friheder, som andre Riddere og Svende have i vort Rige Danmarck, og samtidig gav ham Skjold og Hjælm, som er en rød Stjærne med fem Odde i et hvidt Felt, og oven paa Hjælmen to røde Stjærner med fem Odde, hvilket forskr. Arrild Gris nu har bevist for os, og beklagede han sig, at Brevene herpaa vare ham frakomne i den forgangne Fejde. Thi have vi nu af synderlig Gunst og for tro Tjeneste tilladt, at han og hans Afkom maa beholde forskr. Vaabenskjold og Hjælm, som her nu staar malet, med slige Privilegier, som andre Riddermændsmænd nyde i

[1]) Dertil ½ Galt, 1 Lam.
[2]) Dertil ½ Galt, 4 Høns, 1 Faar.
[3]) Nemlig Landgilde; desuden ½ Skp. Smør Vinterskat.
[4]) Dertil 5 Høns.
[5]) Disse to desuden (til sammen) en Skatteko.
[6]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 229 (Tegnelser), hvor Brevet er dateret: S. Mickels Aften, ɔ: 28 Septbr.

vort Rige, dog vort og Kronens Bondegods hermed uforkrænket, saa at hans Afkom skal være os og følgende Konger og Danmarcks Krone huld og tro og lade sig bruge mod vor og Rigets Fjende, som ærlige Riddermændsmænd bør. Thi forbyde vi osv. Lund, Mand. post Michaelis. V, 426.

6 Oktbr. Fru Sissille, Erick Krumdiges Efterleverske, fik Stadfæstelse paa en Gaard i Barsebeck, som Oge ibor og som hun har kjøbt til sig og Erick Krumdiges andre Arvinger af Mester Christen Perssen, Vikar i Lundt. Cum clavs. consv. Lundt, Onsd. efter S. Fransisci Dag. V, 427.

8 Oktbr. Clavs Urne fik Brev ad gratiam paa Espholt Len, fri og kvit, dog mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Lundt, S. Dionisii Aften. V, 427 [1]).

28 Oktbr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have undt os elsk. Anthønis Hannisch, vor Sekretær, et Vikarie, som ligger i Roskilde Domkirke til S. Gertruds Alter og nu vacerer efter Hr. Olluf Tuene, at nyde for Livstid, dog saa, at naar han ikke er i vor Tjeneste eller studerer, skal han bo og residere hos Domkirken og holde den tilbørlige Tjeneste baade inden Kirken og uden, dertil være os, Hertug Frederich og følgende Konger huld og tro og vor Ordinans om Religionen aldeles undergiven. Holder han ikke disse Artikler, skal han have forbrudt dette Brev. Thi forbyde vi osv. Lundeg[aard], S. Simonis et Jude ap. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 152 b.

— G. a. v., at disse Brevvisere, vore Undersaatter Hr. Niels Perssen, Sognepræst til Nybbel, Ingerdt Ingvordssen, Jens Ingvordssen, Jens Hanssen smstds., Anders Perssen og Jep Olssen i Mosbye og Morthen Ogessen i Krogstrup, have ladet beklage for os, at de aarlig besværes med nye Fæstninger paa vore og Kronens Enge, som ligge til deres Gaarde og kaldes Magle Eng, Sten Kielde Eng, Velle Gruns Eng, Thue, Kielle, Orne Eng, Sulte Eng, Ingvords Eng, Ebbis, Gundels og Hierne Enge, ydermere end af gammel Sædvane, og at de ej længer kunne taale det. Thi have vi nu af synderlig Gunst tilladt, at forskr. vore Undersaatter maa beholde samme

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 231.

Enge for den Fæstning, som de nu have udgivet, og mod den sædvanlige Landgilde til vort Slot Malmøhus, og at disse Enge altid skulle blive til samme Gaarde under én Fæstning, naar samme Gaarde fæstes. Cum inhib. sol. Lundt, S. Simonis et Jude ap. Dag. Rel. Stye Pors. V, 431.

31 Oktbr. Lunde Domkirke fik Brev, at kgl. Maj. har udlagt den for de Gaarde, som bleve tagne til Malmiøhusses Befæstning: en Bod i Malmiø, som Peder Schreder ibor og giver aarlig til Skyld 12 Mk., en Gaard smstds. hos det gamle Raadhus (6 Mk. danske) og en Gaard i Hvidorp, som Truedt Svenssen ibor (1/2 Td. Smør). Det, som kom til Slottets Befæstning, er: en Gaard vesten og sønden Gaden og gav aarlig til Landgilde 14 Mk., en Gaard hos Teglladen, som Mats Vogenkarl iboede (gav 8 Mk. Penge), og en øde Plads, hvorpaa Kirkens Teglovn stod. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Lundegaard, Alle Helgen Aften. V, 431 b.

2 Novbr. Hr. Hans Spandmager, Sognepræst i Lunde Domkirke, fik Brev at maatte oppebære kgl. Maj.s Part af Tienden af Nørrehvidinge Sogn til sig og følgende Sognepræsters Underhold. Cum inhib. sol. Lundegaard, Tirsd. efter Alle Helgen Dag. V, 431 b.

3 Novbr. Niels Jepssen, Sognedegn i Kiøbinge, fik Brev for sig og sine Efterfølgere at maatte nyde en Kiøbinge Kirkes Jord i Grindelstedt Mark, som han nu selv har i Værge, mod sædvanlig Landgilde til Kirken. Cum inhib. sol. Lundegaard, Onsd. efter Alle Helgen Dag. V, 431 b[1]).

4 Novbr. Jyrgen Kock, Borgemester i Malmiø, fik Brev ad gratiam paa kgl. Maj.s Part af Tienden af Borby og Kiøbinge Sogn. Cum inhib. sol. Lundegaard, Torsd. post omnium sanct. V, 431 b.

5 Novbr. G. a. v., at vi nu af synderlig Gunst og for tro Tjeneste, som os elsk. Jens Thonnessen[2]), som kaldes Schrifver, har gjort os i vort Kancelli, have tilladt ham at nyde for Livstid det Vikarie, som ligger til Store Præstegilde Alter i Lunde Domkirke og Hr. Peder Hallandtsfar sidst havde i

---

1) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 241 (Tegnelser), hvor Brevet er dateret: Tirsd. post omnium sanct., ɔ: 2 Novbr.

2) I Overskriften staar: Thommessen.

Værge, dog saa, at naar han ikke er i vor Tjeneste eller studerer, skal han residere hos Domkirken, holde tilbørlig Tjeneste baade inden Kirken og uden og være vor Ordinans undergiven: holder han ikke disse Artikler, skal han have forbrudt dette Brev. Cum inhib. sol. Lundegaard, Fred. post omnium sanct. V, 432. Jfr. 7 Novbr.

6 Novbr. Hr. Hans Spandmager, Sognepræst i Lunde Domkirke, fik Brev at maatte annamme det første Kannikedom. som falder i Lunde Domkirke. Cum inhib. sol. Lundt, Lørd. efter Alle Helgen Dag. V, 432.

7 Novbr. Holgerdt Thønnessen og hans Søskende fik Brev paa 500 Jochimsdaler, hvormed de have forhøjet deres Pant i Krøginge Birk i Lolland; dog skulle de være pligtige til at gjøre slig Tynge og Tjeneste deraf. som deres andre Pantebreve udvise. Cum inhib. sol. Lundt, Sønd. efter Alle Helgen Dag. V, 354 (overstreget)[1].

— Mester Mats Hack fik Brev paa et Kannikedom i Lunde Domkirke, som vacerer efter Hr.[2]) Peder Hallandtsfar. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 432 b. Jfr. 5 Novbr.

— G. a. v., at os elsk. Mester Peder Sebber. Kantor i Lunde Domkirke, har berettet for os, at Biskop Byrge funderede 3 Vikarier i Krafts Kirken, hvilke det hører Kantoren smstds. til at forlene. Thi have vi af synderlig Gunst tilladt, at naar de Personer ere afdøde, som nu have samme Vikarier i Forlening, da maa og skal forskr. Peder Sebber annamme Vikariernes Gods. Rente og Ret til sig og forvende den til anden nyttig Gudstjeneste. Cum inhib. sol. Samme Datum. V. 434 b[3]).

8 Novbr. Corvits Ulfelt fik Ejendomsbrev paa Kronens Gaard Munckerudt (Jeløsse Sogn, Thorne Herred). som Niels Mogenssen ibor og skylder 3 Pd. Korn med sine Bede. Cum clavs. consv. Lundt, Mand. efter Alle Helgen. Med kgl. Maj.s egenhændige Underskrift. V, 432 b.

— Michel Hals fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden af Gersløf Sogn. Samme Datum. V, 432 b[4]).

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 240 (efter Lensbogen), smlgn. 4 Række, I, 242.

[2]) „Mester" er overstreget.

[3]) I Hdskr. Fol. 432 findes en kortere Gjengivelse af samme Brev; Kantoren kaldes dèr: Mester Peder Hanssen.

[4]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 242.

10 Novbr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Ebbe Ulfelde, vor Mand og Tjener, Lyckoe Slot og Len med al Tilliggelse, eftersom os elsk. Christoffer Galle nu sidst havde det i Værge, at nyde, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han tjener deraf selvfjerde til Lands eller Vands, aarlig giver deraf 100 gode møntede Jochimsdaler og gjør vor Rentemester Regnskab for alt Sagefald, hvoraf Halvdelen skal komme os til bedste ligesom alt Vraget. Han skal beholde forskr. 100 Dl. Afgift hos sig og dermed „giøre flyet paa“ Sten og Kalk, og med det første, ham muligt er, bygge os et fast Hus af Grunden, som kan holdes for Bønder, om noget Opløb paakommer. Han skal holde Bønderne i Lenet ved Lov og ej udfæste dem af deres Gaarde osv., ej forhugge Skovene, men frede Jagten og ej skyde noget grovt Vildt eller andet Adelvildt. Cum inhib. sol. Rendersborig, S. Morthens Afthen. V, 432 b[1]).

12 Novbr. Hospitalet i Helsingør fik Brev, at Hospitalsmestren aarlig maa oppebære kgl. Maj.s Part af Tienden paa Hven til de fattige og syge Menneskers Underhold. Helsingør, Fred. post Martini ep. Dag. V, 153 b[2]).

— Peder Hanssen, Tolder i Helsingør, fik Kvittans paa 600 Goltgld., 215 Engelotter [ɔ:] 430 Goltgld., 96 dobbelte Dukater [ɔ:] 240 Goltgld., 2 Portegaløser [ɔ:] 30 Goltgld. Samme Datum. V, 153.

16 Novbr. G. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Jesep Falster, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Snidtstrup, 700 Jochimsdaler, gode af Slag osv., hvorfor vi pantsætte ham forskr. vor Gaard Snidstruppe med alt det Stiftets Gods, som han nu selv har i Værge dertil, at nyde som et frit brugeligt Pant, indtil det afløses ham eller Arvinger, dog at de gjøre os tilbørlig Tjeneste deraf, aarlig fornøje os paa Kiøpnehafvens Slot om S. Michels Dags Tid 2 Læster Smør, vel forvarede med Salt og Træ, og 100 Mk. Penge, dertil Halvdelen af alt Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld efter Regnskab samt al den Lax, der falder af Laxefisket. Han skal bygge og forbedre Gaarden, holde Bønderne ved Lov og ej udfæste dem osv.,

---

1) Skjønt dette Brev staar blandt Breve af Novbr. 1546, hører det dog vistnok til 1545; saaledes er det dateret i Tegnelser (Danske Mag. 4 Række, I, 147), og dette passer med Dateringsstedet.

2) Hofman, Fundationer VII, 77.

ikke forhugge Skovene, frede Jagten og ej skyde eller ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Cum inhib. sol. Soerkloster, Tirsd. post Martini. V, 434 b [1]).

16 Novbr. G. a. v., at os elsk. Hr. Niels, Abbed i Ringsted Kloster, nu har havt for os Breve af fremfarne Konger i Danmarck, lydende, at Harrestedt Kirke og Præstegaard med al sin Herlighed skal være og blive hos forskr. Ringsted Kloster, hvis Abbed og Konvent skulle indsætte dèr en Sognepræst af deres Brødre, hvem de lyste. Da have vi af synderlig Gunst tilladt, at samme Kirke og Præstegaard maa blive til Klostret, og at Abbeden og Konventet maa tilskikke dèr en god, lærd Prædikant, som rettelig vil og skal lære og prædike Almuen Guds rene og klare Ord og være vor Ordinans om Religionen underdanig, dog saa at den Præst, der nu er forlenet dermed, skal beholde den i sin Livstid. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 153 b [2]).

17 Novbr. G. a. v., og kjendes os at skylde os elsk. Otte Bragde, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vor Gaard Gladsaxe, 1000 Jochimsdaler, gode af Slag og Korn osv., som han nu har laant os og hvorfor vi pantsætte ham forskr. Gladsaxe Gaard og Len i Skonne med Tilliggelse, som han nu selv har i Værge dertil, at nyde som et frit brugeligt Pant. indtil det afløses ham eller Arvinger, dog at de skulle gjøre den sædvanlige Tjeneste deraf, holde Gaarden og Godset velbygt, holde Bønderne ved Lov og ej udfæste dem osv., ej forhugge Skovene, frede Jagten og ej skyde eller ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Cum inhib. sol. Soerkloster, Onsd. post Martini. V, 433 b [3]).

19 Novbr. Tage Thot til Erichsholm fik Pantebrev paa Aas Kloster for 1000 Dl. mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og bygge og forbedre Klostret. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Nyborgh, S. Elisabets Dag. V, 434 b.

21 Novbr. Mette Holste fik Livsbrev paa en Messinge Kirkes Gaard paa Baandseheynet paa Hintsholm mod at give sædvanlig Landgilde, Tynge og Tjeneste til Kirken og Kronen, holde Gaarden ved Hævd og ikke forhugge

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 340—41 (efter Lensbogen).
[2]) Smstds. S. 325 (efter Lensbogen).
[3]) Smstds. S. 344 (efter Lensbogen).

Skovene. Cum inhib. sol. Nyborgh, Vor Frue Dag præsentat. V, 292 [1]).

21 Novbr. Birgitte Hollenders, Borgerske i Nyborgh, fik Stadfæstelse paa et aabent, beseglet Pergamentsbrev af Nyborgh Bything, hvorefter Hr. Lavris Persen, fordum Sognepræst til Flødstruppe i Fyen, skulde have skjødet fra sig og følgende Kapellaner til S. Anne Alter dèr smstds. og til hendes Husbonde Hans Clavssen en Jord, som denne havde bygget og som ligger i Nyborgh i den nørre Gade østen næst Calenthehuset, dog at han og Arvinger aarlig skulde give 2 Mk. danske deraf til Altret og ej afhænde Jorden eller Bygningen til nogen anden end til samme Alter. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 292 b.

— Hr. Niels Persen, Sognepræst i Nyborgh, fik Brev ad gratiam paa en Have kaldet Bickehøfvet for en anden Have, Rossenhave kaldet, som han oplod til Nyborgh Slot. Samme Datum. V, 292 b.

23 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Eyler Rønnov, vor Mand, Tjener og Embedsmand i Nesbyhofvet Len, nu har berettet for os. hvorledes han har en Part i Gaarden Pusselycke paa Langelandt, medens den anden Part ligger til Simmenbølle Præstegaard, og af Godsets Herlighed og Forsvar hører Halvdelen til os og Kronen, den anden Halvdel til forskr. Eyler Rønnov. Da have vi af synderlig Gunst opladt ham og Arvinger al den Herlighed og Rettighed, som tilhører os og Kronen i samme Gaard, dog at Landgilden, som plejer at ydes til Præstegaarden, skal ydes dertil som tilforn. Cum inhib. sol. Odense, Tirsd. efter Vor Frue Dag præsentat. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 292 b [2]).

25 Novbr. Hr. Aafve Bilde fik Livsbrev paa Tølløsse By, Truedstrup, Sønder Vallingrødt, Ubberødt og Qvandløsse, som han selv har i Værge efter kgl. Maj.s Forleningsbrev [9 Decbr. 1538]. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Odense, S. Karine Dag. Dns. rex. manu propria subscripsit. V, 154 [3]). Jfr. 9 Decbr. 1538.

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 243.
[2]) Smlgn. smstds. S. 244.
[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 325—26 (efter Lensbogen).

26 Novbr. Verner Svole, Landsdommer, fik Brev ad gratiam paa efterskr. Gods: 2 Gaarde i Torp (Nerrue Sogn, Vinding Herred), iboede af Hans Perssen ($2\frac{1}{2}$ Ørtug Byg, 1 Pd. Rug, 1 Skp. Smør, 1 Bolgalt, 3 Gæs, 6 Høns, 9 Sk. Erfvitspenge og 2 Mk. Gjæsteri) og Per Jenssen (1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 1 Skp. Smør, 1 Bolgalt, 2 Gæs, 4 Høns, 1 Lam, 1 Mk. Erfvitspenge, 2 Mk. Gjæsteri). en Gaard i Nerru (Osming Herred). som Rasmus Nielssen ibor (1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, $\frac{1}{2}$ Ørtug Havre, 1 Skp. Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns. 24 Sk. Gjæsteri), en Gaard i Nørrebrobye (Saling Herred), som Niels Poelssen ibor (4 Ørtug Byg, 1 Pd. Rug, 1 Galt, 1 Fj. Smør, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns og 2 Mk. Gjæsteri), en Gaard i Glamsbierig (Bog Herred), som Morthen Nelssen ibor (1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Rug, 1 Otting Smør, 1 Mk. Gjæsteri, 9 Sk. Erfvitspenge, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns), en Gaard i Ladbye (Bierrig Herred), som Niels Ifverssen ibor (1 Pd. Byg, 9 Sk.), en Gaard i Lavgstedt (Ottense Herred), som Niels Jenssen ibor ($1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Mk. Gjæsteri, 1 Ørtug Havre), en i Bregnemosse (Ottense Herred), som Dorothe Andersis ibor (1 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Mk. Erfvitspenge, 1 Mk. Gjæsteri). ligeledes kgl. Maj.s Part af Gamtøfte Kirketiende, dog at han holder Tjenerne ved Lov og ej udfæster dem osv., ej forhugger Skovene, heller ikke skyder eller ødelægger noget grovt Vildt. Cum inhib. sol. Odense, Fred. post Karine virg. Dag. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 293 [1]).

27 Novbr. Hans Bussert fik Livsbrev paa Strygaard i Lyng Herred, skylder 1 Td. Smør, at have kvit og fri mod at bygge og forbedre Gaarden og ej forhugge Skovene. Odense, Lørd. post. S. Karine Dag. V, 154.

— Hr. Rasmus Hanssen i Svinborig fik Livsbrev paa Skovfmølle i Sundts Herred, som efter hans Død uhindret skal komme til Kronen igjen; han maa grave paa Kronens Grund for at dæmme samme Dam, naar behov gjøres, dog hvor det ikke er Kronen til Skade. Samme Datum. V, 293 b [2]).

29 Novbr. Clavs Brochenhus fik Brev i 10 Aar paa Vixstrup Gaard, efterdi han har antvordet fra sig alle de

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 232—33 (efter Lensbogen).
[2]) Smlgn. smstds. I, 247.

Breve, som hans Broder, Jacob Brochenhus, havde derpaa; efter de 10 Aar skal Gaarden komme frit til Kronen til Nyborg Slot. Cum clavs. consv. Odense, Mand. efter S. Karine Dag. Rel. Johan Fris. V, 294 [1]).

29 Novbr. Hr. Hans Jørgenssen, Sognepræst i Boense, fik Brev paa Kronens Tiende af Skofby Sogn efter den Handel og Kontrakt, som Erick Krumedige har gjort med ham. Samme Datum og Rel. V, 294 [2]).

— Hr. Christoffer Michelssen, Sognepræst i Udby, fik 10 Aars Brev paa Halvparten af Kronens Tiende i Udby og skal i samme Tid være fri for sit Gjæsteri. Samme Datum. Rel. Jyrgen Lycke. V, 294 b [3]).

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt os elsk. Eyller Rynnov, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Nesbyhofvit Len, at han og Arvinger til evig Ejendom maa have en vort og Kronens Kloster S. Hans Klosters Jord i Odense, som Morthen Smed paaboede og som ligger i Nørregade mellem Anders Hemmingsens Gaard og Graabrødrenes Gaard, som Niels Fris ibor, og strækker sig i Længden fra Hjørnet næst forskr. Anders' Hus „sexsindtstiuge oc" 6 Alen, og fra Hjørnet næst Niels Fris „femsindtstiuge oc" 14 Alen, i Bredden 15 Alen, maalt med Siellandts Alen. Dog skulle de aarlig give deraf til S. Hans Kloster 2 Mk. danske om Paaske og lige saa meget til S. Michels Dag, og udgives denne Jordskyld ikke senest 14 Dage efter Tiden, skulle de have forbrudt 24 Sk. danske for hver Sinde, den Brøst forefindes. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 294 b.

— Erich Pudebusk fik lige sligt et Brev paa en Gaard i Odense, norden paa Kirkegaarden mellem Knud Anderssens Gaard og Hr. Lavritses Gaard, som Marine Nisses ibor, og er 37 1/4 Alen i Længde, 29 1/2 Alen i Bredde. Datum ut supra. Johan Fris subscripsit. V, 295.

3 Decbr. Hr. Hans Ditløfsen fik Livsbrev paa det Vikarie, som ligger til Emmerløf Kirke i Hovis Herred mod sædvanlig Tynge og Tjeneste baade inden Kirken og uden. Cum

---

1) Smlgn. Danske Mag. 4 Række I, 248.
2) Smlgn. smstds. S. 247.
3) Smlgn. smstds. S. 248 (Tegnelser), hvor der for Udby læses: Wiby.

clavs. consv. et inhib. sol. Collinghus, Fred. post Andree ap. Dag. V, 9 b.

30 Decbr. Clavs Daae pantede Paddeborg Len for 1000 Jochimsdaler mod Tjeneste efter hans tidligere Forleningsbrev. Cum clavs. consv. Kolling, Torsd. post nativit. Christi. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 154 b[1]).

— Børge Trolle fik Pantebrev paa S. Avens Kloster i Roskilde paa 500 Jochimsdaler mod at bygge og forbedre Klostret, forsørge de dørværende Nonner med tilbørlig Underhold og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Cum clavs. consv. Colling, Torsd. efter Juledag 1547. Rex manu propria subscripsit. V, 154[2]).

31 Decbr. Erick Banner, D. R. Marsk, fik Ejendomsbrev paa et Bol, som kaldes Skofsgaard (Høerby Sogn, Hingsted Herred, Nørre Jutland). Kolling, Nyaars Aften. Rex manu propria subscripsit. V, 10 b[3]).

Uden Dag. Axel Jul har Essenbeck Kloster som et frit brugeligt Pant for 4000 Jochimsdaler mod tilbørlig Tjeneste efter det Forleningsbrev, han tilforn havde derpaa. Cum clavs. consv. Lensbog (overstreget)[4]).

— Borgemester og Raad i Ribe fik Brev paa Graabrødre Kirkegaard til Fætorv, dog at de skulle brolægge og ikke i andre Maader forbygge den, ligeledes paa Sortebrødre Kirkegaard til deres Bys Forbedring. Ribe. I, 108 b.

1547.

1 Januar. Ebbe Ulfeld pantede Lyckoe Slot for 1000 Jochimsdaler, dog mod Tynge og Afgift efter hans Forleningsbrev [10 Novbr. 1546], undtagen 50 Daler, som aarlig skulle afkvittes ham af hans Afgift. Kolling, Nyaars Dag. Rex manu propria subscripsit. V, 435 b.

---

1) Danske Mag. 4 Række, IV, 316—17 (efter Lensbogen).

2) Dette Brev staar mellem Breve af 27 Novbr. og 30 Decbr. 1546, og Aaret er derfor vistnok regnet fra Juledag. — Danske Mag. 4 Række, IV, 326 (efter Lensbogen).

3) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 265.

4) Smstds. IV, 221.

2 Januar. Hr. Christiern Fris fik Pantebrev paa Sebber Kloster paa 1000 Jochimsdaler mod at bygge og forbedre Klostret og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Cum clavs. consv. Kolling, Sønd. efter Nyaars Dag. Rex manu propria subscripsit. V. 9 b[1]).

3 Januar. Claves Sestede paa Riberhus fik Ejendomsbrev paa S. Hans Klosters Gods i Ribe, som er:

	Skill.	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Svin.	
Hvedding Herred.							
Spannet Sogn og By:		Ø.	Ø.	Ø.	Td.		
Søfren Knudssen......	„	1	1	„	1/4	1/2	
Anders Søfrenssen....	„	1	1	„	1/4	1/2	
Hans Chrestenssen....	„	„	„	1/2	„	1	G[2]) H[3]) 1/2 Td. Honning
Niels Søfrenssen......	„	1	1	1	„	1	GH
Anders Chrestenssen..	„	1	1	„	„	1	GH
Fierstedt (samme Sogn):							
Michel Morthenssen...	„	„	„	1/2	„	1	GH 1/2 Td. Honn.
Niels Kieldssen........	„	„	„	1/2	1/2	1	GH
Ib Søfrenssen.........	„	„	„	1/2	1/2 [4])	1	GH
Raagger Sogn og By:							
Rasmus Hanssen......	„	2	2	2	„	1	GH
Anders Jepssen.......	„	2	2	2	„	1	GH
Obelinge: Nis Perssen....	„	1	2	1	„	1	GH
Skierbeck Sogn og By:							
Nis Knudssen.........	„	„	2	„	„	1	
Søndernes (Brøn Sogn):							
Per Svendssen........	„	„	2	„	„	1	
Reyssebye Sogn og By:							
Knud Ebbessen.......	„	„	3	„	„	1	GH
Bolde Jeppes.........	„	„	3	„	„	1	GH
Hvedinge Sogn og By:							
Anders Fris...........	„	1	2	1	„	1	GH
Olluf Poelssen.........	„	1	2	1	„	1	GH

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 206 (efter Lensbogen).
[2]) G ɔ: 1 Gaas.
[3]) H ɔ: Et Par Høns.
[4]) Desuden 1 Fj. Smør af en øde Eng, som kaldes Priers Enmærke.

	Skill.	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Svin.	
		Ø.	Ø.	Ø.	Td.		
Hvedinge Sogn og By:							
Per Skreder...........	"	"	1	"	"	"	
Per Hanssen..........	"	"	2	"	"	"	
Vester Vestedt S. og By:							
Nis Jepssen...........	"	1	3	"	"	1	
Vestedt (Riberby Sogn):							
Knud Perssen.........	"	2	2	2	"	1	L[1])GH
Et Byggested.........	18	"	"	"	"	"	
Henrick Temmermand i Bierom...........	"	"	10 Skp.	"	"	"	
Ly Herred.							
Meolden: Anders Jenssen	"	"	6	"	"	1	GH
Nogle Agre og Enge [2])	14	"	"	"	"	"	
Rangstrup Herred.							
Aldrop (Herrestedt Sogn):							
Jyrgen Nielssen.......	"	1½	1½	"	"	1	GH
En øde Jord, kald. Mus Vong...............	"	1	"	"	"	"	
Toftelunde[3]): Hans Perssen.................	"	"	"	"	"	1	½ Td. Honn.
Chresten Perssen......	"	"	"	"	"	1	do.
Jens Perssen..........	"	"	"	"	"	1	do.
Stenderup: Niels Poelssen	"	2	2	"	"	1	2G 2H
Poel Jenssen..........	"	1½	1½	"	"	1	GH
Las Simenssen........	"	1½	1½	"	"	1	GH
Brandrup[4]): Jes Ifverssen	"	2	2	"	¼	1	2G 2H
Villats Perssen	"	"	"	"	¼	1	GH
Rurrup: Per Ibssen.....	"	2	2	"	¼	1	2G 2H
Nis Perssen...........	"	2	2	"	¼	1	2G 2H
Per Poelssen..........	"	18 Skp.	2	"	¼	1	2G 2H
Kalslund Herred.							
Ferredrup Sogn og By:							
Povel Chrestenssen....	"	"	1	"	"	"	
Mats Jenssen.........	"	"	1	"	"	"	
Per Anderssen........	8	"	"	"	"	"	
Chresten Smed........	8	"	"	"	"	"	
Mats Matssen.........	"	"	{1 Ø. 3 Skp.	"	"	"	

[1]) L ɔ: 1 Lam.
[2]) Som Jon i Dringstrup har.
[3]) Her et øde Byggested, kaldes Kiarg[aa]r, som de 3 Mænd har under dem.
[4]) Heri angives at være 3 Gaarde; den tredje er dog glemt.

	Skill.	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Svin.	
		Ø.	Ø.	Ø.	Td.		
Hiertinge: Henning Jenssen	"	1½	1½	"	"	1	
Medelbye (Lintrup S.)[1]:							
Per Perssen	"	3	2	"	"	1	
Ib Lavritssen	"	3	2	"	"	1	
Per Jenssen	"	1	½	"	"	"	
Lyntorp: Per Søfrenssen[2])	"	"	½	"	"	1	
Et Møllested[3])	"	"	"	"	"	"	
Frøes Herred.							
Røddinge: Nis Ifverssen.	"	1	½	½	"	1	
Staffen i Hyom af 1 Otting Jord	"	1	"	"	"	"	
Per Terckelsen i Langtvedt af do.	8	"	"	"	"	"	
Gjørring Herred.							
Vilsløf Sogn og By: Nis Torckeldssen[4])	"	1	"	"	"	"	
En øde Toft i Jested[5]).	"	1	"	"	"	"	
Chresten Lassen	8	"	"	"	"	"	
Verrup Sogn og By: Jes Terckelssen	2½ ℔	"	"	"	"	"	GH
Temmerbye (Bramning S.): Nis Torckeldssen	"	1½	1½	"	"	1	
Skats Herred.							
Orrø Sogn og By: Mats Skredder	"	1	1	"	"	"	
Ostrup (Nøbbel Sogn): Søfren Ibssen	"	1	1	"	"	"	
Thonnes Skredder	"	1½	1½	"	"	1	
Brøndom Sogn og By: Hans Gregerssen	"	1	1	"	"	1	

1) Heri angives at være 4 Gaarde, men den tredje er glemt. De 4 Mænd bruge desuden Meylbyvester Mark og Kanekier Mark.

2) Af nogle Jorde paa Lintorp og Bastelunde Mark.

3) Liggende mellem Lintorp og Medelbye, med Dam og Damsbund.

4) Af en Skar Eng.

5) Med et Møllested med Dam og Damsbund.

Item i Vester Herred i Hemne Sogn: Las Jensen i Fiddi (8 Sk.), i Lønne Sogn og By Poel Lassen (8 Sk.). Item i Lundenes Len i Denisbierig Sogn: Nis Anderssen (2 Ørtug Rug), i Vordegoeth én Gaard (Chresten Thommessen, 3 Ørtug Rug), en Gaard i Bierdum (Mats Anderssen, 3 Ørtug Rug). Item i Hamlom Herred: Peder Suder i Nafvel (12 Sk.), Thonnes Haussen i Hesselbierig (1 1/2 Mk), Sinnen[!] Poelssen i Ikast (2 Mk.). Item i Hing Herred: 2 Gaarde i Kamp, iboede af Bertel (4 Ørtug Byg) og Niels Boessen (2 1/2 Ørtug Byg). Item i Molt Herred: én Gaard i Beckebylle (Niels Grafverssen, 2 Ørtug Rug, 1 Svin). Item Jerløf Herred: en Gaard i Hønsevig (Chresten Nielssen, 1 Fj. Smør, 1 Faar). Item i Brusk Herred: en Gaard i Ferup (Søfren Thonnessen, 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Svin), én i Hort (Trogels Jenssen, 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 1 Svin). Item i Ants Herred: 2 Gaarde i Beckebye, iboede af Mats Soelbierig og Per Ibsen (hver 1 Fj. Smør, 1 Svin); Maye Søfrens i Rofvit (8 Sk.). Cum clavs. consv. Koling, Mand. post Nyaarsdag. V, 14 b [1]).

3 Januar. Oluf Munck, Embedsmand paa Skifvehus, fik Ejendomsbrev paa T v i d s Klostergaard, Fang og Mølle med alt Tvis Birk, som er:

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Skovvogn.	Svin.	
	Ø.	Ø.		Pd.			
Gd. i Giedboe: [illegible]er Knudssen....	5	„	„	1	1	1 [2])	L[3]) G[4]) H[5]) F[6]) Gj.[7])
— *i Tuesholt*: Søfrin Matsen...	2	1	„	1	„	1 [2])	LGHFGj.
Lindholt: Mats Jenssen.........	2	2	„	1	1	1 [2])	do.
Brenholt: Per Anderssen........	2	2	„	1	1	1 [2])	do.
Grydholt: Michel...............	1 1/2	1 1/2	„	„	1	1	do.
				Td.			
Morde: Christen Knudssen......	„	„	„	1/2	„	„	

[1]) Brevets Indførelse er desuden paabegyndt Fol. 156 b blandt de sjællandske Breve.
[2]) Skovsvin.
[3]) L ɔ: 1 Lam.
[4]) G ɔ: 1 Gaas.
[5]) H ɔ: Et Par Høns.
[6]) F ɔ: Fødenød.
[7]) Gj. ɔ: Gjæsteri.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Skovvogn.	Svin.	
	Ø.	Ø.		Pd.			
Gd. i Høves: Clemet	2	1	„	„	1	1	LGHFGj.
do. Christen Clemetssen	1	1	„	1	„	1	
Skaftherup: Anne Peders	4	„	„	1	1	1	do.
Niels Matssen ibid.	3	„	„	1	1	1	do.
Skarpendal: Las Perssen	3	„	„	1	1	1	do.
Smiddi Gd.: Jens Nielssen	1½	1½	„	1	1	1	do.
Gd. i Giettrup Beck: Niels Tamessen	2	2	„	„	1	1	do.
do. Per Søfrinssen	2	2	„	„	„	1	LGFGj.
do. Christen Lassen	2	2	„	„	„	1	do.
Bol ibid.: Tames Vilssen	1	„	„	„	„	„	
Tvislundt: Per Nielssen og Niels Nielssen	6	„	„	Td. ½	1	1	LGHFGj.
Vogenlundt: Thomes Søfrinssen	1	1	„	„	„	„	LGH
				Pd.			
Nyboe: Villats Nielssen	4	3	„	1	1	1	LGHFGj.
Velkier: Metthe Jesse	1	„	„	„	„	„	
Hadelgaard: Mats Matssen	1½	1½	„	1	1	1	do.
Søfrin Løcke	2 [1]	„	„	„	„	„	
Store Medal: Christen Lavrissen	1	1	„	„	„	„	
Stafshede[2]: Anders Loris	3	3	„	„	1	1	do.[3]
Tolstrup: Mats Nielssen	1½	1½	„	1	1	1	do.
Ølgryde: Las Morsing	1½	1½	„	1	1	1	do.
Botrup: Christen Jenssen	1½	1⅓	„	1	1	1	do.
Sogenstrup: Per Christenssen	1½	1½	„	1	1	1	do.
Hardestrup: Jeppe	1½	1½	„	1	1	1	do.
Dyrmosse: Christen Knudssen	1	1	„	„	„	„	
Krogsdal: Mats Perssen	6	„	„	1	1	1	do.
Skienbierg: Gravers Perssen	1	1	„	„	„	„	LGH
Movrits ibid.	1	1	„	„	„	„	do.
Per Lassen ibid.	1½	1½	„	1	1	1	FGj.
Kieckegaard: Per Tomessen	1½	1½	„	1	1	1	do.
Gd. i Lunbye[4]: Las Tamessen	1½	1½	„	„	„	1	LGH
do.: Jens Knudssen	1	1	„	1	„	1	do.

[1] Korn.
[2] Fellinge Sogn.
[3] Dertil 1 Ask Honning.
[4] Avlom Sogn, Hambrum Herred.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Skovvogn.	Svin.	
	Ø.	Ø.	Ø.	Pd.			
do.: Maye Michels..........	1	1	„	1	1	1	LGHF
Broe: Christen Lassen..........	3 [1])	„	„	1	1	1	do.
Truelstrup: Anders Smidt.......	6	„	„	2	1	1	do.
Mette Lavrses smstds.	3	„	„	1	1	1	do.
Asbeckhede: Søfrin Povelssen...	2	„	„	1	„	1	LGH
Lundtgaard: Per Søfrinssen.....	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	1	1	1	LGHF
Gd. i Kieckebye: Niels..........	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	1	1	1	do.
Ofvekielde: Oluf Madssen........	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	1	1	1	do.
Vraa: Niels Perssen............	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	„	„	1	do.
Nederkieldt: Per Matssen.......	1	1	„	1	„	1	do.
Lundby: Jens Mickelssen.......	2	2	„	1	1	1	LGFGj.
Herslunde [2]): Oluf Søfrinssen....	2	1	„	„	„	1	LGHFGj.
Halle: Inger Anderses..........	3	„	„	„	1	1	LGHF
Hieldegaard: Simen Povelssen...	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	„	1	1	do.
Inge........................	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	„	„	1	LGH
Tingsageren: Jeppe.............	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	„	„	1	GH
Gd. i Vogenstrup: Michel Brun..	2	2	„	„	1	1 [3])	LGHFGj.
Gd. i Hundkier: Mats Nielssen..	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	„	1	1	LGHF
Gd. i Svenstrup: Kaye..........	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	„	1	1	do.
Vindeby (Vindt Sogn), 4 Gaarde:							
Christern og Lavris...........	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	1	1	1	LGHFGj.
Tammes.....................	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	1	1	1	do.
Niels Tamessen og Jens Knudssen........................	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	1	1	1	do.
Christiern Anderssen.........	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	1	1	1	do.
Et Bol ibid.: Erick...........	1	1	„	„	„	„	
Gd. i Trecris: Per Jenssen......	3 [1])	„	„	„	„	„	LGH
Nørgaard [4]): Kristen Gabriel....	2	2	„	„	1	1	LGHFGj.
Gd. i Strostrup: Mon[s] [5]).......	1	1	„	„	„	„	
Naver By og S.: Niels Povelssen	$1^1/_2$	$1^1/_2$	„	„	„	1	LGHGj.
Store Faldhede: Per Nielssen....	4	4	„	„	1	1	LGHFGj.
Jens ibid.	1	1	1	„	„	1	GHGj.
Vogenstrup: Mickel.............	1	1	„	„	„	„	

[1]) Korn.
[2]) Vindinge Sogn.
[3]) Skovsvin.
[4]) Idom Sogn.
[5]) Et Bol ibid., kaldes Ifve: Per Knudsens Hustru, giver 1 Ortug Korn.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Skovvogn.	Svin.	
	Ø.	Ø.	Ø.	Pd.			
Gd. i Krunderup: Christen Perssen	2	1	„	„	„	1	LGH
Alstrup: Michel og Niels	2	2	2	„	1	1	LGHFGj.
Kiergaard: Kristiern	1	1	1	1	1	1	do.
Bolet Torp	1	1	„	„	„	„	
Gd. i Egbierg (Hierm S.): Ingeborg og Christiern Jesperssen	„	„	Td. 6	1	1	1	do.
Skarby: Christern og Jens	„	„	6	„	„	1	do.
Gd. i Avsum: Oluf og Jens	„	„	6	1	1	1	do.
Jens Tommessen ibid	„	„	12	1	1	1	do.
MatsKock og PerSøfrinssen ibid.	„	„	12	1	1	1	do.
Jens ved Kirken ibid.	„	„	5	„	„	„	LGH
Christern Degen ibid.	„	„	3	1	„	„	
Christiern Jesperssen	„	„	6	1	1	1	LGHFGj.
Homelmøsse: Anne Nielses	„	„	8	1	1	1	do.
Hierromhede: Anders Perssen	„	„	6	1	1	1	do.
Niels Perssen smstds.	„	„	12	1	1	1	do.
Christern og Morthen ibid.	„	„	8	1	1	1	do.
Niels Olssen smstds	„	„	6	1	1	1	do.
Ifver og Peder ibid.	„	„	6	1	1	1	do.
Jens Perssen ibid.	„	„	6	1	1	1	do.
Kiergaard: Erick og Søfrin	„	„	12	1	1	1	do.
Tuerskovf: Anders Michelssen	„	„	6	„	„	1	do.
Sønderhierrom Gd.: Metthe Nielses og Jørren	„	„	24	1	1	1	do.
Hvidbierg (samme Sogn)	1	1	„	„	„	„	
Kongskovf: Else Tomesse[s]	1	1	„	„	„	„	
Dambgaard ibid.: Christiern Juel.	1	1	„	„	„	„	
Gd. i Sol [1]): Christern Tuessen	„	„	6	„	„	1	do.
Gd. i Lundby: Mavris Lassen	„	„	8	„	1	1	do.
Skiødt: Mats og Anders	„	„	12	1	1	1	do.
Hillersborg [2]) Christen Olssen	„	„	14	„	„	„	
Gd. i Obby: Niels Tuedssen	„	„	24	1	1	1	do.
Gd. i Dalby: Christiern Jenssen	„	„	8	„	1	1	LGHF
Mort[en] Berthelssen og Peder smstds.	„	„	8	„	1	1	LGHFGj.
			Ø.	Td.			
Kvistrup: Hustru Kirstine og Niels	10	10	10	½	1	1	do.

[1]) Vrom Sogn.
[2]) Glemsig Sogn.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Skovvogn.	Svin.	
	Ø.	Ø.	Td.	Pd.			
Bolet Bygeldt (Boerbierg S.): Niels	„	„	6	1	1	1	LGHFGj.
Hvamme: Christiern Torckelssen	4	„	„	„	1	1	do.
Bichdal: Jens Anderssen........	6	„	„	„	1	1	do.
Savfvestrup: Jens Brun.........	6	„	„	„	1	1	do.
Christen Kieldssen ibid.......	„	„	„	2	„	„	
Kiergaard [1]): Christen Perssen...	1	2	„	„	1	1	do.
Hornshyf: Christen Nielssen....	„	„	12	1	1	1	do.
Brus: Niels Christenssen og Dorrethe........................	„	„	12	1	1	1	do.
Pilgaard: Gris og Peder........	„	1	1	„	„	„	
Christen Simenssen og Jens i *Birck*:.......................	„	„	12	1	1	1	do.
Kovendt: Christen Nielssen......	„	„	8	„	1	1	do.
			Ø.				
Bol i Hede: Bertel.............	„	„	2	„	„	„	
Hertugens Nardns [!]...........	„	„	3	„	„	1	do.
Koberop: Tames Mogenssen.....	„	„	4	„	„	1	do.
Elkier: Christern Juel..........	6	„	„	1	1	1	do.
Tovestrup: Niels Jørrenssen.....	2	1	„	1	1	1	do.
Tomes Berthelssen ibid.......	1	1	„	1	1	1	do.
Noes: Jens Matsen.............	1	1	„	„	„	„	
Helsel: Niels Bertelssen.........	1½	1½	„	1	1	1	do.
Biergaard: Tøger Møller........	3	„	„	„	„	„	GH
Beckmarck: Jens................	1	„	„	„	„	„	
Boelmolgaard: Christen Gal.....	1	„	„	„	„	„	
	Td.	Td.		Td.			
Skierumgaard [2]): Christen Munck	12	12	„	½	„	„	
	Ø.	Ø.		Pd.			
Jens og Maye ibid.	1½	1½	„	3	1	1	LGHFGj.
Linde [3]): Mats	4	„	„	„	1	1	do.
Gd. i Synder Lindit: Jøst......	4	„	„	„	1	1	do.
Villom smstds................	3	„	„	„	1	1	do.
Jens ibid....................	3	„	„	1	1	1	do.
Ryen: Grøn....................	3	„	„	1	1	1	do.
Søndervos: Clemen og Jens.....	3	„	„	„	1	1	do.
Per Lassen og Maye smstds...	2	„	„	„	„	„	LGH

[1]) Merup Sogn.
[2]) Ulborg Herred.
[3]) Sunds Sogn, Hambrom Herred.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Skovvogn.	Svin.	
	Ø.	Ø.	Td.	Pd.			
Oluf Jenssen smstds..........	2	„	„	„	„	„	LGH
Gammel Sunts: Jens Knudssen..	3	„	„	„	1	1	LGHFGj.
Christen Knudssens Gaard ibid.	2	„	„	„	„	1	do.
Jørgen Tonnesens Gaard ibid..	3	„	„	„	1	1	do.
Christen Fris og Jesper ibid..	3	„	„	„	1	1	do.
Toruppe: Maye Marqvords......	„	„	„	3	1	1	do.
Jens Jørgenssen smstds.......	„	„	„	3	1	1	do.
Jens Perssens Hustru ibid....	„	„	„	3	1	1	do.
Øre Sogn: Jens Nielssen........	„	1	„	1	„	1	do.
				Td.			
Urhafve[1]): Jesper og Peder.....	„	„	„	½	1	1	do.
Leggesgaard: Svenning..........	„	„	„	½	1	1	do.
				Pd.			
Lille Issen: Christern Lassen....	2	„	„	1	„	1	LGHGj.
				Td.			
Store Issen..................	„	„	„	1	1	1	LGHFGj.
				Pd.			
Bol ved Is Vadt: Per Vestessen.	„	„	„	3	„	„	
Clemholt[2]): Anders Perssen......	„	„	„	3	„	1	GHGj.
Lindt: Oluf Perssen............	2	„	„	„	„	„	GH
Snebierg: Niels Skreder.........	2	„	„	„	„	„	do.
Hundkier: Søfrin Gravfverssen..	„	„	„	3	„	1	do.
Munckgaard: Christen Jenssen..	2	2	„	„	„	1	LGH
Tovestrup: Jeppe...............	„	„	„	2½	„	„	GH
Bassumgaard: Jep Graverssen..	2	2	„	„	1	1	LGHFGj.
Lindt (Vorgo S.): Jep Perssen..	„	„	„	3	„	1	LGHGj.
Fielster: Vogen Michelssen......	2	1	„	3	1	1	LGHFGj.
Gravers ibid.	1½	1½	„	„	„	1	LGHGj.
Birchmøsse[3]): Lavris Jensen....	4	„	„	„	1	1	LGHFGj.
Ashoe[4]): Niels Villatsen og Afholt[5])....................	1½	1½	„	„	„	1	LGHGj.
Kudal: Christen Villatsen.......	1½	1½	„	„	„	1	do.
				Td.			
Hyllenskovf: Lavris.............	„	„	„	½	1	1	Gj.
Lille Hylling..................	„	„	„	½	1	1	

[1]) I Kast [ɔ: Ikast] Sogn.
[2]) Rindt Sogn.
[3]) Timering Sogn.
[4]) Ome Sogn.
[5]) Olus ibid., skylder 8 Alen Vadmel.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Skovrogn.	Svin.	
	Ø.	Ø.	Td.	Fj.			
Foverholt: Søfrin	"	"	"	1	"	1	Gj.
Hvepskof	"	"	"	1	"	1	do.
				Pd.			
Bogeskof[1]): Mette Nielse[s]	"	"	"	3	"	1	do.
Norholt: Jesper	"	"	"	1	"	1	do.
Christern Knudsen smstds.	"	"	"	1	"	1	do.
Gd. i Sne By: Jens	"	"	"	3	"	1	do.
Guldstedt[2]): Anders Smed	"	"	"	3	"	1	do.
Karine Nielsis ibid.	"	"	"	3	"	1	do.
Tames smstds.	"	"	"	2	"	1	

Item Vindgob i Ring Sogn, skylder 3 Ørtug Korn, 1 Mk. danske, Roekier, skylder 2 Ørtug Rug, et Bol ibid., skylder 1 Ørtug Rug. Item Merup Hede, som Holstebroe By[mænd] bruge og hvoraf der aarlig skal gives 5 Mk. Penge for Græsgang. Lyngslet og anden Bjering, som de have deraf. Item Møllerne Vegen Mølle (24 Td. Mel), Nafver (20 Td. Mel), Hessel (20 Td. Mel) og den nye Mølle ved Hyllenskof (8 Td. Mel). Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 16 b.

3 Januar. G. a. v. og kjendes for os og Arvinger at have solgt, skjødet og afhændet til os elsk. Erich Banner, vor Mand, Raad og D. R. Marsk, og Arvinger Bolet Skofgaard i Hørby Sogn (Hinsted Herred, Nørre Jutland), som Lodvig Perssen ibor (2 Grot), hvilket blev forbrudt til os og Kronen i forledne Fejde, at nyde til evig Ejendom, og have vi derfor til vort og Rigets Behov oppebaaret Fyldest og fuldt Værd efter vort Nøje. Thi bepligte vi os osv. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 24 b.

— G. a. v., at efterdi os elsk. Doktor Peder Capiteyn, vor Lifarst, nu har svoret os og højbaarne Fyrste Hertug Frederick, vor kjære Søn, at være huld og tro og bo her i vort Rige Danmarck i vor Stad Kiøpnehafn, saa længe han lever, og lade sig bruge i vor og vor Søns Tjeneste, naar ham tilsiges,

[1]) Sne Sogn.
[2]) Kystrup Sogn.

da have vi derimod med dette vort aabne Brev lovet og tilsagt ham førstkommende S. Michels Dag og siden aarlig at ville fornøje ham af vort Kammer 120 Jochimsdaler, hvilken Besoldning og Stipendium han aarlig skal have, indtil vi i Stedet forsørge ham med en gejstlig Forlening i Siellandt, som kan rente lige saa meget. Naar han annammer samme Len, skulle de 120 Dl. derimod strax „forkortes“, og han skal da nyde det kvit og fri for Livstid, og naar han af Alderdom eller Skrøbelighed ikke længer kan lade sig bruge i vor Tjeneste, skal han alligevel beholde det[1]). Desligeste ville vi forsørge ham med en bekvem og fri Vaaning i forskr. Kiøpnehafn, hvori han kan have sin Værelse, indtil han kan bekomme én af Universitetets Gaarde dèr smstds. Ligeledes skal han beholde det Stipendium, der er ham udlagt for den Medicinæ „legse“ dèr i Universitetet, saa længe han læser dèr og er Læsemester dèr og fuldgjør samme „legse“; dog naar han forskrives til os i vor Tjeneste, skal Forsømmelsen af samme „legse“ ikke hindre ham i hans Stipendio. Naar han bruges i vor eller vor kjære Søns Tjeneste, ville vi forskaffe ham frit Underhold og Udkvitning. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette Brev. Samme Datum. V, 155 b.

3 Januar. Abbed Niels af Ringstedt fik Brev at være kvit for Tredjeparten af Klostrets Rente i forledne Aar, som han fik kgl. Maj.s Brev at skulle udgive. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 154 b.

4 Januar. G. a. v., at vi nu af synderlig Gunst have forlenet os elsk. Borgemestre og Raadmænd i Kiøpnehafven og hvilke, de tage til dem, vort og Norges Krones Land Islandt med Vespenøe at have med samme Lands Indkomst, Told og al anden Rente og Ret, som Otte Stissen sidst havde i Værge, at nyde i 10 Aar fra Datum, dog at de deraf aarlig skulle give hver S. Michels Dag 1000 Mk. lüb., som ere gænge og gjæve i Lybeck og Hamborig, og naar de have havt det i Værge i 3 eller 4 Aar, og vi da kunne forfare, at der kan tilkomme os og Kronen mere Rente deraf, skulle de siden give ydermere deraf, eftersom vi kunne enes derom. De skulle hvert Aar selv

---

[1]) Dette Punktum er glemt i en Afskrift af Brevet (V, 155), der derfor er overstreget og erstattet ved en ny.

lade besejle Landet udfra Kiøpnehafven, ligeledes skikke derind en god, forfaren Mand, der altid skal have Tilsyn, at vore Undersaatter [nyde] saa meget, som Norges Lov og Ret er, og at ingen forurettes mod Loven. Cum inhib. sol. Kolinghus, Tirsd. post Nyaarsdag. V, 501 b[1]).

5 Januar. Jørgen Perssen, Rentemester, fik Kvittans paa 600 rinske Gld., som han antvordede kgl. Maj. Kolling, Hellig tre Kongers Aften. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 13 b.

6 Januar. G. a. v., at os elsk. Jens Mogenssen, vor Mand, Tjener og Landsdommer i Nørjutland, nu har berettet for os, hvorledes han i Overværelse af os elsk. Clavs Sested, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Riberhus, og Mester Hans Tavssen, Superintendent i Riber Stift, har gjort et Mageskifte med Øret Præstegaard om nogen Jord og Eng ved 14 Læs Eng sønder Lofvenaa, hvilken Jord forskr. Jens Mogenssen skal beholde til Vederlag for anden Jord, som han har udlagt samme Præstegaard i Stedet og som er 4 Læs Eng, kaldes Nybrovig, Flaskeengen i Ovstrup Mark (4 Læs Eng), 2 Læs Eng i Tornlundt Mark, kaldes Fellis Krog, 2 Læs Eng i samme Mark, kaldes Dravf, 2 Læs Eng ved Lofvenaa hos Aalegaarden af den Agerjord, som Øret Præstegaard har havt sønder Lefvenaa, item den omdigede Toft med Ager og Eng ved Mølle Vaden norden Adelvejen, item en anden Toft vesten ved Adelvejen, som løber over Lefvenaa, og sønden ved Vejen. For hvad anden Jord og Agerland, som Præstegaarden hidtil har havt sønden Lefvenaa, hvilket forskr. Jens Mogenssen og hans Arvinger ogsaa skulle beholde, har han udlagt til Vederlag en bygt Gaard i Øret By næst op til Præstegaarden, som Christen Skovfmager ibor (2 Ørtug Rug, 1 Pd. Smør, 1 Skovvogn, 1 Skovsvin og Gjæsteri), med en Fuldgaards Eje over alt Øret Bymark, dertil med en Aalegaard i Lefvenaa nedenfor den vestre Tofts Jord, som renter aarlig $^1/_2$ Td. Aal, og forskr. Jens Mogenssen skal ej bygge nogen anden Aalegaard dèr oven for. Og endog at Øret Kirke siges nu at staa paa Orretsgaards Grund, skal „hun" alligevel blive en fri Kirke, og Øredsgaard skal ej have jus patronatus eller nogen Rettighed dertil. Da have vi nu stad-

[1]) Finni Johannæi hist. eccl. Island. II, 301. M Ketilson, Kgl. Forordn. t. Island I, 255—56, Krag, Christian III.s Hist. II, 420.

fæstet dette Mageskifte osv. Cum inhib. sol. Colling, Hellig tre Kongers Dag. V, 11.

6 Januar. Samme Jens Mogenssen fik Forleningsbrev ad gratiam paa Vischum Gaard (Sønderlyng Herred) med 4 Gaarde i Vischum (skylde 3 Ørtug Korn, 2 Pd. Smør, 20 Sk. Gjæsteri. 1 Skovsvin), 4 Bol ibid. (hver $1\frac{1}{2}$ Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, 10 Sk. Gjæsteri, $\frac{1}{2}$ Skovsvin, og sammen med Gaardene en fed Ko), et Kirkebol ibid. (18 Sk. danske), item Nøragger Gaard i Ovruppe Sogn, Gislom Herred (2 Ørtug Rug, 2 Ørtug Byg, 2 Ørtug Havre, 3 Pd. Smør, 3 Mk. Gjæsteri, 1 Skovsvin), 14 Gaarde i Nøragger Sogn, iboede af Cresten Jepssen (6 Ørtug Korn, 3 Pd. Smør, 3 Mk. Gjæsteri, 1 Skovsvin), Las Skreder, Oluf Jenssen, Jens Lavrtssen, Jens Lodvigsen, Oluf Jenssen, Jesper Anderssen, Jesper Persen, Mats, Jens Crestenssen, Anders Valdemarssen, Jens Hvas, Hans Erendrup, Las Lavrtssen (hver 3 Ørtug Korn, 3 Pd. Smør, $1\frac{1}{2}$ Mk. Gjæsteri, 1 Skovsvin), item Oluf Jenssen i Øemarck og Niels Olufssen ibid. (hver 3 Ørtug Korn, $2\frac{1}{2}$ Pd. Smør, $1\frac{1}{2}$ Mk. Gjæsteri, 1 Skovsvin), item Nøragger Mølle (8 Pd. Mel). Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 12 b.

— G. a. v., at Aar 1547 Hellig tre Kongers Dag her paa Kolinghus var skikket os elsk. Ifven Erichssen til Koxbylle, vor Mand og Tjener. og berettede, at hans Forældre havde givet til vor Frue Alter i Emmerløf Kirke 5 Gaarde, de fire i Emmersløf By (Høfvers Herred), iboede af Peder Nielssen, Harck Mogenssen, Anders Hofmand og Hans Anderssen, den femte i Seersløf, iboet af Benedit Morthenssen, og beviste det med to Herredsvidner af Høfvers Herred, hvorefter tvende 36 Mænd havde vidnet, at det var dem fuldt vitterligt, at samme Gods var kommet fra hans Forældre. Dertil svarede os elsk. Mester Hans Tavgessen, Superintendent i Riber Stift, og berettede, at Godset var givet til samme Alter, og at en Kapellan altid havde været og endnu var forlenet af os med samme Altergods. Da blev der med vor Tilladelse gjort en endelig Handel og Forening derpaa i saa Maade, at Landgilden af forskr. 5 Gaarde til evig Tid skal blive hos den Person, som er tilforordnet af Superintendenten i Riber Stift at være Kapellan til forskr. Alter, og Forsvaret, Ægt, Arbejde og al anden Herlighed af dem skal blive til forskr. Ifven Erichssen og hans Arvinger.

Givet Aar, Dag og Sted, som forskrevet staar. Rel. Mester Hans Tavgessen. V, 12 b[1]).

8 Januar. Knudt Gyldenstiern fik Pantebrev paa Øe Kloster for 6000 Dl., ligervis som han nu selv har det i Værge, dog at han og Arvinger skulle tjene deraf med 6 „gerust" Heste og Svende med Glavind inden Lands, holde Klostret ved Bygning og forskaffe Jomfruerne, der ere derinde, deres Underhold. Item skal han være fri for Nathold, uden kgl. Maj. selv kommer til Øe Kloster eller Estrup. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kolding, Lørd. efter Hellig tre Kongers Dag. V, 13 b[2]).

9 Januar. Søfren Vidissen i Egethvedt fik Stadfæstelse paa Kong Frederichs Brev til ham og hans ægte Børn, hvilket som lever længst, paa den Gaard, han ibor, mod sædvanlig Afgift. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Koldingh, Sønd. efter trium regum. V, 13 b. Jfr. 13 Januar.

10 Januar. G. a. v., at os elsk. Mester Anders Skovtgaardt, Ærkedegn i Viborg Domkirke, nu har bevist her for os, at han paa vort almindelige Hospital i Viborgs Vegne har kjøbt 2 Bøndergaarde, den ene i Vesterris (Ring Herred), iboet af Jøs Jenssen, skylder til os og Kronen 1½ Pd. Smør, 3 Kander Honning, 6 Sk. Leding og 3 Heste i Gjæsteri, den anden i Gestet By (samme Herred), iboet af Christen Star, skylder 1½ Pd. Smør, 3 Kander Honning, 1½ Sk. Leding og 3 Heste i Gjæsteri. Da have vi af vor synderlige Gunst og de fattige, syge og saare Mennesker i forskr. Hospital til Hjælp og Underhold undt og givet til Hospitalet al forskr. vor og Kronens Rente og Rettighed af hine to Gaarde at have til evig Ejendom. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Signet nedenfor dette vort aabne Brev. Kolling, Mand. efter Hellig tre Kongers Dag. V, 14[3]).

13 Januar. G. a. v., at efterdi os elsk. Niels Skiel, vor Mand og Tjener, nu har undt os og Kronen hans Bondegaard Hiellemdrup (Etvad Sogn, Jerlof Herred, Kolling Len), som er den tredje Del over al Hiellemdrup Skov og Mark og skylder 1 Fj. Smør, 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1½ Ørtug Havre[4]).

---

1) Krag, Christian III.s Hist. Suppl. S. 83—84.
2) Danske Mag. 4 Række, IV, 212 (efter Lensbogen).
3) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 258—59.
4) V, 9: ½ Ørtug Byg, ½ Ørtug Havre.

1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, Skovsvin og Gjæsteri, da have vi derimod udlagt ham en vor og Kronens Gaard Vissens Gaard (Etvad By, samme Sogn), som Søfren Videssen nu ibor, med $2^1/_2$ Otting Jord over al Egitved Skov og Mark, skylder 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 2 Traver Rug og 1 Læs Hø med andre Bede, hvilken han og Arvinger skulle beholde til evig Ejendom, dog Kong Fredericks, vor kjære Hr. Faders, Brev, som forskr. Søren Videssen og hans ældste Barn have paa samme Gaard for Livstid, hermed uforkrænket [jfr. 9 Januar]. Skete det osv. Kollinghus, Torsd. efter Hellig tre Kongers Dag, under vort Signet. V, 25 b [1]).

14 Januar. Borgemester og Raadmænd i Vaardt fik Stadfæstelse efter nogle gamle Breve paa Orthumlunds Mark altid at skulle blive til Vardhe By og Vardhe Bro dermed at holde vel færdig. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Collinghus, Fred. efter S. Knudt Hertugs Dag. V, 25.

— Samme Varde Borgere fik Brev ad gratiam kvit og fri paa en Hede, kaldes Harhed Mark, mellem Ribervejen og Orrevejen, af hvilken Hede tilforn gik 1 Ørtug Havre og 1 Td. Aal. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 25.

16 Januar. Jyrgen Perssen, Rentemester, fik Kvittans paa Regnskab paa $104^1/_2$ dobb. Dukater, 1 Engellot, 1 ringske Gld. og 2 Deventers Gld., som han annammede af Slotsskriveren paa Bergenhus, item $86^1/_2$ dobb. Dukater, 9 Engellotter og 1 ringske Gld. af Skatten af Bergen By. Koling, S. Anthonii abbatis Aften. V, 25.

23 Januar. G. a. v., at vi nu af synderlig Gunst have tilladt, at disse Brevvisere, vore og Kronens Tjenere Anders Hanssen, Olluf Hanssen og hans Brødre maa og skulle i deres Livstid beholde en Gaard i Skierup, én i Hvesselbierig og én i Gierløf (Holman Herred) samt én i Dons (Brusk Herred i Koldinge Len), hvilke de nu selv have i Værge, dog at de aarlig skulle give deraf til Kolinghus 1 Td. Smør, vel forvaret med Salt og Træ, og dermed være kvit for al anden Afgift. De skulle holde vor Lensmand paa Kolinghus med hans medhavende Folk og Heste en Nats Hold om Aaret

[1]) En anden Udfærdigelse af samme Brev findes Fol. 9 blandt Breve af Aar 1546; her har det først været dateret: Rygaard, Sønd. post S. Martini, ɔ: 14 Novbr. 1546, hvilket er rettet til: Ko[l]ding, Onsd. post Anthonii, ɔ: 19 Januar 1547.

til Øl, Mad, Hø, Havre og Strøfoder til Hestene og være ham paa vore Vegne hørige, lydige og følgagtige. Desligeste skulle de holde Gaardene vel bygte og ej forhugge de tilliggende Skove. Cum inhib. sol. Kolinghus, Sønd. post Anthonii. V, 26.

29 Januar. Mester Jens Varder, Vikar i Vedel, fik Følgebrev til efterskr. Kronens Tjenere [se A]. Derimod har Mester Jens udlagt kgl. Maj. til Vederlag efterskr. Gods i Jellingsyssel [se B].

	Penge.	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Faar.	Svin.	Gjæsteri.	Skorvogn.	Fodernød.
A	ß	Ø.	Ø.	Ø.	Fj.			Heste.		
Bermos: Jens Jenssen......	1	½	½	„	1	„	1	8	1	„
Rotbil: Mavrits Envoldsen..	„	1½	1½	„	„	1	1	6	„	„
Hans Matsen..............	1	1	1	„	1	„	1	4	1	„
Gunderup: Jes Matsen.....	„	1	1½	„	„	„	1	1	„	„
Schovlingh: Anders Hanssen	„	1	½	„	1	1	1	8	1	„
— Peder Martenssen....	„	1	1½	„	„	„	1	6	„	„
Lundt: Marthen Crestenssen	1	½	1	„	1	1	1	8	1	„
Lerckeholt: Peder Crestenssen....................	1	„	„	„	1	„	1	6	1	„
Eske Persen...............	1	„	„	„	1	„	1	6	„	„
Ingeborgh Ifvers..........	1	„	„	„	1	„	1	6	„	„
					Pd.					
Anders Artsen............	„	1	1	„	2	1	1	6	„	„
Tange: Oluf Villatsen......	„	2	1½	„	„	„	1	6	„	„
Sig: Cresten Lassen	„	1	1½	„	„	1	1	4	„	„
Allingh: Jyrgen Nilssen....	„	½	½	„	½	„	„	„	„	„
Stensigh: Jens Jenssen.....	„	½	½	„	„	„	„	„	„	„
B					Fj.					
Nørvilstrup: Nis Crestenssen	„	1	1	1	½	„	„	1½ ß	1	1
Gaard i Nørbock...........	„	„	„	„	1	„	1	1 Dl.	„	„
do.	„	„	„	„	1	„	„	1 Dl.	„	„
do.	2 [1]	„	„	„	„	„		„	„	„
Klovstock: Jep Tygessen....	„	2	„	„	„	„		1 ß	„	„
					Td.		Skorsvin			
Hoxholt: 4 Gaarde.........	„	2	4	2	½	„	4	4 Ø. [2]	„	4
— 1 Bol.............	1	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Enom (1 Bol): Jens Povelssen	„	„	1	„	„	„	„	„	„	„

[1] Dl. til Skyld.

[2] Havre.

	Penge.	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Faar.	Skovsvin.	Gjæsteri.	Skovvogn.	Fodernød.
		Ø.	Ø.	Ø.	Fj.					
Hafver: 1 Gaard..........	„	„	„	„	1	„	1	1 ½	„	1
1 Bol: Jacob..............	„	„	1	„	„	„	„	„	„	„
Nørvonstrup: 1 Gaard......	„	1	1	1	„	„	1	1 Ø. [1])	„	1
Holtum: 1 Gaard..........	„	1	1	1	1	„	1	1 Ø. [1])	„	1
1 Gaardseje [2]).............	„	1	1	1	„	„	„	„	„	„
do. [3])	„	2 [4])	„	„	„	„	„	„	„	„

Collingh, Lørd. efter S. Povels Dag convers. V, 26 b. Jfr. 13 Februar.

30 Januar. G. a. v., at denne Brevviser Clement Chrestenssen, Borger i Varde, nu har været for os og berettet, hvorledes hans Hustru Marine Nielsdatter nu i forledne Fejde har havt 2 Gaarde i Hing Herred, den ene i Velling Sogn, kaldes Nagen Gaard, den anden i Hæde Sogn, kaldes Nørgaard, desligeste Ottendeparten af en Eng i Fulkier (Ulborigh Herred), og at hverken han eller hans Hustru have forbrudt samme Gods i Fejden eller været Rigets Fjender „metfyldige" i nogen Maade; desligeste beviste han med et aabent beseglet Brev af os elsk. Hr. Johan Rantzoe, Ridder, vor Mand og Raad, at samme vore Undersaatter i Varde under Oprøret altid havde bevist sig tilbørlig som tro Undersaatter mod ham og os elsk. Erich Krumdige, som den Tid havde Befaling paa vore Vegne. Da have vi af synderlig Gunst, dersom saa findes, at samme Engpart og Gaarde ikke ere anderledes forbrudte og faldne til os og Kronen eller anderledes afhændede, undt og tilladt, at forskr. Clement Chrestenssen paa samme hans Hustrus Vegne maa beholde dem for den sædvanlige Landgilde og Skyld med al Ret som før Fejden. Cum inhib. sol. Koling, Sønd. post Pavli conversionis. V, 27.

— G. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Johan Høicken, vor Mand, Tjener og Embedsmand i Alling Kloster, 4000

1) Havre.
2) Som Hr. Michel bruger.
3) I Søskovmark og Lille Frøstemark, som Nis Lassen bruger.
4) Korn.

Mk. lybsk og 1000 gode, møntede Jochimsdaler, gode af Korn og Slag osv., som han nu har laant os, for hvilken Sum vi pantsætte ham vort og Kronens Kloster Alling her i Nørjutlandt med al Tilliggelse, som han selv har det i Værge, at nyde som et frit brugeligt Pant, dog at han og Arvinger aarlig skulle give deraf 20 Jochimsdaler, at betale vor Rentemester i Nørjutland om Paasketid, og ej beregne os nogle Rentepenge af forskr. Summer. Ligeledes skal han gjøre os Regnskab for alt Sagefald og Gaardfæstning, hvoraf Halvparten skal komme os til bedste, og tjene deraf med 4 „gerust" Heste og Karle med Glavinder, bygge og forbedre Klostret, holde Tjenerne ved Lov, ej udfæste nogen af dem og ej besvære dem med nogen ny Fæstning eller paalægge anden ulovlig Besværing, ej forhugge Skovene, frede Jagten og ej ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Thi forbyde vi osv. Samme Datum, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 27 b[1]).

6 Febr. Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i Svinborgh fik Brev ad gratiam paa de Enge og Agerjord, som Bønderne i Orckelby hidtil have brugt til deres Gaarde, dog undtagen Skoven, som kgl. Maj. vil have sig forbeholdt: dog skulle de give deraf den sædvanlige Tynge, Landgilde og anden Afgift. Cum inhib. sol. Collinghus, Sønd. post purific. Marie. V, 295.

12 Febr. Jacop Vints, Hovedsmand for kgl. Maj.s Landsknægte, fik Livsbrev paa Bondegaarden Lelling Gaard udenfor Kiøge, som Jesper Skinckel tilforn havde i Værge, at beholde uden al Afgift, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf og ej befatter sig med Jagten. Cum clavs. consv. Koling, Lørd. efter S. Scholastice virg. Dag. V, 157[2]).

— Peytter Svafve fik Brev, at kgl. Maj. paa denne Tid har omdraget med ham den tredje Part af hans gejstlige Rente, som han skulde have givet kgl. Maj. i dette Aar. Samme Datum. V, 157[3]).

13 Febr. Mester Jens Varder, Vikar i Vedle, fik Følgebrev til Bønderne Jens Jenssen i Biermosse, Mavrits En[v]oldssen i Schavlig, Per Morthenssen ibid., Morthen Chrestenssen i Lundt,

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 222—24 (efter Lensbogen).
[2]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 268.
[3]) Smlgn. smstds.

Per Christiernssen i Lerckeholt, Eske Pederssen, Ingeborig Ifvers, Anders Atserssen, Olluf Villatsen i Tange, Chresten Lassen i Sig, Christiern Henrickssen i Melse og Gregers Jepssen ibid. i Øster Herred i Vard Syssel. Kolinghus, Sønd. efter S. Scholastice virg. Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V. 38 b. Jfr. 29 Januar.

17 Febr. Disse efterskr. fik Kvittanser, som herefter følger: Knudt Gyllenstiern til Tim, Hr. Peder Skram, Tage Tot, Jens Bragde, Korfits Ulfeldt, Gre[r]s Ulfstandt[1]), Lavge Ulfstandt, Jens Ulfstandt, Erick Rudt og Povel Hvitfeldt[1]). G. a. v., at os elsk. N. nu har fornøjet os 400 Jochimsdaler, som er hans Anpart af de 4000 Dl., som han havde lovet til os for Jep Tordssen. Thi lade vi osv. Kollinghus, Torsd. post S. Valentini Dag. V, 436[2]).

20 Febr. Ifver Krabbe fik Kvittans, at min Herre har omdraget ham Afgiften (200 Mk. danske) af Borreby Aar 1547, dog at han skal opbygge den store Lade, som er nedfalden dèr paa Gaarden. Kolling, Fastelavns Søndag. V, 158 b[3]).

22 Febr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste, som os elsk. Mester Hans Svanning har gjort og skal gjøre os og vor kjære Søn Hertug Frederich, have tilladt, at han maa og skal have i sin Livstid Degnedømmet i Riber Domkirke med det første Kannikedømme, som bliver ledigt, dog at naar han ikke er i vor eller vor Søns daglige Tjeneste, skal han residere og bo hos Domkirken og gjøre slig Tynge og Tjeneste baade inden Kirken og uden som de andre Prælater og Kanniker og være vor Ordinans om Religionen aldeles undergiven; holder han ikke disse Artikler, skal han have forbrudt dette Brev. Cum inhib. sol. Koling, Tirsd. post Fastelavns Søndag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 28 b.

— G. a. v., at os elsk. Jochim Beck, vor Rentemester, nu her i vort Kammer paa Kolinghus Slot i vort elsk. Raads Nærværelse har gjort os Regnskab for Guld, Sølv, Daler, Stædermønt, danske Penge og svensk Mønt, oppebaaret af vor

---

1) Ved dette Navn findes udenfor et Kors.
2) Smlgn. Jep Tordsens Brev af 5 Oktbr. 1546 i Tillæget.
3) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 274.

og Rigets visse og uvisse Rente og Indkomst, desligeste for engelst Klæde, grovt Klæde, Sardug og Lærred, som han har oppebaaret og igjen udgivet baade i Riget og Fyrstendømmet fra S. Andree ap. Dag 1545 og til Nyaarsdag 1547, [samt] for hvad Guld, Daler og Stæderpenge, han har oppebaaret og igjen udgivet til disse vore to Omslag i Kyel Anno 1546 og 1547. Alt dette til sammen regnet efter hans Register blev han os deraf nu skyldig: 1531½ Mk. 8 Sk. danske Penge, 1996½ Dl. 13½ Sk. lübsk, 522 Mk. Stædermønt, 150 i Goltgld., 13 Clevergld.[1]), 2 stemplet Gld., 2 Rosennobel, 36 Engellotter, 30 dobbelte Dukater, 8 Kroner i Hornsgld., en Kjæde paa 25 Lod Guld, en Kjæde paa 10 Gld., 4 Guldringe, 584 engelske Groter[2]) og 12½ Skreckenbierg[3]), som han nu strax afbetalte i vort Kammer, og beholdt han igjen paa Regnskab: 469½ Lod ½ Kvintin Sølv, 1534½ Mk. 2 Alb. svensk Mønt, 1374 Alen 1 Kvarter Engelst og 7 hele Stykker Engelst, 2 Stykker Gøttingsk, 2 Stykker Stendels Klæde, 1½ Stykke 7 Alen Sardug og 2 Bolte Lærred. Ydermere blev han os intet skyldig. Thi kvittere vi osv. Samme Datum osv. V, 157.

25 Febr. Ifver Krabbe fik Brev ad gratiam paa Borgebye mod at bygge og forbedre Gaarden, gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og aarlig til S. Vulborig Dag[4]) yde paa Kiøpnehafn Slot 200 Mk. danske Penge. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kolinghus, Fred. post Fastelavns Søndag. Rel. Jochim Beck, Rentemester. V, 158[5]).

27 Febr. G. a. v., at os elsk. Jørgen Pederssen, vor Rentemester [i Ribe[6]], nu her i vort Kammer paa Kollinghus Slot i vor egen og nogle vore elsk. Raads Nærværelse har gjort os Regnskab for Indtægt og Udgift i rede Penge, Guld, Sølv eller andet, som han paa vore Vegne har oppebaaret, indtaget og under sine Hænder forhandlet og igjen udgivet efter klart Indhold og hans Kvittansers, Registers og Regnskabs Ud-

---

1) Hdskr. har: Clemergld.

2) Hdskr.: Stotter.

3) Hdskr.: Skerckenbierg.

4) Lensbogen og Tegnelser: S. Michels Dag.

5) Lige foran staar et overstreget Udkast til samme Brev; i dette kaldes Gåarden Borbygaard i Siellandt, og Betalingsterminen er S. Michels Dag. — Danske Mag. 4 Række, IV, 314 (efter Lensbogen), smlgn. 4 Række I, 265 (Tegnelser), hvor Brevet er dateret: Mand efter Kyndermisse, ɔ. 7 Febr.

6) Saaledes i Brevets Overskrift.

visning fra S. Andree ap. Dag 1544, da han sidst gjorde os Regnskab, og til Nyaarsdag 1547 og til denne Dag, som er Søndagen invocavit. Alt beregnet blev han os deraf skyldig: 142½ Dl. 8 Sk. lybesk, 296 rinske Gld., 256 giellerske Riddere, 4652 Mk. 7 Sk. 3 ₰ danske Penge, 11 Lod „koberblent" Sølv og en Kobberfod, forgyldt, vejede 7½ Lod Kobber, og 12 Alen engelst Klæde, hvilket han nu strax afbetalte i vort Kammer, og bliver han os deraf aldeles intet ydermere skyldig. Thi kvitere vi osv. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette Brev. Kolling, Sønd. invocavit. V, 29.

4 Marts. G. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt denne Brevviser Hans Jørgenssen, Vikar i Kiøpnehafn, at være fri for al kgl. Tynge og Besværing af det Vikarie, han har i Værge, al den Stund han studerer i Kiøpnehafn eller uden Riget hos noget Universitet. Cum clavs. consv. Kolling, Fred. post domin. invocavit. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 158 b.

— G. a. v., at os elsk. Anthonius Bryske, vor Mand, Raad og Rigets Kansler, nu her paa Kollinghus i vor og nogle vore elsk. Raads Nærværelse har gjort os Regnskab for hvad Guld, Daler, Stæderpenge og danske Penge, som han oppebar paa vore Vegne af vor elsk. Adel og Ridderskab over alt vor Rige Danmarck Aar 1545, hvormed de kom os og Riget til Laans paa vore Breve og Segl, ligeledes for hvad Guld, Daler og Stædermønt, som han annammede til sig af den almindelige Skat og Landehjælp, som tilkom os Aar 1545 [1]), og for hvad han deraf igjen udgav til Kiel til Omslaget Aar 1546 med de Breve, han dèr indløste, hvilke han nu har overantvordet os. Hans Indtægt lagt mod hans Udgift bliver han os deraf aldeles intet skyldig. Thi lade vi osv. Samme Datum. V, 295.

5 Marts. G. a. v., at paa det at Guldbierg Kirke og Præstegaard (Gudme Herred i Fyn) saa meget des bedre maa blive bygt og holdes ved Magt, og for Bøn af os elsk. Johan Fris til Heslagger, vor Mand, Raad og Kansler, have vi af synderlig Gunst tilladt, at vor og Kronens Part af Tienden over alt forskr. Sogn maa blive til samme Kirkes og Præstegaards Bygning, og forskr. Johan Fris skal aarlig lade høre samme Kirkes Regnskab. Cum clavs. consv. Kollinghus, Lørd. efter Sønd. invocavit. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 296.

---

[1]) Der stod først 1546.

6 Marts. Ifver Juel og hans Arvinger fik Brev paa Stubber Kloster og Klostrets Gods:

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Gæs.	Høns.	Lam.	Svin.	Gjæsteri.
Søvel Sogn og Birk:	Ø.	Ø.	Ø.	Pd.					
Hiellom Mølle[1]	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Per Skovby i *Møllegaard*	1	1	„	1	1	2	1	1	„
Metthe Peders i *Søegaard*	1	1	„	1	1	2	1	1	„
Jens May i *do.*	1	1	„	1	1	2	1	1	„
Mats Brun i *Jerterup*	1	1	„	1	1	2	1	1	„
				Ask.					
Jens Pelle	2	2	„	1	1	2	1	1	„
				Pd.					
Tames Christenssen	1	1	„	½	1	2	1	1	„
Las Anderssen i *Ray*	2	2	„	1	1	2	1	1	„
Ifver i *Kiergaard*	2½	2½	„	1	1	2	1	1	„
Esbern Bossen	1	1	„	„	1	2	„	„	„
Anders Christierssen	1½	1½	„	1	1	2	1	1	„
Niels Christiernssen	1½	1½	„	„	1	2	„	„	„
Jep Juel	1½	1½	„	1	1	2	1	1	„
				Ask.					
Jens Skredder	2½	2½	„	1	1	2	1	1	„
				Pd.					
Søfrin Povelssen	2	2	„	1	1	2	1	1	„
Christen Lassen	1	1	„	„	1	2	„	1	„
Tames Lassen	1	1	„	„	1	2	„	1	„
Søfrin Lavrissen	2½	2½	„	1	1	2	1	1	„
Las Lavrissen	2	2	„	„	1	2	„	1	„
Christen Olufssen i *Lintholt*	1½	1½	„	1	1	2	„	1	„
Metthe i *Hyllekier*	2½	2½	„	„	1	2	1	1	„
Lavris Jepssen i *Skovby*	1	1	„	1	1	2	1	1	„
Christiern Harrildssen	1½	1½	„	1	1	2	1	1	„
Karine Jeipskonne	1½	1½	„	1	1	2	1	1	„
Peder Ovssen og Peder Anderssen				Ask.					
i *Dielle*	3	3	„	1	1	2	1	1	„
				Pd.					
Per Lassen	1	1	„	1	1	2	„	1	„
Bendit Laskonne	1½	1½	„	1	1	2	1	1	„
Maren Perskonne[2]	„	„	„	„	1	2	„	„	„

[1]) Giver 12 Td. 40 Skp. Mel.

[2]) Og giver 15 Skp. Korn til Søvel Kirke, hvilket Korn fremdeles skal blive ved Kirken.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Gæs.	Høns.	Lam.	Svin.	Gjæsteri.
	Ø.	Ø.	Ø.	Pd.					
May Kragelundt................	1	1	„	„	1	2	„	„	„
Per Kock.....................	1½	1½	„	1	1	2	1	1	„
Las Ray......................	1½	1½	„	1	1	2	1	1	„
				Ask.					
Simen Degen i *Hegaard*.........	2½	2½	„	1	1	2	1	1	„
Anne Niskone.	2½	2½	„	1	1	2	1	1	„
Kay i *Bederholm*...............	2	2	„	„	1	2	1	1	„
				Pd.					
Søren i *Gunderup*...............	1½	1½	„	1	1	2	„	1	„
Søfrin Tamessen i *Blaskier*.......	1½	1½	„	1	1	2	„	1	„
Per Anderssen i *Heyrup*.........	1½	1½	„	1	1	2	„	1	„
Barrabra og Morthen i *Mundbierre*	1	1	„	„	1	2	„	1	„
Navtrup [1]), til Hobe.............	12 [2])	„	„	„	„	„	„	3	„
Per Lassen i *Biørnekier*..........	3	3	„	1	„	„	„	1	„
Sønder Mølle [3]).................	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Simen i *Møllegaard*.............	2	2	„	1	„	„	„	1	„
Anders Perssen i *Roickbeck*.......	1½	1½	„	1	„	„	„	1	„
Gyding Herred, *Tornom Sogn og By* (11 Gaarde):									
Villats Jenssen..................	2	2	„	1	1	2	„	1	Gj.
Per Jenssen....................	1	1	„	„	„	„	„	„	„
Jens og Mats Huggere...........	1½	1½	„	„	1	2	„	1	Gj.
Knud og Berthel................	1½	1½	„	„	1	2	„	1	do.
Clemet og Jens Christenssen......	3	3	„	„	1	2	„	1	do.
Marine og Christern Lassen i *Magsterup*......................	1½	1½	„	„	„	„	„	1	do.
Tyge i *Karstofthe*...............	2	2	„	1	„	„	„	1	do.
Povel Skyt i *Sebstrup*............	2	1½	„	1	1	2	„	1	do.
Las og Per Morthenssen.........	2	2	„	1	1	2	„	1	do.
Nanne Jeskonne.................	2	2	„	1	1	2	„	1	do.
Kiene og Povel i *Stienholm*.......	1	1	„	„	1	2	„	1	do.
Trannum Skovfby [4])..............	4½	4½	„	„	„	„	„	„	„
Salle Sogn og By (14 Gaarde):							„		
Per Gravfverssen i *Synder Biert*..	1½	1½	„	„	1	2	„	1	Gj.
Jens Tamessen..................	1	1	„	„	1	2	„	„	„

[1]) Er Gaardsæder og bygget af Klostrets Ejendom.
[2]) Ørtug Korn (Rug og Byg).
[3]) 16 Td. [Mel] hel Skyld.
[4]) I samme Herred og Sogn.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Gæs.	Høns.	Lam.	Svin.	Gjæsteri.
	Ø.	Ø.	Ø.	Pd.					
Las Tygessen i *Vester Skovflendt.*	3	3	„	1	1	2	„	1	Gj.
Anne i *Øster Skovflendt*..........	2½	2½	„	1	1	2	„	1	do.
Anne Ubussøe....................	1½	1½	„	„	1	2	„	1	do.
Mats Matsen.....................	1	1	„	1	1	2	„	1	do.
Frants Matsen...................	2	1½	„	1	1	2	„	1	do.
Bodel og Grafvers...............	1½	1½	„	„	1	2	„	1	do.
Ing[er] Søfrinskonne............	2	2	„	1	1	2	„	1	do.
Maie og Jes Perssen.............	2	1½	„	1	1	2	„	1	do.
Mats Hiedbo i *Aalle*............	1½	1½	„	18 ℔	1	2	„	1	do.
				Pd.					
Per Jenssen Beg.................	2	2	„	1	1	2	„	1	do.
Anders Michelssen...............	2	2	„	1	1	2	„	1	do.
Jep Hedboe......................	1½	1½	„	1	1	2	„	1	do.
Eyxing Sogn og By (8 Gaarde):									
Christen Perssen................	3	3	„	„	1	2	„	1	do.
Jens Ollufsen...................	1½	1½	„	1	1	2	„	1	do.
Jahanne i *Egebierg*..............	1	½	„	„	„	„	„	„	„
Christen Villatsen..............	2	2	„	1	1	2	„	1	Gj.
Anders Anderssen................	1½	1½	„	1	1	2	„	1	do.
Christen Povelssen..............	1½	1½	„	1	1	2	„	1	do.
Oluf Jenssen i *Egebierg*..........	1½	1½	„	1	1	2	„	1	do.
Ing[er] Persdaatther i *Hellede*....	12 ß.[1]	„	„	„	„	„	„	„	„
Ry Sogn (2 Gaarde):									
Anders Jepssen i *Fielle*..........	1	1	„	„	„	„	„	„	„
Per Tamessen i *Østerskovf*........	1	1	1	„	1	2	„	1	Gj.
Jens Ifverssen i *Vestorp (Harderup S.)*......................	3	„	„	1	„	„	„	„	„
Christen Morthenssen i *Hoxlav S. (Fiens H.)*....................	4	„	„	„	„	„	„	„	„
Ester Berthelssen i *Undgab (Vulborg H.)*.......................	1	1	„	1	„	„	„	1	Gj.
Christen Olufssen[2]) i *Raaekier*....	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Morthen Jenssen i *Morderup*[3])....	4	„	„	„	„	„	„	1	Gj.
Savfstrup Mølle[4])...............	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Mats i *Møllegaard*...............	4 Td.	„	„	„	„	„	„	1	„

[1]) ɔ: Skjæpper.
[2]) 12 Skill. Penge.
[3]) Skierne Sogn, Bølling Herred.
[4]) 20 Td. Mel hel Skyld.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Gæs.	Høns.	Lam.	Svin.	Gjæsteri.
Handbierg Sogn og By[1] (10 Gd. og 8 Bol):	Ø.	Ø.	Ø.	Ask.					
Christen Nielssen i *Hofgaard*.....	3	3	2	1	„	„	„	„	„
Per Søfrinssen i *Nertrup*.........	1	1	1	1 Pd.	1	2	„	1	Gj.
Oluf Jonssen og Jens............	1	1	1	1 Pd.	1	2	„	1	do.
Christen Søfrinssen...............	1	1	1	1 Pd.	1	2	„	1	do.
Christen Brixen i *Gesbeck*.........	1	1	1	1 Pd.	1	2	„	1	do.
				Ask.					
Oluf Christenssen og Anne.......	2	2	1	1	1	2	„	1	do.
Christen Jepssen i *Rafvensborg*...	1	1	„	½ Pd.	1	2	„	1	do.
Christen Olufssen i *Hedegarde*....	1	1	1	1 Pd.	1	2	„	1	do.
				Ask.					
Jens Josepssen..................	2	2	2	1	1	2	„	1	do.
Maryn Søfrinskonne[2]............	„	„	„	1	1	2	„	1	do.
Povel Lassen....................	„	„	„	1	1	2	„	„	„
Per Christenssen[3]...............	„	„	„	„	„	„	„	„	„
				Ask.					
Christen Søfrinssen...............	„	„	„	1	„	„	„	1	„
Marin Nielskonne[3]..............	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Per Jepssen i *Rafvenborg*........	„	„	„	1 Pd.	„	„	„	„	„
Oluf Christenssen................	„	„	„	1 Pd.	„	„	„	„	„
Søfrin Jeipssen[4]................	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Mats Christenssen................	„	„	„	1 Pd.	„	„	„	„	„
Ølby Sogn og By (6 Gaarde):				Ask.					
Mavris og Povel.................	2½	2½	3	1	„	„	„	1	„
Jens Knudsen....................	1	1	2	„	1	2	„	1	Gj.
Anders Skiøt....................	1	1	2	„	1	2	„	1	do.
Anders Marqvordssen............	1	1	2	„	1	2	„	1	do.
				Pd.					
Christen Jenssen paa *Bierg*.......	1	1	1	1	1	2	„	1	do.
Per Juel........................	1	1	1	1	1	2	„	1	„
Kergaards Mølle[5]...............	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Niels Ericksen i *Bastrup (Asp S.)*	„	„	4	1	„	„	„	1	„
Jens Lassen i *Syre Sogn og By*...	„	„	2	1	„	„	„	„	„
Anders Staffenssen i *Ginsing S*...	1	1	1	„	1	2	„	1	„
Jing [!] og Mats Perssen i *Vogenstrup* (*Nafver Sogn*)..........	1½	1½	„	„	1[6]	2	„	„	„

[1]) Hiernum Herred.
[2]) Og giver Landgildet til Handbierg Kirke, som ogsaa herefter skal blive ved Kirken.
[3]) 4 Sk. Penge.
[4]) 6 Sk. Penge.
[5]) 20 Td. Mel.
[6]) Dertil 1 Faar og 1 Lam.

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Gæs.	Høns.	Lam.	Svin.	Gjæsteri.
	Ø.	Ø.	Ø.	Pd.					
Per Lassen i *Krumdrup*..........	„	1	„	„	„	„	„	„	„
Kockholm (Skotborg H.) (2 Gd.):									
Oluf Christenssen................	„	6½ [1])	„	„	„	„	„	1	Gj.
Per Nielssen og Jep............	„	6½ [1])	„	„	1	2	„	1	do.
Christiern Bertelssen i *Lilleballe*..	„	5	„	„	1	2	„	1	do.
Jep Lassen......................	„	1 [2])	„	„	„	„	„	„	„
Gravers i *Kier (Humelom S.)*.....	„	1½ [1])	„	„	„	„	„	„	„
Niels Tamessen i *Egebierg (Vandfold H.)*......................	„	2½	„	½	1	2	„	„	„
Marin Povelskone paa *Løbierg*....	„	1½ [1])	„	„	„	„	„	„	„
Per Jenssen i *Snab*..............	„	2½	„	„	1	2	„	1	„
Jens Tamessen i *Hoe*............	„	1½ [1])	„	„	1	2	„	1	„
Rasmus Jenssen i *Mariboe*........	„	10 S. [3])	„	„	1	2	„	„	„
Simen Nielssen i *Stigaard*........	„	6½ [4])	„	„	1	2	„	1	Gj.
Jens og Knudt Jenssen i *Vandborg*	„	6½ [4])	„	„	„	„	„	„	„
Maye Laskonne og Jens i *Ferning*.	„	5½ [1])	„	„	„	„	„	„	„
Michel Nielssen i *Rameskuo (Ramme S.)*.........................	„	2½	„	„	„	„	„	„	„
Clemet Jesperssen i *Dalbygaard* [5])	2	2	1	„	1	2	„	1	Gj.
Lavris Jenssen i *Øster Dalby*.....	„	„	1	„	„	„	„	„	„
Niels Ris........................	„	„	½ Td	½	„	„	„	„	„
Jens Perssen i *Vester Dalby*......	„	„	½ Td	1	„	„	„	„	„
Povel Køg......................	„	1½ [4])	„	„	„	„	„	„	„
Per Søfrinssen i *Hønborg*.........	„	1½ [4])	„	„	„	„	„	„	„
Søfrin Degen [6]).................	„	„	1 Td.	„	„	„	„	„	„
Jep Smidt i *Volling*..............	„	„	2½	10 ℔	„	„	„	„	„
Anders Matssen i *Opstrup* Gaard *(Nørre H.)*....................	3	3	„	Pd. 1	1	2	„	1	Gj.
Grønning (2 Gaarde):									
Gudinck Matsen................	1½	1½	„	„	1	2	„	1	Gj.
Per Jenssen....................	8 S. [3])	1½ [1])	„	„	„	„	„	„	„
Truels Christenssen i *Lybye*......	„	1½ [1])	„	„	„	„	„	„	„
Christen Nielssen i *Torpe (Tisse S.)*	„	3	„	„	„	„	„	1	Gj.

[1]) Og 2 Skjæpper.
[2]) Og 3 Skjæpper.
[3]) ɔ: Skjæpper.
[4]) Og 2 Fjerding.
[5]) Saling. Høneborg Herred.
[6]) Af et øde Byggested Grafve

	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Gæs.	Høns.	Lam.	Svin.	Gjæsteri.
	Ø.	Ø.	Ø.						
Søfrin Nielssen i *Grydersløf S. og By*	8 S.[1]	10 S.[1]	"	7 ℔	"	"	"	"	"
Tomes i *Svob*[2]	"	1½[3]	"	"	"	"	"	"	"
Niels Henrichssen, Jochim og Jens Orm i *Blistrup*[4]	"	13[5]	"	"	"	"	"	»	"
Lange Jens i *Løerup*	"	6½[3]	"	"	"	"	"	1	Gj
Christen Perssen i *Em*	"	6½[3]	"	"	"	"	"	1	do.
Anders Smedt i *Fres*	"	2½	"	"	"	"	"	1	do.
Anders Anderssen i *Noers S. og By*[6]	"	3[5]	"	"	"	"	"	"	"

Cum clavsulis. Kolling, Sønd. reminiscere. V, 29 b.

10 Marts. G. a. v., at efterdi Hr. Jacop Trolle, Ridder, nu er død, have vi af synderlig Gunst tilladt, at os elsk. Børge Trolle, vor Mand og Raad, maa og skal indløse fra sine Medarvinger de Len, som samme hans Fader havde i Pant af os og Riget, og siden beholde dem, indtil de afløses ham eller Arvinger efter Brevene derpaa. Cum clavs. consv. Kolling, Torsd. post Søndag reminiscere. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 436 b[7]).

21 Marts. Jørgen Jenssen og hans Hustru Gunder fik Livsbrev paa den Gaard i Haltherup, som de nu selv ibo, mod at udgive den sædvanlige Landgilde og være Lensmanden, paa Riberhus hørige og lydige. Cum clavs. consv. Kolling Mand. efter Sønd. lætare. V, 35.

22 Marts. Peder Oxe fik Følgebrev til Bønder og Tjenere under [Sørup og[8])] Mandbølle Birk, at de svare ham nu S. Valdborg Dag førstkommende. Kolling, Tirsd. efter Sønd. lætare. V, 354 b[9]). Jfr. 29 Juni.

---

[1]) ɔ: Skjæpper.
[2]) Seby Sogn, Harre Herred.
[3]) Og 2 Skjæpper.
[4]) Synder Herred, Mors.
[5]) Og 4 Skjæpper.
[6]) Hillersløf Herred i Tøye.
[7]) Danske Mag. 4 Række, IV, 336 efter Lensbogen.
[8]) Overstreget.
[9]) I Marginen et stort Kryds.

27 Marts. Efterskrevne Gods har Jørgen Gyldenstiern efter kgl. Maj.s Begjæring og Befaling udlagt Niels Bielcke og Arvinger igjen, som er det Gods hans Fader, Hr. Henrick Knudssen kjøbte af Kong Hans:

		Penge.	Byg.	Smør.	Erfvitspenge.	Gjæsteri.
					Sk.	
Vends Herred.	*Skierbeck*: Hans Perssen....	6 ℳ	»	„	„	24 ß
	Hede: Lavris Perssen.......	„	6 Ø.	„	30	24 ß
	— Hans Bondessen	1 Grot?	1 Ø.	„	„	8 ß
	Eskø: Jesper Jepssen......	„	5 Ø.	1 Fj.	22	24 ß
	Rolundt: Jesper Lavrissen..	„	3 Ø.	„	21	1 ℳ
	Brangstrup: Lavris Matsen.	„	3 Ø.	„	17½	1 ℳ
	Balsløf: Peder Olssen......	„	3 Ø.	„	24	1 ℳ
Odense Herred.	*Vormynge*: Lavris Marqvorssen.....................	10 ß	„	„	„	„
	Skalbierg: Anders Søfrinssen	„	„	1 Fj.	18	„
	Baagaa: Hans Jenssen.....	„	„	½ Td.	„	24 ß
	Skielhuset..................	1 ℳ	„	1 Fj.	„	„
	Kiøng: Bonde Findssen.....	„	1 Pd.	1 Fj.	16½	14 ß
	— Jørgen Lavrissen...	„	1 Pd.	1 Fj.	10½	14 ß
Aasum H.	*Nørorde*: Hans Hvidt......	„	4 Ø.	1 Fj.	13½	1 ℳ [1]
	— Søfrin Nielssen...	„	4 Ø.	1 Fj.	13½	1 ℳ [1]
	— Jep Pederssen....	„	4 Ø.	1 Fj.	13½	1 ℳ [1]
Langelandt.	*Illebolle*: Hans Clemessen..	3 ℳ	3 Ø.	„	„	„
	Bøstrup: Hans Tranen.....	1 ℳ	1 Pd.	„	„	„
	Helsnet: Mats Søfrinssen...	24 ß	3 Ø.	„	„	„
	Ifvebølle: Peder Hanssen...	„	18 Skp.	„	12	1 ℳ

Derimod har kgl. Maj. undt ham og Arvinger igjen efterskr. Kronens Gods i Fyn: 5 Gaarde i Beltheskovf (Gudme Herred), iboede af Niels Anderssen, Anders Matsen, Morthen Anderssen, Christen Perssen og Mats Jenssen (hver 1 Pd. Byg, 1 Ørtug Havre, 2 Mk. Penge, og til sammen 1 Skp. Smør, 1 Bolgalt, 20 Læs Ved), 2 Gaarde i Lackendrup, iboede af Svendt Jenssen (1½ Pd. Byg, 27 Sk.) og Niels Jesperssen (1 Skp. Smør, 18 Skp. Byg);

[1] Dertil 1 Bolgalt, 10 Læs Ved.

Vindinge Herred: en Gaard i Havendrup, iboet af Hans Anderssen ($2^1/_2$ Pd. Byg, 1 Ørtug Rug, 1 Pd. Havre, 1 Skp. Smør, 1 Bolgalt, 9 Sk., 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns), én i Høgrup, iboet af Mads Hanssen (1 Pd. Byg, 1 Ørtug Rug, 1 Bolgalt, 1 Otting Smør, 9 Sk. Penge, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns), 6 i Askeby, iboede af Hans Perssen, Knudt Smidt, Per Jenssen, Anders Jepssen og Hans Brod[ersen] (hver 2 Pd. Malt, 24 Skp. Havre, 8 Sk. Erfvitspenge, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns, 1 Otting Smør) og af Hans Nielssen (3 Ørtug Malt, 24 Skp. Havre, 6 Sk. Erfvitspenge, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns, 1 Otting Smør), og 2 i Hiastrup (Lunde Herred), iboede af Lavrids Knudtssen (3 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Mk. Erfvitspenge, Fødenød og Gjæsteri) og Povel Knudssen (det samme og 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns). Cum clavs, consv. Kollinghus, Sønd. judica. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 296 b.

28 Marts. Christoffer Johanssen fik Stadfæstelse paa et Hus her i Koling næst op til Graabrødre Klostret og paa et Stykke Jord ibid. Koling, Mand. post judica. V, 35.

2 April. Jacop Brochenhus fik Brev at maatte indløse fra Clavs Erichssens Børn Skierning og Skierning Mølle og en Gaard i Aastrup, som Søfren Nielssen ibor. Kolinghus, Palmelørdag. V, 296 b.

3 April. G. a. v., at vi nu have gjort et evigt Mageskifte med os elsk. Fru Margrethe Krabe til Bøgestedt i saa Maade, at hun skal have Gaarden Gremeshafve (Astrup Sogn, Horn Herred i Vendelbo Stift), som Mats Matsen og Peder Matsen ibo, skylder $1^1/_2$ Pd. Smør, 2 Kander Honning, $4^1/_2$ Hvid Leding, 4 Sk. Kopenge, 1 Skovsvin, 24 Sk. Gjæsteri og $1^1/_2$ Pd. Korn „paa setting“ med al Tilliggelse, „tørre grøft oc liu[n]gslet“, hvorimod hun har udlagt os og Kronen hendes Gaard i Snefre By (Bierby Sogn, samme Herred), som Niels Tamessen nu paabor, desligeste tillagt til samme Gaard Tredjeparten af al Agerjorden af en anden hendes Gaardeje smstds., som Jens Perssen paabor, skylde til Hobe 4 Pd. Korn, $4^1/_2$ Hvid Leding, 4 Sk. Kopenge, Lam, Gæs, Høns, Skovsvin og 24 Sk. Gjæsteri. Thi bepligte vi os osv. Kolling, Palmesøndag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 35.

4 April. Clavs Sestedt, Embedsmand paa Riberhus, fik

Brev af kgl. Maj. at maatte indløse hvad Gods, som Prior og Konvent i S. Hans Kloster i Ribe have forpantet fra Klostret, og nyde det, indtil det afløses ham efter Pantebrevene. Kolling, Mand. efter Palmesøndag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 36 b.

— Kongens Bønder og Tjenere i Helselbierg og Eyersløf fik Brev ad gratiam paa Fegge Klit og Torsmarck i Mors at beholde til deres By til Fægang mod deraf at yde $^1/_2$ Td. Smør og $^1/_2$ Læst Havre paa Haldt. Cum clavs. consv. Samme Datum. Hr. Otthe Krompen, Rel. V, 36 b.

7 April. Doktor Cornelius fik Følgebrev til Bønder og Tjenere paa Vingodset[1]), at de herefter skulle svare ham, eftersom Frants Brochenhus sidst havde dem i Værge. Kolinghus, Skærtorsdag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 298 b.

17 April. Peder Godske, Embedsmand paa Køpnehafn, fik Følgebrev til Bønder og Tjenere under Abramstrup, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Kolling, Sønd. qvasimodogeniti. V, 159[2]).

18 April. Jens Mogenssen, Landsdommer i Nørjutlandt, fik Følgebrev til Bønder og Tjenere under S. Hans Kloster i Viborg, som er Jens i Vig, Peder Christenssen i Lille Lundt, Jens Graverssen i Holding, Niels Graverssen, Anders Ipssen, Thomes Skenningssen, Lille Christiern dèr smstds., Erich Skavessen i Hiørnig By, Mats i Sønder Agger, Christen Anderssen smstds., Tomes i Vester Lindt, Peder Nielssen i Tiøring, Oluf og Jens i Søndervoes, Simen Degen i Gellerup og Eder, der bo i Hiesselbierreg, i Hiølindt og i Gammel Arnborg, Anders Jenssen i Alstrup, Svendt Ruessen[3]) i Verom, Jens Lassen i Trans, Jens Matsen i Dybe, Anders Jenssen og Michel i Ryden Sogn, at de svare ham, til min Herres Naade tilsiger anderledes. Kolling, Mand. efter qvasimodogeniti Søndag. V, 38 b[4]).

11 Maj. G. a. v., at vi nu have forlenet os elsk. Jesper Daa til Enggaard, vor Mand og Tjener, Kiestrup Gaard paa Thossindt med de Bønder, som os elsk. Anders Johansen, vor Mand og Tjener, nu sidst havde i Værge dertil [osv. som 6

---

[1]) Hdskr. har: Vime goetset.

[2]) Wegener, Abrahamstrup I, 64.

[3]) Tegnelser: Rovendsen.

[4]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 290—91 (Tegnelser).

Juni 1546, S. 289[1])]. Kolling, Onsd. efter Sønd. cantate. Lensbog[2]).

14 Maj. G. a. v., at efterdi denne Brevviser Knudt Heye, vor Skriver, nu har havt her for os et beseglet Brev og Præsentats, som Kanniker og menige Kapitel i Kiøbvenhafn have udgivet, lydende, at de have undt og samtykt ham et Vikarie, Hellig tre Kongers Alter i Vor Frue Kirke i Kiøpvenhafn, som de skulle have Magt til at præsentere og som Hr. Mogens Nielssen nu havde i Værge og døde fra, og begjærede vor Bevilling derpaa. Thi have vi nu af synderlig Gunst og for Troskab og villig Tjeneste, som forskr. Knud Heye hidtil har bevist os og herefter maa gjøre os og vor Søn Hertug Frederich, forlenet ham samme Vikarie for Livstid, dog at naar han giver sig af vor Tjeneste, skal han bygge og besidde hos Kirken dèr smstds., holde Tjeneste og Tynge baade inden og uden Kirken og være vor Ordinans om Religionen underdanig; gjør han herimod, skal han have forbrudt samme Vikarie. Thi forbyde vi osv. [Collingh, Lørd. efter Sønd. cantate[3])]. V, 159.

21 Maj. Per Bilde, Hr. Eskes Søn, fik Følgebrev til Helsingborrig Len, Lugu og Bierghe Herreder [paa Regnskab[4])]. Koling, Lørd. post Vor Herre Himmelfarts Dag. V, 437 (overstreget)[5]).

22 Maj. Mester Jyrgen Jenssen, Superintendent i Fyens Stift, og hans tilkommende Ægtehustru Elsobe Lavritsdatter fik Brev for begges Livstid paa en Gaard i Snedstrup at nyde kvit og fri. Koling, Sønd. exavdi. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 298 b[6]).

26 Maj. Tisted Borgere i Thye fik Brev: G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at de Markeder, som hidtil ere holdte i vort og Kronens Kloster Vestervigh paa S. Hans Dag Midsommer og S. Ollufs Dag, herefter skulle holdes i vor Kjøbstad Thistedt. Thi byde vi osv. Cum inhib. sol. Koling-

---

1) Naar det hedder, at han skal tjene deraf „sielftredie“ med 4 Heste, maa det første være Fejlskrift for: selvfjerde.
2) Danske Mag. 4 Række, IV, 236.
3) Datum er tilføjet efter et ganske kort og overstreget Udkast til samme Brev, der staar umiddelbart forud.
4) Lensbogen.
5) Danske Mag. 4 Række, IV, 335 (efter Lensbogen).
6) Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. IV, 58.

hus, Torsd. post exavdi. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 39 b.

29 Maj. Mester Hans Tavgessen fik paa Skolen i Ribes Vegne Brev, at det Vikarie, som ligger til Annuntiationis Alter i Riber Domkirke, til evige Tider skal blive hos Skolen med al sin Rente og Tilliggelse. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Koling, Pinsedag. V, 39 b [1]).

1 Juni. Hans Klinckehanner, Borger i Koldinge, fik Brev til sig og Arvinger paa et Stykke Jord i Lussebye nedenfor den Jord, som han kjøbte af Anders Byg, 66 Alen i Længden af Sønder og Nør, 30 i Bredden af Øster og Vester. Cum clavs. consv. Koling, Onsd. post Pinsedag. V, 40.

— Hans Perssen, Borger smstds., fik i lige Maade Brev paa et Stykke Jord i Lussebye vester næst op til Hans Hussoms Stol, 66 Alen i Længden af Sønder og Nør fra hans egen Gaard og 33 i Bredden af Øster og Vester. Datum ut supra. Rel. Ifver Krabbe. V, 40.

7 Juni. Fru Berte, Niels Bilds Efterleverske, fik Ejendomsbrev paa en Gaard i Gerskov (Skeby Sogn, Lunde Herred), som Jyrgen Lavrissen ibor, skylder 11 Mk. danske Landgilde. Odense, Tirsd. post trinitatis. Rex manu propria subscripsit. V, 298 b.

— Erick Rud fik Brev ad gratiam paa Vestervig Kloster mod at bygge og forbedre Klostret, besørge de indgivne Præster med nødtørftig Klæde og Føde, tjene deraf selvsextende inden Riget med gode, „gerustige“ Heste, Harnisk og Glavind eller 16 væragtige Karle til Skibs og give deraf 800 Dl., 12000 Hvilling, 1 Læst Smør samt efter Regnskab Halvdelen af Sagefald og Gaardfæstning og alt Vrag undtagen Tømmeret, som han skal beholde til Klostrets Bygning. Cum clavs. consv. Odense, Tirsd. post Sønd. trinitatis. V, 40 [2]).

8 Juni. Mester Peder Bangh, Sognepræst i Medelfar, Niels Hanssen og Rasmus Boesen, Borgere smstds., fik Ejendomsbrev paa S. Anne Hus, liggende næst op til Mats Lunds Gaard i Medelfar, og en Bod næst op til S. Anne Hus med en Humlegaard i Vestergade, mod at bygge og for-

---

[1]) Terpager, Ripæ Cimbr. S. 236—37, Krag, Christian III.s Hist. Suppl. S. 84—85 (efter Orig.); smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 300.

[2]) Overstreget og i Marginen et Kryds.

bedre samme Hus og Bod og aarlig udgive til Prædikestolen i Medelfar Sognekirke saadan Skyld, som Borgemester og Raad sætte derfor. Cum inhib. sol. Odense, Onsd. efter trinitatis Sønd. V, 299.

8 Juni. Povel Bangh, Borgemester i Assens, Hans Bangh, Byfoged i Medelfar, Jyrgen Bangh og Henrich Bangh, Brødre, fik paa samme Vilkaar Ejendomsbrev paa en Gaard næst op til S. Anne Hus, iboet af Nils Knudtsen, med en Bod næst op til Porthuset, iboet af Thomis Jyrgenssen. Datum ut supra. V, 299.

— Symyn Crestenssen og Peder Lavertssen, Borgere i Medelfar, fik paa samme Vilkaar Ejendomsbrev paa S. Anne Hus i Mørcke Gyden, som Jacob Schreder ibor, med en Gaard, iboet af Knudt Jyde. Datum ut supra. Og laa alt dette forskr. Gods til S. Anne Alter i S. Nicolai Kirke i Medelfar. V, 299.

— Verner Svole, Landsdommer, fik Ejendomsbrev paa en Gaard, liggende vesten for Graabrødre Kloster her i Odense, som han havde i Leje af Hans Bang for 5 Mk. danske, og desligeste paa saa meget, som tilhører samme Vikarie [!] med Rette, dog undtagen Byens Volde og Grave, mod at fornøje forskr. Hans Bang aarlig 5 Mk. danske og forbedre samme Gaard; naar samme Hans Bang er død, skal Huslejen udgives til Hospitalet. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 299.

— Peder Schrifver, Slotsskriver paa Schandelborgh, fik Livsbrev paa Schandelborgh Sognekirke og Præstegaard efter den Kollats, som han har derpaa af Hans Styge, Embedsmand smstds., og Mester Mats Langh, Superintendent i Aarhus Stift, mod at bygge og forbedre Præstegaarden. Dersom saa skete, at han nogen Tid gav sig til nogen „verdtsens handel“ og ikke bliver gejstlig, skal samme Kirke og Sogn forlenes en anden. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 40 b.

— Mester Lavrits Bertelssen, Skolemester i Aarhus, fik Brev paa det første Kannikedom, som falder i Aarhus Domkirke, uden det saa findes, at kgl. Maj. har forsagt det tilforn. Cum inhib. sol. Datum ut supra. V, 40 b[1]).

9 Juni. Erich Krabbe til Bustrup fik Brev ad gratiam

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 301.

paa Stiftets Gods paa Hannes og i Mors mod tilbørlig Tjeneste. Odense, Torsd. efter Hellig Trefoldigheds Søndag. V, 40 b[1]).

9 Juni. Mester Hans Fos, Læsemester i Odense, fik Brev paa Kronens Part af Tienden i alt Synder Sogn. Samme Datum. V, 299 b.

— Frands Mogenssen, Student, fik Brev at maatte annamme til sig Vor Frue Alter i Vor Frue Kirke i Odense, efter Hr. Jep Jenssens, Vikars, Død, og nyde det, al den Stund han gaar til Studium og studerer. Cum inhib. sol. Datum ut supra. V, 299 b.

18 Juni. G. a. v., at efterdi vi have bevilget, at de Hollender, som hidtil have boet paa Saltehollum, skulle flytte derfra, have vi af synderlig Gunst undt, at vore Undersaatter paa Amage og ingen anden herefter maa og skulle nyde forskr. Saltholluin til Græsgang og i andre Maader, hvorpaa de kunne bruge det, dog at de aarlig skulle udgive til vort Slot Kiøpnehafn i Stedet for Hollenderne $2^1/_2$ Td. Smør, 40 gode møntede Jochimsdaler og 200 gode Læs Kalksten; dertil skal vor Lensmand paa Slottet frit have vore Øxne og Heste til Græsgang dèr paa Landet efter gammel Sædvane. Cum inhib. sol. Kiøpnehafn, Lørd. post S. Bodels Dag. V, 160[2]).

19 Juni. G. a. v., at os elsk. Hr. Peder Skram, Ridder, vor Mand og Raad, nu har gjort os god Rede og Regnskab for al hans Afgift, Sagefald, Kongeskat og al anden Del, som os tilkom af vort Slot og Len Helsingborg fra det første, han fik det i Forlening, og til denne Dag, og hvad han deraf er bleven os skyldig efter hans overantvordede Register, har han nu strax afbetalt. Thi lade vi osv. Kiøpnehafven, Sønd. post S. Boels Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 437.

23 Juni. Henrich Gyldenstern fik Brev paa et Præbende og Kannikedom i Lunde Domkirke, som hans Farbroder Jyrgen Gyldenstern oplod ham, at beholde, al den Stund han gaar til Skole og studerer eller er i kgl. Maj.s daglige Tjeneste i Kancelliet eller bor hos Kirken og er Ordinansen og Kapit-

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, S. 299—300.

[2]) Thurah, Beskriv. over Amager S. 59, Krag, Christian III.s Hist. II, 419, smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 305.

lets Statuter undergiven. Cum inhib. sol. Kiøpnehafn, Midsommers Aften. V, 437 b.

23 Juni. Hans Urne fik Kvittans for Regnskab af Sørup Gaard og Mandbølle Birk samt for alt Tiendekorn, Kirkekorn, Præstegjæsteri og for alt andet, som han har oppebaaret og igjen udgivet paa kgl. Maj.s Vegne efter hans overantvordede Register. Samme Datum. Rel. Jochim Beck; rex manu propria subscripsit. V, 355.

— Hans Urne fik Brev at maatte indløse til sig Krønginge Birk og beholde det efter Pantebrevenes Lydelse mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, lade bygge og forbedre Godset, ej forhugge Skovene og ej sælge nogen af Bøndersønnerne, der ere fødte paa Godset. Cum clavs. consv. Samme Datum. Rex manu propria subscripsit. V, 355 b.

— Per Hanssen, Tolder i Helsingør, fik Kvittans paa 1210 Goltgld., 280 Engellotter, 68 dobbelte Dukater og 20 Rosennobel, som han antvordede kgl. Maj. til Haande paa Regnskab. Samme Datum osv. V, 160.

29 Juni. Peder Oxe fik Brev ad gratiam paa [Sørup Gaard i Falsther [1])] og Mandebølle Birk i Loland, dog at han skal tjene deraf selvfjerde med „gerustige" Heste, Glavind, Harnisk og gode Karle eller 4 væragtige Karle til Skibs, bygge og forbedre Gaarden og aarlig lade yde paa Kiøpnehafns Slot paa sin egen Omkostning 6 Læster Malt; ligeledes skal han aarlig gjøre Regnskab for alt Sagefald, Gaardfæstning og anden uvis Rente, og deraf skal Halvdelen komme os til bedste ligesom alt Vraget. Forskr. Peder Oxe skal ogsaa paa vore Vegne paa sin egen Bekostning lade oppebære og forsamle al vor og Kronens Part af Tienden over alle vore Lande, Loland og Falsther, og siden lade den forskikke paa vor Fragt og Omkostning til de Steder, hvor han tilsiges, og derfor aarlig gjøre os godt og klart Regnskab. Desligeste skal ogsaa forskr. Peder Oxe paa vore Vegne have Befaling og i Forsvar alle Præster, Degne, Kirker, Præstetjenere og Kirketjenere, som bygge eller bo over alt forskr. Loland og Falsther, og skal af dem oppebære al vor og Kronens Rente og Rettighed, det være sig Præstegjæsteri, Sagefald og al anden Del, og skal aarlig hver S. Vulborig Dag der-

---

[1]) Synes atter overstreget.

for lade os gjøre godt Regnskab for dette, der alt skal komme os til bedste. Han skal holde Bønderne og Tjenerne ved Lov og ej udfæste dem af deres Gaarde. Kiøpnehafn, Onsd. efter S. Hans Midsommers Dag. V, 355 b [1]). Jfr. 22 Marts.

2 Juli. Anne Hermends, [Doktor Peders Hustru Søster [2]),] i Nestvedt fik Brev paa Kronens Part af Tienden i Høyvelsi Sogn for dette Aar. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, Vor Frue Dag visitat. V, 160 b [3]).

— Sognepræsten i Korsør [4]) fik Brev, at han og hans Efterfølgere maa beholde Thor[n]borg Kirke udenfor Korsør som Annex mod at holde en bekvem, lærd Mand, boende i Korsør, til at være Kapellan til forskr. Thor[n]borg Kirke og gjøre Almuen i Sognet den Tjeneste, aarle og silde, som en Sognepræst er sit Sognefolk pligtig baade inden Kirken og uden. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, Lørd. efter Petri og Pavli ap Dag. V, 160 b [5]).

10 Juli. Peder Hanssen, Tolder i Helsingøer, fik Kvittans paa 681 Goltgld., 174 Engellotter, 58 dobbelte Dukater, 17 Rosennobel og 5 Portegaløser, som beløber sig, til Hobe beregnet, 1300 Goltgld. Hafnie, die divi Kanuti regis. V, 161.

13 Juli. Doktor Peder Capiten fik Følgebrev til Bønderne til Hvidør, som Doktor Reventlof tilforn havde i Forlening og har givet sit Reversal, at om Doktor Reventlof kommer igjen og ikke er død, skal han lade samme Gaard og Tjenere følge [ham] med alt, hvad han har oppebaaret. Hafnie, Onsd. efter Canuti regis. V, 161 [6]).

— ? Hollenderne paa Amage fik Brev at maatte bygge og bo i Store Maglebye og nyde den, dog at de aarlig skulle udgive deraf til Kronen 300 Mk. danske Penge og fornøje Slotsskriveren her paa Kiøpnehafn dermed, og opholde Slottet Kiøpnehafn saa mange Rødder og Løg, som behov gjøres til Udspisning, og holde deres Gaarde ved Hævd og god Bygning og være kgl. Maj. og hans Naades Søn, Hertug Frederick, og Efterkommere, Konger i Danmarck, hulde og tro og Lensmanden

---

1) Ryge, Peder Oxes Levnet S. 63—64.
2) Tegnelser.
3) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 306 (Tegnelser).
4) Tegnelser: Hr. Jens Jonssen.
5) Smlgn. Danske Mag. 4 Række I, 306 (Tegnelser).
6) V. A. Heinze, Kielisches Magazin II, 181, Danske Mag. 4 Række, IV, 250.

her paa Slottet hørige og lydige. Ligeledes skulle de holde et godt, christeligt Levnet „under“ dem og ej tilstede eller dølge med nogen, som fører nogen Vildfarelse imod den hellige og rene evangeliske Lære, og hvad Brøde, som falder „under“ dem, skal alt komme kgl. Maj. til bedste. Desligeste maa de bruge Saltholmen, som andre kgl. Maj.s Undersaatter paa Amage, dog at de med dem skulle udgive deres Part af den aarlige Afgift deraf. Cum inhib. sol. Hafnie, S. Margarete virg. Dag. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 162 b [1]).

14 Juli. Skolemester i Kallingborg fik Brev, at naar Hr. Hans, Vikar til S. Gertrueds Alter i Vor Frue Kirke i Kallingborig er død, skal samme Vikarie lægges til Skolemesters Underhold dèr smstds. og Skolemestren altid nyde det. Cum inhib. sol. Hafnie, Torsd. efter S. Knud Konges Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 161 [2]).

— Skolemester i Slangerup fik Brev at maatte oppebære Kronens Part af den Tiende, som de Bønder, der besøge Slangerup Bykirke, pleje at udgive efter Recessens Lydelse, til Underhold for sig og Efterfølgere. Cum inhib. sol. Samme Datum osv. V, 161 b [3]).

— Thage Thot fik Følgebrev til Kronens Bønder i Synder Asbo, Nørre Asbo, Gyding, Harrager og Rønnebierg Herreder, at de skulle svare ham til kgl. Maj.s Gaard i Lanskrone, ligervis som de tilforn svarede Hr. Per Skram til Helsingborg. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 437 b (overstreget).

16 Juli. Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i Vardtbiergh fik Brev at være fri for Skat og Landsknægthold i 3 samfælde Aar. Kiøpnehafn, Lørd. efter S. Knudt Konges Dag. V, 437 b.

— Menige Borgere i Helsingør fik Brev, at der maa stande Marked én Gang om Aaret i deres By, at begyndes Mand. efter Trefoldigheds Søndag og vare i 8 samfælde Dage derefter. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 161 b [4]).

---

[1]) Thurah, Beskriv. over Amager S. 16—17, Krag, Christian III.s Hist. II, 418—19 (efter Orig.); smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 311.
[2]) Hofman, Fundationer X. Append. til Sjællands Stift S. 33 (efter Orig.).
[3]) Hofman, Fundationer VII, 211 (efter Orig.).
[4]) Aarsberetn. fra Geheimearch. III, Tillæg S. 35—36 (efter Originalen).

16 Juli. G. a. v., at os elsk. Peder Hanssen, vor Tolder i Helsingør, nu i vort elsk. Raads Nærværelse har gjort os Regnskab for hvad Skibstold, Vintold, Kobbertold, Toldsalt og Vrag-Anker, som han paa vore Vegne har oppebaaret af fremmede Skibe, der ere løbne gjennem vore Strømme i Aarene 1541—47, som er 6 hele Aars Regnskab, og hans Udgift lagt imod, hvad han har antvordet os selv til Haande efter vore egne Kvittanser eller i andre Maader udgivet efter vor synderlige Befaling for Vin, Salt, Urter, Skyts og anden Del efter hans Registers Lydelse, da befindes, at han har udlagt 88 Goltgld. mere, end han har oppebaaret, hvilket skal afkortes ham i første tilkommende Regnskab, ladende osv. Hafnie, Lørd. før S. Marie Magdalene Dag, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. Rel. Jochim Beck, Rentemester, et manu propria subscripsit. V, 161 b.

22 Juli. Stye Pors fik Ejendomsbrev paa en Gaard i Malmø, liggende paa den nørre Side mellem Klingenberig og Anders Jenssens Gaard, som Olluf Slagter ibor, efterdi han paa kgl. Maj.s Vegne har fornøjet Byfogden i Malmø 2 Gaarde, som bleve ødelagte til Malmøhus' Befæstning. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, S. Marie Magdalene Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 437 b [1]).

26 Juli. Hr. Christiern Fris, Ridder, fik Følgebrev ad gratiam til Bønder og Tjenere i Kyldbye Gaard og Nørrebye, som Hr. Jyrgen Fris tilforn havde i Forlening. Kiøpnehafn, Tirsd. efter S. Jacobi ap. Dag. V, 41.

27 Juli. Idem fik Brev at maatte indløse fra sine Medarvinger det Vendelboe Stifts Gods, som Hr. Jyrgen Fris tilforn havde i Pant, og siden nyde det efter Pantebrevene. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Onsd. post Jacobi ap. Dag. V, 41.

8 Avgust. Peder Hanssen, Tolder i Helsingør, fik Kvittans paa 200 Engellotter, 20 dobbelte Dukater, 5 Rosennobel og 2 Portugaløser, som han antvordede kgl. Maj. selv til Haande paa Regnskab. Krogen, Mand. post Petri ad vincula. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 163.

21 Avgust. Mavrits Jenssen, Ridefoged i Try Herred,

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 310.

fik Brev paa den Gaard i Skørrits, han ibor, at nyde uden al Afgift, medens han er Ridefoged, og siden mod sædvanlig Afgift for sin Livstid. Cum inhib. sol. Farum, Mand. post assumpt. Marie. V, 163.

27 Avgust. G. a. v., at os elsk. Sander Leygel, Borgemester i Helsingøer, har nu havt her for os og vort elsk. D. R. Raad et aabent beseglet Pergamentsbrev, som Hr. Peder Ingemarssen, Abbed i Esserom Kloster, og menige Konventsbrødre dèr smstds. have beseglet og udgivet, indeholdende, at de have solgt og skjødet til forskr. Sander Leygel, hans Hustru, Børn og begges Arvinger til evindelig Eje en Esserom Klosters By, kaldet Borsholm, med Hovedgaard, 8 Landbogaarde og 2 Gaardsædegaarde, hvilket Brev vi af vor synderlige Gunst og med vort elsk. menige D. R. Raads Bevilling og Samtykke have stadfæstet. Cum inhib. sol. Hafnie, Lørd. efter S. Bartholomei ap. Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 163.

30 Avgust. G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser Peyter van Breda[1]), Bartskær og Borger i Landtskrone, maa og skal have det første „baandt" af alle de, som herefter blive saaregjorte i forskr. vor Kjøbstad eller andensteds og føres dèr ind i Byen til Læge, saa længe han lever. Cum inhib. sol. Hafnie, Tirsd. efter S. Bartholomei ap. Dag. Rel. Hr. Clavs Bilde, Ridder. V, 438.

1 Septbr. Christiernus Matssen, Student her i Kiøpnehafven, fik Stadfæstelse paa Rafvenkeld, Brostrup og Hafversløf Sogne at maatte nyde efter de Breve derpaa, som Axel Jul har beseglet og udgivet. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Egidii Dag. V, 41 b[2]).

— Mats Kock, Ridefoged til Malmøhus, fik Brev paa Gaarden Trolstrup (Heddinge Sogn, Dalby Birk, Torne Herred), skylder 3 Pd. Byg og 1 Pd. Havre, at nyde kvit og fri, saa længe han er Ridefoged til Malmø, og siden mod sædvanlig Tynge og Afgift. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 438.

— Mats Brufnidt fik Livsbrev, kvit og fri, paa en Ager for Visbye paa Gullandt ved Dyfve qvier næst Raadsens Ager

[1]) I Overskriften kaldes han: Peyter von Bredendal.
[2]) Ny kirkehist. Saml. V, 709.

i Sønder, som Eyller Hardenbierig har udlagt ham og som han tilforn havde Livsbrev paa af kgl. Maj. Samme Datum. V, 509 b.

3 Septbr. Christoffer Urne til Rygaard fik Brev ad gratiam uden al Afgift paa efterskr. Gods, som hans Hustru Fru Kierstine tilforn havde i Værge: 2 Gaarde i Limmeberre, iboede af Søfren Degen (9 Ørtug Korn, 2 Mk. Engpenge med andre Bede) og Per Matsen (3 Ørtug Korn med andre Bede), 4 Gaarde i Tørsløf i Huornum Herred, iboede af Anders Korer (4 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, 8 Sk. med andre Bede), Tøge (4 Ørtug Korn, 1 Faar med andre Bede), Trugh Asserssen (4 Ørtug Korn, 2 Pd. Smør med andre Bede) og Per Knudssen (2 Ørtug Korn), 2 Gaarde i Kastbierrig, iboede af Søfren Hvidt (6 Ørtug Korn, 18 Sk.) og Anders Gunderssen (3 Ørtug Korn, 18 Sk. med andre Bede). Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Lørd. efter S. Egidii. V, 41 b [1]).

4 Septbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af vor synderlige Gunst og Naade have taget os elsk. Prælater, Kanniker og menige Kapitel i Roskilde, desligeste S. Lucii Domkirke, deres Hion, Vornede, Tjenere og Gods i vort kgl. Forsvar, Hegn, Værn, Fred og Beskjærmelse, desligeste stadfæstet alle de Naader, Friheder og Privilegier, som ere dem givne af højbaarne Fyrste, Hr. Crestiern, vor kjære Hr. Farfader, og alle andre vore Forfædre, fremfarne Konger i Danmarck, saa at de skulle nyde dem frit i alle deres Ord, Punkter og Artikler, dog vor Ordinans om Religionen og vor Reces uforkrænkede, forbydende osv. Hafnie, Sønd. efter S. Egidii Dag. V, 163 b.

— Hr. Nils Fris, Vikar i Roskilde, fik Brev paa det første Kannikedom og Præbende, som bliver løst i Roskilde Domkirke, at nyde for Livstid, dog at han skal residere og bo hos Domkirken, gjøre slig Tynge og Tjeneste inden Kirken og uden som andre Kanniker dér smstds. og være Ordinansen og Kapitlets Statuter undergiven; holder han ikke disse Artikler, skal han have forbrudt sit Brev. Han skal strax søge Kor og Kapitel som andre Kanniker smstds. og alligevel beholde det Vikarie, han har, indtil han fanger forskr. Præbende. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 163 b [2]).

[1]) I Brevet er Overskriften rettet til: Anthønis Bryske, og Dagen til: S. Margrete Aften [ɔ: 12 eller 19 Juli] 1551.

[2]) Brevet er paabegyndt, men atter overstreget Fol. 42 blandt de jyske Breve.

6 Septbr. Skolen i Ringkiøpingh fik Brev paa kgl. Maj.s Part af Tienden af alt Rindom Sogn til Skolemestrens Ophold. Cum inhib. sol. Hafnie, Tirsd. post S. Egidii Dag. V, 41 b [1]).

— Hospitalet i Ribe fik Brev paa Vikariet til det hellige Kors' Alter i Vedel, som vacerer efter M. Jens Varder, med al dets Rente og Tilliggelse. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 42 [2]).

— Sognepræsten til Sortebrødre Sogn i Ribe fik Brev paa det første Kannikedom, der falder i Riber Domkirke. Datum ut supra. V, 42 [3]).

Omtrent 8 Septbr. Kapitlet i Lund fik Brev [osv. som Brevet til Roskilde Kapitel af 4 Septbr.]. Hafnie, Vor Frue Dags Tid nativitatis. V, 439.

16 Septbr. Engelholms Borgere, som indflytte i Landtskrone, fik Brev at være fri for al Skat og kgl. Tynge i 4 Aar fra Datum. Hafnie, Fred. efter Hellig Kors Dag exaltat. V, 438 [4]).

Hogborne førstinde drotning Dorothes lifgedingh.

21 Septbr. Vi Christian met Gudts naade etc. giør alle vitterligt, at eptherthi the slotte oc gaarde, som hogborne førstinde frue Dorothea, Danmarcks, Norges, Vendes oc Gottes drotning, indfød hertuginde uti Saxen, hertuginde uti Slesvig, Holsten, Stormarn oc Dytmerschen, grefinde uti Oldenborig oc Delmenhorst, vor kiere høstrue, er forschrefvit til hindis kierligheds lifgeding, icke erre saa bygt, at hindis kierlighet kand hafve ther paa nogen god verelse, om Gud almegtigste thet saa forset hafver, at hindis kierlighet vor død ofverlefvendis vorder [5]), thaa hafve vi met vort elsk. Danmarcks riges raadts raadt bevilget oc sambtyckt oc nu met thette vort obne bref bevilge oc sambtycke, at hindis kierlighet epther vor dødt oc afgangh maa oc schal thaa strags lade anamme vort oc kronens slot Kolinghus uti vort land Nørjutlandt liggendis met alle the bønder, tienere oc len, som ther tilligger, som os elsk. Ifver Krabbe, vor mand oc tiener, nu ther til i vere hafver, oc ther til met Søhollum gaard oc goets, som oc uti forne vort landt Nørjutlandt liggendis ere oc os elsk. frue Else Krumediges nu uti vere oc forlening hafver, oc forne Kolding slot oc len oc Søhollum gaardt oc goets met alle therris rette tilleggelse,

---

1) Et andet Udtog af samme Brev findes Fol. 42. — Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 318.

2) Smlgn. smstds.

3) Smlgn. smstds. S. 319.

4) Smlgn. smstds. S. 321.

5) Hdskr. har: ofverlefver lefvendis vorder.

agger, engh, skovf, marck, fiskevand, fægangh, voet oc tyfvert, ved hvadt nafven thet helst nefnis kandt, ingthet undertaget uti noger maade, hafve, nyde, bruge oc beholle oc ther udaf uppebere oc uppeberre lade fructh, landgille oc ald anden koninglige rente oc rettighedt epther vor død oc afgang uti hindis lifs tidt oc saa lenge hindis kierlighet lefver. Sammeledis schal hindis kierlighet oc nyde oc beholle til hindis lifgeding uti hindis lifstidt vor oc kronens kiøbstedt Koling med alt forne Kolingbyes indkumpst oc rente, aarlige byeskat, sagefaldt oc anden koninglige rettighedt, dog vor oc rigens told undertaget, hvilcken her met schal vere vore eptherkommere, konninger uti Danmarck, forbeholt, dogh at hindis kierlighedt schal lade giøre hogborne første hertug Frederick, vor kiere søn, oc eptherkommere, konninger i Danmarck, oc riget ther af tilbyrlige tieneste oc alletidt besørge forne slot oc len met danske riddermendtsmendt, som er født her i riget af dansk adel, som schal hafve samme slot, gaard oc len uti befalinge. Oc schal forne vor kiere høstrue her emodt omberre vort oc kronens slot Tranneker oc vor gaardt Kestrup met Langelandt oc Tossingh oc ther til met vor kiøbstedt Svinborig, som vi tilforn hafve ladet hindis kierlighet forschrifve til hindis lifgeding. Til ydermiere vindisbyrdt hafve vi ladet henge vort signet met menige Danmarcks riges raadts signetther oc indtsegler, som ere her Eske Bille, Johan Fris, Erich Banner, her Axel Bragde, her Anders Bille, her Claves Bille, her Knud Rudt, her Otte Krompen, riddere, Knud Perssen, her Mogens Gyllenstierne, Per Ebbessen, Børre Trolle, her Per Skram, Erich Krabbe, Olluf Munck, Erich Bøller, Anthønis Bryske, R. C., Jyrgen Lycke, Tage Tot oc Eyller Rynnov, neden for thette vort obne bref. Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn, S. Mathei [1]) apostoli dag. V, 42 b [2]). Jfr. 3 April 1548.

21 Septbr. Erick Basse fik Brev ad gratiam paa Dalby Kloster og Klostrets Gaardsæder, som Hr. Peder Pors har i Værge dertil, kvit og fri, desligeste Klostrets Ladegaard og oppebære Landgilde deraf, dog mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, S. Mathei ap. Dag. V, 438 b.

— Per Hanssen, Tolder i Helsingør, fik Kvittans paa 414 rinske Gld., 150 Engelotter, 100 dobbelte Dukater, 2 Portugaløser og 2 Rosennobel. Samme Dag. V, 164.

22 Septbr. Michel Hals fik Brev ad gratiam paa efterskr. Gaarde at nyde kvit og fri til Nesbyhollum: 6 Gaarde i i Synderbyrringe, iboede af Jep Anderssen, Anders Olssen, Lavrits Pederssen, Svend Olssen, Aage Anderssen og Anders Jenssen (hver 4 Sk. Grot), 1 i Beden, iboet af Aage og Peder

---

1) Hdskr. har Mathie.
2) Dronningens Reversal af 18 Septbr., se Tillæget.

(2 Skp. Smør), 1 i Benckelsagger, iboet af Niels Berthelssen (2 Sk. Grot), ligeledes en Aaledræt i Mesbyvig, kaldes Stensdretten (1/2 Td. Aal). Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, S. Mavritii Dag. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 438 b[1]).

22 Septbr. Axel Urne[2]) fik Brev ad gratiam paa efterskr. Byer af Tølløsse Len, som er Nørvaldingerødt, Tørmet og Lunderød, kvit og fri. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 164[3]).

— Peder Godske fik Brev ad gratiam paa Rønnebeckhollum Gaard og Gods, efter som Axel Urne tilforn havde det i Værge dertil, at nyde kvit og fri, dog paa tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 164 b[4]).

25 Septbr. Vi Chr. g. a. v., at vi nu med vort elsk. D. R. Raads Raad, Bevilling og Samtykke have solgt, skjødet og afhændet til os elsk. Andrees Barby, Provst i Roskildt, vor Tjener og Raad, og hans Arvinger vor og Kronens Gaard Faverhollum med Faverholum Mølle (Fredersløf Sogn, Try Herred), som skylder til Hobe 8 Pd. Korn, med efterskr. Gaarde:

	Rug.	Byg.	Lam.	Gæs.	Høns.	Sk. Grot.
Egesborig By (*samme Sogn*), 10 Gaarde:						
Jep Anderssen	1/2 Pd.	1/2 Pd.	„	„	„	2
Erick	1 1/2 —	1 1/2 —	1	1	4	2
Jep Torstenssen	„	„	„	„	„	3
Jep Anderssen	1/2 —	1/2 —	„	„	„	2
Anne Rafvens	1 1/2 —	1 1/2 —	1	1	4	4
Staffen Nielssen	1 1/2 —	1 1/2 —	1	1	4	4
Trugels Lavritssen	15 Skp.	18 Skp.	1	1	4	2
Niels Staffenssen	15 —	18 —	1	1	4	2
Jep Rafven	15 —	18 —	1	1	4	2
Michel Olfsen[5])	1/2 Pd.	1/2 Pd.	„	„	„	„

1) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 321.
2) I Stedet har der først staaet: Peder Godske. Smlgn. smstds. S. 323
3) Smlgn. smstds. S. 324.
4) Smlgn. smstds.
5) Alle til sammen give 1 Oxe til aarlig Landgilde.

	Rug.	Byg.	Lam.	Gæs.	Høns.	Sk. Grot.
Stienløssemagle Sogn og By:						
9 Gaarde[1]), hver	1 Pd.	1 Pd.	1	1	4[2])	„
Jep Roskille[3])	2 Pd.	2 Pd.	„	1	4[4])	„
Rynne (Tierby S.):						
Mats Mandt[5])	1 Pd. 5 Skp.	1 Pd. 6 Skp.	„	„	„	„
Niels Perssen	1 Pd. 6 Skp.	do.	„	„	„	„

Item en Gaard i Ryet (Mats Knudssen, $^1/_2$ Td. Smør). Dette Gods skal han og Arvinger beholde til evig Ejendom saa frit, som Riddere og Svende have deres Arvegods her i Danmarck, dog at han skal bygge og bo her i Danmarck og være os og Hertug Frederick og følgende Konger og Danmarcks Rige huld og tro, som en ærlig, tro dansk Mand bør, samt ej skyde eller ødelægge noget Adelvildt, som er Hjorte og Hinde. Thi bepligte vi osv. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette vort aabne Brev. Kiøpnehafn Slot, Sønd. efter S. Mavritii Dag. V, 166.

25 Septbr. Nils Parsbiergh fik Brev ad gratiam paa Vregeløf Kloster i Vendsyssel pro servitio at have uden al Afgift, dog saa at han skal tjene kgl. Maj. daglig i Gaarden med 4 „geruste" Heste og altid selv staa sig for Hesteskade og sig selv og sine Svende for Besoldning og desligeste selv klæde sig og sine Svende med Hofklædning og Farve. Ligeledes skal han selvfjerde paa sin egen Bekostning med Heste, Harnisk og Svende tjene kgl. Maj. inden Riget, naar behov gjøres, ligesom andre Lensmænd, og skal han have Underhold til sig og sine Svende til Mad og Drikke til Hove og frit Foder og Maal til sine Heste, naar han er med dem daglig i Gaarden hos kgl. Maj., ligervis som andre Hofsinder. Han skal bygge og forbedre Klostret og dets Gods, besørge de Nonner, som ere eller blive

1) Iboede af Niels Kil, Søfren Krusse, Søfren Nielssen, Olluf Ibssen, Michel, Mats Due, Niels Jude, Hans Henrickssen og Jep Degen.
2) Dertil et Svin hvert andet, et Faar hvert andet Aar.
3) Alle give til sammen en Ko, en Kalv, 1 Td. Sild, 2 Ol Æg og 2 Skp. Ærter.
4) Dertil 1 Faar, 1 Svin.
5) Denne og de to følgende Bønder staa i Hdskr. som en Tilføjelse. Jfr. 7 Decbr.

indgivne, med tilbørlig Klæde og Føde efter den Skik, som kgl. Maj. og D. R. Raad have gjort derpaa, holde Tjenerne ved Lov og ikke udfæste nogen af dem eller tage nogen ny Husbondhold eller Gaardfæstning af dem, uden de afdø paa Godset eller de forbryde dem; ligeledes skal han frede Jagten og ej ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 44[1]).

26 Septbr. Hr. Esche Bille, Ridder, D. R. Hofmester, fik Følgebrev til Halmstedt Herred, som Sti Paars tilforn havde i Værge, at beholde, indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Hafnie, Mand. efter S. Mavricii Dag. V, 439.

27 Septbr. Hr. Eske Bilde, Ridder, D. R. Hofmester, fik Brev ad gratiam paa Halmested Herred, som Stye Pors tilforn havde i Værge, at have kvit og fri uden al Afgift, dog at han gjør Regnskab for alt Vraget, hvilket kgl. Maj. vil beholde, og ej besværer Bønderne med noget nyt Husbondhold. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Tirsd. efter S. Mavritii Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 439 b[2]).

— Jyrgen Lycke fik Følgebrev til Schandelborgh. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 44 b.

30 Septbr. Frandts Bilde fik Følgebrev til Menigheden i Randers og Hofbroe. Cum clavs. consv. Hafnie, Fred. efter S. Michels Dag. V, 44 b.

1 Oktbr. Hr. Peder Schram fik Følgebrev til Kronens og Stiftets Tjenere under kgl. Maj.s Gaard i Roskilde, Haraldtsborg Len og Svenstrup Len, ligeledes til alle Præster, Degne, Kirkeværger, Præstetjenere og Kirketjenere over alt Siellands Stift, som Mogens Godske tilforn havde i Værge og Forsvar. Cum clavs. consv. Hafnie, Lørd. efter S. Michels Dag. V, 164 b.

10 Oktbr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for Troskab og villig Tjeneste have undt og givet os elsk. Hr. Axel Bragde til Kroghollum, Ridder, vor Mand og Raad, og hans Arvinger til evig Ejendom et Stykke Jord og Skov mellem hans Gaard Kroghollum og Skorbye Mark, om hvilket forskr. Hr. Axel Bragde trættede med Byrge, fordum Biskop i Lundt, og som denne

---

[1]) I Marginen to Kryds. — Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 324.
[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 332 (efter Lensbogen).

havde kjøbt af forskr. Hr. Axel for 300 Mk. Penge. Samme Jord ligger indenfor efterskr. Aasteder og Markeskjel, som Hr. Thønne Pasbierig, Hr. Tyge Krabbe, Ridder, Henrick Aagessen med flere gode Mænd og Oldinge have omredet og gjort ret Skjel mellem forskr. Krogholllum og Skorby, som er først indefra ad Stienbovadet midt ad Mosen og saa lige ad den Sten paa Langerødt mellem 2 Eger hart ved Vejen og deraf i Nør i Kranckebæk, som løber mellem Semnolt, Skorbye Mark og vor Alminding, i Længde og Bredde, som den nu er forefunden efter Ridebrevets Udvisning. Cum inhib. sol. Kiøpnehafn, Mand. post S. Dionisii Dag, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 439 b.

11 Oktbr. Hans Villomssen fik Brev, at efterdi han efter kgl. Maj.s Begjær har opladt Faverholm og Egisbergh By til Andres van Barbi, har kgl. Maj. i Stedet udlagt ham for Livstid efterskr. Gods, liggende til Klare Kloster i Roskilde:

	Penge.	Pd. Byg.	Lam.	Gæs.	Høns.	Skp. Havre.
Gd. i Giødersløf: Per Jepsen.......	„	$1\frac{1}{2}$ [1]	„	„	„	„
Gd. i Hielmsiøe: Oluf Bøsse........	18 Sk. [2]	3	1	1	3	„
do. Ture Jepssen.....	18 Sk. [2]	3	1	1	3	„
Gd. i Helløfmagle: Jens Jepssen...	6 Grot	3	1	1	4	1
do. Mattis Perssen....	1 Sk. Grot	1	„	„	„	„
do. Morthen Olssen...	6 Grot [2]	$1\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	3	1
do. Peder Pederssen..	6 Grot [2]	2	1	1	4	1
do. RasmusPederssen [3]	„	$1\frac{1}{2}$	„	„	„	„
Gd. i Schallerup: Espern Jenssen...	1 lød. Mk. Penge	„	„	„	„	„
Engelbret i *Thyrnehofvet* af en øde Jord ibid......................	1 Mk. Penge	„	„	„	„	„
Gd. i Recken: Henning Lavrtssen..	1 lød. Mk.	„	„	„	„	„
do. Rasmus Knudtssen...	$4\frac{1}{2}$ Sk. Grot	„	„	„	„	„
do. Hans Torbernssen....	8 Sk. Holdt	„	„	„	„	„
Gd. i Skendsioemagle: Lavris Jenssen..............	1 Mk. Penge	2	„	„	„	„
do. Michel Olufsen..	1 Mk. Penge	2	„	„	„	„

[1]) Dertil 1 Læst Kul.
[2]) Arfvitspenge.
[3]) Desuden alle 5 Mænd til Hobe 1 Fj. Smør.

Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Tirsd. efter S. Dionisii Dag. V, 164 b.

12 Oktbr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for villig Tjeneste have forlenet os elsk. Claves Hvitfeldt, vor Mand og Tjener, vort og Kronens Kloster Gafvenø, som os elsk. Jochim Beck, vor Rentemester, nu sidst havde i Værge, at nyde, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han skal besørge de Nonner, der ere eller herefter komme deri, deres tilbørlige Underhold til Klæde og Føde efter den Skik, som vi med vort elsk. Danmarcks Riges Raad have gjort derpaa, gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, bygge og forbedre Klostret og Klostrets Gods, holde Tjenerne ved Lov og ej udfæste dem osv., ej begjære nogen ny Fæstning eller Husbondhold af dem, ej forhugge Skovene og ej befatte sig med Jagten eller skyde og ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Cum inhib. sol. Kiøpnehafven, Onsd. post Dionisii, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. — Og samme Tid fik Claves Hvitfeldt Følgebrev til Bønderne. Datum ut supra. V, 165.

19 Oktbr. Olluf Lavrissen, Landsdommer i Hallandt, fik Beskjærmelsesbrev, desligeste at maatte nyde sit og sin Hustrus Gods i Norge og Halland og have det saa frit som andre Riddermændsmænd dèr smstds. Cum inhib. sol. Kiøpnehafven, Onsd. efter S. Galli Dag. V, 440 b.

— Borgemester og Raad i Kiøpnehafven fik Kvittans paa 1000 Mk. lüb., som de antvordede kgl. Maj. i hans Kammer, og som er den Afgift, de skulde give af Islandt i dette Aar til forgangne S. Michels Dag. Cum clavs. consv. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 167 b.

23 Oktbr. G. a. v., at vi nu af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser Lavris Ulf, Borgemester i Naskov, maa og skal have vor og Kronens Bro Svinholms Bro i Laalandt, som han nu selv har i Værge, i sin Livstid, mod at holde Broen vel færdig med god, varig[1]) Bygning og ved Magt; siden skal den komme fri til os og Kronen. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, Sønd. efter S. Luce evang. Dag. V, 354 b[2]). Jfr. 5 Decbr.

---

[1]) Hdskr. har: vorer.
[2]) Aaret er utydeligt (mdxlv og en Krølle).

27 Oktbr. G. a. v., at vi med vort elsk. D. R. Raads Raad, Bevilling og Samtykke have solgt, skjødet og afhændet til os elsk. Hans Bernekov, vor Mand og Raad, og hans Arvinger vor og Kronens Gaard Elling (Bøttrup Sogn, Tusse Herred), skylder 1 Læst Korn, med efterskr. Gaarde i samme Sogn:

	Penge.	Erfritspenge.	Rug.	Byg.	Smør.	Lam.	Gæs.	Høns.	Havre.
Ellinge By [1]:	Sk.	Sk.							Skp.
Anders Jenssen......	15 [2])	27	„	„	„	„	2	3	2
Niels Pederssen......	15 [2])	27	„	„	„	„	2	3	2
Anders Tuessen......	15 [2])	27	„	„	„	„	2	3	2
Peder Black.........	15 [2])	27	„	„	„	„	2	3	2
Rasmus Knudssen....	15 [2])	27	„	„	„	„	2	3	2
Svend Pederssen.....	15 [2])	27	„	„	„	„	2	3	2
Peder Svendsen......	30 [2])	14	„	„	„	1	2	3	2
Hans Ericksen.......	15 [2])	27	„	„	„	„	2	3	7
Jens N..............	10	„	1/2 Pd.	1/2 Pd.	„	„	1	2	1
Jørgen Buller........	10	„	1/2 —	1/2 —	„	„	1	2	1
Niels Anderssen......	10	„	1/2 —	1/2 —	„	„	1	2	1
En øde Jord.........	„	„	„	1/2 — [3])	„	„	„	„	„
Bøtterup [1]):									
Jens Jepssen.........	2 ℳ	„	1 —	1 —	1 Fj.	1	2	4	2
Olluf Baressen.......	26 1/2	„	1 —	1 —	„	1	1	2	1
Las Baressen.........	26 1/2	„	1 —	1 —	„	1	1	2	1
Las Jenssen.........	2 ℳ [2])	14	„	„	„	2 [4])	2 [4])	7 [4])	„
Las Byg.............	16 1/2	„	1/2 —	1/2 —	„	„	1	2	1
Anders Matsen.......	10	„	1/2 —	1/2 —	„	„	1	2	1
Ofve Nielssen.........	10	„	1/2 —	1/2 —	„	„	1	2	1
Las Brøgere.........	10	„	1/2 —	1/2 —	„	„	1	2	1
Gierd N.	10	„	1/2 —	1/2 —	„	„	1	2	1
Niels Degen.........	10	„	1/2 —	1/2 —	„	„	1	2	1
Reystrup [1]):					Faar.				
Olluf Basse..........	1/2 lød.	„	14 Skp.	1/2 —	1	„	1	2	1
Mattis Arsten........	ℳ [2])		14 —	1/2 —	„	1	1	1	1
Hans Skierre.........	1/2 lød.	„	15 —	18 Skp.	„	1	1	2	1
Chresten Knudssen...	ℳ [5])		15 —	18 —	1	„	1	1	1
Niels Olssen.........	19	„	1/2 Pd.	1 Pd.	„	„	2	4	2

[1]) Alle Gaardene i hver By give til sammen 1 Skp. Ærter, 1 Ol Æg, 3 Sk. Kalvepenge.
[2]) Landgilde.
[3]) Korn.
[4]) Af en øde Jord, som kaldes Hyrrejorden.
[5]) Og en Bolgalt til Landgilde.

	Penge.	Erfvitspenge.	Rug.	Byg.	Smør.	Lam.	Gæs.	Høns.	Havre.
	Sk.	Sk.							Skp.
Olluf Pederssen.......	18	„	6 Skp.	1 Pd.	„	„	„	„	„
Søfren Hind.........	18	„	6 —	1 —	„	„	„	„	„
Boerupe:									
Peder Lavressen.....	„	„	$1^1/_2$ Pd.	$1^1/_2$ —	„	2	„	„	„

Item Reystrup Mølle, som Chresten Møller paabor, skylder 4 Pd. Mel; item dertil give alle forskr. Bønder til sammen $^1/_2$ Td. Smør. Dette Gods [osv. se 25 Septbr.] Kiøpnehafven, Torsd. efter S. Severini Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 167 b.

29 Oktbr. Jyrgen Pederssen, Rentemester, fik Kvittans paa 2000 Mk. danske, som han lod antvorde ind i kgl. Maj.s Kammer paa Regnskab. Cum clavs. consv. Kiøpnehafven, Lørd. post Simonis et Jude ap. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 44 b.

1 Novbr. Jens Kieldssen, Toldskriver i Malmøe, fik Kvittans paa 883 Mk. danske Penge, antvordede ind i kgl. Maj.s Kammer, af Told, Sise og anden Del, som han har oppebaaret i Malmøe paa kgl. Maj.s Vegne. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, Alle Helgen Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 441 b.

— Ve Borgere fik Kvittans paa 60 Mk. danske Penge som Efterstod af Dalerskatten i 1545. Samme Datum. V, 441 b (overstreget).

— Synnershafvens Borgere fik Kvittans paa 33 Mk. 12 Sk. danske Penge, som de lode antvorde ind i kgl. Maj.s Kammer og som er deres Byskat i dette Aar 1547. Cum clavs. consv. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 441 b (overstreget).

2 Novbr. Grete Vaskerske fik Livsbrev paa en kgl. Maj.s Bod i det store Færgestræde i Kiøpnehafn, liggende mellem den Gaard, Paasche, kgl. Maj.s Barber, nu ibor, og Villom Apoteckers Gaard, at nyde for Livstid uden al Husleje,

dog at hun skal holde den ved Magt. Hafnie, Onsd. post omnium sanctorum. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 170[1]).

11 Novbr. Erich Valckendrup fik Følgebrev til Anders Stub i Orup, Oluf Anderssen ibid., Oluf Ingvordtssen i Sierstedt, Jep Nilssen i Tivelse, Oluf Smedt i Hyldinge, Espern i Aggerup og Las Degen i Bilse [Henning Lisse og Oluf Skredder i Mandemarcke paa Møen[2])], dog at han aarlig skal give deraf til Sognepræsten i Nesbye, hvad Mester Jahan Valckendrup plejer at give deraf. Roskildt, die Martini ep. V, 170 b.

19 Novbr. Simen Pederssens Hustru Anne i Kiøghe fik Brev, at om hun overlever sin Husbonde, skal hun beholde kgl. Maj.s Gaard i Gamelle Kiøge for sin Livstid, mod at hun holder Gaarden ved Hævd og giver den sædvanlige Landgilde og Skyld deraf. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Roskilde, S. Elisabet Dag. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 170 b.

30 Novbr. Christian etc. giøre alle vitterligt, at aar epther Gudts byrdt mdxlvij odensdagen nest epther S. Karine dag her paa vort slot Kiøpnehafven uti vor egen nerverelse var skicket vore undersottes kiøbstedsmendts fuldmegtige uti vore lande Lollandt och Falster paa then enne oc byndernes fuldmegtige ther sammesteds paa then anden side om ulovglige segladtser, som bynderne schulle bruge, och beclaget seg forne kiøbstedsmendenes fuldmegtuge, at ther som bynderne schulle bruge theris seglads, thaa kunde the icke blifve vedt theris nerring oc bierringe oc vore kiøbsteder met tiden ødelagdt. Ther til svarede forne bynders fuldmegtige oc berette, at the hafver vore forfedere, framfarne konningers previlegier at mue bruge therris segladser. Thaa paa thet, at vore kiøbstedsmendt oc tesligeste vore undersotte, bynderne uti Lollandt oc Falster, kunde blifve vedt magt, giorde vi met vor menige Danmarcks riges raadt slig en handel och enighet emellom forne vore kiøbstedsmendt oc bynderne, som vi ville ubrødeligen ved magt at holles schal uti saa maade, at ingen bynder uti Lolland oc Falster epther thenne dag schal mue segle met theris skif eller skuder oc udføre eller udskifve korn til Tystlandt fran vor frue dag om høsten oc saa ind til S. Morthens dag er forloben, oc nar S. Morthens dag er forloben, thaa mue the frit udføre korn til kyndermysse oc siden ingthet korn at udføre eller udskifve fran kyndermysse oc til voldermysse; dog schulle thet vere bynderne frit for at segle met øxen, heste oc andre varre epther theris previlegiers lydelse. Findis noger bynder her emodt at giøre, thaa schulle the ther met hafve forbrot skif, goets oc hves the hafve

---

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 273; smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 337.

[2]) Tilføjet i Marginen med en anden Haand.

met at fare, oc halfdelen ther af at komme os til beste oc anden halfpart til thennom, som thennom paa grifver. Tesligeste hafve vi bevelget oc sambtyckt, at bynderne uti forne Lolland oc Falster mue vere kvit for vor oc kronens nye toldt af theris egne hiemfødde qveg, som the udføre, oc tesligeste the heste, som the bruge til theris harre och plogh, oc icke ydermere besveres met toldt ther af endt met then gamble toldt, the tilforn udgifvit hafve. Datum ut supra. V, 356 b.

2 Decbr. Hans Urne fik Pantebrev paa Krøginge Birk for 1400 Dl. mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, bygge og forbedre Godset og ej besvære Bønderne med nogen ny Indfæstning, Husbondhold eller Paalæg. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafven, Fred. efter S. Andree ap. Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 358[1]).

— Nykiøbinge Borgere i Mors fik Brev ad gratiam til deres Skolemesters Ophold paa en Gaard i Biørndrup (Michel Søfrenssen, 4 Pd. Byg), én i Tødtse (Cresten Jenssen, 4 Pd. Byg), én i Ersløf (Mats Perssen, 3 Pd. Korn), én i Vestre Jylby (Jep Nilssen, 3 Pd. Byg), én i Lødrup (Las Nilssen, 4 Pd. Byg) og én i Karby Sogn i Kergaard (Svenningh, 6 Pd. Korn), dog at Forsvaret og Herligheden altid bliver hos Lensmanden, som har samme Gods i Forlening af kgl. Maj. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 44 b.

4 Decbr. Hr. Lavrits, Abbed i Herritsvadt Kloster, fik Følgebrev til Bønderne under Herritsvad. Kiøpnehafven, Sønd. post Andree ap. Dag. V, 442.

— En Gaard i Rersløf (Espern, 1½ Pd. Korn, 1 Sk. Grot, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns) blev lagt til Animarum Alter i Roskilde Domkirke, stedse at blive hos den Person, som er forlenet med samme Alter og Vikarie; den laa tilforn til S. Bertholomei ap. Alter smstds. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 171.

5 Decbr. Borgemester og Raad i Nagskovf fik Brev ad gratiam paa Svinholums Bro, at de skulle oppebære hvad Korn og anden Rettighed, som ligger dertil, mod at holde Broen vel færdig med gode „recke“ paa baade Sider og med god, varig Bygning, saa den rejsende Mand ikke lider nogen Skade dèr. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, S. Nicolai ep. Aften. V, 357 b. Jfr. 23 Oktbr. og uden Dag.

---

[1]) I Marginen et Kryds.

6 Decbr. Menige Borgere i Vordingborrigh fik Brev at maatte have Torvedag i deres By hver Lørdag, og de omliggende Sogne skulle gjøre dem Tilføring med hvad Varer, de have at sælge; dèr skulle de fange til Kjøbs Humle, Staal og Salt etc. Kiøpnehafven, S. Nicolai ep. Dag. V. 171.

— Cresten Ettich, Borger i Alborgh, fik Stadfæstelse paa et Pergamentsbrev, udgivet af Axel Jyul og Borgemester og Raad i Aalborgh, hvorefter de med Peder Ebbessen efter kgl. Maj.s Befaling have udlagt ham, hans Hustru og Arvinger 2 kgl. Maj.s Boder og Vaaninger i Aalborgh, næst vesten op til Hans Olssen, Byskrivers, Gaard og østen næst hos Hr. Povel Refs Gaard, skylde aarlig 16 Mk. til Rente, med Gaardsrum, Huse og Bygning i Længde og Bredde, som de nu ere forefundne, at skulle beholde imod 2 andre Boder, som kgl. Maj. fik til hans Naades Bygning og Slotsgrave til Aalborghus. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 45.

— Tistedt og Grindue Borgere fik Brev at maatte holde Torvedag i deres Byer hver Lørdag; Bønderne i de næst omliggende Herreder skulle gjøre dem Tilføring med hvad Vare, de have at sælge, og igjen fange til Kjøbs Humle, Salt, Staal og andre Varer. Samme Datum. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 45 b.

—? Jørgen Kønning, Lambert Diricksen og Christiern Michelssen, Borgere i Aalborig, fik Brev til dem og Arvinger paa en Jord i Aalborig, liggende uden[1]) Skafve Port norden op til de gamle Grave, og laa tilforn til Vendelboe Stift, ligervis som Per Ebbessen og Axel Juel tilforn have udlagt dem i Stedet for deres Gaarde, som bleve nedbrudte for Slotsbefæstningens Skyld. Kiøpnehafven. V, 45[2]).

7 Decbr. Andres Barbye fik Ejendomsbrev paa 2 Gaarde i Rønne (Tierby Sogn, Try Herred), iboede af Mats Mandt (1 Pd. 6 Skp. Byg, 1 Pd. 5 Skp. Byg) og Niels Perssen (1 Pd. 6 Skp. Byg, 1 Pd. 6 Skp. Rug) og 1 Gaard i Ryedt, iboet af Mats Knudssen ($^1/_2$ Td. Smør). Cum clavs. consv. Kiøpnehafven, Onsd. post Nicolai ep. Dag. V, 171. Jfr. 25 Septbr.

8 Decbr. Hr. Lavrits Espernssen i Roskilde fik Brev

---

[1]) Opr ndelig stod der: norden op til, hvoraf saa de to første Ord ere udstregede ogsaa „til" bør dog sikkert udgaa.

[2]) Staar mellem de to foregaaende Breve.

ad gratiam paa Kongens Part af Tienden i Ørstedt Sogn (Ramsø Herred) undtagen Havretienden, som skal ydes paa Roskilde Gaard. Cum inhib. sol. Hafnie, die concept. Marie. V, 171 b.

8 Decbr. Jens Brae til Hammer[1]) og Arvinger fik Pantebrev paa Beckeskovf Kloster for 500 Dl. mod at gjøre tilbørlig Tjeneste og Afgift deraf, holde Klostret ved Hævd og de Munke, som ere derinde, med Klæde og Føde, samt anden Tynge efter hans Forleningsbrev undtagen 25 Dl., der aarlig skulle afkvittes i hans Afgift. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 442 b[2]).

— Gerd Ulfstandt til Bønnet fik Brev paa 500 Dl., hvormed han har forhøjet sit Pant i Høgstedt By og Mølle i Schaane; dog skal han gjøre Tynge og Tjeneste deraf, som de andre Pantebreve derpaa udvise. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 442 b.

— Menige Borgere i Hallumsted fik Brev, at kgl. Maj. har omdraget dem deres aarlige Byskat for dette Aar. Cum clavs. consv. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 442.

— Idem fik Brev, at der herefter skal holdes et frit Marked aarlig i forskr. Hallumsted, som skal paagaa S. Jacobs Dag og siden stande i 3 samfælde Dage, og dèr kjøbe og sælge som i andre fri Markeder her i Danmarck, dog kgl. Maj.s Told og Rettighed dermed uforkrænkede. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafven, Onsd. post Nicolai ep. Dag. V, 442.

11 Decbr. Herløf Trolle, Embedsmand paa Krogen, fik Forhøjelsesbrev paa Ring Kloster paa 1000 Dl. mod Tynge og Tjeneste efter de andre Pantebreve. Kiøpnehafn, Sønd. post Vor Frue Dag concept. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 45 b[3]).

— Menighed i Helsingør fik Brev, at de hver Lørdag skulle have Torvedag, og Bønderne i Sognene Karleboe, Lyunge, Grønnolt, Asminderødt, Lillerudt, Tickiøf, Nødebo Birk, Clavsterud, Herløf, Fredersløf og Thierrebye skulle gjøre dem Tilføring med Korn og andre Varer og dèr holde deres Torvedag etc. Kiøpnehafn, Sønd. efter S. Anne Dag. V, 171 b[4]).

---

[1]) Hdskr. har: Hanner.
[2]) Danske Mag. 4 Række, IV, 343 (efter Lensbogen).
[3]) I Marginen et Kryds.
[4]) Aarsberetn. fra Geheimearch. III, Tillæg S. 36.

12 Decbr. Peder Oxe fik Brev paa 500 Jochimsdaler, hvormed han forhøjede sit Pant i Vixnes Birk i Lollandt, dog at han gjør Tynge og Tjeneste deraf efter de tidligere Pantebreve. Cum inhib. sol. Hafnie, Mand. efter Vor Frue Dag concept. V, 358 [1]).

13 Decbr. Børre Ulstandt fik Pantebrev paa Lavholm Slot og Len for 1000 Jochimsdaler, dog at han skal give Afgift og Tynge deraf efter Forleningsbrevet cum clavs. consv., undtagen 150 Mk. danske, som skulle afkvittes ham i den aarlige Afgift. Kiøpnehafn, Tirsd. efter Vor Frue Dag concept. V, 443.

14 Decbr. Jacob Skiel fik Brev til sig og Arvinger til evig Tid paa 6 Gaarde i Staby mod aarlig inden S. Morthens Dag deraf at yde 10 Mk. danske og 1/2 Td. Smør i S. Hans Kloster i Horsens til hvem, som har dette Kloster i Værge. Kiøbenhafven, Onsd. efter S. Lucie Dag. V, 46.

15 Decbr. Fru Ermegaardt, Hr. Jyrgen Podebusks Efterleverske, fik Pantebrev paa Østervelling Birk med tilliggende Mølle og efterskr. Gods: Maigaard (1 Ørtug Korn, 1 Sk. Grot), en Gaard i Torup (Søfren Ful, 1 Ørtug Korn, 1 Sk. Grot), én i Vinckel (Per Hvas, 2 Ørtug Korn, 1 Skp. Smør, 1 Skp. Honning med andre Bede), for 110 rinske Gld., 400 Jochimsdaler og 148 Mk. danske Penge, at beholde som frit brugeligt Pant, uafløst i hendes Livstid, dog mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Kiøpnehafven, Torsd. post Lucie virg. Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 46 [2]).

— Borgemester og Raad i Kiøpnehafn fik Kvittans paa deres Byskat, som de skulde have udgivet nu til S. Morthens Dag, som er 100 lødige Mk. Byskat og 20 lødige Mk. af Serrisløf imod de 300 Mk. danske, som kgl. Maj. var dem skyldig for Vandmøllen, som de havde Kong Fredericks Brev paa. Samme Datum. V, 171 b [3]).

16 Decbr. Peder Joenssen, Herredsfoged i Smørums Herred, fik Livsbrev paa Kronens Gaard i Ildtsløf, som han nu selv ibor, kvit og fri mod at være kgl. Maj. og Hertug Frederich, Christians Søn, huld og tro og holde Gaarden ved Magt. Roskilde, Fred. post Lucie virg. V, 172.

---

[1]) I Marginen et Kryds.

[2]) I Marginen et Kryds. — Smlgn. Danske Mag. 4 Række, I, 340.

[3]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 27[illegible].

16 Decbr. Peder Jyrgenssen, Borgemester i Kiøpnehafn, fik Ejendomsbrev paa et Stykke Jord ved Vaterkonsten dèr smstds., som hører til S. Birrithes Alter og Vikarie dèr i Vor Frue Kirke og strækker sig i Bredden ud med Gaden af Øster og i Vester $37\frac{1}{2}$ Alen og i Bredden mellem vor Jord og Gaasebrøger 35 Alen, i Længden i den vestre Ende af Sønder og [i] Nør $30\frac{1}{4}$ Alen og i den østre Ende $31\frac{1}{8}$ Alen, dog at han og Arvinger eller hvo, som faar samme Jord og Gaard, herefter skulle holde den ved god Bygning, og give deraf i Jordskyld til den, som har forskr. Vikarie i Forlening, 3 Sk. Grot danske Penge, Halvdelen til Paaske og Halvdelen til S. Michels Dag. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 172[1]).

17 Decbr. Christian etc. giøre alle vitterligt, at som hogborne første oc herre her Christiern, fordom Danmarcks, Sverrigs, Norges etc. konning, vor kiere herre faderfader, hafver med biscop Olluf Morthenssen oc capittels i Roskilde raad oc sambtyck reformeret Duebrøer hospital ther sammesteds oc skicket thet at verre et cannicke domme uti saa maade, at [hvo] then samme cannicke dømme hafver eller fangendis vorder, schal af thet goets oc rente, ther tilligger, holde fire fatige folck, som for Guds skyldt uden pendinge eller gafve ther indtagis schulle oc nyde ther friet hues therris lifs tidt oc aarlige provante epther same brefs lydelse, sameledis ij fatige degne af Roskilde schole dageligen til middags moltidt met flere artickeller, som samme bref indholler, hvilcket paa nogen tidt icke er hollet, saa hafve vi nu ther for Gudt almegtigste til lof oc ere oc forne fatige folck, som ther dageligen besørges schulle, tilhielp oc trøst forne vor kiere herre faderfars bref oc skick sambtyckt oc staedfest oc met thette vort obne bref sambtycke oc stadfeste, oc paa thet end thvenne fatige folck schulle ther dageligen besørges met lige provante, som the andre forne iiij, thaa hafve vi ther til unt oc tillagdt vor oc kronens tiende af thvenne sogne, som er af Vierstedt sogen i Ringstedherrit oc Siuf sogen uti Ramsøherrit, som samme cannick til Duebrøer aarligen anamme oc uppebere schal. Oc saa thit oc ofte som same Duebrøer cannickedom ledige er, oc samme cannick døer oc afgaar, som thet i vere oc forlening hafver, thaa schal forne Roskilde capittel fuldmagt hafve at udvæle en anden beqvem mandt af capittel, som ther til nyttige vere kandt, oc siden forskicke til os eller vore eptherkommere, konninger i Danmarck, at annamme vore bref oc forvaring ther paa, och thet cannickedømme, som thaa ledigt blifver epther then cannick, som Duebrøer canickedom fangendis vorder, schal forlenis scholemesteren i Roskilde, om hand ey ther tilforn cannick ere, saa at bode forne hospital oc schole ther met behielpes oc thes beyder ved magt blifve kunde. Ville vi oc, at forne capitthel schal hvert aar viij dage for

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 273—74.

S. Mavritii dag tilskicke iiij besindige mendt af capittel. som thaa schulle bese Duebrøer kiercke oc the fatige søskens hus, om the holdis ved magt. oc lige sameledis forfare uti sandhedt, om forne skick met the fattiges provante oc i alle andre mode ubrødeligen holdis. oc hves ther paa findis brøst paa i noger maade. thaa schal forne capittel ther strags i rette oc flye thet saa. at ther raadis boed paa, som the ville antsvare for Gud oc vere bekiendt for os oc eptherkomere. konninger i Danmarck. Datum Roskilde, løfverdagen post Lucie virginis dag. V, 172 b[1]).

17 Decbr. G. a. v., at efterdi os elsk. Mester Hans Lavrissen, Kannik i Roskilde og Forstander til Helligestus smstds., har bygt og forbedret samme Hus og derover for sine egne Penge kjøbt og tillagt noget Kjøbstadgods og ydermere Rente, end der har ligget dertil tilforn, da have vi af synderlig Gunst tilladt, at han i sin Velmagt maa udvælge en bekvem Person, som maa og skal være og blive Forstander efter hans Afgang og i sin Livstid, dog at denne Person skal bygge og forbedre samme Helligestus og Helligestus Residens, holde det tilliggende Gods ved Magt og til gode Rede forskaffe de fattige Viduer og Korsinker deres Underhold efter Fundatsen. Ligeledes have vi af samme Gunst efter forskr. Hans Lavrissens Bøn og Begjæring bevilget, at naar han har gjort sit Testamente og undt og givet sin Slægt og sine Venner, hvad han vil, da skal det andet Gods, han efterlader, være og blive til fattige Folk, efter som han forordinerer det i sidste Testamente, forbydende osv. Samme Datum. V, 173 b.

26 Decbr. Ifver Krabbe fik Pantebrev paa Borreby for 500 Dl., dog at han skal gjøre og give deraf Tynge, Tjeneste og Afgift efter Forleningsbrevet, undtagen 25 Dl., som aarlig skulle afkvittes i hans Afgift, indtil de 500 Dl. betales. Cum inhib. sol. Kolinghus. Anden Juledag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 175.

27 Decbr. G. a. v. og kjendes, at vi have solgt. skjødet og afhændet til os elsk. Jyrgen Lycke til Ofvergaardt, vor Mand og Raad, 17 Gaarde i Surkiøping Sogn og By (....[2]) Herred i Skone), iboede af Anders Esperssen ($^1/_2$ Læst Korn), Svend Anderssen, Jon Hellessen, Jens Olssen, Hans Anderssen, Staffen Povelssen, Jens i Vraen, Per Ogessen, Søfren Jude, Lav-

[1]) Rørdam, Monumenta I, 490—91.
[2]) Hdskr. lader Pladsen aaben.

rits Perssen, Svend Pederssen, Svend Thoerssen, Jens Erdtssen, Jens Perssen, Bronemge [!], Oluf Jenssen, Anders Perssen (hver 2 Mk. $5^1/_2$ Sk. Penge), én Gaard i Hvedelycke, som Povel ibor (lige saa meget), én i Kelstrup, som Tyge Jenssen paabor (4 Sk. Grot), og Aagaard, som Aage Jenssen paabor (1 Fj. Smør med andre Bede), hvorfor vi have oppebaaret fuldt Værd efter vort Nøje, som er 1500 Mk. lüb., som i Lybick og Hamborig ere gænge og gjæve, 1630 Mk. i danske Penge og 400 Jacimbsdaler. Thi bepligte vi os osv. Til ydermere Vidnesbyrd lade vi hænge vort Sekret nedenfor dette Brev. Kollinghus, Tredjedag Jul. V, 445 b.

27 Decbr. Johan Høchen fik Brev at have forhøjet sit Pant paa Alling Kloster med 500 Dl., dog at han skal gjøre Tjeneste og Afgift efter de andre Pantebreve, undtagen 25 Dl., som aarlig skulle afkvittes ham i hans Afgift. Koling, Tredje Juledag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 46 b [1]).

— Michel Grop fik Brev at have forhøjet sit Pant paa Voer Kloster med 500 Jochimsdl. mod Tynge og Tjeneste efter de andre Pantebreve. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 47 [2]).

— Gabriel Gyldenstern fik i lige Maade Brev at have forhøjet sit Pant paa Ørum Slot med 2000 Mk. lybsk. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 47 [2]).

— Byrge Trolle fik Brev at have forhøjet sit Pant paa Gers Herred med 500 Dl., dog at han gjør Tynge og Tjeneste deraf efter de tidligere Pantebreve. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 443 [3]).

28 Decbr. Lavge Ulfstandt fik Pantebrev paa Vardeberrig Slot for 1000 Dl. [som 13 Decbr.]. Kolinghus, Fjerde [4]) Juledag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 443 [5]).

29 Decbr. Ifver Lycke fik Brev at have forhøjet sit Pant paa Voergaard med 500 Jochimsdaler mod Tynge og Tjeneste efter de andre Pantebreve, undtagen 25 Dl. som aarlig

---

[1]) I Marginen et dobbelt Kryds.
[2]) I Marginen et Kryds.
[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 336 (efter Lensbogen).
[4]) Der har først staaet: Anden.
[5]) Danske Mag. 4 Række, IV, 333 (efter Lensbogen).

skulle afkvittes ham i hans Afgift. Cum inhib. sol. Collingh, Torsd. efter Juledag. V, 47 [1]).

29 Decbr. Nils Lange fik Brev at have forhøjet sit Pant paa Dueholms Kloster med 500 Dl. mod Tynge og Tjeneste efter de andre Pantebreve. Cum inhib. sol. Datum ut supra. V, 47 [1]).

— Axel Nilssen til Palsgaard fik i lige Maade Brev at have forhøjet sit Pant paa S. Hans Kloster i Horsens med 1000 Dl. Cum inhib. sol. Datum ut supra. V, 47 b (overstreget).

— Knudt Gyldenstern til Estrup fik i lige Maade Brev at have forhøjet sit Pant paa Ø Kloster med 500 Dl. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 47 b (overstreget).

— Hr. Cresten Fris, Ridder, fik i lige Maade Brev at have forhøjet sit Pant paa Sibber Kloster med 500 Dl. Cum inhib. sol. Datum ut supra. V, 47 b (overstreget).

30 Decbr. Eskildt Giøye fik Brev at have forhøjet sit Pant paa Hundtslund Kloster med 500 Dl. mod Tynge og Tjeneste efter de andre Pantebreve. Cum inhib. sol. Kolinghus, Fred. efter Juledag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 48 (overstreget) [1]).

31 Decbr. Ifver Lunge til Tirsbeck fik Pantebrev paa Vedle Mølle for 200 Jochimsdaler mod at holde samme Mølle ved Hævd og god Bygning. Cum inhib. sol. Kolinghus, Nyaarsaften. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 47 b [1]).

Uden Dag. G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser Jens Rasmusen, Byfoged i Nagskovf, maa og skal oppebære og annamme til sig al Svinholms Bros Rente og rette Tilliggelse, og nyde det, indtil vi tilsige anderledes, dog at han altid holder Broen vel færdig med Pæle og gode, stærke Fjæle, ligeledes med „recke“ paa baade Sider. V, 354 b. Jfr. 23 Oktbr. og 5 Decbr. [2]).

— Jyrgen Pederssen, Rentemester, fik Kvittans paa 361 Dl., hvorfor han til kgl. Maj.s Behov havde kjøbt Urter,

---

[1]) I Marginen et Kryds.

[2]) Brevet her er vistnok ældre end begge de anførte. Det staar mellem Breve af 7 Novbr. 1546 og 22 Marts 1547.

der bleve overantvordede kgl. Maj. selv til Hænde paa Kiøpnehafns Slot. Datum ibid. V, 41 [1]).

Uden Dag. Idem fik Kvittans paa 56 Stykker sort Engelsth, 17 Stykker askefarvet Engelsth, 130 Stykker Sardugh, 41 Stykker Lærred til Trøjefoder, som holdt 3020 Alen lub., 58 Stykker leverfarvet Engelsth, 80 Stykker Defventersch Klæde til Foderdug, 1 Stykke hvidt Engelsth og 1 Stykke gult Engelsth. Datum ut supra. V, 41.

— Jens Spendt i Ørby fik Livsbrev paa den Gaard, han ibor, kvit og fri, dog skal han bygge og forbedre samme Gaard, og naar han er død, skal den ubehindret komme til Ebleholt Kloster igjen. Ebleholt Kloster. Rel. Hr. Eske Bilde, D. R. Hofmester. V, 162 b [2]).

— G. a. v., og kjendes os at skylde os elsk. Fru Ide, Hr. Olluf Rossenkrants til Valøe, Ridders, Efterleverske, 1000 Jochimsdaler Hovedstol og 50 Dl. Rente, hvilken Hovedstol vi forpligte os til at betale her i Kiøpnehafn om Hellig tre Kongers Dag 1549. Til ydermere Vidnesbyrd etc. Hafnie. V, 174 [3]).

— Vi Chr. etc. g. a. v., at efterdi os elsk. Knud Gyllenstiern til Estrup, vor Mand og Tjener, efter vor Befaling har udlagt os elsk. ærlig og velbyrdig Mand Niels Bielcke og hans Medarvinger efterskr. Gods, som Hr. Henrick Knudtssen kjøbte af Kong Hans, vor kjære Faderbroder, salig Ihukommelse, her i Danmarck, og vi igjen have undt dem [se A.], have vi igjen udlagt forskr. Knud Gyllenstiern og Arvinger til Vederlag vort og Kronens Gods [se B.], nemlig:

---

[1]) Dette og det følgende Brev staa mellem Breve af 8 Juni (fra Odense) og 26 Juli (fra Kjøbenhavn).

[2]) Staar mellem Breve af 20 Juli og 21 Avgust.

[3]) Staar mellem Breve af 7 og 26 Decbr.

A.	Penge.	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Gjæsteri.	Skovsvin.
Kyndstrup[1]: Jyrgen Lavritsen........	1 ℔ [2])	„	3 Ø.	„	„	Gj.	1
Holmehafve[3]: Morthen Svendssen.............	2½ ℔	„	6 Ø.	„	„	Gj.	1
Hielmerup[3]: RasmusMatsen.............	29 ß [2])	„	1 Pd.	„	„	2 Alb.	1
— Mats Jesperssen	29 ß [2])	„	1 Pd.	„	„	2 Alb.	1
Berning[3]): Jens Erichssen	2 ℔; 8 ß [2])	„	„	„	„	Gj.	1
Kyndt[4]): Olluf Michelssen	2 ℔ [2])	„	„	„	„	Gj.	1
— Mats Jenssen..	12 ß [2])	„	1 Pd.	„	1 Skp.	Gj.	1
Karup[4]): Jep Anderssen	3 ℔ 1 ß [5])	„	„	„	„	Gj.	1
Frøebierig[4]): Niels Ollufssen.........	22½ ß	„	„	„	„	Gj.	1
— Gundi......	12 ß	„	„	„	„	Gj.	„
Nørorde[6]): Søfren Lavritsen.........	2 ℔ 6 ß [2])	„	8 Ø.	„	1 Skp[11])	Gj.	„
— Per Søfrenssen	1 ℔ 13½ ß [2])	„	3 Ø.	„	1 Skp[11])	Gj.	„
Bleghollum[7]): Frants Trogelssen...............	4 ℔ [2])	„	6 Ø.	„	„	Gj.	1
Thudsebylle[7]): JyrgenSøfrenssen..........	2 ℔ [2])	„	2½ Ø.	„	„	Gj.	1
— Mats Lavritssen .	2 ℔ [2])	„	2½ Ø.	„	„	Gj.	1
Serresløf[8]): Jens Bure...	„	„	3 Ø.[9])	„	„	Gj.	1
Blancke[8]): Jyrgen Lavrissen.................	1 ℔ [2])	„	3 Ø.	„	„	Gj.	1
Vibbye[1]): Jep Anderssen	„	„	1 Ø.	„	„	Gj.	1
Verning[3]) Anders Staffenssen...............	2 ℔; 14 ß [2])	„	„	„	„	Gj.	1
Heslenet[7]): Jens Perssen	24 ß [2])	„	1 Pd.	„	„	Gj.	1
B.							
Lyngav S. og By[10]): Søfren Svendssen........	1 ℔	1 Pd.	1 Pd.	1 Pd.	1 Fj.	Gj.	1

[1]) Vendts Herred.
[2]) Erfvitspenge.
[3]) Otthens Herred.
[4]) Bog Herred.
[5]) Landgilde.
[6]) Aasom Herred.
[7]) Langelandt.
[8]) Bygholms Len.
[9]) Korn.
[10]) Savbro Herred.
[11]) Dertil 1 Bolgalt.

	Penge.	Rug.	Byg.	Havre.	Smør.	Gjæsteri.	Skovsvin.
Svestrup: Jens Knudssen	12 ß	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.	„	Gj.	1
— Knud Villatssen	12 ß	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.	„	Gj.	1
— Niels Nielssen..	1 ℳ	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.	„	Gj.	1
— Michel Povelssen............	12 ß	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.	„	Gj.	1
— Michel Marqvordssen.......	12 ß	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.	„	Gj.	1
Farskov: Boel Jensses...	„	1 Pd.	1 Pd.	1 Pd.	½ Td.	Gj.	1
— et Bol.........	1 ß Grot	„	1 Pd.	„	„	„	„
Stofbye[1]): Anders Jenssen.........	12 ß	1 Pd.	1 Pd.	1 Pd.	„	Gj.	1
— Anders Esbiernssen...	18 ß	1 Pd.	1 Pd.	1 Pd.	„	Gj.	1
Limmer[2]): Niels Morthenssen..................	„	3 Ø.	3 Ø.	„	1 Fj.	Gj.	1
Aarsløf: Anne Christiernssens.............	„	1 Pd.	1 Pd.	1 Pd.	½ Td. (for the four)	Gj.	1
— Per Nielssen.....	„	1 Pd.	1 Pd.	1 Pd.		Gj.	1
— Per Turrissen....	„	1 Pd.	1 Pd.	1 Pd.		Gj.	1
— Søfren Jenssen...	„	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.		Gj.	1
Biergbye[3]): Rasmus Ibessen..................	„	1 Ø.	1 Ø.	1 Ø.	1 Pd.	Gj.	1

Cum clavs. consv. Kolinghus[4]). Dns. rex manu propria subscripsit. V, 37.

1548.

I Januar. Hermind Skiel fik Brev at have pantet Irup Gaard og Gods i Tye, som han selv har i Værge, for

---

[1]) Nørre Hald Herred.
[2]) Sønder Hald Herred.
[3]) Støfring Herred.
[4]) Her er ladt Plads aaben til Datum.

1000 Dl. mod Tynge og Tjeneste efter Forleningsbrevet undtagen 50 Dl., som skulle afkvittes ham aarlig i hans Afgift. Kolling, Nyaarsdag. V. 48[1]).

— Hr. Christiern Fris har Kong Christians Pantebrev paa 400 Dl. paa Kolbye Gaard og Bye i Slet Herred mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 48 b.

6 Januar. Jens Roetfeldt fik Pantebrev paa Hagenskovf for 1000 Jochimsdaler mod Tynge, Tjeneste og Afgift efter de Forleningsbreve, som hans Hustru Fru Anne har derpaa, undtagen 50 Dl., som aarlig skulle afkvittes ham i hans Afgift. Hadersløf, Hellig tre Kongers Dag. V, 299 b (overstreget).

— Axel Nielssen til Palsgaard fik Pantebrev paa S. Hans Kloster i Horsens for 2000 Jochimsdaler, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf, bygger og forbedrer Klostret og holder Tjenerne ved Lov. Han skal aarlig gjøre Regnskab for alt Sagefald, Gaardfæstning og Oldengjæld, hvoraf Halvdelen skal komme kgl. Maj. til bedste. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 49.

12 Januar. Søfren Kier fik Brev ad gratiam paa en halv Otting Jord i Hoggisbølle Mark, som hans Hustrus Moder Jehanne sidst havde i Værge, at have uden al Afgift; dog skal han ikke forhugge Skovene. Cum clavs. consv. Kolding, Torsd. post trium regum. V, 48 b.

19 Januar. Skolen i Rifve fik Brev, at kgl. Maj.s Part af Tienden af al Henne Sogn herefter skal blive hos samme Skole. Cum inhib. sol. Kolding, Torsd. efter S. Anthonii Dag. V, 49[2]).

21 Januar. Anne, Hr. Hermans Efterleverske, fik Brev ad gratiam paa en Præstegaard i Horsens, som hendes Husbonde undte hende, dog mod sædvanlig aarlig Tynge og Tjeneste. Cum inhib. sol. Kolinghus, Lørd. efter S. Anthonii Dag. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 49 b.

24 Januar. Søfren Jenssen i Balle, Herredsfoged i Hidts Herred, og Anders Bonde i Sørringh, Herredsfoged i Giern Herred, fik Brev ad gratiam paa Ressen Bro, at oppebære den Rente, som ligger dertil, mod altid at holde Broen vel færdig

---

[1]) I Marginen et Kryds.
[2]) Smlgn. Dansk Mag. 4 Række, I, 342.

med gode, stærke Stolper og Bolfjæle og med „recker“ paa baade Sider, saa den vejfarende Mand ikke ved deres Forsømmelse lider nogen Skade. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Collingh. S. Povels Aften convers. V, 49 b.

26 Januar. Gregers Ulfstandt fik Pantebrev paa Rogsø Herred for 600 Jochimsdaler mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og ej besvære Bønderne med nogen ny Indfæstning eller nyt Paalæg. Cum clavs. consv. Koling, Torsd. post Pavli convers. Lensbog [1]).

30 Januar. G. a. v., at os elsk. Hans Bernechow til Ellinggaard, vor Mand og Raad, nu har ladet gjøre klart Regnskab for alt Guld, Daler og Penge, som han paa vore Vegne har oppebaaret til det forledne Omslag og hvad han igjen har udgivet i Kyel ved samme vort Omslag; hvad han blev os skyldig, har han strax ladet antvorde ind i vort eget Kammer, ligeledes 120 Dl., som os elsk. Eskildt Gøye, vor Mand og Tjener, stod igjen med af de 500 Dl., hvormed han nu forhøjede Hundtslund Kloster [30 Decbr. 1547]. Desligeste har han ladet antvorde fra sig to Breve af Kong Frederick, vor kjære Herre Fader, det ene lydende paa 3000 Mk. lüb., som blev løst fra Forstanderen i S. Hans Kloster i Lübeck, og det andet paa 1200 Mk. lüb., som blev løst fra Domkirken i Slesvig, et fordum Kong Christierns Brev, som blev løst fra Otte Sestede og lyder paa 2500 Mk. lüb., 3 Kvittanser, den ene af Jachim Beck paa 21112 Mk. lüb., den anden af Casper Fux paa 1800 Gld. Mønt, den tredje af Greven af Oldenborig paa 1500 Mk. lüb. Thi lade vi osv. Koling, Mand. post Pavli convers. V, 175.

1 Febr. Clavs Albretssen til Damsgaard fik Brev, at efterdi han har opladt kgl. Maj. og Kronen til evig Ejendom al den Del, der kan tilfalde ham i Bierge Mølle, liggende nedenfor Bøgevadts Mølle i Collingh Len, og hvad Hus og Bygning, som han har ladet sætte derpaa, har kgl. Maj. derimod tilladt, at han og Arvinger skulle have Kronens Byggested, Strølands Byggested, til en Gaard i Sperup, som Nils Hansen ibor, dog mod at Bonden i forskr. Clavs Albretssens Gaard i Sperup aarlig af Byggestedet skal yde paa Collinghus 1 Pd.

---

[1]) Danske Mag. 4 Række, IV, 227. Brevet mangler i V, men her staar Fol. 49 b den Bemærkning, at Gregers Ulfstands Brev paa Rogsiøe Herred findes indregistreret det nye Register, som Anders Munck har skrevet.

Korn, 1 Skp. Smør, ½ Mk. Penge og 1 Skovsvin. Cum inhib. sol. Collingh. Vor Frue Aften Kyndermisse. V, 50.

11 Febr. Bønderne uti Bogherrit fick bref, at hvilcken bunde, som skulle holle xij heste til giesteri, schal underholle thennom met thenne eptherscrefne fetalie til tvinde moltider, som er til hver moltidt j fad salt madt, som xij karlle kunde behøfve til et moltidt, iij ferske retther oc et fad steg, som kand recke til thennom alle, j tønne øl til begge moltiderne, xij skepper hafre, xij knippe høe, xxiiij hafre kierfve oc nottroftige strøels; oc hves mad oc øl, som løber ther ofver, thet schal bunden beholle, oc ther, som bunden enthen sielf, eller oc hans folck, eller oc om hand vil binde giester, thaa skal handt besørge thennom met anden underholdinge. Datum Koling[1], løfverdagen post Scolastice virginis dag. V, 300[2].

14 Febr. Mester Jyrgen Jenssen, Superintendent i Fyen, fik Brev, at kgl. Maj. har omdraget med ham og hans Arvinger til evig Tid 27 Sk. danske, som aarlig skulde gives til Roskildegaard som Jordskyld af en Gaard i Roskilde sonden S. Lavrentii Kirke, vester ved Lille Alle Helgen Stræde, som hans Hustrus Moder Anne Brøggers nu ibor og som han agter at kjøbe, fordi hans Hustru har en Part deri. Cum inhib. sol. Collingh, Tirsd. efter Fastelavns Sønd. V, 176 b.

15 Febr. Albrit Gøye har Kong Christians Pantebrev paa Gelløf Herred med alle Bønder, Kronetjenere og Stiftets Tjenere og Nørhald Herred med alle Bønder og Kronetjenere, efter som Frants Bilde sidst havde det i Værge, for 2500 rinske Gld., dog mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Kolling, Onsd. efter Fastelavn. Lensbog[3].

16 Febr. Johan Fris fik Brev, at hans Arvinger maa beholde Dalum Kloster i 9 Aar efter hans Død mod Tynge og Tjeneste efter Forleningsbrevet. Cum clavs. consv. Koling, Torsd. post domin. lætare. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 300 b.

28 Marts. Ifver Juel til Ryebierg fik Brev, at Gaardene Heyrup Gaard, Biørnkier Gaard, Søndermølle, Roickebeck Gaard, Tranom Skuofbye Gaard og Hiellomhede maa ligge til Søfvel Birk, og at han og Arvinger skulle have fri Birkeret derover som over de Tjenere, der bo i forskr. Birk. Cum inhib. sol.

---

1) V, 176: Colinghus.

2) Fol. 176 findes samme Brev, men overstreget, da det ved en Fejltagelse er bleven opført blandt de sjællandske Breve.

3) Danske Mag. 4 Række, IV, 220.

Kolling, Onsd. efter Palmesøndag. Rel. Erick Banner, D. R. Marsk. V, 51.

29 Marts. Doktor Peder Capetien fik Brev ad gratiam paa 4 Kronens Gaarde i Vongede, som Tiemand Olufssen, Jep Tiemanssen, Hans Lavritsen og Per Jenssen [ibo]. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kolling, Skærtorsdag. V, 176 b. Jfr. 9 Juli.

1—7 April. Cresten Jenssen i Kergaard fik Ejendomsbrev paa Vogenstrup Gaard og Mølle at nyde for et frit Bondegods, undtagen Byggestedet Skahustedt med en Eng, som tilforn laa til en Kronens Gaard, kaldet Hverrel; dog skal han og Arvinger udgive den nuværende Landgilde og anden Rettighed til Riberhus, holde Gaarden og Møllen ved Hævd og være kgl. Maj. og Hertug Frederich huld og tro og Lensmanden paa Riberhus hørig og lydig. Cum inhib. sol. Collingh, i Paaskeuge. V, 54 b[1]).

2 April. Chr. etc. g. a. v., at denne Brevviserske, Gesse, Provst Svends Efterleverske, nu har stillet os til Freds for det Sagefald, som Provst Svendt i nogle Aar oppebar af Vestervig Klosters Tjenere og hvorfor han skulde have gjort os Regnskab, saa at hun derfor har givet os 1000 Jochimsdaler, som hun nu har betalt vor Rentemester, os elsk. Jyrgen Pederssen. Thi lade vi osv. Kolinghus, Anden Paaskedag. V, 55.

Hogborne førstinde drotningh Dorothees lifgedingh.

3 April. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at eptherthi hogborne førstinde frue Dorothea, Danmarcks, Norgis, Vendis oc Gottis drotning, indfødt uti Saxen etc., hertuginde uti Slesvigh, Holsten, Stormarn oc Dytmerschen, grefveinde uti Oldenborig oc Delmenhorst, vor kiere høstrue, hafver nu upladit til os oc vor kiere søn oc eptherkommer, konningh uti Danmarck, alle the slotte, len, gaarde oc kiøbsteder, som hindis kierlighet til hindis kierligheds lifgeding af os oc vor elsk. Danmarcks rigis raadt forschrefne ere, thaa hafve vi ther emod oc paa thet, om Gud allermegtigste saa forset hagde, at hindis kierlighet vor dødt ofverlefvendis vorder, at hindis kierlighet thaa til syn førstelige staedt som en drotning i Danmarck oc til at holle vor unge herskaf, som umøndige ere, thes bedre underholle kandt [!], hafve vi met vor elsk. Danmarcks rigis raadts raadt, som ere her Eske Bilde til Svanhollum, ridder, vor hofmester, Johan Fris til Heslagger, cantseller, Erick Banner til Asdal, Danmarcks rigis marsch, her Axel Bragde til Kroghollum, her Anders Bilde til Søhollum, her

[1] Smlg. Danske Mag. 4 Række II, 75.

Claves Bilde til Lyungsgaardt, her Knudt Rudt til Vidbye, her Otte Krumpen til Høybygaardt, Knudt Gyllenstierne til Thim, her Mogens Gyllenstiern til Fuletoft, riddere, Peder Ebbessen til Tyrrestrup, her Peder Skram til Urup, ridder, Byrge Trolle til Lilleø, Erick Bøller til Tersløsse, Olluf Munck til Tvis, Erick Krabbe til Bustrup, Eyller Hardenberig til Mattrup, Anthønis Bryske til Langsø, rigens cantseller, Jyrgen Lycke til Ofvergaardt, Tage Tot til Erishollum oc Eyller Rynnov til Hvidkielde, bevilget oc sambtyckt oc nu met thette vort obne bref bevilge oc sambtycke hindis kierlighet thesse eptherscrefne vore oc kronens slotte, len, gaarde och herritther, som ere Kolding slot met the len, herreder oc gaarde, som ere Bryskeherrit, Tørrildherrit, Holmindtsherrit met Jelling birck, Jerløfherrit, halfdelen Anstherrit, Nørvongsherrit, Søhollum gaardt met thens goets oc mølle, Provest gaardt oc S. Jyrgens gaardt uti Koling oc alt thet goets, ther nu tilligger, oc thet vicari goets uti Vedle, som nu ligger til forne Kolinghus, Aakier gaardt met the len, herritther oc gaarde, som ere Hadtsherrit oc Engellavfve oc hves goets, som ther tilligger, liggendis uti Hattingherrit oc Bierigherrit, Randers gaarde, Torup, Østrup oc Essenbeck closter met alle the len, herretther oc gaarde, som ere Galthen herrith, Holberigherrit, Ottensildherrit, Støfringherrit, Tanum birck, Giellofherrit oc Nørhaldherrit met ald kronens oc Aarhuses stigtens goets, som ligger uti forne len oc herritther oc pleyer her til at ligge til kronen oc Aarhuses biscops sede, sammeledis vore kiøbsteder Randers oc Koling met therris aarlige byeskatte oc sagefaldt; hvilcke forne slotte, gaarde, len oc kiøbsteder met ald therris rente och rette tilliggelse, ehvad nafven thet nefnis kand, ingthet undertaget i noger mode, hindis kierlighet epther vor dødt schal hafve, nyde, bruge oc beholle uti hindis kierligheds lifs tidt oc saa lenge hindis kierlighedt lefver. Dog schulle the brefve, som udgifne ere paa noger forne slotte, gaarde, clostere, herritther eller len vedt magt blifve, som the uti alle mode udvise oc indholle, oc schal hindis kierlighet giøre hogborne første hertug Frederick, vor kiere søn, oc eptherkommere, konninger i Danmarck, oc Danmarcks rige tilbør[lig] tieneste af forne slotte, gaarde oc len, oc altid sette oc hafve danske fogetther oc embitsmendt paa forne slotte oc len oc ingen anden [end] the, som ere danske mendt, indfødt her i riget af danske adel, och schal her met vere undertaget vor oc kronens tiende af alle kierckenne uti forne len oc herretther, sammeledis sogne kiercker, capittels goets, vicarie goets oc alt hves goets, som hører til sogne kierckerne, som ligger uti forne herretther oc len, oc ther til met vor oc kronens toldt uti forne Randers oc Kolingh, hvilcken forne tiende, sogne kiercker, kiercke goets oc toldt hindis kierlighet eller hindis kierligheds fogetther oc embitsmendt ingthet schal seg ther met bevare. Til ydermiere vindisbyrdt hafve vi ladet henge vort secret met forne vor elsk. Danmarcks rigis raads indsegler oc signetther neden for thette vort obne bref. Gifvit paa vort slot Colinghus, tridie poske dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 51 b. Jfr. 21 Septbr. 1547.

4 April. Vi Chr. g. a. v., at vi af vor synderlige Gunst og for os elsk. Jahan Fris til Heslagger, vor Mands og Raads Bøns Skyld have undt vort og Kronens Kloster Dalum fri Birkeret i Sognene Sandrum, Hielløsse og Brendkil, desligeste i Hesbergh og Daldemosse Grund og Ejendom med alle Gaarde, Bygge og Boliger derpaa og i Bellinge og Rendoldt Byer, saa fri som noget Birk her paa Landet i Danmarck friest nyder; har nogen Tiltale til nogen paa forskr. Sogne og Byer eller paa forskr. Grund, skal denne tiltales først til Dalum Birkething ligesom til sit eget rette Værnething. Af samme Gunst og Naade have vi paa forskr. Jahan Frises Bøn undt og givet to Kronens Gaarde til Dalum Kloster, den ene i Høieme By (Sandrum Sogn), iboet af Hans Juel, skylder 5 Faar og 5 Lam, den anden i Bellinge, iboet af Hans Voldersløf, skylder 1 Fj. Smør, med hvad samme Gaarde ydermere rente eller rente kunne. Cum inhib. sol. Collingh, Fjerde Dag April. V, 300 b.

5 April. Frants Bille fik Følgebrev til alle Stiftets Tjenere i Hofvelberigh og Galthen Herreder, som hidtil have svaret til Silckeborig og Aarhusgaard, at de herefter svare ham til Randersgaard. Cum clavs. consv. Kolinghus, Torsd. efter Paaskedag. Rel. Jyrgen Perssen, Rentemester. V, 53 b [1]).

6 April. Christiern Munck fik Brev ad gratiam paa Rudgaard Gods og Len, som Eyller Rynnov hidtil havde det i Værge, dog at han skal give deraf 100 Jochimsdaler, halv Gaardfæstning og halv Oldengjæld samt bygge og forbedre Gaarden, tjene deraf med 4 „gerustige" Heste med Glavind eller 4 væragtige Karle til Skibs, holde kgl. Maj. og Dronningen, naar deres Vej falder dèr frem, en Nats Tid med deres medhavende Folk og Heste, ej besvære Bønderne med nogen ny Indfæstning til Husbondhold eller nye Paalæg. Cum clavs. consv. Koling, Fred. efter Paaskedag. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 53 b [2]).

— Idem fik Følgebrev. Cum clavs. consv. Datum ut supra. V, 54 [3]).

10 April. Hans Stygе fik Følgebrev ad gratiam til To-

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, II, 75.
[2]) Brevet, der fejlagtig staar blandt de jyske Breve, er stærkt overstreget.
[3]) Ligeledes.

rupe med tilliggende Galten og Holbergh Herreder, desligeste til Randersgaard og Østrupgaard med tilliggende Støvfring og Oensøld Herreder og Thanum Birk med alle de Bønder, Kronetjenere og Stiftstjenere, som Frandts Bilde havde til de to Gaarde, desligeste Stiftets Tjenere i forskr. Galten og Holberg Herreder undtagen Tvilum Birk. Collingh, Tirsd. efter qvasimodogeniti Sønd. V, 54[1]).

10 April. Frandts Bilde fik Følgebrev ad gratiam til Silckeborgh med alle tilliggende Bønder og Tjenere undtagen dem, kgl. Maj. har lagt til Randersgaard. Datum ut supra. V, 54 b[2]).

— Efverdt Bildt fik Følgebrev til Aakier med alle de Bønder og Tjenere, som Peder Ebbessen havde i Værge dertil. Datum ut supra. V, 54 b.

7 Maj. Hr. Peder Thomissen, Superintendent i Vendelbo Stift, fik Livsbrev paa Hafversløf og dens Annexkirke, dertil Kronens Part af Tienden over begge forskr. Sogne, at nyde uden al Tynge, dog at han altid skal besørge samme Kirke med gode Sognepræster, som baade inden og uden Kirken kunne gjøre Sognefolket den Rettighed med Prædiken og anden Gudstjeneste efter Ordinansen. Cum inhib. sòl. Collingh, Mand. post domin. vocem jucunditatis. V, 55 b.

— Hr. Oluf, Skolemester i Viborgh, og Hr. Ib Povelssen dèr smstds. fik Brev ad gratiam paa Halvparten af Kronens Tiende over Taptrup og Asmyndt Sogne, som ere Annex til deres Kirker. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 55 b.

8 Maj. Superintendenten i Vendelbo Stift fik Ejendomsbrev paa en Jord og Grund i Hiøringh, som laa til Præstegildet smstds., at være til en Residens og Vaaning til evig Tid. Cum inhib. sol. Collingh, Tirsd. post domin. vocem jucunditatis. V, 55 b.

11 Maj. Fru Ingeborig, Peder Ebbessens Efterleverske, fik Følgebrev til Lundenes Len ad gratiam. Cum clavs. consv. Koïinghus, Fred. post ascensionis. V, 56.

12 Maj. Borgemester og Raad i Ribe fik et aabent beseglet Pergamentsbrev, at kgl. Maj.s Undersaatter paa Mandøe,

[1]) I Marginen et Kryds. — Smlgn. Danske Mag. 4 Række, II, 77.
[2]) Smlgn. smstds.

Fannøe. Sønderhofvit, Langelegh, Vesterside, Nyemynde og paa alle andre slige Fiskerlejer under Vesterlandsside i Riber Stift ikke skulle sælge deres Fisk til andre end til Danmarcks Riges Indbyggere under deres Fiskeredskabs Fortabelse og 40 Mk. til deres Herskab. Collingh, Lørd. post ascensionis Dni. V, 55 b [1]).

12 Maj. Samme fik Ejendomsbrev paa S. Peders Kirke og Kirkegaard, liggende udenfor Ribe, til en „begrefnis“ at begrave døde Mennesker i, dog undtagen Blyet paa Kirken, hvilket kgl. Maj. vil have sig forbeholdt, paa det at ingen skal fordriste sig til at jorde nogen i Domkirken eller den anden Bykirke, naar der [er] Pestilens eller anden stor Død, uden de have det i Kapitels og Borgemester og Raads Minde [2]). Cum inhib. sol. Datum ut supra. V, 56 [3]).

14 Maj. Ifver Krabbe fik Ejendomsbrev paa Kronens Gaard Modebeck mod selv at indløse den fra Gabriel Gyldenstern. Cum clavs. consv. Collingh, Mand. post domin. exavdi. V, 56.

15 Maj. Ifver Fris fik Brev, at kgl. Maj. har omdraget med ham den Oppebørsel, Kost, Tæring, Skadegjæld og Faldsmaal, som kgl. Maj. havde til ham, for hvad han oppebar af Kronens Bol i Ødstedt, som Ifver Krabbe igjen afvandt af Albret Gøye. Cum inhib. sol. Collingh, Tirsd. post domin. exavdi. V, 56.

21 Maj. Hr. Peder Jacobssen i Fielleballe fik Brev at maatte nyde Felleballe Præstegaard samt en Jord og Eng, kaldes Hassel Jord og Ebdrup Kirkeeng, dog at han holder Gaarden ved Hævd og gjør Sognefolket tilbørlig Tjeneste efter Ordinansen. Aarhus, Anden Pinsedag. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 56 b.

31 Maj. Sander Leygel fik Kvittans paa 330 rinske Gld. Kiøpnehafn, Torsd. efter Hellig Trefoldigheds Søndag. V, 176 b.

2 Juni. Peder Hanssen, Borger i Helsingør, fik Kvittans paa 111 Goltgld., 17 Engelotter, 5 Rosennobel, 2 Henricus

---

1) Krag, Christian III.s Hist. Suppl. S. 85—86, Adler, Efterretn. ang. Ribe 8 Saml. S. 100—101 (efter Orig.), Tidsskrift for Fiskeri II, 211—12, smlgn. Danske Mag. 4 Række, II, 81.

2) Slutningen lød oprindelig saaledes: dog at naar der er Pestilens, skulle de ingen begrave uden i samme „begrefnis“ uden Byen.

3) Terpager, Ripæ Cimbr. S. 382, smlgn. Danske Mag. 4 Række, II, 81.

Nobel og 1 dobbelt Dukat, som han antvordede kgl. Maj. ind i hans Naades Kammer paa Regnskab af Tolden. Hafnie. Lørd. efter Sønd. trinitatis. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 177.

2 Juni. Gieske Ollufs her i Kiøpnehafven fik Brev ad gratiam paa Trottenberigh og Semmersløf Falkeleje i Skone mod tilbørlig Tynge til Kronen. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 443 b.

8 Juni. Peder Bilde Eskissen fik Følgebrev ad gratiam til Aarhusgaard og skal aarlig gjøre Regnskab deraf. Cum clavs. consv. Hafnie, Fred. post Erasmi mart. Dag. V, 56 b [1]).

— Peder Hanssen i Øster Drofby fik Livsbrev at skulle være fri for Ægt og Arbejde til Abrumstrup mod aarlig at yde dertil 1 Pd. Korn ydermere end hans rette Landgilde. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 177.

9 Juni. G. a. v., at os elsk. Mogens Godske, vor Mand og Tjener, nu har gjort os Regnskab for, hvad han paa vore Vegne har oppebaaret og igjen udgivet fra det første, han kom i vor Tjeneste, og til denne Dag, og hvad han deraf er bleven os skyldig, har han til gode Rede fornøjet os. Thi lade vi osv. Hafnie, Lørd. post S. Erasmi mart. Dag, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 177 b.

12 Juni. Vi Chr. g. a. v., at vi nu have gjort et evigt Mageskifte med os elsk. Knud Gildenstiern til Thym, vor Mand og Raad, i saa Maade, at han skal have en Kronens Gaard Nørre Espvedt (Torstet Sogn, Hing Herred, Nørre Jytland), skylder 12 Mk. danske til Landgilde og 12 Heste til Gjæsteri, hvorimod han har udlagt os og Kronen Gaarden Pilegaard (Nesom Sogn, Uldborg Herred), skylder 6 Ørtug Korn, Rug, Byg og Havre, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, 1 Langægt, 1 Fodernød, 12 Snese Hvilling og 12 Heste til Gjæsteri, og et lille Bol, som staar paa Gaardens Mark og er bygget paa Gaardens Ejendom, skylder 1 Ørtug Byg, efter det Gjenbrev, han har givet os derpaa. Thi bepligte vi os osv. Ligeledes have vi ogsaa stadfæstet saa mange Mageskifter, som forskr. Knud Gillenstiern har gjort med os, med vore og Kronens Bønder og med Hr. Morthen Perssen og Hr. Niels Kristenssen, Sognepræ-

[1]) I Marginen et Kryds.

ster til He og Torstet Kirker, om alle de Stug Enge, som ligge i Thym Birk, for hvilke han har udlagt dem Vederlag. Hafnie, 12 Dag Juni. V, 57.

25 Juni. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at os elsk. Marqvardt Urne, Kannik i Rosckyldt Domkirke, maa have vor og Kronens Part af Tienden over alt Tostrup Sogn i Lylle Herred i hans Livstid, uden saa er, at vi behøve samme Tiende til vor Gaard i Roskilde eller andensteds til vort eget Behov; dog skal han aarlig fornøje ind paa forskr. vor Gaard eller andensteds, hvor vi tilsige det, 12 Pd. Korn og 2 Pd. Havre, som godt og ustraffeligt er. Cum inhib. sol. Hafnie, Mand. efter S. Hans Dag Midsommer. V, 178.

— Mester Lavrits Bertelssen, Skolemester i Aarhus, fik Livsbrev [paa] Eggoe Præbende og Kannikedom smstds., dog saa at naar han ikke studerer etc. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 58.

5 Juli. Borgemester og Raadmænd i Kiøpnehafn fik Brev ad gratiam paa Emmedrup By, som er 4 Gaarde i Sockelundts Herred, at nyde uden al Afgift. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Torsd. post visitat. Marie. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 178 b[1]).

9 Juli. Theus Pryes [fik] Livsbrev paa en Gaard i Vigitsløf, skylder 1 Td. Smør, mod at gjøre kgl. Maj. tilbørlig Tjeneste deraf, holde Gaarden ved Hævd og ej forhugge de tilliggende Skove. Kiøpnehafn, S. Knud Konges Aften. V, 179[2]).

— Doktor Peder Capiten fik Brev ad gratiam paa Hvidør, som han selv har i Værge, Hvidør Kroret med den tilliggende Jord og Ejendom og en Eng, som Michel Svendssen og Lavrits Jenssen sidst havde i Værge, desligeste 4 Gaarde i Vongde i Sockelundts Herred [se S. 380]. Samme Datum. V, 179 b[3]).

10 Juli. Henrick Koltermand og hans Hustru Mette have Livsbrev pro servitio paa en Gaard i Sundbye østre paa Amage og en øde Jord i Sundbye vestre fri og kvit mod at holde Gaarden ved Hævd, være kgl. Maj. og hans Søn tro

---

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium, II, 274.
[2]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, II, 97.
[3]) Danske Mag. 4 Række, IV, 250.

og Lensmanden paa Kiøpnehafn Slot lydig. Kiøpnehafn, S. Knud Konges Dag. V, 178 b[1]).

10 Juli. Talicke, Anders Hallaggers Hustru, [fik] Livsbrev paa en Gaard paa Nørregade i Kiøpnehafn, som Niels Møller forbrød til Kronen, mod sædvanlig Jordskyld til Kiøpnehafns [Slot]. Samme Datum. V, 179[2]).

14 Juli. Sander Leyel, Borgemester og Tolder i Helsingør, fik Kvittans paa 100 Rosennobel, 100 Goltgld. og 50 Engelotter. Hafnie, Lørd. efter Kanuti regis Dag. V, 179 b.

17 Juli. Hr. Christiern Povelssen, Prior i S. Knuds Kloster i Odense, fik Stadfæstelse paa en Gaard paa S. Knudts Kirkegaard i Odense, som han har [med] Jomfru Anne Marsvinsdatters Vilje og Samtykke og som Mester Johan Valckendrup sidst iboede; dog skal han bygge og forbedre samme Gaard. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Roskilde, den 17 Dag Juli. V, 303.

— Peder Godske fik Brev: G. a. v., at vi agte at lade holde en Avlsgaard til vort Slot Kiøpnehaffen i Nybye. Thi bede vi og byde alle vore og Kronens Tjenere, Stiftets, Kapitels, Kloster, Kirke og Præste Tjenere og bede gunstelig alle Adelens Tjenere, som bygge og bo over alt Smørums og Sockelundts Herreder, at I herefter yde vor og Kronens Part af Tienden i Kjærven i forskr. Nybye og tiende retfærdig, saa fremt I ikke ville straffes derfor efter vor Ordinans. Thi lader det ingenlunde. Roskilde, Tirsd. post S. Margrette Dag, under vort Signet. V, 180[3]).

— Hr. Hans Ibssen, Kapellan til S. Luci Kirke i Roskilde, fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden over alt Fersløf Sogn (Horns Herred). Samme Datum. V, 179 b.

25 Juli. Anders Nilssen, Slotsskriver paa Calingborgh, fik Brev ad gratiam uden al Afgift paa Taarnhafve og Strandgaarden, som ligger udenfor Calingborgh vesten op til den ferske Sø og som Jens Jeyger sidst havde i Værge, dog at han bygger og forbedrer den. Cum inhib. sol. Calingborgh, S. Jacobi ap. Dag. V, 180.

---

1) Smlgn. Danske Mag 4 Række, I, 98.
2) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 274.
3) Smstds. S. 274—75.

29 Juli. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviserske Anne Nielses [i Aarhus, Fadeburskone[1])], maa og skal have en Kronens Bod sønden ved den ny „lavgaardt“ næst op til os elsk. Hr. Anders Bildes Gaard, kvit og fri, dog saa at hun skal tjene her paa vor Gaard i Aarhus den Stund, hun kan tjene, og for den Løn, hun hidtil har havt; naar hun for Alder og Skrøbelighed ikke mere kan tjene, skal hun beholde Gaarden for Livstid. Thi forbyde vi osv. Vor Gaard i Aarhus, S. Olufs Dag. V, 58.

— Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. menige Kapitel i Aarhus Domkirke har undt vort almindelige Hospital dèr smstds. til Magelæg en Gaard i True Sogn og By (Hosløf Herred), skylder 3 Ørtug, 1 Fj. Smør, 1 Brændsvin, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns med andre Bede, efter som Kapitels derom udgivne Brev indeholder, da have vi derimod udlagt forskr. Kapitel til Vederlag en Kronens Gaard i Hornsleth Sogn og By (Østher Lisberrig Herred), som Severin Jesperssen ibor, skylder 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, $^1/_2$ Skp. Smør, 1 Brændsvin og Gjæsteri. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. V, 58 b.

31 Juli. Tagghe Toth fik Følgebrev ad gratiam til Bønderne og Tjenerne under Helsingborrigh, som før have svaret Peder Bilde. Cum clavs. consv. Schanderborg, Tirsd. post Olai regis. V, 443 b (overstreget). Jfr. 15 Oktbr.

10 Avgust. Superintendenten i Riber Stift og de 4 Lokater i Riber Skole, de, som nu ere og herefter komme, fik Brev paa de 2 Gaarde i Vester Vidstedt udenfor Ribe, som pleje at ligge til S. Thomis Alter i Riber Domkirke og Hr. Tyge Grumssen havde i Forlening, skylde 10 Ørtug Korn med andre Bede, i saa Maade, at forskr. Lokater aarlig skulle oppebære al vis Rente og Landgilde deraf, Superintendenten al Herlighed og uvis Rente, dog at de skulle bygge og forbedre Gaardene osv. Cum inhib. sol. Collingh, die Lavrentii. V, 59 b[2]).

— Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Niels Skeyl til Nygaard, vor Mand og Tjener, nu har havt for os et aabent Pergamentsbrev, som os elsk. Jomfru Gertrudt og Jomfru Pernelle

[1]) Saaledes i Overskriften.

[2]) Terpager, Ripæ Cimbr. S. 301 og Krag, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 86—87 (efter en Afskrift), Ny kirkehist. Saml. III, 40—41 (efter V).

Erichsdøtre, Søstre, have beseglet og udgivet Aar 1548, lydende, at forskr. Jomfruer med deres næste Frænders og Venners Vilje og Samtykke have solgt, skjødet og afhændet til forskr. Niels Skeyl efterskr. Gods: Gaarden Nipgaard (Vium Sogn. Liusgaardts Herred), som Per Anderssen ibor, skylder 3 Ørtug Korn, 1 Skp. Smør med andre Bede. Gaarden Lindgaard i Keldrup, som Mavris Tørressen ibor, end to Gaarde smstds., som Lavris Jenssen og Severin Pofvelssen ibo, en Gaard i Hørup By, som Christiern Perssen ibor, et Bol ved Hørup Mølle. Gaarden Stofgaard (Dyssingh. Løfring Sogn), som Jens Pofvelssen ibor, to Gaarde i Søersløf, som Mats Horboe og Christiern Stub ibo, Gaarden Snab i Vranum Sogn, som Niels Simonssen ibor, Gaarden Dalsgaard (Vesther Bøstenghe, Fiendts Herred), som Jeb ibor, Gaarden Vitrop, som Jep ibor. Trevadt Mølle; ligeledes al den Lod og Ret, som er tilfalden dem arvelig i Vikariegodset i Fiendts Herred, som er 3 Gaarde i Børstinde, dertil alt det Gods, som er tilfaldet eller kan tilfalde dem i Arv, som deres Skjødebreve videre udvise, — hvilket Brev vi af synderlig Gunst have stadfæstet. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. V, 59 b.

21 Avgust. Universitetet i Kiøpnehafn fik Brev, at efterdi Rektor og menige Læsemestre ere vordne til ens med Doktor Cornelio, kgl. Maj. Lifarst, saa at han har resigneret Universitetet det Vikarie, som kgl. Maj. havde forlenet ham med og som laa til S. Birgitte Alter i Vor Frue Kirke smstds., som er en Residens med Huse og Abildgaard, Gaardsrum, Haverum og Boder bag S. Peders Kirke, og herefter ville have det til en Skole og Pædagogium til at optugte og lære unge Personer, Religionen til bedste, og skulle aarlig give deraf i Dr. Cornelii Livstid 60 Mk. danske Penge, da har kgl. Maj. tilladt, at forskr. Vikarie herefter skal blive til Universitetet til at opholde en Skole med, dog at Rektor og Læsemestrene lade bygge en Skole og Pædagogium paa samme Residens og altid holde den ved Magt, saa at unge Personer kunne have deres Værelse dèr og optugtes i Lærdom og boglige Kunster. Cum inhib. sol. Collingh, Tirsd. post assumpt. Marie. V, 180 b[1]).

Omtrent 24 Avgust. Jens Clavssen i Lindom fik Brev

---

[1]) Rørdam, Kjøbenhavns Univ. Hist. IV, 43—44.

paa Halvparten af Hornum Vase at skulle holde færdig og beholde Renten deraf. Cum inhib. sol. Collingh, S. Bertolomei Tid. V, 61.

27 Avgust. Mester Povel, kgl. Maj.s Prædikanter, fik Brev paa kgl. Maj.s Part af Tienden af alt Harte Sogn, indtil kgl. Maj. forser ham med anden gejstlig Forlening. Cum inhib. sol. Coling, Mand. post Bartholomei ap. Dag. V, 61.

Brefve, som udgick til Kiøpnehafven oc Malmø.

7 Septbr. Giøre alle vitterligt, at eptherthi vi forfarre then store Guds fortørnelse oc uskickelighet, som kommer af thet møger tystøl, som udtappes, oc besynnerligen eblant løst folck uti potte tal uti vor staed Kiøpnehafven uti smo boder oc uti andre ubeqvemme steder, thaa paa thet Guds fortørnelse, som ther udaf afkommer, oc vore undersotters store uskickelighet motte blifve nederlagdt oc aldelis afkomme, hafve vi met vor elsk. Danmarcks rigis raads bevilginge oc sambtycke oc epther os elsk. borgemestere oc raads uti forne Kiøpnehafvens egen begier giort ther slige en skick oc forandring paa, som her epther fylger. Først ville vi, at brøgerlafvit uti forne Kiøpnehafn skal blifve vedt syn fulle magt, som thet hafver verit af gamelle tidt; dog skal borgemestere, raad oc byefoget hvert aar sette tønne oc kanne øl, hvor dyre thet siellies skal epther tidsens leylighet, oc schal tilforordineres iiij af Kiøpnehafvens besiddendis borgere, hvilcke som borgemestere, raadt och byefoget hvert aar skulle tilskicke, som skal holle got oc uforplompet tøstøl fal, oc thet icke dyrere udsielies, end som thet blifver set for af forne borgemestere, raadt oc byefoget; oc nar nogen vor raadt eller andre godemendt ville kiøbe ther en tønne eller ij af, thaa skulle the samme iiij borgerre icke hafve ther miere til vindst oc fordel af endt iiij danske hvide for hver tønne, som the udsiellendis vorder; dog schal thet verre hver almindelige herbergere frit for at udsiellige uti pottetal tøstøl uti sit eget hus for syne egene giestere oc ingen anden, oc ville vi, epther thenne dag schal aldeles ingthet andet øl udtappes uti kroerhus end danstøl, hvilcket the schulle kiøbe af brøgerne ther uti byen oc af ingen anden. Thenne forne skick ville vi ved magt holled hafve, til saa lenge vi oc vort elsk. Danmarcks rigis raadt ther om en anden skickelse giørendis vorder. Fordrister seg oc nogen her emod at kiøbe, selge eller tappe tøstøl eller andet øl anderledis, end som forscrefvit staar, thaa skal then, thet giørendis vorder, hafve forbrot samme øl til os oc ther til vj mark danske, halfdelen til os oc anden halfdelen til byen. Datum Flensborig, vor frue aften nativitatis. V, 181[1]).

Omtr. 8 Septbr. Peder Oxe fik Mageskiftebrev paa 4 Gaarde i Nielstrup By (Ulse Sogn, Faxe Herred), iboede af

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 275.

Per Skytte (5 Td. Byg), Hans Drucken (6 Td. Byg), Christiern Hanssen (2 Pd. Byg) og Per Dyrre (3 Sk. Grot), én i Ulse By og Sogn (samme Herred), iboet af Per Ibssen (1 Pd. Byg, 1 Fj. Smør), og 2 i Høgerup By (Brobye Sogn, Ringsted Herred), iboede af Hans Henrickssen (2 Pd. Byg, 3 Sk. Grot) og Lavrits Torstenssen (1 Fj. Smør, 3 Sk. Grot). Derimod udlægger han Kronen til Vederlag 2 Gaarde i Hverløsse By (Faxe Sogn og Herred), iboede af Anders Olssen og Jep Olssen (hver 2 Pd. Byg, 1 Fj. Smør, 1 Bolgalt, 1 Sk. Grot, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns), én i Torslunde Sogn og By (Mierløsse Herred), iboet af Knudt Nielssen ($1^1/_2$ Pd. Rug, $1^1/_2$ Pd. Byg, 3 Sk. Grot), og én i Søllerup (Snessør Sogn, Borse Herred), iboet af Clemedt (2 Sk. Grot). Cum clavs. consv. Flensborigh, Vor Frue Dags Tid nativit. V, 182[a] b.

Omtr. 8 Septbr. Idem Peder Oxe paa hans Broder Johanne [!] Oxes Vegne fik Mageskiftebrev paa en Torp, kaldet Sinnenetorp (Efversløf Sogn, Torne Herred i Skone), skylder 16 Skp. Mel, dertil en Skovsdel, som først begynder uden Ostrøvange Gjærde i en Bøg, som staar i Høgerøds Hjørne, og dèr lige udad i Boessebergs Bæk i en Bøg, som staar i samme Bæk i Nordvest fra den høje Sten, som staar paa Almindinge og gjør Skjel imellem Almindinge og Rødeskov, og siden ud med den søndre Side ned ad Skjellet imellem Blentrup og Rødeskov, og alt hvad der er inden forskr. Skjel undtagen Lillerødevogen og Kirkens Bol, kaldes Sudertorp. Derimod har han paa Broderen Johans Vegne udlagt Kronen Gaarden Hestekiøb (Smørums Herred i Siellandt), som Jens Skredder iboede, skylder 6 Sk. Grot. Cum clavs. consv. Datum ut supra. V, 182[b] [1]).

9 Septbr. G. a. v., at efterdi Mester Jyrgen Samsingh, som var Kantor i Aarhus Domkirke, er død, da have vi af synderlig Gunst tilladt, at os elsk. Mester Thomis Riber, Kannik smstds. maa og skal beholde Kantordømmet i Aarhus Domkirke med al Rente og Ret, som forskr. Mester Jyrgen sidst havde det i Værge, dog saa, at han skal residere hos Domkirken og gjøre slig Tynge og Tjeneste baade inden Kirken og uden, som en Kantor bør, og af sin yderste Magt fremme vor Ordinans og

[1]) Krag, Christian III.s Hist. II, 42[illegible]—24, her efter Orig., der er dateret Torsd. efter Vor Frue Dag nativit. ɔ: 1[illegible] Septbr.

være den aldeles undergiven; naar han ikke holder forskr. Artikler. skal han have forbrudt dette Brev. Thi forbyde vi osv. Flensborgh, Sønd. efter Vor Frue Dag nativit. V, 61 b[1]).

13 Septbr. Borckort von Boynebergh fik Kvittans, at kgl. Maj. har omdraget med ham, hvad Afgift han skulde give og var kgl. Maj. skyldig af Solt til denne Dag. Flensborgh, Torsd. efter Vor Frue Dag nativit. V, 182a[2]).

4 Oktbr. G. a. v., at vi nu af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have undt og givet, skjødet og afhændet til os elsk. Anders Barbi, vor Tjener og Raad, 4 vore og Kronens Gaarde i Skyrydt By (Herlof Sogn, Try Herred i Sielland), iboede af Mavrits Jenssen, Tygge Jes, Jyrgen Jes og Henning Knudssen (hver 1½ Pd. Byg, 1½ Pd. Rug, 2 Mk. Penge og 5 Sk. Skat), hvilke han og Arvinger skulle have til evig Ejendom saa frit, som andre vore Undersaatter, Riddermændsmænd, nyde deres Arvegods her i vort Rige Danmarck, dog at forskr. Anders Barbi altid skal blive besiddende og boende her i Danmarck og være os, vor kjære Søn, Hertug Frederick, og følgende Konger og Danmarcks Rige huld og tro, og dersom han nogen Tid vil „befri“ sig og tage sig Ægtehustru, skal han befri sig her i Danmarck med vort Raad og tage den, som dansk er født, og ikke nogen anden. Thi bepligte vi osv. Koling, S. Francisci Dag. V, 183.

— Jens Udtssen, Herredsfoged i Hald Herred, fik Brev at nyde den Part af Randers Bro, som ligger til Hald Herred, og oppebære, hvad Korn deraf gaar, al den Stund han holder samme Bropart vel færdig med gode, stærke Pæle og Bolfjæle og „recker“ paa baade Sider, saa den vejfarende Mand kan komme derover uden Fare. Collingh, Torsd. post Michaelis archangeli. V, 62.

15 Oktbr. Hr. Peder Schram fik Følgebrev til Bønder og Tjenere under Helsingborgh og desligeste til kgl. Maj.s Gaard i Landtskrone ad gratiam. Collinghus, Mand. post Calixti papæ Dag. V, 443 b.

24 Oktbr. Sander Leygel, Tolder i Helsingøer, fik

---

[1]) Fol 61 er en kortere Gjengivelse af dette Brev paabegyndt, men atter udstreget.

[2]) Fol. 182 b findes en lidt forskjellig Gjengivelse af det samme Brev, her med Datum: Flensborg, Lørd. efter Hellig Kors Dag exaltat. [ɔ: 15 Septbr.]. Rel. Andres van Barby.

Kvittans at have overantvordet kgl. Maj. paa Regnskab af Tolden 345 Rosennobel, 250 Engelotter, 11 Portegaløyser, 110 dobbelte Dukater, 2 Stykker Guld, hvert beregnet til 6 Daler, og 408 Goltgld. Collingh, Onsd. post Severini ep. Dag. V, 184.

7 Novbr. Jacop Brochenhus fik Følgebrev til kgl. Maj.s Gaard i Roskylde, som Hr. Per Skram før havde i Forlening, ad gratiam. Kolding, Onsd. efter Alle Helgen Dag. V, 184 b.

8 Novbr. Mester Jørgen Borringholm fik Brev at maatte oppebære Kronens Part af Tienden af Sønnersdes Sogn i Fyen, al den Stund han er Læsemester i Odense. Kollingh, Torsd. efter Alle Helgen Dag. V, 303.

11 Novbr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have undt, befalet og tiltroet os elsk. Hr. Magens Gyllenstiern, Ridder, vor Mand og Raad, vort og Kronens Slot Malmøhus med alt tilliggende Gods, som os elsk. Jesper Fris, vor Mand og Tjener, nu sidst havde i Værge dertil, at have, indtil vi tilsige anderledes derom. Han skal deraf give til aarlig Afgift 5 Læster Rug, 20 Læster Byg, 1000 Td. Havre, 3 Læster Smør, 41 Køer, 300 Lam, 200 Gæs, 30 Sider Flæsk, 500 Høns, 1000 Mk. danske Penge, og gjøre os Regnskab for Sagefald, Gjæsteri, Oldengjæld, Gaardfæstning og al anden uvis Rente, ved hvad Navn den nævnes kan, og deraf skulle de to Parter tilkomme os og han selv beholde den tredje Part. Han skal aarlig dèr paa Slottet holde os 50 Staldøxne til Fodring og tage dem af vort Sagefald og Gaardfæstning eller kjøbe dem paa vore Vegne for rede Penge. Naar vor Vej falder til vor Stad Malmø, skal han underholde vore medhavende Heste med nødtørftig Hø og Strøfoder paa nogen Tid, efter som Slottet formaar. Han skal holde Slottet i en Slotslov og i en tro Haand, os til bedste i vor Tid og efter vor Død til Hertug Frederick, vor kjære Søn, udvalgt Konge til Danmarck og Norrighe, og efter hans Død D. R. Raad til bedste. Han skal selv personlig lade sig bruge i vor og Rigets Tjeneste, hvor vi have ham behov, selvtiende med gode Svende, Heste, Harnisk og Glavind, inden Riget paa sin egen og uden Riget paa vor Kost og Tæring, eller selvtiende til Skibs, og alligevel skal han besorge Malmøhus Slot med gode Folk, Fetalie og anden Nødtorft, saa det er vel forvaret „for forraskende“ og andet Overfald; dersom

nogen aabenbar, stor, udvortes Fejde paakommer Riget, saa det synes os og vort elsk. D. R. Raad at være behov at besørge Slottet med ydermere Folk, da ville vi lade besørge det Folk, vi skikke derop, med tilbørligt Underhold. Han skal holde Slottet ved Hævd, Tjenerne ved Lov og ej udfæste dem osv., ej besvære dem med nogen ny Indfæstning eller andet nyt Paalæg, forsvare hvad Gods, Ejendom, Herlighed og Rettighed, som dèr tilligger, saa at intet frakommer med Urette, ikke forhugge Skovene, men frede Jagten og ej ødelægge noget Adelvildt, enten Hjorte eller Hind, og skal han intet jage eller tilstede, at nogen jager enten lidet eller stort Vildt, hvor vore og Kronens Enemærker ere; hvor Fællesjagt er, maa han jage og skyde Harer og Raaer til Skjellighed til Slottets Behov og ikke ellers; ligeledes skal han ikke ydermere lade fiske i de Søer og Fiskevand, som dèr tilligge, end som han har behov til Slottet. Thi forbyde vi osv. Kollinghus, S. Martini ep. Dag. V, 444.

11 Novbr. Idem fik Følgebrev ad gratiam til forskr. Malmøhus Len at annamme til Paaske. Cum clavs. consv. Datum ut supra. V, 445.

— Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviser, os elsk. Jens Tomessen, vor Kancelleriskriver, nu har gjort os nøjagtigt Regnskab for en Skat og Landehjælp, som han efter vor Befaling har oppebaaret af vore Lensmænd og Kjøbstæder i Sielland, Schaane, Smaalandene og af Gullandt og Borringholm. Efter hans Register beløb al hans Oppebørsel sig til 48000 Dl. 1 Ort, 637 Lod Sølv, 2 ungerske Gld., 4 rinske Gld., 95½ Mk. 1½ Sk. danske Penge; derimod havde han udgivet og antvordet fra sig igjen efter vor Vilje efter hans antvordede Regnskab, Register og Kvittanser: 48020½ Dl., 641 Lod Sølv, 43½ Mk. 5½ Sk. danske Penge, 4 rinske Gld. Lignet og lagt Udgiften mod Indtægten blev han os deraf aldeles intet skyldig; til Overvægt af Sølv beløb hans Udgift sig til 4 Lod Sølv mere end hans Indtægt, os dog til bedste. Thi kvittere vi osv. Samme Datum, under vort Signet. Dns. rex per se subscripsit. V, 62.

12 Decbr. Hans Bernekov fik Brev at maatte indløse til sig fra Mogens Godske Kronens Gods i Østrupe (Mierløsse Herred) og Bierbye (Tudtse Herred) og beholde det, indtil det afløses for den Sum, som han giver forskr. Mogens Godske og

hans Hustru, Fru Karine, efter Pantebrevenes Lydelse. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Collingh. S. Lucie virg. Aften. V, 184 b (overstreget).

18 Decbr. Kgl. Maj.s Undersaatter, Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere i Svinborigh fik Kvittans paa 200 Mk. danske,. som de skulde have udgivet Aar 1547 og stode igjen med, hvilke 200 Mk. ere deres aarlige Byskat, og kgl. Maj. har nu naadig omdraget og tilgivet dem med samme 200 Mk. Koling, Tirsd. efter S. Lucie Dag. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 303.

28 Decbr. Vi Chr. g. a. v., at vi nu af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Jyrgen Lycke, vor Mand og Raad, vort og Kronens Kloster Mariagger Kloster med al Tilliggelse, som os elsk. Jyrgen Rud, vor Mand og Tjener, nu har det i Værge, at beholde for Livstid, dog at han skal forskaffe Klosterjomfruerne, som ere eller herefter vorde indgivne, deres tilbørlige Underhold til Klæde og Føde, desligeste de Brødre, der nu ere indgivne, deres Underhold i deres Livstid: ligeledes skal han paa sin egen Bekostning holde dèr i Klostret en lærd Prædikant, som skal prædike Guds rene Ord for Jomfruerne og det Folk, der er i Klostret, og besørge dem deres Sjæls Salighed, som en ret Sjælesørger bør. Desligeste skal han med det allerførste igjen opbygge og forbedre Klostergaarden, Kirken, Ladegaarden og andet, som nu er afbrændt, og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf inden Riget paa sin egen, uden Riget paa vor Bekostning, saa tidt og ofte vi have ham behov; naar vor Vej falder dèr forbi, skal han holde os med vort medhavende Folk med tilbørligt Underhold paa én Nat. Ligeledes skal han holde Klostret og det tilliggende Gods ved Hævd og Tjenerne ved Lov, ej forurette dem eller udfæste dem osv., heller ej paalægge dem nogen ny Besværing, Paalæg eller Husbondhold. Han skal frede Jagten og ej skyde, slaa eller i nogen Maade ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt eller forhugge Skovene. Cum inhib. sol. Koling, Fjerde Dag Jul 1549. V, 63 [1]).

30 Decbr. Henrick Fris til Lunde fik Brev ad gratiam

[1] Efter dette og det følgende Brevs Plads maa Aaret her være regnet fra Juledag. — Danske Mag. VI, 147—48.

pro servitio paa Kierup Gods og Giedskofmode i Fyen fri og kvit, dog mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. Koling, Sønd. efter Juledag 1549. V, 303 b.

Uden Dag. Niels Juel til Astrup har Kong Christians Pantebrev paa 1500 Dl. paa Gryndersløf Kloster mod tilbørlig Tjeneste. Cum clavs. consv. V, 48 b [1]).

— Dorothe, Anders Døstrupis Efterleverske her i Koling, fik Brev ad gratiam paa en Otting Jord paa Hørup Mark i Anst Herred, desligeste en „theme" Gaard i den lille Aa ved Trellelundt, dog at hun skal give sædvanlig Landgilde og Afgift til Kolinghus og ej forhugge Skovene. Cum clavs. consv. Koling. V, 50 [2]).

— Chr. etc. g. a. v., at os elsk. Johan Brochenhus til Lierbeck, vor Mand og Tjener, nu har gjort os nøjagtig Regnskab for Sagefald, som er os tilfaldet i Nørjutlandt fra Lørd. efter S. Vulborrigs Dag [2 Maj] 1542, da han først fik den Befaling, og til S. Volburgs Dag [1 Maj] 1547, hvilket efter hans Register og Regnskab beløb sig til 905 Dl. 10 Sk. 2 Alb. danske, 4 Kiøpmandts Gld., $^1/_2$ Lod Sølv, 169 Øxne. Derimod havde han efter sine Kvittanser overantvordet fra sig og udgivet deraf: først fornøjet os elsk. Jyrgen Perssen, vor Rentemester, paa vore Vegne ..... [ufuldendt]. V, 50 b [3]).

1549.

3 Januar. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have taget vore Undersaatter, Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i Varde, deres Hustruer, Børn, Hjon, Tjenere, rørlige og urørlige Gods i vort kgl. Hegn osv. Ligeledes have vi stadfæstet alle de Privilegier, som ere undte dem af vore Forfædre, dog at dersom der findes nogen Artikel i samme Privilegier, der

[1]) Staar mellem Breve af 1 og 12 Januar.
[2]) Staar mellem Breve af 24 Januar og 1 Februar.
[3]) Staar mellem Breve af 1 Februar og 20 Marts. Maaske fattes der i Hdskr. her et Blad.

ere os eller vore andre Undersaatter besværlige og ulidelige ville vi med vort elsk. D. R. Raad have Fuldmagt til at ændre den. Thi forbyde vi osv. Kollinghus, Torsd. efter Nyaars Dag, under vort Signet. V, 64.

22 Januar. Jyrgen Pederssen, Rentemester, fik Kvittans paa 1 Portegaløysser, 1 Henricus Nobel, 27 Engelotter, 1 Krone, 7 Ungersgld., 4 stemplede rinske Gld., 4 andre rinske Gld., 2 Krosather og 1 Rider. Collingh, Tirsd. efter S. Anthonii abb. Dag. V, 65.

30 Januar. Hr. Jyrgen Lunde, Sognepræst i Bogense, fik Brev paa Kronens Part af Tienden i Schovfbye Sogn i Fyen, at nyde indtil kgl. Maj. tilsiger anderledes derom. Collingh, Onsd. post Pavli convers. V, 303 b.

8 Febr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi denne Brevviser Rasmus Ifverssen, Borger i Aaelborig, for nogen Tid siden har udlagt til vort Slot Aaelborighus' Bygning og Befæstning sin Grund og Ejendom, som ligger vest for forskr. vort Slot og som han den Tid selv paaboede, have vi derimod undt, at han og Arvinger til evig Ejendom maa have en Jord, Grund og Ejendom paa Graabrødre Kirkegaard i Aalborig, som han selv har opbygt og nu ibor, og som strækker sig fra Adelgaden ned til Aaen, 18 Alen bred, næst vesten op til Simens i Kjælderens Jord og næst østen op til Christen Ugels Jord. Thi forbyde vi osv. Kolling, Fred. efter Vor Frue Kyndelmisse, under vort Signet. V, 65 [1]).

— Vi Chr. g. a. v., at efterdi denne Brevviser Espe Christenssen, Borgemester i Skifve, nu har været for os med et Brev, som os elsk. Oluf Munch, vor Mand, Raad og Embedsmand paa vort Slot Skifvehues, har beseglet og udgivet, lydende, at han har undt ham en Stuf Jord, kaldes Dus, som ligger til vort og Kronens Kloster Osløf, medens han har samme Kloster i Forlening, dog at han deraf aarlig skal give Klostret 1 Fj. Smør, have vi af synderlig Gunst tilladt, at forskr. Espe Christenssen, hans Hustru Marine Jensdatter og begges Søn Jacob Espe maa beholde forskr. Dus i deres Livstid mod at yde den nævnte Afgift og ej bortfæste noget af samme Jord eller for-

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, II, 317.

mindske den i nogen Maade. Thi forbyde vi osv. Samme Datum osv. V, 65 b.

8 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi nu have gjort et evigt Mageskifte med os elsk. Palli Jul til Ustrup, vor Mand og Tjener, i saa Maade, at denne skal have Korsgaard (Østerbye, Nesom Sogn, Uldborg Herred), som Mats Jenssen ibor, skylder 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre og 1 Skovsvin til Kronen (undtagen 2 Ørtug Korn, som Gaarden skylder til Kirken), item et Bol i Synderbye (samme Sogn og Herred), som Søfren Clemmitssen ibor, skylder 1 Mk. danske Penge til Kronen (undtagen 1 Td. Byg til Kirken), hvorimod han har udlagt os og Kronen Gaarden Fernager (Vindinge Sogn, Uldborg Herred), som Jens Christenssen paabor, skylder 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Pd. Smør, og et Bol i Grembye (Hussebye Sogn, samme Herred), som Christen Graverssen ibor, skylder 2 Ørtug Byg og $1^1/_2$ Mk. danske Penge af et Stykke Eng, der bruges til samme Bol af Ustrup Gaards Eng, efter hans Gjenbrevs Lydelse. Thi bepligte vi osv. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Signet nedenfor dette Brev. Samme Datum osv. V, 66.

9 Febr. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Hans Stygge, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vor Gaard i Randers, har gjort os Regnskab for, hvad han har oppebaaret paa vore Vegne og igjen udgivet og antvordet fra sig af vore Slotte Scanderborge og Silckeborig fra det første, han fik dem i Forlening af os, og til denne Dag, og bliver deraf intet skyldig efter sit Register og Regnskab. Thi lade vi osv. Kollinghus, S. Scholastice virg. Aften, under vort Signet. V, 67.

10 Febr. G. a. v., at vi nu have gjort et evigt Mageskifte med os elsk. Jyrgen Lycke til Ofvergaard, vor Mand og Raad, i saa Maade, at han skal have efterskr. Gods i Gerløf Herred (Nørre Jutlandt): 3 Gaarde i Udbyofver Sogn og By, iboede af Bertel Christenssen ($6^1/_2$ Pd. Smør, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Skp. Havre, 3 Skp. Hesteleding, 6 Sk. Leding og Gjæsteri), Lavris Perssen ($6^1/_2$ Pd. Smør, 3 Skp. Rug, 3 Skp. Byg, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Skp. Havre, 6 Sk. Leding og Gjæsteri) og Povel Broe (1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 3 Sk. Hesteleding, 2 Pd. Smør, 1 Faar, 1 Lam, 6 Sk. Leding, 1 Gaas, 2 Skp. Havre og Gjæsteri); Herligheden af Præstegaarden og en Kirkegaard smstds., som Niels Povelssen og Niels Palssen ibo;

1 Gaard i Klatterup Sogn og By, som Lavrits Christenssen ibor ($4^1/_2$ Pd. Smør, 1 Faar, 1 Lam, 3 Sk. Hesteleding, 6 Sk. Leding, 1 Gaas, 2 Skp. Havre og Gjæsteri); 2 Gaarde i Vesterskuof (Klatterup Sogn), iboede af Christen Perssen (1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 fed Galt, 4 Skp. Rug, 3 Skp. Hesteleding, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Skp. Havre, 6 Sk. Leding og Gjæsteri) og Thomes Povelssen (3 Ørtug Korn), med al ret Tilliggelse og saa meget, som tilkommer os og Kronen deri og ikke ydermere, og hvad Rettighed, Bønderne have i forskr. Gods, skulle de beholde, indtil Jyrgen Lycke eller hans Arvinger kunne stille dem tilfreds derfor. Derimod har han udlagt os og Kronen efterskr. Gods i Nørre Jutland: Lindegaard i Linde Sogn, Hald Herred ($^1/_2$ Læst Korn, $^1/_2$ Td. Smør, 2 Svin og Gjæsteri), Lindegaards Mølle (3 Pd. Mel), 1 Gaard i Bynderup By (Dalbyeneder Sogn, Gerlof Herred), som Jep Anderssen ibor (2 Ørtug Byg, 2 Ørtug Rug, 1 Ørtug Havre, 1 Pd. Smør, 1 Skovsvin og Gjæsteri), 1 Gaard i Kastbierre Sogn og By (Jerlof Herred), som Knud Tygessen ibor (1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Havre, 1 Pd. Smør, 1 Skovsvin og Gjæsteri), efter sit derpaa givne Gjenbrevs Lydelse. Thi bepligte vi osv. Til ydermere Vidnesbyrd etc. Kollinghus, S. Scholastice virg. Dag. V, 70 b.

11 Febr. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Axel Jul, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Aalborighus, nu har antvordet os paa vort eget Kammer 48 Dl., beregnede for 144 Mk. danske Penge, som han efter vor Befaling havde oppebaaret af os elsk. Niels Munck til Gessing og Las Munck til Hungstrup, vore Mænd og Tjenere, for en Gaard og Bol i Ebdrup (Farsø Sogn, Gislom Herred), som deres Farfader Niels Munck i Haldkier havde pantet af Hr. Erick Erickssen, Ridder, til Afvensbiergh, og han fremdeles opladt til Biskop Niels Glob i Vyborigh. Thi lade vi osv. Kollinghus, Mand. efter S. Scholastice virg. Dag, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 68.

12 Febr. Jens Juel til Alstedt fik Brev ad gratiam paa kgl. Maj.s Part af Tienden i Nye Sogn her i Nørrevongs Herred uden al Afgift. Kolding, Tirsd. efter Skolastice. Rel. Hr. Eske Bilde. V, 67 b.

— Hr. Niels Jesperssen, Sognepræst til Vor Frue Sogn i Aalborigh, fik Brev paa kgl. Maj.s Part af Tienden af

Gundrup og Nøglinge Sogne (Fleskum Herred) at have i 3 Aar fra Datum. Samme Datum. Rel. Mester Povel, kgl. Maj.s Prædikant. V, 67 b [1]).

12 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vore Undersaatter, Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i Ringkiøfningh, nu have ladet beklage for os, at de have plat ingen Tilførsel af de omkringboende Bønder og Almue af den Grund, at de hidtil ikke have havt nogen Torvedag eller Markedsdag som andre Kjøbstæder. Da, paa det at samme Kjøbstad maa forbedres og holdes ved Magt, have vi af synderlig Gunst bevilget, at de herefter til evig Tid skulle beholde en Torvedag i deres By hver Lørdag og en fri Markedsdag hvert Aar paa S. Boels Dag. Thi bede vi og byde menige Almue og Bønder osv. Samme Datum. V, 74.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt vore Undersaatter, Borgemester og Raadmænd i Ringkiøping, at maatte udsætte dèr i Nyemynde Dyb nogle Søtønder, den menige søfarende Mand til Gavn, og deraf oppebære af hver Læst Gods, som kommer dèr frem, 2 Sk. danske Penge til at holde samme Tønder færdige med og til at nyde til deres Bys Behov, indtil vi tilsige anderledes derom, forbydende osv. Datum ut supra. V, 74 b.

14 Febr. Erick Lange til Engelstholm fik Mageskiftebrev paa Gaarden Abbillgardt Holth (Bresten Sogn, Tørril Herred), som Niels Perssen ibor, skylder $1/2$ Td. Smør, 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre og Gjæsteri, hvorimod han har udlagt kgl. Maj. og Kronen en Gaard i Ersthørrup (Ærst Sogn, Angs Herred), som Hans Anderssen paabor, skylder 2 Ørtug Korn, Gjæsteri, Skovsvin og Fodernød, en Gaard i Jorderup By og Sogn (samme Herred), som Hans Suder paabor, skylder 1 Fj. Smør, 1 Ørtug Rug, Gjæsteri, Skovsvin og Fodernød, en Gaard i Møgengesten (Gesten Sogn, samme Herred), som Jes Jenssen paabor, skylde $1/2$ Td. Honning, Gjæsteri, Skovsvin og Fodernød. Cum clavs. consv. Kolling, Torsd. efter S. Skolastice virg. Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 69.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have undt os elsk. Jyrgen Lycke til Ofvergaard, vor

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, II, 320.

Mand, Raad og Embedsmand paa Schandelborg, at han og Arvinger til evig Tid maa have saa fri Birkeret til hans forskr. Gaard Ofvergaard samt al hans Ejendom i Ubyeneder, Klatterup og Ubyofre Sogne i Gerluf Herred i Nørre Jutlandt, som friest bruges i noget Birk paa Landet i Danmark, dog at de skulle holde et Birkething og en Birkeskriver, der altid skal hjælpe hver Mand Lov og Ret. Thi forbyde vi osv. Kollinghus, S. Valentini Tid. V, 71 b og kortere 68[1]).

13 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser Jep Terckelssen maa og skal have efter sin Moders Død den Gaard, han nu ibor i Vesløf Sogn (Giøring Herred), dog at han da fæster Gaarden af vor Lensmand paa Riberhus og gjør og giver sædvanlig Tynge, Afgift og Tjeneste deraf, holder Gaarden ved Hævd og er vor Lensmand hørig og lydig. Thi forbyde vi osv. Kollinghus, Onsd. efter S. Scholastice virg. Dag. V, 73.

16 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi for mangfoldig Klagemaals Skyld, som er kommet os for Øre saa vel af Adelen som af andre vore Undersaatter, at Hagebro i Gynding Herred skal være forfalden og ufærdig, den vejfarende Mand til stor Skade, og paa det at samme Bro herefter kan og skal bygges desbedre og holdes vel færdig, have vi af synderlig Gunst tilladt os elsk. Iver Jul til Stubbergaard, vor Mand og Tjener, at maatte have samme Hagebro og deraf oppebære Brokorn og Bropenge efter gammel Sædvane, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han altid skal holde samme Bro vel færdig baade med Fjæle, Bolværk og andet Tilbehør, desligeste gode stærke „recker“ paa baade Sider, saa at den vejfarende efter denne Dag ikke fanger Skade for Broens Ufærdigheds Skyld. Thi forbyde vi osv. Kollinghus, Lørd. efter S. Scholastice virg. Dag. V, 73 b.

17 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og den vejfarende Mand, som hænder at give sig over Hvalpsund mellem Salling og Hiemersyssel, til Gavn have tilladt, at os elsk. Hermend Skeyl, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Irup, strax maa og skal lade bygge et Færgehus i Hemersyssel paa Strandbakken ved samme Sund og dèr altid holde en god Færgemand boende samt gode Færger og Baade, som altid

[1]) Her med Datum: Torsd. efter Skolastice.

kunne og skulle overføre den vejfarende Mand, og atter oppebære, hvad Færgepenge og anden Del, som deraf igjen plejer at gaa efter gammel Sædvane, og nyde det, indtil vi tilsige anderledes derom, mod at lade yde vor Lensmand paa Aalborighus hvad Landgilde og anden Rettighed, som aarlig plejer at gaa deraf til os og Kronen. Thi forbyde vi alle etc. Kollinghus, Sønd. post Valentini. V, 70.

20 Febr. Envoldt Jenssen i Slumstrup fik Brev paa 4 Vestervig Klosters Gaarde, de tre i Tylstedt (Hundborig Herred) og én i Fieltringh Sogn (Harsyssel), paa hvilke han har indløst Pantebreve af Prior i Økloster og Mester Christiern Hvidt. Thi har kgl. Maj. tilladt, at han maa beholde dem i sin Livstid og hans Arvinger, indtil de afløses dem efter Pantebrevene. Cum inhib. sol. Kolling, Onsd. efter S. Valentini Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 68 b.

— Hustru Karine i Hierumgaard fik Brev, at hans Naade har undt og givet hende og hendes Arvinger hendes Bondegods i Hierum Herred, som er 14 Skp. Korn og ikke mere, dog mod sædvanlig Tynge og Tjeneste. Cum inhib. sol. Samme Datum osv. V, 69 [1]).

21 Febr. Niels Findssen, Borger i Veylle, fik Brev ad gratiam paa kgl. Maj.s Part af Tienden i Synbierg Sogn (Nørrevongs Herred). Cum inhib. sol. Kolling, Torsd. efter S. Valentini Dag. V, 69 b.

23 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst, saa og de fattige, syge og saare Mennesker i Hospitalet i Aahus til bedste, have undt, at naar Hr. Oluf Ipssen, som er forlenet med vort og Kronens Spital S. Jørgens Gaard udenfor forskr. Aahus, er død, da skal dette Spital med alle tilliggende Bønder og Tjenere være og blive til Hospitalet i Aahus og forvendes til de fattiges Ophold og bedste. Thi forbyde vi osv. Kollinghus, S. Mathie ap. Aften. V, 446 b.

— Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviser Thomis Lage nu har været for os med et aabent Brev, som Hr. Jochim Rønnov, fordum Biskop i Roskilde, med Kapitlet smstds. har beseglet og udgivet, lydende, at de have undt én ved Navn Per Hanssen, hans Hustru Anne Baggis og ét deres Barn for Livstid

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, II, 323.

Gaarden Ydernes (Flackebierg Herred i Siellandt), og efterdi forskr. Peder Hanssen nu er død og hans Hustru har opladt Thomis Lage samme Gaard og Brev, da have vi af synderlig Gunst undt. at han maa beholde den for Livstid, dog at han er os, Hertug Frederick og Riget huld og tro, bygger og forbedrer Gaarden og aarlig deraf giver vor Lensmand paa Solthe Slot den sædvanlige Landgilde. Tynge og Tjeneste; han skal frede Skovene og ej hugge mere dèr, end hvad han har behov til Gaardens Bygning og Ildebrand. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. V, 184 b.

24 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi have tiltroet os elsk. Niels Jul, vor Mand og Tjener, at have Ulborg og Hing Herreder i Værge, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han paa sin egen Kost og Tæring skal oppebære vor og Kronens Landgilde, Gjæsteri, Sagefald, Gaardfæstning og al anden Rente og Ret, som falder dèr i Herrederne, lidet eller meget, vist og uvist, intet undtaget; desligeste skal alt Vraget komme kgl. Maj. til bedste. For samme Rente og Vrag skal han aarlig gjøre godt Regnskab og skikke det derhen, hvor kgl. Maj. befaler det, og hverken lidet eller meget af Herrederne skal komme forskr. Niels Jul til Gavn, og han skal ikke hugge i Skovene i nogen Maade. Cum clavs. consv. Kolding, S. Matie[1]) ap. Dag. V, 72[2]).

25 Febr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Efvert Bild, vor Mand og Tjener, Aakier Slot med Hads Herred og alle de Bønder, han nu selv har i Værge dertil, indtil vi tilsige anderledes derom. Han skal beholde til at holde sig og sine Svende og Folk med og til at bygge Slottet med aarlig (fra S. Phillipi et Jacobi ap. Dag 1549 til samme Dag 1550, osv.): 176½ Mk. 4 Sk. danske, 8 Læster 1½ Ørtug 3½ Skp. Rug, 10 Læster 2 Ørtug 2 Skp. Byg, 5½ Læster 9 Skp. Havre, 1½ Læst 1 Fj. Smør, 2½ Td. 1 Fj. Honning, 154 Svin, 104½ Faar og Lam, 11 Køer, 104 Gæs, 325 Høns, 15 Læster 4 Td. sort Salt, 4 Galte, 20 Ol 20 Æg[3]), dertil al Avlen til Aakier, Tredjeparten af alt Sage-

[1]) Hdskr. har: Matei.

[2]) Efter dette Brev findes Begyndelsen til et Forleningsbrev til samme Niels Jyul til Astrup, men Slutningen fattes, idet der her synes at fattes et Blad i Hdskr.; dette var allerede borte før Pagineringen, hvori der ikke er nogen Afbrydelse. Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 87.

[3]) Denne Genant opregnes ligelydende i Tegnelser (Danske Mag. 4 Række, IV, 88); dog tilføjes: 480 Læs Ved.

fald, Gaardfæstning, Oldengjæld og al anden uvis Rente, Fjerdeparten af alt Gjæsteriet og Halvparten af al Opfødningen og af Folerne, som fødes paa vort Stod dèr for Slottet. For hvad ydermere Slottet renter, hvad det kan være, skal han gjøre os Regnskab; alt skal komme os til bedste, og han skal yde det paa Kiøpnehafvens Slot eller andensteds, hvor vi tilsige ham. Hvert Aar skal han stalde os 60 Øxne og opsætte dem af de Øxne, som han paa vore Vegne oppebærer for Sagefald og andet. Han skal tjene deraf med 8 „geruste“ Heste og Glavind og 4 Skytter inden Riget paa vor, uden Riget paa sin egen Kost og Tæring, eller ogsaa selvtolvte til Skibs med gode, væragtige Karle. Han skal bygge og forbedre Slot og Ladegaard, og vi ville have forbeholdt os hele vor Part af Kirketienden samt al Herligheden og Gjæsteriet af alle Kirker og Præster, som han har i Værge, hvilket han skal oppebære uden at beholde noget deraf, ligeledes al Jagten paa vore Enemærkeskove, saa at han aldeles intet skal jage eller skyde, hverken lidet eller stort Vildt, Raaer eller Harer; dog maa han jage paa de tilliggende Fællesskove til Slottets Behov, undtagen at han ikke skal ødelægge noget Storvildt, og ej hugge Skovene, uden hvad han har behov til Slottets Bygning og Ildebrand. Ligeledes skal han underholde vort Stod, som vi have til Slottet, og besørge det med gode Stodheste paa sin egen Bekostning, og Opfødningen og Folerne skal han opholde paa sit eget Foder, saa vel de, der tilkomme os, som hans egne. Han skal holde Tjenerne ved Lov, ej udfæste dem osv., ej besvære dem med nyt Husbondhold, Indfæstning eller andet nyt Paalæg. Thi forbyde vi osv. Collinghus, Mand. efter S. Mathie ap. Dag. V, 75[1]).

25 Febr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Frants Bille, vor Mand og Tjener, Silckeborig Slot med alle de Herreders Bønder og Tjenere, som han nu selv har i Værge dertil. Han skal beholde [osv. se S. 403]: 133 Mk. 3½ Sk. 2 Penn., 10 Læster Rug, 8½ Læster Byg, 6½ Læster Havre, 23 Td. Smør, 1½ Td. 1 Fj. Honning, 91 Faar og Lam, 92 Gæs, 205 Høns, 164 Svin, 2500 Hvillinger, 96 tørre Gjedder, 1½ Td. Gryn, dertil al Avlen [osv. se S. 403, dog 10 Heste og 4 Skytter eller selvfjortende

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 88—89.

til Skibs]. Han maa ej hugge eller fiske i de tilliggende Skove eller Enemærke-Fiskevand, uden hvad skjelligt er til Slottets Behov; Teglovnen dèr til Slottet skal han holde paa sin egen Kost og Tæring og dertil bruge Vindfælder, El og Birk, som ikke „skovf skade ere", og intet andet, og af den Sten, som sælges deraf, skal Halvdelen komme os til gode. Ligeledes skal han underholde vort Stod [osv. se S. 404]. Samme Datum. V, 77 b[1]).

5 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Jyrgen Lycke til Ofvergaard, vor Mand og Raad, Schanderborig Slot med Hemsløf, Framløf, Safbro, Tøsting og Gerne Herreder og alle de Bønder og Tjenere, som han nu selv har i Værge dertil. Han skal beholde [osv., se S. 403]: $3^1/_2$ Læster $^1/_2$ Ørtug $4^1/_2$ Skp. Rug og Mel, $5^1/_2$ Læster $1^1/_2$ Pd. $3^1/_2$ Skp. Byg, $3^1/_2$ Læster 4 Pd. 12 Skp. Havre, 1 Læst 2 Td. Smør, 2 Td. Honning, 14 Td. Salt, 8 Td. Gryn 2 Skp., 9 Mælkekøer, 10 fede Køer, 104 Lam, 2 fede Svin, 170 Brændsvin, 27 fede Faar, 82 Gæs, 13 Galte og alle tilliggende Høns, dertil al Avlen til Slottet, Halvparten af alt Sagefald, Gaardfæstning, Oldengjæld, Gjæsteri og al anden uvis Rente og af Opfødningen og Folerne af vort Stod dèr for Slottet. For hvad ydermere [osv. som foregaaende, dog: 40 Øxne, tjene med 10 „gerustit" Heste eller selvtiende til Skibs]. Kollingh, Tirsd. efter Fastelavns Søndag, under vort Signet. V, 80[2]).

10—17 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi nu have gjort et evigt Mageskifte med os elsk. Hans Johanssen til Rørbeck, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Hindtsegafvel, i saa Maade, at han skal have efterskr. Kronens Gods i Nørre Jutlandt: en Gaard i Skovfsbøl (Vester Sogn, Nør Herred), som Torckel Jenssen paabor (3 Ørtug Korn), én i Huornumstrup (Gres Sogn, samme Herred), som Søfren Hanssen paabor (3 Ørtug Korn), én i Holtum (samme Sogn og Herred), som Peder Skenck paabor (1 Fj. Smør, 3 Ørtug Korn), og én i Hallenbeck (Om

---

1) Nederst paa Fol. 79, hvor dette Brev ender, staar: „19 May 1557", hvad der vistnok antyder, at Frants Bille beholdt Lenet til denne Dag.

2) Ved Rettelser af Navne og Datum er dette Brev omformet til: 1) Lensbrev for Oluf Munck, dateret: Assens, Sønd. efter Lucie Dag [ɔ: 15 Decbr.] 1549, 2) Lensbrev for Albret Gjøye, hvorefter Regnskabet skal begyndes med Aar 1552—1553, dateret: Drotningborigh, S. Mathie ap. Dag [24 Febr.] 1552; ved dette er bemærket, at Artiklen om Jagt staar heri ligesom i Otte Ruds Brev.

Sogn, Tyrryl Herred), som Søfren Michelssen paabor (1 Fj. Smør, 2 Mk. danske med andre Bede). Derimod har han udlagt os og Kronen efterskr. Gods i Synder Jutland: en Gaard i Binderup (Bierthe Sogn, Tystrup Herred), som Per Clemenssen paabor (3 Ørtug Korn, 2 Mk. og 12 Sk. lübsk), én i Mengh (Aller Sogn, samme Herred), som Søfren Lavritssen paabor (5 Mk. lübsch), en i Anslet By (samme Sogn og Herred), som Hans Povelssen paabor (3 Mk. lybsch), én smstds., som Knud Matsen paabor ($3^1/_2$ Mk. lybsch med andre Bede), efter det Gjenbrev, han har givet os derpaa. Thi bepligte vi os osv. Kollinghus, Ugen imellem Sønd. invocavit og reminiscere. V, 82 b.

11 Marts. Vi Chr. g. a. v., at efterdi det er berettet for os, hvorledes der er en ringe Tilliggelse til Søebye Kirke i Aassum Herred (Fyen) og der kun er én By til samme Sogn, hvorfor Kirken er forfalden, og heller ikke Præsten kan faa sit tilbørlige Underhold, have vi tilladt, at os elsk. Axel Urne til Søegaard, vor Sekretær, herefter maa og skal høre samme Kirkes Regnskab og oppebære al vor og Kronens Part af Tienden af samme Sogn, at lade forvende til Kirkens Bygning og Præstens Underhold. Ligeledes skal han have godt Tilsyn med, at Folket sker Redsel og Tjeneste, baade inden Kirken og uden, af deres Sognepræst efter vor Ordinans. Thi forbyde vi osv. Kolling, Mand. efter Sønd. invocavit, under vort Signet. V, 304. Jfr. 13 Marts.

12 Marts. Byefogethen i Koling fick bref, at for then store uskickeligehedt, som findis her i Koling, nar nogen, som hafver forbrut syn hals oc blifver førd paa tinget at schulle dømmes, thaa udmæles ther til af the armeste oc uforstandigste borgere uti byen, som samme misdedere dømme skulle, tesligeste at byefogetten her sammesteds finder seg besverit, at nar nogre store sager enthen om børne arfve eller andre merckelige sager fore kommer, thaa besverris hand alene ther met at døme paa thennum, oc ey borgemesther oc raadt ville ther ofver vere at helpe then, som paa klagger, lovg oc ret, thaa hafver kon. Mat. bevelget oc sambtyckt, at nar nogre sager epther thenne dag fore kommer til tinget, som gielder nogen paa sit lif eller ære, tha schulle borgemester oc raad oc byefoget sielf personligen sidde dom oc ret paa tinget oc dømme paa samme sager, oc ther som nefven ther om schal upkrefves, thaa skulle the ther til udeske oc upkrefve af the rigeste oc fornemste oc forstandigste borgere, som bo her i byen. Icke schal heller byefogethen besverris epther thenne dag alene at dømme paa slige merckelige sager, men borgemester oc raad schulle i lige mode vere forpligthet met hannum

at døme paa same sager oc gifve thet fran thennum beschrefvit. Cum inhib. sol. Koling, tisdagen epther invocavit. V. 79 b.

13 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Clavs Fonthein, vor Dørknægt, Gaarden Farom med tilliggende Gaardsæder i Farom By. at nyde kvit og fri for Livstid, dog saa, at han skal bygge og bo her i Danmarck, være os, Hertug Frederick og Riget tro, tjene deraf selvanden med 2 „gerust“ Heste, inden Riget paa sin og uden Riget paa vor Bekostning, eller og 2 Karle til Skibs. Dersom han vil gifte sig, skal han befri sig her i Riget og tage en Dansk til Ægtehustru; ligeledes skal han bygge Gaard og Gods, holde Tjenerne ved Lov og ej udfæste dem osv., ikke hugge i Skovene uden til Gaardens Ildebrand og Bygning og efter som Lensmanden paa Kiøpnehafn Slot viser ham, aldeles entholde sig vor Vildtbane og at jage eller skyde i nogen Maade, og kun fiske i de tilliggende Søer og Fiskevand til Gaardens Behov. Thi forbyde vi osv. Kollinghus, Onsd. efter Sønd. invocavit. under vort Signet. V, 185 b (overstreget).

— Axel Urne og hans Arvinger fik Brev til evig Tid at skulle have Jus patronatus til hans Sognekirke Søbye (Aassum Herred) med dens Rente og Tilliggelse, dog at de altid holde en god lærd Mand til Sognepræst, som vil og kan forestaa og prædike Almuen Guds rene Ord for og være Ordinansen undergiven, samt bygge og forbedre samme Kirke. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 303 b. Jfr. 11 Marts.

— Thomes Svendssen fik Livsbrev paa Nøragger Gaard og Nøragger Mølle i Gislum Herred mod at give sædvanlig Landgilde, Tynge og Tjeneste deraf, være hørig og lydig, og bygge og forbedre samme Gaard og Mølle. Cum clavs. consv. Samme Datum. V. 79 b.

15 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser Peder Anderssen, som kaldes Svenske [og tjener Iver Krabbe [1]], maa have Halvdelen af en Gaard i Svinholt (Holmindts Herred, Kolling Len) i sin Livstid, og naar hans Moder, som nu har Halvparten deraf, er død, skal han ogsaa beholde den, dog at han er os, Hertug

[1] Efter Overskriften.

Frederick og følgende Konger tro og vor Lensmand paa Kollinghus hørig, gjør og giver deraf sædvanlig Landgilde, Tynge og Tjeneste, holder Gaarden ved Magt og ej forhugger de tilliggende Skove. Thi forbyde vi osv. Kollinghus, Fred. efter Sønd. invocavit, under vort Signet. V, 82 [1]).

21 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at os elsk. Hr. Niels Jesperssen, Sognepræst i Kolling, og hans Hustru Marinne maa have en Calenthealters Gaard i Vestergade her i Kolling, som Hr. Mats Kørningh nu ibor, for begges Livstid mod at holde den ved Magt; efter begges Død skal den være og blive en Bolig for Sognepræsternes efterlevende Hustruer, mod at disse skulle holde den ved Magt, og er der ingen saadan til, skal den sædvanlige Skyld deraf udgives til Sognekirken smstds. Thi forbyde vi osv. Kollinghus, Torsd. efter Sønd. reminiscere, under vort Signet. V, 83 b.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt denne Brevviser Benedict Simenssen, [som tjener Iver Krabbe [2])], at naar Per Søfrenssen, som bor paa Kronens Gaard Landerup (Bridske Herred, Kolling Len), er død, skal han beholde Halvparten af samme Gaard i sin Livstid, fri og kvit i 4 Aar og siden mod sædvanlig Landgilde, Tynge og Tjeneste; han skal være os, Hertug Frederick og følgende Konger tro, vor Lensmand paa Kollinghus lydig, bygge og forbedre samme halve Gaard og ikke forhugge de tilliggende Skove. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. V, 84 [3]).

25 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt og givet denne Brevviser Clavs Veber, Borger i Kollingh, og hans Arvinger et Stykke Jord paa Graabrødre Kirkegaard dèr smstds., norden næst op til os elsk. Christopher Johanssens Gaard og 20 judtske Alen i Længde og Bredde, dog at han skal bygge derpaa og han og Arvinger aarlig udrede deraf til os og Kronen 6 danske Skill. samt gjøre og give samme Bytynge som andre Borgere smstds. Thi forbyde vi osv. Kolling, Vor Frue Dag annuntiat., under vort Signet. V, 85 [4]).

30 Marts. Knud Michelssen til Skenderup fik Livsbrev

---

1) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 89.
2) Efter Overskriften.
3) Smlgn. Danske Mag. 4 Række IV, 96.
4) Smlgn. smstds. S. 97.

paa en Jord paa Kølstrup Mark, som ligger til Rinckebye Kirke, mod aarlig at udgive 18 Skp. Byg eller have forbrudt dette Brev. Odense, Lørd. efter Sønd. oculi. under vort Signet. V, 304 b.

30 Marts. Niels Hammer, Borger i Faaborig, fik Brev, at kgl. Maj. har samtykt, at efterdi han har fornøjet til Hospitalet i Odense 300 Mk. danske, skal han derimod beholde til Ejendom et Hospitalets Stenhus og Jord i Faaborig, liggende næst norden Per Hanssens Gaard og sønden op til den Indgang, som var til Klostret, strækkende sig i Længden i Øster og Vester, med Gaardsrum, Haverum, Ager, Eng, Skov og Mark, baade indenbys og udenbys, som med Rette tilligger. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 304 b.

1 April. Jacop Kock, Foged i S. Hans Kloster i Odense, fik Brev at være kvit og fri for Sandemænds Tog, Nævninger og al anden Tog, saa længe han lever og bor i den Bondegaard, han har. Odense, Mand. post lætare. V, 305.

— Anne Matsdatter fik Brev, at kgl. Maj. har undt og tilladt hende at faa frit Underhold til Mad og Øl i S. Hans Kloster i Odense og have sin Værelse dér, indtil Jomfru Johan Bangsdatter er død; da maa forskr. Anne strax annamme det Hus paa Graabrødre Kirkegaard, som hun nu ibor, og for Livstid faa sligt Underhold af Hospitalet, som forskr. Jomfru Johan nu vorder fangende deraf. Samme Datum. V, 306 b.

2 April. Præsterne i S. Hans Kloster i Odense, som ere Hr. Knud Rosse, Hr. Niels Christenssen, Hr. Knud Hanssen og Hr. Johan, fik Brev at beholde efterskr. Landgilde til dem og deres Drenges Sko, Klæder og Underhold, først Fru Else, Hr. Tomes Nielssens Efterleverske, 4 Mk., Eyller Rønov 4 Mk., Erich Podbusch 4 Mk., Hans Johanssen 6 Mk., Jørgen Nielssen 3 Mk., Hans Joenssen 3 Mk., Hans Olssen 3 Mk. Nyborig, Tirsd. efter lætare. V, 305 b.

— Kiertemynde Borgere fik Brev, at Kongen har omdraget med dem de 150 Dl., som deres Borgemester Jørgen Lavressen oppebar og gav dem en falsk Kvittans, at samme Penge vare fornøjede Kongen, og bortrømte for samme Sag. Datum ut supra. V, 305 b[1]).

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 148.

2 April. Frants Brochenhus fik Følgebrev til Kiestrup paa Thossing, som Jesper Daa nu har i Befaling, og skal aarlig gjøre Regnskab derfor. Datum ut supra. V, 305 b.

— Jens Clavssen, Slotsskriver her paa Nyborig, fik Brev paa kgl. Maj.s Part af Tienden over alt Magleby Sogn paa Langelang at beholde ad gratiam. Samme Datum. V, 306.

— Peder Jegher, Borger i Nyborig, fik Brev: Item har kgl. Maj. undt og givet ham og Arvinger til Ejendom en Jord i forskr. Nyborig, som ligger næst op til Lunds Gaard hos den nye Vold, 58 Alen i Længde mellem Volden og Graven, 34 Alen i Bredde fra Graven imod Volden paa den østre og 14 paa den vestre Side med fønske Alenmaal, dog at han skal opføre Bygning derpaa og opfylde det nye Stræde, som løber fra Brostræde til det nye Stræde, som ligger sønder mellem forskr. Jord og Volden, saa det kan brolægges. Han skal være Hertug Frederich og følgende Konger tro og gjøre Tynge til Kronen og Byen ligesom andre Borgere smstds. Samme Datum. V, 306.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Jørgen Brade, vor Mand og Tjener, Nesbyehofvit Slot og Len med alle tilliggende Herreder, S. Hans Kloster i Odense og Stiftets Gods, som os elsk. Eyller Rønov nu har i Værge, indtil vi tilsige anderledes derom. Han skal aarlig beholde til sit Underhold, at holde sig og sine Svende og Folk med samt de Præster, der nu ere indgivne i forskr. Kloster, og til at bygge og forbedre Nesbyehofvit Ladegaard og Klostret med, fra førstkommende S. Philippi et Jacobi Dag til samme Dag 1550 o. s. fr.: 150 Mk. danske Penge, [osv. som 13 Juli 1542]. Han skal tjene deraf med 8 „gerust" Heste og Glavind inden Riget paa sin egen, uden Riget paa vor Kost og Tæring eller med 8 Karle til Skibs. Saa tidt vi eller vor Hustru komme til Odense, skal han underholde vore og vore Hofsinders Heste med nødtørftigt Hø og Strøelse. Vi ville have forbeholdt os Jagten, saa at han aldeles intet skal jage [osv. se S. 404]. Han skal holde Ladegaard og Kloster ved Magt, holde Tjenerne ved Lov, ej udfæste dem eller besvære dem med nyt Husbondhold eller Indfæstning eller noget andet Paalæg. Thi forbyde vi osv. Samme Datum, under vort Signet. V, 307.

3 April. Borgerne i Slagelse fik Brev, at kgl. Maj. for den Skade, som nylig er sket i Slagelse, har omdraget dem

deres aarlige Byskat for de to Aar 1548 og 1549. Anderskovf, Onsd. efter lætare. V, 186.

3 April. Lucus [!] Jørgenssen, Borger i Nyborig, fik Brev, at kgl. Maj. har undt og givet ham og Arvinger en Jord i Nyborig mellem Byen og den nye Vold næst vesten ved Hans Kocks Gaard, 38 Alen i Længden mellem Graven og Volden, 21 Alen i Bredden mellem Graven og Volden paa begge Ender, med fynske Alenmaal, mod at han skal være Hertug Frederich og følgende Konger tro, give Tynge til Kronen og Byen som andre Borgere smstds. og bygge og forbedre den. Samme Datum. V, 306 b.

5 April. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Hr. Niels, Abbed i Soer Kloster, har berettet for os, at samme Kloster har noget Gods i Tovagger Sogn (Hemel Herred, Nøre Halland), som kaldes Munckeskovf Len, og at det har havt fri Birkeret over alt samme Gods, men da dette nu i nogen Tid har været pantsat, er Birkeretten kommen det fra. Thi have vi nu, paa det at samme Gods saa meget des bedre kan holdes ved Magt, af vor synderlige Gunst undt forskr. Kloster fri Birkeret over alt samme Gods, at holdes saa frit, som det nogen Tid har været, forbydende osv. Soer Kloster, Fred. efter Sønd. lætare, under vort Signet. V, 85 b.

7 April. Jens Movritssen, som kaldes Jyde, tjenende paa Aalborighus, fik Livsbrev paa en Gaard i Aggersborig (Han Herred), som Marine Nielsdatter ibor, mod at gjøre og give deraf sædvanlig Landgilde, Tynge og Tjeneste og være Lensmanden paa Aalborighus horig og lydig. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Sønd. judica. V, 85 b[1]).

18 April. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for Troskab og villig Tjeneste have forlenet os elsk. Otthe Rud, vor Hofsinder, Dragshollum Slot i Siellandt med tilliggende Bønder og Tjenere, indtil vi tilsige anderledes derom. Han skal til at holde sig, sine Svende og Folk med og til at bygge og forbedre Slottet hvert Aar (at regne fra S. Philippi et Jacobi Dag 1549 til samme Dag 1550 osv.) beholde: $5\frac{1}{2}$ Læst $1\frac{1}{2}$ Pd. 5 Skp. Rug og Mel, 8 Læster $5\frac{1}{2}$ Pd. Byg og Malt, $4\frac{1}{2}$ Læster Havre, 6 Td. $1\frac{1}{2}$ Fj Smør, 43 Svin, 124 Faar og Lam,

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 149.

46 Køer og Stude, 100 Gæs, 100 Høns og 60 Mk. Penge, og efterdi samme Slot, Ladegaarden, Slotsbroen og andet er meget bygfaldent, da have vi tilladt, at han en Tid lang skal beholde Halvdelen af Sagefald, Gaardfæstning, Gjæsteri og Marsvinejagt, paa det at han des snarere kan bygge og færdiggjøre det; for alt øvrigt skal han gjøre os Regnskab og lade det yde paa Kiøpnehafven Slot eller andensteds her i Riget, hvor vi tilsige ham. Han skal hvert Aar stalde 60 Øxne, ligeledes tjene os deraf selvsjette med 6 „gerustig" Heste og Glavind inden Riget paa sin egen, uden Riget paa vor Kost og Tæring og selvsjette til Skibs. Han skal ikke befatte sig med Tienden eller nogen anden Herlighed og Ret, som tilkommer os af Præster eller Kirker over hele Lenet. Naar vor Vej falder dèr frem, skal han underholde os og vort medhavende Folk og Heste aarlig i 2 Nætter. Vi ville selv have os forbeholdt al Jagten paa de tilliggende Skove, saa at han aldeles ikke skal jage eller skyde enten lidet eller stort Vildt, Raaer eller Harer uden paa de fælles Skove, som Adelen har Lod eller Del i og ere Adelens eget Arvegods, men hvor han med andre af vore Lensmænd eller gejstlige har Lod eller Del, dèr skal han ikke jage, thi vi ville have det fredet ligesom paa vore Enemærkeskove, endog at der er flere end én Lensmand derover. Otte Rud maa ej hugge eller fiske i de tilliggende Skove eller Enemærke-Fiskevand, uden hvad der er skjelligt og nødtørftigt til Slottets Behov. Han skal holde Tjenerne ved Lov, ej udfæste dem, ej besvære dem med nyt Husbondhold eller andet og ej sælge nogen af de vornedes Sønner, der ere fødte paa Godset. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafven Slot, Skærtorsdag, under vort Signet. V, 186 b.

18 April. Forskr. Otte Rud fik Følgebrev til alle Bønder og Tjenere under Dragshollum, at de svare ham efter førstkommende S. Philippi et Jacobi ap. Dag. Samme Datum. V, 188 b.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for villig Tjeneste have forlenet os elsk. Jørgen Bylle, vor Hofsinder, vort og Kronens Kloster Gafvenøe, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han besørger de Nonner, der nu ere eller herefter vorde indgivne, med deres tilbørlige Klæder og Føde efter den Skik, som vi med vort elsk. D. R. Raad have givet derpaa,

gjør tilbørlig Tjeneste deraf, bygger og forbedrer Klostret, holder Tjenerne ved Lov og ej udfæster eller paalægger dem nogen ny Fæstning eller Husbondhold, heller ikke bortsælger nogen af de vornedes Sønner, som ere fødte paa Godset; han skal ej forhugge Skovene og ikke jage eller skyde [osv. se S. 412]. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Torsd. efter Palmesøndag, under vort Signet. V. 189.

18 April. Forskr. Jørgen Bylle fik Følgebrev til Gafvenøe Kloster [som S. 412]. Kiøpnehafn, Skærtorsdag, under vort Signet. V. 190.

20 April. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Jochim Beck til Førsløfgaard, vor Mand og Tjener, har gjort os Regnskab for alt Guld, Sølv, Penge, Klæder og andet, som han har oppebaaret og igjen udgivet paa vore Vegne, fra han først kom i vor Tjeneste og blev vor Rentemester og til denne Dag, og hvad han blev os skyldig efter sit Register og Regnskab, har han antvordet fra sig efter vor Befaling. Thi lade vi osv. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette Brev. Kiøpnehafn Slot, Paaskeaften. V, 188 b.

25 April. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at os elsk. Hr. Niels Fris, Kannik i Roskilde Domkirke, maa nyde det Vikarie, som han nu selv har i Værge, indtil han faar et Kannikedømme og Præbende i forskr. Domkirke, som renter saa meget som 2 Læster Korn aarlig; da skal en anden Person have Vikariet, hvem vi ville unde dette. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn, Torsd. efter Paaskedag. V, 190.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have forlenet denne Brevviser Jens Nielssen, Skriver paa vor Gaard i Roschil, et Vikarie, som ligger til S. Peders Alter i Roschil Domkirke og som han nu selv har i Værge, at beholde med Residens og al Rettighed, saa længe han lever, dog at han skal lade sig bruge i vor Tjeneste og bygge og forbedre Residensen, og naar han ikke længer er i vor Tjeneste, skal han residere hos Domkirken og gaa til Kor, gjøre Tynge og Tjeneste inden Kirken og uden som de andre Kanniker og være vor Ordinans undergiven. Bor han ikke ved Kirken eller holder han ikke de andre Artikler, skal han have forbrudt dette Brev. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. V, 191 b [1]).

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 151 og 152.

25 April. Vi Chr. g. a. v., at efterdi vi forfare, at mærkelige Brøst findes her i Riget paa Doktorer i Medicin og paa gode Apotheker, saa at naar nogen af Rigets Indbyggere eller andre her i Riget fange nogen Sygdom, da bortdø mange af Forsømmelse, da paa det at slig Brøst ikke skal findes, have vi forordineret, at én vor Gaard i Odense, liggende mellem S. Knudts Kirkegaard og Flackhafven, med et muret Hus og Gaardsrum, i Længde og Bredde, som os elsk. Doktor Cornelis Hamsfort, vor Livlæge, nu har i Værge, herefter altid skal blive til et Apothek og en Apotheker deri bo, som skal have til Fals, hvad der bruges til Lægedom. Og have vi for tro og villig Tjeneste undt forskr. Dr. Cornelis, at han, hans ægte Børn og deres Afkom maa beholde forskr. Hus, Gaard og Apothek, saa længe nogen af dem er til, og være forpligtede til at holde deri et godt Apothek med allehaande Urter og andet, som bør at være dèr, saa at vore doctores in medicinis, som vi have her hos os, eller andre her i Riget kunne finde hvad Lægedom, de behøve, for et skjelligt Værd. Det skal være tilladt Kjøbmænd, Kræmmere og andre her i Odense at sælge Sukker, Ingefær, Peber og andre Urter efter gammel Sædvane; men ingen dèr i Byen skal sælge nogen tilgjort Lægedom, som kaldes Composita uden forskr. Cornelius og hans Afkom. Han og den af hans' Afkom, der bor paa samme Apothek, skal være fri for Landsknægthold og anden Odense Bys Tynge, og det skal alligevel staa ham frit for at bruge sin Næring og Bjering med Kjøbmandshandel baade indenbys og uden som andre Borgere. Dersom ingen af hans Børn eller Afkom bliver saa duelig, at de kunne forestaa samme Apothek, skulle de være forpligtede til at holde en god, duelig Apotheker dertil. Holde de ikke samme Apothek ved Magt, saa at Doktorer og Apothekere i Riget kunne kjende, at mærkelige Brøst findes, da skal dette vort Brev være forbrudt, og samme Hus forordineres til en anden Apotheker, dog at Dr. Cornelis og hans Børn og Afkom beholde, hvad de have indført dèr. Thi forbyde vi osv. Samme Datum, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 308 b[1]).

26 April. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have

[1]) Rørdam, Monumenta I, 674—76.

undt og givet os elsk. Mester Povel, vor Prædikant, en Kronens Gaard, Hus, Jord og Grund i Canickestrædet i Kiøpnehafven med et muret Hus imellem Stolper, 2 Lofter højt, hvilken strækker sig af Østen fra os elsk. Joachim Bech, vor Mand og Tjeners Grund i Vesten 15 Siellandts Alen til den Residens, som Doktor Remfer ibor; Gaarden gaar ud til Graabrødrestræde og er i sin Bredde til samme Stræde af Østen fra det Hus, Mester Hans Cleinsmedt nu ibor, i Vesten 23 Siellants Alen til forskr. Doktor Remphers Have. Denne Gaard skal han og Arvinger beholde, saa længe han selv eller nogen af hans ægte Afkom er til, men ville de afhænde den, skulle de sælge den til os eller følgende Konger for et skjelligt Værd og til ingen anden. Thi forbyde vi osv. Hafnie, Fred. efter Paaske. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 190 b[1]).

1 Maj. Vi Chr. g. a. v., at vi nu af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Erick Krabe, vor Mand og Raad, Lundenes Slot med alle de Bønder og Tjenere, som han nu selv har i Værge dertil, indtil vi tilsige anderledes derom. Han skal beholde [osv. se S. 403]: 6 Læster 17 Ørtug Rug og Mel, 9 Læster Byg mindre 1 Ørtug, 1 Læst 3 Ørtug 1 Skp. Havre, $^1/_2$ Læst $1^1/_2$ Td. Smør, 1 Td. 24 Stob Honning, 59 Faar, 44 Lam, 85 Gæs, 170 Høns, 57 Skovsvin, 121 Skovvogne, 126 Fødenød, 5 fede Køer og 3 Fjerdinger, 45 Mk. 10 Albus rede Penge, 566 Heste til Gjæsteri og dertil al Avlen til forskr. Lundenes. Han skal aarlig stalde og fodre, os til bedste, 40 Øxne, og opsætte dem af Sagefald og Gaardfæstning. Vi ville selv beholde de 3 Parter af al uvis Rente, som er Sagefald, Gaardfæstning, Laxefiskeri, Engeleje og Baadpenge, og den fjerde Part maa han beholde; ligeledes ville vi have os forbeholdt al Sandtolden af alle de Fisk, der fanges i Lenet, og alt Vraget undtagen Tømmeret, som han skal beholde til at holde Slottets Bygning ved Magt, ligeledes al Kronens Part af Tienden samt alle Rettigheder af Kirkerne og Præsterne, som Bispen havde det tilforn. Med dette forskr. skal han være tilfreds og intet antegne os i nogen sin Tæring eller Omkostning inden Lenet eller uden, eller hvor han rejser til Herredag eller andensteds; hvad ydermere Rente, som ligger til Lundenes, der-

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 276—77.

for skal han gjøre os Regnskab; alt skal komme os til bedste og ydes paa Kiøpnehafven Slot eller andensteds i Riget, hvor vi tilsige ham, paa hans Bekostning. Han skal tjene os deraf med 6 „gerustiget" Heste og Glavind og 2 Skytter inden Riget osv. eller selvottende til Skibs. Han skal bygge og forbedre Slottet og Ladegaarden, frede Jagten og ej skyde, slaa eller ødelægge noget stort Vildt, ej hugge i de tilliggende Skove uden til Skjellighed til Slottets Bygning og Ildebrand, underholde vort Stod, men have Halvdelen af Opfødningen og Folerne, osv. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafvens Slot, S. Philippi et Jacobi ap. Dag, under vort Signet. V, 86.

7 Maj. Per Oxe fik Følgebrev ad gratiam til Halsted Kloster og Birkerne Vesternes, Abbeltorp og Sørup samt Kronens Tjenere i Østofte Sogn. Hafnie, Tirsd. efter Sønd. misericordia Dni. V, 358 b.

— Otte Rotlof fik Følgebrev ad gratiam til Sørup Gaard i Falster. Datum ut supra. V, 358 b.

— Christopher Hvitfeldt fik Ejendomsbrev paa 2 Stykker Jord i Lolland i Musse Herred i Saxkiøping i Saxkiøping Sogn i Bierres Veger, skylder 1 Pd. Byg aarlig til Vixnes Birk. Samme Datum. V, 358 b.

8 Maj. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Otthe Rotlof, vor Mand og Tjener, vor Gaard Sørup i Falsther med alle Bønder og Tjenere, som os elsk. Peder Oxe, vor Mand og Tjener, nu havde i Værge dertil, at nyde i hans Livstid. Han skal bygge og forbedre Gaarden, gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, holde Bønderne ved Lov, ikke udfæste dem osv. eller afhænde nogen af de vornedes Sønner, som ere fødte paa samme Gods; vi ville selv have os forbeholdt al Jagten [osv. som S. 412]. Han skal frede Skovene og ej forhugge dem. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehagen Slot, Onsd. efter Sønd. misericordias Dni., under vort Signet. V, 359.

13 Maj. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste, som os elsk. Fru Abbel Breyde har gjort højbaarne Fyrstinde Fru Dorethea, vor kjære Hustru, har forlenet hende vor Gaard Nesbyehollem med efterskr. Gaarde i Vemindshøfs[1]) Herred (Skonne): 4 Gaarde i Adsertorp (Giersløf

[1]) Hdskr. har: Vemind i Høfs.

Sogn), skylde til sammen 1½ Td. Smør, 20 Td. Havre, 2 lødige Mk.; Gaardene Brandrød og Hofgaard i Lenestrøs Sogn, hver ½ Td. Smør; 7 Gaarde i Lennestrup, skylde til sammen 13 Sk. Grot, 8 Td. Havre; Gaarden Sletrød, skylder 2 Sk. Grot, 2 Td. Havre; Gaarden Lavghollem, 1 Fj. Smør; Gaarden Trelleborig, 6 Td. Kul; Gaarden Bercksager, 2 Sk. Grot; item Herligheden af 4 Gaarde i Allerup By (Giersløf Sogn), som give 4 lødige Mk. til Lunde Domkirke; 2 Gaarde i Beden, hver 1 Skp. Smør, at nyde i hendes Livstid, mod at hun bygger og forbedrer Gaarden og Ladegaarden, gjør tilbørlig Tjeneste [osv. se 8 Maj]. Hun skal ikke hugge eller fiske i de tilliggende Skove eller Fiskevand, uden hvad skjelligt og nødtørftigt er til Gaardens Behov. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehagen Slot. Mand. efter Sønd. jubilate, under vort Signet. V, 360.

16 Maj. Andres van Eullenou, tysk Kancelleriskriver, fik Livsbrev paa et Vikarie til S. Hans Alter i Kongens Kapel i Roskilde mod at holde en Sinke, som skal synge dèr i Kapellet; naar han ikke er i kgl. Maj.s daglige Tjeneste, skal han bo hos Domkirken og selv gjøre Tjenesten i samme Kapel samt holde de tilliggende Bønder og Tjenere ved Lov. Holder han ikke disse Artikler, skal han have forbrudt kgl. Maj.s Brev. Cum clavs. consv. Hafnie, Torsd. efter Sønd. jubilate, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 361 b[1]).

18 Maj. Sander Leyel, Tolder i Helsingør, fik Kvittans paa 442 Rosennobel, 2 Portugaløser, 100 Engelotter og 200 Goltgld. Hafnie, Lørd. efter Sønd. jubilate. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 192 b.

24 Maj. G. a. v., at vi af synderlig Gunst, saa og Religionen til bedste, have tilladt, at det Stenhus i Horingh, som staar i Sognekirkegaards Mur ved S. Karine Kirke, altid skal blive til en Byskole, og at al den Rente, som tilforn har været til Præstegildet smstds. og nu er til Stede, skal blive til samme Skoles Ophold. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn, Fred. post Sønd. cantate. V, 88[2]).

20 Juni. Sander Leygel, Tolder i Helsingør, fik Kvit-

[1]) Medens Brevet her staar blandt Brevene til Smaalenderne, er dets Indførelse paabegyndt Fol. 192 b, her rigtig blandt de sjællandske Breve. — Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 158.

[2]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 1[illegible]—62.

tans paa 232 Rosennobel, 6 Porthegaløser, 100 Engelotter og 377 rinske Gld. Kiøpnehafn, Torsd. efter Hellig Trefoldigheds Søndag. V, 89 b.

23 Juni. Rasmus Søfrenssen, som er født paa Kronens Gods i Alume i Krogens Len, fik Livsbrev paa en [Gaard] i Snedstrup og skal ikke deles deraf til Stavns, dog at han skal være [os] huld, vor Lensmand hørig, give den sædvanlige Afgift deraf og ikke forhugge Skovene eller bortfæste Ager, Eng eller noget af Gaardens Tilliggelse. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, S. Hans Midsommers Aften. V, 89[1]).

— Olluf Clementssen, som er født paa Kronens Gods i Høgelt i Krogens Len, fik i lige Maade Livsbrev paa en Kronens Gaard i Snellerup. Datum ut supra. Rel. Per Godske. V, 89[2]).

28 Juni. Jyrgen Brade fik Følgebrev til Rudtgaards Len ad gratiam paa Regnskab. Hafnie, Fred. efter S. Hans Midsommers Dag. V, 310.

6 Juli. Menige Borgere i Aahus fik Brev, at efterdi deres By nu er afbrændt og mange af deres Borgere bortrømte, saa at Byen staar saa godt som øde, har kgl. Maj., paa det at den igjen maa opbygges og forbedres, omdraget med dem i 3 Aar 50 Mk. af deres aarlige Byskat. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, Lørd. efter Vor Frue Dag visitat. V, 447 b[3]).

7 Juli. Fru Kierstine, Jens Mogenssens Efterleverske, fik Brev ad gratiam paa Nøraggergaard (Durup Sogn, Gislom Herred), som Thomes Svendssen ibor (2 Ørtug Rug, 2 Ørtug Byg, 2 Ørtug Havre, 3 Pd. Smør, Gjæsteri og Skovsvin), Østernøragger, som Niels Jenssen og Tygge ibo (lige saa meget), en Gaard smstds., som Chresten Lavrissen ibor (1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 3 Pd. Smør, Gjæsteri og Skovsvin), Lille Durup, som Povel Jenssen ibor (lige saa meget), dog at hun gjør tilbørlig Tjeneste deraf og ikke udfæster Bønderne eller forhugger Skovene. Cum clavs. consv. Hafnie, Sønd. post visitat. V, 90 b[4]).

---

1) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 164.
2) Smlgn. smstds.
3) Smlgn. smstds. S. 166.
4) Lige foran (Fol. 90) staar et overstreget Udkast til et Brev til samme, hvorved hun forlenes med 10 Gaarde i Viskom, kvit og fri, først Viskomgaard (9 Ørtug Korn),

Omtrent 8 Juli. Vi Christian etc. helse etther alle vore undersotte, bynder oc menige almuge, som bygge oc boe uti Hallendt, evindeligen met Gudt oc vor naade. Vider, at vore undersotte, borgmester, raadmendt oc menige borgere uti vor kiøpstedt Vorbierrig hafve nu verrit for os oc beelaget thennom, hvarledis atti, ther bruge en stor handel oc kiøpmandtskaf vedt Aars broe, thennom oc theris bye til stor skade oc forderfve, emodt theris fryheder oc previleger[s] lyelse, thi vi etther alle oc hver serdelis strengeligen biude, atti rette ether epther her epther icke at bruge nogen handel eller kiøpmandts skaf vedt forne laastedt, men søge ethers handel eller kiøpmandtsskaf i forne vor kiøpstedt Vorbierg, dog ther som ther noger er af ether, som ha[fver [1])] skuder eller skifve, tha mue the segle met stock oc ste[n [1])] oc ingen anden vaare, hvercken met tierre, iern, h[ør [1])], skindt eller anden kiøpmandtsvare oc egen kiøfve oc indførre korn saa møget, the behøfver til thi[eris [1])] egen sedt oc husses opholdt, oc ey ther nogit at kiøfve eller sielge til forprang i noger maade. Ther som ther oc findis noger her emodt at giøre, tha skulle the ther met hafve forbrut til os oc kronnen skif oc goets oc alt, hves the hafve met at førre. Thi lader thet ingenlunde under vort hyllest oc naade. Gifvit. V, 447 b [2]).

8 Juli. Samme Vardbergs Borgere fik Brev, at efterdi mange ere uddøde dèr af Byen og denne selv er forfalden, har kgl. Maj. undt dem i 3 Aar fra Datum at være kvit og fri for al Skat og Tynge, Landsknægthold og Baadsmandshold, undtagen deres aarlige Byskat, som aarlig skal forvendes til Byens Befæstning efter Regnskab. Dersom nogle ville give sig ind i Byen og blive Borgere dèr, skulle de være fri og ej besværes i 3 Aar fra Datum, og i Mellemtiden skal der ikke kjøbes eller sælges Tydstøl i deres By. Cum inhib. sol. Hafnie, Mand. efter Vor Frue Dag visitat. V, 448.

— Mester Mats, som var Abbed i Aas Kloster, fik Livsbrev til sig, sin nuværende Ægtehustru og hvilket af deres Børn, der lever længst, paa en Kronens Gaard i Vedige Sogn, som han nu selv ibor og har opbygt, dog at han er kgl. Maj., Hertug Frederich og Riget huld og tro og Lensmanden i Aas Kloster følgagtig samt giver den sædvanlige Landgilde og hol-

---

Tomes Jenssen, Giert Christiernssen, Niels Clemenssen, Christiern Anderssen (hver 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 2 Pd. Smør, 1 Svin, 20 Sk. Gjæsteri), Søfren Bødicker, Cristiern Anderssen, Mads Tamessen, Niels Degen (hver det halve af foreg.) og Povel Christiernssen (15 Sk. Penge) Cum clavs. consv. Hafnie, Torsd. post visitat. Marie, ɔ: 4 Juli.

[1]) Noget af Bladet er her udrevet.

[2]) Staar mellem Breve af 6 og 8 Juli.

der Gaarden vel bygt. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 448 b og 193[1]).

8 Juli. Niels Laverssen fik Forleningsbrev ad gratiam kvit og fri mod Tjeneste paa Marcker Len. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 448 b.

— Menige Bønder i Ringstet Herred fik Brev ad gratiam, at de ikke skulle age kgl. Maj.s Fadebur længer end fra Ringstedt og til Ostet, hvor Bønderne i Volborgs og Ramsø Herreder skulle annamme Læsset og føre det frem til Roskyld. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 192 b.

— Hr. Hans Frandtsovs i Callingborgh fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden i Bierstedt Sogn i Siellandt. Samme Datum. V, 192 b.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for den tro Tjeneste, som os elsk. Anthonius Hannisch, Sekretær i vort tyske Kancelleri, hidtil har gjort os og Riget og herefter vil gjøre os, Hertug Frederich og Riget, have undt og givet ham og hans Arvinger til evig Tid en til Kronen forbrudt Gaard i Roskilde, som tilhørte Dorrethe Villoms og i Østen og Vesten ligger mellem Thonnis van der Horsth og Alhet, Peyter Crytses Børns Gaard og Boder, og i Sønder til Torvgaden og i Nør til Biskopstrædet, dog at de skulle give deraf den retmæssige Jordskyld. Thi forbyde vi osv. Samme Datum, under vort Signet. V, 193.

— Vi Chr. g. a. v., at vi nu have annammet i Tjeneste os elsk. Bernt Fris, Doktor etc., for én vor Raad og Tjener, saaledes at han skal være os, Hertug Frederich og Riget huld og tro, ramme vort Bedste og afvende vor Fordærv af yderste Magt og daglig være hos os og vor kjære Søn, følge med Gaarden og tjene os, vore Riger og Lande i alle de Sager, som kan forefalde, med at skrive i vort Kancelleri, tale og raade, og lade sig bruge i vore og Rigets Hverv som en Orator eller et Sendebud inden eller uden Riget, hvorhen vi ville skikke ham. Hvilken vor Handel vi betro ham hemmelig og raadsvis, eller hvad han ellers faar at vide af vor Handel eller Lejlighed, skal han holde hemmelig til sin Dødsdag. Ligeledes har samme os elsk. Doktor Bernt Fris svoret os at ville blive i sin Livstid her i

[1]) Paa sidstanførte Sted urigtig blandt de sjællandske Breve og overstreget.

Danmarck, og her skal ham ej andet vederfares, end Lov og Ret er, og saa længe han lever, skal han være os, vor Søn og Riget forpligtet med Ed og ej nogen anden, uden det sker med vor Vilje. For slig tro Tjeneste skulle vi aarlig give ham til Ophold 300 Jochimsdaler, Halvdelen til Paaske og Halvdelen til S. Michels Dag, at regne nu fra førstkommende S. Michels Dag og siden forfølges Aar for Aar, indtil vi kunne forsørge ham med gejstlige eller andre Len, som kunne have lige saa megen aarlig Rente. Han skal i vort Kancelleri tjene os selvtredje og have Foder og Maal paa 3 Heste og vor sædvanlige Hofklædning paa sig selvtredje, saa længe han tjener os daglig i Gaarden i vort Kancelleri. Vi ville ham og herforuden forse med videre Gunst og Naade og desligeste stande ham for Skade for hans Heste efter vor Hofordnings Lydelse; naar vi forskikke ham i vore Hverv og Ærinde inden eller uden Lands, ville vi forskaffe ham nødtorftig Tæring. Dersom vi forskikkede ham nogensteds i Legats eller Ambassats Vis i vore og Rigets Hverv og han blev fangen eller nedlagt derved, da skulle vi i den Sag skikke os imod ham, som en Herre og Konge er pligtig imod sin tro Tjener og Undersaat. Dersom vi eller vor Søn forlove ham af vor Gaard, saa at han ikke længer er vor daglige Hoftjener, men drager til sit Hus og Hjem, dog her i Danmarck, og han da blev forskreven til os eller vor Søn her inden Riget, skal han drage paa sin egen Omkostning til os og tilbage igjen, og derefter skal ej gives ham sædvanlig Hofklædning, men naar han bliver saa „forfordret“ til os, skal der gives ham Foder og Maal til Hove ligervis som andre vore Raader eller Kancelleritjenere. Naar han bliver forlenet med nogen Kirkens Forlening, skal han være vor Ordinans underdanig og i alle Maade skikke sig hørsom efter sit Reversalbrevs Lydelse. Samme Datum osv. V, 193 b.

12 Juli. G. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Niels Pasberg, vor Mand og Tjener, vort og Kronens Kloster Vreløf i Nørjutlandt med al ret Tilliggelse, at nyde, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han aarlig betimelig skal fornøje deraf 100 Jochimsdaler ind i vort Kammer, tjene deraf selvsjette med 6 „gerust“ Heste og Karle med Glavind inden Riget paa sin egen, uden Riget paa vor Bekostning, lade Halvdelen af al den uvisse Rente komme os

til bedste efter Regnskab, bygge og forbedre Kloster, Ladegaard og Gods, holde Tjenerne ved Lov, ikke udfæste dem osv. og ikke bortleje de Agre og Enge, som ligge til deres Gaarde, eller besvære dem med nyt Husbondhold eller Paalæg, heller ikke forhugge Skovene. Desligeste ville vi have os forbeholdt Jagten paa Enemærkeskove, saa at han hverken skal jage eller skyde eller med Rævegarn eller Mynder fange, det være sig Hjorte, Hinde, Raaer, Raabukke, Harer eller Ræve; dog maa han jage paa de tilliggende Fællesskove efter Harer og Ræve og intet andet, og ej fiske i de tilliggende Søer eller Fiskevand ydermere end til Klostrets Ophold. Han skal forskaffe de Klosterjomfruer, der ere derinde, tilbørligt Underhold til Klæde og Føde, ligeledes underholde vort Stod, som vi have dèr hos Klostret, og besørge det med en god Stodhest paa sin egen Bekostning; af Opfødning og Foler, der fødes, skal Halvdelen komme os til bedste, og han skal paa sit Foder lige saa vel opholde dem, der tilkomme os, som sine egne. Cum inhib. sol. Hafnie, Fred. post Kanuti regis et mart. Dag. V, 90 b.

13 Juli. G. a. v., at efterdi denne Brevviser Hr. Jens Matsen, som var Vikar til Helligtrefoldigheds Alter i vort Kapel her i Ludts Domkirke, nu for sin Skrøbeligheds Skyld ikke kan holde den Tjeneste i Koret og andensteds baade inden og uden Kirken efter vor Ordinans, og han derfor har opladt samme Vikarie til denne Brevviser Hr. Oluf Vindt, dog for en Pension af $1^1/_2$ Læst Byg med sin Smaaredsel, efter den Kontrakt, de have gjort imellem dem, have vi af synderlig Gunst og for Hr. Jens Madssens Alders, Sygdoms og lange Tjenestes Skyld undt forskr. Hr. Oluf Vindt samme Vikarie for hans Livstid, dog at han er Ordinansen undergiven og gjør Tynge og Tjeneste deraf baade inden Kirken og uden som andre Vikarer smstds. samt udgiver hin Pension til Hr. Jens Matsen. Skete det, at samme Hr. Jens overlevede Hr. Oluf Vindt, skal han dog i sin Livstid oppebære samme Pension af den, der forlenes med Vikariet. Thi forbyde vi osv. Vor Gaard i Roskilde, S. Margrete Dag, under vort Signet. V, 196.

15 Juli. Claves Urne, Landsdommer i Skone, fik Brev at maatte indløse fra sin Broder Jyrgen Urne Barchagger Len, Engelsbeck og Skiellinge Len, og beholde dem i Pant,

indtil de afløses ham eller Arvinger af kgl. Maj. Hafnie, Mand. post Margarette virg. Dag. V, 448 b[1]).

15 Juli. Taptrup Kirke fik Brev ad gratiam paa kgl. Maj.s Part af Tienden til at opbygges og forbedres med. Samme Datum. V, 92.

16 Juli. G. a. v., at os elsk. Eskeld Oxe, vor Rentemester, nu har gjort os Regnskab for Guld, Sølv, Daler og Penge, som han har oppebaaret og igjen udgivet paa vore Vegne i de to Aar 1546 og 1547, da han først fik vor Befaling og fulgte vor Gaard, og efter hans Register og Regnskab blev han os skyldig deraf 91½ Dl. 3 Sk. lüb. og 13 Skreckenberger, hvilke han nu strax afbetalte. Ligeledes har forskr. Eskeld Oxe gjort os Regnskab for Guld, Sølv, Daler, Penge, engelst Klæde, grovt Klæde, Sardug og Lærred, som han har kjøbt, oppebaaret og igjen udgivet paa vore Vegne fra Nyaarsdag 1548, da han først blev vor Rentemester, og til Nyaarsdag 1549, som er et helt Aars Regnskab; da blev han os deraf skyldig 109 Mk. 9 Penn. danske, 312 Dl. 4 Sk. lybesk, 3 smaa Stykker umøntet Guld, 2 Goltgld., 5 Frants Kroner, 4 Gellers Ridder, 1 enkelt Dukat, 3½ engelske „støfther“, 1 Ort, hvilket han nu strax afbetalte, og beholdt han derudover paa Regnskab hos sig 1582½ Lod 1½ Kvintin „huet“ Sølv, 8 hele Stykker og 22 Alen engelst, 1½ gøtterske, 11 Alen „sarusk“ Klæde, 3 Bolte, 1 Alen Lærred og 1030 Alen „Peckelin“. Thi kvittere vi o. s. v. Kiopnehafn Slot, Tirsd. efter S. Margarette Dag, under vort Signet. V, 195.

11 Avgust. Sander Leyel, Tolder i Helsingoer, fik Kvittans paa 475 Rosennobel, 5 Henricus Nobel, 6 Portegaløyser, 50 dobb. Dukater, 10 enkelte Dukater, 18 enkelte Krosather, 83 Engelotter og 550 rinske Gld. Esserom, Sønd. post Lavrentii mart. Dag. V, 196 b.

29 Avgust. Hr. Nils Morthenssen, Sognepræst i Holbeck og Meløsse Sogn, fik Brev ad gratiam paa kgl. Maj.s Part af Tienden i Meløsse Sogn ved Holbeck. Roskilde, Torsd. post Bertolomei ap. V, 196 b.

Omtrent 1 Septbr. Chr. g. a. v., at os elsk. Joren Brade til Tostrup, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vor Gaard

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 169.

i Otense, nu har gjort os Regnskab for alt, hvad han har oppebaaret og igjen udgivet, baade Kongeskat og al anden vis og uvis Rente, af Tranekier Len fra det første, vi forlenede ham samme Slot og Len, og til denne Dag. Ligeledes har han nu strax fornøjet os elsk. Eskil Oxe, vor Rentemester, hvad han blev os skyldig af samme Regnskab, saa at han ikke bliver os noget ydermere skyldig efter sit Regnskab, Register og Kvittanser. Thi lade vi osv. Hafnie, S. Egidii Tid. V, 310.

14 Septbr. Peder Oxe fik Kvittans paa Regnskab for, hvad han har oppebaaret og igjen udgivet, fra han først fik Sørup Gaard og til denne Dag, og blev os deraf intet skyldig efter sit Register. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, die crucis exaltat. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 197.

15 Septbr. Voetsla Vobitser fik Brev ad gratiam paa Trøggeveld med Faxe Herred, kvit og fri, mod at bygge og forbedre Gaarden, gjøre Tjeneste deraf inden Riget paa sin, uden Riget paa kgl. Maj.s Kost og Tæring og holde kgl. Maj. eller Dronningen og deres medhavende Folk og Heste, naar deres Vej falder dèr frem. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Sønd. efter Hellig Korsdag exaltat. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 197.

16 Septbr. Hans Hue fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden af Glomsøe Sogn, Skelbye og Helløf Sogn og desligeste at maatte have Herligheden af 5 Kirketjenere, som ligge til Helløf og Skelbye Kirker. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Mand. post exaltat. crucis. V, 197 b (overstreget).

— Povel Figther fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden af Verløsse Sogn mod at give deraf 20 Mk. danske. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Datum ut supra. V, 197 b.

— Eyller Rynnuve fik Brev, at kgl. Maj. skylder ham 200 Goltgld., 300 Jochimsdaler og bepligter sig at betale samme Penge med det første. Samme Datum. V, 310 b.

20 Septbr. Sander Leyel fik Kvittans at have antvordet kgl. Maj. paa Regnskab i dette Aar 11 Portugalevser og 60 dobbelte Dukater. Roskield, Fred. efter Hellig Korsdag exaltat. V, 197 b.

— Samme fik Kvittans at have gjort Regnskab for alt Guld, Daler, Vin, Salt og andet, som med Rette kan tilfalde

kgl. Maj. af Tolden for Helsingør, som han har oppebaaret og igjen udgivet fra Tirsd. efter Sønd. lætare [22 Marts] 1548, da han blev Tolder dér, og til Kyndermisse Søndag [3 Febr.] 1549. Hvad han blev skyldig derpaa efter det overantvordede Regnskab, beløb sig til: 180 Rosennobel, 50 Engelotter, 126 rinske Gld. 1 Ort, 131 Dl., 4 Styver, 5 Sk. Penge, hvilket han har ladet antvorde kgl. Maj. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 198.

24 Septbr. Hr. Mogens Matssen fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden i Lillerødts Sogn (Trye Herred, Sielland). Cum inhib. sol. Hafnie. Tirsd. post Mavritii. V, 198 b.

29 Septbr. Vi Christian etc. giøre alle vittherligt, at os elsk. borgemesther oc raadmendt her udi vor kiøpstad Kiøpnehafven hafve nu verit for os oc beret, hvorledis at the epther vor tilladelse oc befalling hafve verrit forsamlit oc forent thenom om en almindelige schick och pollici met then meninge byes indbøgere at hollis schulle om alle hande vaare oc kiøpmandschaf, som her epther føliger, som er først om cledeboelagit i saa maade, at the, som ere uti cledeboelagit, mue bruge thisse eptherscrefne vaare och kiøpmandskaf: alle hande clede inthet undertagit, fløyel, damask och alt sidenvant, sardug uti helle oc halfve støcke och i alne tael, lerit i helle oc halfve hundrit, hollands lerrit i støcke, kober, tyn, blie udi helle oc halfve schippund oc lispund, iern i skippund oc lispund, sælle speck, lax, aal i lester, helle oc halfve, honing i helle oc halfve lester, tønner och fierdinger, homelle i helle oc halfve schipund, tremit oc tønner, salt i helle oc halfve lester och tønner, hør, hamp, kabelgarn [i] helle oc halfve schippund oc lispund, stenne hamp oc nege hør, item aske, pegh, terre y helle oc halfve lesther oc tønner, svogel oc salpeyther udi sintenner, helle oc halfve, vogenskud, klapholt oc kisther i nest och fadkisther, alle hande korn oc mel, sebbe i helle oc halfve tønner oc fierdinger, smør, huder, skind, thallig, kiøckenfet oc istre, graaverck oc alle hande vildverck utilgiordt, alle hande søm, flesk, staldøxen af riddere oc svene, som the hafve stallit, saa vel som en udlendeske mand, dog skredernes ret oc friehied her met uforkrenckit.

Kremerne mue bruge alle thisse eptherscrefne slags kram oc al andre slag: Venedisk, vestverts, nørrenberigs, brunsvigs, som icke er emod anden lavg eller embide; item alle silcke kram, gyllen støck oc bliant, sayen oc camelot, maeckeye, arrask, sardug, duelich och alle anden kram ther under; item perler, indseguld oc alle hande lerit uti støcke tal och i alne tal; item dynne vaar, ollie i helle och halfve tønner, fierdinger oc sintener, sebe i helle oc halfve tønner oc fierdinger, rydske skind, rydske handsche, rollaskind oc krafveskind, item blie, kobber, tyn, støft och ustøft, och thet, som got gots oc stempht er,

och messing, som icke er emod nogit lavg eller embidt her i Kiøpnehagen, vox i helle och halfve schippund oc lispund, peber, saffran, muskat, nellicken och anden yrther, kram och spitserie, alle hande slags søm; item flasker, glas oc stien krus, smør i lesther, tønner och fierdinger, huder i helle och halfve deger, aal oc lax i lesther, tønner oc fierdinger; item skind i helle oc halfve hundrit oc deger, tallig i helle oc halfve schippund oc lispund, køckenfet oc istere, flesk i skipund, helle oc halfve, staldøxen af riddere oc svenne, som the hafve stollit, saa vel som en udlendske mandt; item mue kremerne kiøbe grof salt, som thieris formuge er til, dogh icke udselge igen uden i helle lesther oc halfve, och inthet selgie i tønner, half tønner, fierdinger, schipper eller udi andre smoe maader, men lønboriger salt mue the sellige i tønne tal; item mue kremerne kiøbe korn af ridder och svenne, fruer oc iomfruer, abbeder och priere, cannicker oc presther, saa møgit som the formue och kunde bethalle met thieris egne penninge, och af ingen anden, och icke her paa gaden korn at kiøbe; sameledis schulle kremerne holle fael siden kram och anden kram, ligervis som andre fremede kremere førre, for et skelligt verdt at sellige rigens indbøgere, och nar thette saa sker, tha ville vi giøre ther en anden skick paa, at fremede kremmere icke schulle hafve saa møgen friehiedt her uti rigit, som the her til hagd hafve.

Brøgere mue bruge thieris lavg, som her epther følliger: Hver brøger, som vil vere i brøgerlavgit, schal holle oc nerre seg af sit embide, brøgeri oc malt gierningh oc andit, som her epther følliger; item fiskeri och salteri paa alle voenlige fiskeleye schal vere friet for thennum som for ander, och mue brøgerne kiøbe salt, som the sielf behof hafve, til thieris hussis upholdt, dog icke at udselge til forprang; item mue brøgerne ocsaa hafve homel fael; sameledis mue brygerne hafve fael hør, hamp, peg, terre, iern, kober, tyn, blie och alle hande prydske, rydske och refvelske vaare; mue ocsaa brøgerne ey selgie thieris malt, før end thet er ofvervegit met thieris biesidere och oldermand, paa thet at tidsens leylighet oc nøttørft kunde ofverveygis, som os oc rigit kandt nøtteligt vere, dog mue brøgerne uti midlertid selge bønder och borgere til thieris egit hussis upholdt, som thet kiøber, malt heller bygh for fylleste i punde tal, tønner tal heller skipe tal; sameledis mue brøgerne gifve fremede korn och malt igen for tømmer, fetallie oc andit til thieris egit husses upholdt, och schal ingen sellie danst øl her i Kiøpnehagen enthen i tønner, kander heller potther uden brøgerne oc the, som thet af brøgerne kiøpt hafve, och schulle brøgerne altid bryge got øl oc selge thet, epther som thet blifver set af borgemesther, raad oc byefogit, och schulle alle embitsmend oc thierris svenne, nar the holle thieris dryck oc lavg, kiøbbe thieris øl af brygerne och af ingen anden; sameledis at alle fremede skippere och kiøpmendt, som hid kome och hafve skifs øl behof, the schulle och kiøbe thet af brøgerne och af ingen anden.

Item mue bagerne kiøbe rug, mel, hvede och andit korn saa møgit, som the behof hafve til thieris hussis oc embits upholdt.

Framkiøbere mue hafve alle hande grof vaare fael, som her epther følger: salt, homble, bovghvede gryn, herse gryn, byg gryn, hafre gryn, erther, bønner i skippe tal, helle och halfve, fierdinger oc ottinger, item terre i smaa maader til vogne, iern i støcke tal, hør, hamp oc blaar i stene, lispund, fierdinger oc marckpund, prydske røde fade oc tallercken i støcke tal, røde flascher, kander oc peberqver[ne] och saadane tre vaare, alle hande syet lerit, skiorther, halsk[l]eder, forkleder och alle andre slag syet lerrit, ehvad thet helst er eller nefnis kand; item lerit och veytmel i alne tal, alle hande tømmer, hiul, axeler, skagler och andre tre vaare; item refhancker, høe vefle, lynner och saadant mere, alle hande slag søem, rydsche skind, rydsche handsche, rollas, gullands handsche, salthet aal, spege lax, ovste i støcke tal, slifve stenne oc hvedstene, alle hande blaae traadt oc hvid traad.

Sameledis alle the andre embede her i Kiøpnehagen, som er schreder, ofverskerer, skoemager, toffelmager, grofsmeder, kleynsmeder, kellesmeder, bardsker, buntmager, skinder, rimsnider, sadelmager, bødicker, glarmesther, rebslaar, vefver oc alle andre embitsmend, murmester, tømermend etc. skulle nerre oc berge thenom hver af sit embid oc handverck; item skipper och søefarnemend oc andre borger, som icke er i thisse eller i noger andit embide eller lavg, the mue nerre oc berge seg met seglåts och anden grof kiøpmandschaf, som the her til giort hafve. Och hvilcken af thisse forne embede seg fordristher at handle eller handle lade, kiøbe eller selge anderledis, end som ordinerit oc skickit er, hafve forbrut første gangh alt thet, the handtierer uti saa maade, halfdellen til os oc kronen och anden halfdellen til byen, anden gang hafve forbrut, hvis the handtierer i saa maade, och ther til lx mark til os oc byen, tredie gang hafve forbrut, hvis ocsaa i nogher maade handtieris emod forne statut, oc siden vere borgerskaf saa nær, som borggmesther oc raad ville. Hvilcken forne pollici oc schick, epther som forscrefvit staar, vi nu af vor synnerlige gunst oc naade hafve bevilgit, fuldbiurd oc sambtøckt ved sin fuldmagt at blifve ved alle sine ord, puncther oc artickele, som the yndholle oc udvisser, ind til saa lenge vi anderledis ther om tilsigendis vorder. Gifvit paa vort slot Kiøpnehafven, S. Michels afthen, under vorth signet. V, 198 b [1]).

11 Oktbr. Jesper Fris fik qvitantia qvitantiarum paa Malmiøhus Indkomst og Udgift den Tid, han havde det, saa at han aldeles intet blev skyldig. Hafnie, Fred. efter S. Dionisii Dag. V, 448 b.

— Sander Leygel fik Kvittans paa 11 Porthegaløser, 63 Rosennobel og 24 Henricus Nobel. Samme Dag. V, 202.

14 Oktbr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt,

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium II, 277—[illegible]

at os elsk. Borgemestre og Raadmænd her i vor Stad Kiøpnehafn maa opbygge, dem og Byen til bedste, et Ladested og „braebenck“ paa den Holm norden op til vor Slots Vold, sønden til Strømmen og Dybet imod Byen, norden imod de store Stene, som ligge paa samme Holm, vesten imod Højbro og østen til Stakitet imod Vandmøllen, i Længde og Bredde, som den nu er udpælet, hvilken de herefter skulle have og bruge til samme „braebenck“ og Ladested og til intet andet. Cum inhib. sol. Hafnie, Mand. post Dionisii. V, 202 b[1]).

14 Oktbr. Samme fik Brev, at de aarlig maa lade oppebære Tøndepengene af de Tønder, som ligge i Øresund, indtil derom tilsiges anderledes, dog at de hvert Aar paa S. Michels Dag skulle give kgl. Maj. deraf 400 Dl. og holde samme Søtønder ved Magt. Datum ut supra. V, 202 b.

— Hr. Niels Povelssen, Prædikant paa Kiøpnehafns Slot, fik Livsbrev paa et Kannikedømme i Lunde Domkirke efter Mester Jens Gerbo, dog at han skal residere ved Kirken, bygge og forbedre den Residens, han faar, holde Tyngen inden Kirken og uden og være vor Ordinans undergiven; holder han ikke disse Artikler, skal han have forbrudt sit Brev. Cum inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 449.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Korfits Ulfeldt, vor Sekretær, vort og Kronens Provsti i Tøye og Hvitbierg Gaard paa Tyrholum med al Tilliggelse, efter som han nu selv har det i Værge, at nyde uden al Tynge, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf, bygger og forbedrer samme Provstegaard, holder Godset ved Hævd og Bønderne ved Lov og ej udfæster dem osv. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum. V, 92.

15 Oktbr. Jacob Vindts fik Brev ad gratiam paa en Gaard i Jelligh i Ramsøe Herred, som Hans Mortenssen ibor, skylder 2 Pd. Byg og 2 Pd. Rug. Hafnie, Tirsd. post. Dionisii. V. 203.

23 Oktbr. Oluf Nilssen fik Livsbrev at være fri for Ægt og Arbejde til Vordingborg af sit Bondegods i Hammers

[1]) Krag, Christian III.s Hist. II, 424—25, Kjøbenhavns Diplomatarium I, 423 (efter Orig.).

Herred, som han selv bruger, dog at han holder samme Gaarde ved Hævd, giver deraf Stød, Leding og anden Rente til forskr. Slot og ej forhugger Skovene eller inddriver flere Svin til Olden paa dem end sine egne hjemmefødte. Cum inhib. sol. Soerdt. Onsd. post undecim millia virg. V, 203.

5 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt, at denne Brevviser Peder Follesvendt aarlig til sit Underhold maa faa 3 Ørtug Byg, 1 Pd. Mel, 1 Fj. Smør og 1 fedt Svin, indtil vi tilsige anderledes derom. Thi bede vi vor Lensmand paa Nyboerig aarlig at fornøje osv. Nyborig, Tirsd. efter Alle Helgen Dag, under vort Signet. V, 310 b.

10 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Axel Jul til Villistrup, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Aalborighus, nu i Overværelse af os elsk. Hr. Eske Bilde til Svanhollum, Ridder, vor Mand, Raad og Hofmester, Eskeld Oxe til Løfvitsmoesse og Jyrgen Pederssen, vor Rentemester, har gjort os Regnskab for alt Guld, Sølv, Daler, Penge og Øxne, som han har oppebaaret efter vor Befaling af Halsløsning af Bønder, Kjøbstadmænd og andre i Nørjutlandt i den oprørske Tid, og igjen udgivet, efter som hans Register klarlig udviser, fra han først kom i vor Tjeneste og til denne Dag, og har han overantvordet os klare Registre og nøjagtige Kvittanser paa sin Oppebørsel og Udgift, saa at han deraf intet bliver os skyldig. Thi lade vi osv. Nyborrig, S. Martini ep. Aften, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 93 (overstreget). Jfr. 15 Novbr.

— G. a. v., at efterdi denne Brevviser Simen Lavritsøn, Borger i Olburg, og Sindal, Hans Schrifvers Efterleverske, Borgerske smstds., for nogen Tid siden have udlagt til vort Slot Aalburighuses Bygning og Befæstning nogle af deres Gaarde, Grund og Ejendom vesten og sønden for samme Slot, da have vi derimod af synderlig Gunst undt dem og Arvinger til evig Ejendom 2 Jorder af Graabrødre Klosters Jorder smstds., liggende til Hobe, som os elsk. Axel Juel, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Aalburighus, med Per Ebbessen og Borgemester og Raad tilforn have udlagt dem. Disse to Jorder ere til sammen i Bredde næst østen fra Rasmus Yfverssens Gaard og vesten til Graabrøder Abildgaard langs ud med Adelgaden 24

Alen og i Længde sønden ned til Aaen, som de nu ere forefundne. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. V, 95[1]).

11 Novbr. G. a. v., at efterdi disse Brevvisere Per Rasmusen og Anne Rasmusdatter, Rasmus Schrifvers Børn, her i Nyborig nu have opladt til os og Kronen en Vor Frue Kirkes Jord smstds. i Søndergaden mellem Hans Anderssen, Borgemester, og Lavrits Lund, Borger, hvilken de hidtil have havt i Laan og Leje, da have vi af synderlig Gunst tilladt, at de og deres Arvinger til evig Tid skulle beholde i Leje en anden Vor Frue Kirkes Gaard og Jord smstds. med en Stuelænge og Ladehus i Nørregade i Vraaen bag Lavris Nielssens Gaard, som i sin Længde langs ud med Gaden i Øster og Vester strækker sig 51 Alen, og i sin Bredde af Sønder i Nør $28^3/_4$ Alen, mod at opbygge og forbedre samme Gaard med god Kjøbstadsbygning, aarlig yde til Vor Frue Kirke dèr smstds. 4 Mk. danske Penge, Halvdelen til Paaske og Halvdelen til S. Michels Dag Thi forbyde vi osv. Nyborig, S. Martini ep. Dag. V, 311.

— Vi Chr. g. a. v.. at efterdi denne Brevviser Anders Perssen i Terstedt, Herredsfoged i Hellom Herred, nu har ladet berette for os, hvorledes han af ny har opbygget sin Gaard Terstedt i Skiørping Sogn, som han nu selv paabor og som tilforn var øde og afbrændt, da have vi af synderlig Gunst tilladt, at han og et hans ægte Barn efter ham, hvilket længst lever, maa i deres Livstid beholde samme Gaard med al dens Tilliggelse, dog saa, at de skulle være os, Hertug Frederick, vor Søn, og Riget hulde og tro og vor Lensmand paa Aalborghus lydige, holde Gaarden vel bygt og aarlig yde den rette Landgilde, Tynge og Tjeneste paa forskr. vort Slot, ligeledes frede de tilliggende Skove. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. under vort Signet. V, 93 b.

— G. a. v., at os elsk. Mester Mats Hvid til Estvadgaard, [vor Mand og Tjener[2])], nu har havt her for os to Breve, som vi have ladet udgive, det ene, at Niels Lauritsøn i Tanderup (Sneberig Sogn) skal beholde Skirck og Pugs Husested (Avlom Sogn, Hamerum Herred), det andet, at Svend i Lørringh

[1]) Lidt foran (Fol. 92 b) findes der en kortere, men i Indhold ensartet Gjengivelse af samme Brev, der ikke er overstreget.

[2]) Overstreget.

maa beholde Gaarden Børringh [!] med Sønder Lørings Husested (samme Sogn). Da efterdi forskr. Mester Mats Hvid har indfriet samme Breve til sig og tilfredsstillet hine for deres Bondegods, have vi af synderlig Gunst tilladt, at han og Arvinger maa have samme Gods til evig Tid, dog at de gjore og give deraf til os og Kronen slig Tynge og Tjeneste, som deraf plejer at gaa, og som der gaves, før den sidste Fejde begyndtes, den Tid Bønderne i Nørjutland forbrøde deres Jordegods. Thi forbyde vi osv. Samme Datum osv. V, 94 b.

11 Novbr. Fru Anne, Niels Vinthers Efterleverske, fik Mageskiftebrev paa en Gaard i Andrup i Mors, som Ebbe Buck iboede, skylder 4 Td. Byg, 1 Skovsvin, 4 Sk. Grot, 6 Sk. Skat, 1 Pd. Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 6 Heste Gjæsteri, og derimod har hun udlagt til Kronen en Gaard i Løderup i Mors, som Per Anderssen ibor, skylder 8 Td. Byg, 1 Skovsvin, 4 Snese Aal og 8 Heste Gjæsteri. Samme Datum. V, 96 b.

14 Novbr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser Søfren Lassen, Borger i Holstebroe, i sin Livstid maa beholde efterskr. Kronens Enge: 3 Stub Enge, der ligge til Lundenes Slot, den ene Stabbels Eng kaldet, den anden liggende i Veyrum Sogn ved Kirkeled og den tredje ved Blesbierig Mark, som er en Søsterpart i Kassenbierig Eje, item en Stub Eng i Holstebroe, som kaldes Lavskier og ligger til Skolen smstds., dog at han aarlig af disse 3 Enge skal give til Lundenes 2 Td. Byg og 2 Td. Rug og af den fjerde Eng det sædvanlige til Skolen. Thi forbyde vi osv. Nyborig, Torsd. efter S. Martini ep. Dag, under vort Signet. V, 96[1]).

15 Novbr. Axel Jyul fik Kvittans, at han har gjort Regnskab for alt, hvad han paa Kongens Vegne har oppebaaret i sidste, forledne Fejde af de oprørske Undersaatter i Nørrejytlandt, som havde optinget til ham for Halsløsning, og desligeste for hvad han har oppebaaret og igjen udgivet deraf efter sit Registers og Regnskabs Lydelse. Cum clavs. consv. Nyborgh, Fred. post Martini. V, 93 b. Jfr. 10 Novbr.

5 Decbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi denne Brevviser Hans Anderssen, Raadmand i Nyborg, har udlagt til samme Bys Behov en Jord østen ved Skibsbroen ved den nye

---

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 94—6[?].

Vold, som vi havde givet ham vort Brev paa, hvilket Brev han nu igjen har antvordet os, da have vi derimod ladet udlægge ham en vor og Kronens Jord, som laa til S. Gertrud Alter dèr i Sognekirken og ligger i Norgegade vesten ved Peder Norbyes Gaard og østen ved Lavris Nielssens Gaard, 15½ Alen bred ud med Gaden, 35 Alen lang i Sønder og Nør, med fynsk Alenmaal, hvilken Jord med et Stuehus han og Arvinger skulle have til evig Ejendom. Thi forbyde vi Alle etc. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Nyborg, Torsd. efter S. Andree ap. Dag, under vort Signet. V, 312.

5 Decbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og paa det, at vore Undersaatter, menige Almue i Svinborg, maa saa meget des bedre blive ved deres Næring og Bjering, have tilladt, at os elsk. Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i forskr. Svinborg maa nyde og beholde al Ørkels By, Fang og Ejendom, som hidtil har været brugt til de 20 Gaarde i samme By, undtagen al Skoven og de Enge deraf, som nu bruges til Slottet, indtil vi tilsige anderledes derom. Dog skulle de ikke bruge samme Ejendom i anden Maade end til deres Fædrift og Engbjergning, og de skulle ingen Svinestier have derpaa; ligeledes skulle de intet nyde eller bruge af Skoven enten til Ildebrand eller andet uden ene Torn og Underskov til Staver eller Gjærdsel og det kun til samme Fangs Gjærdsel, heller ikke bevare dem med den Hestehave, som ligger i samme Fang og nu er indgjærdet, heller ikke skyde enten Harer, Dyr, Fugle eller andet Vildt. Hvert Aar skulle de aarlig til hver S. Michils Dag give deraf 40 Jochimsdaler, at yde paa Nyborgh Slot, og være vor Lensmand dèr lydige paa vore Vegne. Thi forbyde vi osv. Datum ut supra, under vort Signet. V, 312 b [1].

15 Decbr. Vi Chr. g. a. v., og kjendes os at skylde os elsk. Iver Krabbe, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Kollinghus, 6000 Mk. lybsk, som ere gænge og gjæve i Lybeck og Hamborge, og 2500 gode, møntede, uforfalskede Jochimsdaler, som han har laant os, hvorfor vi pantsætte ham Skifvehus Slot med tilliggende Herreder osv., efter som os elsk. Oluf

[1] Aktstykker udg. af Fyens lit. Selskab I, 101 efter Orig., der er dateret: Onsd. efter S. Andree ap. Dag, ɔ: 4 Decbr.

Munck, vor Mand og Raad, hidtil har havt i Værge, at nyde, indtil det afløses ham eller Arvinger. Han skal bygge og forbedre Slottet, holde Tjenerne ved Lov og ej udfæste dem osv., frede Jagten og ej skyde eller slaa noget Adelvildt eller andet stort Vildt. Thi forbyde vi osv. Assens, Sønd. efter S. Lucie Dag, under vort Signet. V, 97.

15 Decbr. Oluf Munck forlenes med Schanderborig. Samme Datum. Se 5 Marts. Anm.

18 Decbr. Povel Bang, Borgemester i Assens, fik Livsbrev paa et Bol i Saltofthe, som Jep Kolling nu paabor, mod den sædvanlige Afgift til Assens og Kerum Kirker. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Assens, Onsd. post Lucie virg. V, 313 b [1]).

— Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Povel Bang, Borgemester i Assens, nu paa sin Broder Jyrgen Bangs Vegne har havt for os 2 beseglede Pergamentsbreve, lydende paa en Gaard og Grund her i Assens paa det Hjørne ved Torvet og ved den Adelgade, som løber til Vandmøllen, og norden op til Vor Frue Kirkegaard, og som Jyrgen Bang kjøbte af Jørgen Regelssen, og for de 2 Mk. danske, som der bør gives deraf til Prædikestolen smstds., har Jyrgen Bang udlagt Fyldest igjen til Kirken, som forskr. Breve videre derom indeholde, hvilke vi hermed stadfæste. Thi forbyde vi osv. Datum ut supra, under vort Signet. V, 313 b [2]).

Uden Dag. Oluf Perssen, Tolder i Ribe, fik Kvittans paa 3 Rosennobel, 11 Engelotter, 87 Kroner, 3 ungers Gld., 7 „stempt" Gld. og 90 Goltgld. V, 84 b [3]).

— Jesper Fris fick qvittandts paa thette eftherschrefne: førsth ij hvide kalcke och ij diske, veygede xlviij lodt sølf. item en forgylt kalck och disk, veyget xxxij lodt sølf, item et sølf padts met noget smaat sølf, veyget xvij lodt, item en sølf bradtse, veyget x lodt sølf. item et nyt testament, schrefvit paa pergment, beslagen paa then ene side met sølf och then anden side med kobber, item et ben skryn, beslaget met kobber met ij hvide ben bodicker udi, item en træ bodick, beset met christal stene oc foden af kobber, item en kobber krone met christalle stene besat, item ij forgylte kobber fødder, item ij kobber patse, hvert met en christal sten besat, item en corporal

[1]) Smlgn. Danske Mag 4 Række, V, 56.
[2]) Smlgn. smstds. S. 57.
[3]) Staar mellem Breve af 21 og 25 Marts.

seck, item iij helligdoms kar, thet enne beslagen met sølf, the andre ij met kobber beslagen och vaar met forgylte kobberfødder. V, 447[1]).

1550.

2 Januar. Hans Jenssen, Borger i Kertemynde, fik kgl. Maj.s Stadfæstelse paa en Gaard i Kertemynde, liggende sønder næst Hans Frises Gaard og norden næst S. Anne Gaard, som Paasche, kgl. Maj.s Barber, havde solgt ham. Cum inhib. sol. Nyborgh, Torsd. efter Nyaarsdag. V, 314.

21 Januar. Vi Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Byrge Trolle til Lilleø, vor Mand og Raad, 4000 Jochomdaler, hvormed vi forhøje det Pant, han har paa vort og Kronens Kloster S. Agnetis Kloster i Roskyld, som han nu selv har i Værge; dog skal han være pligtig at give os slig Tynge og Tjeneste deraf, som hans andet Pantebrev udviser, bygge og forbedre Klostret, holde [Tjenerne] ved Lov osv. og ikke udfæste dem eller paalægge dem noget nyt Husbond[hold] eller anden Besværing. Han skal ej forhugge Skovene og aldeles intet jage [osv. se S. 412]. Thi forbyde vi alle etc. Nyborg, Tirsd. efter S. Antonii abb. Dag, under vort Signet. V, 203.

22 Januar. Vi Chr. g. a. v., at vi ere komne i Forfaring, hvorledes at der ligger en Skov til Vantinge Kirke i Salling Herred, som kaldes Skregeskov, og deraf skal gives nogen Skyld til Kirken. Da paa det at de fattige, saare, syge Mennesker i vort almindelige Hospital i Onse kunde have Hjælp af samme Skov til Oldengjæld, Ildebrand og anden Del, have vi af synderlig Gunst undt, at samme Skov skal bruges til de fattiges bedste i forskr. Hospital, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at de fattiges Forstander aarlig skal udgive Afgiften til Vantinghe Kirke. Thi forbyde vi osv. Nyborg, Onsd. efter S. Antonii abb. Dag, under vort Signet. V, 314 b.

---

[1]) Staar mellem Breve af 23 Febr. og 6 Juli.

Omtr. 25 Januar. Mattis Trogelssen og Niels Anderssen fik kgl. Maj.s Stadfæstelse paa en Bondegaard i Fadersbøl, som de baade selv ibo, saa at al den Del og Ret, som hver af dem har i Haand og Hævd, „thermet nøyes och orfves thennom vel met". Cum clavs. consv. et inhib. sol. Nyborgh, S. Povels Dags Tid convers. V, 315.

29 Januar. Mester Anders Skovfgaardt, Ærkedegn i Viborrigh, fik paa Hospitalets Vegne Stadfæstelse paa en Papirsdom, som Søfren Pederssen i Voenseld, Herredsfoged i Gislom Herred, har udgivet Aar 1549, indeholdende, at han har tildømt Hospitalet 2 Gaarde i Dollerup [og] 1 i Nyrup, som Joen Matssen paatrætter. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Nyborrigh, Onsd. post diem Pavli convers. V, 98 b.

— Idem paa samme Hospitals Vegne fik Brev, at kgl. Maj. er kommen i Forfaring, at der skal være pantet nogle Enge fra nogle Bøndergaarde og til Testrupgaard, som ligger til Hospitalet i Viborrigh, hvilke Gaarde nu ere forbrudte i sidste Fejde. Thi har kgl. Maj. undt, at al den Ret, der er tilfalden ham og Kronen i samme Enge, herefter skal blive til Hospitalets Gaard Testrup til evig Tid. Samme Datum. V, 98 b [1]).

— Idem fik Brev, at kgl. Maj. er kommen i Forfaring, at i næste forledne Fejde ere mange af Hospitalet i Viborgs Breve, som lyde paa dets Gods, forrykkede og bortkomne, og endnu skal findes beholdne nogle Lavhævdsbreve, som lyde paa samme Hospitals Gods. Thi har kgl. Maj. tilladt, at Hospitalets Gods herefter skal være og blive dertil efter samme Lavhævders Lydelse, som Riddermændsmænd og Præster have gjort derpaa, indtil de indstævnes for kgl. Maj. [og] Danmarcks Raad, og da at gaa derom saa meget, som Lov og Ret er. Cum inhib. sol. Datum ut supra. V, 99.

2 Febr. Hans Hub fik Brev ad gratiam paa 1 Gaard i Ulstrup, 3 i Engelstofte og 1 i Thuevelse samt al Kronens Tiende af Kirkerne i Sognene Glomsøe, Skelby og Helluf. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Nyborg, Kyndermisse Dag, sub sigillo nostro. V, 204.

5 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi have tiltroet og befalet denne Brevviser Søfren Ker, Borgemester i Kolling, at være

---

[1]) Heise, Diplomatar. Vibergense S. 273 (efter Orig.).

vor Tolder dér smstds. og paa vore Vegne oppebære Kronens Told og Sise, som tilkommer os af Øxne, Heste, „øld“ og andre Varer. Hvad Guld eller Penge, som han i saa Maade oppebærer, skal han overantvorde ind i vort eget Kammer eller ogsaa til vor Rentemester og ingen anden, bedende og bydende alle indlændske og udlændske, som skulle udgive Told og Sise i Kolling osv. Nyborg, Onsd. efter Kyndermisse, under vort Signet. V, 98.

6 Febr. Doktor Cornelius fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden i Munckebo Sogn. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Nyborgh, Torsd. efter purific. Marie. V, 315 [1]).

16 Febr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Frans Brochenhus nu har resigneret os elsk. Doktor Macabeo, Læsemester i vor høje Skole i Kiøpnehafn, det Præbende og Kannikedømme i Roskylde Domkirke, som han nu har i Værge, have vi af synderlig Gunst tilladt, at forskr. Dr. Machabeus i sin Livstid maa have samme Kannikedømme, dog saa, at naar han ikke er Læsemester i Universitetet, skal han residere hos Domkirken, bygge og forbedre den Kannikeresidens, som han faar, gjøre Tynge og Tjeneste deraf inden Kirken og uden som de andre residerende Kanniker samt være vor Ordinans om Religionen og Roskylde Kapitels Statuter og Privilegier aldeles undergiven. Holder han ikke disse Artikler, skal han have forbrudt dette Brev. Thi forbyde vi etc. Nyeborg, Fastelavns Søndag. V, 204 b.

17 Febr. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt og givet os elsk. Hr. Niels Persen, Sognepræst her i Nyborg, og hans Arvinger til evig Eje en halv Gaard, liggende her i Byen paa „marcket ved tinget“ i Nørregade, vesten næst op til hans egen Gaard og østen næst op til Hans Tymmermandts Gaard, mod at han skal holde den ved god Kjøbstadsbygning, saa at der kan bo en Borger deri og holde vor og Kronens og Bys Tynge, og gjør han ikke det, skal han have forbrudt samme Halvpart og ligeledes den anden Halvpart, som han tilforn har i Gaarden, til os og Kronen, og vor Lensmand her paa Slottet skal annamme den til sig paa Kronens Vegne. Cum clavs. consv. etc. Nyborg, Mand. efter Fastelavns Sønd. V, 317.

---

[1]) Rørdam, Monumenta I, 678 Anm. 2.

17 Febr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste, som denne Brevviser Berthel Persen har gjort og skal gjøre os som Kjældersvend her paa Slottet, have undt og givet ham til evig Ejendom et Stykke Jord, liggende udenfor Østerport hèr for Nyborg, østen næsten det Stræde, som løber om Bygraven, og strækkende sig i Længde i Sønder og Nør 44 Alen og i Bredde i Øster og Vester 34 Alen. Dog skal han eller Arvinger inden et Aar fra Datum sætte god Kjøbstadbygning paa samme Jord og holde den ved Hævd, saa der kan bo en Borger deri og holde vor og Kronens og Byens Tynge; gjøre de ikke det, skulle de have forbrudt Jorden osv. Thi forbyde vi etc. Cum clavs. consv. Samme Datum, under vort Signet. V, 317 b.

19 Febr. G. a. v., at os elsk. Busk Skenck, vor Mand og Tjener, har berettet for os, hvorledes vor kjære Hr. Fader Kong Frederick havde forlenet ham efterskr. Gods: 2 Gaarde i Kierthe, som Anders Marqvordtsen og Lavris Morthensen ibo, 1 i Øersbierg (Mats Hanssen), 1 i Hiorthe (Bent Hanssen), 1 i Lambdrup (Morthen Persen), 1 i Svindinge (Erick Andersen), 2 i Reginge (Hans Jensen og Lavris), 1 i Øxendrup (Niels Øerbeck), 1 i Gudme (Peder Villomsen), 1 i Ventstrup (Peder Jul), 1 i Hardendrup (Lavris Henrickssen), 4 i Bromger (Niels Holum, Jens Villatsen, Hans Jensen og Knud Olsen) 2 i Boense (Jesper Holum og Hans Holum) og 1 i Korndrup (Peder Jude), hvilket Gods han endnu selv har i Værge, men den Tid, hans Gaard brændte, blev Forleningsbrevet indebrændt. Thi have vi af synderlig Gunst forlenet ham samme Gods fri og kvit i hans Livstid, dog at han skal holde Godset ved Hævd og Bønderne ved Lov og ej udfæste dem, ej forhugge de tilliggende Skove samt frede Jagten og ej skyde eller slaa noget Adelvildt eller andet stort Vildt. Naar han er død, skal Godset strax uhindret komme til os og Kronen. Thi forbyde vi osv. Svinborg, Onsd. efter Fastelavns Sønd., under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 315.

20 Febr. Fru Margrethe, Jost Urnis Efterleverske, fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden over alt Homblet Sogn. Svinborg, Torsd. efter Fastelavns Sønd. V, 316.

— Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt denne Brevviser Hans Othsen at nyde Biørnemose, som

han nu selv ibor, i sin Livstid mod at bygge og forbedre Gaarden, aarlig gjøre og give deraf den sædvanlige Landgilde, Tynge og Tjeneste, være os, Hertug Frederick og følgende Konger tro og vor Lensmand paa Nyborg Slot hørig samt have godt Tilsyn til vore Skove og aldeles intet hugge deraf, uden hvad vor Lensmand lader ham forvise. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Samme Datum, under vort Signet. V, 316 b.

20 Febr. Marine, Hans Schrifvers, Borgerske i Svinborgh, fik Stadfæstelse paa et beseglet Pergamentsbrev, udgivet af Borgemester og Raad, hvorved de tillade, at Hans Schrifver, Bo[r]gemester, hans Hustru og begges Arvinger maa beholde til evig Ejendom en Gaard smstds., som ligger paa Hjørnet norden for Fiskeskammelen, som Hans Schrifver selv ibor, i Nør til Knudt Lemickes Gaard og i Øster til den Gaard, Thore Schrifvers ibor, dog at de aarlig skulle give til Skyld deraf 2 Mk. danske til Kompagniet hèr i Byen og 2 Mk. til det Vikarie, som ligger til S. Knuds Alter i Vor Frue Kirke. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Svinborgh, Torsd. post esto mihi. V, 316 b.

— Jacop Perssen til Holmegaard og hans Ægtehustru Karine fik Livsbrev paa en Jord i Magleby paa Langelandt, kaldes Magars Jord, mod deraf at udgive til Tranekier de sædvanlige 6 Ørtug Byg. Cum clavs. consv. Samme Datum. V, 318 b.

3 Marts. Giøre alle vittherligt, at vore undersotte, borgemesther, raadmend oc menige borgere udi vor kiøbstedt Aalborigh, hafve ladet berette for os, hvorledis at mange fiskerre, borgere, bønder oc kregelfare fordriste thennom til at udfare met bode, kaage och vogne paa stranden och strømmene ther for vor kiøbsted Aalborigh, then stund sildsaltning paa staaer ther for forne vor kiøbsted Aalborrig och Nifve, oc ther upkiøfve sildenne af fiskerne paa fiorden, før end fiskerne hafve veret for vor toldboe oc udgifvit therris sedvanlige toldt, borgerne til stor skade och forprangh, oc tesligeste at vor told thermet forsømmis och nederleggis. Oc paa thet at sligt her epther icke ske skal, thaa forbiude vi alle sligge kregelfare, bynder, borger oc alle andre nogen epther thenne dag at udfarre paa fiorden emod fiskerne met skuder, koge eller vogne at kiøbe sild, som er først paa then nørre side østen foran Gøelsten oc til then helligands lade, ey heller paa then søndre side vesten fran Utrup stenbro oc langs vesther til tvert ofver fran Giølsten, tesligeste icke heller i Nørdifvet, før end fiskerne ere indkomen for vor tholdbo udi Aalborigh oc ther hafve udgifvit theris toldt epther gamel sedvanne, ind til

saa lenge vi eller vore eptherkommere, koninger i Danmarck, anderledis ther om tilsigendis vorder. Fordristher sig nogen kregelfare, borger, bønder eller nogen anden her emodt at udfarre at handle och kiøfve met feskerne paa fiorren inden the aasteder, som forscrefvit staar, før end fiskerne hafve veret for forne vor toldboe oc udgifvit therris toldt, epther som forscrefvit staar, thaa skulle the thermet hafve forbrot, hves the hafve met at fare, til os oc kronen och straffes ther for, som vedbør oc som the, vore brefve och bud icke agte eller holde ville. Ladendes thet ingenlunde under vor hyllest oc naade. Gifvit paa vort slot Flensborrigh, tisdagen post reminiscere. V. 99 b.

11 Marts. Chr. g. a. v., at os elsk. Borgemester og Raadmænd i Rifve have havt for os deres Bys Privilegier, undte dem af fremfarne Konger i Danmarck og Hertuger af Hertugdømmet, og melde samme Privilegier, at forskr. vore Undersaatter i Rifve maa søge deres Næring og Bjering med deres Kjøbmandskab i Jylland og andensteds i Danmarck, hvor det gjøres dem behov, thi forskr. Rifve er beliggende yderst i Riget imod Hertugdømmet, og dem paakommer stort Besvær og Tynge, især af den store Flod og Vandsøgning, der ofte paakommer dem af Strøm og Uvejr og hvorved deres Skibe, Huse og Dæmninger dèr for og omkring Byen fordærves. Thi have vi af synderlig Gunst taget forskr. Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i Rifve i vort kgl. Værn og stadfæstet alle deres Privilegier, forbydende osv. Flensborg Slot, Tirsd. efter Sønd. oculi, under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. V. 100 b [1].

14 Marts. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Herman Skiel, vor Mand og Tjener, nu har gjort os Regnskab for alt, hvad Guld, Sølv, Daler og Penge, som han paa vore Vegne har oppebaaret og igjen udgivet fra det første, han er kommen i vor Tjeneste, og til denne Dag, og hvad han blev skyldig deraf, har han nu overantvordet fra sig, saa at han intet ydermere er bleven os skyldig efter sit overleverede Regnskab og Register. Thi lade vi osv. Flensborgh, Fred. efter Sønd. oculi. V, 100 b

15 Marts. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for Troskab have forlenet os elsk. Herlof Trolle, vor Mand og Tjener, Kroghen Slot med Tilliggelse, som han nu selv har i Værge, indtil vi tilsige anderledes derom. Han skal aarlig be-

---

[1]) Kinch, Ribe Bys Hist. II, 47—48 (efter Originalen), hvor Brevet er dateret 9 Marts.

holde til sit Underhold, til at holde sig, sine Svende og Folk med samt til at bygge Slottet med efterskr. (at regnes fra S. Phillippi et Jacobi ap. Dag 1550 til samme Dag 1551 o. s. fr.): 5 Læster $1^1/_2$ Pd. Rug og Mel, 6 Læster 6 Skp. Byg og Malt, 111 Td. Havre, 5 Td. $1^1/_2$ Fj. Smør, 12 Øxne og Køer, 20 Faar og Lam, 26 Gæs, 31 Sider Flæsk, 297 Mk. 3 Sk. danske Penge, dertil al Avlen til Kroghens Ladegaard, Halvparten af alt Sagefald, Indfæstning, Husbondhold, Oldengjæld, Forlov, Drift og al anden uvis Rente. Alt øvrigt skal han gjøre os godt Regnskab for og yde det paa Køpenhafn Slot eller andensteds i Danmark, hvor vi tilsige; ligeledes ville vi have os forbeholdt alt Vrag efter Regnskab. Han skal hvert Aar stalde os 30 Øxne, der skulle opsættes af dem, som han paa vore Vegne oppebærer for Sagefald og andet. Han skal tjene os med 8 „gerustighe“ Heste og Glavind, inden Riget paa sin, uden Riget paa vor Kost og Tæring, eller selvottende til Skibs, og bygge og forbedre Slot og Ladegaard. Ligeledes skal al Herligheden og Gjæsteriet af alle Kirker og Præster, som han har i Befaling, og hvilke han skal oppebære, komme os til bedste; vi ville ogsaa have forbeholdt os Jagten paa vore Enemærkeskove, saa at han aldeles intet skal jage [osv. som S. 412]. Han skal ej hugge eller fiske i de tilliggende Skove og Enemærke-Fiskevand, men holde Tjenerne ved Lov osv., ej udfæste dem eller besvære dem med nyt Husbondhold, Indfæstning eller andet nyt Paalæg, heller ikke sælge nogen af de vornedes Sønner, der ere fødte paa Godset. Thi forbyde vi alle etc. Flensborghe, Lørd. efter Sønd. oculi. V, 205.

24 Marts. Chr. g. a. v., at efterdi vore Undersaatter paa Feø, Femø og Askø ligge saa langt fra „menlandet“ og det er dem storlig til Besvær, at de skulle kjøbe i vore Kjøbstæder deres Humle, Staal, Salt og andet til deres Hus' Ophold da paa det at de des bedre maa blive ved deres Bjering, have vi af synderlig Gunst tilladt, at de herefter maa sejle med deres Skuder til Tysland med deres eget hjemmefødte Kvæg og Korn, naar der ikke er Forbud, og dèr igjen kjøbe Humle, Salt, Staal, Jern og hvad andet, de have behov til deres eget Hus' Ophold, indtil vi tilsige anderledes derom; dog maa de ikke sælge noget til Forprang. Thi forbyde vi osv. Flensborge, Mand. efter Sønd. judica. V, 362.

25 Marts. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt denne Brevviser Villun Unno at være vor Apotheker i Kiøpnehafn, at være kvit og fri for al Bys Tynge og at bo i sin Livstid i vor Gaard i Høgbrostræde, som han nu selv ibor. Ligeledes have vi undt, at ingen skal maatte have noget Apothekeri fal i Kiøpnehafn, som er gjort med Recept eller med nogen „arstedi“, som er Drik eller som man kalder composita; heller ingen skal have nogen „arstedi“, Olie eller noget andet Apothekeri fal, som bør at findes fal i et Apothek. Dog skal forskr. Villom Apotheker holde et godt Apothekeri med gode forstandige Svende og altid falholde Urter og andet Tilbehør, som bør være paa et Apothek, og de Urter, som ere gode og ferske, og sælge dem for skjelligt Værd; har han ikke det, maa enhver, der lyster, holde dem fal. Han skal ogsaa holde en god Apothekersvend, som daglig skal følge os, og selv lønne denne for hans Tjeneste; naar han er forskaanet for at holde denne Svend hos os, skal han aarlig give os og Kronen af forskr. Gaard 30 Jochimsdaler. Han skal bygge og forbedre Gaarden, og holder han ikke disse Artikler, skal han have forbrudt dette Brev. Flensborg, Vor Frue Dag annuntiat., under vort Signet. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 207 [1]).

9 Maj. Corfits Ulfeldt fik Følgebrev til Siøruppe i Falster. Flensborgh, Fred. efter Sønd. cantate. V, 362 b.

10 Maj. Erich Poddebusk fik Følgebrev til Aahus Slot og Len paa tilbørlig Tynge og Tjeneste. Flensborgh, Lørd. efter Sønd. cantate. V, 449.

11 Maj. Jyrgen van der Hudt fik Livsbrev paa sit Underhold paa Riberhus og Foder og Maal paa 2 Heste samt aarlig 150 Mk. danske, Halvdelen til Paaske og Halvdelen til S. Michels Dag. Flensborgh, Sønd. vocem jucunditatis. V, 101 b (overstreget). Jfr. 30 Novbr.

— Ifver Krabbe fik Følgebrev til Siøeholm Gaard og Gods i Colling Len, ad gratiam. Samme Datum. V, 102.

12 Maj. Frands Banner fik Følgebrev til Holbeck mod at gjøre tilbørlig Tynge og Tjeneste deraf. Flensborgh, Mand. efter Sønd. vocem jucunditatis. V, 208.

— Frandts Brockenhus fik Følgebrev til Sundts

---

[1]) Kjøbenhavns Diplomatarium, II, 290—91.

Herred, Snarup, Krarup, Søgefeldt og Ryncкeby Gaard og Gods, at svare til Nyborgh. Samme Datum. V, 318 b.

17 Maj. Thomis Smedt fik Ejendomsbrev paa en Kronens Gaard i Collingh, liggende i Vestergade mellem Las Bagers og Søfren Kelsmedts Gaarde og strækkende sig i Længden 80 Alen og i Bredden 19 Alen, at beholde for sig, Børn og ægte Afkom, saa længe der er nogen af dem til. Cum inhib. sol. Collingh, Lørd. post ascensionis Dni. V, 101 b.

— Vi Chr. g. a. v., at efterdi vore og Kronens jordegne Bønder i Collinghus Len pleje og ere pligtige til at opbygge og færdigholde vore Stalde og Broer her for Slottet, men finde sig besværede derved, have vi af vor synderlige Gunst, paa det at samme Bønder des bedre maa blive ved Magt, tilladt, at de herefter maa være kvit og fri derfor, dog at de skulle være pligtige til at gjøre andet Arbejde og Bygning her til Slottet, som de ere pligtige at gjøre. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 102.

— Mester Jens Knudtssen, Læsemester i Ribe, fik Livsbrev paa det Kannikedømme og Præbende i Riber Domkirke, som er ledigt efter Mester Peder Anderssen, dog at han skal bygge og bo hos Domkirken, gjøre Tynge [osv. se S. 428]. Datum ut supra. V, 102.

4 Juni. Malti Jenssen fik Brev, at efterdi hans Fader Jens Thomessen havde opladt ham Gudom Kloster, skal han nyde det efter Faderens Pantebreve. Cum clavs. consv. Randers, Onsd. post domin. trinitatis. V, 102 b.

12 Juni. Vi Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Axel Urne, vor Sekretær, nu har resigneret fra sig og til os elsk. Lavge Venstermand et Kannikedømme i Lunde Domkirke, som han har i Værge, have vi af synderlig Gunst tilladt denne at nyde samme Kannikedømme i sin Livstid, dog at han deraf gjør Tynge og Tjeneste, holder Residensen ved Hævd og residerer ved Kirken, naar han ikke studerer ved noget Universitet eller er i vor daglige Tjeneste i vort Kancelli. Cum inhib. sol. Hafnie, S. Anthoni conf. Aften[1]. V, 449.

[1]) Saavel Dateringsstedet som Brevets Plads i Haandskriftet viser, at der her med: Anthonius confessor menes: Anthonius Patavinus. Det samme gjælder om Brevene af 15 og 19 Juni.

15 Juni. Christoffer Michelssen, som var Undertugtemester, fik Livsbrev paa et Præbende og Kannikedømme i Aarhus Domkirke, etc. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Kiøpnehafn, Sønd. efter S. Anthoni conf. Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 102 b.

17 Juni. Sander Leyel fik Kvittans paa 1040 Rosennobel og 120 rinske Gld. Hafnie, Tirsd. post S. Viti et Modesti mart. Dag. V, 208.

19 Juni. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Frants Baner, vor Mand og Tjener, Holbeck Slot med tilliggende Herreder, som han nu selv har i Forsvar, at nyde, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han aarlig skal udgive deraf 100 Jochimsdaler og Halvparten af Sagefald, Gaardfæstning, Drift, Forlov, Oldengjæld, Gjæsteri og al anden uvis Rente efter Regnskab, at yde paa Kiøpnehafn Slot eller andensteds i Danmarck, hvor vi tilsige ham. Ligeledes ville vi have os forbeholdt alt Vraget, og derfor skal han gjøre os god Rede; desligeste skal han tjene deraf selvsjette med 6 „gerustige" Heste og Glavind, inden Riget paa sin, uden Riget paa vor Kost og Tæring, eller 6 Karle til Skibs, bygge og forbedre Slottet, saa at vi, vor Hustru og Efterkommere kunne have vor Værelse dèr, naar vor Vej falder did frem. Ligeledes ville vi have os forbeholdt Jagten paa de tilliggende Enemærkeskove og paa de Fællesskove, som indløbe paa vor fredede Jagt- eller Vildtbane imod Kallingborg Len; dog maa han jage paa de Fællesskove, som Adelen har Lod og Del i og som ere Adelens eget Arvegods, men ikke her slaa eller ødelægge noget Adelvildt, og hvor han har Lod med andre vore Lensmænd, maa han ikke jage, thi vi ville have det fredet ligesom vore Enemærkeskove, endog der er fler end én Lensmand derover. Han skal holde os og vort medhavende Folk og Heste til Mad, Øl, Hø, Havre og Strøfoder til Hestene, naar vor Vej falder dèr frem, ej forhugge Skovene, holde Bønderne ved Lov osv. og ikke udfæste dem eller besvære dem med nyt Husbondhold eller andet Paalæg, heller ikke afhænde de vornedes Sønner, der ere fødte paa Godset. Cum clavs. consv. Kiøpnehafn, Torsdag efter S Anthonii conf. Dag, under vort Signet. V, 208.

27 Juni. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt og givet denne Brevviser Knud Alssen en Gaard i Aal-

borghe, som Nils Jenssen nu ibor og som er et Stenhus med en Bod, muret mellem Stolper; Stenhuset er 28 1/8 Alen i Bredden langs Gaden imod Aaen, 24 Alen i Længden paa den nørre Side næst sønden op til Jakop Jenssens Hus, og Hjørneboden næst op til Stenhuset paa den søndre Side i sin Længde af Øster fra Aaen og til et gammelt Stenhus i Vester 19 1/8 Alen, regnet med judske Alenmaal, alt at nyde for ham, hans Børn og ægte Afkom, saa længe nogen er til deraf. Efterlader han ikke ægte Børn, maa han og hans Hustru nyde den for deres Livstid, og siden skal den frit komme til Kronen igjen. Cum inhib. sol. Hafnie. Fred. efter S. Hans Midsommers Dag. V, 103.

27 Juni. G. a. v., at os elsk. Eyller Rønov, vor Mand og Raad, har gjort os Regnskab for, hvad han paa vore Vegne har oppebaaret og igjen udgivet fra det første, han fik Nesbyehofvit Len samt S. Hans Kloster i Odense, Stiftets Gods og Rudgaard Len, baade for vore Kongeskatter og anden Del, dertil Kongeskatten af Salling, Vens og Bog Herreder, den Part af den tyvende Penning og Præsteskat, Tiende og andet, som han har oppebaaret af Præsterne og Kirkerne, og igjen antvordet fra sig, til denne Dag, og hvad han blev os skyldig deraf, har han nu antvordet fra sig, saa at han deraf intet ydermere er skyldig efter sit antvordede Register og Regnskab. Thi lade vi osv. Samme Datum. V, 318 b.

28 Juni. G. a. v., at vi nu af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser Hr. Hans Frandsoes i Kallingborg for sin Fattigdoms Skyld maa i sin Livstid aarlig oppebære af vort Slot Callingborig til sit Hus' Ophold 2 Pd. Malt, 1 Pd. Mel, 1 Otting Smør og 10 Læs Ved. Thi bede vi og byde vore Fogeder og Embedsmænd, de som nu ere eller herefter komme paa forskr. vort Slot osv. Kiøpnehafven, Lørd. efter S. Hans Midsommers Dag. V, 209 b.

— Peder Hanssen, Borger i Helsingør, fik Brev paa kgl. Maj.s Part af Tienden over alt Tykiøping Sogn i Liung Herred at nyde dette nærværende Aar. Samme Datum. Johan Fris, Kansler, subscripsit. V, 210.

2 Juli. G. a. v., at denne Brevviser Peder Clemidtssen i Dalbye har berettet for os, hvorledes der i lang Tid aarlig har været givet 1 Fj. Smør til Abramstrup af den Gaard, han ibor, og han dermed har været fri for Arbejde til vor forskr.

Gaard, men klaget over, at der for nogle Aar siden alligevel paalagdes ham Arbejde. Da have vi undt, at han maa være fri for Arbejde mod i Stedet at udgive 1 Fj. Smør aarlig i sin Livstid. Cum inhib. sol. Hafnie, die visitat. Marie. V, 210 b.

8 Juli. Sligt et bref fick Sander Leyl, tolder i Helsingør, met thenne eptherscrefne instructs.

Christian etc. Vor gunst tilforn. Vid. at vi nu skicke til tegh tvende vor told sedel, tydsk oc danske, met vor egen hand underschrefven, key. Mat.is undersotte anrørendis, som hender her epther at kome ther met thieris skib oc gots, epther som thu udi same tydsch och danske toldsedeller hafver at forfarre alle leylighieden. Thi bede vy tegh och ville, at thu her epther retther teg epther same vor told sedel och icke ther ofver besverie key. Mat.is undersotthe i noger maade, til thu videre besked ther om fangendis vorder, dogh at thu holler thet hiemeligen hos teg sielf och icke lader then søefarendis mand eller andre thet af teg formerke eller forfarre, her vid altingeste at retthe teg epther, befallendis teg Gud. Datum Kiøpenhagen, tiesdagen nest epther vor frue dag visitationis, under vort signet. V, 210 b.

— Efther thenne eptherfølgende skick skal tolleren uti Helsingør anamme och upeberre told af key. Mat.is undersotthe paa videre beskedt.

Ther som key. Mat.is undersotthe icke hafve nobel at udgifve til told, tha schulle the mue betalle for hver nobel i tolden tre fuldvectige rinske gyllen.

Item then som er plictige at gifve tvo nobel til told af the skib under hundrit lesther, skal anammis fem fuldvectige rinske gyllen.

Item then som tre nobel schal udgifve af skibit, skal anammis af hannum viij fuldvectige golt gyllen.

Ther skal icke tagis told af key. Mat.is undersotthe af then vesterske eller hede vyn, men then rinske vyn skal key. Mat.is undersotthe fortolde epther gamel sedvonne.

For the sex tønner told salt skal udi tolden tvo golt gyllen skipperne oc skifs herrenne forkortis.

The tønne pendingene oc schrifver pendingene skal anammis oc upeberis af skipperne epther gamel sedvonne och icke forkortis udi then tilbørlige toldt pendingene, epther som forscrefvit staar.

Al anden tolds rettighied schal førderis och uppeberis, som rullen førdris oc udvisser.

Skulle oc key. Mat.is undersotthe cer[t]ificere och fortolde then fremid kiøpmands gots, som the inde hafver, som er then hundride pendinge, men af key. Mat.is underdans egit gots skal inthet aftagis, epther som for er rørd.

Skede thet seg ocsaa, at noghen key. Mat.is undersotthe for uden forsat kome, som icke hagde nobel eller golt gyllen at bethalle sin told met, then skal undervissis, at hand paa thenne tid af kon. Mat.is

synnerlige gunst skal til stedis at mue bethalle syn told met daler oc godt giengbar søl mønth, men nar hand paa en anden tid egen komer, skal han forsørge seg met guld, och skal man icke tiere anamme søl mønt oc daller af hanom i tolden, och skal anammis af hanom udi daller och giengbar søl mønth saa møgit, som golt gyllen gielder her i kon. Mat.is rige epther then meninge mands upebøring oc udgift.

Met andre skib, som icke hørre key. Mat.is undersotthe til, skal saa hollis met i toldens rettighed at upebere, som mand then her til upeborit oc anammit hafver. V, 211.

10 Juli. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst, saa og fordi os elsk. Jacop Sested, vor Hofsinder, nu har tjent os op af sin Barndom, samt for tro Tjeneste have forlenet ham Gaarden Hafvelse (Strø Herred) med efterskr. Gaarde i Havelse By, iboede af Birgithe Jensis (skylder 1/2 Pd. Rug, 1/2 Pd. Byg, 1 Gaas, 4 Høns, 1 lødig Mk. af en Jord, 12 Sk., 2 Sk. Grot), Per Jenssøn, Hans Some (hver 1/2 Pd. Rug, 1/2 Pd. Byg, 1 Gaas, 4 Høns, 1 lødig Mk. 12 Sk.), Niels Fangher (1 Gaas, 4 Høns, 12 Sk. Erfvitspenge, 1 lødig Mk. af den til Gaarden liggende Jord, 2 Sk. Grot af en Gaardsædejord), Per Nielssen, Anders Jenssen, Jens Michelssøn, Lavrits Christiernssen, Nilavs, Hans Ingvortsøn (hver lige saa meget), Per Ibssen (1 Gaas, 4 Høns, 12 Sk. Erfvitspenge, 2 lødig Mk., 4 Sk. Grot), Hans Fedler (1 lødig Mk.), Tue Rasmussen (3 Sk. Grot), Olluf Møller af et Gadehus smstds. (1 Mk., 3 Sk. Grot), Mats Perssøn smstds. (3 Sk. Grot), og dertil gives af forskr. Gaarde og Gods 26 1/2 Mk. 2 Sk. Gjæsteri; item 3 Gaarde i Jørlunde, iboede af Jens Bryde (2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 17 Sk. 1 Albus), Lavrits Olssøn og Michel Andersen (hver 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 1/2 Lam, 1/2 Gaas, 2 Høns, 8 Sk. 2 Albus), dertil alle tre 6 Mk. Gjæsteri; item 2 Gaarde i Ølstøcke, iboede af Jep Michelssen (1 1/2 Pd. Rug, 1 1/2 Pd. Byg, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 2 Mk. 4 Sk. Gjæsteri) og Per Jenssen (2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 3 Mk. Gjæsteri), en Gaard i Giørløsse (Karine Tues, 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 1 Lam, 4 Høns, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 3 Td. Havre til Gjæsteri), en Gaard i Udleyer (Jens Heningsen, 1 Pd. 5 Skp. Rug, 1 Pd. 6 Skp. Byg, 2 Sk. Grot, 30 Sk. Gjæsteri), i Snestrup Jens Olssen (1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 2 Sk. Grot, 1 1/2 Mk. Gjæsteri), item Hafvelse Mølle, som tilforn laa til vort Kloster Slangerup, skylder 6 Pd. Mel, dertil vor Part af Tienden af Ølstedt Sogn, hvilket han skal nyde frit i sin Livstid mod at bygge og bo her i Danmarck, være os, Her-

tug Frederick og Riget huld og tro og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Dersom han vil befri sig, skal han tage en Dansk af Adel. Han skal bygge Gaarden, holde Tjenerne ved Lov osv. osv., ej forhugge Skovene, men frede Jagten og ej ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt. Thi forbyde vi osv. Kiøp[ne]hafven, S. Knud Konges Dag, under vort Signet. V, 212 b.

10 Juli. Chr. g. a. v., at efterdi os elsk. Mester Morthen Bussart, Forstander i vort Kloster Slangerup, nu efter vor Vilje har opladt os elsk. Jacop Sestedt, vor Mand og Tjener, Hafvelse Mølle, som tilforn laa til samme Kloster, til vor Gaard Hafvelse, at beholde saa længe han lever og har denne Gaard i Forlening, da have vi derimod undt, at M. Morthen, medens han lever, i Stedet maa aarlig oppebære vor og Kronens Part af Tienden af Sognene Skafvinge og Giørløsse, hvilke dog efter hans Død strax skulle komme uhindret til os og Kronen. Samme Datum. V, 215.

11 Juli. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt, at denne Brevviser Skipper Knudt aarlig i sin Livstid skal oppebære her af vort Slot Kiøbnehafn til sit Hus' Ophold 1 levende Oxe, 2 levende Svin, 1 Fj. Smør, 1 Pd. Rug. 2 Pd. Byg, 60 Mk. Penge og 6 Alen Klæde. Thi bede og byde vi osv. Kiøbnehafn Slot, Fred. efter S. Knud Konges Dag, under vort Signet. V, 215 b.

24 Juli. Chr. g. a. v., at vi nu have gjort et evigt Magelæg med os elsk. Jørgen Brade til Tostrup, vor Mand, Tjener og Embedsmand i Nesbyehofvit Len, i saa Maade, at vi nu have faaet af ham 2 Gaarde i Lolland, den ene i Torrebye (Rødde Sogn, Sønder Herred), som Per Hanssen paabor, skylder 1 Pd. Byg, 5 Par Seler og 5 Par Reb, og den anden i Skalckenes (Krogsbølle Sogn, Nørre Herred), som Rasmus Lavendsfar paabor, skylder 3 Pd. Byg og 18 Sk. Erfvitspenge, efter som hans Gjenbrev videre formelder. Derimod have vi udlagt ham ham en Gaard i Stuberup (Syllested Sogn, Sønder Herred), som Michel Matsøn paabor, skylder 2 Pd. Byg og 18 Sk. Erfvitspenge, dertil 16 Skp. Byg af en øde Jord paa Troelsebye Mark, som han har i Værge, og en anden i Søllested By og Sogn (samme Herred), som Anders Schreder paabor, skylder 1 Pd. Byg, 9 Sk. Erfvitspenge, hvilke han og Arvinger skulle be-

holde til evig Ejendom osv. Nagskof, Torsd. efter S. Marie Madalene Dag. V, 320.

25 Juli. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt, at vore Undersaatter i Prestøe herefter til evig Tid maa og skulle beholde 7 vore og Prestøe Klosters Boder smstds., tre paa Grønnegaden, som Jørgen Snedicker, Anne Aagis og Voldborgh nu ibo, og fire paa Tørregaden, som Olluf Drucken, Jens Mogenssen, Flyn og Carrine Blochs ibo, med Huse og Gaardsrum, dog at de skulle bygge og forbedre samme Boder og forvende Landgilden deraf til deres Sognekirkes bedste til Brød [og] Vin. Ligeledes have vi af samme Gunst tilladt samme at nedbryde S. Giertruds Kapel, som staar i deres By, og bruge al Sten, Tømmer, Tag og andet derfra til deres Sognekirkes Bygning. Desligeste maa de ogsaa til samme Kirkes Prydelse beholde de Klæder og Ornamenter, som de nu have havt for os og som tilforn tilhørte Prestøe Kloster. Thi forbyde vi osv. Vordingborig, Fred. efter S. Marie Madalene Dag, V, 216 b.

— Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og paa det, at vore Undersaatter i Saxkiøping saa meget des bedre maa blive ved deres Næring og Bjering, have tilladt, at de to Markeder, der hidtil have været holdte i Torebye og Diøllefølle, det ene paa sejermere Vor Frue Dag og det andet paa S. Michels Dag, herefter maa og skulle holdes i Saxkiøping paa samme Dage, dog saa, at de Bønder paa Landet, der besøge Markedet, frit maa handle, kjøbe og sælge med hverandre, medens Markedet paastaar, ligesom tilforn i forskr. Landsbyer. Den, som herefter holder sit Marked i forskr. Landsbyer, skal have forbrudt, hvad han farer med, Halvdelen til os og Kronen og Halvdelen til den, som paaklager. Nagskof, samme Dag. V, 362 b.

10 Avgust. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og vore Undersaatter, Borgemester, Raadmænd og menige Borgere her i Stege, til Gavn have undt dem til deres Overdrev og Bys Græsgang at beholde i 10 Aar fra Datum nogle Agre og Enge, som ligge til vore og Kronens Gaarde i Udbye og til[1]) vore Gaarde i Hodskof i Længde og Bredde, som vi nu med os elsk. Hr. Anders Bilde, Ridder, vor Mand, Tjener og Embedsmand i Stege Len, og Per Oxe, vor Mand, Tjener og Embeds-

[1]) Hdskr. har: tre.

mand i Rafvensburig Len, har ladet dem udvise; dog skulle de deraf aarlig udgive til os og Kronen hvad Landgilde, som bliver vore Bønder i Udbye og Hodskof forkortet for samme Enge og Agre, som de miste. Thi forbyde vi osv. Stege S. Lavrentii mart. Dag. V, 216.

10 Avgust. Christian etc. giøre alle vittherligt, at vore undersotthe, os elsk. borgemesther och raadmend udi vor kiøpsted Steghe. hafver verit her for os och thenom haardeligen beclagendis then store forhindring. som the oc meninge Stegis byes indbygere hafve paa thieris neringe och bierringe udi thet, at vore undersotthe, meninge bønder her paa Møen, mue bruge seglats oc kiøpmandschof met korn och thieris hiemføde qvegh, som the udføre af landit och ind udi Tydsklandt. Tha paa thet forne vore undersotthe uti Stege och thesligiste meninge bynder paa Møen paa bege sidder saa møgit this bedre kunde blifve vid thieris neringe och bierringe, hafve vi nu giort ther slig en skick paa. hvilcken vi ville her epther hollis skal udi saa maade, at forne vor undersotthe, bønder paa Møen. skulle mue segle[1]) til Tydsklandt met thieris skudder oc udskifve och udførre korn och thieris egit hiemfødde qvegh och inthit andit, och ther fran igen hiem førre humle, stoel, salt och hvis andit del. the behof hafve til thierris egit hussis uphold; dogh skulle the thet icke sellie met alne, vecth eller maade eller til forprong udi noger maade. Sameledis schulle icke forne bynder mue bruge same seglats uden tvende tidder om aarit, som er fran S. Morthens dagh och til Køndermis och fran S. Phillipi et Jacobi apostolorum dag och til seyermere vor Frue dagh om høsten, och schulle the icke andersteds udskibe thieris guoets end her for Stege bye och udi lige maade schal ocsaa hollis met hvis guoets, som the igen fran Tydskland hiem førrendis vorder, at the thet schulle upskifve her for byen. Fordristher seg nogen bunde til, her paa landit boendis. at bruge seglats, udskifve eller upskifve sit goets anderledis, end som forscrefvit staar, tha schal then ther met hafve forbrut skib, goets och hvis hand hafver met at farre, halfdelen til os och kronen och anden half part til then, som paa clager, och ther thil met straffis som thend. vor brefve och bud icke agthe ville; bedendis och biudendis vor embitsmand, then som nu er eller her epther komendis vorder, paa forne Møen, atti hafve flittige tilsyun oc goed paa agtinge, at thenne forne vor skick blifver udi alle maade ved magt hollit, epther som forscrefvit staar. Datum Stege. S. Lavrentii dagh, under vort signet. V, 218 b.

16 Avgust. Sander Leyel, Tolder i Helsingøer, fik Kvittans paa 957 Rosennobel og 6 Henrichus Nobel, som han antvordede kgl. Maj. Hafnie, Lørd. post assumpt. Marie. V, 216.

— Vi Chr. g. a. v., at efterdi denne Brevviser Hr. Ras-

[1]) Hdskr. har: sellie.

mus Hanssen nu har opladt os det Livsbrev, som vi gav ham paa Skovfmølle i Sunds Herred, have vi derimod af synderlig Gunst undt, at han herefter maa oppebære 9 Ørtug Mel af Svinborg Mølle i hans Livstid. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafven, Lørd. post Lavrentii mart. Dag, under vort Signet. V, 319 b.

17 Avgust. Thonnes Sture fik Følgebrev ad gratiam til alle Tjenere under Nesbyhofvit Len, som nu svare Jyrgen Brae og bo paa Arre, at de herefter skulle svare ham til Synderborig. Hafnie, Sønd. efter Vor Frue Dag assumpt. V, 320.

19 Avgust. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Sander Leygel, Tolder i Helsingør, 8 Gaarde i Nøre Bedstrup (Kiøping Sogn), iboede af Mogens Glød, Oluf Lavritsen, Peder Lavritsen, Lavrits Jenssen, Anders Abrahamssen, Rasmus Jenssen, Oluf Saxen (hver 1 Fj. Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns), Hans Matsen (1 Fj. Smør, 1 Gaas, 2 Høns), og den niende af Bedstrup og Horserud (1 Ko), Ørsholther Trugels Michelssen (1/2 lødig Mk.), at beholde, indtil vi tilsige anderledes derom, mod aarlig at yde til os og Kronen den sædvanlige visse Landgilde samt Halvdelen af den uvisse Rente. Han skal holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv., ikke udfæste dem eller besvære dem med nyt Husbondhold eller andet, ej forhugge Skovene eller afhænde de vornedes Sønner, der ere fødte paa Godset. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Hafnie, Tirsd. efter assumptionis [1]). Dns. rex manu propria subscripsit. V, 217 b.

20 Avgust. Chr. g. a. v., at os elsk. Mester Frans, Superintendent i Upslo og Hamer Stifter i Norge, nu har berettet for os, at han er Kannik i Rifver Domkirke, som han det hidtil har havt; da have vi af synderlig Gunst tilladt, at han maa beholde samme Kannikedømme i Rifver Domkirke saa frit, som han hidtil har havt det. Thi forbyde vi. Cum clavs. consv. Hafnie, Onsd. efter Vor Frue Dag assumpt. V, 104.

21 Avgust. Frands Paavisk, Tolder paa Møen, fik Brev aarlig at skulle lade oppebære 1/2 Læst Rug og 1/2 Læst Byg af Kronens Part af Tienden af Stege Sogn, indtil der tilsiges anderledes derom. Hafnie, Torsd. post assumpt. Marie. V, 362 b.

---

[1]) Hdskr. har: assumsiationis.

24 Avgust. Chr. g. a. v., at os elsk. Hr. Mogens Gyllenstiern, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Malmøehus, nu har gjort os Regnskab for al sin aarlige Afgift af Dragshollem Slot samt for alt Sagefald og Gaardfæstning, som han paa vore Vegne oppebar og udgav fra det første, han fik forskr. Dragshollem, og til den Dag, han antvordede det fra sig, og er os deraf aldeles intet bleven skyldig efter de overantvordede Registre og Kvittanser. Thi lade vi osv. Kiøpnehagen, S. Bertolomei ap. Dag. V, 219 b.

— G. a. v., at efterdi Sognepræster og Sognedegne over alt Sielland Stift have ladet berette for os, hvorledes at efter den Sædvane, der er her i Sellands Stift, deles de Bøndersønner, der ere fødte paa nogens Gods, til Stavns igjen af vore Lensmænd og andre, hvem Godset tilhører, og i lige Maade deles Præste- og Degnesønner til Stavns igjen af vore Fogeder og Lensmænd, da have vi af synderlig Gunst undt, at alle Præste- og Degnesønner, som ægtefødte ere eller vorde paa Præste- og Degnestavne, herefter maa og skulle være saa fri som de af vore Undersaatter, der fødes i Kjøbstæderne, og ej deles til Stavns i nogen Maade. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 220 [1]).

— G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at os elsk. Torbiørn Bilde, Hr. Anderses Søn, maa have et Vikarie, som ligger til S. Clemeds Alter i Arhus Domkirke og blev ledigt efter Mester Christoffer, dog at han skal studere og lægge Vind paa sig, saa at han kan tjene Religionen, og naar han ikke daglig studerer hos noget Universitet, skal han residere [osv. se S. 428]. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 104 b.

25 Avgust. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Erick Podebusch, vor Fodermarskalk, vor og Kronens Gaard Aahus i Skaane, indtil vi tilsige anderledes derom, dog saa at han skal bygge og forbedre Gaarden, tjene deraf inden Riget paa sin egen og uden Riget paa vor Bekostning selvsjette med gode, „gerustige“ Heste, Harnisk og Glavind og med 4 Karle til Fods, ligeledes til hver Paaske give deraf 150 Jochimsdaler og Halvdelen af alt Sagefald, Gaardfæstning, Oldengjæld og anden uvis Rente efter Regn-

[1]) Danske Mag. V, 252; Krag, Christian III.s Hist. II, 207—08.

skab. Han skal færdigholde de tilliggende Laxegaarde med Garn og andet; Halvdelen af den Lax, han fanger, skal han lade salte og vel forvare med Salt og Træ til vort Behov og forskikke os dem til hver S. Michels Dag, hvor ham tilsiges. Ligeledes skal han holde os og vort medhavende Folk én Nat, naar vor Vej falder dèr frem; alt Vraget skal komme os til bedste. Vi ville have os forbeholdt [osv. se S. 412]. Thi forbyde vi osv. Cum clavs. consv. Hafnie, Mand. post Bertholomei. V, 451 b.

4 Septbr. Ditløf Klensmed, Borger i Helsingborig, fik Livsbrev paa en Gaard, kaldet Smedehuset, i Skottegaden i Helsingborig, mod aarlig at udgive den sædvanlige Husleje deraf til Sognekirken, bygge og forbedre Gaarden og gjøre og give Tynge til Kongen og Byen som andre Borgere smstds. Cum inhib. sol. Landtskrone, Torsd. efter S. Egidii Dag. V, 450.

8 Septbr. G. a. v., at efterdi Hr. Jep Heye, som var Kantor i Roskylde Domkirke, nu er død og der er et Kannikedømme smstds. ledigt efter ham, have vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste undt, at os elsk. Anthonis Hanisc [i det tyske Kancelli [1]], vor Sekretær, i sin Livstid maa nyde samme Præbende, dog saa at naar han ikke er i vor daglige Tjeneste i vort Kancelli, skal han residere [osv. se S. 436]. Ligeledes skal han holde Tjenerne ved Lov og ej udfæste dem osv., ikke forhugge Skovene og aldeles ikke jage eller skyde noget Adelvildt, Raaer eller Harer paa de tilliggende Skove. Holder han ikke disse Artikler, skal han have forbrudt dette Brev, og vi have Magt at forlene en anden med samme Præbende. Cum clavs. consv. Lundegaard, die nativit. Marie. V, 220 b.

10 Septbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi denne Brevviser Las Anderssen, Borger i Landtskrone, er indflyttet dertil og har mistet 4 Gaarde og 2 øde Jorder i Engelholm, have vi derimod udlagt ham til evig Ejendom en Kronens Gaard i forskr. Landtskrone, liggende østen fra Slottet og næst vesten op til Jyrgen Urnes Gaard og strækkende sig i Længden af Sønder og i Nør $125\frac{1}{2}$ Alen, i Bredden ud til Algaden i Øster og Vester $63\frac{1}{2}$ Alen og i Bredden midt i Gaarden 79 Alen. Cum inhib. sol. Malmøe, Onsd. efter nativit. Marie. V, 450 b.

11 Septbr. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have

[1] Efter Overskriften.

tilladt, at disse Brevvisere Jep Bendtsen i Diursløf, Trudt Perssen ibid., Peder Hanssen i Kaberop, Niels Jepssen i Totrup og Boe Jepssen smstds. i alle deres Livstid maa og skulle have en Kronens Jord, som kaldes Tygeruppe Mark, som er 4 Fjerdinger Jord, hvilken de nu selv have i Værge og tilforn have fæstet af vor Lensmand paa Malmøehus, først af os elsk. Jesper Fris, vor Mand og Tjener, og siden af Hr. Mogens Gyllenstierne, Ridder, vor Mand og Raad, dog at de aarlig deraf skulle give til os og Kronen 24 Td. Havre og 3 Mk. danske Penge, og naar de ere døde, skal Jorden uhindret komme igjen til Kronen. Cum inhib. sol. Malmøe, Torsd. post Marie nativit. V, 450 b.

29 Septbr. Chr. g. a. v., at efterdi denne Brevviserske Sitse, Lavrits Morthenssøns Efterleverske, nu har været her i Rette for os med os elsk. Jens Brae, vor Mand, Tjener og Embedsmand i Beckeskov Kloster, om en Gaard i Søllisborg, som hun nu selv ibor, liggende mellem Trudt Stofregens og Svend Mogenssens Gaarde, og som før skal have ligget til forskr. Kloster, uden at hun har betalt den, da have vi af synderlig Gunst og for hendes Armods Skyld undt og givet hende samme vor og Kronens Gaard til evig Ejendom. Thi forbyde vi alle etc. Aahus, S. Michels Dag. V, 453.

30 Septbr. Vi Christian etc. giøre alle vitterligth, at vor undersotte, køpstedesmend udi Rodnebye oc Lyckoe, hafver haft theris fuldtmectighe her hos os oc beclagit then store besveringhe, som the hafve udi thet, at intet thømmer eller klapholt maa udskibis eller udføris af vort land Bleginde, uden hves som indføris her udi vort righe Danmarck. Tisligest hafver os elsk. Verner Pasberghe och Ebbe Uldfeld, vore mend, thiennere och embidsmand paa vore slotte Søllisborghe oc Lyckoe, paa menighe bønder och almues vegne udi forne Bleginde gifvit tilkende then store besveringe, som the udi lighe mode hafve ther af, at samme forbud er giort paa thømmer. Tha hafve vi nu met vore elsk. Danmarcks rigis raad, som nu er her hos os tilstede, ofver vegit forne undersottis besveringhe och ville her met hafve samme vort forbudt opgifvet, som vi ofver alth Bleginde och Lister hafve ladet udgaa om thømmer oc klapholt, saa at vore undersotte, køpstedsmend oc bønder udi Bleginde, mue her epther som tilforn brughe theris neringhe oc bieringhe met thømmer oc andre vare; dog saa skulle inghen af vore undersotte, bønder udi Bleginde, her epther segle met noghen theris egne skifve oc vaare anderstedis en til vore undersotte udi vort righe Danmarck och icke udføre theris vaare uden rigit, enthen til land eller vand, oc ey heller noghen bonde,

kremmer eller besse kremmer at købe eller selghe met alne, vegth eller made paa landsbyerne i nogher maade. Sammeledis skal inghen tysk eller ulendiske købmend søghe nogre hafner met theris skif oc købmandskafs handel at brughe under Bleginde oc Lister side uden til tesse eptherscrefne hafner, som er Søllisborghe, Rodneby, Avsker og Lyckoe. Dog mue vore undersotte udi Danmarck hvert aar besøghe tesse eptherscrefne hafne under Bleginde side, som er Bockuld, Hiernevegh, Siellaa, Madeveg met theris vaare och købmandskaf. Tisligiste mue ulendiske mend indløbe udi forne hafner oc ther giøre bønderne tilføringh met mel, malt, homble, staal, salt oc øel oc thet selghe bønderne for thømmer, klapholt, traad, sølf oc rede pendinge och icke for andre vaare, och ey bønderne at sielge købmendene andre vare, som forscrefvit star. Sckede thet oc saa, at noghen inlendiske eller ulendiske blefve udi noghen hafne indtrengt ud af storm, tha mue the, som indkome, købe fitallie til skifs behof oc ey i andre maade. Tisligiste ville vi, at svenske mend, som ville føre theris vare neder udi Bleginde oc Lister, skulle føre samme vare til forne køpsteder i Bleginde oc ey giøre noghen forprang met bønderne i Bleginde, forne vore køpstedt mend til skade. Och ther som noghen handler eller her emod giør, tha skal vor borgemester oc byefogit i forne køpsteder mue paa vore vegne hindre oc til rette arristere, hves the hafve met at fare, oc vore fogeder oc lendsmend ther ofver at straffe som the, vore bud oc brefve icke agthe ville. Tesse forne artickeler ville vi os forbehollit hafve at forandre, formere oc forminske, epther som the kunde udi fremtiden vere os, vore riger och undersotte til gafn, gode oc bestandt, om behof gøris. Datum Aahus, tisdagen nest epther S. Michaelis arcangeli dag. V, 453 b.

3 Oktbr. Vi Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have undt os elsk. Hr. Mogens Gyldenstiern, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Malmøhus, at maatte indløse til sig Høgested Gaard, Gods og Mølle fra os elsk. Gerd Ulfstand, vor Mand og Tjener, for hvad han har det i Pant af os, og beholde det, indtil det afløses ham, dog at han skal holde Godset ved Magt, Tjenerne ved Lov og ej udfæste dem osv., samt frede Jagten og ej skyde eller slaa noget stort Vildt eller forhugge de tilliggende Skove. Ve, Fred. post Michaelis archangeli. V, 455 [1]).

13 Oktbr. Chr. g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Mogens Godske, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Hørbye Gaard, 600 Jochimsdaler, hvorfor vi pantsætte ham efterskr. Gods i Allersløf Sogn (Valburs Herred i Siellandt):

---

[1]) Nedenfor dette Brev staar som Overskrift: Peder Goske fik Brev, som herefter følger Anno 1550; dette er overstreget, og det følgende Blad er udrevet. Jfr. S. 458.

6 Gaarde i Leyede By (skylde til Hobe $1^1/_2$ Læst Rug og Byg, 10 Sk. Grot), Udleyer Gaard, som Olluf Bassy ibor (4 lødig Mk.), og Leyer Mølle (2 Pd. Mel), dog at han skal holde Godset ved Hævd [osv. se S. 450], frede Jagten og ej ødelægge noget Adeldyr eller andet stort Vildt. Thi forbyde vi alle etc. Hafnie, Mand. efter S. Dionisii Dag. V, 222.

13 Oktbr. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have undt, at denne Brevviser Clemendt N., Slotsskriver paa Kalløe, maa og skal have Grindue Bro i Nørrejytlandt, indtil vi tilsige anderledes derom, og aarlig lade oppebære hvad Brokorn eller andet, som plejer og bør udgives til at holde Broen færdig med, dog saa at han altid skal holde den vel færdig med gode stærke Pæle, Brofjæle og stærke „recke" paa baade Sider, saa at den vejfarende Mand ej kommer i Skade. Thi forbyde vi osv. Samme Datum. V, 105.

16 Oktbr. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for Troskab og villig Tjeneste, som denne Brevviser Frans Lavrssen, Slotsskriver paa vort Slot Krogen, har bevist os, Hertug Fredrick og Riget og herefter skal bevise, have forlenet ham Gaarden Frebo (Holbo Herred, Krogens Len), som Peder Olufssen nu ibor, skylder 6 Pd. Korn, at nyde uden Afgift, al den Stund han er i vor daglige Tjeneste og Slotsskriver paa Krogen eller andensteds. Naar han ikke længer er i vor daglige Tjeneste, skal han give deraf til Krogen den sædvanlige Landgilde, Tynge og Tjeneste, indtil vi tilsige anderledes derom. Han skal bygge og forbedre Gaarden, holde den derpaa boende Bonde ved Lov og ikke udfæste ham, al den Stund forskr. Frans Lavrssen ikke selv vil bo paa Gaarden, heller ikke forhugge de tilliggende Skove. Cum inhib. sol. Hafnie, S. Galli Dag. V, 223.

17 Oktbr. G. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Byrge Trolle og hans Hustru, os elsk. Fru Pernille Gøyesdatter, og begges Arvinger 3300 Mk. i dansk Mønt, som nu er gængs og gjæv, og 106 rinske Gld. i Guld, hvorfor vi pantsætte dem Jungshofvit Slot og Len, som de nu selv have i Værge, at nyde som et frit brugeligt Pant uafløst i Fru Pernilles Livstid. Overlever forskr. Byrre Trolle sin Hustru, skal han indløse Lenet af sine Medarvinger og beholde det, til det afløses ham. Dog skulle de tjene deraf med 6 „gerustige" Heste med Gla-

vind, inden Lands paa deres egen, uden Lands paa vor Bekostning, bygge og forbedre Slottet, holde Godset ved Hævd, Bønderne ved Lov og ej besvære dem med nye Paalæg eller Husbondhold eller udfæste dem osv., frede Jagten og ej ødelægge noget Adelvildt eller andet grovt Vildt, ligeledes holde os og vort medhavende Folk og Hofsinder efter gammel Sædvane, naar vor Vej falder dèr frem, og ej forhugge Skovene. Cum inhib. sol. Hafnie, Fred. post Galli. V, 224.

19 Oktbr. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have forlenet os elsk. Holgier Rossenkrants til Boller, vor Mand og Tjener, Vordingborg Slot her i Siellandt med alle Herreder, som han nu selv har i Værge dertil, indtil vi tilsige anderledes derom. Han skal beholde til at holde sig og sine Svende og Folk samt til at bygge Slottet med hvert Aar (at regne fra S. Mavritii Dag næst forleden til samme Dag førstkommende o: s. fr.): $3^1/_2$ Læster Rug og Mel, 9 Læster Byg, 1 Læst 3 Pd. 3 Skp. Havre, 13 Td. $2^1/_2$ Skp. Smør, 18 Køer, 183 Faar og Lam, 87 Gæs, 240 Høns, $1^1/_2$ Td. Honning, 4 Td. Aal, 177 Mk. 7 Sk. Penge, $13^1/_2$ Læster Kul, og dertil Avlen af begge Ladegaardene, den tredje Part af al uvis Rente, som er Sagefald, Gaardfæstning, Skovsvin, Oldengjæld, Gjæsteri og alt andet. Alt øvrigt skal komme os til bedste efter godt Regnskab og ydes paa Kiøpnehafn Slot eller andensteds i Danmarck, hvor vi befale det. Han skal aarlig stalde os halvt saa mange Øxne, som der kan staldes af Foderet dèr for Slottet, og opsætte dem af de Øxne, som han paa vore Vegne oppebærer af Sagefald eller andet; ligeledes skal han tjene os deraf med 10 „gerustige“ Heste og Glavind og 4 Skytter, inden Riget paa sin, uden Riget paa vor Bekostning, eller selvfjortende til Skibs, desuden holde 10 Karle i Borgeleje til Mad og Øl paa Slottet. Han skal bygge og forbedre Slottet og Ladegaarden, og naar han drager og færdes nogensteds her inden Riget, skal han ikke tilskrive os nogen Kost og Tæring; ligeledes ville vi have os forbeholdt al Jagten [osv. se S. 412], Tjenerne skal han holde ved Lov, ej udfæste dem eller paalægge dem nyt Husbondhold, Indfæstning eller anden Besværing, heller ikke afhænde nogen af de vornedes Sønner. Cum clavs. consv. Hafnie, Sønd. efter S. Lucæ evang. Dag. V, 225 b.

— G. a. v., at Aar 1550 Sønd. efter S. Luce evang. Dag

ere vi her paa vort Slot Københafn vordne saa til ens med os elsk. Hr. Peder Skram, Ridder, vor Mand og Raad, at al den Stund han har Helsingborg og Landskrone Slotte i Forlening, skal han deraf aarlig gjøre os Regnskab, tjene deraf selvtolvte med gode, væragtige Karle og 12 Heste, „vel gerustet", paa vor Omkostning og aarlig have paa sit eget Liv 100 Dl. og 6 Stykker Engelst. Naar vi forskrive ham nogensteds, skal han lade skrive sin Tæring i sit Regnskab. Datum ut supra. V, 456.

20 Oktbr. Vi Chr. g. a. v., at vi med vort elsk. menige D. R. Raads Raad have solgt, skjødet og afhændet til os elsk. Andres van Barby til Favrholm, vor Raad og Tjener, efterskr. Gods i Nørre Herløf Sogn (Try Herred i Siellandt): Høvolt, som Mavrits Jenssen ibor ($1^1/_2$ Pd. Rug, $1^1/_2$ Pd. Byg, 1 Lam, 4 Høns, 1 Gaas, 3 Mk. Penge), 11 Gaarde i Hamersholt, iboede af Mogens Frackor (1 Pd. Byg, 1 Pd. Rug, 1 Lam, 4 Høns, 1 Gaas, 1 fedt Svin), Oluf Olssen (18 Sk. Penge eller $^1/_2$ Pd. Korn), Per Jepssen, Peder Mandh, Jep Jepssen, Oluf Lavritssen, Hans Jepssen, Per Jepssen, Jyrgen Tønnissen, Lavrits Jepssen (hver 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 1 Lam, 4 Høns, 1 Gaas) og Jens Mand (15 Skp. Rug, 18 Skp. Byg, 1 Lam, 4 Høns, 1 Gaas), at beholde som evig Ejendom saa frit, som Riddere og Svende have deres Arvegods her i Danmarck, og kjendes vi derfor at have oppebaaret Fyldest og fuldt Værd i Guld, Sølv og Penge efter vort Nøje. Thi bepligte vi osv.; dog ville vi have os og vore Efterkommere forbeholdt den høje Vildtbane i forskr. Gods, saa at Andres van Barby og Arvinger ikke skulle ødelægge nogen vild Hjort eller Hind paa Godset. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Sekret nedenfor dette Brev med vore elsk. D. R. Raads Indsegl og Signeter, som ere Hr. Eske Bilde til Svonholm, Ridder, vor Hofmester, Johan Fris til Heslagger, vor Kansler, Erick Banner til Askdal, D. R. Marsk, Hr. Axel Brade til Krogholm, Hr. Anders Bilde til Søeholm, Hr. Claus Bilde til Lyngsgaard, Hr. Knud Rud til Vidbye, Riddere, Knud Gyldenstiern til Thyem, Hr. Otte Krumpen til Hybygaard, Hr. Mogens Gyllenstiern til Tomerup, Hr. Peder Skram til Uruppe, Riddere, Byrge Trolle til Lilleøe, Erick Bøller til Tersløsse, Oluf Munck til Tvies, Erick Krabbe til Bustrup, Eyler Hardenbierg til Matterup, Anthonius Bryske

til Langesøe, R. Kansler, Jyrgen Lycke til Offergaard, Tage Tot til Ericksholm, Eyler Rønnov til Hvitkilde[1]), Gabriel Gyldenstiern til Refstrup og Clavs Urne til Belthebiergh. Vor Gaard i Roskilde, Mand. efter S. Luce ev. Dag. V, 227 b.

20 Oktbr. G. a. v., at Aar 1550 Mand. efter S. Luce evang. Dag her paa vort Slot Køpenhafn ere vi vordne saa til ens med os elsk. Peder Godske, vor Mand, Tjener og Embedsmand her smstds., at han skal have Halvdelen af alle de Føl og Afkom, som er faldet paa vore Stod paa Hesleø og for vor Gaard Abrumstrup i de forledne 2 Aar, og herefter, saa længe han er Embedsmand her paa Køpenhafn, skal han beholde hvert andet Føl, som falder paa forskr. Stod, og vi skulle have Kaaret at tage det første til vor Part og han det andet; dog skal han paa sin egen Bekostning besørge de to Stod aarlig med gode Stodheste, saa de ikke forsømmes dermed eller med andet godt Tilsyn. Datum ut supra. V, 230[2]).

22 Oktbr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at dersom Gud almægtigste har forsét det saa, at os elsk. Doktor Peder Capiten, vor Lifarst, overlever os elsk. Mester Torben Bilde, Degn i Lunde Domkirke, da maa og skal han nyde Degnedømmet mod at afkortes saa meget i sin Aarsbesoldning, som det kan rente aarlig. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet trykke vort Signet uden paa dette vort aabne Brev. Soer Kloster, Onsd. post Luce evang. Dag. V, 456 b.

25 Oktbr. Vi Chr. g. a. v., at denne Brevviser Oluf Schreder i Vindekielde har berettet for os, hvorledes al den Tid os elsk. Hr. Mogens Gyldenstiern, Ridder, vor Mand og Raad, havde vort Slot Dragsholm i Forlening, undte han ham at bruge noget af Slotsladegaardens Jord til hans Gaard, som er Ornum Kongsberg Mose, en Eng ved samme Mose, en anden Eng kaldet Humlegaards Mad, som rækker til en liden Bæk, og en Ager til Bulsmose, hvori kan saas 3 Td. Korn. Thi have vi af synderlig Gunst tilladt at forskr. Oluf Schreder maa nyde samme Jord til den Gaard, han nu ibor, saa længe han bygger og forbedrer denne, aarlig udgiver den sædvanlige Skyld, Tynge og Tjeneste, er os, Hertug Frederich og følgende Konger huld

---

1) Hdskr.: Hvitfeld.
2) Annaler for nordisk Oldkyndighed 1855, S. 64.

og vor Lensmand paa Dragsholm hørig, forbydende osv. Cum clavs. consv. Korsør, Lørd. efter S. Ursula virg. Dag. Rel. Otto Rud. V, 227.

27 Oktbr. Chr. g. a. v., at os elsk. Borgemester, Raadmænd og Menighed i Korsøer have ladet berette for os, hvorledes de have et lidet Torv og ringe Tilføring til deres By. Thi have vi af synderlig Gunst tilladt, at der herefter hvert Aar maa staa et Marked i deres By, saa frit som noget her i Danmarck, at begyndes paa S. Jacobi Dag og saa vare i 3 samfælde Dage derefter. Cum inhib. sol. Nyborg, S. Simonis et Jude ap. Aften. V, 229.

4 Novbr. Vi Chr. g. a. v., at efterdi vi have erfaret, at der er stor Uenighed mellem Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i Skelskør, da have vi nu befalet os elsk. Johan Fris til Heslager, vor tro Mand, Raad og Kansler, at have forskr. vor Kjøbstad i Befaling, og dersom nogen Uenighed kommer mellem vore Undersaatter smstds., skal han det saa „forfordere“, at den fattige saa vel som den rige vederfares saa meget, som Lov og Ret er. Thi bede vi og byde forskr. Borgemester osv. at være Johan Fris eller hans Fuldmægtige paa vore Vegne hørige, lydige og følgagtige, i hvad Maade han Eder tilsiger, ladende det ingenlunde. Nyborg, Tirsd. efter Alle Helgens Dag. V, 229 b. Jfr. 13 Novbr.

13 Novbr. Christian etc. helse ether alle vore undersotte, borgemester, raadmend oc menige borgere udi vor køpsted Skelskøer, evindelig met Gud oc vor nade. Vider, at vi hafve tiltroet os elsk. Jahan Fris til Heslager, vor troe mand, raad oc candseler, at hafve forne vor køpsted Skelskøer i befaling oc ether alle ther met udi vere oc forsvar at hafve oc hafve flittig tilsiun met, at borgemester oc raad ther sammested hafve lydelse oc hørsom ofver then menige mand, borgere, oc tesligiste borgemester oc raad icke heller handler thennum utilbørlige emod borgerne, meden at then menige mand, then fattighe saa vel som then righe, vederfaris hves ret er. Thi bede vi *osv.* Datum Nyborig, torsdagen post Martini. V, 230 b.

— Faaborig Borgere fik Brev, at kgl. Maj. har undt og givet dem den gamle Kirke, som staar i deres By og tilforn har været deres Sognekirke, til deraf at lade gjøre et Raadhus og beholde det til evig Tid. Cum inhib. sol. Nyborgh, Torsd. efter S. Martini ep. Dag. V, 321[1]).

---

[1]) Hofman, Fundat. VI, 123.

14 Novbr. Christoffer Michelssen, Kannik i Aarhus, fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden af Fuolbye Sogn i Skanderborig Len. Nyborg, Fred. efter S. Marthini ep. Dag. Rel. Johan Fris, Kansler. V, 105 b.

18 Novbr. G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at os elsk. Niels Pederssen i sin Livstid maa nyde et Vikarie, som ligger til S. Thomes Alter i Roskilde Domkirke og blev ledigt efter Hr. Niels Fris, Kantor smstds., dog at naar han ikke er i vor daglige Tjeneste, skal han tjene Religionen og residere [osv. som 8 Septbr.]. Cum inhib. sol. Nyborg, S. Elisabet Aften. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 231 b.

20 Novbr. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilgivet og omdraget med os elsk. Fru Ingeborg, Peder Ebbesens Efterleverske, og hendes Børn og Arvinger al den Tiltale, som vi have havt til dem for de Kirker og Kapeller, som forskr. Peder Ebbessen har ladet afbryde i Aarhus Stift, og for hvad Sten, Kalk, Bly og Tømmer, som han havde brugt til sin Nytte deraf, desligeste for Kannikegods, Vikariegods, Bøndergods og andet Aarhus Stifts Gods, som han kjøbte og mageskiftede sig til, den Tid han havde Stiftet i Befaling af os. Af samme Gunst have vi tilladt forskr. Fru Ingeborigh, hendes Børn og Arvinger at nyde alt det Gods, som laa til Vor Frue Alter conceptionis og Per Ebbessen kjøbte af os elsk. Envold Jenssen til Visborrig, vor Mand og Tjener, ligeledes en Gaard i Hiordtshøf (Øster Lisberrigh Herred, skylder 3 Pd. Korn, 1 Fj. Smør), som han kjøbte af Peder Krabbe, 2 Gaarde i Vastrøt, som han kjøbte af Kapitlet i Aarhus (skylde til Hobe 11 Ørtug Korn og 2 Skp. Smør), 2 Bol i Emdrup (baade 2 Pd. Korn, 1 Skp. Smør), 4 Gaarde i Aarhus Stift, den ene kaldet Hiortehøfves Lundt, (skylder 4 Ørtug Korn, 1 Skp. Smør), den anden i Raensløf i Hats Herred, den tredje i Dyngbye (hver 3 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør) og den fjerde i Klinterup i Gierne Herred (4 Ørtug Korn, 1 Skp. Smør), som han kjøbte af Vikarierne smstds.; en Gaard, kaldes Essingkier, i Lundenes Len med et øde Bygge, kaldes Essingkier, som Niels Jenssen og hans Brødre have solgt ham. Og dermed skal Fru Ingeborig være uden al ydermere Tiltale osv. Nyborig, Torsd. efter S. Elisabet Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 105 b.

— G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt denne

Brevviser Anders Skriver paa vor Gaard i Aarhus at have et Vikarie, som ligger til S. Anne Alter i Aarhus Domkirke, al den Stund han er vor Regnskabsskriver paa samme Gaard; er han det ikke mere, skal Vikariet blive hos den Person, der er vor Gaardskriver smstds., mod at han skal holde Residensen ved Hævd. Nyborgh, Vor Frue Aften præsentat. V, 107.

21 Novbr. Sander Leyel, Tolder i Helsingør, fik Kvittans paa 200 Kroner, som han paa Karl Skottis Vegne antvordede kgl. Maj. selv ind i hans Kammer. Cum clavs. consv. Nyborigh, Fred. efter S. Elisabet Dag. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 231.

22 Novbr. Christoffer Erickssen i Dyvadt fik Brev at være fri for Ægt og Arbejde, al den Stund han bor i forskr. Dyvadt, mod at være Kongen og Hertug Frederick huld og Lensmanden paa Aaker Slot hørig. Nyborg, Lørd. post Marie præsent. Dag. V, 107.

— G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt os elsk. Hr. Peder Prip, Vikar i Aarhus Domkirke, at nyde i sin Livstid Gaarden Skobeling i Ning Herred, som laa til S. Jacobi Vikarie (skylder 3 Pd. Korn, 1 Skp. Smør), og 2 Gaarde, som ligge til S. Anthoni Vikariedom, den ene i Klinterup i Giern Herred (3 Ørtug Korn, 1 Skp. Smør) og den anden i Lerberg i Galten Herred (3 Ørtug Korn, 1 Sk. Grot med andre Bede); dog skal han ikke bevare sig med de to sidste Gaarde, før Hr. Morten i True, som nu har dem i Værge, er død, eller han kan have det i hans Minde. Cum inhib. sol. Samme Datum. V, 108.

25 Novbr. Dorothe Jørgens i Skorup fik Livsbrev paa en Gaard i Skaarup, som Michel Jørgenssen ibor, saa at hun deraf skal have Landgilden, Gaardfæstning og Sagefald; dog skal hun intet bevare sig med Ægt eller Arbejde af Gaarden eller med den tilliggende Skov. Nyborg, S. Karine Dag. V, 321 b.

27 Novbr. Hr. Peder Suansiø, Sognepræst i Tvedt, fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden af Tvedt Sogn. Cum inhib. sol. Nyborgh, Torsd. post Katharine virg. V, 321 b.

28 Novbr. Frants Brochenhus fik Brev ad gratiam pro servitio paa Kronens Gods Kraruppe, Snaruppe og Rynckebye med alt tilliggende Gods, som Fru Else, Hr. Thomes Nielssens Ridders Efterleverske, sidst havde i Forlening,

mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov og ej paalægge dem nyt Husbondbold eller andet, men frede Jagten og ej forhugge Skovene til Upligt. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Nyborgh, Fred. efter S. Karine Dag. V, 321 b.

30 Novbr. G. a. v., at efterdi os elsk. Jørgen van der Hude en Tid lang har været i vor Tjeneste og besværer sig over daglig at følge vor Gaard, da have vi af synderlig Gunst tilladt, at han maa have frit Underhold til Øl og Mad til sig selvanden og Foder og Maal til 2 Heste paa vort Slot Riberhus for Livstid. Ligeledes skal vor Lensmand dèr smstds. aarlig lade fornøje ham sædvanlig Hofklædning til ham selvanden, og dertil aarlig 200 Mk. danske, Halvdelen til Paaske og Halvdelen til S. Michels Dag. Thi bede og byde vi osv. Nyborgh, S. Andree ap. Dag. V, 108 b. Jfr. 11 Maj.

10 Decbr. G. a. v., at denne Brevviser Lavrs Skrifver, Borger i Ondense, har berettet og bevist for os, at der skal være en Gaard dèr i Byen, som han nu selv ibor, liggende imellem Oluf Baghers og Anne Remsniders Gaarde, og at den ligger til et Vikarie i Medelfard, og at Hans Bang, Borger i Boense, har den i Forlening, og beklagede samme Lavrs sig, at han har boet i samme Gaard i 20 Aar og bygget og forbedret den, medens Hans Bang ikke har bygget noget derpaa i samme Aar, og dersom hin ikke havde holdt den ved Magt, havde Gaarden været øde. Thi have vi af synderlig Gunst tilladt, at forskr. Lavrits Skrifver og hans Hustru Marine maa beholde Gaarden i begges Livstid, dog at de aarlig til gode Rede udgive deraf 6 Mk. danske Penge i Husleje, bygge og forbedre Gaarden og holde den ved Hævd og Kjøbstadsbygning, og efter deres Død skal Gaarden lægges til en anden Gudstjeneste. Cum inhib. sol. Nyborg, Onsd. post concept. Marie. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 322.

11 Decbr. Vi Chr. g. a. v., at os elsk. Axel Jul til Villestrup, vor Mand og Tjener, nu har gjort os Regnskab for alt Landgilde, Sagefald, Gaardfæstning, Gjæsteri, Kirketiende, Kongeskat og alt andet, som han paa vore Vegne har oppebaaret og igjen udgivet fra det første, han er bleven vor Regnskabsfoged paa Aalborighus, og til denne Dag, og hvad han [osv. se S. 444]. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort

Sekret nedenfor dette Brev. Nyborig, Torsd. efter Vor Frue Dag concept. Dns. rex manu propria subscripsit. V, 109.

11 Decbr. Claves Sestede fik quittans quittanciarum, lydende Ord for Ord, som forskrevet staar[!]. Datum ut supra. V, 109 b.

24 Decbr. Povel Bang, Borgemester i Assens, fik Brev ad gratiam paa Kronens Part af Tienden af Flemløse[1]) Sogn. Cum inhib. sol. Nyborg. Juleaften. V, 323.

30 Decbr. Chr. g. a. v., at vi af synderlig Gunst have forlenet os elsk. Mester Povel Noviomagus, vor Prædikant, et Kannikedømme, kaldes Vini Præbende, i Aarhus Domkirke, som Anders Perssen nu sidst havde i Forlening, at beholde for Livstid, dog at han skal være os og Hertug Frederick. følgende Konger og Danmarcks Rige huld og tro og lade sig bruge i vor og vor kjære Søns Tjeneste, og naar han ikke længer er i vor daglige Tjeneste, skal han [osv. som S. 452], tillige besørge alle Sognekirker i Aarhus Stift med Vin, efter som Præbendets Fundats indeholder. Nyborig, Tirsd. efter Jul 1551, under vort Signet. V, 110.

Uden Dag. G. a. v., at vi af synderlig Gunst have tilladt, at denne Brevviser Arent Gessebeck maa og skal nyde vort Falkeleje i Lavgholm Len, indtil vi tilsige anderledes derom, dog at han skal give deraf slig Told og anden Rettighed, som plejer at gaa deraf. Af de Gierfalke, som han aarlig fanger derpaa, skal han sælge os hver tredje for 6 Jochimdaler Stykket, og dersom vi ville kjøbe flere Falke eller andre Fugle, som han har fanget, skal han aarlig sælge os dem for skjelligt Værd, efter som vi kunne lade handle derom med ham. Cum clavs. consv. Alleholm. V, 457.

1) Først stod der: Østed.

Tillæg.

1480, 7 Juni. Vi Christian g. a. v., at efterdi Fru Citsel, Hr. Peder Hagenskildts Efterleverske, nu med fri Vilje har opladt Niels Mogensen, vor kjære Søns Embedsmand og Foged paa Nesbyehofvet, vort og Kronens Gods i Kierckendrup og Fieneløs Gaard til Løsning for 100 rinske Gld. og 200 lybsk Mk., som ere gænge og gjæve i Danmarck, hvilket hun før havde i Pant med Livsbrev, da have vi nu for forskr. vor Søns og hans Hustru, Fru Kierstines Bøns Skyld og for Tjeneste, som han herefter maa og skal gjøre os og dem, undt og pantsat forskr. Niels Mogensen og Fru Margrette Hendrichsdatter, som han nu har i Ægteskab, forskr. Gods i Kierckendrup og Fremløs Gaard, som Fru Sitselle havde det i Værge, at nyde som et frit brugeligt Pant, uafløst i begges Livstid, og deres Arvinger, indtil det afløses dem for forskr. Sum. Thi bede og byde vi Eder, som bygge og bo paa forskr. Gods, at I herefter ere forskr. Niels Mogensen og hans Hustru hørige og lydige og gjøre og give dem eders aarlige Skat, Landgilde og Tjeneste, Sagefald og andet, som I ere os pligtige paa Kronens Vegne. In castro nostro Segebierg, fer. 4 infra octavam corporis Christi, anno 1480, nostra [!] sub secreto præsentibus appenso. Dns. rex per se. IV, 423 [1]). Jfr. 11 Novbr. 1502.

1494, 24 Avgust. Vi Hans g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have tilladt, at denne Brevviser, Hr.

[1]) Vedel Simonsen, Borgruiner 1 Hefte S. 57—59. Dette og de følgende Breve til og med 1536 findes blandt de indkaldte Lensbreve, ene undtagen Brevet af 10 Juli 1530.

Anders Fris, Ridder, vor elsk. Mand og Tjener, maa og skal nyde vor og Kronens Gaard Smerup Gaard paa Thyreholm med alle tilliggende Gaarde og Gods, at have i Pant til Vederlag for Lynneborg Birk og Fiskegaard; ligeledes skal han have Amtoft Gaard og Gods i Pant for den Sum, som hans Pantebrev derom udviser, fri for al kgl. Tynge og Tjeneste, saa længe han lever, uden saa skete, at menige Riddere og Svende tilsagdes at følge os i Rigets Tjeneste; da skal han følge os paa vort eget Skib, Kost og Tæring. Thi forbyde vi osv. Hundtsbeck, S. Bartolomei Dag. Dns rex per se. IV, 452 b. Jfr. 25 Novbr. 1506.

1495, 28 Avgust. Vi Hans g. a. v., at vi skylde denne Brevviser, Hr. Jøren Erichsen, Ridder, vor elsk. Hofsinder, 216 rinske Gld. og 296 Mk. danske Penge, for hvilken Sum vi af synderlig Gunst og Naade pantsætte ham et vort og Kronens Herred Medalsam Herred og 2 Gaarde i Vraa i Nørreliungs Herred, som hans Fader tilforn havde i Pant af Kronen, at nyde som et frit brugeligt Pant, saa længe han lever, og hans Arvinger siden, indtil det afloses dem. Han og Arvinger skulle deraf gjøre os og Kronen mulig Tjeneste og holde Almuen i forskr. Herred ved Lov og Ret. „och er vi vel til fridts med Hr. Erich Otssen, ridder, vor elsk. mand och raad, om thet skovfhug, som hugget er paa Hasens". Thi forbyde vi osv. Kiøpenhagen Slot, S. Augustini Dag, under vort Signet. IV, 384 b (overstreget).

1496, 13 Marts. Vi Hans g. a. v., at vi skylde denne Brevviser, Hr. Jørgen Erichsen, vor elsk. Hofsinder, en Sum Penge, hvorfor vi have pantsat ham Medelsum Herred. Skete det saa, at forskr. Hr. Jørgen Erichsen døde og os elsk. Hr. Erich Otsen, Ridder, vor Mand og Raad, levede efter hans Død, da skal denne nyde samme Herred i Pant, uaflost i sin Livstid og uden al Tynge, mod at bygge og forbedre Gaarden og Godset i forskr. Herred og ej forhugge Skovene. Thi forbyde vi osv. Horsens, Sønd. lætare, under vort kgl. Sekret. Dns. rex per se. (Dette Brev er ustunget.) IV, 385.

1497, 11 Septbr. Vi Hartig med Guds Naade Biskop i Ribe g. a. v., at vi med vort Kapitels Raad, Samtykke og Fuldbyrd have undt, forlenet og til Leje ladet vor kjære Broder Kield Ifversen og hans Hustru, Fru Karine Nielsdatter, disse vore

og Kirkens Gaarde i Lem Sogn, som er Holmgaard og dertil en Eng paa Hartholm i Stafninge Sogn, som gamle Jep Grøn havde i Fæste, samt de Gaarde, Gods og Tjenere i samme Sogn, som Jens Morthenssen i Refnes havde i Fæste og Leje med forskr. Holmgaard, at nyde i begges Livstid, ligervis som forskr. Jens Morthensen havde samme Gods, med saa Skjel, at de skulle lade bygge og forbedre forskr. Gaarde og holde Tjenerne ved Lov samt deraf aarlig give til Skyld 2 Td. Smør, at yde før S. Marthini Dag i vor Bispegaard i Ribe, ligervis som Jens Morthensen gav, uden ydermere Tynge. Medens de holde disse Artikler redelig, skal forskr. Gods „thennom ey leyes eller fransettis“ i deres Livstid; naar begge ere døde, skal strax samme Dag alt Godset komme igjen til Riper Biskopsdømme. In domo capitulari Ripensi, fer. 2 infra octavas nativitatis Marie virg. glor. IV, 388.

1502, 6 Oktbr. Vi Hans kjendes os at skylde os elsk. Hr. Mogens Giøe, Ridder, vor Mand og Tjener, 1175 rinske Gld., 14 svare Nobel, 4 Postulatsgld., 100 Stædermark, 200 danske Mk. og 6 lødig Mk. Sølv i kolneske Vægt, for hvilken Sum vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have pantsat ham, hans Hustru, Fru Mette Albretsdatter, og deres Arvinger vort og Kronens Slot Thuodrup med Gierlof Herred, Galthe[n] Herred, Huolbierg Herred med al kgl. Rente og Rettighed at nyde som et frit, brugeligt Pant, uafløst i begges Livstid, og siden deres Arvinger, til det afløses dem. Han skal bygge og forbedre Slottet, ej lade Skovene forhugge og ej forurette Bønderne. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot, Torsd. efter S. Franciscus Dag. Dns. rex per se. IV, 416 b[1]).

1502, 11 Novbr. Vi Hans g. a. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste have tilladt os elsk. Lavrits Skienckel, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Krogen, at om Gud det saa har forset, at han overlever sin kjære Moder, os elsk. Fru Margrethe, maa han udløse vore og Kronens Gaarde og Gods i Kierckendrup og Fremerløf fra sine Søskende og Medarvinger, hvilket Gods hans Moder har i Pant af vor kjære Fader, Kong Christian, for 100 rinske Gld. og 200 lybske Mk., og beholde det uafløst i sin Livstid som et frit, brugeligt Pant

[1]) Smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 220.

og hans Arvinger siden, indtil det afløses dem. Thi forbyde vi osv. Kiøpnehafn Slot. S. Marthini ep. Dag. Rel. Dns. Johannes, episcopus Ottoniensis. IV, 424. Jfr. 7 Juni 1480.

1506, 25 Novbr. Vi Hans g. a. v., at naar saa sker, at os elsk. Hr. Anders Fris af Herritskier, Ridder, vor Mand og Tjener, dør, og os elsk. Anders Skiel af Hegnet, vor Mand og Tjener, overlever ham, unde vi, at denne da strax maa og skal indløse alle de Gaarde og Gods i Hannes og Thøy, som forskr. Hr. Anders Fris nu har i Værge og Pant af os, og naar han har gjort dette, da tillade vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste, at han maa nyde disse Gaarde som frit brugeligt Pant efter Pantebrevets Lydelse, mod at holde Godset bygt og Tjenerne ved Lov og Ret. Thi forbyde vi osv. Horsens. S. Caterine virg. Dag. IV, 453. Jfr. 24 Avgust 1494.

1527, 26 Septbr. Vi Lavge Urne med Guds Naade Biskop i Roskilde g. v., at vi af synderlig Gunst og for tro Tjeneste med os elsk. Kapitels i Roskildts Samtykke have forlenet os elsk. velbyrdige Mand Michel Brockenhus, hans Hustru Fru Karine Lyckes Datter og et af begges Børn vort Biskopsædes og Kirkens Gods i Oxsver med Vandmøllen og vor Biskopstiende dèr smstds. at nyde, saa længe de alle tre leve, den ene efter den anden, foruden Afgift og paa mulig Tjeneste med saadanne Vilkaar, at de skulle bygge, forbedre og besætte forskr. Gods, ej forhugge Skoven, men frede den og ej mærkeligen bortgive eller bortsælge af den uden med vort eller vore Efterkommeres Samtykke, ikke forurette Tjenerne, men holde dem ved Ret og Skjel, ikke paalægge nogen ulovlig eller usædvanlig Tynge, ej heller sælge eller bortgive nogen af de Bøndersønner, der ere fødte paa forskr. Gods, uden vort Samtykke. Item skulle de ej oplade forskr. Gods eller Tiende uden vort og Kapitlets Samtykke. Item skulle de være forskr. vort Kapitel og menige Klærkeri til Vilje og Kjærlighed, hvor de kunne, og ej forurette deres Tjenere, men hellere forsvare og hjælpe dem til Rette og i andre Maader afværge vor og den hellige Kirkes Skade og Fordærv af deres Formue. Item skulle de tjene os, vore Efterkommere og Kirken og ingen anden. Item sker det saa, at Fru Karine overlever sin Husbond og da vil gifte sig igjen, da skal hun gjøre det med vort og vore Efterkommeres Raad, Vilje og Samtykke; desligeste om det Barn, der tilnævnes at fange forskr.

Gods. er et Pigebarn. Naar de alle tre ere døde eller forskr. Artikler ikke holdes, saa at mærkelige Brøst findes i dem, skal forskr. Gods med Bygning og Forbedring strax frit igjen komme til Biskoppen. In cujus testimonium secretum nostrum una cum sigillo venerabilis capituli Roskildensis antedicti præsentibus est appensum. In curia nostra Bestrup, fer. 5 post festum b. Matei ap. IV, 392 b[1]).

1528, 17 Januar. Vi Frederich g. a. v. og kjendes os at skylde os elsk. Anders Reventlov til Søbo, vor Mand og Tjener, 500 Mk. danske, for hvilken Sum vi af synd. Gunst og for villig Tjeneste have undt og pantsat ham efterskr. Gaarde og Gods i Salling Herred, som nu ligge til Nyborg Slot og til sammen skylde 1 Læst Korn, 6 Køer, 2 Td. Smør, 18 Faar og Lam, 18 Gæs og nogle Penge: i Ovby Hans Lang, Jesper Tugesen, Mats Nielssen, Anders Lercke, Hans Riddersen, Henrich Bunde og Olluf Hollom, i Høruppe Per Hansen, Anders Bunde, Lavrits Findsen, Lavrits Søverinsen og Knud Hansen, i Hillerslef Hans Erichsen, i Sallingh Jep Kuen, Michel Jensen, Liden Niels, Peder Hansen og Hans Knudsen, i Aastrup Jens Jude, i Nybølle Per Lercke, Per Lavritsen og Jøs Bunde, i Hedhen Erich Villatsen, i Haringe Jesper Hansen og Nis Clavsen, i Bierthe Jens Matsen, i Rudde Hans Jensen, i Agerup Nis Kobeløs. Forskr. Læst Korn skal han beholde uafløst i 12 Aar fra Datum; dersom vi eller vore Efterkommere, Konger i Danmarck, forinden ville have forskr. Gods igjen, bepligte vi os at udlægge ham andet lige godt Gods i Stedet; efter de 12 Aar skal han eller Arvinger nyde Godset, til det afløses dem. Thi forbyde vi alle etc. Gottorp, S. Anthonii Dag. Dns. rex per se. IV, 436[2]).

1530, 10 Juli. Hr. Jahan Biørn, Ridder, fik Brev i 5 Aar fra Datum paa Anes Gaard og Gods paa Tjeneste efter Fru Ingeborgs, Marqvordh Tyemandts, Opladelse. Cum clavs. consv. Køpenhafn, S. Knud Konges Dag. Dns. rex per se, præsente domino Wulfgango de Uttenhof. III, 262 (overstreget); C, 304[3]).

---

1) Danske Mag. III, 291—92, smlgn. 4 Række, IV, 323.
2) Brevet er anført i Frederik I's Registranter S. 145, jfr. S. 154, men burde paa sidste Sted have været aftrykt i Udtog.
3) Glemt i Frederik I's danske Registranter S. 256.

1533, 1 April. Vi Therben Bilde med Guds Naade Electus til Lund Domkirke hilse Eder, alle vore og Lunde Sædes Bønder og Tjenere i Skinckelsiø i Selland. Maa I vide, at for Vilje og Venskabs Skyld have vi nu forlenet denne Brevviser, ærlig og velbyrdig Mand Eller Rønnaa og hans Hustru Fru Anne Krabbisdatter vort og Lunde Sædes Len i Skienkelsiø, at nyde i vor Livstid. Thi bede og byde vi eder, at I herefter ere forskr. Eiller og hans Hustru hørige og yde dem eders Landgilde og anden Rettighed: de skulle holde Eder ved Lov og Ret og ej paalægge Eder nogen usædvanlig Tynge. Befalende Eder Gud altid. Datum curia nostra Vestorp, fer. 3 post domin. passionis. IV. 452.

1536, 20 Juni. Vi Jørgen Fris med Guds Naade Biskop til Viborg med vort elsk. Kapitel g. a. v., at vi med fri Vilje og for tro Tjeneste have forlenet vor elsk. Broder, Hr. Chresten Fris, Ridder, til Ovegaard, hans Hustru og et deres Barn, om Gud giver dem det, for Livstid den ene efter den anden en vor og Stiftets Sædegaard i Hyndsted Herred, som kaldes Ovegaard, med mere Gods kvit og fri foruden al biskoppelig Tynge og Afgift, undtagen at de skulle gjøre os 4 Svende til Tjeneste med Rustning til Hest eller 2 til Skibs, om Rejse paakommer, dog paa vor Bekostning udenlands. Godset er: 9 Gaarde i Ove, 2 i Hørby, 3 i Nysum, Valsgaard, 1 Gaard i Rostrup, 1 Gaard og 1 Bol i Ostrup, 1 Gaard i Thisted, 1 i Visborg, 1 Gaard og 1 Bol i Heverskof, 2 i Aln[e]sse, 1 i Thorup, Haslegaard, Hyegaard i Alnes Sogn, 1 Gaard i Snebum og 1 i Erden, de to Møller Ofve og Alnes, dertil Fruerlundts Saltkjedel og tilliggende Brug og Ejendom. Item have vi ogsaa undt dem disse efterskr. Sognes Afgift, som er Tiende og al Redsel [1]). De skulle ej hugge Skoven til Upligt, men af deres yderste Magt holde Tjenerne paa Godset ved Magt og ikke tilstede, at nogen af dem forurettes, desligeste skikke dem tilbørlig mod os, Stiftet og Kapitlet. Vort Slot Hald, Tirsd. før S. Hans Dag Midsommer. IV, 413. Jfr. 11 Juni 1542 (S. 230).

1536, 6 Novbr. Vi efterskr. Clavs Bilde Ridder til Liungsgaard og Erich Krumedig til Aldrup gjøre vitterligt, at vi vare nærværende, hørte og saa, at ærlig og velbyrdig

---

[1]) Sognenes Navne ere glemte.

Mand Eiller Rønov til Hvidkielde indløste til sig Kierckebye Pant efter Kong Frederichs Brev, som han har derpaa, af ærlig og velbyrdig Mand Axel Fichsen til Broholm. Ligeledes saa vi, at Eiller Rønov gav ham 100 vægtige Rosennobel, 100 rinske Gld. og 100 Mk. danske Penge, og antvordede Axel Fichesen hin 3 Breve af Kongerne Hans, Christian og Frederich, som han havde paa samme Kierckeby Pant. Kiøpinghafn, Mand. efter Alle Helgen Dag. IV, 450. Jfr. 6 Febr. 1545 (S. 275).

1546, 5 Oktbr. Jep Tordssen til Lyungby hafver gifvit kon. Mat. sligt et bref, som her efter følger:

Jegh Jep Tordssen til Lyungbye, vebner, giøre alle vitterligt, at efther thi nu klagemaal hafver veret ofver megh for kon. Mat., myn nadigste herre, forthi iegh hafver slaget Mogens Duncker, borgemester udi Ve, som hagde kon. Mat.is beskermelse bref, och truedt och undsagdt nogenne Ve borgere oc andre kon. Mat.is undersotte, och thesligiste for ulovglige kiøbmandschaf, som iegh schal hafve drefvit, och for nogenne brefve, som er sagdt for kon. Mat. icke skulle vere retferdige, met flere skyldinger och sager, som megh hafve veret tillagdt oc tilsagdt for kon. Mat. och Danmarcks rigis raadt, saa at iegh hafver lofvit och tilsagdt forne kon. Mat. et fencknis, hvilket iegh och nu met thette mit obne bref lofver och tilsiger forne kon. Mat., myn nadigste herre, at holle, som en erligh riddermandts mandt bør at giøre, och ther til lofver, at iegh eller ingen paa myne vegne ville eller schulle feygde eller feygde lade, uforrette eller uforrette ladhe nogenne forne Ve borgere eller andre kon. Mat.is undersotte, men hvem iegh hafver til at thale, schal iegh thale til met lovgh och ret och icke anderledis, och hvor iegh kommer for dom, enthen til landtstingh, herretstingh eller anderstedts, tha schal iegh icke heller ofverfalle dommeren eller hvem iegh hafver til at thale met unyttige eller spodtske ordt, och icke heller giøre nogen forsamblinge til tinge eller anderstedts, och ey bruge eller bruge ladhe nogen kiøbenschaf til forprangh enthen met sildt, korn eller andre vare. Sammeledis vil och schal iegh udi alle maade bevise megh troligen emodt kon. Mat., myn nadigste herre. Tesligeste forne artickle, alle och hver serdelis, bepligter iegh Jep Tordssen megh paa myn gode tro och lofve fasth och ubrødelige at holle, och vi efterschrefne Knudt Gyldenstern til Thym, her Peder Schram til Urup, ridder, Jens Brade til Hammer, Tage Otssen til Erichsholm, Korfits Ulfeldt til Kogsbøl, Erick Rudt, Mogens Clavssen, Greers Ulfstandt, Lavge Ulfstandt och Jens Ulfstandt lofve och tilsige forne kon. Mat., vor nadigste herre, at ther som forne Jep Tordtssen icke holler thesse forne artickle alle och hver serdelis, tha schulle vi vere forfallen til konninglige Mat. fire tussindt dalere hver for syn part at bethale uden aldt undskyldinge udt at gifve vedt vor gode tro och lofve under et indleger. Och schal forne Jep Tordtssen ligevel sielf vere pligtuge at svare synne gerninger for hves hans

forsømmelse findis til thenne dagh. eller om handt emodt thesse forne artickler handlendis vorder. Til ydermere vindisbyrdt at thesse forne artickler alle och hver serdelis fasth och ubrødeligen hollis schulle, hafver iegh Jep Tordssen och vi alle forne henge[t] vore indsegler neden for thette bref. Gifvet udi Lund, tisdagen nesth efter S. Michels dagh. V, 425 b.

1546, 5 Oktbr.? Jeg Jep Tordssen til Lyngbyegaardt kiendis meg at hafve lofvit oc tilsagdt oc nu met thette mit obne bref lofver oc tilsiger hogborne fyrste hertug Frederich, udvold konning til Danmarck, myn nodigste herre, alle thesse forne puncter oc artickler, som thette nerverende mit opne bref udvisser oc indholler, ved myn gode tro och lofve. Datum ut supra. V, 427 [1]).

1546, 22 Oktbr. Frue Giørril Fadersdatter, her Trued Ulfstands, ridders, eptherlefverske, gaf kon. Mat. bref, som her epther fylger.

Ieg Giørrild Fadersdotter, her Trued Ulfstandt, ridders, eptherlefverske, bekiender oc giør vitterligt for alle met thette mit obne bref, at aar epther Gudts byrdt mdxlvj po kongsgaardt uti Lundt then fredag nest epther S. Galli dag uti kon. Mat.is, myn nodigste herris, egen nerverelse vor ieg til en venlige handel met Lavge och Jens Ulfstender paa theris egne oc paa alles theris syskendis vegne om myne kiedder, perler och klenodier, tesligiste om xjc ungers gyllen, som forne myn kiere hosbunde hagde meg gifvit til morgengafve och i sit testamente, och blef ieg met myn egen gode fri villie oc sambtycke met thennom ther om endeligen saa fordragen oc forligt, at forne Lavge oc Iens Ulfstender oc theris sambsyskende schal nyde oc beholle alle myne kiedder oc klenodier oc perler uden ald klagemol, tiltalle oc epthermaning udaf meg, myne arfvinge oc alle andre paa mynne vegne epther thenne dagh. Oc ther emod hafver the nu fornøget oc fuldt giort meg et tussinde ungers gyllen, som theris fader gaf meg bref oc segel paa til morgengafve, oc jc ungers gyllen i sit testamente. Til vindisbyrd at thette mit obne bref met alle syne pungter oc forpligtelse, vilkor oc forvaringe fast, ubrødeligen oc urøgeligen saa holles schal, som forscrefvit stor, thaa hafver ieg met mynne gode fri villie oc vidschaf ladet henge mit signet neden for thette mit obne bref, kierligen tilbedet at besegle met meg myn kiere frende Knud Gyllenstiern til Thim oc Lavge Bragde til Vidskyld. Gifvit aar, dag oc sted, som forscrefvit staar. V, 434.

1547, 18 Septbr. Hogmelte drotning Dorothes reversal.

Vi Dorothea met Gudts naade Danmarcks, Norgis, Vendis oc Gottis drotning, indfød [hertuginde] uti Saxen etc. giøre alle vitterligt, at eptherthi hogborne første oc herre her Christian, Danmarcks, Norgis, Vendis oc Gottis koning etc., vor kiere herre oc hosbunde,

[1]) Brevet staar i Hdskr. efter Fru Sisselles Brev af 6 Oktbr. (S. 317), men „Datum ut supra" henviser dog snarere til Jep Tordsens Brev af 5 Oktbr.

hafver nu unt oc forscrefvit os hans kierligheds oc rigens slot Kollinghus oc Koling len met synne herritter, bynder oc tienere, som ther nu tilligger, tesligiste Kollingbye uti vor lifgeding at beholle schulle, som thet bref, hans kierlighed os ther paa gifvit hafver, ydermiere indholler oc udviser, thaa ville vi nu ther emod ofvergifve til hans kierlighet oc hans kierligheds eptherkomere, koninger i Danmarck, oc kronen fri oc qvit Traneker slot oc len, Thossing, Kestrup oc Svinborigbye, som os tilforne til vor lifgeding forschrefvit erre, ubehindrede uti alle mode. Gifvit paa Kiøpnehafven, søndagen nest epther hellige korsdag exaltationis, under vort signet. V, 43 b. Jfr. 21 Septbr. 1547.

1548, 12 Juli. Iegh Jørgen Urne til Hindemadt af voben kendis oc giør vittherligt for alle met thette myt opne bref, at eptherthi at iegh hafver forset meg emodt høgborne førsthe oc stormectighe herre her Christian, Danmarcks, Norgis, Vendis och Gottis konningh etc., myn allernaadigste herre, uthi thet iegh icke epther nogen gode mendts sigelse ville holle fredt met Christoffer Urne til Ryegaardt och ther met hafver giort emod then previlegie och frihet, som kon. Mat., myn naadigste herre, och hans kon. Mat.is forfedre, framfarne konninger y Danmarck, hafver gifvit then menighe addel uthi Fyen, och the och theris forelder bevilget och vedtaggit hafve, sammeledis hafver lont fremmet hesthe och giort forsamblingh och redet och feygdet emodt forne Christoffer Urne, tisligeste redet met mynne svenne, hesthe och folck for Rygaardt forckoppet met myne harnesk och verrighe och skot uthi hans gaardt och giorth hannom och hans høstrue hofmodt uthi then felligh dagh och tidt, som gode mendt hagde uptagit emellom forne Christoffer Urne och megh, och høgmelthe kon. Mat., myn nadigste herre, hafver nu omdragit och tilgifvit, hves iegh megh uthi the maade emodt hans kon. Mat. forseth hafver, tha lofver och tilsigger iegh forne Jørgen Urne och nu met thette myt opne bref lofver och tilsigger høgmelthe kon. Mat., myn nadigste herre, paa myn gode tro, addeligh ære och lofve, at iegh aldrig vil eller skal epther thenne dagh giøre nogen forsamblyngh emodt nogen kon. Mat.is undersaatte, meden ther som iegh hafver nogeth at beskylle eller noget til at thalle, tha skal iegh tilthalle thennom til herritstingh, landtsting eller for kon. Mat., hvor theris och myn reth faller, och icke anderledis end met retthen. Sammeledis skal iegh vere alle the handfestninger, ordinantser och skickelse, som kon. Mat. hafver beseglit och ladit udtgaa her uthi Danmarck, aldelis undergifne och aldelis retthe megh ther epther och icke ther emodt at giøre y nogre maade, oc vere hans kon. Mat. och hans kon. Mat.is søn, høgborne førsthe hertugh Fredrick, och Danmarcks righe huldt och tro och af myn yttherste formue afverge theris schade och forderfve, och vide och ramme theris gafn och besthe och uthi ingen maade skicke meg emodt hans kon. Mat. och hans kon. Mat.is søn och Danmarcks rige end, som en erligh riddermandtsmandt och en throe undersatte bør at giøre emodt syn retthe herre och konningh

och federne righe. Til ytthermere vitnisburdt och bedre forvaringh at iegh Jørgen Urne thette saa fast och ubrødeligen holde skal paa myn gode tro och adelige ære vedt alle ordt, punchter och articler, som forscrefvit staar, hafver iegh hengt myt signet her neden for thette myth opne bref och met egen handschrift underschrefvit, kerligen tilbeder met meg at besegle erlig och velburdig mendt Knut Gyllenstiern til Thim, Corfits Ulfeldt til Kovsbøl och Erick Langhe til Engelstholm. Gifvit och schrefvit uthi Kiøppenhafn, torsdagen nest epther S. Knut kongis dagh.

Thette eptherscrefne er thet, Jørgen Urne underschref met eygen handt under thette forne hans bref.

Thette bestaar iegh forne Jørgen Urne til Hindemadt met thenne myn eygen handtschrift vedt alle ordt och article, som forscrefvit staar, at holle ville. V, 301.

Uden Aar. Register paa de Pantebreve i Villands Herred, som Knudt Gyllenstiern har i Pant: 1. Kong Chrestierns Brev, at Hr. Jens Holgerssen har laant ham 1500 Mk. danske Mønt paa forskr. Herred. Kiøpnehafven, Nyaarsdag 1520[1]).

2. Kong Fredericks, lovlig Ihukommelse, Brev, at Byrrie Ulfstand til Gleminge har forhøjet samme Pant med 1000 Mk. i danske Hvider. I Lejren for Kiøpnehafn 1523[2]).

3. End et Kong Fredericks Brev at forskr. Byrie Ulfstand har forhøjet samme Pant med 410 rinske Gld. og 300 Lod Sølv. Kallingborig 1526.

4. End et Kong Fredericks Brev, at Arfvid og Gierd Ulfstandt have forhøjet samme Pant med 100 rinsche Gld. Randers 1531.

5. Et kgl. Maj., min naadigste Herres Brev, at Gierd Ulfstandt har laant kgl. Maj. 200 rinske Gld. og 550 Jochimsdaler for 10 rinske Gld. og 27½ Dl. aarlig Rente paa slige Forord og Vilkaar, at dersom Renten ikke betales nøjagtig, skal forskr. Hovedsum og efterstaaende Rente være forhøjet i forskr. Pant. Kiøpnehafn 1545. V, 440 b[4]).

Uden Aar. Raadts nafvene:

Her Mogens Giøe, Danmarcks rigis hofmester.

Johan Fris til Hesselaggergaard, cantsler.

---

1) Se Suhms Nye Samlinger II, 3—4 Hefte, S. 162.

2) 27 Juli 1523. Frederik I's Registr. S. 14.

3) 15 Septbr. 1526. Smstds. S. 116.

4) Staar mellem Breve af Aar 1547.

Her Thyge Krabbe, Danmarcks rigis marsk, dødt.
Her Predboern til Vosseborg, dødt.
Her Ofve Lunge til Tirsbeck, dødt.
Her Axel Bragde til Kragholm.
Mogens Munck til Vaalstrup.
Erich Banner til Aesdal.
Her Olluf Rosenkrants til Valløe, dødt.
Her Holgier Ulfstand til Hickebierg, død.
Her Knud Bilde til Gladsaxe, dødt.
Her Thrude Ulfstand til Thorup, dødt.
Her Knud Rud til Vedtbye.
Her Clavs Bilde til Liungsgaard.
Her Axel Ugerup til Ugerup, dødt.
Her Clavs Podebusk til Marckie, dødt.
Erich Krumedig thil Alnerup, dødt.
Her Otte Krumpen.
Anthonius Bryske.
Jyrgen Lycke. IV, 498 b.
Thage Thot.
Eller Rønnov.
Gabriel Gyllenstiern.
Clavs Urne.
Verner Pasbiergh.
Mogens Gyllenstiern.
Knud Gyllenstiern thil Thim.
Peder Ebbesen.
Her Mogens Bilde[1]), dødt.
Eske Bilde.
Jørgen Qvitzow, dødt.
Her Peder Skram.
Byrghe Throlle.
Erich Bøllie.
Eyller Hardenbierg, dødt.
Olluf Munck.
Erich Krabbe. IV, 12[2]).

Uden Aar. Thenne eftherscrefne fethallie och udredsle skal Sampsom hafve til siøes, naar hand bemandes skal emod finderne.

Skipper och bodtsmend	lxxx
Knechte, danske och tydske	iiij^c
Øl	lxxx lester
Brød	xl —

[1]) Overstreget.

[2]) Bladet har været løst og er indklæbet paa det angivne Folio, men har oprindelig fulgt efter Fol. 498.

Smør	iiij lester
Flesk	j^m sider
Kiød	x lester
Sild	vj —
Thør hvilling	x^m
Salthet fisk	iiij lester
Erther, gryn	v —
Eddicke	j —
Salt	ij —
Lius	j tønne
Crud	ij lester
Blye	viij Skippund
Knabfad	iij^c
Knabstob	j^c
Tudekander	xxx. IV. 496.

Rettelser og Tillæg.

S. 55, L. 16 f. n.: Ravlund, læs: Ravlund[6]).
— 59, — 11 f. n.: Hafnie, læs: Hafnie[3]).
— 59, — Tilføj Anm. [3]) Det angivne Dateringssted stemmer ikke med Aaret, da Kongen i Februar 1538 var paa Gottorp.
— 110, — 1 f. n.: Det angivne Dateringssted stemmer ikke med Aaret, da Kongen i Decbr. 1539 var i Sønderjylland.
— 142, — 11 f. o.: Gaard, læs Gaarde.
— 150, — 10 f. o.: Gaarde, læs: Gaarde[5]).
— 164, — 13 f. n.: Oxie, læs: Onsiø.
— 196, — 2 f. n.: de, læs: det.
— 275, — 13 f. n.: [!] udgaar.
— 400—401. Brevet af 13 Febr. er ved en Fejltagelse kommet til at følge efter Brevene af 14 Febr.

NAVNE-REGISTER.

Afkortninger: Ad. = Adelsmand. Bd. = Bonde, Bfgd. = Byfoged, Bg. = Borger, Borgerske, Bgm. = Borgemester, D. R. = Danmarks Riges, Dat. = Dateringssted, E. = Enke, F. = Fyn, Falst. = Falster, Fgd. = Foged, Gd. = Gaard, H. = Herred, Hrdsfgd. = Herredsfoged, Hall. = Halland, Hgd. = Hovedgaard, J. = Jylland, Laal. = Laaland, Lb. = Landsby, N. = Nørre, R.* = Ridder, Rdm. = Raadmand, Rel. = Relator, RR. = Rigsraad, S. = Sanct. Sogn og Sønder, Sj. = Sjælland, Sk. = Skaane, V. = Vester, Vor, Ø. = Øster.

SAG- OG ORDREGISTER.

Forkortelse: mndt. = mellemnedertydsk (mittelniederdeutsch).

Tillæg.

Bref om helme och tag, kom til Nørre Jutland.

24 Januar 1539. Vi Christian etc. giøre alle vitterligt, at os er tilvidendis vorden, hvorledis at mange vore undersotte, bøndre och andre, fordriste thennom til ther udi Nørre Jutland ved Vester Strandet drage och slaa helm och tag, saa at sandet ther udt ofver updrifves paa landet och forderfver møgen iorde, agger och enge, som ther ner ude med stranden liggendis er, os och kronen saa vel som andre lodtseier storligen til skade och forderfve. Thi forbiude vi alle, ehvo the helst ere eller vere kunde, bønder eller andre, her efther at slaa eller drage hielmethag ther ved Vesterstranden, enthen paa thieris egit eller paa almindelig eller paa nogen mandts. Fordrister sig noget ther emod at giøre, tha skal hand for hver sinde, hand thet giør, hafve forbrot xl ℔. halfdiellen til sit egit herskab och anden halfdiel til thend, hanom therom tiltal, och skal ingen mue vere sin thienners hiemmel ther til, hvercken vore fovgther, embitsmend eller andre, under thend plicht, som ved bør. Gifvet paa vort slot Kiøpnehafn. S. Pauli conversionis afthen, under vort signet. IV, 478[1]).

[1]) I. 89 b har S. Pauli Dag

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 11 09 07 08 009 9